

İNGİLİZCE ÇEVİRİ KILAVUZU

A Guidebook for English Translation

Yrd. Doç. Dr. İsmail Boztaş Prof. Dr. Ahmet Kocaman /
Ziya Aksoy

Çeviride temel sorunlar

Tümce yapılarına göre düzenlenmiş

çeviri örnekleri Tümceden metin çevirisine

doğru gelişen çeviri yöntemi *Başlangıç, orta ve ileri düzeye*

uygun çeviri örnekleri Basın dili ve dilin öteki kesitlerinden

örnekler *Çeviride yalınlık, açıklık ve tutarlılık*

Noter, ihale, iş mektubu çevirileri 3600 kelimelik *Türkçe-İngilizce temel sözlük*

İÇİNDEKİLER

Çeviri Üzerine Notlar.....	7
İngilizce Dilbilgisi Özeti.....	11

1. BÖLÜM

Yalın Tümceler.....	50
iyelik Yapıları.....	55
Var/Yok.....	60
Ad, Zamir ve Ad Belirleyicileri.....	62
Too/enough.....	70
Dönüşlü Yapılar.....	71
Sıfat ve Zarflarla İlgili Karşılaştırma Yapıları.....	78
Koşut Yapılar.....	92
Kiplikler.....	94
Zamanlarla ilgili Çeviri Örnekleri.....	115
Zaman ve Zamanların Edilgen Yapılarıyla ilgili Karışık Alıştırmalar.....	131
Koşul Anlatan Yapılar.....	136
Eylemlilik Yapıları.....	142
Verb-İng ile İlgili Yapılar.....	148
-ing ve -ed Sıfat Görevli Yapılar.....	152
Ettirgen Yapı.....	161
Ad Tümcecikleri.....	165
"Wish" Tümcecikleri.....	172
Sıfat Tümcecikleri.....	174
Zarf Tümcecikleri.....	191
Tümce Başında "it" Kullanımı.....	204
Tümce Bağlaçları.....	208
Özne ve Ana Eylemin Ayrılması.....	217
Dolaylı Anlatım.....	219
Eklenti Sorular.....	224
Whatever, etc.....	225
İlgi - Duyu Eylemleri.....	228
Devrik Yapılar.....	229
Dilek - istek Kipi.....	233
Yararlı Yapılar.....	235
İleri Düzey Tümce ve Metin Alıştırmaları.....	239

2. BÖLÜM

Çeviri Kuramı.....	254
İngilizce-Türkçe Çeviri Metinleri.....	261

3. BÖLÜM

Türkçe - İngilizce Çeviri Metinleri (Fen Bilimleri).....	286
Toplum Bilimleri.....	299

4. BÖLÜM

Karşılaştırmalı Çeviri Örnekleri.....	314
---------------------------------------	-----

5. BÖLÜM

Basın Dili (Gazete Dili Üzerine Notlar).....	364
Headlines.....	369
Articles.....	370
Advertisements.....	378
Letters to the Editor.....	381

6. BÖLÜM

Özel Metin Çevirileri.....	383
İmza yetki belgesi.....	383
İş Mektupları.....	384
İhale çevirileri.....	388
Vekâletname Çevirileri.....	395
Sözleşme Çevirileri.....	398
Diploma ve belgeler.....	399
Antlaşma çevirileri.....	401
Türkçe-İngilizce Sözlük.....	409

ÇEVİRİ ÜZERİNE NOTLAR

Çeviri güçlüklerle dolu bir uğraştır; kimi kuramcılar çevirinin olanaksızlığını bile ileri sürmüşlerdir. Gerçekten iyi çevirilerin azlığı ve şiir gibi yazın türlerinin çevrilmesindeki güçlükler bu düşünceyi destekler niteliktedir. Ne var ki bütün güçlüklerine karşın çeviri yapılmaktadır ve az da olsa başarılı çeviri örnekleri vardır.

Çeviri iki (*kaynak ve erek*) dil arasında bir eşdeğerlik kurma sorunu olarak tanımlanmaktadır. Bu eşdeğerliğin niteliğinin anlaşılması çevirinin anlaşılmasını kolaylaştırabilir. Kimi benzerlikler olsa bile diller arasında (*akraba diller arasında bile*) yapısal bir eşdeğerlikten söz edilemez. Açıkçası bir dilde bir sözcükle anlatılan bir olgu başka bir dilde bir söz öbeği ya da bir cümlecikle anlatılabilir. (Örn. *the baby who is crying: ağlayan bebek*) ya da sözgelimi belli bir dilbilgisi ulamı için bir dilde tek bir biçim varken (örn. *-ebil*) öteki dilde birden çok biçim bulunabilir, (örn. *can, may, might vb.*) Öyleyse yapısal eşdeğerlikten çok anlam eşdeğerliğinden söz etmek daha uygun olabilir. Ancak bu da yetmez. İki dilin birimleri arasında kullanım (*ya da işlev*) eşdeğerliği de kurulmuş olmalıdır. Bu bakımdan kullanım bağlamının bilinmesi önem taşır. Bilim metinleri gündelik dille aktarılmayacağı gibi, gündelik konuşma metinlerinin yazın dili biçimiyle çevrilmesi de gülünç olur. Bu nedenledir ki iyi çevirmenler genellikle çalışmalarını belli bir yazar, belli bir tür ya da belli bir konuyla sınırlama eğilimindedirler.

Bu genel belirlemelerden sonra Türkçe-İngilizce çevirilerdeki kimi sorunlara değinebiliriz. (*Bu sorunlar oldukça çok boyutludur, ilerdeki bölümlerde yeri geldikçe ayrıntılı açıklamalar yapılacaktır.*)

Genel sorunlar İngilizce ve Türkçe'nin iki ayrı dil ailesine bağlı olmasından kaynaklanan yapı ve anlatım sorunlarıdır. (*Bilindiği gibi İngilizce Hint-Avrupa kökenli bir dildir, Türkçe ise Altay dilleri ailesindedir. Öte yandan günümüzde dillerin evrensel özellikleri üzerinde önemle durulmaktadır. Çeviri yapılabilmesi de büyük ölçüde bu özelliklerle açıklanmaktadır.*)

Temeldeki bu ayrılık en belirgin biçimde iki dilin tümce kuruluşuna yansımıştır. Türkçe tümceler ilke olarak özne-nesne-yüklem (SOV) düzeninde yapılandıkları halde İngilizce tümceler özne-yüklem-nesne (SVO) düzenindedir. Bunun sonucu çeviriye ilk başlayan öğrencide **I go to school** (*okula giderim*) tümcesi yerine Türkçe yapılanmaya uygun olarak **I to school go / I am to school going** türünden çeviri örneklerine rastlanmaktadır. Çeviri yapan öğrenciye öncelikle bu temel ayrıntının sezdirilmesi gerekir.

Bununla ilgili bir başka konu İngilizce de sözcük sırasının daha katı ve belirleyici olmasına karşılık Türkçe'de sözcüklerin sıralanması konusunda sınırlamaların daha az olmasıdır. Örn.

John killed the lion (*John aslanı öldürdü*) ile

The lion killed John (*Aslan John'u öldürdü*)

tümceleri aynı sözcüklerden oluştuğu halde aralarında büyük bir anlam ayrımı vardır. Bu ayrına İngilizce tümcelerde sözcük sıralarının değişmesinden ileri gelmiştir.

Oysa,
Mehmet aslanı öldürdü
yada
Aslanı Mehmet öldürdü
Öldürdü aslanı Mehmet.

tümceleri (*vurgulama ayrımları dışında*) eşanlamlıdır. Bu tümcelerde sözcük sıraları değiştiği halde özne ve nesne (*işi yapan ve etkilenen*) değişmemiştir.

Türkçe ve İngilizce arasında önemli ayrımlardan birisi de İngilizce'de genellikle yalın **ad öbeği** ya da **ilgeç öbeği** (*prepositional phrase*) ile anlatılan durumların Türkçe'de durum takıları ile anlatılmasıdır. Örn.

I saw the man (*Adam-ı gördüm. Adam-ı belirtme durumu*)
I gave the man a book (*Adam-a kitap verdim, adam-a: yönelme durumu*).

Görüldüğü gibi **the man** bir yerde **adamı**, bir yerde **adama** biçiminde çevrilmiştir. Dillerin temelindeki yapılanmayı bilmeyen öğrenciye şaşırtıcı gelebilecek bir olgudur bu. Öte yandan:

I saw the man **in the room** (*Adamı odada gördüm*)
I saw the man **at the door** (*Adamı kapıda gördüm*)
I saw the man **on the roof** (*Adamı çatıda gördüm*)

tümcelerinde siyah yazılı söz öbeklerindeki **in, on, at**, sözcüklerinin üçü de Türkçeye -de, -da biçiminde çevrilmiştir; yapısal eşdeğerlik arayan öğrenci için bu da bir sorundur.

İki dilin değişik yapılanmalarından ileri gelen bir başka temel sorun da Türkçe'nin bitişimli (*agglutinating*), İngilizcenin yalınlayan (*isolating*) bir dil olmasının ortaya çıkardığı sorunlardır. İngilizce de belli ölçülerde eklerin ard arda dizilmesi olanağı bulursa bile (*örn. care, careless, carelessness vb*), Türkçe'de zaman, görünüş, kip ve kişi eklerinin bir sözcükte iç içe geçmesi özellikle Türkçe'den İngilizce'ye çeviri güçlüğü artıran konulardan birisidir. Örneğin (*Henüz*) **tanıştırılmadık** gibi bir Türkçe tümcede sırasıyla tanı *-(kök)*, + işteşlik (*ş*) + ettirgen (*-tır*) + edilgen (*-ıl*) + olumsuz (*-ma*) + zaman eki (*-dı*) ve kişi eki (*-k*) vardır. Böylece bir ayrıştırmaya zihinsel olarak alışık olmayan çeviri öğrencisinin güçlükleri ortadadır. Bunun bir uzantısı olarak Türkçe İngilizce arasında temel ve yan tümcelerin dizilişi açısından da ayrımlar vardır. Şu örnekleri karşılaştıralım:

Dilbilimin bir bilim olduğu öne sürülmektedir.

1 (*yan tümce*) 2 (*temel tümce*)

It is maintained that **linguistics is a science.**

temel tümce (2) yan tümce (1)

Dünyanın yuvarlak olduğu bilinmektedir.

1 2

It is known that **the earth is round :**

2 1

Bu örnekler İngilizce ve Türkçe'de yan ve temel tümce sıralarının birbirinin tersi olduğu kanısını uyandırabilir. Şimdi de şu örnekleri inceleyelim:

Öğretmeni dinler görünmesine karşın hep futbol maçını düşünüyordu.

1 2

Although he pretended to listen to the teacher, he was thinking of the

1 2

football match all the time.

Bu tümcelerde sıralamada bir değişiklik görülüyor. (*İngilizce de yan tümcenin temel tümceden sonra gelebilir olması ayrı bir konudur*): bu nedenle, İngilizce'ye çeviri yaparken sondan başlayınız gibi genellemelerden kaçınmak gerekir. Sıfat tümceciklerin-de de iki dil arasında ayrımlar görülebilir:

Babası **disipline inanan** bir kimsedir.

1 2 1

His father is a man who believes in discipline. ,

1 2

Masanın üzerindeki kitap kardeşimindir.

1 2

The book **which is on the table** is my sister's.

1 2 2

Görüldüğü gibi adı niteleyen sıfat tümceciciği (*inanan kimse / masanın üzerindeki kitap*) Türkçe'de nitelediği addan önce geldiği halde İngilizce de addan sonra gelmektedir. Bunun yanı sıra nitelenin yerindeki değişiklikler nedeniyle temel ve yan tümce sıralanmalarında da değişiklik ve aralanma görülmektedir. Türkçe'nin etkisinde kalınarak düşünülen bir iki yanılığdan söz ederek bu bölümü bitirebiliriz. **Onu geçen gün gördüm / Ona geçen gün rastlarım. Oraya geçen gün gittik** gibi tümcelerde geçen -e, -a ve -ya takıları *I went to school yesterday* gibi yapılardan örneksenerek **to** kullanılıp çevrilmektedir; oysa İngilizce **him** (*ona/onu*), **there** / (*oraya, orada*) sözcükleri bu anlamları içerdiklerinden böyle kuruluşlar yanlış olmaktadır. **Müzikten hoşlanırım. Savaş filmlerinden nefret ederim** gibi tümcelerde geçen -den, -dan takısı için de aynı şeyler söylenebilir. (*I like music. I hate war films, yeterlidir; from kullanılmasına gerek yoktur.*)

Genel çizgileriyle değindiğimiz bu temel ayrımlara son olarak sözcüklerle ilgili bir iki güçlüğü ekleyelim. En başta çok anlamlılıkla ilgili sorunlar söz konusudur. Örnekler: evde kalmak (*to stay at home*), sınıfta kalmak (*to fail*); göz (eye, drawer, spring); durum (*condition, situation, state, circumstance*) iç (*inside, interior, stomach, internal*) : kat (*fold, layer, story, quantity*) : oyun (*game, play, jest, dance*); orta (*middle, central, mean*) dil (*tongue, language, index, bolt*). Bu sözcüklerin yalnızca sözlük anlamına dayanarak çeviri yaptığımızı düşünsek şöyle gülünç örneklerle yüz yüze gelebiliriz: "the eye of the table (*drawer*); "a man of central height (*a man of medium height*); "the writer of a game (*playwright*)" "he speaks two tongues (*he speaks two languages*). Bu nedenle sözcüğü sözcüğüne aktarım yerine Türkçe ya da İngilizce bir sözcük ya da söz öbeği yerine ne kullanıldığını bilmek önemlidir. Bu açıdan sözcüklerin birlikteliği önem taşımaktadır. Örn. kapıyı çalmak (*to knock at the door*), yan çizmek (*to slip away*), darda kalmak (*to be in difficulties*), doğru çıkmak (*to prove to be right*), dümen kırmak (*to change course*) emek vermek (*to labour*) gibi örneklerde görüldüğü gibi birlikte kullanılan sözcükler iki dilde tümüyle ayrıdır. Birliktelik konusu son olarak İngilizce ilgeçlerin (*preposition*) çevirisinde yabancı çevirmenin özel bir dikkat göstermesi gerektiğini anımsamamızı gerektirmektedir. Şu örnekleri düşünelim: birinden özür dilemek: apologize to (*from değil*); bir şeyle beslenmek: feed on (*with değil*); bir yere varmak: arrive in (*on, at*) (*to değil*); birşey için para harcamak: spend on (*for değil*). Ayrıca içindeki Türkçe'ye uygun düşen ilgeçleri kullanarak çeviri yapmak çevirmeni yanlışlığa sürükleyecektir. Deyimlerin, argo, teklifsiz dil kullanımı, yazın dili gibi değişik dil kesitlerinin ortaya çıkaracağı sorunlar ve yerel görenek ve ulusal kültür yönelimli sözcük ve anlatımların çıkaracağı güçlükler de bunlara eklenmelidir.

Özetle Türkçe-İngilizce çeviri çalışması iki dili, dillerin yansıttığı dünya görüşünü iyi bilmeyi, diller arasında yukarıda sözü edilen genel ayrımlar ve bundan sonraki bölümlerde belirtilecek özgül ayrımlara kaşı duyarlı davranmayı gerektirmektedir. Özellikle örnek yapı ve açıklamalar dikkatle incelenir ve duyarlılıkla davranılırsa temel yanlışlıklardan kaçınmak zor olmayacaktır.

Bu kitabın hazırlanmasında özellikle her iki dildeki temel yapılar ele alınmış ve bu yapıları içeren bol örnekler verilmiştir. Türkçe'den İngilizce'ye olan çevirilerde tüm olasılıklar cevap anahtarında verilmemiş, sadece bizce istenen yapıya en uygun olan birisi verilmiştir.

Ayrıca kitap hazırlanırken ilke olarak tüm yabancı dille öğretim yapan okulların, üniversite hazırlık sınıflarının, üniversitelerin dil bölümlerinin, yurt dışı göreve atanacakların, bankacıların, doçentlik ve profesörlük sınavlarına hazırlananların ve basın dili üzerinde çalışma yapanların gereksinimleri göz önünde tutularak bu alanlara hizmet amaçlanmaktadır. Kitabın bu baskısına tümce ve metin düzeyinde ekler yapılmış, ayrıca özellikle Türkçe-İngilizce çeviriyi kolaylaştıracak çok yararlı olduğunu düşündüğümüz, sıklıkla kullanılan sözcüklerden oluşan bir sözlük eklenmiştir.

Büyük bir özen, uzun bir çalışma ve deneyim sonucu meydana getirilen bu yapıtın diğer yapıtlarımızda olduğu gibi tüm okurlarımızın beğenisini kazanacağını umuyoruz.

Yazarlar

İNGİLİZCE DİLBİLGİSİ ÖZETİ

Dilbilgisi genel olarak bir dilin yapısını belirleyen kurallar bütünü olarak tanımlanabilir. Bu kuralların tüm ayrıntılarını bir özet çalışmada yansıtmının güçlüğü baştan kabul edilmelidir. Hele sözlü dil, yazı dili, bilim dili, yazın dili, gündelik konuşma dili gibi ayrımlar düşünüldüğünde bu güçlüğün niteliği daha da iyi anlaşılabilir. Bu nedenle bu özet incelemede yalnızca yazı dilinin en yaygın kuralları üzerinde durulacaktır. Bu bilgilerin test ve çeviri çalışmaları yapacak olanlarla dilbilgisine ilişkin bildiklerini kısaca gözden geçirmek isteyenlere temel olabileceği düşünülmektedir.

İngilizcede Yalın Tümce Yapısı

İngilizce yalın tümce ile ilgili genel kuralları bilmek, bileşik ve karmaşık tümceleri anlamaya da yardımcı olabilir. Çünkü bileşik tümceleri oluşturmak için bağlaçları (*although, because, since, as, while vb.*) kullanmak yetecektir.

1) İngilizce de yalın tümce, özne + eylem + tümleç düzenine göre kurulur. Türkçe'de bu yapının özne + tümleç + eylem biçiminde olduğuna dikkat edilirse özellikle çeviride yapılan yanlışların önemli bir nedeni anlaşılabilir..

Örnekler:

Ali	bought	a new car.
Özne	eylem	tümleç
Ali	yeni bir araba	aldı.
Özne	tümleç	eylem

He Özne	is eylem	a good boy tümleç
O Özne	iyi bir tümleç	çocuktur. eylem
The house Özne	has been painted eylem	green. tümleç
Ev Özne	yeşile tümleç	boyandı. eylem

2) Yaygın özne biçimleri (*koyu renk yazılı sözcükler öznedir*)

Ad	:	Ahmet is sleeping now.
Adıl	:	He should drink milk in the morning.
Master	:	To work is healthy.
Ad öbeği + ilgeç öbeği	:	The girl in the car is my sister.
Ulaç (<i>gerund</i>)	:	Swimming is useful.
Tümcecik (<i>clause</i>)	:	That he is clever is obvious.
Ad + sıfat tümcecik	:	The boy who is running in the garden is my brother.
Sıfat + ad	:	A heavy shower fell yesterday.
iyelik sıfatı + ad	:	His father is an engineer.
Ad + açıklayıcı yapı	:	Yaşar Kemal, the famous novelist , went to Paris.
Ad + ad + ad	:	Books, pens and papers were scattered on the desk.

3) Eylem: İngilizce yalın tümcenin ikinci ögesi olan eylem, kiplikler (*can, could, may, will vb*) ve eylemin kendisinden oluşur.

Örnekler:

I **am writing** now.
She **will make** a good teacher.
You **might have heard** the rumour.
We will have finished the book by then.
They **shouldn't have forgotten** their assignment.

Not: Eylemlerin kiplik ve öteki yardımcı eylemlerle kullanımı için ilgili bölüme bakınız.

4) Tümleç: İngilizce'de eylemden sonra gelip eylemin anlamını tamamlayan sözcüklerin tümüne tümleç denebilir. (*Eylemden önce gelip eylemi ya da özneyi niteleyen sözcüklere niteleyen -modifier' denilecektir.*)

Belli başlı tümleç türleri:

Sıfat	:	Translation is not difficult .
	:	She looks unhappy .
Ad öbeği	:	A horse is an animal .
ilgeç öbeği	:	He is in Ankara.

Bu tümleç türleri **to be** ve ilgi eylemlerinden (*seem, feel, appear vb.*) sonra kullanılır.

Ad öbeği + ilgeç öbeği	:	There is a book on the table .
	:	There were no French books in the library .

Ad öbeği (adıl)	:	We saw him .
They helped the boy .	:	
Ad öbeği (dolaylı nesne) + ad öbeği	:	I gave him a book .
Ad öbeği + ad öbeği (dolaylı nesne)	:	I gave a book to him .
Ad öbeği + sıfat	:	He likes his coffee strong .
Ad öbeği + eylem+ad öbeği	:	We let him go home .
Ad öbeği + to + eylem+ ad öbeği	:	I want him to help us .
Tümcecik	:	I don't know where he lives
Ad + tarz + yer + zaman zarfları	:	The children played games quietly in their room yesterday . He read the letter quickly in his office before lunch .

Bu temel yapılar bileşik ve karmaşık tümcelerde de aynı sıraya göre bulunur. Örnekleri inceleyelim:

He	didn't go	to school	because	he	was	ill.
Özne	eylem	tümleç	bağlaç	özne	eylem	tümleç

Although he was ill he went to school
bağlaç özne eylem tümleç özne eylem 'tümleç

Görüldüğü gibi yalın tümce yapısı öteki tümcelerde de yinelenmektedir; yapısal yanlış yapmamak için her tümcenin öğeleri ayrı ayrı eksiksiz olmalıdır.

Not: Bileşik ve karmaşık tümcelerin yapısı için **ad, sıfat ve zarf tümcecikleri** ile ilgili bölümü inceleyiniz.

Özne Eylem Uyumu

- 1) Tekil özneye tekil, çoğulla çoğul eylem kullanılır.
The boy gets up early.
The boys get up early.
 - 2) **And** ile birleşen iki ad öbeği çoğul ad gerektirir.
Ziya **and** İsmail **are** in school now.
 - 3) Topluluk adı topluluğun bütünü düşünülünce tekil eylem gerektirir, üyeler tek tek düşünülürse çoğul eylemle kullanılır.
The jury has been considering the case.
My family have decided to move to Ankara.
 - 4) Birleşik kavramlar tekil eylemle kullanılır:
Bread and butter **is** very delicious.
 - 5) Ölçü ve matematiksel eşitlikler bütün olarak düşünüldüklerinde tekil eylemle kullanılırlar.:
Two and three **is** five.
Ten dollars **is** too much for this book.
 - 6) There - yapısındaki tümcelerde asıl özne durumu belirler; eğer There'den sonra gelen ilk ad öbeği tekilse "**is**", çoğulsa "**are**" kullanılır.
There **is a book** and three pencils on the table.
There **are two books** and a pencil on the table.
 - 7) V + **ing** ve **to** + V yapıları tekildir. Swimming is useful.
To get up late is not good for health.
 - 8) Göndergeleri çoğul olan sıfat tümcecikleri çoğul eylem gerektirir:
Those (*people*) who are late for work will be punished.
 - 9) Adıldan önce gelen adlar or ya da **nor** ile bağlanırsa üç olasılık söz konusudur:
 - a) İki ad da tekilse adıl kullanılır:
Neither Ali nor Mehmet does his homework.
 - b) ikinci ad tekilse tekil eylem kullanılır:
Neither the students nor **the teacher comes** today.
 - c) İkinci ad çoğulsa çoğul eylem gerekir:
Neither the teacher nor **the students come** today.
 - 10) Şu adılar tekildir, tekil eylemle kullanılır:
Another, anybody, anyone, anything, each, either, everybody, everyone, everthing, many a, one, neither, neither one, nobody, no one, nothing, somebody, someone, something.
- Some ve** türevlerinin olumlu, **any** ve türevlerinin olumsuz ve soru tümcelerinde kullanıldıkları unutulmamalıdır.
- 11) **Both, many, few, several** çoğul eylemlerle kullanılır:
Both work very hard.

Many want to go abroad.
Few learn French nowadays.

- 12) **Much, little, a little** k tle adlarıyla ve tekil eylemlerle kullanılır
We don't have **much** tea left.
There is **a little** water in the glass.
We have got **little** money.

- 13) **Each, every, either, neither** tekil eylemlerle kullanılır.
Each of them **is** broken.
Neither plan **suits** them.

- 14) **All, any, none, some** kullanıma göre tekil ya da  o ul olabilir:
Not **all** food is good to eat.
All children **like** playing.
None of the telephones **is/are** Working.

- 15) Tümcede  zne ve eylem arasında gelen sözcükler özneyi etkilemez.
The man **in addition to** his ten children is leaving soon.
The teacher **along with his students** is viewing a film.
One of the most enjoyable parties was given by him.

- 16) Bazı adlar her zaman  o ul haldedir ve  o ul olarak kullanılırlar:
trousers, pants, jeans, sunglasses, thanks, scissors, etc.
His pants are still at the cleaner's.
Your thanks are enough for me.

Fakat **"a pair of"** veya **"a word of"** gibi deyimlerle kullanıldıklarında tekil olarak kullanılırlar.

That pair of pants is dirty.
A word of thanks is enough.

- 17) **"A number of"** ile  o ul **"the number of"** ile tekil eylem kullanılır:
A number of students were missing from class.
The number of Iranian students in class is small.

- 18) Bir zaman parçası, para, a ırlık v.s. bildiren deyimler  ekil olarak  o uldur fakat tekil eylemle kullanılırlar.
Two weeks **is** enough time for a nice vacation.
Ten gallons of gasoline **costs** a lot of money.

Articles / Tanımlıklar (a/an, the) ve Miktar Belirten Sözcükler

1) Belirsiz tanımlık : a / an

 o ul yapılabilen (*countable*) adların tekileri ile kullanılır:

- a) S yleni i  ns zle ba layan sözcüklerle **a** kullanılır:
a book, **a** bird, **a** historical event, **a** university

- b) S yleni i (*yazılı ı de il*)  nl yle ba layan sözcüklerle **an** kullanılır:
an apple **an** hour an ant

- c) advice, information, knowledge, money gibi  o ulu yapılmayan k tle adlarıyla (*uncountable nouns*) **a**, **an** kullanılmaz.

2) Belirli tanımlık : the

- a) Daha  nce s z  edilen bir adı belirtmek için kullanılır:
There is a book on the table.
The book is not mine.

Belirtilen  o ul adlarla da kullanılabilir:
I bought ten books.
The books are in English.

- b) Irmak, deniz, sırada  ve kimi ülke adlarıyla kullanılır:

The Kızılırmak, **The** Atlantic Ocean, **The** Taurus Mountains, **The** United States

- c) Dünyada tek olan varlıkları niteler:
The sun sets in the west.
- d) Sayı sıfatlarından ve en üstünlük derecesinden önce kullanılır:
A is **the** first letter of the alphabet.
He is **the** most intelligent student.
- 3) Belirli tanımlık şu durumlarda kullanılmaz:
- a) Belirsiz miktar ve nitelikteki adlarla:
Bicycles cost more than they used to.
He likes poetry.
- b) Özel ad olarak kullanılan kişi, cadde ve kent adlarıyla:
She lives on Atatürk Boulevard in Ankara. Mehmet is a good boy.
- c) iyelik sıfatlarıyla nitelenen adlarla tanımlık kullanılmaz:
Hasan's book, his coat, their garden
- d) Kimi yerleşik yaygın ilgeç öbeklerinde tanımlık kullanılmaz:
go home	go by	air
to school		bus
to hospital		car
to university		plane
		land
		ship

4) Miktar ve sayı belirleyicileri

İngilizce de bu amaçla kullanılan çok sayıda sözcük vardır. Biz bunlardan en yaygın olanlarını örneklemekle yetineceğiz.

a) **much, little, a little, a good deal of, a great quantity of** kütle adlarıyla (*uncountable nouns*) kullanılır, çoğul eylem alamazlar: He ate **much** bread. There isn't much salt left. We imported **a great quantity of** coffee. She drinks **a little** tea every morning.

- b) **many, few, a few, several, a large number of, a great many** çoğul adlarla kullanılır:
A large number of students failed this year..
We haven't seen **many** films lately.
A great many questions have to be answered.

- c) **some, any, a lot of, enough, no** hem tekil hem de çoğul adlarla kullanılabilir:
There is **no milk** in the refrigerator.
Have you read **any** novels lately?
We bought **some** English books yesterday.
They have **some problems** to solve.
There is **some money** left on the table.

Nouns / Adlar

Adlar kişi, yer, nesne, nitelik, etkinlik ve benzerlerinin göstergesi olan sözcüklerdir.

1) Adlarda tekil ve çoğul

Adlarda tekil ve çoğul olgusunun bilinmesi, uygun eylem kullanımı bakımından önemlidir. Örn.

The boys are in school / The boy is in school.
His thesis was perfect.
It is 8.30. Here's the news.
The police are searching for him.

- a) İngilizce'de en yaygın çoğul yapım kuralı tekil adlara s eklemektir:
book/books	chair/chairs	boy/boys

- b) Tekil ad **ch, sh, s, x**, ya da **z** ile bitiyorsa **-es** eklenir:
church/churches brush/brushes bus/buses box/boxes buzz/buzzes
- c) Tekil ad ünsüz + **y** ile bitiyorsa (örn. -by, -dy, -ty) **-y** kaldırılır ve **ies** eklenir,
baby/babies party/parties lady/ladies city/cities
- y'den önce ünlü varsa genel kurala uyulur:
toy/toys monkey/monkeys
- d) Sonu **-f** ya da **-fe** ile biten adlarda **"f"** yerine **"ve"** konur, **-es** (ya da **-s**) eklenerek çoğullaştırılır:
half/halves leaf/leaves life/lives
shelf/shelves thief/thieves wife/wives
knife/knives
- e) Kuralsız çoğullar
foot/feet tooth/teeth goose/geese
man/men woman/women mouse/mice
child/children
- f) Tekil/çoğul aynı olan adlar
aircraft, deer, fish, means, species, sheep, series
- g) Özellikle bilim dilinde kullanılan çoğu ödünç sözcüklerin çoğulları kuralsız olarak yapılır:
cactus/cacti datum/data fungus/fungi
bacterium/bacteria criterion/criteria nucleus/nuclei
radius/radii medium/media stimulus/stimuli
thesis/theses index/indices vertebra/vertebrae
- h) Görünüşte çoğul, anlamı tekil olan adlara dikkat edilmelidir:
linguistics, mathematics, (maths), politics measles, rabies, mumps, rickets
- j) Kimi adlar hep çoğul olarak kullanılır:
the police, trousers, pants, riches vb.
- k) İngilizce de kimi adlar çoğul yapılmazlar, bunlara kütle adları (uncountable nouns) denir. Tekil eylemlerle kullanılması gereken bu adların en önemlileri şunlardır: **water, tea, coffee, accommodation, advice, bread, furniture, grass, information, knowledge, luggage, money, news, progress, research, work, wool, weather.**

Bunların en önemli özelliklerinden birisi de bir anlamına gelen belirsiz tanımlık (**a, an**) ile kullanılmamalarıdır. Kimi zaman bunlarla kullanıldıklarında anlamları değişir:

I'd like some white paper. (*Biraz beyaz kağıt istiyorum*)
He's going to buy a paper. (*O (bir) gazete alacak*)

- 1) Birleşik adların çoğulları da dikkat gerektirir:
son-in-law/sons-in-law, man-of-war/men-of-war armchair/armchairs

Adlarda İyelik

Adların önemli bir özelliği de iyelik eki almalarıdır.

- 1) iyelik genel olarak tekil adlara ('s) eklenerek yapılır:

his father's car the boy's dog the girl's note-book

- 2) Kurallı çoğul adlara yalnızca (') eklenir:

the girls' books (*kızların kitapları*)
the students' achievements (*öğrencilerin başarıları*)

3) Kuralsız çoğul adlara ('s) eklenir

The children's room / men's wear

4) ilk ad cansız ise iyelik göstermek için **ad + of + ad** yapısı daha sık kullanılır:

the leg of the table
the importance of the problem
the cost of the roof

5) -s ile biten özel adlar İngiliz İngilizce'sinde genellikle (**'s**) alır:

Keats's poems Charles's wife

Ancak Amerikan İngilizce'sinde yabancı ve klasik adlarda (') yeterlidir

Socrates' speech Tacitus' diction

6) Kimi zaman çifte iyelik kullanılabilir:

She is a friend of my mother's

7) İlgeçli bileşik adlarda ('s) sona eklenir:

brother-in-law's house
mother-in-law's complaints

8) Yaygınlık kazanmış zaman,para vb. ile ilgili anlatımlarda da ('s) kullanılır:

ten minutes' walk / a year's profit / a day's work

Pronouns / Adıllar

1) Özne adılları: I, you, he, she, it, we, you, they **Örn.**

I'm hungry. **You** work hard. **He's** a teacher.
She got up early yesterday. It is cold. We are students.
You are good students. **They** are waiting.

2) Nesne adılları: **me, you him, her, it, us, you, them**
Örn.

He often helps **me**. I saw **you**. We gave him some money.
The teacher will punish **her**. You broke **it**. He did not see us.

I gave **them** all the books. Dolaylı ve dolaysız nesne birlikte kullanıldığında ad ve adılların durumuna dikkat edilmelidir:

I gave **him** the pen. I gave the pen to **him**.
I gave it to him. I gave him it.

3) iyelik adılları: **mine, yours, his, hers, its, ours, yours, theirs**. Bunlar ad yerine kullanıldıklarından başka adla birlikte kullanılmamalarına dikkat edilmelidir:

Mine is here. This is **yours**. **Theirs** was a good house.
I don't like **his**. I like **hers**.

4) Dönüşlü ve pekiştirici adılar: **myself, yourself, himself, herself, itself, yourselves, themselves**.

- a) Dönüşlü adılar özne ve nesnenin aynı kişi olduğunu gösterir.
I cut **myself**. We dried **ourselves** in the sun.
The woman killed **herself**. They looked at **themselves** in the mirror

- b) Bu adılar pekiştirici olarak da kullanılır:

I **myself** repaired it. I repaired it **myself**.

by ile kullanıldıklarında kendi kendine, yalnız başına anlamına gelirler (*Burada by kullanımının edilgen -passive- ayrı olduğu anımsanmalıdır*).

I learnt English **by myself**.
She repaired the watch **by herself**.

5) Gösterme adıları: **this, that, these, those**. Bunların ilk ikisi tekil, ötekiler bunların çoğullardır. **This ve these** yakındaki nesneleri, **that ve those** uzaktaki nesneleri gösterir.

This is a good book. **These** are good books.
That smells nice. **Those** smell nice.

- 6) Soru adıları: **who, whom, whose, what, which**. Bunlar özne ya da nesneyi sormakta kullanılırlar:

Who is coming? **Whom** did you see yesterday?
Whose is it? **What** happened? **Which** do you like best?

- 7) İlgi adıları: **who, whom, which, that, whose, whoever, whichever, whatever**.

Bunlar sıfat tümceciği kurmakta kullanılır.

Örn.

I know the boy **who** came in.
She knows the boy **whom** she met at the party.
I bought a book **which** might interest you.
He's the man **that** sells tickets.

Not: Bunların kullanımları ile ilgili bilgiler için tümcecikler bölümüne bkz.

Adjectives / Sıfatlar

a) Sıfatlar adları niteleyen sözcüklerdir. Bu nedenle birincil olarak adların önünde bulunurlar. (*Koyu yazılı sözcükler sıfattır*).

my book, **this** chair, **each** student, **a little** water, **a stolen** car, **a beautiful** girl.

- b) Sıfatlar şu eylemlerden sonra da kullanılabilirler: **be, seem, appear, look, sound, taste, feel, smell**

She **is** hungry.
She always **seems** cheerful.
He **looks** rich.
The soup **tastes** delicious.

- c) Kimi sıfatlar **the** ile kullanıldıklarında bütün kümeyi anlatır:

the rich (*zenginler*), **the blind**, **the dead**, **the poor** (*yoksullar*)
the old (*yaşlılar*), **the handicapped**, **the unemployed** (*işsizler*)

sh ya da **ch** ile biten kimi uyruk adları da böyle kullanılabilir:

The British (*ingilizler*), **The English**, **the French**.

d) **Little, elder, main, principal** adlardan önce kullanılır: eylemlerden sonra kullanılmazlar, **ill, well, afraid, alive, alone, asleep** adlardan önce kullanılmazlar.

He looks ill (*He is a sick man*)
She is very well (*She is a healthy woman*)

- e) Birden çok sıfat kullanıldığında sıra şöyle olabilir:
renk	kaynak	gereç	amaç	ad
black	Spanish	leather	riding	boots

- f) Kimi sıfatlar ilgeçlerle de kullanılabilir:
afraid of, interested in, busy with, tired of (ilgili bölüme bkz.)

Sıfatların karşılaştırılması

1) Eşitlik derecesi: **as+sıfat+as**

He is **as tall as** his sister (Kız kardeşi kadar uzun boyludur)
You are **as clever as** he is (onun kadar zekisiniz)

Konuşma dilinde ikinci as'den sonra adılların nesne biçimi kullanılabilir:
You are **as clever as** him.

Olumsuz için **not so... as** ya da **not as ... as** kullanılır:

He is **not as old as** I am.
I am **not so hungry as** you are.

2) Üstünlük derecesi (*comparative*): İki kişi ya da nesneyi karşılaştırmak için kullanılır:

- a) Tek ve iki heceli sıfatların çoğunun karşılaştırılmasında sıfat+ **-er + than** yapısı kullanılır:
Ahmet is **taller than** Mehmet.
She is **older than** I am.
- b) Kimi iki heceli ve daha çok heceli sıfatların karşılaştırılması için **more + sıfat + than** kullanılır
The house is **more comfortable than** ours.
His story was **more interesting than** yours.
- c) Kimi sıfatların üstünlük derecesi kuralıdır:
good better
bad worse
little less
much more
many more
far farther
further
- d) **the + comp.....the + comp** yapısı aynı anda olan iki değişimi anlatmak için kullanılır.
The older he gets **the happier** he is.
The more you work **the more** you earn.
- e) Üstünlük dereceli sıfatları nitelemek için **much, far, a lot, rather, a little, a bit** kullanılır:
He is **much** older than you are.
This book is a **little** more expensive than that one.

3) En üstünlük derecesi (*superlative degree*)

- a) Tek ve iki heceli sıfatların en üstünlük derecesi için **the + sıfat + est** yapısı kullanılır:
This is **the cheapest** book.
He is **the tallest** of all.
- b) Çok heceli sıfatlar için **the + most + sıfat** yapısı kullanılır.
This is **the most interesting** book of all.
They bought **the most expensive** car.
- c) Kuralı sıfatlar da vardır.

	comparative	superlative
good	better	best
bad	worse	worst
little	less	least
much/many	more	most
far	farther	farthest/furthest

Adverbs / Zarflar

Zarflar tümcede eylemi, ya da zarfları niteleyen sözcüklerdir. Özellikle eylemlerle kullandıklarında Türkçe'deki yapının tersine eylemden sonra geldikleri anımsanmalıdır.

He speaks **fluently**
She drives very **fast**.
He speaks English very **well**.

Zarfların bir çoğu sıfatlara **-ly** eklenerek yapılır.
slow/slowly **quick/quickly**

careful/carefully

Zarfların tümcede üç temel konumu vardır:

1) Tümce başında kullanılan zarflar:

- a) Zaman zarflarının çoğu tümce başında kullanılabilir.
Yesterday he went to istanbul.
In January it is snowed a lot.
- b) Kimi sıklık zarfları
Occasionally he tries to write poems.
Sometimes we get up late.

Always, never tümce başında kullanılmazlar.

- c) Kimi yer ve tarz zarfları da tümce başında kullanılabilir.
Here comes the bus.
Gently he examined my eye.

2) Tümce ortasında kullanılan zarflar;

- a) **Often, always, usually, sometimes, never** gibi sıklık zarfları **to** be eyleminden sonra, öteki eylemlerden önce kullanılırlar.
We **often** go to the theatre.
We are **often** late.
I was **never** ill at home.
They **always** go home at 6 p.m.
- b) Eylemin birkaç ögesi varsa bu sözcükler 1. den sonra kullanılır.
They have **always** lived in that house.
This work will **never** be finished.
- c) Yer ve zaman zarfları genellikle tümce ortasında kullanılmaz.

3) Tümce sonunda kullanılan zarflar

Tarz, yer ve zaman belirteçleri tümce sonunda kullanılır;

He came **to my office at five o'clock**

Tümce sonunda birden çok zarf varsa, tarz, yer ve zaman sırasıyla kullanılır: .

We worked **quietly** **in his room** **yesterday.**
tarz yer zaman

Zarfların Karşılaştırılması

Zarfların karşılaştırılmasında da genellikle sıfatların karşılaştırılmasındaki kurallar geçerlidir.

- a) Eşitlik derecesi: **as + zarf + as**
I can drive **as well as** you can.
She writes **as quickly as** you do.
He can walk **as quickly as** i can.
- b) Zarfların üstünlük (*comparative*) derecesi **more + zarf + than**; en üstünlük derecesi **the + most + zarf** yapısıyla oluşturulur:
She drives **more dangerously than** he does (*üstünlük*)
I can see **more clearly** than you can.
He drives **the most dangerously** of all. (*en üstünlük*)
My friend writes **the most carefully** of all.
- c) Birkaç zarfın üstünlük derecesi **er + zarf + than** ; en üstünlük derecesi **the + zarf + est** biçiminde yapılır.
Bunlar şunlardır: **fast, soon, early, late, hard, long, far, near, often.**
You work **faster than** he does.

You came **later than** he did.
He works **the hardest** of all.
They drove **the fastest** of all.

d) Kuralsız zarflar unutulmamalıdır:

little	less	least
badly	worse	worst
much	more	most
many	more	most
well	better	best

Modals And Auxiliaries / Kiplikler ve Yardımcı Eylemler

1) Temel yardımcı sözcükler; **be, do, have**. Ortak özellikler:

- a) Soruları tümce başına getirilerek yapılır:
Is he ill? **Does** he work hard? **Has** he come?
- b) Olumsuz yapmak için **not** eklenir.
He **is not** thirsty. They **do not** get up early. I **have not** finished the book.

BE : Sekiz değişik biçimi vardır: **be, am, is, are, was, were, being, been**.

- a) Süreklilik anlatan (*continuous*) zamanları oluşturur:
He **is** sleeping now. I am writing.
You **were** reading while I **was** playing football.
He'll **be** coming tomorrow.
- b) Edilgen çatıyı oluşturmakta kullanılır.
The door **is** opened at 9 o'clock every day.
The radio **was** repaired two days ago.
- c) Asıl eylem olarak da kullanılabilir:
He **is** a teacher.
They **were** at school yesterday.
She **is** unhappy.

DO: Üç biçimi vardır: **do, does, did**.

a) Geniş zaman (*the simple present*) ve di'li geçmiş zaman (*the simple past*) tümcelerinde soru yapmakta kullanılır.

He lives in Ankara	Does he live in Ankara?
They work hard.	Do they work hard?
She worked hard.	Did she work hard?

- b) Olumsuz yapmakta kullanılır (*imperative, simple present /past*) **Don't** drink too much tea. I **don't** get up late.
He doesn't get early. He **didn't** see him yesterday.
- c) Vurgulama ve direnme anlatmak için kullanılır:
Do sit down (*lütfe otur*). He **did** pass his exam. They **do** speak German.
- d) Asıl eylem olarak da kullanılabilir, bu durumda beş biçimi vardır: **do, does, did, doing, done**.
What are you **doing**? I **did** my homework yesterday.
She has **done** the cooking in the morning.

Bu durumda geniş ve geçmiş zamanda yardımcı eylem olan **do** ile birlikte kullanılır.

I **do** my homework. **Do** you do your homework?
He **didn't do** his assignment.

HAVE: Üç biçimi vardır: **have**, **has**, **had**

- a) Eylemlerin 3. biçimleri ve kimi kipliklerle birleşerek tamamlanmış görünümleri (*perfect tenses*) oluşturmakta kullanılır.

I have just **written** a letter.
After they **had left** school they went home.
They'll **have finished** the bridge by next year.
He **might have been** blind.

- b) **be** ve **do** gibi asıl eylem olarak da kullanılır, bu durumda 'sahip olmak' anlamına gelir.
He **has** two brothers.
I **haven't** any money. (*I don't have any money.*)

Asıl eylem olarak kullanıldığında soru ve olumsuzluklarını **do** ile yapmak yaygındır,
Do you have any brothers? **I don't have** any brothers.

2) Modals / Kiplikler: can, could, may, might, shall, should, will, would, must, ought to, used to, need, dare.

Genel özellikleri:

- a) Soru yapılırken tümce başına alınırlar:
You can swim. **Can** you swim?
He ought to come earlier. **Ought** he to come earlier?
- b) Olumsuzlukları **not** eklenerek yapılır:
She will see you. She will **not (won't)** see you.
You must smoke at school. You **mustn't** smoke at school.
You may come in. You **may not** come in.
- c) Eylemin yalın kök biçimi ile kullanılırlar:
She **can** speak English.
He **used to** play football.
You **ought to** comb your hair.
- d) **be**, **do** ve **have**'den ayrı olarak 3. tekil şahısta değişmezler.
He can swim well.
She will come tomorrow.
- e) **have** ile kullanıldıklarında **have**'den önce gelirler, soru ve olumsuzluklar kipliklerle yapılır:
He **should** have finished this assignment.
Should he have finished his assignment?
We **could** have written the letter.
Could we have written the letter?

Kipliklerin kullanımı ile ilgili örnekler:

<u>Kiplik</u>	<u>anlamı</u>	<u>örnek</u>
can	yetenek/yeterlik olasılık izin	He can swim well. Anyone can make mistakes. Can I smoke in this room?
could	geçmişte yeterlik olasılık izin öneri	My friend could speak three languages. She could be very unhappy at times, Could I ask you something? Could we meet tomorrow?
am, is, are able to was/were able to may	yetenek / yeterlik geçmişte başarılı olmuş iş olasılık izin	She is able to type very fast. He was able to pass his class. It may rain this afternoon, May I open the window? You may open the window.
might	zayıf olasılık izin isteme gerçekleşmemiş olasılık	He might come this evening, Might I use your phone? You might have missed the bus.
must	konusmacıdan gelen zorunluluk / yükümlülük	You must be here at 9 o'clock
must be	çıkarım çıkarım (<i>geçmiş</i>)	He must be ill. He must have been ill.
must not	yasak	You mustn't smoke in school.

have to	dışardan yüklenen zorunluluk	We have to work from 9 to 5.
don't/doesn't		
have to	gerekmezlik	We don't have to get up early on Sunday
shall	I, we ile gelecek anlatır öneri, rica vb.	I shall ring you up at 5 o'clock Shall I open the window? Shall we go out for dinner? We will see him tomorrow,
will	geleceklik eki, karar, öngörü isteklilik, niyet rica, buyruk, çağrı karşı çıkma	I'll certainly help you. Will you open the window, please? I will not do what you say.
would	will'in geçmiş biçimi rica	He said he would come soon, Would you turn down the radio?
should	geçmişte alışkanlık shall'in geçmiş biçimi	He would go for long walks. I said I should be there at 6.
should have	öğüt, görev, yükümlülük geçmişte yapılması gerekir yapılmayan	You should study more. You should have locked the door. (kapıyı kilitlemeliydiniz)
ought to	"should" ile aynı anlamda (<i>öğüt vb.</i>) daha nesnel olguları anlatır	We ought to vote in the elections. I ought to see her tomorrow.
had better (<i>'d better</i>)	öğüt, salık verme -se iyi olur.	You'd better drink milk. Had we better buy that car?
used to	geçmişteki alışkanlık	My father used to play basketball. Did you use to smoke?
need	gereklik	She need study hard
needn't	(<i>must'in olumsuzu</i>) <i>gerekmezlik</i>	We needn't get up early on Sunday.
Dare	cesaret, yeğ tutma	He daren't go into that building Dare you interrupt the teacher?
would	rather (<i>'d rather</i>) tercih, yeğ tutma	We'd rather learn English than German. They'd rather not drink tea at night.

Kipliklerle Edilgen Çatı (Passive Voice)

can post the letter.	The letter can be posted .
could	could
may	may
. might	might
will	will
would	would
shall	shall
should	should
must	must
have to	have to
ought to	ought to
had better	had better

Not : Örneklerde görüldüğü gibi nesne (*the letter*) özne yerine alınır, kipliklerden sonra **be** eklenir ve bütün edilgen çatılarda olduğu gibi eylemin 3. biçimi kullanılır. (*kiplikler hiçbir değişikliğe uğramaz.*)

*Kiplikler have ile birlikte kullanıldıklarında edilgen çatı için **been** kullanılır:*

I can have posted the letter	The letter can have been posted,
could	could
will	will
may	may
might	might

Verbs / Eylemler

Eylemlerin birincil görevi çeşitli zamanları anlatmak için çekime girmektir. **The Simple Present ve The Simple Past** dışında zamanları oluşturmak için eylemlerle birlikte yardımcı eylem ya da kiplikler de kullanılır. Aşağıdaki örneklerde zamanı gösteren sözcükler siyah yazılmıştır. (*Zaman zarflarına da dikkat ediniz.*)

The Present Continuous

I'm writing now. (*Şimdi-yazı-yazıyorum.*)

You **are writing**.
He **is reading** a book.
She **is playing** tennis.
They **are listening** to the radio.
They **are sleeping**.
The purchasing power of money **is decreasing**.

The Simple Present

I always **get up** early. (Ben her zaman erken kalkarım.)
He always **gets up** late.
We never **drink** coffee at night.
My friend usually **works** hard.
Do you **drink** tea in the morning?
Does she **like** music?
The scientist **uses** reliable instruments.

The Past Continuous

I **was** going home when I met you. (*Size rastladığımda eve gidiyordum.*)
She **was cooking** when you phoned.
They **were sleeping** when you came.
While we **were reading**, she **was having** lunch.

The Simple Past

I **wrote** a letter yesterday. (*Dün bir mektup yazdım.*)
She **cooked** well.
They **enjoyed** the party.
Did he **go** to Istanbul?
Did you **finish** your assignment?
The cost of living index **rose** 90 % last year.

The Simple Future

I'll **write** a letter tomorrow? (*Yarın mektup yazacağım.*)
He'll **buy** a car next year.
We **will (shall)** **help** him.
The cabinet **will** probably **meet** tomorrow.

The Future Continuous

I'll be going to Istanbul tomorrow. (*Yarın İstanbul'a gidiyor olacağım.*)
She **will be cooking** all afternoon.
We'll **be staying** at home all evening.
My friend **will be waiting** for you at Esenboğa airport.

The Present Perfect

I **have** just **seen** him. (*Onu biraz önce gördüm.*)
You **have missed** the bus (*Otobüsü kaçırdınız.*)
He **has written** an interesting story.
Many holiday villages **have been built** in the southern part of Turkey.

The Present Perfect Continuous

I **have been learning** English since 1975. (*1975'ten beri İngilizce öğrenmekteyim.*)
He **has been reading** for three hours.
She's **been singing** for ten minutes.

The Past Perfect

You **had worked** hard before the exam. (*Sınavdan önce çok çalışmıştınız.*)
He **hadn't expect** such a thing.
They said **they had forgotten** to bring the book.
The king **had deposited** a lot of money in the foreign banks.

The Past Perfect Continuous

I **had been working** hard. (*Çok çalışmaktaydım.*)
She **had been trying** to understand what had happened.

The Future Perfect

I'll **have finished this book** by tomorrow. (*Bu kitabı yarına kadar bitirmiş olacağım.*)
We **shall have completed** the school by 1989.
She **will have prepared** the meal by 5 o'clock.

The Future Perfect Continuous

He **will have been learning** English for over ten years.
(*On yıldan daha uzun süredir İngilizce öğreniyor olmuş olacak.*)
We'll **have been playing** for two hours by 6 o'clock.

Zamanlarla edilgen çatı (passive voice) örnekleri

- 1) Edilgen çatıya dönüştürülebilmesi için eylemin geçişli olması, başka bir anlatımla nesne alan türde olması gerekir. Edilgen çatıya dönüşürken nesne özne yerine alınır.
- 2) **to be** eyleminin zamana uygun biçimi kullanılır (present, *am, is, are, past; was/ were, perfect:been*)
- 3) Bütün zamanlarda edilgen çatıda eylemin 3. biçimi kullanılır. İngilizce eylemler genelde kurallı (*work, worked, worked*) ve kuralsız (*write, wrote, written*) olarak ikiye ayrılır. Kuralsız eylemleri sırası geldikçe öğrenmek gerekir.

Etken tümce (active)

The secretary writes the letter
The secretary wrote the letter
The secretary is writing the letter
The secretary was writing the letter.
The secretary will have written the letter.
The secretary will write the letter.
The secretary will be writing the letter.
The secretary has written the letter.
The secretary had written the letter.

Edilgen tümce (passive)

The letter is written (*by the secretary*)
The letter was written.
The letter is being written
The letter was being written.
The letter will have been written.
The letter will be written.
The letter will be being written.
The letter has been written.
The letter had been written.

Eylemlerle ve zamanlarla ilgili olarak anımsanması gereken kimi noktalar :

- 1) İngilizcede kimi eylemler genel olarak **-ing** almazlar. Bunları sürekli (*continuous*) zamanlarda kullanmamaya özen gösterilmesi gerekir. En önemlileri şunlardır:
astonish, appear, believe, belong, dislike, doubt, depend, deserve, concern, consist, contain, feel, guess, hate, hear, impress, imagine, like, love, know, mean, measure, own, owe, prefer, please, possess, realize, recognise, remember, satisfy, surprise, suppose, see, smell, sound, seem, understand, think, taste, wish, weigh, want.
- 2) Kimi eylemlerden sonra ikinci bir eylem kullanıldığında ikinci eylem **-ing** biçimini alır.
I enjoyed reading that novel.
He admitted stealing the book.

-ing ile kullanılan öteki eylemlerden en önemlileri:

admit, appreciate, avoid, consider, delay, detest, dislike, enjoy, escape, excuse, finish, forgive, give up, go on, imagine, keep on, mention, mind, postpone, practice, recollect, resist, resent, suggest, stop, understand, be worth.

- 3) Kimi eylemler ikinci eylemin mastar biçiminde kullanılmasını gerektirir.
I advised him **to take** the exam again.
The teacher allowed us **to use** a dictionary.

Bu eylemlerin başlıcaları **advise, allow, cause, command, encourage, force, get, instruct, oblige, order, persuade, remind, teach, tell, warn.**

- 4) ilgeçten sonra eylemin **-ing** biçimi kullanılmalıdır.

He went to the cinema instead **of going** to school.
After attending the lecture she went home.

- 5) Zamanlarla kullanılan zaman zarflarına da dikkat edilmelidir.
I am writing **now**.
He wrote a letter **yesterday**.
I have been writing a letter **for 20 minutes**.
I'll see you **tomorrow**.

Indirect Speech (Dolaylı Anlatım)

Dolaylı anlatım iki kişi arasındaki konuşmanın üçüncü kişi ya da kişilere aktarılmasıdır. **1) Düz tümceler**

- a) Giriş tümcesi **the simple present, the present perfect ve the future tense** ise zamanlarda bir değişiklik yapılmaz:
"They are coming", **He says** they are coming.
"Your friend is ill." **She will tell** you that your friend is ill.
- b) Giriş tümcesi **geçmiş zaman** ise aşağıdaki zaman değişiklikleri yapılır:
"They work", (s. present) He said they worked (s. past).
"They are working", (present continuous) He said that they were working. (past continuous).
"They have worked", (present perfect) He said they had worked, (past perfect)
"They worked", (simple past) He said that they had worked, (past perfect).
"They were working", (past continuous) He said that they had been working, (past perfect continuous).
- c) **Adıllar da konuşmanın konumuna göre değiştirilir:**
He said : "I am doing **my** homework."
He said that **he** was doing his homework.
She said **she** was doing **her** homework.
She said: "I saw the boy."
She said (that) **she** had seen the boy.
He said: "My car is new"
He said **his** car was new.
He said: "They helped us."
He said that they had helped **them**.
- d) Yukarıda sözü edilen (a) seçeneği dışında kipliklerin ikinci (past) biçimi kullanılır:
'I **can** swim. She said she **could** swim.
He said he **could** swim.
'You **may** go The teacher said we might go.

Not: would, might, should, had better, must genel olarak değişikliğe uğramaz.

- c) Zaman zarfları da değişir:
dolaysız (direct)	dolaylı (indirect)
now	then
today	that day
yesterday	the day before (the previous day)
tomorrow	the next day
next week	the following week
this	that
here	there

Soru tümcelerinin dolaylı anlatımı:

- a) Yardımcı eylem ve kipliklerle başlayanlar:
Yukarıdaki değişimler burada da geçerlidir. En önemli nokta **He asked if/ he wanted to know if / whether** gibi bir giriş tümcesiyle başlayıp kipliği düz tümcedeki yerine taşımaktır.
Örn.
'Can you swim?' He asked if I could swim.
'Will she come?' He asked if she would come.
May I open the door? She asked if she might open the door.

Do, does, did ile başlayan sorularda durum değişiktir.

- 'Do you speak English?' He asked if I spoke English.
'Does he speak English?' He asked if he spoke English.

'Did he speak English?' He asked if he had spoken English.

Burada **do** ortadan kalkar, ya da eylemle uygun zamana dönüşür.

b) Where, **when, why, what, who**, vb. soru sözcüğü ile başlayan sorular için de yukardaki kuralların tümü geçerlidir, yalnızca if yerine soru sözcüğünün kendisi konulur:

'Where do you live?' He asked where I lived.

'Why isn't she coming?' He asked why she wasn't coming. '

'When will she come?' They asked when she would come.

'What are they doing?' I asked what they were doing.

Doğal anlatımdaki tümcelerde soru tümcelerinin düzgün tümce biçimine dönüştüğüne, soru biçiminin ortadan kalktığına, soru sözcüklerinin bağlaç görevinde olduklarına özellikle dikkat edilmelidir.

prepositions / İlgeçler

at away, across, on, off, along, over, through, in, into, out, of, at, from, above, beside, behind, in front of, under, beneath, below, underneath, between, among, about, around vb.

Yer ilgeci olarak **in, on, at**

in : in Bursa, in Ankara, in school, in class, in bed, in town, in Turkey

on : on Atatürk Boulevard, on television, on the radio, on the floor.

at : at the cinema, at the theatre, at a party, at school, at university, at 25 Atatürk Boulevard.

Zaman ilgeci olarak **in, on, at**,

in May

winter

1985

in the morning, in the afternoon, in the evening

on Sunday

January 25

the first of May

at 2 o'clock

night

noon

midnight

Durum ilgeçlerinden kimi örnekler: by bus, by train, by plane, on foot, on a train. İlgeçlerle

ilgili kimi önemli notlar:

a) Kimi sözcüklerle belli ilgeçler kullanılır (ilgili bölüme bkz.) Örn. **afraid of, angry with, look at, apologize for, married to, prevent from, agree with** vb.

b) İlgeçlerden sonra eylemin **-ing** biçimi kullanılır.

Before going to school, he had his breakfast.

Me is afraid **of going** out in the dark.

c) Türkçe'deki kullanımının tersine kimi sözcüklerle ilgeç kullanılmaz:
discuss, marry, lack, go home

d) **next, last, this, every, each, some, any, all** ile başlayan zaman zarflarından önce ilgeç kullanılmaz:
next Monday, all night, this Friday

e) Sıfat tümceciklerinde, edilgen yapıda, **what, who, where** soru sözcükleri bulunan yapılarda ilgeçler tümce sonunda kullanılabilir:

That's the house I told you about.

She has already been operated on.

What are they looking at?

Where are you coming from?

Who are you looking for?

Clauses / Tümcecikler

Ad Tümcecikleri

Ad tümcecikleri ad görevi yapan (özne yada nesne) kuruluşlardır. Üç türü vardır.

- 1) a) **tümce + that + tümcecik**
We are sorry **that you can't come**.
It is obvious **that he is lying**.
He was surprised **that I knew German**.

b) **that + tümcecik + eylem + tümleç**
That he is clever is obvious.
That he doesn't work worries me.
That you have come early is very good.
- 2) a) **Q - word + tümcecik + eylem + tümleç**
What you ought to say is very important.
Where he went is still unknown.
How useful these sentences are is quite clear.

b) **tümce + Q - word + tümcecik** I don't know **where he lives**.
I can't tell you **why he is crying**.
It is a mystery **when he went there**.
We don't know **who he is**.
- 3) **tümce + if / whether + tümcecik**
He wants to know if **I can speak English**.
She asked **if we saw that film**.

Not: Bunların adlar gibi özne ve nesne olarak kullandıklarına dikkat ediniz. En önemli nokta soru sözcüklerinin bu tümceciklerde bir bağlaç görevinde olmalarıdır. Örneklerde görüldüğü gibi soru sözcüklerinden sonra düz tümce düzeni (özne + eylem + tümleç) kullanılır.

Sıfat Tümcecikleri

- 1) **Who:** özne yerine, insanlarla ilgili adlardan sonra bağlaç olarak kullanılır.
The man is a teacher. He speaks fluently.
The man **who speaks fluently** is a teacher. (Akıcı olarak konuşan adam öğretmendir.)
I saw the boy **who was** running They helped the worker **who was** ill
- 2) **Whom:** nesne yerine, insanlarla ilgili adlardan sonra bağlaç olarak kullanılır.
The woman was ill. You helped the woman.
The woman **whom you helped** was ill. (Yardım ettiğiniz kadın hastaydı.)
The man is his uncle. You met the man.
The man **whom you met** is his uncle.
That's the man **whom we met at the theatre**.
Is that the girl **to whom you lent the money?**
- 3) **Which:** özne ve nesne yerine, cansızları anlatan adlardan sonra bağlaç olarak kullanılır.
The discussion was very interesting.
It was broadcast on TV. The discussion **which was broadcast on TV** was very interesting.
(Televizyonda yayınlanan tartışma çok ilginçti.)
That is the picture. It caused a lot of sensation.
That's the picture **which caused a lot of sensation**.
A paragraph **which has unity** will be clear.

Eylemlerin aldığı ilgeçler bu ilgi bağlaçlarından önce kullanılabilir:

The chair **on which you are sitting** is not safe.
(Üzerinde oturduğunuz sandalye sağlam değil.)
The scientist produced a working model **on which reliable tests could be conducted**.
The headmaster, **with whom the parents had discussed their son's future**, advised the boy to take up journalism. .

- 4) **That:** tamamlayıcı (defining) sıfat tümceciklerinde **which, who, whom** yerine kullanılabilir.
I've got a book **that might interest you**.
Do you remember the boy **that I was talking about?**

5) **Whose:** iyelik gösteren ilgi bağlacıdır.

We saw a girl. Her hair came down to her waist.

We saw a girl **whose hair came down to her waist.** (Saçları beline kadar inen bir kız gördüm.)

Children **whose future we must safeguard** deserve a happier world.

Sıfat tümcecikleri arasında tanımlayıcı ve tanımlayıcı *olmayan (non-defining)* tümcecikleri birbirinden ayırmak gerekir. Bunların yapıları aynıdır ancak birinciler tümcenin zorunlu öğeleri oldukları halde, ikinciler tümceyi açıklayıcı öğelerdir, kullanılmazlar da olabilir. Özellikle yazıl: dilde kullanılırlar ve tümcenin öteki öğelerinden virgülle ayrılırlar. Aşağıdaki örneklerde 1. tümcecikler tanımlayıcı, 2. tümcecikler tanımlayıcı değildir:

1) a) His father is a man **who believes in discipline.**

b) Ayşe, **who does my hair**, has moved to Istanbul.

2) a) Here's the book **which you asked for**,

b) You haven't seen my new car, **which I bought last week.**

3) a) Consumers **who buy products** are only interested in the contents.

b) My wife's sister, **whom I haven't seen for a year**, talks too much.

4) **Whoever, whatever, whichever, whenever, wherever**, "kim olursa olsun, ne olursa olsun vb. anlamda bağlaç olarak kullanılırlar.

Whoever telephones, tell him I am out.

You can have **whichever** you like.

I won't mind **what ever** you do.

Zarf Tümcecikleri

Bunlar zarf görevi yapan değişik amaçlı tümceciklerdir. Bunlarda her bir kümenin bağlaçlarını sıralayıp birer örnekle yetineceğiz. Bu tümceciklerin tümce başında, ortasında ve sonunda bulunabileceklerini anımsamalıyız. Tümce başında bulunduklarında asıl tümceden virgülle ayrılmalıları uygun olur. Ayrıca başta da değinildiği gibi bu tümceciklerin **özne + eylem + tümleç** gibi tümcenin turn öğelerini içerdiklerini, böyle değilse eksik olacaklarını da unutmamalıyız.

Tümce başında:

After I had supper, I went to bed.

Tümce içinde:

My sister, **because she is ill**, will not go to school today.

Tümce sonunda:

I met him as I **was coming out to school.**

1) Yer anlatan zarf tümceciklerinde kullanılan bağlaçlar:

where, wherever, as, as far as

I know a place **where you can be happy.**

2) Zaman anlatan zarf tümcecikleri yapımında kullanılan bağlaçlar:

when, whenever, while, what, since, as soon as, as long as, until, till, after, before, by the time, once, as, no sooner... than, scarcely... when, now that.

When I got to school, the lesson had already started.

3) Ödünleme ve karşıtlık (*concession and contrast*) :

although, though, while, whereas, even, though, even, if, as, whoever, in case that, in spite of, in spite of the fact that, despite, despite the fact that.

Although it is raining, we shall go out for a walk.

4) Tarz anlatan zarf tümcecikleri yapımında kullanılan bağlaçlar: as, how, in that.

He is at a disadvantage in **that he can't speak English.**

5) Neden (*cause*) anlatan zarf tümcecikleri bağlaçları:

because, since, as, seeing that, for

I can't go to the concert **because I have no ticket.**

6) Amaç anlatımında kullanılan zarf tümcecikleri bağlaçları:

so that, in order that, lest, for fear that

They got up early **so that they might not miss the bus,**

- 7) Sonuç anlatımında kullanılan zarf tümcecikleri bağlaçları:
so (that), so (much)... that
She spoke **so well that everyone admired her.**
- 8) Derece anlatan zarf tümcecikleri yapımında kullanılan sözcükler :
the... the, in proportion as, not so (as)... as.
The quicker we walk **the** sooner we'll get there.
- 9) Çekinme, dışlama (reservation) anlatan bağlaçlar.
except (that), except for the fact that
I know nothing about the accident **except** what he told me about it.
- 10) Koşul tümcecikleri (*conditional clauses*)
Bunların üç temel biçimi vardır. (*Ayrıntılar için dilbilgisi kitaplarına bkz.*)
- a) **if + tümcecik (present) + tümce (present / future)**
Tümce (present/future) + if + tümcecik (preseni)

Bu yapı olanaklı, gerçek durumları anlatır.

If you help me, I can do this. (*Bana yardım edersiniz, bunu yapabilirim.*)
If he has a car, he will never stay at home.
We shall not get there on time if we miss the train.
He will be pleased if you visit him.

- b) **If + tümcecik (s. past) + tümce (would + V1)**
Tümce (would + V1) + if + tümcecik (s. past)

Bu yapıda geçmiş zaman eylemi kullanılmakla birlikte olgu şimdiki zaman olgusudur; ancak gerçek değil gerçeğe aykırı, varsayıma dayalı durumlar anlatılmaktadır.

If I were you, I wouldn't take the exam. (*Sizin yerinizde olsam bu sınava girmezdim.*)
If he had a car, he would never stay at home. (*Arabası olsa, asla evde durmazdı.*)
We would get wet if we didn't bring our umbrellas. If I had a million dollars, I would take a long holiday.

- 3) **Tümce (would / might / could + have + V3) + if + tümcecik (past perfect) / if + tümcecik (past perfect) + tümce (would / might / could + have + V3)**

Önceki iki yapı şimdiki zamanla ilgili koşulları anlattıkları halde bu yapıda geçmişle ilgili gerçeğe aykırı koşulları dile getirilir. Çevirilere dikkat ediniz.

If you had wanted to pass your exam, you would have studied much harder for it. (*Sınavda geçmek isteseydiniz, çok daha iyi çalışırdınız.*)
I could have told him what to do if I had known how it worked. (*Nasıl çalıştığını bilmiş olsam ne yapması gerektiğini ona söyleyebilirdim.*)
If he had lain quietly as instructed by the doctor, he might not have had a second heart attack. (*Doktorun söylemiş olduğu gibi kımıldamadan yatmış olsaydı ikinci bir kalp krizi geçirmeyebilirdi.*)

Not: Çok özel durumlar dışında if bulunan tümcecikte **will** ya da **would** kullanmamaya özen gösterilmelidir.

Causative / Ettirgen Yapı

Have ve **get** eylemleriyle yapılır, özellikle iki örneğe göre düzenlenir.

- 1) **to have somebody do something (birine birşey yaptırmak)**
I had the boy wash my car. (*Çocuğa arabamı yıkattım*)
I got the boy to wash my car.
She'll have the doctor vaccinate her baby.
She'll get the doctor to vaccinate her baby.
- 2) **to have something done / to get something done**
You can have the thesis typed. (*Tezi daktilo ettirebilirsiniz.*)
We are getting the living room painted.
They might have had the locks changed.

- 3) Özellikle **make** ve **let** bu yapıda kullanılır. (Eylemlerin durumuna dikkat ediniz.)
That doctor **made** Ali **give up** smoking.
His father **made** John **go** to the dentist.
We **let** him **speak** at the meeting.

Wish-tümcecikleri dilek anlatımında kullanılır. Şimdiki zamanla ilgili dilek için **wish + simple past**; geçmişle ilgili dilek için **wish + past perfect** kullanıldığına dikkat ediniz.

I wish I were in Istanbul. (Keşke İstanbul'da olsam.)
He wishes he were a king.
I wish I hadn't said that.
We wish we had bought that car last year. (O arabayı keşke geçen yıl almış olsaydık.)

İngilizce de Soru Yapma

- 1) **Be** (am, is, are, was, were) ve kipliklerin (can, may, will, vb.) bulunduğu tümceleri soruya çevirmek için bunlar tümcenin başına getirilir.

I can swim. **Can** I (you) swim?
They will come tomorrow. Will they come tomorrow?
She was at home. **Was** she at home?

- 2) **Kiplik** ve **be** yoksa **do, does** (simple present) ve **did** (simple past) kullanılır.

We like bananas. **Do** we like bananas?
He gets up late. **Does** he get up late?
They wrote the letter. **Did** they write the letter?

Bu iki küme sorulara yanıt vermek için **yes** ya da **no** ile başlamak gerektiğini anımsamalıyız. Ayrıca, **do, does** ve **did** ile kipliklerin soru yapmak için aynı tümcede kullanılmayacakları da açıktır.

- 3) Birden çok yardımcı eylem ve kiplik varsa soru için birincisi tümcenin başına alınır.
He can have finished it. **Can** he have finished it?
It will have been completed. **Will** it have been completed?
- 4) Yukarıdaki kiplik ve yardımcı eylemlerden önce soru sözcükleri kullanılabilir. (what, where, when, why, vb.)
What are you doing?
When will they go tomorrow?
When did he come yesterday?
How can we help him?

Önemli nokta, soru sözcüğünün yanıtını aradığı öğeyi tümceden çıkarmaktır:

Örn.
He works in the library every day.
Who works in the library every day?
Where does he work every day?
When does he work in the library?

- 5) Soru sözcükleri özne yerine kullanıldıklarında **do** kullanılmaz.

Who left the door open?
Which is more expensive?
What happened?

- 6) İngilizce de **değil** mi karşılığı eklenti soru (tag question) yapmak için kiplik ve yardımcı eylemler kullanılır. Bunlar olmadığında **do** kullanılır. Olumlu tümceler için olumsuz, **olumsuz** tümceler için olumlu eklenti soru sorulduğuna dikkat edilmelidir.

It is cold, isn't it?
She can speak French, can't she?
The meeting hasn't started, has it?
You like apples, don't you?
I gave you a check, did I?
I didn't give you a check, did I?
I am late, aren't I?
They haven't seen me, have they?
They have seen me, haven't they?
She could do it, couldn't she?
She couldn't do it, could she?

Fakat:

Let's go, shall we?
Give me a hand, will you?
Do sit down, won't you?

ingilizce de Olumsuz Yapılar

- 1) Yardımcı eylem ve kipliklere **not** eklenerek yapılabilir.
I can swim. I can't swim. (*I cannot swim*)
I was cold. It wasn't cold. (*It was not cold*)
We'll come. We won't come / We will not come.
She is running. She is not running.
We have forgotten you. We haven't forgotten you.
- 2) Yardımcı eylem ve kiplik yoksa **don't, doesn't, ya da didn't** kullanılır.
I drink milk in the morning. **I don't drink** milk in the morning?
He drinks milk in the morning. He **doesn't drink** milk in the morning.
They went to Istanbul. They **didn't go** to Istanbul.
- 3) Buyruk tümcelerinde **don't** kullanılır.
Open the door. Don't open the door.
Be rude. Don't be rude.
- 4) Kimi sözcüklerin bulunması tümceye olumsuz anlam verebilir: **never, seldom, rarely, hardly**.
He **never** gets up late.
They can **hardly** speak French.
She is **seldom** at home.

Bu sözcüklerin bulunduğu tümceler ayrıca olumsuz yapılmaz.

- 5) Olumsuz soru yapmak için yardımcı eylem ve kipliklere **not** eklemek yeterlidir.
Do you speak English? Don't you speak English?
Can they swim? Can't they swim?
Will you see him? Won't you see him?
Is he thirsty? Isn't he thirsty?

Resmi kullanımda yardımcı **eylem + özne + not** yapısı kullanılır.

Does she not speak English?
Have you not visited your uncle yet?

A Brief Glossary of Correct Usage

- 1) A, AN (*art*) Before consonant sounds, use a; before vowel sounds, use **an**
They left an hour ago.
I will attend a university next semester.
- 2) ACCEPT (*v*) EXCEPT (*prep*)
They accepted my invitation.
Everyone except me attended the meeting.
- 3) ADVICE (*n*) ADVISE (*v*)
His advice **was** very useful.
I advise him to buy a car.
- 4) AFFECT (*v*), EFFECT (*n*) The verb **affect** means to influence and the noun **effect** means the result.
Pollution affects everyone.
The effect of the drug is well known.
- 5) ALMOST (*adv*). MOST (*adj. pron*) The adverb **almost** is used with verbs, adjectives, and other adverbs to mean nearly but not completely. **Most** means the majority or greatest part.
Almost all students work very hard.
Most students work very hard.
- 6) ALREADY (*adv*). ALL READY (*adj*). **Already** means before the time specified; **all ready** means completely prepared.

The movie had already begun by the time we arrived.
The president was all ready to go on vacation.

- 7) AMOUNT, NUMBER (*n*) **Amount** refers to non-count items; **number** refers to countable items.
The amount of money you have is not enough.
The number of students in the program is increasing.
- 8) BARELY, HARDLY, SCARCELY (*adv*). These words have a negative meaning and cannot be used with other negative words.
I could **barely** see him.
Scarcely had the picnic begun when the rain started.
- 9) BESIDE, BESIDES (*prep*). **Beside** means next to; **besides** means in addition to.
He sat **beside** the pretty girl.
He has a bicycle **besides** a car.
- 10) BETWEEN, AMONG (*prep*). **Between** refers to only two persons or things; **among** refers to three or more persons or things.
There is little difference between the two ideas.
There is little difference among the three ideas.
- 11) CLOTHES (*n*), CLOTHE (*v*), CLOSE (*adj, prep, v*)
The man was wearing old, dirty clothes.
She lives close to the university.
He has to work hard to feed and clothe his large family.
The store closes at midnight.
- 12) COMPARED (*v, adj*), **Compared with** is used to indicate differences, while **compared to** is used to point out similarities.
He compared the crowd with the larger crowds of previous years.
He compared the crowd to a swarm of angry bees.
- 13) COMPLEMENT, COMPLIMENT (*v, n*) **A complement** is something that completes something else. **A compliment** is a statement of approval or congratulations. The related verbs have the same sense.
A subject complement follows the verb "to be".
She got many compliments on her new ring.
The brown walls complement the generally dark effect of the room.
She complimented him on his cooking.
- 14) COSTUME, COSTUM, COSTUMS (*n*), **Costume** refers to clothing; **custom** refers to a traditional practice or habit; **customs** means the agency for collecting duties, imposed by a country on imports or exports.
She wore a beautiful costume to the party.
Customs differ from country to country.
You must pass through customs when you enter a country.
- 15) COUNCIL (*n*), COUNSEL (*v, n*), **A council** is an official group. **Counsel means to give advice.** The noun **counsel** means advice.
The city council meets every week.
His doctor counseled him to stop smoking.
His counsel was useful to us.
- 16) DESERT (*n, v*). DESSERT (*n*)
It is very hot and dry in the desert.
The camp was deserted.
Her favorite dessert is chocolate ice cream.
- 17) DIFFER (*v*), DIFFERENT (*adj*). Both words are followed by **from** and not **them**.
My current teacher differs in method from my last one.
The ending of the book was different from what I expected.
- 18) FARTHER, FURTHER (*adj, adj / adv*). **Farther/further** refers to distance; only **further** is used to mean more time, degree, or quantity.
Let's not walk any farther / further,
I will give you further information later.

- 19) FEWER, LESS (*adj. pron*) Fewer** is used with countable items, **less** is used with non-count items.
He spent fewer hours studying for the exam.
He spent less time studying for the exam.
- 20) FORMER, FIRST (*n, adj*) Former** refers to the first of two persons or things named. **First** refers to the first of three or more persons or things named.
Both Mary and Jane were invited, but only the former came.
Ann, Jane, and Amy are sisters, but the first was adopted.
- 21) FORMERLY, FORMALLY (*adv*), Formerly** means previously or earlier; **formally** means in a formal manner.
Elizabeth was formerly called Betty.
You are too formally dressed for an outdoor picnic.
- 22) FORTH, (*adv*), FOURTH (*adj*), Forth** means in a forward direction; **fourth refers** to the place in numerical order coming after third.
She rocked the baby back and forth until he fell asleep.
You are the fourth person to ask that question.
- 23) HAD BETTER, WOULD RATHER (*v*) Had better** expresses advisability; **Would rather** expresses preference.
I had better study tonight.
I would rather watch television than study.
- 24) ITS (*adj*), IT'S (*pron + v*)**
The cat drank its milk and washed its ears.
It's time to go home.
- 25) KIND, SORT, TYPE (*n*),** These words may be singular or plural. When the word is singular, it is modified by this or that; when it is plural, it is modified by these or those.
I like this kind of cookie I like these kinds of cookies
He always buys that sort of since He always buys those sorts of shoes.
They enjoy reading that type of book. They enjoy those types of books.
- 26) LATER (*adj, adv*), LATTER (*pron, adj*), LAST (*adj*). Later** is the comparative from of late, **latter** refers to the second of two persons or things named; **last** refers to the final person or thing.
The movie began later than we expected.
Both Frank and Philip are likeable, but the latter is more intelligent.
December is the last month of the year.
- 27) LAY, LIE (*v*), The verb lay,** which means to put or place, can be active or passive and take an object. The verb **lie**, when it means to repose, is never passive and never followed by and object.
Lay (*laid, laid, laying*) He laid the book aside.
Lie (*lay, lain, lying*) He lay down on the bed.
- 28) LIE, LIE (*v*), The verb lie** meaning to repose had different principal parts from the verb **lie** which means not to tell the truth. *
Lie (*lay, lain, lying*) He lies in bed until noon.
Lie (*lied, lied, lying*) He lies, cheats, and steals.
- 29) LIKE (*prep*), SUCH AS (*prep*), AS IF (*conj*), Like,** which is followed by an object, means resembling; **such as** means for example; **as if** means **as though** and introduces an adverb clause of manner.
He looks like his father. (*resemblance = like + noun*)
Fruits such as oranges and grapefruit grow in Antalya. (*example = such as + noun*)
He looks as if he is tired, (*manner = as if+ clause*)
- 30) LOOSE (*adj*), LOSE (*v*) LOOSEN (*V*)**
I need a screw driver to tighten the loose screws.
He is losing weight very quickly.
She was saddened by the loss of her wedding ring.
I am loosening the screws.
- 31) MAYBE (*adv*), MAY BE (*v*), Maybe** means possibly or perhaps; **may be** is a verb form indicating that a possibility exists.
Maybe you will find the wallet you lost.
She may be late.

- 32) PASSED (*v*). PAST (*adj. prep*)
The car passed the house very slowly.
The boy ran past the house.
- 33) PEACE, PIECE (*n*) **Peace** means the opposite of war or other conflict; piece means part of a whole :
Peace came after long years of war.
He sold a piece of his land.
- 34) PERSONAL (*adj*), PERSONNEL (*n*) **Personal** means private; **personnel** refers to the workers or staff of a business.
It is difficult to discuss personal problems.
All personnel must attend the meeting.
- 35) PRECEDE, PROCEED (*v*), **Precede** means to come before something else; **proceed** means to go forward or continue.
The subject usually precedes the verb.
After a brief interruption, we proceeded with class.
- 36) PRINCIPAL (*n, adj*), PRINCIPLE (*n*) **Principal** means primary or very important and is also the title given to the director of a school; **principle** means a belief or doctrine.
The principal side effect of the drug is drowsiness.
He has been principal of that high school for many years.
The experiment demonstrated a basic scientific principle.
- 37) QUIET (*adj*), QUITE (*adv*), **Quiet** is the opposite of noisy, **quite** can mean completely or fairly.
After the children left, the house was quiet.
She is quite beautiful.
The film was quite good.
- 38) RAISE, RISE (*v*), **Raise**, which means to lift, takes an object and can be either active or passive; rise, which means to ascent or increase, is never passive and never takes on object.
raise, (*raised, raised, raising*) They raised the flag.
rise (*rose, risen, rising*) Prices have risen sharply.
- 39) SET, SIT (*v*), **Set**, which means to put or place, takes an object and can be either active or passive; **sit** which means to seat oneself, is never passive and never takes an object.
set (*set, set, setting*) She set the flowers on the table.
sit (*sat, sat. sitting*) They were sitting on the porch.
- 40) **STATIONARY** (*adj*), STATIONERY (*n*), **Stationary** means permanent, not changing places; **stationery** refers to paper for writing letters.
After remaining stationary for two days, the cold front finally moved west.
She wrote the letter on university stationery.
- 41) SUPERIOR (*adj*), **Superior** is always used to compare two persons or things and is followed by **to** and not than. It cannot be qualified by the words more or most.
Her score is superior to his.
- 42) THEIR (*adj*), THEY'RE (*pron + v*), THERE (*adv*)
They left their books at home. Please put your books over there.
They're studying for the examination.
- 43) THOROUGH (ADJ), THROUGH (*prep*)
The report was very thorough.
He walked through the room.
- 44) TO (*prep*), TOO (*adv*), TWO (*adj*)
The children walk to school every day.
You are working too slowly.
I lost two books yesterday.
- 45) WEATHER (*n*), WHETHER (*conj*)
The weather is warm in the spring.
He hasn't decided whether or not to go.
- 46) WHO'S (*pron + v*), WHOSE (*adj*).
Who's giving the party?

No one knows whose coat this is.

Key to abbreviations

adj	adjective
adv	adverb
art	article
conj	conjunction
n	noun
prep	preposition
pron	pronoun
v	verb

1. BÖLÜM

YALIN TÜMCELER 'OLMAK' EYLEMİ

1) 'Olmak' (to be) eyleminin (-dir, -tür, -dur vb) Türkçe'de olduğu gibi İngilizce'de de (to be) önemli bir işlevi vardır. Türkçe'de bu eylemin değişik türden eylemlere eklenen değişik biçimleri varsa da, üçüncü şahıs biçimi (-dır, -dür vb) özellikle adlara eklenerek ad tümcecikleri oluşturur. 'Olmak' eyleminin kullanıldığı üç temel kalıp şunlardır:

- S + BE**
- a) **Özne + olmak (is, are, am) + ad öbeği (noun phrase-NP)**
I am a teacher/ Ben bir öğretmenim.
You are a student / Siz bir öğrencisiniz.
Iron is a metal / Demir bir madendir.
- b) **Özne + olmak + sıfat (S + BE + Adj)**
The answer is wrong / Cevap yanlıştır.
He is not very intelligent / O pek zeki değildir.
Overweight is bad for health / Fazla kilo sağlığa zararlıdır.
- S + BE**
- c) **Özne + olmak + ilgeç öbeği (Prepositional phrase)**
The factor is outside the town (Fabrika kasabanın dışındadır.)
Are you susceptible to disease? / (Hastalıklara karşı duyarlı mısınız?)

Açıklama:

- İngilizce'de iki türlü ad vardır: çoğul yapılabilen (count noun; örn, book, boy, letter vb.) ve genelde çoğul olarak kullanılmayan adlar (örn. money, metal, water vb.) Bunların bilinmesi tekil (is) ve çoğul (are) eylemin seçimi bakımından önemlidir.
- Türkçe'de **olmak** eylemi kimi zaman kullanılmayabilir (yukarıda ayraç içinde de gösterilen örneklerde olduğu gibi) ancak İngilizce'de **is, are, am** kullanılmadan yukarıdaki kalıplarla tümce yapılamaz.
- Türkçe'de olmak eyleminin tümcenin sonuna geldiğine, İngilizce'de ise öznenin hemen sonra geldiğine dikkat edilmelidir.

1) Türkçe'ye çeviriniz.

- Mars is a planet.
- Deserts are dry regions.
- Soil is an invaluable natural resource.
- The heart is a cone-shaped organ.
- The punishment is a cruel act.
- Rheumatic fever is now a preventable disease.
- Doctor's bills are an unexpected expense.
- Childhood is the happiest time of life.
- Snakes are reptiles.
- Blood is a thick red fluid.
- Transport is another vital factor in tourism.
- The sun is the center of the solar system.
- Middle-aged men who are overweight and suffering from stress are typical victims of heart disease.
- This is the hall where the last meeting was held.
- Today is the eighth anniversary of our wedding.

2) Aşağıdaki tümceleri özne + olmak + ad öbeği (S + BE + NP) yapısı kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- Altın bir madendir.
- Akciğer bir organdır.
- Çekirdek atomun merkezidir.
- Bu bir beceri eksikliğidir.

- 5 Yeni tesisler nerede (dir) ?
- 6 Az bilgi tehlikeli bir şeydir.
- 7 Yaş, kişinin öğrenimine devam etmesi için bir engel değildir.
- 8 İşitme cihazı soruna tam bir çözüm değildir.
- 9 (O) geleneksel mimarının gayet güzel bir örneğidir.
- 10 Kahve bölgenin başlıca döviz kaynağıdır.
- 11 İşsizlik ve gizli işsizlik belki de Türkiye'nin en ciddi sorunları (dır).
- 12 Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın esas amacı nedir?

3) Özne + olmak + sıfat (S + BE + Adj.) yapısı kullanarak Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The retina is very sensitive.
- 2 The action is legal.
- 3 Her illness is cronic.
- 4 His passport is valid.
- 5 The pain is unbearable.
- 6 Water is necessary for life.
- 7 Temperatures in the desert are very high during the day.
- 8 Poetry is as serious and important as philosophy.
- 9 From the point of view of health, the town is not comparable with the country.
- 10 We are very concerned about our father's illness.
- 11 Are you content with the quality of the teaching?
- 12 This document is important to our case for the defense.
- 13 Children's bones and organs are very sensitive to radiation.

4) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Devamsızlık çok yüksek.
- 2 O beyanatın doğruluğu tartışmalı (dır).
- 3 Ülkenizde boşanma yaygın mıdır?
- 4 Fotoğraf makinası ile göz birçok yönden benzerlik gösterirler.
- 5 Bu ilaç zararlıdır.
- 6 Onun görüşleri benimkilerinden pek farklı değil.
- 7 Parasız tıbbi tedavi hakkınız var mı?
- 8 Cesareti en yüksek övgüye değer.
- 9 Tifo, paratifo, dizanteri, çocuk felci, viral hepatitis ve gıda zehirlenmesi bölgede yaygın olup belirli aralıklarla kolera baş göstermektedir.
- 10 Dudaktan okuma zor olup, aşırı dikkat gerektirir.
- 11 Kurtlar artık hemen hemen yok oldular.
- 12 İtham yanlış ve haksız (dır).
- 13 Şu sıra hükümetin ne kadar yetersiz olduğunu söylemek moda oldu.
- 14 Yaygın reklamı yapılan birçok ağır kesici etkili değildir.

5) Türkçeye çeviriniz.

- 1 The old man is at the point of death.
- 2 Many industrial accidents are due to carelessness.
- 3 The lobule is outside the skull.
- 4 The middle ear is between the outer ear and the inner ear.
- 5 Today Turkish economy is again at a turning point.
- 6 Benz's first car is now in a museum in Munich.
- 7 Are you against children watching TV?
- 8 Is the weather in the North very different to that in the South?
- 9 This programme is all about nuclear power.
- 10 Dr. Steward is in favour of a low-fat, low caffeine diet for those with oily skin.
- 11 We are on your side.

6) Özne + olmak + ilgeç öbeği (s + BE + Prep P) yapısı kullanarak İngilizceye çeviriniz.

- 1 Makina bozuk.
- 2 Sağlık durumu iyi (dir).
- 3 Her şey düzenli (dir).
- 4 Şapkaların modası geçti.
- 5 Savaşta değiliz.
- 6 Şimdi çok gülünç bir durumdayız.
- 7 Hepimiz derin bir şok halindeyiz.
- 8 Şirket mali sıkıntı içinde.
- 9 Proje daha planlama aşamasında.
- 10 Öğrenci bursu alıyor.
- 11 Kalp, yaklaşık yumruk büyüklüğündedir.

II) 'Olmak' eyleminin geçmiş biçimi de (dı, du, tı, tu vb) aynı kalıplarla kullanılır.

Örnekler:

a) **Özne + olmak (was/were) + ad öbeği (S + BE + NP)**

The writer was a woman / Yazar kadındı.
The signature was not a forgery / imza sahte değildi.
Were you a teacher? / Öğretmen miydiniz?
They were scientists / Onlar bilim adamı idiler.

b) **Özne + "olmak + sıfat (S + BE + Adj.)**

I was ill yesterday / Dün hastaydım.
The results were doubtful / Sonuçlar kuşkuluydu.
Was she unhappy? / O mutsuz muydu?
They weren't successful / Onlar başarılı değildiler.
The method was not new / Yöntem yeni değildi.

c) **Özne + olmak + ilgeç öbeği (S + BE + Prep P)**

She was at the university / O üniversitedeydi.
You were in hospital yesterday / Dün hastanedeydiniz.
The photographs were not in the box / Fotoğraflar kutuda değildi.
The employer was at the office / İşveren dairededeydi.
My friends were in the garden / Arkadaşlarım bahçedeydiler.

7) **Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 The family were immigrants.
- 2 Kathy was a difficult child in many ways.
- 3 It was completely my own fault.
- 4 The interest was thirty per cent a month.
- 5 He was the producer of several TV shows.
- 6 Her death was a great grief to him.
- 7 He was one of Hollywood's most enduring and respected actors.
- 8 That was the initial response to my question.
- 9 My last offence was robbery with violence.
- 10 It was just the restlessness that my mother complained of.

8) **Özne + was/were + ad öbeği (S + was, were + NP) yapısı kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.**

- 1 Genç adam bir politikacıydı.
- 2 Ben bir Beatles hayranıydım.
- 3 O prensip sahibi bir kadındı.
- 4 Kaba bir şakaydı.
- 5 Benim hatam değildi.
- 6 Kemer'de ilk gecemizdi.
- 7 Dün resmi tatildi.
- 8 Hastalığının daha önceki günahları karşılığı bir ceza olduğuna inanıyordu.
- 9 Kalp atışı, birkaç saat, dakikada 20 oldu.
- 10 İşsizlik son seçim kampanyası süresince anahtar bir sorun oldu.

9) **Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 The film was boring.
- 2 The pillow was hard.
- 3 She was fluent in Spanish.
- 4 The venture was not financially successful.
- 5 The government was responsible to the electorate as a whole.
- 6 She was pre-occupied.
- 7 His look was expressive of gratitude.
- 8 I was not aware of your intention.
- 9 The teacher was angry with the pupils for talking in class.
- 10 This system was extremely economical because it ran on half-price electricity.

10) **Özne + was/were + sıfat (S + was / were + adj.) yapısı kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.**

- 1 Sonuçlar akla yatkındı.
- 2 Küçük kızı zihinsel özürliydü.
- 3 Onun işi her zaman mükemmeldi.
- 4 Dairesinin kirası üç hafta gecikmişti.
- 5 Yapraklar uzun ve dikenliydi.
- 6 "Fotoğrafın kalitesi kötüydü.
- 7 Çaresizdim.
- 8 Siyah gözleri öfke ve küstahlık doluydu.

- 9 Gelir tahminleri aşırı iyimserdi.
- 10 Hükümete olan inancının son derece sarsıldığı açıldı.

11) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 I was in London at the time of my father's death.
- 2 The town was under seige for two months.
- 3 Half of the letter was in English and the rest in French.
- 4 Robert was in his pyjamas.
- 5 The trouble was in the electrical system.
- 6 He was always on at me about the way I dressed.
- 7 The Pyramids were among the Seven Wonders of the World.
- 8 All our efforts to rescue him were in vain,
- 9 None of the royal family were in residence at the palace at that time.
- 10 Was your teacher in a bad temper in your last lesson?

12) Özne + was/were + ilgeç öbeği (S + was / were + prep p) kullanarak İngiliz-ceye çeviriniz.

- 1 Hepimizin nefesi kesilmişti.
- 2 Marmaris'te tatildegdik.
- 3 Sergi, Türk-ingiliz Kültür Derneği'ndeydi.
- 4 Planın lehinde mi yoksa aleyhinde miydiniz?
- 5 Hastanede nöbetçiydim.
- 6 Sigaramız bitmişti.
- 7 Bir süre sigortada çalıştım.
- 8 Proje geçen hafta tartışılıyordu.
- 9 Madde gündemde yoktu.
- 10 İran ve Irak geçen yıl savaşıyordu.

İYELİK YAPILARI HAVE; S; İYELİK SIFAT VE ZAMİRLERİ

a) Özne + have/has (got) + tümleç (S + have / has got + complement)

Translation has some difficulties / Çevirinin bazı güçlükleri vardır.

My mother has got two sisters / Annemin iki kız kardeşi vardır.

Do you have any brothers or sisters? / Hiç erkek ve kızkardeşiniz var mı?

The company has a reputation for efficiency / Şirket becerisi ile ünlüdür.

Açıklama:

Resmi dilde **have**, gündelik dilde **have/has got** kullanılması daha uygundur.

13) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 We have a higher standard of living than they have.
- 2 She has lots of fillings.
- 3 Television has bad effects on people.
- 4 Cultures have definite patterns.
- 5 He has no ear for music.
- 6 The brain has three main divisions.
- 7 She has got a scarf over her head.
- 8 Iron and lead have a high density.
- 9 It has a volume of approximately 6 cc.
- 10 She has less confidence than I expected.
- 11 Goods have little value unless they are in the right place at the right time.
- 12 Veins have thin walls and are inelastic.
- 13 The oceans have an effect on the climate of adjacent land.
- 14 Both the eye and the camera have a lens.
- 15 The Irish have twice as many dishwashers as the British.

14) Aşağıdaki tümceleri have/has got kullanarak İngilizceye çeviriniz.

- 1 iyi bir işim var.
- 2 Dünyanın bir uydusu vardır.
- 3 Haddinden fazla boş zamanımız var.
- 4 Atmosfer ortalama 1300 kilometre yüksekliğe sahiptir.
- 5 Çoğu bitkinin yeşil yaprakları vardır.
- 6 Nil'in 6690 kilometre uzunluğu vardır.
- 7 Çok yumuşak kalpli.

- 8 Başka seçeneğiniz yok.
- 9 Haber spikeri nezleli.
- 10 Geleceğe güvenimiz onlardan daha fazla.
- 11 Çöller pek az yağış alır.
- 12 Dişim fena halde ağrıyor.
- 13 Kendisine pek az güveni var.
- 14 Çocuklar üzerinde pek az kontrolü var.
- 15 Ne kadar ateşi var?

b) İyelik anlatmak için iyelik sıfatları (**my, your, his, her, our, your, their**) ile iyelik zamirleri (**mine, yours, his, hers, its, ours, yours, theirs**) de kullanılır. Örnekleri inceleyiniz;

My sister is a student / Kardeşim öğrencidir. '
Mine is a teacher / Benimki öğretmendir.
He has lost his pencil / Kalemimi kaybetti.
Their house is very small / Onların evi çok küçüktür.

15) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Her illness is the reason for my coming.
- 2 Their residence papers are ready.
- 3 She could feel her heart beating wildly.
- 4 On the anniversaries of his death, at five minutes past nine on November 10th 1938, all traffic stops and a two-minute silence is observed.
- 5 Its mountains are full of minerals.
- 6 His case is being dealt with in accordance with Islamic law.
- 7 He's done his best.
- 8 The group held its first meeting last week.
- 9 The future is yours, don't let them take it from you.
- 10 People don't want to tie their money up for long periods.

16) Aşağıdaki tümceleri iyelik sıfatı (**my, your, his, her, its, our, their**) ve zamirleri (**mine, yours, his, hers, ours, theirs**) kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Suzan eski bir arkadaşım.
- 2 Onu kendi gözlerinizle görünüz.
- 3 O, kendi kabahatiydi, onların değil.
- 4 Hamilelik esnasında sigara içen bir kadın çocuğunu vaktinden önce doğurabilir.
- 5 Plan beklediğimizden daha başarılı oldu.
- 6 Ateşini ölçtüm ve 40 °C idi.
- 7 Öğretmenler, öğrencilerinin önünde sigara içmemeye gayret etmelidir.
- 8 Davranışı için özür diledi.
- 9 Ceketinizin her tarafında çamur var.
- 10 Tom'un arabası benimkinden daha güvenli.

İYELİK YAPILARI II

"s ve of"

a) Tekil ad öbeği + 's + ad öbeği + is/are + tümleç (NP+ 'S + NP + is/are + comp.)

The boy's coat is very old / Çocuğun ceketi çok eski.
People's feelings are also important / İnsanların duyguları da önemlidir.

Açıklama :

1. ('s) canlı adlara eklenir ve -nin, -nın (iyelik) anlamını verir.
2. Tekil adlara ('s), çoğul adlara yalnızca (') eklenir, (s) ile biten adlara ('s) eklenebilir, kimi zaman yalnızca (') eklenir.
3. Deyimlerde (') ya da ('s) kullanılır: Two weeks' holiday, tomorrow's paper; out of the harm's way vb.

17) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The patient's anemia is unquestionable.
- 2 The mother's condition is serious.
- 3 The nurse's colleague is on leave.
- 4 The radiologist's office is open until 7 o'clock.
- 5 The physician's office is not comfortable.
- 6 The patient's complaint is not a good sign.
- 7 My brother-in-law's sister is a nurse at Hacettepe University.
- 8 Gamze's brother is a student in a secondary school.

- 9 Bill's suitcase is over there.
- 10 Mrs. Brown's husband is very good at math.

18) Aşağıdaki tümceleri ('s) ya da (') yapıları kullanarak İngilizceye çeviriniz.

- 1 Çocukların elbisesi masanın üstündedir.
- 2 Bugünkü sınav kolaydır.
- 3 Kızımızın İngilizcesi iyidir.
- 4 Kayınpederimin sekreteri Amerikalıdır.
- 5 Gelişimin nedeni erkek kardeşimin düşünüdür.
- 6 Doktorun muayenehanesi 155 St John Caddesin de'dir.
- 7 Avukatın bürosu çok konforludur.
- 8 Almanya'da işçilerin ücreti yüksektir.
- 9 Doktorun sorumluluğu büyüktür.
- 10 Ateşe'nin oğlu 12 yaşındadır.

b) Ad öbeği + of + ad öbeği ♦ is/are + tümleç (NP + of + NP + is/are + comp.)

The difficulty of the problem is obvious / Sorunun güçlüğü bellidir.
The invention of fire is very important / Ateşin bulunması çok önemlidir.
Investments of a bank are varied/Bir bankanın yatırımları çeşitlidir.
The history of mankind is full of wars/ İnsanlığın tarihi (İnsanlık tarihi) savaşlarla doludur.
Freedom of speech is an ideal of democracy / Söz özgürlüğü demokrasinin idealidir.
The details of the study were not clear / Çalışmanın ayrıntıları çok değildi.

Açıklama:

'Of' İngilizce de cansızlar için iyelik anlatmada ('s) yerine kullanılır; -nin, -nın anlamındadır. Özellikle bilim dilinde, resmi dilde yaygındır.

19) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The invention of fire is an important event.
- 2 The history of the English language is very important in this department.
- 3 The quality of the goods is very important in commerce.
- 4 The needs of people are different from each other.
- 5 The visual area of the eye is limited.
- 6 The transport of cars is not easy nowadays.
- 7 The responsibility of government is very important.
- 8 Nationalisation of the coal industry is essential in this country.
- 9 The western part of Turkey is mountainous.
- 10 The members of the club are on journey.
- 11 The witness of the event is in jail.
- 12 The life story of the teacher is in the newspaper
- 13 The policy of this government is not obvious.
- 14 The members of the parliament are in Spain.
- 15 The length of the Nile is 6690 kilometres.
- 16 The heart of the computer is the central processor.

20) Aşağıdaki tümceleri ad öbeği + of + ad öbeği + is/are + tümleç (NP + of + NP + is/are + Comp.) yapısı kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Bu tümcelerin çevirisi ayrı bir sayfadır.
- 2 Araştırmalarının sonuçları raporda yoktur.
- 3 Komitenin kararı onların lehinedir.
- 4 Öğretmenlerin çoğunluğu kararın lehindedir.
- 5 Araştırmanın ne hakkında olduğu raporun başındadır.
- 6 Gelecek sınavın tarihi duyuru tahtasında dır.
- 7 isim listesi çekmecenin içindedir.
- 8 Ankara'daki her otelin adresi bu kitabın içindedir.
- 9 Bütün hastalarımızın adları bu dosyadadır.
- 10 Tüm öğrencilerin kayıtları bu dosyada değildir.
- 11 Dil öğretiminde sınıf düzeni çok önemlidir.
- 12 insanlık tarihinde elektriğin icadı önemli bir olaydı.
- 13 Nükleer enerjinin bulunması çağımızın önemli bir olayıydı.
- 14 Söz özgürlüğü demokrasinin vazgeçilmez bir parçasıdır.
- 15 Hidrojenin atom numarası 1 (dir).
- 16 Demir eksikliği bir kansızlık nedenidir.

21) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 He borrowed a book of mine.
- 2 A friend of John's was at the meeting.

- 3 A play of Shakespear's is on the Globe.
- 4 i have read some of Shaw's plays, but none of Shakespeare's.
- 5 Some friends of my brother's are pilots.
- 6 One of their friends is over there.
- 7 I met some friends of Hakan's at the cinema.
- 8 He didn't meet any friends of mine.
- 9 Some of his friends are watching TV.
- 10 I don't need any of Jane's books.
- 11 I ran into some of her friends.
- 12 We are getting tired of that bad temper of yours.

22) Aşağıdaki tümceleri "of" yapısının yukarıdaki kalıplarına göre İngilizceye çeviriniz.

- 1 Arkadaşlarımdan biri Londra'da(dır).
- 2 Onun birkaç plağı bende.
- 3 Fatih'in bir arkadaşı elektrik mühendisidir.
- 4 Öğrencilerin hepsi notlarına sevindiler.
- 5 Toplantıdaki insanların çoğu plana karşıydı.
- 6 (Bir) arkadaşım olmasına rağmen onu iş için öneremem.
- 7 Sizin herhangi bir arkadaşınız benim de arkadaşımdır.
- 8 Bütün misafirler Alice'nin arkadaşlarıydı.
- 9 Bana problemlerinden sözetme. Yeteri kadar problemim var.
- 10 Babamın bir arkadaşı ressam. Bu resmimi o yaptı.

VAR/YOK

There + is/are + ad öbeği + (ilgeç öbeği) (was/were)

- a) There are a lot of trees in the garden./ Bahçede birçok ağaç var.
There is a lake in the park. / Parkta bir göl var.
There was an accident at the corner of the street./ Sokağın köşesinde bir kaza vardı.
There is not much bread here. / Burada fazla ekmek yok.
- b) There are not many trees in the park. / Parkta çok ağaç yok.
There isn't any cheese in the refrigerator./ Buzdolabında hiç peynir yok. .
There weren't any children in the school garden. / Okul bahçesinde hiç çocuk yoktu.
- c) **There + kiplik + olmak +tümleç (There + model + be + comp.)**
There **will be** a short test tomorrow./ Yarın kısa bir sınav olacak.
There **could be** some failures / Bazı başarısızlıklar olabilir.
There **have been** many new discoveries in the 20 th century./20. yüzyılda birçok yeni buluşlar olmuştur.
There **must be** a short cut to this problem. / Bu sorunun kısa bir çözümü olmalı.
- d) **Özne +kiplik ♦ olmak: (be)+ eylem** yapıları there + **kiplik + olmak + özne ♦ eylem** yapısına dönüşebilir.
Ancak 1. yapıda özne belirsiz olmalı ve tümcede **olmak (be)** kullanılmış olmalıdır.
 - 1) **Özne + eylem + nesne (S + V + O)**
Something must be wrong. There must be something wrong / Yanlış birşey-ler olmalı.
 - 2) **Özne + eylem+ nesne (S + V + O)**
Plenty of people are getting promotion. There are plenty of people getting promotion./ Terfi eden bir çok insan vardır.
 - 3) **Özne + eylem + nesne + nesne (S + V + O + O)**
Something is causing her distress. There is something causing her distress /onun canını sıkı birşey var.

There is, there are seçimi için bu yapıdan sonra gelen adın tekil yada çoğul olmasına göre karar verilir. Eğer There'den sonra gelen ilk ad öbeği tekilse 'is' çoğulsa 'are' kullanılır.

There is **one girl** and three boys in the classroom./ Sınıfta bir kız ve üç erkek çocuk vardır.

There're **two umbrellas** and a raincoat by the door. / Kapının yanında iki şemsiye ve bir yağmurluk vardır.

23) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 There is a long way to go still.
- 2 There was a hard frost last winter.
- 3 There is nothing more healthy than a cold shower.
- 4 There are some people in the waiting room.
- 5 I don't want there to be any misunderstanding.

- 6 There have always been wars.
- 7 Undoubtedly, there is God.
- 8 There's plenty of housework to do everyday.
- 9 There may come a time when the western nations will be less fortunate.
- 10 There is only one difference between an old man and a young one.
- 11 There has long been a superstition among mariners that porpoises will save drowning men by pushing them to the surface.
- 12 There is a widespread belief that technology is destructive.
- 13 There will be about eight billion people in the world at the beginning of the 21 st century.
- 14 There are various reasons for being pessimistic about the future of mankind..
- 15 There are many situations in which the ability to handle and analyse large quantities of arithmetic data according to instructions is of great value.

24) Aşağıdaki tümceleri there is, there are, there was/were vb. yapıları kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 O günlerde bugünkü anlamda sanayi araştırma merkezleri yoktu.
- 2 Herkes için yeteri kadar yiyecek bulunacak.
- 3 Program (izleneyi) değiştirmenin birkaç nedeni var gibi görünüyor.
- 4 Yapacak başka birşey kalmıyor.
- 5 Onun canını sıkan birşey var.
- 6 Köyde bir postane var.
- 7 Ona uğradığımda evde kimse yoktu.
- 8 Düünden kalan birkaç sandviç var.
- 9 Vardığımızda uçakta hâlâ birkaç boş yer vardı.
- 10 Önümüzde zor günler var.
- 11 Acele etmezsek çaya zaman kalmayacak.
- 12 İstasyonda film yıldızını karşılamayı bekleyen bir kalabalık bulunabilir.
- 13 Görüşünüz için söylenebilecek çok şey var.
- 14 Her şeyin bir yeri ve zamanı var.
- 15 O film için kuyruk olmaz.

AD, ZAMİR ve AD BELİRLEYİCİLERİ İLE İLGİLİ KİMİ YAPILAR

1) Zamir + of (the) + ad öbeği (Pron + of (the) + NP)

some of the books / kitapların bazıları
most of the boys/çocukların çoğu
all of the countries/ülkelerin hepsi
a few of his friends / arkadaşlarından birkaçı
a little of the liquid / sıvının birazı
some of the profit / kazancın birazı
most of the energy/enerjinin çoğu

All of the ideas were interesting/ **Düşüncelerin tümü** de ilginçti.

I met **a few of his friends** /**Arkadaşlarından bir kaçıyla** tanıştım.

We used up **much of the milk**/ **Sütün çoğunu** tükettik.

You haven't considered **many of the details** / **Ayrıntıların bir çoğunu** gözönüne almadınız.

Most of the evidence was unreliable /**Kanıtın /kanıtların çoğu** güvenilirmez durumdaydı.

25) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Each of the students has his student's card.
- 2 All of the food is for us.
- 3 None of them is in the room.
- 4 Some of these boys plan to go to the U.S.A.
- 5 Most of the players are still thinking about last week's game.
- 6 Half of the students are going home now.
- 7 A couple of men want to stay at a hotel.
- 8 Both of the stories are pretty funny.
- 9 Many of the nurses stay in the hospital.
- 10 One of the doctors wants to go to England.
- 11 Some of the campus is beautiful.
- 12 Most of his pronunciation is good.
- 13 Half of the classes are empty.
- 14 All of the books are interesting.
- 15 A lot of things depend on you.

- 16 Both of them have mentioned having some trouble.
- 17 A few of the results were correct.
- 18 I didn't use any of your pencils.
- 19 I want some of the vegetable.
- 20 I saw a couple of the new students.

26) Aşağıdaki tümceleri yukarıdaki kalıba uygun olarak (some, most, a few + of + ad öbeği) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Öğrencilerin bir kısmı yurttan kalırlar.
- 2 Geri kalan öğrencilerin kampus yakınında evleri vardır.
- 3 Sınıf arkadaşlarınızın çoğunu gördüm.
- 4 Müzelerin ikisini gezdi.
- 5 Onlar sporcuların bir kısmını gördüler.
- 6 Paranın büyük bir kısmını görmedim.
- 7 O salatadan hiç istemiyor.
- 8 Diş macununuzun birazını kullandım.
- 9 Yarım sandviç yedi.
- 10 Oyunculardan bir çoğunu gördüm.
- 11 Bilgilerin çoğu gerekli görünmüyor.
- 12 Öğrencilerin çoğu köylerden gelir.
- 13 Oyunculardan bir kaç bugün ayrılıyor.
- 14 Antrenörlerin ikisi de futbol oynar.
- 15 Hemşirelerin çoğu doktorla henüz tanışmadılar.
- 16 Her öğrencinin birer teybi vardır.
- 17 Binanın her yeri sıcaktır.
- 18 Öğrencilerin çoğu bu havuzda yüzer.
- 19 Salatanın yarısı sizin.
- 20 Mühendislerden biri burada herhangi bir iş bulmayı beklememektedir.

2) Ad öbeği + of + ad öbeği (NP + of + NP)

The history of literature / Edebiyat tarihi

Freedom of speech / Söz özgürlüğü

The production of raw materials / Hammadde üretimi

The study of language / Dil çalışması

Freedom of speech is an important feature of democracy./ Söz özgürlüğü demokrasinin önemli bir özelliğidir.

You should study the history of literature to appreciate the new movements/ Yeni akımları değerlendirmek için edebiyat tarihi çalışmalısınız.

Not many people are interested in the study of language/ Dil çalışmasına çok kimse ilgi duymaz.

The production of raw materials is the basis of all economies/ Hammadde üretimi bütün ekonomilerin temelidir.

27) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Large numbers of people live in constant fear of hunger in Africa.
- 2 Freedom of speech cannot exist in time of Martial Law.
- 3 The policy of the new government is to control public spending.
- 4 The existence of coal was one of the important reasons for industrialisation in England.
- 5 The discovery of the bacteria was a most important development in science.
- 6 The members of the club elected their president.
- 7 The professor of History was not in when the Dean came.
- 8 The manager of the factory was a nice man.
- 9 The production of raw materials has decreased recently.
- 10 Dictatorship is an undemocratic form of government.
- 11 What is today's rate of exchange between the US dollar and the Turkish lira?
- 12 The volume of water changes with pressure.
- 13 The properties of a metal determine its uses.

28) Aşağıdaki tümceleri örneklere göre İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Öğrencilerin büyük bir kısmı yurtlarda kalır.
- 2 Hacettepe Üniversitesi'nde dilbilim öğrenimini görüyorum.
- 3 Yazının icadı uygarlık tarihinde önemli bir olaydır.
- 4 insanlık tarihi savaş öyküleriyle doludur.
- 5 Büyük kentleri aydınlatmak, günümüzde de güç ve pahalıdır.
- 6 Komite üyeleri salondalar.
- 7 Tıp öğrencileri sınıfta değiller.
- 8 Dünyanın döndüğü besbelli(*dir*).
- 9 Firma, henüz bu bölgede petrol olduğunu keşfetmiş değildir.

- 10 Demokratik hükümetler din özgürlüğüne izin verirler.
- 11 Fabrikanın günde 150 arabalık üretim kapasitesi vardır.
- 12 Işığın yaklaşık hızı saniyede 300.000 kilometredir.

1a) sıfat + tekil ad + eylem + tümleç (Adj. + NP + ing + V + Comp.)

Each child learns in his own way / Her çocuk kendi yöntemiyle öğrenir.
Either book will do / Kitapların herhangi biri olabilir.
Every student has to learn this / Her öğrenci bunu öğrenmeli.
Neither job is difficult / İşlerin hiçbiri zor değil.

b) zamir + eylem + tümleç (Pron + V + Comp.)

Each told the story in a different way / Herbiri öyküyü değişik biçimde anlattı.
Everyone was ready for the exam. / Sınavda herkes hazırıldı.
Neither wanted to go home / Hiçbiri eve gelmek istemedi.

Açıklama:

Bu sözcükler (a) ve (b)'deki örneklerde görüldüğü gibi kimi zaman sıfat, kimi zaman zamir olarak kullanılabilirler.

29) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Each student has his own book.
- 2 Each question is different from each other.
- 3 Every student knows the answer to this question.
- 4 Every professional violinist practises for several hours.
- 5 Every player was on top form.
- 6 Neither book gives the correct answer.
- 7 Neither student knows how to borrow books from the library.
- 8 Neither plan really suits him.
- 9 Either student can answer this question.
- 10 Either pencil will do.

30) Aşağıdaki tümceleri (each, either, neither, every vb. sözcük yapıları kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Öğrencilerden her biri elinden geleni yapmalı.
- 2 Öğretmenlerden her biri sözleşmeyi imzaladı.
- 3 Her öğrenci bunu öğrenmek zorundadır.
- 4 Her ünite birbirinden farklıdır.
- 5 Adamlardan herhangi birisi işi yapabilir.
- 6 Trenlerden biri sizi zamanında Polatlı'ya götürecektir/götürür.
- 7 Hiçbir kitap masanın üstünde değildi.
- 8 Hiçbir iş kolay değildir.
- 9 Hiçbir hasta odada yoktu.
- 10 Hastalardan hiçbiri kansız değildi.
- 11 Her biri bu durumda ne yapılacağını bilir.
- 12 Her birinin bir spor arabası vardı.
- 13 İkinizden biri onu yapabilirdi.
- 14 İkisinden biri doğrudur.
- 15 Hiçbiri burada yok (*gibi görünüyor*)
- 16 Hiçbiri tam benim istediğim değil.
- 17 Herkes yarış için hazırıldı.
- 18 Herkes dikkatlice kontrol edildi.
- 19 Hiçbiri toplantıya gitmek istemedi.
- 20 Her biri kendi sırasında (*sırasıyla*) gelir.

c) Sıfat + çoğul ad + eylem + tümleç (Adj. + Npl + V + Comp.)

Several possibilities can be considered / Birkaç olasılık düşünülebilir.
Many students went to Paris today. / Birçok öğrenci bugün Paris'e gitti.
Both men were found innocent. / İki adam da suçsuz bulundu.
A few tourists spoke Italian. / Birkaç turist İtalyanca konuşuyordu.
Few people can speak Chinese here. / Burada çok az kimse Çince konuşur.

d) Zamir + eylem + tümleç (Pron. + V + Comp.)

Several (*students*) remained at school after class. / Birkaçı dersten sonra okulda kaldı.
Many voted for him. / Bir çoğu oyunu ona verdi.
Both came here today. / İkisi de bugün buraya geldi.
Few knew the story. / Öyküyü çok azı biliyordu.
A few were from Canada. / Birkaçı Kanadalıydı.

e) zamir + kütle adı + eylem + tümleç (Pron. + mass N +.V + Comp.)

A little time was necessary to finish the assignment./Ödevi bitirmek için biraz zaman gerekiyordu.

Açıklama:

1. bölümdeki söz öbeklerinin 'of' kullanılmadan söz öbeği oluşturmaları da olanaklıdır: Örn: some books, most boys, vb., ancak doğal olarak bu durumda anlamları değişecektir.

2. Örneklerde görüldüğü gibi c, d ve e bölümünde kullanılan sözcükler hem sıfat, hem de zamir olarak kullanılabilirler. Öte yandan bu sözcüklerden **many, a few, all, several, another, most, one, none** vb. sayılabilen adlarla; **little, a little, much, less, a great deal of, a large amount of** çoğul yapılmayan adlarla; **some, a lot of** her iki türden adla kullanılır.

31) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 All the people in the theatre enjoyed the play and clapped loudly.
- 2 One day you'll be sorry for what you did.
- 3 Both his legs were broken in the accident.
- 4 A lot depends on you.
- 5 A few teachers attended the seminar in June.
- 6 Several patients were discharged yesterday.
- 7 Many researches have been done on this subject.
- 8 One wanted to read, another wanted to watch TV.
- 9 Much will depend on what he says.
- 10 Little was known about his family.
- 11 Much depends on the type of the tumor in the stomach.
- 12 Both were found with stolen money in their pockets.
- 13 Several of the students visited the museum yesterday.
- 14 All enjoyed themselves.
- 15 Few have academic value.

32) Aşağıdaki tümceleri uygun zamir ya da belgisiz sıfat (several, both, a few, few vb.) kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Bütün dünya onun adını duydu.
- 2 Tüm öğrenciler vardı.
- 3 Her iki adam da suçlu bulundu.
- 4 Her iki öğrenci de İngiltere'de bulundular.
- 5 Amerika'da çok az kimse bir yabancı dil konuşabilir/biliyor.
- 6 Müzeyi gezmeye birkaç öğrenci gidiyor.
- 7 Otobüs durağında çok zaman yitirildi.
- 8 Bu konu üzerine birkaç yöntem denendi.
- 9 O konuda çok bilgi toplandı.
- 10 Bu konuda çok az İngilizce öğretmeni sizinle aynı görüştedir.
- 11 Üç ay içinde az gelişme gözlemlendi.
- 12 10 yıl önce kanser hakkında çok az şey bilinirdi.
- 13 Ocak'tan önce çok kimse fiyatları artırdı.
- 14 Çok az kimse bunun için çocuğun ana babasını suçladı.
- 15 Her ikisi de bana aynı derecede iyi görünüyor.
- 16 Her ikisi de geçen yıl İngiltere'ye gitti.
- 17 Pek az kimse güneş enerjisinin önemini kavrar.
- 18 Birkaçı Kanadalıydı.
- 19 Bazıları şanslı doğar.
- 20 Her parıldayan (şey) altın değildir.

4) ad öbeği + ilgeç öbeği + (ilgeç öbeği) (NP + Prep P)

- a) The difference between the results / Sonuçlar arasındaki ayrım
The cure for this disease / Bu hastalığın tedavisi
The papers on my table / Masamın üzerindeki kağıtlar
- b) The photographs on the back page of the newspaper / Gazetenin arka sayfasındaki fotoğraflar
The difficulty in the explanation of the problem / Sorunun açıklanmasındaki güçlük
A study of the history of civilization / Bir uygarlık tarihi incelemesi
The difference between the results was significant. / Sonuçlar arasındaki ayrım belirgindi.
They'll find the cure for this disease sooner or later. / Ergeç bu hastalığın çaresini bulacaklar.
I haven't seen the photographs on the back page of the newspaper. / Gazetenin arka sayfasındaki fotoğrafları görmedim.

Açıklama:

Bu anlatımlarda nitelenen (*head*) baştaki addır, bu nedenle önce ilgeç öbeği çevrilmeli, ad buna eklenmelidir. İki ilgeç öbeği kullanıldığında (*b'deki örneklerde olduğu gibi*) önce ikinci ilgeç öbeği çevrilmelidir. Bu yapılar eylemden sonra da bulunabilir: I appreciate the difficulty in the explanation of the problem / Problemin açıklanmasındaki güçlüğü anlıyorum.

33) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The workers in the factory are not on strike.
- 2 The papers on the table are for tomorrow's examination.
- 3 The market for these goods is in the centre of the town.
- 4 The book about America is on the shelf.
- 5 The buldings on the corner belong to the Ministry of Education.
- 6 The majority of the members were in favour of the decisions.
- 7 The reasons for their imprisonment was in today's paper.
- 8 The comprehension questions for the passage are at the bottom of the page.
- 9 Everbody approves of the policy of the government.
- 10 Democracy, in Lincoln's famous definition, is "government of the people, by the people, and for the people".
- 11 All governmental officials in a democracy must serve the needs and desires of the citizens.
- 12 Up to now they haven't found a cure for cancer.
- 13 The doctor examined the tumor in the lung with X-rays.
- 14 I do not agree with the ideas in this article in the newspaper.
- 15 Today they have found a cure for some types of cancer.
- 16 Preparation for an examination in English is rather difficult.
- 17 The list of the names of the patients from Ankara is in this file.
- 18 I haven't seen his photographs on the front page of the newspaper.

34) Aşağıdaki tümceleri (ad öbeği + ilgeç öbeği kullanarak) İngilizceye çeviriniz.

- 1 Köşedeki ti dükkan bir kitapçı dükkanıdır.
- 2 Üniversite rektörü izinde(dir.)
- 3 Bu sorunun cevabı kitabın arkasındadır.
- 4 Bu tümcelerin çevirisi ayrı bir kitaptadır.
- 5 Gazetede ki demeç bana ait değildir.
- 6 Bacaktaki kemikler kırılmış.
- 7 Çimen kesme makinası oradadır.
- 8 Şehrin merkezindeki binaya "Gima" denir.
- 9 işverenin demeci dünkü gazetelerde çıktı.
- 10 Şehir içindeki bürolar otobüs terminalinin yanındadır.
- 11 Köyün kenarındaki kulübe bir arkadaşşıma aittir.
- 12 Bu hastanın midesindeki rahatsızlığı tedavi için bir ameliyat gerekmez.
- 13 Hastalık, hastanın kanındaki bir maddeden ileri gelmektedir.
- 14 Bu hastanedeki hastaların tümü Ortadoğu ülkelerindendir.
- 15 Muhalefet lideri hükümetin politikasını onaylamamaktadır.

TOO/ENOUGH

a) Özne 4 eylem + too + sıfat / for me etc.) + Inf + tümleç

This grammar is **too difficult for a child to understand** / Bu dilbilgisi çocuğun anlayamayacağı ölçüde zor.

b) Özne + eylem + sıfat + enough + tümleç

He is clever enough to understand all this perfectly / Bütün bunları çok iyi anlayacak kadar zekidir.

c) özne + eylem + enough + ad + tümleç

I have **enough money to pay** the bill / Hesabı ödeyebilecek kadar param var.

Açıklama:

too sıfattan önce; **enough** sıfattan sonra, addan önce kullanılır.

35) (Too, enough yapılarına dikkat ederek) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 This exercise is easy enough for him to do without help.
- 2 He was considerate enough to give his seat to an old lady.
- 3 She was polite enough to apologize.
- 4 He was driving too fast to stop in time.
- 5 Some foreigners speak too quickly for me to understand.

- 6 My father's getting too old to travel.
- 7 The path was too slippery to walk along.
- 8 He's too young to know about such things.
- 9 She was foolish enough to believe everything I told her.
- 10 The fields are too wet to be ploughed.
- 11 It was too difficult for workers to find employment last year.
- 12 New laws are too vague for the deprived people to benefit.
- 13 He is conscientious enough to act responsibly.
- 14 Any message in any language can be translated if it is clear enough.
- 15 Signs are notices which are too small for partially sighted people to see.

36) Too ve enough kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Bu problem benim çözemeyeceğim ölçüde güç.
- 2 Hasta ameliyat olamayacak ölçüde hastaydı.
- 3 Hesaplar bilgisayar kullanmadan yapılamayacak kadar karmaşıktı.
- 4 Proje sürdürülemeyecek ölçüde pahalıydı.
- 5 Polis hırsız yakalayacak kadar hızlı koşamadı.
- 6 Bu roman birkaç saatte okunacak kadar kısadır.
- 7 Benim evleneceğim kadar iyi bir kimse değil.
- 8 Akıntı yüzülemeyecek ölçüde kuvvetliydi.
- 9 Bir kazak örecektir kadar yünüm yok.
- 10 Bir düzine daha insanı doyuracak kadar yiyecek vardı.
- 11 Atom gücüyle çalışan istasyon üç büyük kente yetecek kadar enerji üretecek.
- 12 İş alanları çok sayıda açılabilir kadar ucuz olmalı.
- 13 Kimi ülkelerde toprak, üzerinde birşey yetiştirilemeyecek ölçüde verimsizdir.
- 14 Kimi insanlar değişmeyecek ölçüde yaşıldır.
- 15 Konuşma dinlenmeyecek kadar sıkıcıydı.

DÖNÜŞLÜ YAPILAR (Reflexive pronouns)

a) Özne + eylem + dönüşlü zamir + (tümleç)

I **looked at myself** in the mirror. / Aynada **kendime baktım**.
She **enjoyed herself** very much at the party / Partide çok **eğlendi**.
He **considers himself** a genius / **Kendini** dahi olarak **kabul** ediyor.

b) Özne + (dönüşlü zamir) + eylem + (dönüşlü zamir) + tümleç (dönüşlü zamir)

My friend **himself** gave it to me. / Onu bana arkadaşım **kendisi** verdi.
You must answer the question **yourself** / Soruyu **kendiniz** yanıtlamalısınız.

Türkçe'de dönüşlü kullanım (*Kendimi, kendini vb.*) denilen durumlarda İngilizce de **myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves** kullanılır, (b)'deki örnekler ise aynı sözcüklerin vurgulama anlamında (*o kimse, o şey, bizzat kendisi anlamında*) kullanılmalarını örneklemektedir.

37) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 No one was there except myself.
- 2 The policeman himself stopped the car in time.
- 3 The fault lies in ourselves, not in our stars.
- 4 He worked himself to death.
- 5 I shave myself at night to save time in the morning.
- 6 She stood admiring herself in front of the mirror.
- 7 The heirs quarreled among themselves about the terms of the will.
- 8 Your success in life depends very largely on yourself.
- 9 The Minister himself signed the letter.
- 10 The thieves quarreled among themselves about the division of the booty.
- 11 The children are enjoying themselves.
- 12 They themselves built the house.
- 13 The guests enjoyed themselves at the party.
- 14 I told myself there was nothing to be afraid of.
- 15 I talked to the Minister himself.
- 16 She loves me for myself, not for my money.
- 17 The king himself gave him the medal.
- 18 I saw the Dean myself.
- 19 She made herself a cake.
- 20 You must do your homework yourself.

38) Aşağıdaki tümceleri dönüşlü zamirler (reflexive pronouns) kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 İngilizce öğretmek başlı başına bir sanattır.
- 2 Delegelerin kendileri sizi başkan seçmek istiyor.
- 3 Kendine bir şişe kırmızı şarap ismarladı.
- 4 Kendine bir elbise yaptı.
- 5 Onur, kendine güvenmek zorundadır.
- 6 (Ben) kendim bu sorunu çözemem.
- 7 Ayşe kendine aynı soruyu sordu.
- 8 Hakan şahsen ihtisas yapmaya ilgi duymuyor.
- 9 Ajda'nın kendisi onu bana verdi.
- 10 Yüzme havuzundan çıktılar ve kurulandılar.
- 11 Müdürün kendisi benimle konuştu.
- 12 Hakan ve Fatih kazadan dolayı birbirlerini suçladılar.
- 13 Özlem başkanın kendisiyle konuştu.
- 14 Müdürün kendisini görmek istiyorum.
- 15 Dün Yıldız kendisi bana telefon etti.
- 16 Müdürü kendim havaalanına götürdüm.
- 17 Mert kendisi tam zamanında durdu.
- 18 Kendine dikkat etmelisin.
- 19 Omleti kendisi için yaptı.

c) Özne + eylem + nesne -t- on one's own / by oneself

He is very independent so he likes to work **by himself** / Çok bağımsız bir kimsedir, o nedenle **kendi kendine** çalışmayı sever.

She learnt to play the piano **on her own** / Piyano çalmayı **kendi kendine** öğrendi.

The children did the assignment **by themselves**. / Çocuklar ödevlerini **kendileri** yaptılar.

NOT: Bu kalıp yukarıdaki a, b yapılarının değişik bir biçimidir.

39) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 He translated that book into Turkish by himself.
- 2 The little girl travelled from Ankara to İstanbul by herself.
- 3 They live all by themselves in that big house.
- 4 The baby can walk by himself now.
- 5 Hakan lives there on his own.
- 6 He learnt English on his own.
- 7 I can not learnt to play the violin on my own.
- 8 I can't draw this picture on my own.
- 9 Seda did her homework by herself.
- 10 He answered all the questions by himself.

40) Aşağıdaki tümceleri by oneself ve on one's own kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Kendi kendime İngilizce çalıştım.
- 2 Selçuk bütün işi kendi kendine yaptı.
- 3 Bu makine kendi kendine çalışır.
- 4 Binanın en eski kısmı kendiliğinden yıkıldı.
- 5 Burada kendi başıma yaşamaktan yalnızlık hissediyorum.
- 6 Ayşe onu kendi kendine yapmak istedi.
- 7 Makina kendi kendine durdu.
- 8 işi kendi başına yaptı.
- 9 Bugün kendi başımayım.
- 10 Kendi başıma onu taşıyamam, çünkü çok ağır.

a) One, ones, the one, the ones

We are looking for a flat. We'd like **one** with a garden. / Bir ev arıyoruz. Bahçeli olanı yeğleriz.

The new designs are much better than the old **ones**. / Yeni tasarımlar eskilerden çok daha iyidir.

One, ones bu kalıpta adların yinelenmesini önlemek için kullanılmaktadır.

b) One cannot succeed unless one (he) works hard. / Bir kimse çok çalışmadıkça başarılı olamaz.

You can't succeed unless you work hard. / Çok çalışmazsanız başarılı olamazsınız.

One shouldn't get upset about stupid things. / Saçma şeylere canınızı sık-mamalısınız.

You shouldn't get upset about stupid things. / Saçma şeylere canınızı sık-mamalısınız.

c) People, everyone, everything

Everyone has his own problems / **Herkesin** kendi sorunu vardır.

The **people** who live in big cities have their own problems. / Büyük kentlerde oturanların kendi sorunları vardır.

English people drink less than they used to / **İngilizler** eskiden olduğundan daha az içiyorlar.
Everything on the table **is** mine. / Masanın üzerindeki **herşey** benimdir.

Açıklama:

Everything, everyone, everybody gibi belgisiz zamirlerin İngilizce de tekil eylemlerle kullanıldıklarına dikkat edilmelidir.

41) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 These ear-rings are very nice, but I prefer the more expensive ones.
- 2 One can go to Sivas by bus in nine hours.
- 3 One should never look down upon others.
- 4 I prefer old students to young ones.
- 5 There were only hard chocolates left; we've eaten all the soft ones.
- 6 Have you any books on linguistics? I want to borrow one.
- 7 I'd rather have a new car than a secondhand one.
- 8 The two twins are so much alike that I can't tell the one from the other.
- 9 I like a strong cup of tea better than a weak one.
- 10 Everything has fallen out of the suitcase.
- 11 Everyone knows the answer to this question.
- 12 Everyone is coming to the party tomorrow.'
- 13 Everybody avoids making mistakes.
- 14 Everyone enjoys travelling.
- 15 Everything is wrong with your car.
- 16 Turkish people have lived in central Asia for ages.
- 17 People are very friendly all over Turkey.
- 18 These people are waiting for their passports.
- 19 Rich people almost had no problems.
- 20 The people in the village like the new teacher.

42) Aşağıdaki tümceleri (one, ones, the one, everyone vb. sözcük içeren yapılarla) İngilizce ye çeviriniz.

- 1 Bir daire kiralamak istiyor, iyi mobilyalı birini arıyor.
- 2 Ayşe bir araba alacak. Siyah koltuklu (*olan*) birini istiyor.
- 3 Yeni ayakkabılar eskilerden daha iyi.
- 4 En çok hangi bisküviyi seversiniz? Üzeri çikolatalı olanları severim.
- 5 Mr. Hutchingson'un eski arabası iyi, bizim yeni olandan çok daha iyi.
- 6 Biri diğerine söyledi ve böylece haber etrafa yayıldı.
- 7 Bir kimse her zaman elinden gelenden biraz daha iyisini yapmaya çalışabilir.
- 8 (Bir) insan ancak elinden geleni yapabilir.
- 9 (Bir) insan böyle meselelerde çok dikkatli olmayabilir.
- 10 İnsan bunun memleket için iyi olduğunu bilir.
- 11 Herkes kendi yöntemini beğenir.
- 12 Herkes haberi gazetede okudu.
- 13 Bakan geldiğinde herkes salondaydı.
- 14 Herşey ziyan edildi.
- 15 Bürolarda çalışan insanlar şanslıdır.
- 16 Herkes Ankara'nın Türkiye'nin başkenti olduğunu bilir.
- 17 Evdeki herşey yangınla harap oldu.
- 18 Türk halkı eskiden olduğundan daha fazla bira içmektedir.
- 19 Yeryüzündeki tüm insanlar aynıdır.
- 20 İngiltere'nin kuzeyinde oturan insanlar İngilizceyi güneyde oturanlardan farklı bir şekilde konuşurlar.

d) No one, none, any, anyone, anything.

She was not interested in **any** of them / Onların **hiçbirisiyle** ilgilenmedi.

None of us likes him. / Onu **hiçbirimiz** sevmeyiz.

There was **no one** at home. / Evde **kimse** yoktu.

I have not seen **anything** in the dark room. / Karanlık odada **hiçbir şey** görmedim.

e) Someone else, nothing else, vb.

We don't need **anything else**. / **Başka birşeye** gereksinmemiz yok.

There is **nothing else** to do. / **Başka** yapacak **birşey** yok.

This is not my book. It must be **someone else's**. / Bu benim kitabım değil, **başka birisinin** olmalı.

He wants to see **someone else**. / **Başka birini** görmek istiyor.

Açıklama:

Genel olarak **any** ve türevlerinin olumsuz ve soru tümcelerinde, **some** ve türevlerininse olumlu tümcelerde kullanıldığına dikkat edilmelidir.

43) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 None of these cars is Richard's.
- 2 None of us are from Kayseri.
- 3 None of the rooms in this hotel are very comfortable.
- 4 None of the boys passed his exams.
- 5 No one goes to Bermuda for holiday.
- 6 No one wants to take next Friday off.
- 7 No one wants to dance with Jane tonight.
- 8 I am studying English because there is nothing else to do.
- 9 Peter didn't take Jane to dance; he took someone else.
- 10 I don't want to see Jim. I want to ask you.
- 11 There isn't anything I want to ask you.
- 12 There wasn't anyone in the room when I left.
- 13 Are you expecting anyone this afternoon?
- 14 I haven't said anything to anybody.
- 15 There isn't anything for you.
- 16 This is not my coat. It is someone else's.
- 17 Has anybody got anything to say?
- 18 None of the boys is suitable for this post.
- 19 There was no one in the hotel that night.
- 20 Onur will go to bed early tonight because he has nothing else to do.

44) Aşağıdaki tümceleri (none, someone, no one, nothing vb. yapılarla) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Arkadaşlarımdan hiçbiri orada değil.
- 2 Bu kayıklardan hiçbirinin özel sahibi yok.
- 3 Hiçbir arkadaşım üniversiteye yakın oturmuyor.
- 4 Sürücülerin hiçbiri kötü bir kaza yapmamıştır.
- 5 Kimse bana mutlu yaş günü dilemedi. (Kimse doğum günümü kutlamadı.)
- 6 Kimse ekonomiye ilgi duymuyor.
- 7 Dükkânda almak istediğim hiçbir şey yoktu.
- 8 Onun söylediği hiçbir şeye inanmam.
- 9 Başka bir şey ister misiniz?
- 10 Sakin bir hayat için herşeyi yapacağım.
- 11 Bu soruyu başka birine sormalısınız.
- 12 Yiyecek başka birşey ister miydiniz?
- 13 İlker dansa başka birisini götürdü.
- 14 Orada hiç kimse var mıydı?
- 15 Cesur, bu akşam başka birşey yapmayacak.
- 16 Dolapta başka hiçbir şey yoktur.
- 17 Belki başka birisi onu yapacaktır.
- 18 Arabayı dün başka birisi garaja götürdü.
- 19 Yapacak başka birşey yok (*tur*).
- 20 Hiç kimse Burcu'nun nerede olduğunu bilmiyor.

f) a lot of, great deal of, a good deal of, a large amount of, a number of

A lot of money was stolen from the bank. / Bankadan çok para çalındı.

A lot of people came to the party. / Toplantıya çok insan geldi.

A great number of people came to the party. / Toplantıya **çok sayıda** insan geldi.

A large amount of money was found in the garden. / Bahçede **çok** para bulundu.

A great number of yalnızca çoğul yapılan adlarla, **a lot of** her iki tür adla, ötekiler ise çoğul yapılamayan adlarla kullanılır.

45) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 A lot of my friends are thinking of emigrating to England.
- 2 A lot of teachers were invited to the party.
- 3 A great deal of time was spent on this matter.
- 4 A good deal of money is spent on importing school textbooks.
- 5 A lot of this farmland is fertile.
- 6 A large number of books are in the next room.
- 7 A large amount of meat is preserved in the store room.
- 8 A large number of these eggs are bad.
- 9 A lot of information was obtained about the theft.
- 10 A large number of people live in constant fear of hunger in Africa.
- 11 A lot of my friends mentioned seeing you there.
- 12 A great number of my students want to become engineers.

46) Aşağıdaki tümceleri (a lot of, a great number of, a large amount of vb. yapılarla) İngilizceye çeviriniz.

- 1 Saat 8'de birçok öğrenci burada olmayacak.
- 2 Doktorların çoğu oralıdır.
- 3 Konya'dan çok yiyecek gelir.
- 4 Pek çok bilgi gerekli görünmüyor.
- 5 Birçok öğrenci soğan çorbasını sevmez.
- 6 Dün çok para çalındı.
- 7 Çok miktarda para yurt dışına gönderildi.
- 8 Dün hayli para transferi yapıldı.
- 9 Misafirlerin büyük bir kısmı salondaydı.
- 10 O konu üstüne bir hayli araştırma yapıldı.
- 11 Ankara'da çok kimse bir yabancı dil bilir.
- 12 Öykülerinin büyük çoğunluğu oldukça eğlencidir.

SIFAT VE ZARFLARLA İLGİLİ KARŞILAŞTIRMA YAPILARI

a) Özne + olmak (be) + as + sıfat t- as + tümleç

They are **as poor as** we are. / Onlar bizim **kadar yoksuldur**.

Ankara is **not so large as** İstanbul is. / Ankara İstanbul **kadar büyük değildir**.

She is **as bad-tempered as** her mother. / O annesi **kadar huysuzdur**.

My mother is **not so old as** your mother is. / Annem senin annen **kadar yaşlı değil**.

b) Özne + eylem + as + zarf + as tümleç

He drives **as carefully as** I do. / Benim **kadar** dikkatli araba sürer.

She sang **as beautifully as** you did. / Senin **kadar güzel** şarkı söyledi.

We can run **as fast as** they do. / Onlar **kadar hızlı** koşabiliriz.

Açıklama:

As...as karşılaştırmada eşitlik anlatmak için kullanılır. Olumsuz biçimi **not so / as...as**'dir. Zarfların karşılaştırması da aynı kalıpla yapılır ancak eylemin **to be** dışında bir eylem olması gerekir.

47) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Russia isn't so densely populated as India.
- 2 Melda is not as intelligent as her sister.
- 3 Burçak doesn't speak English as well as her sister.
- 4 She came as soon as possible.
- 5 I don't believe that it is as cold today as it was yesterday.
- 6 I visit my family as often as I can.
- 7 My daughter doesn't work as hard as the other students.
- 8 Painting isn't so difficult as papering.
- 9 She spoke to the teacher as politely as her sister.
- 10 Her daughter danced as beautifully as a dancer.
- 11 The porter went out as quickly as he could.
- 12 Tom was dismissed as soon as he had been promoted.
- 13 No story is so well known in Turkey as that of Nasrettin Hoca.
- 14 No bird is so beautiful as the peacock.
- 15 No mountain in the world is so high as Mount Everest.
- 16 Yaşar Kemal is as popular as Reşat Nuri.
- 17 The train is just as expensive as the bus.
- 18 Unfortunately the news was as bad as we had expected.
- 19 Today isn't so cold as yesterday.
- 20 İzmir is as beautiful as İstanbul.

48) Aşağıdaki tümceleri (as + zarf / sıfat + as yapılan kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Japonya Amerika kadar endüstride ilerlemiştir.
- 2 Kahire bazı kişilerin dediği kadar büyüleyicidir.
- 3 Et, ayakkabı derisi gibi sert.
- 4 O katır gibi inatçıdır.
- 5 insanların düşündüğü kadar aptal değil o.
- 6 Kurt gibi açım.
- 7 (Sizin) kahveniz annemin yaptığı kahve kadar iyi *değil* (dir).
- 8 O benim kadar (sıkı) çok çalışmaz.

- 9 Ata binmek bisiklet sürmek kadar kolay değildir.
- 10 Burcu kız kardeşi kadar boyludur.
- 11 Mert, Onur kadar hızlı araba kullanır.
- 12 Füsün, Yıldız kadar tehlikeli araba kullanır.
- 13 Onlar mümkün olduğu kadar çabuk geldiler.
- 14 Seda ödevlerini yapması gerektiği şekilde hazırlamaz.
- 15 Beklediğim kadar erken varmadı.
- 16 Burçak ödevini kız kardeşi kadar kolaylıkla yapabilmektedir.
- 17 Selçuk derslere gitmesi gerektiği şekilde düzenli gitmez.
- 18 O kız kardeşi kadar güzel şarkı söyler.
- 19 Ayşe arkadaşı kadar akıcı İngilizce konuşur.
- 20 Eskiden olduğu gibi mutluca caddeden aşağı indiler.

- c) **Özne + olmak / eylem + the same + ad + as + tümleş**
My brother is **the same age as** you are. / Kardeşim sizinle **aynı yaştadır**.
Her hair is **the same colour as** her mother's. / Saçı annesinininkiyle **aynı renktir**.

- d) **Özne + eylem + as + many / much + ad + as + tümleş**
I have **as many friends as** you have / Benim **sizin kadar arkadaşım** vardır.
He has **as much money as** I have / Onun **benim kadar parası** var.

Karşılaştırmayı nitelemenin bir başka yolu da sayı kullanmaktır.

- e) **Özne + eylem / olmak + sayı + as + much + tekil ad + as + tümleş**
He has **twice as much money as** I have. / Benim paramın iki katı parası var.
I know **three times as many words as** you do. / Sizin üç katınız sözcük biliyorum.

Bu karşılaştırmalarda **much** sözcüğünün daha önce belirtildiği gibi çoğul yapılanmayan adlarla many'nin ise çoğul adlarla kullanıldığına dikkat edilmelidir.

49) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 This is the same food as you had before.
- 2 Ahmet lives in the same buildings as my brother.
- 3 Ankara has the same climate as Sivas.
- 4 This patient has the same illness as that one.
- 5 Konya is the same distance as Nevşehir.
- 6 My shirt is the same colour as yours.
- 7 I spend as much money as you do.
- 8 You can take as many aspirins as you want.
- 9 She can use as much butter as she can.
- 10 You can drink as much whisky as you can.
- 11 We can give as many tests as we want.
- 12 Ankara has as many theatres as Istanbul.
- 13 I smoke as many cigarettes as you do.
- 14 Istanbul is four times as big as Sivas.
- 15 We give as much interest as any bank.
- 16 They have half as much money as they need.
- 17 I have spent three times as much money as you spent.
- 18 We have twice as many students as they have.
- 19 Hakan has three times as many girl friends as Orhan.
- 20 The teacher has twice as many students as I have.

50) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 İlker benimle aynı yaştadır.
- 2 Amazon aşağı yukarı Nil'le aynı uzunluktadır.
- 3 İlkbahar yazla aynıdır.
- 4 Bu kitap o kitapla aynı renktedir.
- 5 Geçen defa ki gibi aynı hatayı yaptınız.
- 6 Sizin gibi düşünüyorum.
- 7 İstanbul'un, İzmir kadar güzelliği vardır.
- 8 İzmir, İstanbul kadar çok turist çeker.
- 9 Burada her zamanki kadar insan yok.
- 10 Dünkü kadar (çok) yemek yedim.
- 11 O benim kadar sandviç yedi.
- 12 O benim iki katım (kadar) şarap içebilir.
- 13 Dr. Kocaman'ın Dr. Savaş'ın dört katı (kadar) hastası var.
- 14 O kocasından üç misli daha yaşlıdır.

- 15 Mr. Brown, Mr. Ford'dan dört misli daha zengindir.
- 16 Fuat'ın, Gürkan'ın iki katı kitabı var.
- 17 Mr. Brown'un Mr. Ford kadar çok parası vardır.
- 18 Bankada sizin kadar param yok.
- 19 İstedığınız kadar su içebilirsiniz.
- 20 Kocasını da kendisi kadar çok para kazanır.

ÜSTÜNLÜK DERECESESİ (Comparative Degree)

- a) **Özne + olmak / eylem + sıfat + -er (more + sıfat) + than + tümleç (S + be / V + adj. + er / more + adj. + than + comp.)**

My brother is **older than** I am / Erkek kardeşim benden büyük'tür.
The Kızılırmak is **longer than** the Sakarya / Kızılırmak Sakarya'dan uzundur.

- b) My sister is **more intelligent than** I am. / Kızkardeşim benden **daha zekidir**.
This room is **more comfortable than** the other one. / Bu oda ötekinden **daha rahattır**.

Açıklama:

İngilizce de üstünlük derecesinin anlatımında tek ve iki heceli sıfatların çoğu için -er....than kullanılır. Bu kuralın dışında kalan sıfatlardan en önemlileri good/better, bad: worse, little: less.

- c) **Özne + olmak / eylem + much / far + karşı. sıfat + than + tümleç (S + be / V + much / for + comp. adj. + than + Complement)**

I am **much older** than you are. / Ben sizden **çok daha yaşlıyım**.
She is **a little more intelligent** than I am. / O benden **biraz daha zekidir**.
You are **far more tolerant** than your brother is. / Siz kardeşinizden **çok daha hoşgörülüsünüz**.

Açıklama

Karşılaştırmaları nitelemek için **much, far, a, lot, rather, less** kullanılabilir (**very** kullanılmaz).

51) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The patient is better today than yesterday.
- 2 Pulse rate is usually higher after exercise.
- 3 Temperature is lower in the morning and higher in the evening.
- 4 Rose is far more sensible than Sue is.
- 5 Is the freezer more important than the other items?
- 6 Truth is stronger than fiction.
- 7 A city is busier than a village.
- 8 Electric light is safer than candles.
- 9 The moon is closer than the sun to the earth.
- 10 Iron is harder than wood.
- 11 She is more thoughtful than Rose and has more to think about.
- 12 The earth is a lot smaller than the sun.
- 13 Life in Istanbul is more exciting than in Ankara.
- 14 Going to a cinema is much more expensive than watching TV.
- 15 Are we really happier than our ancestors were?
- 16 The price by air from Istanbul to Ankara is a lot higher than the price by¹ train.
- 17 I have a problem that is much more complicated than that.
- 18 You couldn't find anyone who is more difficult.
- 19 She is better at it than I thought
- 20 Steak is more expensive than chicken.

52) Aşağıdaki tümceleri (üstünlük derecesi ve niteleyici kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Jim diğer erkek çocuklardan daha sonra ayrıldı.
- 2 Bu ders diğerinden daha uzun görünüyor.
- 3 Son ders bundan daha kolaydı.
- 4 Türk yiyecekleri İngiliz yiyeceklerinden daha iyidir.
- 5 İstanbul Ankara'dan daha büyüktür.
- 6 Bu yaz geçen yazdan daha sıcaktır.
- 7 Bu kış hava geçen yılkinden daha kötüdür.
- 8 Sizin arabanız benim arabamdan daha pahalıdır.
- 9 Bu sözleşme bir öncekinden daha tatminkârdır.

- 10 Oya kız kardeşinden daha çekicidir.
- 11 Bu alıştırmalar ötekilerin kimilerinden daha zordur. 12> Bu kitap şu kitaptan daha ilginçtir.
- 13 Benim odam sizin odanızdan daha konforludur.
- 14 Betty'nin arabası Jane'in arabasından daha pahalıdır.
- 15 Bu kitap ondan çok daha basittir.
- 16 Bu öykü ondan biraz daha ilginçtir.
- 17 Şundan çok daha ilginç (bir) kitabım yok(tur).
- 18 Fuat, Yılmaz'dan biraz daha sıkı çalışmak zorundadır.
- 19 Onur, Özlem'den daha akıllıdır.
- 20 Volkswagen Cadillac'tan daha ekonomiktir.
- 21 Bu problem öncekinden biraz daha basittir.
- 22 Orada fiyatlar ülkenin bu kesimindekinden çok daha yüksektir.
- 23 Benim nişanım seninkinden birazcık daha akıllıdır.
- 24 İnce barsak kalın barsak tan daha uzundur.
- 25 Demokrasi öteki yönetim biçimlerinden daha iyidir.
- 26 Bir turist için Londra Ankara'dan daha pahalıdır.
- 27 Kızılırmak, Sakarya'dan daha uzundur.
- 28 Bizim hocamız sizinkinden çok daha arkadaşça (biridir).
- 29 O, annesinden daha inçe(dir).
- 30 Geçen yıl hasat bu yılkinden daha kötüydü.

d) **Daha az sayı ya da miktar göstermek için less ve fewer kullanılır. Özne + eylem + less + tekil ad + than + tümleç**

I have **less time** than you have / Sizden **daha az zamanım** var.
He ate **less bread** than I did / Benden **daha az ekmek** yedi.

Özne + eylem + fewer + çoğul ad + than + tümleç

We bought **fewer books** than you did / Sizden **daha az kitap** aldık.
I visited **fewer cities** than he did / Ondan **daha az kent** gördüm.

Not: Less sayılamayan adlarla, **fewer** çoğul adlarla kullanılır.

53) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Jane is less clever than her brother.
- 2 This rule has fewer exceptions than the previous one.
- 3 The doctor has fewer patients today than he thinks.
- 4 The patient needed less blood than the doctor
- 5 I have less time than you.
- 6 Mumps is less hazardous than cancer:
- 7 There are fewer leaves on the tree today than yesterday.
- 8 A Murat 124 uses less petrol than a Renault.
- 9 A teacher earns less money than a doctor.
- 10 Oya is less pretty than Jane.
- 11 You and I have fewer friends than they (have).
- 12 I drank less beer than you did.

54) Aşağıdaki tümceleri (less/fewer + ad + than yapısı kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Otelin lobisi müzeden daha az kalabalık.
- 2 Nilüfer, Ajda'dan daha az popülerdir (tutulur).
- 3 Ali'nin benden daha az kitabı vardır.
- 4 Diana'nın benden daha az yapacak işi vardı.
- 5 Dükkânda her zamankinden daha az insan vardı.
- 6 Ahmet'e İngilizce Mehmet'ten daha az güç geliyor.
- 7 Sınıfımda erkekler kızlardan daha azdır.
- 8 Aykut ödevini yapmak için gerekenden daha az zaman harcadı.
- 9 İş için her zaman olduğundan daha az gönüllü vardır.
- 10 Dune göre bugün sınıfta daha az öğrenci vardı.
- 11 Başkanı geçen yıldakinden daha az destekleyen vardı.
- 12 Sizden daha az param var.

e) **Özne + eylem + karşı. + and + karşı. (S + V + comp. adj + and + comp. adj.)**

She is getting **fatter and fatter** / Gittikçe **şişmanlıyor**.
They are going **more and more slowly**. / Giderek **daha yavaş** gidiyorlar.

Get ve **go** bu kalıpta 'gide, gide, giderek' anlamında, sürekli değişimi anlatmak için kullanılır.

f) **The + karşı. + tümce + the + karşı. + tümce**

The more you work, **the more** you'll earn. **Ne kadar çok** çalışırsanız o kadar çok para kazanırsınız.

The older they get, **the happier** they are. / **Yaşlandıkça daha çok mutlu** oluyorlar.

The sooner you start, **the earlier** you'll get there. / **Ne kadar erken** yola çıkarsanız, **o kadar erken** varırsınız oraya.

The less you argue, **the better** it will be for you. / **Ne kadar az** tartışırsanız, sizin için **o ölçüde** iyi olur.

Not: Aynı ölçüde iki değişimin birlikte olduğunu anlatmak için the + karşı. sıfat/ **zarf** + the karşı. sıfat/zarf kullanılır. Özellikle deyimlerde daha kısa biçimleri bulunmakla birlikte her iki karşılaştırmadan sonra en azından özne + yüklem yapısında bir tümce kullanmaya özen göstermelidir.

55) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 You are getting better and better every day.
- 2 His voice got weaker and weaker.
- 3 He ran faster and faster.
- 4 The storm became more and more violent.
- 5 Life is becoming more and more expensive.
- 6 The sooner you start, the sooner you will finish.
- 7 The longer he stayed there, the less he liked the place.
- 8 The older you get, the more cautious you become.
- 9 The less food you eat, the thinner you get.
- 10 The harder you work, the more money you make.
- 11 The nearer a place is to any great body of water, sea or lake, the milder the climate is.
- 12 The higher a place is in elevation, the colder it is.
- 13 The more capable a teacher is, the more effectively he can teach.
- 14 The faster you drive your car, the more likely you are to have an accident.
- 15 The younger the patient is, the safer the surgery will be.
- 16 The more students you have in the class, the less effective the teaching] will be.
- 17 The more carefully you read the story, the better you will understand it.
- 18 The more bread you eat, the fatter you get.
- 19 The sooner you give up drinking wine, the better you will be.
- 20 The more you spoil a child, the more problematic he will be.

56) Aşağıdaki tümceleri (e-f(deki yapıları kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Yaşlı adam gittikçe zayıflıyor.
- 2 Gittikçe ortalık kararıyor.
- 3 Hava gittikçe soğuyordu.
- 4 Vehbi gittikçe zenginleşiyordu
- 5 Kız gittikçe inceliyordu.
- 6 Deniz gittikçe sakinleşiyordu.
- 7 Adile gittikçe annesi gibi daha hoşgörülü oluyor.
- 8 Ne kadar zengin olursan o kadar rahat yaşayabilirsin.
- 9 Ne kadar erken yola çıkarsan o kadar çabuk varırsın.
- 10 Ne kadar tehlikeli olursa o kadar hoşuma gider.
- 11 Ne kadar çok insan tanırsan onları ziyaret etmek için o kadar âz zamanın olur.
- 12 Orada ne kadar çok kaldıysak insanlardan da o kadar az hoşlandık.
- 13 inci ne kadar büyük olursa o kadar değerli olur. •
- 14 Ne kadar çok çalışırsan ödül de o kadar büyük olacak.
- 15 Yaşlandıkça daha az hatırlamakta (*dir*).
- 16 Ne kadar çok çalışırsan o kadar çok öğrenirsin.
- 17 Hava ne kadar soğursa o kadar çok yakıt kullanırız.
- 18 Ne kadar genç olursak o kadar çok ümit var oluruz.
- 19 Ne kadar çok şeyleri olursa o kadar çok şey isterler.
- 20 Ne kadar para yatırırsan gelirin o kadar çok olur.

57) Öğrenilen yapıları kullanarak aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The straighter a man thinks, the more successfully he will be able to perform his functions as a citizen.
- 2 One of the most striking characteristics of modern science has been the increasing trend towards closer cooperation between scientists and scientific institutions all over the world.
- 3 Scientists believe that intuition is the least reliable of scientific instruments.
- 4 More and more information has been accumulated about man and the universe.
- 5 It is becoming more and more evident that many of the problems affecting the world today cannot be solved except by the pooling of scientific efforts and material resources on a world-wide scale.
- 6 The increasing interdependence of nations have led to international cooperation on a much bigger scale than hitherto.
- 7 The star they observed was 200 times brighter and much smaller than a galaxy should be at such a distance.

- 8 The so-called division between the pure scientist and the applied scientist is more apparent than real.
- 9 Liquids which weigh more than water rise less in a vacuum tube.
- 10 The pressure that exists at the bottom of the ocean is greater than that of the surface.
- 11 We behaved worse in our youth than the present generation does.
- 12 Inflation was a lot worse last year than this.
- 13 They are facing a crisis more serious than any which has come before this.
- 14 "I'm getting terribly fat." That's because you eat more calories than you use up.
- 15 This year's party had twice as many people as last year's.
- 16 There were only a third as many salesmen at the booth.
- 17 The room for the party cost four times as much.
- 18 This year's budget was only half as big.
- 19 So Tom spent twice as much as he was supposed to.
- 20 The straighter a man thinks, the more successfully he will be able to perform his functions as a citizen.
- 21 Aluminum bronze contains approximately 19 times as much copper as aluminum.
- 22 Mechanical Engineering has three times as many students as Electrical Engineering.
- 23 Patients with a fighting spirit seem to have a better chance of recovery than those who surrender to their illness.
- 24 Children, it seems to me, are closer to God and more aware of his small miracles than we adults who are too busy to deserve the wonders of God's creation.
- 25 Pocket calculators are as cheap as a pair of shoes, as essential to thousands of school children as a pencil and rubber.
- 26 Compared with non-smokers the cigarette smoker is about twice as likely to die of a heart attack.
- 27 Because of overpopulation there is more crime in the city.
- 28 The bodies of women contain a greater proportion of fat than the bodies of men of the same age.
- 29 Technology has given more people than ever the means of leading a comfortable and easy life.
- 30 Man has greater power over his environment than he has ever had before.

58) Türkçe'ye çeviriniz.

Every year measles kills twice as many Americans as polio now does. More children die from measles than any other common childhood disease. Also, complications of some degree occur in about one child out of six. The more common complications include pneumonia and ear disorders. Another after-effect of measles (brain damage) is less common, but it can have such serious consequences that it deserves special attention.

A child may be cranky or a little slower to learn after he has recovered from measles.

Several other childhood diseases cause fever that is just as high, or even higher than that associated with measles, but they are less likely to cause brain damage.

EN ÜSTÜNLÜK ANLATAN YAPILAR (Superlative Degree)

a) S + V + the + Adj + est + C

(Özne + eylem + the + sıfat + est + tümleç)

Istanbul is **the greatest** city in Turkey. / İstanbul Türkiye'nin **en büyük** kentidir.
He is **the richest** man of all. / O **en** zenginleridir.

b) S + V + the + most + Adj + G

(Özne + eylem + the + most + sıfat + tümleç)

She is **the most sensible** girl of all. / O **en akli başında** kızdır.

It is **the most expensive** car in the world. / O dünyanın **en pahalı** arabasıdır..

c) S + V + the least + adj + C

(Özne + eylem + the least + sıfat + tümleç)

He is **the least** succesful student in class. / O sınıfın **en başarısız** (*en az başarılı*) öğrencisidir.

Democracy is the **least harmful** form of government. / Demokrasi **en az zararlı** yönetim biçimidir.

Açıklama : Sıfatların en üstünlük derecesi, üstünlük derecesinde olduğu gibi, tek ve iki heceli sıfatlar için **the + adj + est**, daha uzun heceliler için **the most** kullanılarak yapılır. Kural dışı olanlar: good / best, bad / worst, little / least.

59) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 This is **the least important** lesson in the book.
- 2 This is **the least expensive** set.
- 3 He is **the least handsome** boy in the class.
- 4 This is **the least common** pronunciation.
- 5 Jane has **the least trouble** with English.
- 6 Ahmet is **the fastest** swimmer in our town.
- 7 This is **the hardest** lesson in the book.

- 8 Nesrin Topkapı is **the best** dancer.
- 9 You are sitting in **the softest** chair.
- 10 That was **the easiest** exercise in the book.
- 11 He is **the friendliest** student of all.
- 12 Semra is **the best-looking** of all the girls.
- 13 This is **the hardest** lesson of all.
- 14 The white Fonda was **the fastest** of all their cars.
- 15 It is **the most interesting** of all his books.
- 16 This is **the most important** meeting.
- 17 They chose **the most definite**, plan.
- 18 Ferda is **the most polite** person in school.
- 19 That is **the most expensive** food (*to buy*).
- 20 He is **the most intelligent** person that I have ever spoken to.

60) Aşağıdaki tümceleri (en üstünlük yapıları kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 O hayatımın **en mutlu** günüydü.
- 2 Kâzım üç kardeşin **en uzun** ve okulun **en yaşlı** çocuğudur.
- 3 Bu, şehirdeki **en eski** camidir.
- 4 Ahmet bildiğim **en nazik** insandır.
- 5 İstanbul Türkiye'nin **en önemli** limanıdır.
- 6 Antalya Güney Anadolu'nun **en önemli** şehridir.
- 7 Shakespeare dünyada **en tanınmış** yazardır.
- 8 Deneyim **en iyi** öğretmendir.
- 9 Metallerin **en kıymetlisi** altındır,
- 10 Aylin okulun **en çalışkan** kızıdır.
- 11 Bu şimdiye kadar yaptığım **en zor** alıştırmadır.
- 12 O gördüğüm **en iyi** filmi.
- 13 O hayatımda karşılaştığım **en güzel** kızdı.
- 14 O izlediğim **en iyi** programdı.
- 15 Tokyo dünyanın **en büyük** şehridir.
- 16 İstanbul Türkiye'nin **en büyük** şehridir.
- 17 Ağrı dağı Türkiye'nin **en yüksek** dağıdır.
- 18 Ayça **en az pahalı** kitaba sahiptir.
- 19 Joe şehrimizde **en az güzel** bahçeye sahiptir.
- 20 Köpekler **en az zararlı** hayvanlardır.

d) S + V + the süperi, adv + C

(Özne + eylem + the + most + zari + tümleç)

My brother drives **the most carefully** of all. / **En dikkatli** (biçimde) kardeşim sürer. (*En dikkatli araba süren kardeşimdir.*)

His grandfather walks **the slowest** of all. / **En yavaş** büyükbabası yürür. Zarfların en üstünlük derecesi genellikle bu kalıba göre yapılır.

En üstünlük dereceleri sıfatlar gibi **the + adj + est** kullanılarak yapılan şunlardır: **fast, soon, early, late, hard, long, far, near, slow, loud, quick**. Kural dışı olanlardan kimileri: **well/the best / badly / the worst, little / the least, much / the most, many / the most**.

61) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 You are doing **the worst** of all.
- 2 Zerrin spoke **the most optimistically** of all.
- 3 ilker goes to class **the most regularly** of all.
- 4 Cem acted **the most responsibly** of all.
- 5 He arrived **the most punctually** of all.
- 6 I waited **the most patiently** of all.
- 7 The girl behaved **the most intelligently** of all.
- 8 Jack drives **the fastest** of all.
- 9 Jack drives **the worst** of ail.
- 10 This nurse works **the most reluctantly** of all.
- 11 Tim was educated **the most privately** of all.
- 12 Akin drives **the most safely** of all.

62) Aşağıdaki tümceleri (superlative + adv. yapısı kullanarak) İngilizce'ye Çeviriniz.

- 1 Burçak **hepsinden yavaş** yürür.
- 2 Taksi **hepsinden (en) hızlı** gider.
- 3 **En erken** mavi otobüs kalkar.
- 4 Burcu **hepsinin (en) iyisini** yapıyor.
- 5 Oraya **hepsinden geç** biz varacağız.
- 6 Meltem **hepsinden yavaş** araba sürer.

- 7 O **hepsinden onurlu** davranır.
- 8 Ayşegül **hepsinden kibar** konuşur.
- 9 Jim **hepsinden saldırganca** konuştu.
- 10 Mehmet **hepsinden mantıklıca** tartışır.

e) **Karşılaştırmada kullanılan kimi başka sözcükler: different from, similar (to), like, alike, unlike.**

My approach is **different from** yours. / Benim yaklaşımım sizden farklıdır.

He is **like** his father in many ways. / Birçok bakımlardan babasına **benzer**.

Unlike her mother she never loses hope. / Annesinin **tersine** hiç umudunu yitirmez.

63) **Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 Irak is **different from** Iran.
- 2 Washington, D.C. is **different from** the State of Washington.
- 3 Jim's nationality is **different from** Jane's.
- 4 The country is **like** a continent.
- 5 Konya is **like** Kayseri.
- 6 His blue Murat 124 is **like** a racing car.
- 7 The polished tabletop was **like** a mirror.
- 8 Ersin's manner **was like** that of a child.
- 9 The climate of Italy is quite **similar to** the climate of Istanbul.
- 10 Nylon is **similar to** Dacron.
- 11 This method **is similar to** the old one.
- 12 The climates of Antalya and Mersin are **alike**.
- 13 They all talk **alike**.
- 14 **Unlike** his brother, she has a sense of humour.
- 15 Japan's pollution problems and ours are **alike**.

64) **Aşağıdaki tümceleri (different from, similar to, like, alike, unlike kullanarak) İngilizceye çeviriniz.**

- 1 Onların **benzer** fikirleri var.
- 2 Onun fikirleri benimkine **benzer**.
- 3 Burcu Burçak'tan **farklıdır**.
- 4 Jale 5 yıl önce olduğundan **farklı** bir kızdır.
- 5 Bu araba geçen hafta sürdüğünden **farklı** bir arabadır.
- 6 Onların herbiri birbirinden **farklı** bir film görmek istediler.
- 7 Melda Selda'dan **farklıdır**.
- 8 Deli bir adam gibiydi.
- 9 Anlayışlı bir adama benziyorsunuz.
- 10 Siz ikiniz düşündüğümde daha çok benzersiniz.
- 11 İki kardeş çok fazla (*birbirine*) **benzer**.
- 12 Ayşe babasından çok **farklı** (*benzemez*).
- 13 İki kız kardeş hiç birbirlerine **benzemez**, (*tümüyle birbirinden ayrıdır*.)
- 14 Kaliforniya'nın iklimi Antalya'nın iklimine **benzer**.
- 15 Japonya'nın coğrafi durumu bizimkinden **farklıdır**.

f) **Kimi yaygın pekiştiriciler de karşılaştırmının niteliğine katkıda bulunurlar:**

fairly, quite, rather, almost, hardly, nearly.

He is **rather short** to be a basketball player. / Basketbol oyuncusu olmak için **oldukça** kısa boylu.

The trains to Istanbul are **quite** frequent but they sometimes arrive **rather** late. / İstanbul'a tren epeyce sıktır ama (trenler) kimi zaman **epeyce** geç varırlar.

I am **fairly** confident about the exam. / Sınava **epeyce** güveniyorum.

The book was **rather** more interesting than I expected. / Kitap umduğundan **çok daha** ilginçti.

The performance was quite extraordinary. / Temsil **bir hayli** olağanüstüydü.

The trains **hardly ever** arrive on time. / Trenler **çok seyrek** olarak zamanında gelir.

There was **hardly** anyone in the audience. / Seyirci neredeyse yok gibiydi.

(He is very popular) **Nearly** (*almost*) everyone likes him. / **Hemen** herkes onu sever.

Açıklama: **Quite** olumlu, **rather** olumsuz anlamda 'oldukça' demektir. (Örn. *quite thin, rather fat*.) **Fairly** beklendiği ölçüde olmayan olumlu durumlar için kullanılır. **Hardly** olumlu tümcelerde olumsuz anlamda (*neredeyse, hiç, vb.*) **Nearly** olumlu yapılarla kullanılır.

65) **Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 The little girl is **rather** quiet.
- 2 The boy was **quite** happy when he saw his father.
- 3 I **hardly** know what to do.
- 4 They **almost** managed it that time.
- 5 He **nearly** missed the train.

- 6 They **quite** agreed with us.
- 7 We **hardly** ever go to the theatre.
- 8 The young man is **almost** 160 m. tall.
- 9 She is **nearly** as tall as me.
- 10 His wife is **rather** older than he is.
- 11 The young lady made **quite** an effort, but it wasn't good enough.
- 12 She has got **rather** a good voice.
- 13 They were **nearly** there at 9 o'clock.
- 14 I have **hardly** any money.

66) Aşağıdaki tümceleri (fairly, quite, almost, hardly, nearly, kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Ne demek istediğinizi (*hemen tümüyle*) anlıyorum.
- 2 Fırtına çıktığında yaşlı adam evden **nerdeyse** yeni ayrılmıştı.
- 3 Arkadaşım **epeyce** zengin fakat babası oldukça fakir.
- 4 Hava bizim beklediğimizden **epeyce** daha kötüydü.
- 5 Çocuk **nerdeyse** yüzebiliyor.
- 6 Selcan **hemen hemen** Seda kadar akıllıdır.
- 7 Talip'te **epeyce** güzel bir film oynuyor.
- 8 Söylediklerinden sonra kızın sana gülümsemesini **pek** beklemiyorum.
- 9 Kız **nerdeyse** durdu ve onun ne istediğini sordu.
- 10 Oktay **çok seyrek** olarak bizimle öğle yemeği yer.

KOŞUT YAPILAR (Correlative conjunctions)

Both... and	hem,... hem de / gerek... gerek(se)
Either... or	ya... ya da
Neither... nor	ne... ne de
Not only... but also	yalnız o değil... o da
Not... but	o değil...
just as ...so	... gibi... o da

Neither Ayşe **nor** her brother speaks German. / Ne Ayşe ne de kardeşi Almanca biliyor.
 My wife **both** washed the dishes **and** dried them. /Eşim hem bulaşıkları yıkadı hem de duruladı.
 The thief **not only** broke into his office **but also** tore up his papers. / Hırsız yalnız ofisine girmekle kalmadı, evraklarını da yırttı.

Just as we must put aside our prejudices, **so** we must tolerate their views. / Önyargılarımızı bir yana bırakmamız gerektiği gibi, görüşlerine de hoşgörü ile bakmalıyız.
 They didn't come to help us **but** to hinder us (Bize yardıma değil, engel olmaya geldiler) You can either come with us now or walk home. (Ya şimdi bizimle gelirsiniz, ya da yürüyerek gelirsiniz)

Açıklama:

Bu yapılarda önemi olan bağlaçları izleyen yapıların eşdeğerli olmasıdır/Sözgelimi 1. bağlaçtan sonra özne geliyorsa, 2. den sonra da özne gelmelidir. Bu yapılarla devrik tümce de yapılabilir. (*Devrik tümce konusuna bakınız.*)

67) Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Since both private industry and government departments tend to concentrate on immediate results, there is steady shift of scientists from pure to the applied field.
- 2 The situation carries considerable dangers not only for pure science but applied science as well.
- 3 The public should be alerted to both the dangers and economic costs of noise pollution.
- 4 The drug has neither long term nor short term ill effects.
- 5 That seat belts save lives is both intuitively obvious and also supported by impressive amount of evidence.
- 6 Both technology in general and technology of communication in particular play a crucial part in social development.
- 7 Nuclear energy is not only too risky but it is also too expensive.
- 8 They expected either devaluation or revaluation.
- 9 She has found great satisfaction not in scholarly pursuits but in business.
- 10 The director neither refused nor accepted your suggestion.
- 11 He couldn't move neither his arms nor his legs.
- 12 Either you eat your spinach or you go without icecream.
- 13 The effects of nutrition on health are both direct and indirect as health depends in many ways on the quantity and quality of diet.
- 14 Not only did he send a gift, but he also called.

- 15 Both the wind and the sun provide energy.
- 16 The government has solved neither the problems of unemployment nor the difficulties of, controlling inflation.
- 17 He either walks two kilometres or runs one kilometre before breakfast every morning.
- 18 I could neither hear the music clearly nor see the players.
- 19 I have read it both in the original and in translation.
- 20 He has neither paid me for the damage nor apologized.

68) Yukarıdaki bağlaçları kullanarak tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Ya herkese aynı ücreti ödersiniz ya da sıkıcı iş yapan kimselere daha çok ödeme yaparsınız.
- 2 Hem Jim hem de ben gereğinden çok içtik.
- 3 Doğrudan telefon edebilirsiniz ya da operatörden size bağlamasını isteyebilirsiniz.
- 4 Hem piyano çalar hem de şarkı söylerler.
- 5 Ne müdüre ne de saymana güveniyor.
- 6 Ne yeterince zamanımız ne de sabrımız var.
- 7 Ne yağmur, ne kar, ne de tipi, postacıyı sabırsızlıkla beklediğimiz mektupları dağıtmaktan alıkoyabilir.
- 8 Arkeologların ilk çağdaş insanın nereden geldiğini anlamalarına yardımcı olacak ne tarih ne de efsane var.
- 9 Önemli olan uykunun değil rüyanın bozulmasıydı.
- 10 Bilim hem toplumun yapısını değiştirir hem de insanın çevresi üzerinde denetiminin artmasına katkıda bulunur.
- 11 Bilim adamı yalnızca başkalarının değil kendi çalışmalarının da eleştirisini yapar.
- 12 Bilim adamının verileri yalnızca karmaşık değildir, çoğu zaman eksiktir de.
- 13 Hem fizikçiler hem de mühendisler sık sık elektronik bilgisayar kullanırlar.
- 14 Yeni sistemi ne sınadılar ne de sorunun anlamlarını göz önüne aldılar.
- 15 Uygulamalı bilimin birçok dalları ya tümüyle kuramsal ya da deneysel çalışmanın pratik uzantılarıdır.
- 16 Sadece sigarayı bırakmadım, aynı zamanda fazla yemeyi de kestim.
- 17 Onu ne sen, ne de ben yapabiliyordum.
- 18 Bomba sadece oteli harabeye çevirmekle kalmadı, karşısındaki binalarda da ciddi hasar meydana getirdi.
- 19 Kazanmak için ya iyi oynamalı ya da şanslı olmalısınız.
- 20 Ya Murat ya da Cem seni havaalanında karşılayacak.

KİPLİKLER (Modals)

1) Beceri, yetenek, yeterlik, fırsat: can, could, be able to S + Mod + V + C (Özne + kiplik + eylem + tümleç)

He **can** speak English fluently. / O, akıcı biçimde İngilizce konuşabilir.

I **could** speak Greek (*when I was younger*) (*Gençliğimde*) Yunanca **konusabiliyordum**.

She **will be able to** speak German in another few months. / Birkaç ay içinde Almanca konuşabilecek.

He **was able to** come on time. / Zamanında gelebildi.

Açıklama:

Geçmişte belli bir zamandaki yeteneği, başarmayı anlatmak için **be able to** (*was, were, able to*) (*could değil*) kullanılır. **Could**, genel, kuramsal yeteneği anlatır; her zaman geçmişini anlatmaz.

69) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 You can all learn English if you try.
- 2 How can a fat man lose weight?
- 3 Were dinosaurs able to fly?
- 4 Could you hear the answer to the last question?
- 5 Were you able to swim when you were five years old?
- 6 Was your great-grandfather able to drive a car?
- 7 If a person is far-sighted, he cannot see near objects clearly.
- 8 I couldn't get through to my father last night to tell him of my plans.
- 9 I can change you a cheque if you like.
- 10 Now that our son is able to walk, we lay ladders flat instead of leaving them propped up against things; and we shut the garden gate.
- 11 You can strain your eyes. But still you won't be able to see anything.
- 12 What I can't understand is why he refused to answer my question.
- 13 They couldn't lay the foundation unless they had some stone.
- 14 Although he is short-sighted, the boy is able to read without glasses.
- 15 Human beings can locate sound sources by comparing in the brain the sounds which arrive at each ear.
- 16 Airships can remain static in the air and are being used by the American navy for observation of icebergs in the Arctic.
- 17 Green plants are able to manufacture their own food.
- 18 The old man died because he had not been able to spend enough on food.

- 19 Being able to type, you will have no difficulty in getting a job.
- 20 Both the camera and the eye can register small objects and distant objects.

70) Aşağıdaki tümceleri (can, could, be able to kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Çekirgeler birkaç dakika içerisinde (bir) ekin tarlasını harap edebilirler.
- 2 Üniversiteyi bitirince kolayca iş bulabilecek.
- 3 İngilizceyi henüz akıcı bir şekilde konuşmıyorum, ama kursu bitirdiğim zaman konuşabileceğim.
- 4 Daha genç olduğum günlerde, yorulmadan kilometrelerce yürüyebiliyordum.
- 5 Dört saat sonra yangını söndürebildiler.
- 6 Şiddetli yağmura rağmen 5:30 trenine yetişebildik.
- 7 İnsan dünyadaki bütün hataları düzeltemez.
- 8 Ayağa kalkın. Yoksa hiçbir şey göremeyeceksiniz.
- 9 Kaç yaşında okuyabildiniz?
- 10 Gök gürültüsünü duymadan önce şimşegi görebiliriz.
- 11 Affedersiniz, sizi anlamıyorum.
- 12 Yarasalar karanlıkta iyi göremezler.
- 13 Bazı organizmalar uygun çevre arayabilirler.
- 14 Kuraklığa rağmen kuşkonmaz yetiştirebildik.
- 15 Bakımı kendim yapabilirsem çok para biriktirebilirdim.

2) Olasılık, izin: can, could, may, might.

(Özne + kiplik + eylem + tümlec) S + mod + V + C

A fuller explanation **can** / **may** be found in reference books. / Daha eksiksiz bir açıklama başvuru kitaplarında bulunabilir.

Accidents **can** happen / Kaza olabilir. You **might** have an accident. / Kaza yapabilirsiniz.

This **could** be a good chance for you. / Bu sizin için iyi bir fırsat **olabilir**.

May I make a suggestion? / Bir öneride **bulunabilir miyim?**

Can I have some more tea? / Biraz daha çay alabilir miyim?

Could I ask you a question? / Size bir soru **sorabilir** miyim?

Açıklama: **Can** kuramsal olasılığı, **could** geçici nitelikteki olasılığı anlatır. Bu kalıpta **could** ve **might**'in her zaman geçmiş zaman anlatmadıkları unutulmamalıdır.

71) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The chairman said that members might smoke.
- 2 If you lost your pen, you could write in pencil.
- 3 Nobody can leave the country without a passport.
- 4 She can stay with us whenever she wants to.
- 5 I may not be able to come with you.
- 6 We might have a storm tonight.
- 7 Anyone can make mistakes.
- 8 May I ask you a personal question?
- 9 Could you give me her telephone number?
- 10 Taking exercise can be time-consuming but the feeling of being fit and healthy makes up for the few minutes a day it takes.
- 11 When scientists argued that cigarette smoking may increase one's chances Of developing cancer of the lung, this was not well received in certain **quarters**.
- 12 Even a diet which is quantitatively sufficient can lead to disease if it is deficient in vitamins.
- 13 Deformities may also be due to drugs taken during pregnancy.
- 14 Malaria can result in chronic ill health or death.
- 15 A nuclear bomb could kill millions of people and cause disease and deformity in later generations.
- 16 There is a book on the table.- That could be mine.
- 17 Tom isn't at school today. He could be sick.

72) Aşağıdaki tümceleri (can, could, may ya da might kullanarak) İngilizceye çeviriniz.

- 1 Doktoru randevusuz göremezsiniz.
- 2 Silahlanma yarışı felaketle sonuçlanabilir.
- 3 Sigara sağlığınıza zarar verebilir.
- 4 O doğru olamaz.
- 5 Sana Jenny diyebilir miyim?
- 6 O adam Bill'e benziyor. Belki de akrabalar.
- 7 Başka bir açıklaması olabilir mi?
- 8 Yağmur yağabilir, ama ben yağacağını sanmıyorum.
- 9 Bilimsel olmayan tarım mineral kaybına neden olabilir.
- 10 Fiziksel zindelik, daha uzun yaşamanıza, daha sağlıklı olmanıza ve hayatın güçlükleriyle mücadele etmenize yardımcı olabilir.
- 11 Gelişmekte olan embriyon, annenin hastalığından etkilenebilir.

- 12 Şüphe yok ki radyasyon yaşam için zararlı olabilir. Tıbbi amaçlarla kullanıldığında da hayat kurtarabilir.
- 13 Yağlı yiyecekler yemek kandaki kolesterol seviyesinde (bir) artışa yol açabilir.
- 14 Mantıksal bir açıklaması olabilir, ama ben bulamıyorum.
- 15 Ev sahibi bizi çıkartacağını söylerken ciddi olamaz.

3) Zorunluluk, gereklilik, gereksizlik, yasak: must, have to, mustn't

a) Özne + must / have to + eylem + tümleç
(S + mod + V + C)

You **must** study hard if you want to pass. / Geçmek istiyorsanız çok çalışmalısınız.
I **have to** answer all the questions. / Bütün soruları yanıtlamalıyım.

Açıklama:

must konuşmacıdan gelen zorunluluğu, **have to** ise dışardan gelen zorunluluğu anlatır.

b) (Özne + must not + eylem + tümleç)
S + mod + V + C

We **mustn't** smoke at the cinema. / Sinemada sigara içmemeliyiz.
You **mustn't** cross in the red light. / Kırmızı ışıktaki karşıya geçmemelisiniz.

Açıklama :

must not (mustn't) must'ın olumsuzu olarak düşünülmemelidir. Yasakları anlatan bir biçimi olarak algılanmalıdır.

73) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The last train leaves in ten minutes. I must leave now.
- 2 The baby is asleep. We mustn't make a noise.
- 3 Cars must not travel at more than twenty kilometres per hour here.
- 4 Most engineering students have to read journals in English.
- 5 I've heard so much about that film, I really must see it.
- 6 The headmaster says that we must not talk in the corridors.
- 7 I have to see the dentist tomorrow. I have an appointment.
- 8 We deeply regret that we must take this action.
- 9 We must hurry to make for lost time.
- 10 You must get more exercise or you'll become seriously ill.
- 11 What must you avoid giving heart massage?
- 12 We'll have to check out before eleven.
- 13 People in developing countries have to work longer to earn the basic necessities of living.
- 14 Sugar is considered a luxury in Burma, where the majority of workers have to put in at least thirteen hours' work before they can earn one kilogram of it.
- 15 Each country must find its own solution to unemployment. Equally, each) must find its own way of coping with inflation.

74) Aşağıdaki tümceleri (must, have to) kullanarak İngilizceye çeviriniz.

- 1 Daha dikkatli olmalısınız.
- 2 Yalan söylemeyi bırakmalısınız.
- 3 Şemsiye almalıyım. Yağmur yağıyor.
- 4 Kütüphanede konuşulmaz. / Kütüphanede konuşmamalısınız.
- 5 Şişman olduğum için çikolata, patates ve ekmek yememeliyim.
- 6 Türkiye'de çocuklar yedi yaşına geldiklerinde okula gitmek zorundadır.
- 7 Ayşe henüz küçük (tır). Yasalara göre, evlenebilmesi için babasının iznini alması gerekiyor.
- 8 Tüm öğrenciler düzenli olarak ödevlerini yapmalıdır. Çünkü ödev kendileri^ ne yardımcı olur.
- 9 Köyde evlenmek istediğiniz zaman gelinin ailesine para ödemeniz gerekir, i
- 10 Önceden yer ayırtmam gerekiyor mu?
- 11 Bir ülkenin insanları yasalara uymak zorundadır.
- 12 Ekonomiyi dengede tutabilmek için işsizlik artışını azaltmak zorundayız.
- 13 Başbakan istifa etmelidir.
- 14 Çok yaşlı, bu nedenle kendisine bakabileceğini sanma.
- 15 Doktor, hapları yemeklerden önce almamı söyledi.

75) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 You **needn't** go all the way to Kızılay for a new pair of shoes.
- 2 I don't **need to** buy a new hat till the old one is ready for the dustbin.
- 3 Selin **doesn't need to** change her skirt.
- 4 You **needn't** do your homework again.
- 5 My daughter **doesn't have to** go to work on Saturday.
- 6 They **don't need to** push the piano into the corner.

- 7 Ahmet doesn't **have to** go to the dentist this afternoon.
- 8 They **don't have to** attend the meeting on Friday afternoon.
- 9 You **needn't** answer all of the questions; it will be sufficient if you do seven of them.
- 10 We **don't need to** leave the door unlocked; because Aysel has a key.
- 11 The students **don't have to** answer all the questions in the examination paper.
- 12 My friend is so rich that he **doesn't have to** work.

76) Aşağıdaki tümceleri (needn't, don't/doesn't have to kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Bu dersi bugün çalışmana gerek yok.
- 2 Başbakanın istifasına bence gerek yok.
- 3 Beni beklemeye gerek yok.
- 4 Öğrenciler her zaman mürekkeple yazmak zorunda değiller.
- 5 Umarım uçak vaktinde kalkar da havaalanında beklemek zorunda kalmam.
- 6 İngiltere'ye gidecekseniz vize almanıza gerek yok.
- 7 Her seferinde kimlik kartını göstermen gerekmez.
- 8 Doktor ciddi bir şey olmadığını söylüyor. Endişelenmemize gerek yok.
- 9 Duyduğuma göre araba almışsın. Şu halde artık otobüsle gitmek zorunda değilsin.
- 10 Eminim, durumun ne kadar tehlikeli olduğunu size anlatmama gerek yok.
- 11 Gerçekten tüm paranı kitaplara harcaman gerekir mi?

c) Mantıksal sonuç, çıkarım, varsayım, tahmin: must be, may be, can't be, should, should be

(it is getting dark) It **must be** about 8:30 (Hava kararıyor.)

Saat aşağı yukarı 8.30 **olmalı** (olsa gerek).

He **must be** ill. / Hasta olmalı.

That **can't be** the postman. (It is only 6 o'clock). (Saat 6)

Bu postacı **olamaz**.

She **may be** at home. / Evde olabilir.

d) Özne + must / may / can + be V -ing. + tümleş

We **may be** moving to İzmir next week. / Gelecek hafta İzmir'e **taşınabiliriz**. (taşınıyor olabiliriz.)

He **must be** cleaning the car. / Arabayı **temizliyor olabilir**.

e) Tahmin, kararlılık, niyet, alışkanlık, kapasite vb.; will.

Oil **will** float on water. / Yağ su üzerinde yüzer.

She **will** do anything for money. / Para için herşeyi yapar.

You'll already be familiar with this subject. / Bu konuyu bilmeniz gerek.

f) Dilek, öğüt, iç yükümlülük: should, ought to, had better.

You **should (ought to)** read that book. / O kitabı **okumanız iyi olur**.

You'd **better** see a doctor (If you are still ill). (Eğer hâlâ hastaysanız)

Bir doktora görünmeniz **iyi olur**.

Açıklama:

Bütün kipliklerle ilgili genel özellikler:

- 1)3. tekil şahısta -s almazlar.
- 2) Soru yapılmak için tümce başına getirilirler, olumsuz için **not** alırlar.
- 3) Eylemin kökü (1. biçimi) We kullanılırlar.

77) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 You'd better speak to your father about it.
- 2 I'd better call a doctor because mother has a high temperature.
- 3 You worked hard today. You must be tired.
- 4 He left an hour ago, so he'll be home by now.
- 5 I'd better do it tonight, although I'd rather go out.
- 6 I think you'd better talk to your parents.
- 7 If you heat this ice, it will turn into water.
- 8 She must be a very social girl.
- 9 I will stop smoking.
- 10 You'd better write my address down in case you want to write me a letter.
- 11 You will be starving now after your long walk. (= I suppose that you are starving now.)
- 12 Why will you arrive late for every lesson?
- 13 Why won't you give me a straight answer to a simple question?
- 14 If you post the letter today it should be in London tomorrow.
- 15 The journey to Istanbul shouldn't take more than seven hours.
- 16 If you should still have reservations about my proposal, don't hesitate to tell me.
- 17 It is vital that these facts should be kept secret until the dividends on the shares have been announced.
- 18 The doctor has warned father that smoking is really dangerous in view of the present state of his health

- but he will have a cigar after his dinner.
- 19 If you go to the south of Turkey in the summer months, the beaches may be very crowded.
- 20 He must be delighted to have won 12 million on the football pools.
- 21 You must be exhausted. You haven't had a break all day.
- 22 She should be delighted when she hears the news.
- 23 If vitamin C is lacking in the diet, scurvy will develop.
- 24 Nancy never listens to pop music. She must not be keen on it.
- 25 The new television series should be popular.
- 26 The introduction of new machinery should contribute greatly to better profits next year.
- 27 The Motherland Party should win the next election.
- 28 When he has a problem to solve, he will work at it until he finds an answer.
- 29 The lira in your pocket will buy far less today than it would two years ago.
- 30 You'd better see a doctor if you're still feeling ill tomorrow.

78) Aşağıdaki tümceleri (must be, may be, can't be, will, should, had better kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Kaç yaşında olduğunu bilmiyorum, ama en az yirmi beş olmalı.
- 2 Şarkı söylüyor olamaz. Ağlıyor olmalı.
- 3 Daha saat dört olamaz.
- 4 Arabası kapının önünde yoktu. "Öyleyse dışarda olmalı."
- 5 Toprağın zarar görmesi doğanın dengesini bozar.
- 6 Aradığınız kitap bu olmalı.
- 7 O doğru da olabilir, olmayabilir de.
- 8 Bir öğretmen hoşgörülü olmalı.
- 9 Eğer başınız ağrıyorsa bir aspirin almanız iyi olur.
- 10 Ali'nin deniz ürünlerine allerjisi var, bu nedenle balık yemese iyi olur.
- 11 Zinde değilsin. Daha fazla yürüyüş yapmalısın.
- 12 Telefona kimse cevap vermiyor. Dışarda olmalılar.
- 13 Bu öykü gerçek olamaz.
- 14 Çocuklar o kadar geç yatmamalı. Sabahleyin kalkamayacaklar.
- 15 Oksijen olmadıkça (bir) mum yanmaz.
- 16 Bir şey Cem'in canını sıkıyor olmalı.
- 17 Büyük kentlerdeki yüksek kanser oranının nedenlerinden biri hava kirliliği olabilir.
- 18 Sana halıyı süpürüveririm.
- 19 Kütüphanenin ışıkları yanmıyor. Açık olmayabilir.
- 20 Akşamları başım ağrıyor. "O kadar çok televizyon seyretmeseniz iyi olur."
- 21 Evli mi yoksa bekâr mı dersin? Bekâr olamaz, evli olmalı.
- 22 Dişim ağrıyor. Dişçiye gitseniz iyi edersiniz.
- 23 Son zamanlarda kendimi biraz rahatsız hissediyorum (rengim soluk.)
 - Bir doktora görünün. / Doktora gitmelisin.
- 24 - Ne berbat cereyan (var)! Ön kapı açık olmalı.
 - Olamaz. İçeri girdiğimde kapadım.
- 25 Nehre inseniz iyi olur. Balık tutuyor olabilir.

79) Can, Have To, Must kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

Bilgisayarlar oldukça karmaşık hesaplamaları yapabilirler. Roketin belli (*kesin*) bir yol izlemesi gerekir. Başka bir anlatımla, dünyanın yörüngesinden belli bir anda ayrılması gerekir. Bunun yanında, ayın yörüngesine belli bir anda girmesi (de) gerekir. Bilgisayar, roketin izleyeceği kesin (*belirli*) yolu ortaya çıkarmak için gereken karmaşık hesaplamaları yapabilir. Roketin yolunda (ortaya çıkacak) herhangi bir hatanın hemen düzeltilmesi gerekir. Bilgisayar, roketin ilerleyişini denetleyebilir. Açıkçası, hem yanlışları ortaya çıkarır, hem de onları düzeltir.

KİPLİKLERİN BİTMİŞLİK DURUMLARI (Perfect with modals)

a) Özne -t- kiplik + have + V3 + tümleç

You **could have told** me you were coming. / Geleceğinizi bana **söyleyebilirdiniz**.

She **can't have gone** to school. / Okula gitmiş **olamaz**, (*it is Sunday*).

(*He is late*) He **may** have missed the train. / Treni kaçırmış olabilir.

The hill is very steep. You **might have killed** yourself.

Dağ çok dik, **ölebilirdiniz**.

Bu yapılar geçmişte olasılığı anlatır. Yeterlik anlatmak için **was, were able to** kullanılır.

b) Özne + must + have + V3 + tümleç

I **must have forgotten** to set the alarm clock. / Çalar saati kurmayı unutmuş **olmalıyım**.

Bu yapı da geçmişteki bir olasılığı, varsayımı, çıkarımı anlatır.

c) **Özne + needn't + have + V3 + tümleç**

He needn't have resigned / İstifa etmese de olurdu (*ama etti.*)

Bu yapılar geçmişte yapılmasa da olabilecek bir işin gereksiz yere yapılmış; olduğunu anlatmak için kullanılır.

80) **Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 **He can't have learned** five languages.
- 2 The girl **may have gone** swimming yesterday.
- 3 The boys **may have gone** fishing yesterday.
- 4 The doctor **may have had** an accident with his car.
- 5 You **might have apologised** for your mistake.
- 6 You **might have warned** one that the dog was dangerous.
- 7 The nurse **might have told** me that she had changed her mind.
- 8 She **needn't have fed** the baby because he wasn't hungry.
- 9 We **needn't have watered** the garden because it rained.
- 10 His son **needn't have worried** about his homework because he had very good marks.
- 11 He **needn't have gone** to meet his mother because she didn't arrive.
- 12 She **can't have told** anybody, because her friends don't know where she is.
- 13 My girl friend **may have decided** to spend her holiday in Antalya.
- 14 Aysel is not home, she **may have gone** to school.
- 15 Ayhan **couldn't have seen** the patrol car, or he would have slowed down.
- 16 The plane **must have taken** off at 2:00 p.m.
- 17 Unsal **must have got** in touch with his lawyer.
- 18 The boy **must have gone** out for the spare part.
- 19 My boss **couldn't have stopped** quickly.
- 20 The clerk at the hotel reception **could have given** him the wrong key.
- 21 He **may have made** up that story about the girl.
- 22 Your friend **can't have booked** a room for us.
- 23 We **may have run out of** petrol.
- 24 My brother **can't have sold** his car.
- 25 She **couldn't have written** the book without her friend's help.

81) **Aşağıdaki tümceleri (could/can/may + have + V3 kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.**

- 1 Adam ölmüş **olmalı**, çünkü nefes alması durdu.
- 2 Faturayı ödemiş **olamaz**, çünkü elektriğini kestiler.
- 3 Tamamen farklı birisiyle evlenebilirsiniz.
- 4 Onun yatak odasının lambası yanıyor, bu nedenle dışarı **çıkış olamaz**.
- 5 Erkek çocuğu o kızla daha önce buluşmuş **olmalı**.
- 6 Eray yurt dışına gitmiş **olamaz**, çünkü pasaportu yok.
- 7 Çok çalışmış **olsalar gerek**, çünkü çok bitkin görünüyorlar.
- 8 Kız mükemmel İngilizce konuşuyor, İngiltere'de bulunmuş **olmalı**.
- 9 Evini dekore etmeyebilirdi, çünkü (*evini*) bir ay önce dekore ettirmişti.
- 10 Deniz sakın **olmuş olabilir**.
- 11 Taraftarlarıyla birlikte yurt dışına **gitmiş olabilir**.
- 12 Onlar evde İngilizce konuşmuş **olabilirler**.
- 13 Öğretmen dün okula gitmiş olabilir.
- 14 Oya bekâr kalmış **olamaz**, evlenmiş olmalı.
- 15 Işıklar söndü. Sigorta atmış olmalı.
- 16 Dolma kalemimi bulamıyorum. Kaybetmiş **olmalıyım**.
- 17 Geçen gece oğlum çok gecikti. Son otobüsü kaçırmış **olmalı**.
- 18 Doktor hastayı taburcu etmiş **olamaz**.
- 19 Serpil orada birkaç gün daha fazla kalacağını söylemek için telefon edebilirdi.
- 20 (*Erkek*) Çocuğun bir dil okuluna gitmiş olmasına/gitmesine **gerek yoktu**.
- 21 Gömleğini yıkamasa **da olurdu**, çünkü gömlek temizdi.
- 22 (*Erkek*) çocuğun kız kardeşi ile yüksek sesle konuşması **gerekmezdi**, çünkü kız kardeşi sağır değildi.
- 23 Acele etmeleri **gerekmezdi**, çünkü çok zaman vardı.
- 24 Öğrencinin öğretmeninden korkması **gerekmezdi**, çünkü öğretmeni çok kibardı.
- 25 Oğlunun saç tıraşı olması **gerekmezdi**, çünkü saç uzun değildi.

d) **Özne + should/ought to + have + V3 + tümleç**

You **should have got up** earlier. / Daha erken kalkmalıydınız.

The experiment **ought to have been completed**. / Deney **tamamlanmalıydı**.

Bu yapıda geçmişte yapılması gerekip yapılmayan ya da yapılmaması gerekip de yapılan olgular anlatılır.

82) **Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 You **ought to have helped** your daughter.
- 2 We **ought to have been** more careful.

- 3 You **should have used** the money for paying your debts intend of for a new car.
- 4 I think you **should have told** your fiancé you were sorry.
- 5 You **should have put** part of your salary in the bank each month.
- 6 You **oughtn't to / shouldn't have laughed** at his mistakes.
- 7 The mother **oughtn't to / shouldn't have given** the baby scissors to play with.
- 8 You **ought to have waited** till the lights were green before crossing the road.
- 9 You **should have taken** the medicine the doctor prescribed.
- 10 The student **ought to have taken** those books back to the library last week Now they are overdue and he will have to pay a fine.
- 11 The doctor **ought to have received** a rise in salary.

83) Aşağıdaki tümceleri **should/ought to + have + V3** kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Hastalıklı sığırlar halka **satılmamalıydı**.
- 2 Sadece şaka yaptığımı **anlamalıydınız**.
- 3 Çocuk itaatsizlikten cezalandırılmalıydı.
- 4 Yanlış bir kızla evlenmemeliydiniz.
- 5 Yol kavşağında sola **dönmeliydik**.
- 6 Sözcük için sözlüğe **bakmalıydınız**.
- 7 Ödevini geçen gece **yapmış olmalıydı**.
- 8 Babanıza konuyu daha önce **söylemeliydiniz**.
- 9 Geçen hafta ona **yazmalıydın**.
- 10 Dişçiye **gitmeliydiniz**.
- 11 Her adaya yaşını **sormalıydık**.

e) **Özne + had to + eylem + tümleç**

He **had to take** the exam. / Sınava girmek **zorundaydı**.

Must'ın geçmiş zamanda kullanılan biçimi **had to**'dur. Yukarıda da değinildiği gibi **must + have + V3** geçmişteki varsayımları anlatır.

84) Aşağıdaki turneleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The children **had to** stay indoors because it was raining outside.
- 2 The patient **had to** wait in the doctor's office a long time.
- 3 They **had to** wait a long time for an answer to their letter.
- 4 As the old farmer's house was burned down he **had to** live in a small cottage.
- 5 The maid used to be very poor and **had to** live simply for many years.
- 6 The plane was to leave at ten, so, Dr. Törüner **had to** leave home at eight to be sure of catching it.
- 7 I **had to** study all the afternoon to finish my homework.
- 8 As the old lady felt very tired he **had to** go to bed for an hour.
- 9 The cashier was dishonest so the manager **had to** discharge him.
- 10 Although Sabri was to meet me at ten o'clock, he didn't arrive till half past ten, so I **had to** wait for a very long time.
- 11 When we were in Antalya we **had to** lie down in the afternoon, because it was so hot.
- 12 Oya **had to** go away without seeing us as she had no time.

85) Aşağıdaki tümceleri (**had to** kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Öğrenciler tutumlu olmak **zorundaydı**.
- 2 Adam polis çağırmak **zorunda kaldı**.
- 3 Parasızdım bu nedenle arkadaşımın borç para almak **zorundaydım**.
- 4 Kıbrıs meselesinde politikamızı değiştirmek **zorunda kaldık**.
- 5 Tüm müşterileri ile konuşmak istediğinden İngilizce öğrenmek **zorundaydı**.
- 6 Çürük dişim için dün diş hekimine gitmek **zorunda kaldım**.
- 7 Ülkeyi terk etmeye niyetlendiği için doktor derhal evini satmak **zorunda kaldı**.
- 8 Sürücü dün sabah saat 8'de hazır olmak **zorundaydı**.
- 9 Babam tüm parasını işte kaybettiği için arabasını satmak **zorundaydı**.
- 10 İngiltere'de iken paramız bitti ve bir arkadaştan biraz ödünç para almak **zorunda kaldık**.
- 11 On milyon TL depozit bırakmak **zorunda kaldılar**.
- 12 Bir arkadaşımızın hasta olması nedeniyle partiden erken ayrılmak **zorundaydık**.

f) **Öteki Kipliklerle İlgili Örnekler**

I'd rather have tea. / Çay içmeyi yeğlerim.

I'd rather you told me the truth. / Bana gerçeği söylemenizi yeğlerdim.

They **used to** live in Ankara. / Ankara'da otururlardı.

We **are used to** getting up early. / Erken kalkmaya alışkınızdır.

You'll soon **get used to** living in a city. / Kentte yaşamaya çok geçmeden alışırsınız.

She **is going to** graduate this year. / Bu yıl okulu bitirecek.

I **was going to** finish the book last night. / Kitabı dün akşam bitirecektim.

I **was to have** started work last night. / işe dün akşam başlamak gerekiyordu.
The form **is to** be filled in and returned tomorrow. / Formun doldurulup yarın geri verilmesi gerekiyor.
The Queen **is to** visit Turkey next year. / Kraliçe gelecek yıl Türkiye'yi ziyaret edecek.
We **have got to** get up early tomorrow. / Yarın erken kalkmamız gerekiyor.
Everyone **is supposed to** obey traffic rules. / Herkesten trafik kurallarına uyması beklenir.
I **would prefer** living in a village. / Köyde yaşamayı yeğlerim (dim).

Bu sözcüklerin kullanıldıkları yapı, soru biçimleri bakımından asıl kipliklerden ayrılan yanları örneklerin incelenmesinde anlaşılabilir. Kullanımlarında bu ayrımlara dikkat edilmelidir.

86) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 it is difficult to understand Americans if you are not **used to** their accent.
- 2 Iranians **are not used to** paying so much for a sandwich and a glass of orange juice.
- 3 You will soon **get used to** living in Ankara.
- 4 I **used to** play tennis when I was abroad, but now I prefer swimming.
- 5 Mustafa **used to** admire Tom until he found out that he was dishonest.
- 6 People **used to** think that the sun travelled round the earth.
- 7 Life is not so easy in Ankara as it **used to be**.
- 8 I'd **rather** you painted the door brown.
- 9 I'd **rather** eat at home than in a restaurant.
- 10 We'd **rather** see a good movie than go to the theatre.
- 11 They **would prefer** staying indoors when the weather is cold.
- 12 My girl friend **would rather** we didn't see each other any more.
- 13 I **would prefer** to leave tomorrow morning.
- 14 Alper **is going to** take Elif to the dance tonight.
- 15 it **is going to** be difficult to wake him up at this late hour.
- 16 My friend **was going to** get married in June but then waited until September.
- 17 We **were going to** give her a big reception but then decided against it.
- 18 At first they **were going to** put the boy in the elementary class, but later they put him in an advanced section.
- 19 We **are to** have a film show tomorrow night.
- 20 The actor **is to** meet the audience here tonight.
- 21 The old President didn't know that the war **was to** be declared.
- 22 The terrorist **was to** have been murdered.
- 23 The Minister of Education **is to** present the prizes.
- 24 The beautiful lady **was supposed to** be a widow.
- 25 The burglar **is supposed to** stay at his hotel for a long time.
- 26 The young lady **has got to** pass her driving test.
- 27 The burglar **has got to** put the money in the bank.
- 28 The boy **has got to** make an appointment with the doctor.

87) Aşağıdaki tümceleri örneklere göre İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Sinemaya gitmektense televizyon izlemeyi **yeğlerim**.
- 2 Taksiye binmektense yürümeyi **tercih ederim**.
- 3 Öğrenciler ileri sınıfta çalışmaktansa bu sınıfa **yeğler**.
- 4 Kız, küçük bir arabadansa büyük bir araba kullanmayı **yeğler**.
- 5 Hazırda bir sınavımız **olacak**.
- 6 Kızlar evde kalıp televizyon **izleyecek**.
- 7 Ailem yaz tatilini Antalya'da **geçirecek**.
- 8 Size telefon **edecektim** fakat telefon numaranız yoktu.
- 9 Dün futbol **oynayacaktık** ama yağmur yağdı.
- 10 Bütün yılı izmir'de **geçireceklerdi** ama paraları bitti.
- 11 Derhal eve gitmenizi **yeğlerdim**.
- 12 Lütfen pazar günü gelmeyin. Gelecek hafta sonu gelmenizi **tercih ederdim**.
- 13 Her şeyi son dakikaya bırakmaktansa, erken başlamak **yeğlerim**.
- 14 Otelinize kadar bütün yol boyunca araba kullanmaktansa hafta sonunu evde geçirmeyi **yeğlerim**.
- 15 Kız arkadaşımın saat 10'da havaalanında **buluşacağım**.
- 16 Yarınki partide bahçede **dans edilecek**.
- 17 - Arabamı satmam **gerekiyor**.
- 18 Doktorun işini değiştirmesi **gerekiyor**.
- 19 İş adamının öğleden sonra toplantıya katılması **bekleniyor**.
- 20 Doktorların saat 5'e kadar hastanede kalması **beklenir**.
- 21 Kızım 10 yaşındayken İngilizce **konusurdu** fakat şimdi konuşmıyor.
- 22 Cesur iyi bir yüzücü **idi** fakat şimdi değil.
- 23 Genç adam sigara içmeyen kompartımanda seyahate **alışık değildi**.
- 24 Diş hekimi 5 yıldır Londra'da oturuyor, böylece trafiğe iyice **alışmıştır**.
- 25 Ne isterseniz diyebilirsiniz. Eleştirilmeye **alışığım**.

g) **Özne + kiplik -t- have + been + V + ing + (tümleç)**

The worker **must have been working** hard, işçi çok çalışmakta (olmuş) olsa gerek.
The nurse **should have been helping** the doctor. Hemşire doktora yardım ediyor olmalıydı.
They **may have been learning** English. İngilizce öğrenmekte (olmuş) olabilirler.
Foreign Currency **could have been flowing** into the country. Ülkeye döviz akıyor olabilirdi.

88) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The runner **must have been running** for nearly 2 hours.
- 2 The girl **must have been sunbathing** on the beach.
- 3 The Turkish delegation **may have been returning**.
- 4 **It might have been snowing** in eastern part of Turkey.
- 5 You **should have been paying** attention to what the teacher did in the classroom.
- 6 Your mother **couldn't have been travelling** in Europe at that time of the year.
- 7 He **can't have been paying** all the money back to his friend.
- 8 You **ought to have been taking** that medicine every two hours,
- 9 He **might have been working** here last year, but I don't know.
- 10 The father **should have been thinking** of making a living.
- 11 The children **would rather have been playing games**.
- 12 Veysel **would rather have been teaching** the children.
- 13 Those women **could have been earning** their living.
- 14 The parents **ought to have been educating** their daughters.

89) Aşağıdaki tümceleri (must, may, could + have + been + V -ing kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Yorgun görünüyorsun. Çok **çalışıyor olmalısın / olmanız** gerekir.
- 2 Karısı hastanede iken çiftçinin yalnız **yaşıyor olması gerek** / herhalde yalnız yaşıyordu.
- 3 Prens bu odada **çalışıyor (olmuş) olmalı**.
- 4 Hizmetçi çamaşırları **yıkıyor olmalıydı**.
- 5 Katil bu otelde **kalıyor olmalıydı**.
- 6 Ayhan arabayı **kullanıyor olabilirdi**.
- 7 Arabayı soldan **kullanıyor olmalıydınız**.
- 8 Sekreter belki de müdüre bir şeyler anlatmaya **çalışıyordun**
- 9 Başbakan geliyor **olmalıydı**.
- 10 Kızın nişanlısı Fransa'da **oturuyor olabilirdi**.

KİPLİKLERLE EDİLGEN YAPILAR (Passive with modals) (Özne + kiplik + be + V3)

90) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The patient **can't have been discharged**.
- 2 Your question **can not be** answered by anybody.
- 3 All these books and papers **must be** cleared up immediately
- 4 You **cannot be** put in prison if you haven't done anything wrong.
- 5 The visitors **will be** met at the airport.
- 6 You **will be** laughed at if you wear that strange hat.
- 7 You ought to be put in prison by the police
- 8 Lessons **should be** made more interesting for students.
- 9 Such things **ought not to be** spoken in public by people.
- 10 Hats and coats **must be** left in the cloakroom.
- 11 They **are used to being** laughed at.
- 12 The girls are eager **to be** introduced.
- 13 The glasses **would not have been** broken by the maid.
- 14 The book you want **may have been** borrowed.
- 15 The goods **mustn't be** sent by sea.
- 16 I can't find that letter. It **must have been** thrown away.
- 17 When you are making out a cheque, the following points **should be** kept in mind.
- 18 No one told us how many new words **were to be** written down.
- 19 How many sentences **are to be** translated?
- 20 They say that the teacher's talk **is going to be** published.
- 21 The results **are just going to be** announced.
- 22 Drinks **can't be** taken out of the bar.
- 23 The work **could be** done next week.
- 24 The article **had to be** published in a local newspaper.
- 25 All the questions **had to be** answered by the students,
- 26 The answers **must be** written on one side of the paper only.

- 27 The worker **got fired** yesterday because he used to go to work late every day.
28 Your offer **may have been** accepted.

91) Aşağıdaki tümceleri (can/will/may + be + V3 kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Kız gelecek yıl evlendirilmeyi yeğler.
- 2 Bir öğretmen kendini işine adanmıştır.
- 3 Bölge insanlarına yardım **edilebilirdi**.
- 4 Tütünleri için pazarlar **bulunabilirdi**.
- 5 Bölgede başka bir okul **açılacak**.
- 6 Eskiden kömürümüzün çoğu deniz yolu ile taşınılırdı.
- 7 Küçük çocuk daha sonra bir doktora muayene **ettirilmeliydi**.
- 8 Resepsiyona davet edilmiş olmam **gerekir**.
- 9 Doktora durum hakkında bilgi **verilmeli**.
- 10 Taşınırken o resim **hasara uğradı**.
- 11 Terörist **öldürülmüş olmalıydı**.
- 12 Ona o hususta bilgi verilmiş **olmalıydı**.
- 13 Bu kapılar kapalı **tutulmalıdır**.
- 14 Onun konuşmasının **iptal edileceğini** işittim.
- 15 Maçın **iptal edileceğini** düşündüm.
- 16 Benim iznim olmadan oda **kullanılmamalı**.
- 17 Doktor hemşireye hastanın **rahatsız edilmemesi gerektiğini** söylemektedir.
- 18 Hepsine toplantıya katılmaları **söylenmeliydi**.
- 19 İstedığınız sözlük **çalışmış olabilir**.
- 20 Tabaklar **kırılmış olabilir**.
- 21 Bu kırık vazo **tamir edilemez**.
- 22 Hastaya uzun bir tatil **önerilebilir**.
- 23 Toplantı müdür gelinceye kadar **ertelenebilirdi**.
- 24 O çocuğa bir ders **verilmeli**.
- 25 Toplantı polis tarafından **dağıtılmalı**.
- 26 (Onun) onu bir daha yapmaması **söylenmeli**.
- 27 Bahsettiğiniz kişi gelecek hafta hapse **atılacak**.
- 28 Yöntem değiştirilmiş **olmalıydı**.

Açıklama:

Kipliklerin **have** almadan kullanılan biçimleri (*can, could, will, would vb.*) edilgen yapıda **be + V3** alırlar.

KİPLİKLERLE (modals) İLGİLİ KARIŞIK ALIŞTIRMALAR

92) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 It is assumed that the Government **will do** something to relieve the situation.
- 2 He said his daughter **was not to** wear silk clothes.
- 3 The boss said the salesgirl **was not** to come so early.
- 4 The matter **will be** discussed later.
- 5 These books **must not be** taken away.
- 6 This door **can** easily **be** mended.
- 7 The war **could be** ended.
- 8 The war **could have been** ended.
- 9 German **used to be** taught in this school ten years ago.
- 10 Turkish **ought to have been** taught better in our schools.
- 11 He **had better be** taught maths.
- 12 He **might have been** wounded in the accident.
- 13 This difficulty **can be** avoided in several ways.
- 14 The boat **can't have left** already, it is not due to go until ten.
- 15 I **needn't have married** Jane, I could only have married someone else.
- 16 He **had to** get punished.
- 17 This method **can be said** to be the best of all.
- 18 She **had to** go straight home from school.
- 19 I **had to** see him when he came back.
- 20 These calculations **used to** be done by men; now they are done by a computer.
- 21 This dress **can't be** washed, it must be dry-cleaned.
- 22 Tickets **shouldn't be** thrown away by the passengers as their tickets **may be** checked.
- 23 The car **will have to be** towed to the garage immediately.
- 24 These documents **shouldn't be** left on the desk. They **should be** locked up.
- 25 Articles (*which have been*) bought during the sale **can not be** exchanged.

- 26 You **needn't have written** to him because he is coming here tomorrow.
27 He **must have had** a parachute, otherwise, he **would have been killed**.
28 You **couldn't have bought** that sweater on Sunday because all the shops are shut on Sundays.
29 You **needn't have done** all the work because we have a computer to do that sort of thing.
30 This girl **could have married** any one of a dozen men because she was a real beauty, but she waited till her fiancé came out of jail.
31 You **needn't have bought** a ticket for the baby because babies travel free.
32 He **may have stopped** for a drink and got involved in an argument
33 Someone **may have dropped** a lighted cigarette.
34 Someone **might have tried** to hijack the plane and there might have been fight during which the plane crashed.
35 This business letter **ought to have been mailed**.
36 The recommendation **could have been typewritten**, not **hand written**.
37 Edison **might have tried** to help his parents more than we know.
38 We **ought to have stopped** the machine this morning.
39 She **would rather have studied** science and mathematics.
40 **They were to have been married** next month but now they have quarreled and the wedding has been cancelled.

93) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Bujileri temizlerken küçük bir ege kullanılabilir.
- 2 Benzin hava ile karıştırılmadıkça yanmaz.
- 3 Depremlerin kentlerdeki kötü sonuçlarının bir kısmı özel binalar yaparak önlenabilir.
- 4 Radyasyona maruz kalmak, hastalık ve hatta ölümlerle sonuçlanabilir.
- 5 Aşırı sigara içme sonucu akciğer kanseri oluşabilir.
- 6 Anlamanızı artırmak ve söz dağarcığınızı genişletmek için elinizden geldiğince çok İngilizce okumalısınız.
- 7 Araştırma için ancak çok az (sınırlı) bir para vardı, ama bir bağış sağlamayı başardım.
- 8 Nüfus patlamasıyla ilgili üç makale okumak zorundaydık; bu da günümüzü berbat etti.
- 9 Mevcut istatistikler de Batının modern endüstri uluslarının ondokuzuncu yüzyılda böyle bir süreçten geçmiş olabileceklerini akla getirmektedir.
- 10 Mevcut doğal kaynaklar için yapılan yarışmanın, bir savaşa ve bundan ötürü de nüfusta bir azalmaya yol açması olası mıdır?
- 11 Yoksulların gelirlerini artırıcı (artırmak için) politikalar oluşturulmalıydı.
- 12 Herkes hapsediği ya da öksürdüğü zaman ağzını kapamayı bir alışkanlık haline getirmelidir.
- 13 Atletler, yazın yorucu idman yaptıklarında, kaybedilen tuzu karşılamak için tuz tabletleri almalıdır.
- 14 Para, hükümetleri devirebilir, savaşları başlatabilir, güç ya da yoksulluk yaratabilir.
- 15 Bu sorunu çözebilmeliyiz.

94) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 By fairly simple processes, sane and ordinary citizens **can be** induced to deny the plain evidence of their senses.
- 2 The pilot **has to** keep watch on a number of dials which give him vital information about his speed, altitude etc..
- 3 Bringing more water to land, improving the soil, providing plant nutrients, teaching the farmer better cultural practices **cannot** yield maximum results unless the plants under cultivation **are able to** respond fully to the improved environment and practices.
- 4 Developing countries **should** follow simple and inexpensive methods which, in the great majority of cases, are economic and efficient.
- 5 It **would** seem unwise to use insecticides regularly, on a very large scale, unless there is some vital object to be attained.
- 6 Acidic or basic solutions **may be** neutralized before they are tested.
- 7 A student of biology **should be** familiar with the basic bacteriological techniques, such as the preparation of culture media, sterilization, culture transferring, maintenance and aseptic technique.
- 8 To get at the root of traffic problem, we **must** approach it through the social, and economic factors which determine the ways which activities are arranged in our towns.
- 9 The engineer **must** solve the problems as they arise and his solutions **must** satisfy conflicting requirements.
- 10 Insufficient observations **could** easily lead to false generalizations.
- 11 Strict objectivity **must** necessarily be applied in developing new theories.
- 12 Untested assumptions **can** produce disturbing effects in a piece of research.
- 13 The use of higher octave fuels in internal combustion engines **should** result in improved performance.
- 14 This conclusion **could have been** due to a misinterpretation of chance results.
- 15 A research worker **might infer** that the disease was due to the smokiness of the area.
- 16 The greater care **must be** exercised in order to eliminate errors.
- 17 The recording of data **may be** subject to emotional interference and **should be** carefully checked.
- 18 Constant vigilance and greatest foresight **must be** exercised in order to minimise or eliminate errors.
- 19 Errors of measurement **may arise** through lack of skill in the operator or may be introduced through

- defects in the apparatus itself.
- 20 Some other factors which **may influence** reasoning are a) faulty analogizing b) the inhibiting effect of further research of concepts which have been widely accepted as satisfactory and c) the role of authority as a bar to the reconsideration of a problem.
- 21 We **can** expect applied science to produce a vast increase in entirely new synthetic products of all kinds.
- 22 Another result of automation **should** be to accelerate the accumulation of surplus capital, which **could** then be made available for the purpose of assisting the emerging countries to solve some of the problems of underdevelopment.
- 23 So long as millions of human beings, the great majority of them in the Third World, are living precariously on the border-line of starvation, no educational policy, however well conceived, **can** by itself eradicate illiteracy.
- 24 Systems of education copied from other countries and which do not take into account a nation's specific conditions and needs can never be expected to come to grips with the basic problems of illiteracy.
- 25 I **have to** give a lecture on the disposal of industrial waste to students of engineering.

ZAMANLARLA İLGİLİ ÇEVİRİ ÖRNEKLERİ

1. YALIN ZAMANLAR : SIMPLE PRESENT, SIMPLE PAST (ACTIVE/PASSIVE)

Özne + yüklem + tümleç (S + V + Complement)

The scientist **uses** reliable instruments. / Bilim adamı güvenilir araçlar **kullanır**.

They **made** an electronic computer. / Onlar elektronik bir bilgisayar **yaptılar**.

The classroom **is cleaned** every day. / Derslik hergün **temizlenir**.

Some complex instruments **were tested** in the experiment. / Deneyde bazı karmaşık araçlar **denendi**.

Açıklama:

Simple present, eylemin 1. biçimi (*go, sit, use vb.*) kullanılarak yapılır. 3. tekil şahısta eyleme -s eklenir, (*goes, sits, uses vb.*) Edilgen biçimi **is, are, am** + V3 ile yapılır. Simple past tense'te bütün şahıslarda eylemin 2. biçimi kullanılır (*went, used, sat, asked vb.*) ; soruları **did** ile (**Did you see him? Did you make an electronic computer?**) olumsuzları **didn't** kullanılarak yapılır; edilgen biçiminde **was/were** + V3 kullanılır.

95) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Magellan sailed round the world in the 16th century.
- 2 Who first walked on the moon?
- 3 Ice melts in hot water.
- 4 My room overlooks the garden.
- 5 Did the film we saw on TV seem realistic to you?
- 6 The solar system consists of the sun and nine planets.
- 7 She concealed her nervousness from us.
- 8 Potatoes are supposed to make people fat.
- 9 Animals depend on plants for their food.
- 10 Fatih Sultan conquered Istanbul in 1453.
- 11 Rehearsals went on all afternoon.
- 12 If legislation is not introduced soon, all the Mediterranean will be polluted.
- 13 All the people who lived in that town were affected by the fumes from the chemical factory.
- 14 Share prices fluctuate every day.
- 15 The cost of living index rose by 10 per cent last year.
- 16 Inflation is defined as a persistent rise in the general level of prices.
- 17 Food quickly spoils and decomposes if it is not stored correctly.
- 18 Influenza normally subsides after three or four days, leaving the sufferer limp, washed out and often depressed for some time afterwards.
- 19 If you don't smoke, you are less likely to die of a heart attack.
- 20 Cigarette smoking causes more than 300.000 deaths from lung cancer every year in the U.K.
- 21 The patient was given artificial respiration.
- 22 At what age do you think children need most attention from their mothers?
- 23 Telephone bills are sent out once a month.
- 24 A new student feels lonely at first but he soon makes friends.
- 25 How did you feel when the doctor said you must have an operation?
- 26 We were each given a different present.
- 27 He was kidnapped by terrorists but he managed to escape.
- 28 He got a sore throat from talking too much.
- 29 Fruit provides the body with vitamins.
- 30 Fertilizers prevent the loss of minerals.
- 31 Refrigerators are used for cooling food.

- 32 Most metals conduct heat better than wood.
- 33 In severe cold the human body soon reaches the limit of its endurance.
- 34 Attendance at lectures in many universities is not compulsory; and names are not taken.
- 35 Scientific problems arise out of curiosity.
- 36 The parties settled their dispute in a civilized manner.
- 37 Penicilin was discovered accidentally.
- 38 The whole population was successfully vaccinated.
- 39 Islam forbids murder, cruelty, adultery, gambling, usury, and consumption of carrion, blood, pork and alcohol.
- 40 Scientists assume that cholesterol is somehow necessary for the formation of brain cells.
- 41 The Prime Minister still puts great emphasis on the need to deal effectively with inflation.
- 42 Normally independent nations recognize one another and carry on relationships through diplomatic channels.
- 43 About half of the world's population lives in the southeast corner of Asia, on about one tenth of the world's land, and about one fifth lives in Europe.
- 44 All key decisions are made by the ministers in the Cabinet.
- 45 Members of the Cabinet are selected by the Prime Minister, normally from among the leaders of his own party in the parliament.
- 46 It is said that unless an average of one 25.000 ton shipment of grain is received in Indian ports every day of the year, starvation will occur.
- 47 The Secretary-General is appointed for a five-year term by the General Assembly on the recommendation of the Security Council.
- 48 It is assumed that doctors earn well.
- 49 I doubt whether anybody knows how to solve the housing problem in Turkey.
- 50 It is alleged that the train crash which occurred yesterday was due to sabotage.

96 Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Su 100 °C 'de kaynar.
- 2 Başınız ağrırsa genellikle ne alırsınız?
- 3 Eviniz nasıl ısıtılır?
- 4 Kennedy'yi kim öldürdü?
- 5 Kalp hastalığına neden olan nedir?
- 6 Birinci Dünya Savaşı 1914'te başladı.
- 7 Arabam sabahları hiç çalışmaz.
- 8 Telefon Edison tarafından mı icat edildi?
- 9 Dün gece bir uçak daha kaçırıldı.
- 10 Kentteki hemen hemen herkes koleraya karşı aşılandı.
- 11 Ateşi birdenbire düştü.
- 12 Transistor 1948'de icat edildi.
- 13 Beynin sağ tarafı, vücudun sol tarafını idare eder.
- 14 Toprak, bitkilere azot sağlar.
- 15 Vitaminler, sentetik olarak büyük miktarlarda imal edilmektedir.
- 16 Hayvanlar ve bitkiler solunum sırasında sürekli olarak karbon alıp verirler.
- 17 Çayın yetiştirilmesi ve işlenmesinde pek çok kadın çalıştırılmaktadır.
- 18 Başbakan, basına beyanatta bulunmaktan kaçınıyor.
- 19 Trafik kazalarının çoğu insan hatasından doğmaktadır.
- 20 Yatma zamanınız.
- 21 Bu ilacın bazı yan etkileri olduğuna inanılmaktadır.
- 22 Bu ilacın bazı yan etkilerinin olması bir sakınca oluşturur.
- 23 Hasta dün gece hastaneye kaldırıldı.
- 24 Ordu isyanı bastırdı ve sıkıyönetim ilan etti.
- 25 Bu hafta sonuna doğru ateşkes ilan edilmesi bekleniyor.
- 26 Başma soğuk su dökerek karşılık verdiler.
- 27 Tutuklu suçlu bulundu.
- 28 Son defa ne zaman karnınız ağrıdı?
- 29 Heyecanını bizden gizledi.
- 30 Sanayicilerin kirlenmeye aldırış ettikleri yok. Onlar kazançlarla ilgili.
- 31 Yutkunduğum zaman boğazım ağrıyor.
- 32 Bir doktor başımı dikkatlice sardı.
- 33 Hava kirliliğini azaltılar ama tamamen yok edemediler.
- 34 Bir milyon dolar değerinde stereo malzemesi ihraç ettiler.
- 35 Sigarayı yıllar önce bıraktım.
- 36 Penicilin 1928'de keşfedildi.
- 37 İlk fotoğraf 1826'da çekildi.
- 38 16 Ekim 1979'da Başbakan Bülent Ecevit hükümetin istifasını Cumhurbaşkanı'na sundu.
- 39 Cumhurbaşkanı istifayı kabul etti, ancak yeni hükümet oluşup millet Meclisi'nden güven oyu alana kadar Başbakan'ın göreve devam etmesini istedi.

40 Müttefikler, 1922 Ekim'i sonunda hem İstanbul ve hem Ankara hükümetlerini Lozan'da bir konferansa davet ettiler.

97) Aşağıdaki parçaları Türkçe'ye çeviriniz.

The heart is a muscle that pumps blood to all parts of the body. If it stops, the body does not get the oxygen that the blood carries.

The heart is about the size of a fist. A man's heart weighs about 11 ounces and a woman's around 9 ounces. The adult heart is approximately 5 inches long, 3-1/2 inches wide, and 2-1/2 inches thick. A normal heart beats 70 times a minute and more than 100.000 times a day. 10 pints of blood go through it every 60 seconds.

Indira Gandhi, one of the great woman leaders of the 20th century, was born in Uttar Pradesh, India. Her father, Jawaharlal Nehru, was always interested in politics. When she finished her studies in England, she returned to India and became involved in the fight for India's independence from Great Britain. India became independent in 1948. She became president of her father's party, the congress Party, in 1959, and five years *later* she became Minister of Information and Broadcasting. After the death of Prime Minister Shastri in 1966, she became prime minister of India. Her husband's name was Fereze Gandhi. She lost reelection in 1977 but became prime minister again in **1980**. She was killed on October 31, 1984, in New Delhi. She had two sons.

Leroy returned to his job, but after a week at work, he came to see me. He complained of weakness in his left arm. Leroy said that he couldn't hold his arm upright for very long. When he did so, his arm began to tremble and he dropped things. His boss wasn't happy with his work. Leroy took too long to do simple jobs. He was losing money for his boss. Leroy began to get nervous, and his hypertension increased. His blood pressure became too high; he perspired excessively; he lost his appetite; he became irritable at work and at home.

We ran tests and took X-rays. No physical abnormality was evident. So here we have one of those baffling cases - lots of symptoms and no organic cause. We can treat the symptoms, of course, but what is the cause?

It may be the place itself. Leroy suffered a serious injury there. We repaired it. Yet there may be psychic trauma that we can't treat. We can't stitch up a psychic wound.

I don't believe that physical handicap is indicated for Leroy. He is strong and physically trained to do his work. But if his decline continues, he may need counseling. He may have to change his **occupation** - or at least his place of employment. The prognosis at this time is uncertain.

98) Aşağıdaki parçaları Simple Past Tense kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

Eski Mısır, Nil'i çevreleyen çöl alanlarından oluşuyordu. Bu bölge ilk büyük uygarlıklardan birinin merkeziydi. Bu uygarlık tarım üretimine dayanıyordu. Nehrin kıyısındaki toprak çok verimliydi. Drenaj ve sulama büyük ölçüde ortak çabayı gerektiriyordu. Bunun sonucu kent bölgeleri (*kent yerleşimi*) ve merkez örgütlenmesi özendiriliyordu. Daha sonraki yıllarda Mısırlılar güçlü bir yönetim sistemi geliştirdiler. Piramit ve tapınaklar yapmaya başladılar, görkemli sanat yapıları ortaya koydular.

Simple Present Tense (active and passive) kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

Termostatlar çoğu su ısıtıcılarında kullanılır. Termostat iki metalli bir çubuktan oluşur. (0), sıcak su tankındaki bir ısıtıcıya bağlanır. Tanktaki su ısınır. Sonuçta çubuk genişler ve bükülür. Bunun sonucu olarak, ilişki kopar ve ısıtıcı kapanır. Bundan* sonra su soğur.

Simple Present Tense Kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

Özellikle koyu yazılı sözcüklere dikkat ediniz-

Önce, tohum sıcak, nemli toprakta çimlenir. Çimlenme sırasında tohumdan bir kök ve filiz gelişir. **Aynı zamanda** tohumun arta kalan kısımları çürür. Daha sonra küçük bir bitki gelişir ve yapraklar oluşur. Bitkiler gelişince çiçek oluşur. Çiçekler rüzgâr, böcek ya da suyla tozlaşır ve **bundan** sonra meyveler oluşur. **Daha sonra** da çiçekler ölür.

The Simple Present (active - passive) kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

Nabız, kalbin sol ventrikülü kasılıp aorta kan pompalandığında arterlerde ortaya çıkan gerilme dalgasıdır. Bu, büyük yüzeysel bir arter bir kemiği geçtiğinde çok kolaylıkla hissedilir. En uygun (*hissedilme*) noktası radyal arterin radyosu geçtiği, bileğin arteriyör yüzeyidir.

Nabız hızı kalp atışı sıklığıdır. Bu büyük ölçüde değişebilir. Kimi yetişkinlerde normal nabız dakikada 50, kimilerinde dakikada 90 kadardır. Ortalama 72 olduğu söylenir. Bebekte nabız hızı 140'a kadar çıkabilir. Nabız hacmi, dolaşımındaki kan miktarınca kalbin atım gücünü gösterir. Nabız ritmi normal olarak zaman ve güç bakımından düzgündür, ancak hastalıkta düzensizlikler görülebilir. Düzensizliklerin görüldüğü durumlarda kalbin tepedeki (*apex*) atımı sayılır. Tepe atımı, sternumun aşağı yukarı iki uç solundan, beşinci enterkontral boşlukta bulunabilir.

II. GELECEK ANLATIMINDA KULLANILAN YAPILAR: FUTURE, SIMPLE PRESENT, PRESENT CONTINUOUS IS/ARE + TO

They **will** discuss the problem later. /Sorunu daha sonra tartışacaklar.

The train **leaves** at 7 o'clock. /Tren saat sekizde kalkıyor.

I'm **going to go to** Istanbul tomorrow. /Yarın İstanbul'a gideceğim.

He **is leaving** tomorrow. /Yarın yola çıkıyor.

He **is to leave** tomorrow. / Yarın yola çıkması gerekiyor.

A four lane-road **will be built** between Ankara and İstanbul (Ankara ve İstanbul arasında 4 şeritli bir yol yapılacaktır.)

Açıklama:

Gelecek anlatımında değişik yapılar kullanılır. Bunların en yaygın olanları **will**, **be going to**, ve **the present continuous tense**'tir. **Will**, öngörü (*prediction*) için, koşula bağlı gelecek anlatımında : **be going to** kararlaştırılan, belirlenen durumları anlatmada kullanılır, koşullu (*if*) tümcelerde kullanılmaz.

99) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 I am having dinner out this evening.
- 2 Mr. Aktaş is having a ticket for next Friday's plane to Paris.
- 3 I will learn English before I go to England.
- 4 The aims of the government will soon be accomplished.
- 5 Improvements in trade will follow the reforms in the system of taxation.
- 6 The decrease in the incidence of disease will eventually be determined.
- 7 The attempts of the government to accomplish their policy will immediately be confirmed.
- 8 Soil will not be removed from the hillsides through erosion.
- 9 The problems before the government will be solved without incident.
- 10 A new government is going to be established by the Republicans
- 11 New industrial developments are going to be introduced by the new 'Minister.
- 12 I hope your cough will not develop into something more serious.
- 13 Life is hard at present but everything will be different soon.
- 14 Tülin says that she is going to get married when she is twenty, and that she is going to have two children.
- 15 I am to speak on behalf of my colleagues next Monday.
- 16 The accused is guilty and is to undergo six months imprisonment.
- 17 The witnesses are to attend the court every day during the trial.
- 18 My father retires at fifty so I take over from him next year.
- 19 The examination takes place next month as announced.
- 20 The office is closing an hour later than usual tomorrow.
- 21 As a result of the bad weather, aeroplanes are not going to take off tomorrow.
- 22 Some of the students are going to spend their summer holiday in Kuşadası.
- 23 You are going to have a good night's sleep.
- 24 The orchestra is going to play a waltz. It is number two on the programme.
- 25 We are having breakfast very early tomorrow so that we can leave home before light.

100) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Gelecek doğum günü 36 (yaşında) olacağım.
- 2 Gezi için bir minibüs kiralayacağız.
- 3 Toplantı 5'e kadar biter.
- 4 Otobüs saat kaçta gelir (gelecek)?
- 5 Tren on dakika sonra kalkıyor.
- 6 Peşin mi yoksa çekle mi ödeyeceksiniz?
- 7 Mutlaka bir kaç bilet kalmıştır.
- 8 Sınavlarımı vereceğimden eminim.
- 9 İlk yarış saat ikide yapılacak.
- 10 Büyüyünce zengin ve başarılı olacaksın.

- 11 Kırmızı ışıktaki geçersen, kaza yaparsın.
- 12 ' O balığı yersen, mutlaka hastalanırsın (hastalanacaksın).
- 13 İşi bitirinceye kadar size ödeme yapmayacağım.
- 14 Babam gelecek yaz emekli oluyor.
- 15 Bu yasanın ekonomi üzerinde kötü (bir) etkisi olacak.
- 16 Başbakan, ikili anlaşmalarla ilgili hükümet kararını pek yakında açıklayacak.
- 17 İşverenler, işçiler işe döner dönmez görüşmelere başlayacaklar.
- 18 Doktor muayene edene kadar hastaya hiçbir tedavi uygulanmayacak.
- 19 Yeni yönetim Birleşmiş Milletlerce tanınacak.
- 20 Yasaya göre küçük kardeşim gelecek yıl askere gidecek.
- 21 Plan heyetçe onaylanacak.
- 22 Bu öykü eninde sonunda Türkçe'ye çevrilir (çevrilecek).
- 23 Öyle eleştiri yaparlarsa, hak ettikleri biçimde aşağılayıcı işlem görürler (görecekler).
- 24 Başbakan gelecek hafta İtalya'ya gidiyor.
- 25 Bugünü bütün hayatım boyunca hatırlayacağım.
- 26 Yağlı yiyecekler ve tatlı şeyler yemezseniz kilo verirsiniz.
- 27 Derhal gidip müdürü göreceksin.
- 28 Onun fikrini değiştirmek zor olacak.
- 29 Bu gece poker oynarsan, mutlaka para kaybedeceksin.
- 30 Birkaç hafta içinde ekmek fiyatları kesinlikle artar /artacak.

101) Aşağıdaki parçayı Türkçe'ye çeviriniz.

A View of the Economy

If the lira is weak, Turkish prices will be cheaper for foreigners and price» abroad will be more expensive for Turks. This means that fewer Turks will travel abroad and more foreigners will visit Turkey. It also means that more foreigners will buy Turkish goods, so the Turkish economy will improve and the lira will be strong again.

III. SÜREKLİLİK ANLATAN YAPILAR:

**PRESENT CONTINUOUS, PAST CONTINUOUS,
PRESENT PERFECT CONT., PAST PERFECT CONT.**

• (ACTIVE/PASSIVE)

The engineers **are developing** a new type of fuel. /Mühendisler yeni bir yakıt türü geliştiriyorlar.

English **is being taught** for the first time this year. / İngilizce bu yıl ilk kez öğretiyor/ okutuluyor.

He **was mending** the wall when I saw him. (Onu gördüğümde) duvarı onarıyordu.

The wall **was being mended**. / Duvar onarılıyordu.

They **have been dealing** with the problem for over ten years. / Sorunla on yılı aşkın bir süredir uğraşıyorlar.

Süreklilik anlatan zamanların tümünde **V-ing** kullanılır, **is, are, am + V-ing** şu andaki sürekliliği, **was/were V-ing** geçmişte belli bir andaki sürekliliği, **have been + V-ing** geçmişten günümüze ulaşan sürekliliği, **had been + V-ing** geçmiş iki eylemden daha uzak geçmişteki eylemin sürekliliğini anlatır. Edilgen biçimleri **is, are, am + being -V3 ve was/were + being - V3** kullanılarak yapılır. **have** ve **had** kullanılan sürekli zamanların edilgen biçimleri çok seyrek kullanılır, bu nedenle örnek verilmemiştir.

102) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The doctor is telling the patient to quit smoking.
- 2 The new government is trying to check the prices.
- 3 The purchasing power of money is decreasing.
- 4 The company's activities abroad are expanding.
- 5 The boy is continually making mistakes in spoken English.
- 6 Most companies are being governed by boards of governors.
- 7 Turkish children are being educated by Turkish teachers in Germany.
- 8 The patient is being told to quit drinking wine.
- 9 The cease-fire is being violated by both countries.
- 10 News bulletins are being prepared by journalists.
- 11 He was sleeping soundly when he was awakened.
- 12 She went downstairs to find out what was happening.
- 13 Sami was staying at a seaside hotel on holiday when he first met his wife.
- 14 Who were you speaking to on the telephone when I brought your coffee?
- 15 When I left the airport, Fuat and his wife were still talking to the customs officers.
- 16 He had been living in Iran for 5 years when the war broke out.
- 17 The two men were being taken to the police station when we went out.
- 18 The condition of the company was being discussed all day yesterday.

- 19 The man was being followed by the police last night.
- 20 The chairs were being carried into the room by children.
- 21 While the guests were dancing, thieves broke into the house and stole a lot of fur coats.
- 22 Mr. Demirsoy has been living in İzmir for the last five years.
- 23 It has been snowing since I came here.
- 24 The trial has been going on for two years.
- 25 He has been hoping for a rise in his salary for six months but he hasn't dared to ask for it yet.
- 26 They have been talking over business since the meeting started.
- 27 The police had been trying to solve the mystery for weeks but they hadn't succeeded.
- 28 Remzi had been asking Ayşin to marry him for two years before they were engaged.
- 29 My father had been complaining of pains in his back, so we took him to the doctor yesterday.
- 30 The professor had been teaching in the university for 30 years on the day he retired.
- 31 Shakespeare had been writing for a number of years before he became really well known.
- 32 We had been waiting for more than an hour but there was still no sign of a bus.
- 33 600.000 Turks are now working in thirty different countries of the world, mostly in West Germany.
- 34 It is becoming harder and harder for people with low incomes to find vacant apartments.
- 35 When I entered the clinic a woman was being examined by a very young doctor.
- 36 When they decided to move, the company had been doing business in the same location for ten years.
- 37 While the scientists were making a study of the behavior of a certain virus, they discovered new facts about the structure of the cell.
- 38 Australia and Canada are still encouraging the migration of skilled workers from Europe.
- 39 The government decided to start a food programme while many people in the rural areas of the country were starving due to several years of drought.
- 40 Jenny has been eating a lot lately. She's put on five kilos.

103) Aşağıdaki tümceleri (Süreklilik anlatan zaman yapıları kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Yeni yol yapımına çok para harcıyorlar.
- 2 Yaşam standartları Avrupa ülkelerinin çoğunda önemli ölçüde yükselmektedir.
- 3 Polis cinayeti araştırıyor.
- 4 Atatürk havaalanındaki grev yolcuların çok gecikmelerine neden oluyor.
- 5 Çiftçi çiftliğinde sığır yetiştiriyor.
- 6 Bahçe bahçıvan tarafından sulanıyor.
- 7 Arabanız teknisyen tarafından tamir ediliyor.
- 8 Hemşireye bebeği nasıl banyo yapacağı gösteriliyor.
- 9 Sandalyeler bahçeye taşınıyor.
- 10 Ziyaretçilere yeni binalar gösteriliyor.
- 11 Columbus Amerika'yı bulduğu zaman Hindistan'a gitmeye uğraşıyordu.
- 12 Hırsız eve girdiğinde aile bir televizyon programı izliyordu.
- 13 İşçi hastanede yatarken firması haftalığını her hafta ödedi.
- 14 İlker televizyonu izlerken hanımı masayı hazırlıyordu.
- 15 Mektubu daktilo ederken çok yazım hatası gözüne ilişti.
- 16 İzindeyken yeni karım hakkında sorular soruluyordu.
- 17 Geçen yıl boyunca o hususta bilgi toplanıyordu.
- 18 Bürodan eve geldiğimde bahçe sulanıyordu.
- 19 Köprü geçen yıl yapılıyordu, fakat gördüğümde bitmemişti.
- 20 Gemi batıyor olmasına rağmen hâlâ ateş ediliyordu.
- 21 Üç yıldır İngilizce öğrenmekteyim.
- 22 Kardeşim 5 yıldır bankada çalışmaktadır.
- 23 Petrol fiyatı artıyor.
- 24 Dr. Önbayrak 1975 yılından bu yana Ankara'da oturmaktadır.
- 25 Saat 6'dan beri beklemekteyim ve henüz sıram gelmedi.
- 26 Ozan, çocukluğundan beri bir şeyler kırmaktadır.
- 27 Kendimi yorgun hissettim, çünkü çok çalışmaktaydım.
- 28 Doktor bana (bir) hasta muayene etmekte olduğunu söyledi.
- 29 Yolu iki aydır tamir ediyorlar.
- 30 Musluk sabahtan beri damlıyor.
- 31 Mektubun geldiğinde seni aramayı düşünüyordum.
- 32 Makine bozulduğunda çalışmakta mıydı?
- 33 Birçok ülke nükleer enerji kullanıp kullanmama sorusuyla karşı karşıya bulunuyor.
- 34 Hükümet bölgenin ihtiyacı olan tüm elektriği sağlayacak bir nükleer enerji programı geliştirmeyi planlıyor.
- 35 Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın bazı bölgelerinde nüfus patlamasıyla birlikte kuvvetli bir milliyetçilik görülüyor.

IV. BİTİMLİK ANLATAN ZAMANLAR (PERFECT TENSES) ÖZNE + have + V3 + tümleş had + V3 + tümleş will have + V3 + tümleş

Medicine **has** made great progress in the last 20 years. / Tıp son yılda büyük gelişmeler **kaydetmiştir**.
The paintings **have been sold**. / Tablolar satılmıştır.

She **had sung** that song before you arrived. / Siz gelmeden o şarkıyı söylemişti.

A great deal of research **had been done** in the possible causes of cancer in the past. / Geçmişte kanserin olası nedenlerine ilişkin epeyce araştırma **yapılmıştı**.

You **will have left** school by this time next year. / Gelecek yıl bu vakitler okulu **bitirmiş olacaksınız**.

Açıklama:

Bitmişlik anlatan zamanların tümü **have + V3** ile yapılır. Süreklilik anlatan biçimleri de vardır. Tümünün edilgen biçimleri have'den sonra **been** eklenerek yapılır. Süreklilik anlatan biçimlerinin edilgen çatıları kullanılmaz.

104) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Turkey has recently adopted floated rates.
- 2 A lot of money had been deposited in foreign banks before the king fled the country.
- 3 Many holiday villages have been built in the western and southern part of Turkey by the Ministry of Tourism.
- 4 The cabinet Ministers had been received by the President a week ago.
- 5 The Nobel Prize had been rejected by our famous writer.
- 6 The man has been stabbed by the thief.
- 7 By next June I will have written my second book.
- 8 By the end of the semester the teacher will have taught us to speak English.
- 9 The politician declared that his party had always stood for social security.
- 10 The fire had spread to the next building before the firemen arrived.
- 11 We were surprised to hear that she had passed such an examination at the age of thirteen.
- 12 You ought to have brought her straight home after she had fallen in the river.
- 13 I hope this road will have been repaired by the time we came back next summer.
- 14 In two months' time his preliminary training will have been finished and he will be starting work.
- 15 By the end of my tour I will have given exactly the same lecture five times.
- 16 Most of the houses in this street have been pulled down, but the old shop at the corner has not been touched yet.
- 17 Ozan is convinced that there is gold in these hills but we have searched for six months and haven't seen a sign of it.
- 18 They began widening this road a month ago; but the workmen have been on strike for the last ten days so they haven't got very far with it.
- 19 I have been very patient with you for several years.
- 20 I have earned my own living since I left school.
- 21 By next January I will have paid 50 milyon TL as income tax.,
- 22 By next spring they will have built 100 houses in that field.
- 23 The cost of living has gone up a great deal since last year.
- 24 Aslı got married again when she hadn't heard from her husband for five years.
- 25 I have been offered a very good job at a much higher salary.
- 26 Mr. Boztaş had been given a present by his friend before he went to London.
- 27 The crowd had been dispersed by the police.
- 28 The proposal had been discussed in detail before they reached a decision.
- 29 Student dropouts has decreased in the last few years.
- 30 Since 1969, the number of smokers has dropped from 42 percent to about 30 percent.
- 31 Medical science has proved that animal fats, excessive sugar, carbon hydrate are harmful.
- 32 Have you been vaccinated against smallpox?
- 33 Have you heard about the floods in İzmir?
- 34 She has learnt to stand on her own two feet.
- 35 Energy utilization has become the modern key to human progress.
- 36 Syria which is believed to be a heaven for years for Turkish terrorists, has suddenly become more responsive to Ankara's calls for security cooperation and the prevention of terrorist infiltrations.
- 37 A security guard found the tunnel after the gang had left.
- 38 His progress has been retarded by illness.
- 39 Have you seen much improvement in the housing situation during the past decade?
- 40 The Secretary General said that the new plan the Russians had proposed was, in most respects, the same as the one that had been rejected earlier.

105) Aşağıdaki tümceleri (have / will + V3 kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz,

- 1 AIDS'in olası nedenlerine ilişkin son zamanlarda epeyce araştırma **yapılmıştır**.
- 2 Kaza riskini azaltmak için yeni araçlar **bulunmuştur**.
- 3 Türkiye'de yıllarca Fransızca **öğretilmiştir**.
- 4 Belediyece, yeni metro projesi ile ilgili olarak bir araştırma yapılmasına **karar verildi**.
- 5 O şarkı siz gelmeden önce **söylenmişti**.
- 6 Derslerine **çalışmamış olduğu** besbelli.
- 7 Yeni köprü beş yıl içinde **bitirilmiş olacak**.
- 8 Firma bu yıl iyi **kâr etmiştir/ etti**.
- 9 Son 50 yılda doktorlar çok şey **öğrenmişlerdir/öğrendiler**.
- 10 Öğrencilerimiz bu dönem şimdye kadar iyi gelişme **göstermişlerdir**.

- 11 Soğuk algınlığı için hiç kimse henüz bir tedavi (çare) **bulmuş değil**.
12 Kızım geçen gün ayağını **kırmıştı**, bu nedenle okula gidemedi.
13 Misafirlerimiz daha önce karşılaşmış olduklarından bizim onları birbirleriyle tanıştırmamıza **gerek kalmadı**.
14 Yaşlı adam gençliğinde büyük bir gezgin olduğundan, gittiği birçok yerin her biri hakkında bir öykü **anlatabiliyordu**.
15 Tren zaten kalkmış olduğu için öteki treni **bekledim**.
16 Bir önceki hafta boyunca **yağmur yağmış** olduğundan takımımız o Pazar futbol oynayamadı.
17 Uçağınız inmeden telgraf Londra'ya **yetişmiş olacak**.
18 Yarın öğle vakti bin kilometreden fazla yol **almış olacağız**.
19 Emekliliğim geldiği zaman firmada yüksek bir mevkiye **yükselmiş olacağım**.
20 Biz ayrılmadan önce kardeşim New York'tan **geri gelmiş olacak**.
21 Polise yanlış adres verilmiş olduğu açıkta.
22 Pul koleksiyonum **çalınmış**.
23 Bana trenin iptal edildiği **söylendi**.
24 Halihazırda (bir) proforma fatura **gönderilmiş bulunmaktadır**.
25 Uçak indiğinde pilot kanatlardan birinin **hasar görmüş** olduğunu anladı.
26 Adam uzun süre hasta **yattıktan** sonra öldü.
27 Gelecek ay onun bütün mobilyaları **satılmış olacak**.
28 Her yıl ona bir yaş günü armağanı **verilmiştir**.
29 Biz döndüğümüzde bütün hastalar **taburcu olmuş** olacak.
30 Türkiye'nin ekonomik ve ticari bağlarının ağırlık merkezi Batı'ya **kaymaya başladı**.
31 Petrol krizinin otomobil endüstrisi üzerinde önemli etkisi olmuştur. Sanayi ülkelerini, enerji tasarrufunun gereğini tanımaya ve petrolü geleceğin hakim yakıtı olarak görmemeye **zorlamıştır**.
32 Bir bilimsel araştırma, hava kirliliği ile motorlu taşıt kazalarının sıklığı arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu **saptamıştır**.
33 Soruların cevabını, ancak raporu etraflıca **okuduktan sonra** bulabilirsiniz.
34 Bir çoğumuz bütün inancımızı bir tek şeye **bağlamışız**, bütün yumurtalarımızı bir sepete **koymuşuz**, artık hayatımızın dostlarımızdan başka, ailelerimiz ve işlerimizden başka bir zenginliği yok.

106) Aşağıdaki parçayı Türkçe'ye çeviriniz.

Advances in science and technology have brought the world many useful things, made life easier, and have added to man's health and longevity. But, as is true with many good things, they have brought new responsibility and hazards along with them. We are usually quick to grasp the good in things and not so fast in realizing the responsibilities that go along with them.

Probably the foremost example is the invention of the automobile. Last year, 41,000 people were killed by automobiles. Citizens and science must find a way to prevent this threat to our safety and life.

Medicine has made great strides in the last century with yellow fever, malaria, tuberculosis, polio, and many other diseases. So much so that man's predicted life span has jumped from 40 to 70 years in the past century.

Our use of fuels, electricity, and gas have greatly increased the hazards from fire. Each person has an obligation to himself, family, and fellow citizens to learn enough about these things to prevent the loss of life and property created by their misuse.

FUTURE CONTINUOUS VE FUTURE PERFECT CONTINUOUS TENSES

a) Özne + kiplik + eylem + ing + tümleç (S + mod + V-ing + Comp.)

We will be watching television tomorrow evening. Yarın akşam televizyon seyrediyor olacağız.

The students **will be studying** in the library at two o'clock tomorrow. Öğrenciler yarın saat ikide kütüphanede çalışıyor olacaklar.

I will be travelling at this time next week. Gelecek hafta bu zaman seyahat ediyor olacağım.

Note: Bu zaman, bir işin gelecekte belli bir anda devam edeceğini, gelecekle ilgili tahminleri veya gelecekte belirsiz zamanlarda olacak işleri anlatır.

b) Özne + kiplik + have + been + eylem + tümleç

I will have been living in Ankara for ten years by the summer. Yaz gelince Ankara'da 10 yıldır oturuyor / oturmuş (olmakta) olacağız.

My daughter **will have been studying** English for a year by the end of next month. Kızım gelecek ayın sonunda bir yıldır İngilizce çalışıyor/çalışmakta olacak.

Note: Bu zaman, gelecekte belli bir andan önce tamamlanacak işin sürekli olma özelliğini vurgulamaktadır.

107) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 When the bell rings I will have been teaching English for exactly one hour.
- 2 My wife won't mind the washing up although she, too, will have been working all day long.
- 3 When the director arrives in London he will have been travelling for more than five hours.
- 4 On the final examination day I will have been studying English for about seven years
- 5 We will have been attending English classes for four years by the time the examination is given again.
- 6 By nightfall we will have been working ten hours without a rest.
- 7 By June, he will have been working in Ankara for six months.
- 8 My friend will have been working in a factory exactly five years by this time next year.
- 9 I'm sorry, the doctor isn't home yet, but he will be arriving at any moment now.
- 10 I'm afraid I won't be able to come as I will be visiting a friend at the hospital.
- 11 This time next week the snow will be melting and skiing will be over.
- 12 The coming election will be the main topic of conversation for the next fortnight. The party leaders will be speaking on TV and the local candidates will be addressing the constituencies.
- 13 The first day of the term will be horrible, for everybody will be talking about their holidays.
- 14 My friend will be waiting for you at Esenboğa Airport.
- 15 When you arrive at the airport an escort will be waiting for you.
- 16 We will be working late at the office this evening, so we won't be able to get home till about ten o'clock
- 17 My husband will be working in the garden when I get back from shopping.
- 18 At this time next month, we will be travelling in Europe.
- 19 Tomorrow afternoon at this time we will be flying over the Black Sea.
- 20 I will be waiting on the corner for you at the usual time tomorrow.

108) Aşağıdaki tümceleri (future continuous / future perfect kullanarak) İngilizceye çeviriniz.

- 1 Eylül'de Ankara'da on yıldır oturuyor olacağım.
- 2 Gelecek yıl Haziranda 20 yıldır İngilizce öğretiyor olmuş olacağım.
- 3 Ziya 45 yaşına geldiğinde, 25 yıldır öğretmenlik yapmış olacak.
- 4 Bu yıl sonunda aynı işi on yıldır yapıyor (olmuş) olacağız.
- 5 Bu ayın sonunda ordular dört yıldır çarpışıyor (olmuş) olacak.
- 6 Gelecek ay bu zamanlar bir plajda oturuyor olacağım.
- 7 (Bir) yüzyıl içinde insanlar tatilleri için Mars'a gidiyor olacaklar.
- 8 Terörün yurt dışına çıkması kolay olmayacak, çünkü tüm çıkış kapıları polisçe gözetim altında tutuluyor olacak.
- 9 Futbol kulübü bazı oyuncularını kaybettiği için gelecek hafta yeni insanlar arıyor olacak.
- 10 Onun gelecek yıl bu zaman ne yapmakta olacağını merak ediyorum.
- 11 Yarın bu vakitler herkes sizin başarınızı okuyor ve her tür insan sizi kutlamak için telefon ediyor olacak.
- 12 Pazara kadar fazla mesai yapıyor olacağımdan, ondan önce buluşamayacağız.
- 13 Sanırım o yine davetiyelerini son dakikada gönderiyor olacak.
- 14 Karımın annesi haftaya bugün yaz tatili için geliyor olacak.
- 15 Gelecek Pazartesi kızımın doğum günü olduğundan her zamanki gibi bir parti veriyor olacağız.

ZAMAN VE ZAMANLARIN EDİLGEN YAPILARIYLA İLGİLİ KARIŞIK ALIŞTIRMALAR

109) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The thief is being held for further questioning for about two hours at the police station.
- 2 Each student will be given a sheet of paper.
- 3 The students are expected to memorize the irregular verbs in English.
- 4 The manager is going to be served what he wants to eat.
- 5 Who have these mistakes been made by?
- 6 My boyfriend had to go home on foot as his car had been stolen.
- 7 We were not told why our house had been sold immediately.
- 8 Who will these difficult questions be answered by?
- 9 Although the climb was exhausting, the view from the top made it worthwhile.
- 10 The meeting is expected to have finished by now.
- 11 The cabinet will probably be meeting tomorrow to discuss the economic situation.
- 12 The new regulation probably won't effect foreigners already living in the country.
- 13 The number of unofficial strikes in the factory increased last year.
- 14 The chairman resigned to make way for a younger man.
- 15 I think you already know my views on the matter.
- 16 The man in the street expressed his point of view in very few words.
- 17 Next month, we will have finished paying off our debts on this house.
- 18 I don't know why the meeting was cancelled.

- 19 I will find out why the program was cancelled.
- 20 Have you been told how long this car has been used?
- 21 I'd like to know how often the president is elected.
- 22 He probably doesn't speak the language very well, since he only studied it for a short time.
- 23 Two days after he bought the new suit, the prices went up twenty percent.
- 24 Who else knows where he works?
- 25 The young man is doing it only because he has to.
- 26 Everyone was longing for the term to end and the holiday to begin.
- 27 Did you manage to finish the work on time?
- 28 Regulations require the students to produce a valid ID card.
- 29 The customer handed the money to the tall girl behind the counter.
- 30 The old man built up the business and his son ran it for him.
- 31 The country doesn't have enough export to pay for its import.
- 32 It is generally known that almost everybody likes swimming.
- 33 Since Henry Ford's time mass-production methods have become common in industry and have reduced the price of many articles.
- 34 I hurriedly thanked the woman for the trouble she had taken and left the house as quickly as I could.
- 35 The police opened fire to disperse the crowd.
- 36 He has aged ten years in the past four years.
- 37 The police broke up the demonstration.
- 38 His children by his first wife live in another town.
- 39 The army is expected to return to its barracks.
- 40 They have made a 180 turn in the policy of Middle East.
- 41 The ruling Motherland Party is expected to win the next general election.
- 42 Reagan's trip to Moscow gets wide coverage in today's newspapers.
- 43 General Ertürk is substituting for the commander - in - chief of the armed forces.
- 44 The Minister of State substituted the offices of Prime Minister and Minister of Foreign Affairs.
- 45 I don't see any point in discussing this any further.
- 46 Several people have been detained in connection with the robbery.
- 47 Nearly two million liras' worth of smuggled cigarettes were seized.
- 48 100 people are reported to have been interrogated in connection with the case.
- 49 The novel is being serialized in a newspaper.
- 50 It is expected that murderers will be caught soon.
- 51 Students who break the rules are generally punished in this country.
- 52 A six - lane road is going to be built between Istanbul and Ankara soon.
- 53 Pencils are being sold a dozen for 50.000 liras. .
- 54 The victims of the tragic accident were taken to hospital.
- 55 It is believed that crime is born of poverty.
- 56 Human beings do not live in the objective world alone, nor alone in the world of social activity as ordinarily understood, but are very much at the mercy of the particular language which has become the medium of expression for their society.
- 57 We see and hear and otherwise experience very largely as we do because the language habits of our community predispose certain choices of interpretation.
- 58 His concern is ultimately with the extent to which the structures of myths prove actually formative as well as reflective of men's minds-the degree to which they dissolve the distinction between nature and culture.
- 59 As a result, words in poetry have the status not simply of vehicles for thoughts, but of object in their own right, autonomous, concrete entities.
- 60 The function of poetic language consists in the maximum of foregrounding of the utterance.
- 61 Every work, every novel tells through its fabric of events the story of its own creation, its own history... the meaning of a work lies in its telling itself, its speaking of its own existence.
- 62 The complexity of his system clearly arises from the fact that, given his point of departure, anything which can be isolated, then connected with something else and interpreted, can function as a sign.
- 63 In fact, the advertising standards authority was set up by the advertising business to make sure the system of self control worked in the public interest.
- 64 The authority which men exercise over women is a major source of oppression in our society.
- 65 Without television cameras the famine now ravaging Ethiopia would not have caught the attention of the well-fed world as it has done; with offers of money and other aid flooding in after every programme.
- 66 The computer revolution would have been inconceivable without the development of tiny micro-computers.

110) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Konuk devlet başkanı havaalanında Cumhurbaşkanı, Başbakan, bazı bakanlar ve yüksek rütbeli subaylar tarafından karşılandı.
- 2 Sonuçlar henüz açıklanmadı.
- 3 Şüpheli üzerine üç kişi gözaltına alındı.
- 4 Soygun zannıyla (suçlamasıyla) tutuklandı.
- 5 Bugün elektrik tamamen kesildi.
- 6 Her iki asker de madalya ile ödüllendirildiler.

- 7 Bütün eski evler yıkılacak.
- 8 Ülkenin demir yataklarının çoğu Orta Anadolu'da toplanmıştır.
- 9 Öykü ilgi ile izleniyor.
- 10 Kampanyaya katılmak için yapılan çağrı büyük ilgiyle karşılandı.
- 11 Venezuella'da bütün yabancı petrol şirketleri millileştirilmiştir.
- 12 Sigaranın sağlığa zararlı olduğu kanıtlanmıştı.
- 13 Üç gündür yeni bir proje üzerinde çalışmaktadır.
- 14 Karar, Büyük Millet Meclisi'nin yaptığı birleşik oturumda oy birliği ile alındı.
- 15 Bu olay herkesçe biliniyor.
- 16 Son beş yıllık kalkınma plânı 1973 yılından beri uygulanmaktadır.
- 17 Fabrikanın 9 milyar liraya mal olacağı tahmin ediliyor.
- 18 Başarısızlığının maddi olanaksızlıklardan ileri geldiği anlaşıyor.
- 19 Adamın karısını kıskançlıktan öldürmüş olduğu iddia ediliyor.
- 20 Bir çeteye mensup olduğundan şüphe ediliyor.
- 21 Nehri geçerken görüldüler.
- 22 Ayrıldığından beri ondan hiçbir haber alınmadı.
- 23 Üç partinin bir koalisyon hükümeti kuracağına inanıyor.
- 24 Toplantı başka bir güne ertelendi.
- 25 Türkiye kupasının finali televizyonda verilecek.
- 26 Bu roman hiç filme alındı mı?
- 27 Bütün eşyalarına el kondu.
- 28 Araba kim tarafından bulundu?
- 29 Acil olarak ihtiyaç duyulan şey para değil, yiyecektir.
- 30 Umarım sonunda herşey düzelecek.
- 31 Birçok yıl geçmiş olsa bile senin hayalini kafamdan silemeyecektir.
- 32 Bu bize evliliğimizin 25'inci (gümüş) yıldönümü nedeniyle verildi.
- 33 O başarısını tamamen kendi gayretlerine borçludur.
- 34 Bu oda 200 kişiyi rahat bir şekilde alır.
- 35 Babam sağlık nedenleriyle emekliye ayrılıyor.
- 36 Doktorun önerisi üzerine hasta bir ay tatile çıktı.
- 37 Hazır bulunan üyelerden sadece iki tanesi önerinin lehinde konuştu.
- 38 Ev baştan başa arandı, fakat hiçbir ipucu bulunamadı.
- 39 Fiat 10.000 TL'ye indirildi.
- 40 Aslan payını Leyla aldı.
- 41 Bu işin bütün girdi çıktılarını bilirim.
- 42 O hem yüksek atlama hem de 100 metrede rekor kırdı.
- 43 Onlar Uludağ'a çıkmak (tırmanmak) niyetiyle Bursa'ya gidiyorlar.
- 44 Hırsız tam saati cebine koyarken suçüstü yakalandı.
- 45 O para kazanmaktan başka bir şey düşünmez.
- 46 Henüz emekli olmayı düşünmüyor.
- 47 Havaalanı genişletiliyor.
- 48 Nobel Ödülü, fizik alanındaki çalışmalarından dolayı meşhur Sovyet . bilim adamına verildi.
- 49 Amerika Birleşik Devletleri'nde kalp hastalığı yılda diğer herhangi bir hastalıktan daha fazla can almaktadır.
- 50 Bir komisyon hastalığın en son çıkış nedenini araştırmış ve raporunda salgının nedeni olarak bozuk et (ler) gösterilmiştir.

111)Aşağıdaki Parçaları Türkçe'ye çeviriniz.

Now doctors can vaccinate children against measles. For the first time in history it is possible to prevent outbreaks of measles. If children are immunized with live vaccine, measles can become a thing of the past, like smallpox. Measles vaccine is prepared from specially processed, weakened measles virus. Although the virus has been weakened, it is still capable of producing durable immunity-durable like the immunity acquired after having natural measles. Booster doses are not necessary.

May 19, 1919

May 19, 1919 is the date on which Mustafa Kemal Atatürk landed at Samsun and began the Turkish Nation's War of Independence. On the very day that he set foot on the soil of Anatolia, he sent a telegram to the Istanbul government protesting the Greek occupation of Izmir. In that telegram he stated: The nation will not accept this unjust attack. In communiques issued from Havza and Amasya to the military and civilian authorities he stated: It is the determination and decisiveness of the nation which shall preserve the nation's independence; thus, clearly indicating the fact the national will was the power on which he relied.

Following the occupation of Istanbul by foreign troops and the dissolution of the newly elected parliament, Mustafa Kemal convened on April 23 1920 a National Assembly, in Ankara, with extraordinary powers and representing the will of the nation. He established a government, responsible to the Grand National Assembly, and determined to defend Turkey's independence.

Mustafa Kemal Atatürk refused to obey the Istanbul government's order to return to the capital, and

renounced the military titles which he had achieved through his many heroic actions. Rather than abandoning the national struggle, he left his beloved military profession and said that he would continue the struggle as an individual member of the nation. At the Congresses of Erzurum and Sivas he gave direction to the national resistance movement and succeeded in bringing order to divergent, disorganized ideas. He furthermore succeeded in making the decision to struggle for the liberation of the Turkish homeland lying within the borders established by the National Pact into the common decision of all of the resistance organizations. He had a Board of representatives elected, and as head of this board initiated efforts for the mobilization of the entire nation and the military and civilian resources in Anatolia against the foreign armies which were occupying the country from all sides.

KOŞUL ANLATAN YAPILAR (CONDITIONALS)

a) Özne + eylem + V1 + tümleç + if + özne + V1 + tümleç

Oil floats **if you pour** it on water. / Yağ su üzerine dökülürse yüzeyde kalır.

If you have money, you can buy that house. / Paranız varsa o evi alabilirsiniz.

b) Özne + will + V1 + tümleç + if + özne + V1 + tümleç If + özne + tümleç + will + V1 + tümleç

If you work hard, you will pass the exam. / Çok çalışırsanız sınavı geçersiniz.

I will take you to the cinema **if you finish** your assignment / Ödevini bitirirsen seni sinemaya götüreceğim.

If you have got a stamp, you can post a letter / Pulunuz varsa mektubu postalayabilirsiniz.

If you have toothache, you should go to the dentist / Dişiniz ağrıyorsa dişçiye gitmeniz gerekir.

Açıklama:

Should ve ought to bu yapıda birine akıl vermek, tavsiyede bulunmak için kullanılır.

I will meet her **when** she arrives. / Gelince onunla buluşacağız.

I will take my umbrella if it rains tomorrow. / Yarın yağmur yağarsa şemsiyemi alacağım.

Açıklama :

Bu örneklerde "if" li tümce olasılık "when"li tümce ise kesinlik ifade etmektedir.

If you would kindly wait a moment, I'll see what I can do. / Biraz bekleyebilirsiniz ne yapabileceğimi bir düşüneceğim.

If you will take a seat, he'll see you soon. / Biraz otursanız sizinle hemen görüşecek.

Açıklama :

Koşul tümcelerinde "if" li kısımda genellikle "will" kullanılmaz. Fakat bu tümcelerde **will / would** kibarca bir arzu veya istek ifade etmek için kullanılmıştır. "Future" anlamda kullanılmamışlardır.

If you **will** smoke so heavily, it is not surprising you feel ill. Bu şekilde çok fazla sigara içerseniz kendinizi hasta hissetmeniz hiç de şaşırtıcı değil.

Açıklama :

Burada "will" kullanımı da inatçı bir direnmeyi, ısrarı belirtmek için kullanılmıştır.

If Mr. Boztaş should come, ask him to wait in the office. / Eğer bay Boztaş gelecek olursa, büroda beklemesini rica edin.

Açıklama:

Should" + inf simple present yerine kullanıldığında bir şeyin olma olasılığının zayıf olduğunu gösterir.

If Seda **won't** go to bed early, it is not surprising she always feels tired. / Seda erken yatmazsa her zaman kendini yorgun hissetmesi şaşırtıcı değildir.

Açıklama : Bu tümcede "If she wont, 'if she refuses to" anlamında kullanılmaktadır.

c) Özne + would + V1 + tümleç + özne = V2 + tümleç

You would pass the exam **if you worked** hard. / Çok çalışsanız geçersiniz.

If I were you, I **would put** on a coat. / Yerde olsam sırtıma bir ceket alırım/alırdım.

If I were you, I **would give up** smoking / Yerde olsam sigara içmeyi bırakırım/bırakırdım.

Açıklama:

Bu tür tümcelerde "If I were" birine öneride veya tavsiyede bulunmayı anlatır.

Açıklama:

Bu yapılar da yukarıdaki a ve b yapısı gibi şimdiki zamanı anlatır. Tek ayrım düşsel, varsayıma dayanan bir durumu dile getirmesidir. Türkçe'de çalışsan ve çalışırsan arasındaki ayrımı özenle kullanmak gerekir.

112) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 There will still be enough to eat provided we are not too particular about where food comes from.
- 2 If you haven't got a stamp, you can't post a letter.
- 3 If Seda has an exam tomorrow, she ought to study hard.
- 4 If you have a toothache, you should go to the dentist.
- 5 Gamze will lose weight if she goes on a diet.
- 6 If the car is too expensive, I won't buy it.
- 7 If the weather is good, we'll go on a picnic.
- 8 If I saw my wife with another man, I would kill her immediately.
- 9 If I were a Prime Minister, I would never be able to sleep at night.
- 10 If the lion should escape, sound the alarm.
- 11 If my girlfriend should ring, tell her I'll be a bit late this evening.
- 12 If you won't stop drinking wine, it's not surprising you feel ill.
- 13 If he won't drive carefully, it's not surprising he often has accidents.
- 14 If the weather gets better, we'll go for a walk.
- 15 When the train comes, the passenger will get on.
- 16 When the referee blows his whistle, they will stop playing.
- 17 If it wasn't for the fact that he is a millionaire, Ayşe would never marry him.
- 18 If it wasn't for the fact that it is cheaper, they wouldn't travel by plane.
- 19 If I were rich, I would buy a fine house.
- 20 Ahmet wouldn't know my address unless someone gave it to him.
- 21 If Roy should sell his house, he will offer it to me first.
- 22 If you had the chance, what famous person would you like to meet?
- 23 If my father will give me some money, I shall buy a new car next month.
- 24 If Turkey exported enough, she wouldn't have a constant balance of payments problem.
- 25 If our teacher didn't explain everything clearly, we wouldn't understand his lessons.
- 26 If one wants to visit a foreign country, one must have a valid passport.
- 27 If there is a power - cut, all electrical appliances stop working.
- 28 If I get a rise in my salary next year, we'll think of buying a house.
- 29 If you were asked to name three of the most important people in the world today, which people would you choose?
- 30 If there is a shortage of any product, prices of that product go up.
- 31 If you are waiting for a bus, you'd better join the queue.
- 32 If someone tried to blackmail me, I would tell the police.
- 33 If were you, I'd plant some trees round the house.
- 34 If I were on holiday, I would go to Italy.
- 35 If I had more time, I would read that article.
- 36 I would be very grateful if you would kindly sign this document and let me have it back as soon as possible.
- 37 If you see Onur, tell him I have a message for him.
- 38 If it freezes tonight, the roads will be very slippery tomorrow.
- 39 Unless Falih takes his library book back tomorrow, he will have to pay a fine.
- 40 If were you, I'd tell my fiancée about all this immediately.

113) Aşağıdaki tümceleri (if yapıları kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Sizin için sakıncası yoksa, son aday girmeden notları karşılaştıracamız.
- 2 Treni bir kaçırırsak, öğle yemeğinden sonraya kadar oraya varamayız.
- 3 Yerinde olsam, bu sınava girmezdim.
- 4 Atanacak olsa, yardım etmek için herşeyi yapar.
- 5 Arabası olsa, kesinlikle evde kalmaz.
- 6 Şemsiyelerimizi getirmesek ıslanırdık.
- 7 Şirketinizde halen boş yer varsa başvurmakla şeref duyarım.
- 8 Bu arada başka bir öneri alırsanız lütfen bize bildirin.
- 9 Sınavın sonucunu en kısa zamanda bana bildirirseniz size minnettar kalırım.
- 10 Tartışılacak başka birşey yoksa, toplantının sona erdiğini bildireceğim.
- 11 Sigara içilmeyen bir kompartımanda sigara içerseniz diğer yolcular itiraz ederler.
- 12 Eğer gece (boyunca) çok sıcak gelirse kaloriferi kapayınız.
- 13 Eğer sürücü ıslak bir yolda ani fren yaparsa kayar.
- 14 Sözcüğün anlamını bilmezseniz sözlük kullanabilirsiniz.
- 15 Bıçak üzerinde parmak izleriniz varsa cinayetle suçlanırsınız.
- 16 Herhangi bir mesaj beklemiyorum, fakat ben dışarıdayken biri telefon ederse saat 5'e kadar tekrar döneceğimi söyleyebilir misiniz?
- 17 Çalışma izni alırsam bir yıl daha kalacağım.
- 18 Evlendikten sonra çalışmaya devam etmeme izin vermeyi kabul ederse onunla evleneceğim.
- 19 Parolayı hatırlarsanız tehlikede olmayacaksınız.
- 20 Esenboğa havaalanında sis açılırsa oraya ineceğiz.
- 21 Fotoğrafları görmeyi arzu ediyorsanız öğleden sonra getiririm.
- 22 Kitaptan bir kopya arzu ediyorsanız size bir tane alabilirim.

- 23 Ankara'yı havadan görmeği arzu ediyorsanız sizin için bir helikopter gezisi düzenlerim.
- 24 Yapmamı isterseniz yarın tekrar gelir bitiririm.
- 25 Başka bir kızla çıkarsa onunla evlenmem.
- 26 Bütün gece çalışırsak zamanında bitiririz, fakat tüm gece çalışma niyetinde değiliz.
- 27 Bıçakla kavga eden iki kişiye rastlarsam polisi çağırırım.
- 28 Saat 3'de birisi kapımın zilini çalarsa kapıyı açmak için pek istekli olmam.
- 29 Üniversite mezunu olsam, bir köşede durup gazete satmak yerine şimdi rahat bir büroda oturuyor olurum.
- 30 Eğer daha az sigara içse öksürükten kurtulurdu.
- 31 Onunla İngilizce konuşsalar, İngilizcesi ilerler.
- 32 (Araba) kullanabilsem, arabayı alabilirdik.
- 33 Kaloriferimiz olsa, ev daha sıcak olurdu.
- 34 İnsanlar daha yavaş araba sürse, bu kadar çok kaza olmaz.
- 35 Daireler açıkça numaralanır ve kapıların üzerine isimleri yazılırsa, insanları bulmak daha kolay olur.
- 36 Yerinizde olsam, tekrar evlenirim.
- 37 Doktor olsanız ne yaparsınız?
- 38 Yerinizde olsam trenle giderim.
- 39 Sağırda işitme cihazı takmak zorundadır.
- 40 Başınız ağrıyorsa bir aspirin almalısınız.

d) Özne + would + V3 + tümleş + if + özne + had + V3 + tümleş

You **would have passed** the exam if you **had** worked hard. / Çok çalışmış olsanız geçerdiniz.

Bu yapı geçmişte gerçek olmayan, tümüyle düşsel bir koşullu durumu anlatmada kullanılır. Koşul tümcelerinin geçmiş zamanla bağlantılı biçiminin bu yapı ol. duğu anımsanmalıdır. (would + V geçmiş anlatmaz). Koşullu tümceğin tümünde (a, b, c.) if'li tümcecikler temel tümceden önce ya da sonra gelebilir. Tümce başına geldiklerinde virgülle temel tümcecikten ayrılmalrı gerekir.

e) Koşullu tümceğin devrik biçimleri

Should you see him, tell him to come to the meeting / Görürseniz toplantıya gelmesini söyleyiniz.

Had I known about it, I wouldn't have let you* / Bilmiş olsam size izin vermezdim.

Were she my daughter, I would not let her go. / Benim kızım olsa gitmesini izin vermem.

Bu yapılar özellikle yazın dilinde yaygındır.

If she **liked** dancing, I **would have taken** her to a discotheque. Dansetmeyi sevseydi onu bir diskoteğe götürürdüm.

If I **had** a car, I **would have lent** it to you yesterday. Arabam olsaydı dün sana ödünç verirdim.

Bu tümcelede geçmiş zaman bir işi bir kere yapma yerine bir şeye olan sürekli eğilim ve hoşlanmayı ifade ediyor.

If she **had** received my letter, she **would** be angry now. Mektubumu almış olsaydı şimdi kızgın olurdu.

114) Aşağıdaki tümceleeri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 If they hadn't used closed circuit television, they wouldn't have spotted the shop lifter.
- 2 If the streets had been clearly marked, it wouldn't have taken us so long to find the house.
- 3 If you had lived in a large city like Chicago, and if you had walked through the streets at night, someone might have killed you only in order to get your money.
- 4 If he had lain quietly as instructed by the doctor, he might not have had a second heart attack.
- 5 If John had wanted to pass his exam, he would have studied much harder for it.
- 6 Had I been in my brother's position, I'd have hung up the phone in the middle of the conversation.
- 7 If I had known how it worked, I could have told him what to do.
- 8 You would have had to do it if he had insisted.
- 9 If you were to have asked me, I would have been only too willing to help you.
- 10 Had the programme been interesting, we would have left the TV on.
- 11 Had the car been expensive, we wouldn't have bought it.
- 12 Had he gone to the doctor right away, he might have been alive today.
- 13 Were it not important, my friend would not have asked me a favour.
- 14 If he had had more time, he could have finished the exam.
- 15 If you had had opportunity to make the first trip to the moon, would you have gone?
- 16 How old would you be now if you had been born on the same day and in the same year as Atatürk?
- 17 If my friend's illness had been diagnosed a year earlier, it might have been cured.
- 18 If my parents hadn't been poor, I could have gone to university.
- 19 If it hadn't been for your help, I really don't know what I would have done in the case.
- 20 Had I realized what you intended, I should not have wasted my time trying to explain the matters to you.

115) Aşağıdaki tümceleeri (ilgili "if" yapıları kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz,

- 1 Cengiz cezaıı ödemiş olsaydı hapse girmemiş olurdu. (girmeyecekti).
- 2 Parasız kalmış olduğunuzu bilseydim size biraz ödünç para verirdim.
- 3 Telefonum saat 10'da çalmamış olsaydı halen yatakta olacaktım.

- 4 Üzgünüm, halen o kitapları okuduğunuzu bilseydim onları kaldırmazdım.
- 5 Eğer daha önceden bilmiş olsalardı toplantıya daha çok öğrenci katılırdı.
- 6 Mehmet buz gibi rüzgârda bir saattir beklemekteyse, çok kızmış olmalıdır.
- 7 Annem evde ekmek kalmamış olduğunu bana söylemiş olsaydı biraz ekmek alırdım.
- 8 Ona söylediğim gibi yerleri ayırtmış olsaydı, tamamen rahat bir yolculuk yapmış olurduk.
- 9 Babam (sizin) hastanede olduğunuzu bilmiş olsaydı sizi ziyaret ederdi.
- 10 Tren çabukça durmamış olsaydı, küçük çocuk ölmüş olacaktı.
- 11 Okulda sıkı çalışmış olsaydım iyi bir iş sahibi olurdu.
- 12 Eğer o birini öldürmüş olsaydı hapishanede olurdu.
- 13 Öğretmen biraz daha akıllı olmuş olsaydı, Ayşe'nin suçlu olamayacağını hatırlardı.
- 14 Atatürk halifeliği kaldırmamış olsaydı, Türkiye Cumhuriyeti laik bir devlet olamazdı.
- 15 Taksi (olmuş) olsaydı müzeye gitmek için (taksi) tutardık.
- 16 Gömleğinizi sıcak suda yıkamamış olsaydınız çekmeyecekti.
- 17 Sürücü çok hızlı sürmemiş olsaydı, kaza bu ölçüde kötü olmayacaktı.
- 18 Zengin adam fidyeyi derhal ödememiş olsaydı, oğlunu tekrar sağ olarak alamamış olacaktı.
- 19 Çıkış kapıları kapatılmamış olsaydı, insanlar yanan salondan kurtulmayı başarabileceklerdi.
- 20 Selçuk suçunu kabul etmiş olsaydı, okuldan kovulmayacaktı.

EYLEMLİK YAPILARI (INFINITIVES)

a) to + inf + nesne + eylem + tümleş

To implement the new laws may not be easy. / Yeni yasaları uygulamak kolay olmayabilir.

Aşağıdaki (e) yapısı bunun değişik bir söyleniş biçimidir.

b) to + inf + nesne + tümleş

To improve the situation, the goverment decided to take new measures. Durumu düzeltmek için hükümet yeni önlemler almaya karar verdi.

c) Özne + eylem + (nesne) + to + inf + tümleş

He bought a newspaper **to read** the article. / Makaleyi okumak için bir gazete aldı.

Measures can be taken **to prevent** the damage. / Zararı önlemek için önlem alınabilir.

(b) ve (c) kalıbı eylemliğin amaç anlatmada kullanılan biçimleridir.

116) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 To travel abroad is always exciting for me.
- 2 To understand mathematics is difficult for Özlem.
- 3 To have a bicycle was important for the little boy.
- 4 To help their children is natural for the parents.
- 5 To answer the letters is a difficult task.
- 6 To type a thesis takes a long time.
- 7 To learn English seems difficult.
- 8 To be fresh is necessary for the vegetables.
- 9 To cure this illness, surgery may be necessary.
- 10 To examine the patient, a doctor is needed.
- 11 To perform the operation, an experienced surgeon is needed.
- 12 To prescribe a different drug may not be useful.
- 13 Most people work to earn their living.
- 14 The results must be recorded to prevent mistakes.
- 15 The case must be heard in private to decide his punishment.
- 16 The secretary left the room to answer the telephone.
- 17 This drug is used to prevent the microbes.
- 18 My friend bought a story book to read.
- 19 He attended Hacettepe University to study medicine.
- 20 You have to know English to translate the text properly.

117) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 İngilizcede hata yapmak kolaydır.
- 2 Kuralları İngilizce açıklamak benim için çok zordur.
- 3 Yılın o mevsiminde kullanılmış araba satmak benim için eğlenceliydi.
- 4 Yabancı dil öğrenmek çok alıştırmaya gerektirir.
- 5 Orman yangınlarını önlemek için önlemler alınması gerekir.
- 6 İnşaata tamamlamak için daha çok demir ve çelik gerekiyor.
- 7 Doğru sonuçlar elde etmek için makinenin iyi durumda çalışıyor olması lâzımdır.
- 8 Masraflardaki artışı önlemek için fabrikalar maden ocaklarının yakınına yerleştirilmelidir.
- 9 Türkçe'yi anlamak her zaman zor değildir.

- 10 Yaşamımı kazanmak için İngilizce öğretiyorum.
- 11 Pul toplamak çok ilginçtir.
- 12 Tüm gece televizyon izlemek sıkıcıdır.
- 13 Başlangıçta Seda için İngilizce'yi anlamak güçtü.
- 14 Kızım yabancılarla konuşmak için İngilizce öğrendi.
- 15 Tülin'in oynamak için bir arkadaşına ihtiyacı var.
- 16 Babam kitap almam için bana biraz para gönderdi.
- 17 Bu kapıyı açmak için bir anahtarım var.
- 18 Küçük kızın kalemelerini alacak bir kutuya gereksinimi var.
- 19 Selçuk'un yaz tatilinde para kazanacak bir işi vardı.
- 20 Mert İngilizce öğrenmek için İngiltere'ye gitti.
- 21 Parçayı iyice anlamak için tüm metnin okunması gerekir.
- 22 Problemi (sorunu) çözmek için sıkı çalışmak zorundasınız.
- 23 Toprak erozyonunu önlemek için önlemler alınmalıdır.
- 24 Dış alımları ödemek için daha geniş çapta dış satıma ihtiyaç vardır.
- 25 Sistemi değiştirmek gerekiyor.

d) Özne + eylem + to + inf + tümleş

They want **to learn** English. / İngilizce **öğrenmek** istiyorlar.
We decided **to buy** a new car. / Yeni bir araba almaya karar verdik.

Bu yapıda kullanılan eylemlerden kimileri şunlardır: **ask, decide, expect, fail, learn, promise, prove, regret, try, wait, want, vb.**

e) It + olmak + sıfat + tümleş

It was difficult **to answer** the question. / Soruyu yanıtlamak zordu.
It will be interesting **to study** Chinese. / Çince çalışmak ilginç olacak.
She was **upset to hear** that her brother was ill. / Kardeşinin hasta olduğunu öğrenmek onu üzdü.

f) Özne + eylem + (nesne) + soru sözcüğü + to + inf + tümleş

He told me **how to get** to the station. / istasyona nasıl gideceğimi söyledi.
She wonders **who to write**. / Kime yazacağını merak ediyor.

Bu kalıpta yaygın olarak kullanılan eylemlerden kimileri: **ask, tell, explain, show, wonder, consider, find out, understand vb.**

118) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The committee has decided to meet twice a month.
- 2 They promised to take us to the museum.
- 3 Julia refused to answer the telephone.
- 4 The teacher promised to give another test on Monday.
- 5 All the villagers wanted to know the result of the new election.
- 6 The witness hesitated to speak the truth.
- 7 Turkey intended to purchase large supplies of wheat from the United States.
- 8 They will begin to build a new factory outside the town next year.
- 9 We decided to cooperate in the new research project.
- 10 It was impossible to arrange a trip to the Islands.
- 11 It is important to know the cause of the confusion.
- 12 It was possible to arrange a new course for foreign students.
- 13 It would be easy to arrange additional courses for students from Sudan.
- 14 It will be difficult to explain the situation to the visiting committee.
- 15 It is usually impossible to forget the experiences of childhood.
- 16 It is important to hear that he is honest.
- 17 Ayşe was happy to learn that she won the examination.
- 18 The boy was surprised to learn how much he had spent.
- 19 The teacher knows how to answer this question.
- 20 The young girl was wondering whether to stay here another week.
- 21 The thief discovered how to open the safe.
- 22 Ali taught me how to light a fire without matches.
- 23 The manager showed the secretary what to do with the keys.
- 24 Why did the Parliamentary candidate ask the electors to vote for him?
- 25 The purpose of imposing speed limits is to reduce the number of fatal road accidents.

119) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Yüzücü sahile ulaşmakta başarısız kaldı.
- 2 Yaralı adama yardım etmek için koştu.
- 3 Hasta doktoru görmek istedi.

- 4 Doktor hastanın sabaha varmadan ölebileceğini düşündü.
- 5 Yanıldığınızı söylemekten üzgünüm.
- 6 Çocuk Amerika'ya gitmeye karar verdi fakat sonra fikrini değiştirdi.
- 7 Onun teklifini kabul etmek için karar vermeden önce beklemenizi istiyorum.
- 8 Nihayet hareketlerini kontrol etmeyi öğrendi.
- 9 Sınıf öğretmeninin bütün söylediklerini anlamış göründü.
- 10 Sözlük kullanmak yararlıdır.
- 11 Akşamları televizyon izlemek eğlencelidir.
- 12 Kırkından sonra İngilizce öğrenmek zor olacak.
- 13 Pul koleksiyonu yapmak ilginç olacak.
- 14 Soruyu cevaplamak olanaksızdı.
- 15 Görevi başarmak genellikle zordu.
- 16 Nişanlısının iyi olduğunu duymak onu memnun etti.
- 17 Sınavda başarısız olduğunu öğrenmek onu şaşırttı.
- 18 Akıl almak için kime gideceğimi bilmiyorum.
- 19 Ondan sonra ne yapacağımıza karar vermedik.
- 20 Ne zaman konuşacağınızı ve ne zaman sessiz duracağınızı öğrenmeniz gerekiyor.
- 21 Bu sorunun nasıl çözüleceğini biliyorum.
- 22 Aysel hangi düğmeye basacağınızı size söyleyebilir.
- 23 Öğretmen ona mektuba nasıl cevap vereceğini açıkladı.
- 24 Nerede ucuza meyva alınacağını keşfettik.
- 25 Babam sigortayı nasıl değiştireceğimi bana gösterdi.

g) Özne + eylem + to be / to have + V3 + tümleç Özne + eylem + to have + V3 + tümleç

The form is to be filled in and returned. / Formun doldurulup geri verilmesi gerekiyor.

He is **thought to have acted**. / Onun rol yapmış olduğu düşünülüyor.

Ali **was supposed to have brought** the money. / Ali'nin parayı getirmesi bekleniyordu.

Ayşe plans **to have done** the shopping before five o'clock. / Ayşe saat 5'den önce alışverişini yapmış olmayı planlamaktadır.

Örneklerde görüldüğü gibi bu kalıp eylemlilik yapısının edilgen (passive) biçimini göstermektedir. **to be + V3** şimdi ve gelecek anlamlı, **to have + V3** ise geçmiş anlamlıdır.

120) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Mustafa was to have taken up his new post at once.
- 2 The firm undertakes to have completed the job on 27 May.
- 3 My friend intends to have made a fortune before he is forty.
- 4 Hakan expects to have paid his debts in two years' time.
- 5 The engineer was to have left on the five o'clock train.
- 6 We were delighted to have been able to visit you.
- 7 I am sorry to have given you a great deal of trouble.
- 8 Onur was the only person to have seen the accident.
- 9 The captain was the last person to have left the sinking ship.
- 10 I know Ahmet to have been an honest man at all times.
- 11 We are to have finished typing by 10 o'clock.
- 12 The old man pretended to have forgotten the other man's name.
- 13 The government was to have reduced inflation.
- 14 The application forms are to be sent in by mail.
- 15 This dress is to be made fashionably.
- 16 I was to see him yesterday.
- 17 If the Government's wages policy is to succeed, they must try to keep prices in check.
- 18 The match which was postponed because the ground was waterlogged is to be played next Sunday.

121) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Onların Haziran'da evlenmeleri gerekiyor.
- 2 Dekan'ın yeni hastaneyi açması gerekiyordu.
- 3 Demokratik Parti tarafından yeni bir hükümetin kurulması bekleniyordu.
- 4 Sanayicilerce yeni makinaların kullanılması gerekir.
- 5 İdareci onun işi zamanında bitirmiş olmasını beklemektedir.
- 6 25 yaşında olduğum zaman dünyayı dolaşmış olmayı isterim.
- 7 Otelden Mayıs'ın 30'unda ayrılmanız gerekir.
- 8 Serap'ın tiyatrodaki yer ayırmak için telefon etmiş olması gerekirdi.
- 9 Babamın öğle yemeği için balık almış olması gerekirdi.
- 10 Kardeşimin beş treni ile gelmiş olması gerekirdi.
- 11 Kızım gelecek ilkbahara kadar İngilizce öğrenmiş olmayı istiyor. .
- 12 Paketlerin posta ile gönderilmeleri gerekmektedir.
- 13 Doktor, yardımın sabah olmadan gelmesini beklemişti.

- 14 Böyle iyi bir arkadaşımızı kaybetmiş olmaktan dolayı üzgünüz.
- 15 Arkadaşım Avrupa'nın her başkentinde oturmuş olmayı istemektedir.
- 16 Otoban 1992'ye kadar bitirilecek.
- 17 Oğlum geçen yıl elektrik mühendisliği öğrenimi için İngiltere'ye gidecekti, fakat sonunda Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti.
- 18 Kütüphane Başbakan tarafından açılacaktı ama (kendisi) hastalandı.

h) ad + to + inf

Pek çok addan sonra eylemler getirilebilir ve bu yapılarda eylemler sıfat görevi üstlenirler.

The next train **to arrive** (=which arrives / will arrive) is from London. Bundan sonra **gelecek tren** Londra'dan.

The first man to fly (=who flew) non-stop across the Atlantic was John Alcock. **Atlantik okyanusunu hiç iniş yapmadan ilk kez geçen** kişi John Alcock olmuştur.

Will you buy me **a magazine to read** (= that I can read) on the journey? Bana yolculukta **okuyabileceğim bir dergi** alır mısın?

122) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The best man to see (who (m) you should see) for your tooth trouble is Mr Aydınlık.
- 2 The man for you to speak to first is the Dean of the Medical Faculty.
- 3 The cheapest place to eat at is the cafeteria.
- 4 The only thing left to consider now is how to get away without being seen.
- 5 The last problem, to be considered at our meeting, is how to invest the money.
- 6 The government has been considering means to bring about a redistribution of wealth.
- 7 The foods to avoid are carbonhydrates and fats.
- 8 There are more than ten proposals to be discussed at the conference.
- 9 The worse thing to do is to mend it yourself. 10 The best thing to do is to return the form.

123) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Danışmanınız gereken kişi avukatınızdır.
- 2 Yapılacak en kolay şey tekrar başlamaktır.
- 3 Bu akılda tutulması gereken bir noktadır.
- 4 Gidilecek ülke Japonya (dir)
- 5 Telefon edilecek kişi su tesisatçısıdır.
- 6 Eczacı ona günde üç kere alınacak tabletler verdi.
- 7 Aya ilk ayak basan insan Neil Armstrong'tur.
- 8 Göz rahatsızlığınız için gidilecek uzman Dr. Esenyel'dir.
- 9 işte beklerken yapabileceğiniz bir şey.
- 10 Bu sabah sınıfa ilk giren öğretmen oldu.

V - ing ile ilgili yapılar I

a) V - ing (özne) + (tümleç) + eylem + tümleç

Beating a child will do more harm than good. / Çocuğu dövmek yarardan çok zarar verir.

Swimming is a very useful exercise. / Yüzme çok yararlı bir idmandır.

Destroying harmful insects is a useful activity. / Zararlı böcekleri yok etmek yararlı bir iştir.

b) Özne + eylem + (iyelik) + V + ing + tümleç

He avoids making mistakes. / Hata yapmaktan kaçınır.

Do **you** mind my **making** a proposal? / Bir öneride bulunmamın sakıncası var mı?

Açıklama:

(a) kalıbında V-ing yapısı özne konumundadır. (b) kalıbında bütün eylemler kullanılamaz. Sıkça kullanılan eylemlerden kimileri şunlardır: **avoid, consider, enjoy, can't help, mind, practice, risk, can't stand, postpone, admit, suggest, understand, dislike, give up, detest, mention, finish, appreciate vb.**

124) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Watching TV every night is not enjoyable.
- 2 Building a house here will be a big mistake.
- 3 Developing backward countries takes a long time.
- 4 Looking after five children keeps the maid fully occupied.
- 5 Repeating vocabulary exercises is a good way to memorize them.
- 6 Getting letters from her brother makes her feel less homesick.
- 7 Learning a foreign language is not easy.
- 8 Translating a medical text is difficult.
- 9 Growing vegetables in poor soil is uneconomical.
- 10 Criticising other people is easy.
- 11 The man denied knowing anything about the event.

- 12 The thief admitted robbing the bank at midnight.
- 13 The old man detests staying in bed all the time.
- 14 I can't help laughing when I see you
- 15 The worker delayed taking his holiday until August.
- 16 The thief admitted entering the bank by breaking a window.
- 17 I deny telling you anything about her being in love with İlker.
- 18 Do you mind our eating the fish with our fingers?
- 19 The girl suggested having lunch at a restaurant.
- 20 Please excuse my disturbing you.
- 21 I can't understand his leaving his wife.
- 22 Avoid drinking too much water with your meal.
- 23 We considered giving her a book for her birthday.
- 24 I dislike being looked at while trying to learn skiing.
- 25 I can't imagine his studying to be a doctor.
- 26 I am looking forward to seeing you.
- 27 I object to paying twice for the same thing.
- 28 He stopped smoking on his doctor's advice.
- 29 Getting plenty of exercise keeps you healthy.
- 30 He tried getting a couple of aspirins, but they did not have any effect.

125) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Okumak benim en gözde uğraşımdır.
- 2 Fazla işlek caddelerde araba kullanmak zor iştir.
- 3 Sigara içmeyi bırakmak benim için çok zordur.
- 4 Sigara içmek sağlığımız için zararlıdır.
- 5 İngilizceyi anlamak konuşmaktan daha kolaydır.
- 6 Görmek inanmak dır.
- 7 Tüm gün çalışmak zordur.
- 8 Saat 11 'de kahvaltı yapmak kötü bir alışkanlıktır.
- 9 İngilizceyi iyi konuşmak çok alıştırmaya gerektirir.
- 10 Kötü ışıktaki okumak gözler için zararlıdır.
- 11 Mert geçen hafta Özlem'i sinemaya götürmekten hoşlandı.
- 12 Onun Jane ile tiyatroya gitmesine aklım ermiyor.
- 13 Babam eski evi satmadan yeni bir ev almayı düşünmüyor.
- 14 Genç adam tiyatroya gitmekten sözetti.
- 15 Resimlerinizi tekrar görmemizin sizce bir sakıncası var mı?
- 16 Bize güçlüklerimizde yardım etmek istemenizi hepimiz takdir ediyoruz.
- 17 Annem pazarları erken kalkmaktan hoşlanmaz.
- 18 Hırsız para çaldığını kabullendi.
- 19 Aylin kavgalarından sonra nişanlısıyla karşılaşmaktan kaçınıyor.
- 20 Yirmi beş yaşındayken sigara içmeyi bıraktım,

c) Özne + yüklem + (ad öbeği) + ilgeç + V -ing + tümleç

That is a very reliable method **of curing** the disease. / O, hastalığı tedavi etmenin epeyce güvenilir bir yoludur.
They always talk **about moving** to the country. / Onlar hep kırsal alana taşınmaktan söz ederler.

d) Özne + yüklem + (ilgeç) + being + V3 tümleç Özne + yüklem + having been + tümleç

He felt flattered **at being considered** the most successful man. / En başarılı kimse kabul edilmesi hoşuna gitti.
He denied **having been told** to check the engine. / Makineyi gözden geçirmesinin söylendiğini inkâr etti.

Açıklama:

3. kalıpta görüldüğü gibi (look forward to, be used to, object to gibi kimi yapılar dışında) ilgeçten sonra (in, at, for vb) V-ing kullanılır. 4. kalıp edilgen anlamlıdır.

126) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The man objected to having been criticized by the director.
- 2 The car was caught after having been chased for more than an hour.
- 3 This is a reliable method of curing the illness.
- 4 There is already some legislation for protecting the rights of minorities.
- 5 This book contains a lot of information about learning a foreign language.
- 6 There has been some discussion on controlling the outflow of capital from the United States.
- 7 This instrument is used for measuring the heights of distant clouds.
- 8 The government must legislate against illegal cutting in the state forests.
- 9 They saw no reason for not doing as they had planned.
- 10 This scheme goes a long way toward satisfying the demands of the local residents.
- 11 He prides himself on being well dressed all the time.
- 12 The teacher decided against introducing the new topic immediately.

- 13 My mother decided against not having been operated.
- 14 The man objected to being called dishonest.
- 15 The little boy narrowly escaped being run over.
- 16 The young man resented my being promoted before him.
- 17 He denied having been told about the robbery.
- 18 There are several methods of teaching a foreign language.
- 19 Jane is angry about not being invited to the party.
- 20 I can't stand being interrupted.
- 21 The man helped his country by encouraging the people.
- 22 They got help through talking with their friends.
- 23 The writer was honored for helping the poor.
- 24 The young girl started a second school after marrying a fine man.
- 25 The girl insisted on choosing her own husband.
- 26 The young man educated himself by reading many books.
- 27 The woman succeeded in winning the Nobel Prize.
- 28 Nowadays there is no advantage in being a woman, but in the old days a clever woman could take advantage of being female.
- 29 It is true that radioactive materials have increased enormously as a result of testing nuclear weapons.
- 30 I'm against television being watched too often, either by children or adults.

127) Aşağıdaki yapıları örneklerle göre İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Kazadan sağ çıkmış herhangi birini bulmak umudu yoktu.
- 2 Bizi rahatsız ettiği için af diledi.
- 3 Hükümet kısıtlamaları yakın gelecekte kaldırmak hususunda herhangi bir söz vermedi.
- 4 Doktorum bana sigarayı bırakmamı öğütledi.
- 5 Kızım İngilizceyi iyi konuşmada güçlük çekiyor.
- 6 Karısı evini satarak çok para kazandı.
- 7 General belgeleri görmekte diretti.
- 8 Yün alıp satarak çok para kazandı.
- 9 Arkadaşım hayatını kullanılmış araba satarak kazandı.
- 10 Konuşmacı eski şehrin nerede olduğunu anlatmakla söze başladı ve şehrin tarihi hakkında konuşarak sözünü sürdürdü.
- 11 Tom 20 yaşındayken tutuklevine gönderildiğini yalanladı.
- 12 Terörist pazar günü hastaneye götürülmüş olduğunu yalanladı.
- 13 Küçük kız hiç akşam yemeği verilmeden yatağa gönderilmek suretiyle cezalandırıldı.
- 14 Kızım küçüklüğünde Kıbrıs'a götürüldüğünü hatırlıyor.
- 15 Kasada hiç dokunulma izi yoktu.
- 16 Sürücü içkili olarak araba kullanmaktan sorumlu olduğundan para cezasına çarptırıldı.
- 17 Kız arkadaşım dışarı yemeğe götürülmekten hoşlanır.
- 18 Tülin eski kocası tarafından görülmekten kaçınmaya çalışıyor.
- 19 işçi düşük ücret ödenmesinden yakındı.
- 20 Kadın, o akşam adamın evinde görülmüş olmakla övündü.

-Ing ve -ed / sıfat görevli yapılar II

1) V-ing + nesne (tümleç) + tümleç

Witnessing the crime, he had to give evidence in court. / Cinayeti gördüğünden mahkemede tanıklık yapması gerekti.

Visiting a strange city, I like to have a friend with me. / Bir yabancı kenti gezerken yanımda bir arkadaşım olsun isterim.

2) V-ing + nesne + eylem + tümleç / Özne + eylem + (tümleç) + ilgeç + V-ing + ad öbeği

The **living cells** can be seen by means of a microscope. / Canlı hücreler mikroskopla görülebilir.

The bottle must be sterilized **in boiling** water. / Şişe kaynar suda sterilize edilmelidir.

128) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Standing by the door, the man shot at the bird in the trees.
- 2 Needing to keep busy, that man teaches English at a university.
- 3 Knowing they will appreciate it, İlker teaches English to his students.
- 4 Having no other profession, that man is a fisherman.
- 5 Opening the drawer, he took out a revolver.
- 6 Taking of his shoes, the thief crept cautiously along the passage.
- 7 Being a student, he was interested in reading books on history.
- 8 Knowing the language, he found a job.
- 9 Reading the instruction, he made a long distance call. 152
- 10 Feeling rather tired, I telephoned and said I couldn't go to the party.

- 11 Considering everything, it wasn't a bad holiday.
- 12 Rising prices are the result of increasing cost of raw materials.
- 13 The existing problems of the government are completely financial.
- 14 A magnifying device was attached to the machine.
- 15 Decreasing exports are the main concern of the government.
- 16 We couldn't account for our differing results.
- 17 The path of the planet was followed with a revolving telescope.
- 18 The police dispersed the crowd with running water.
- 19 The names were carved on a revolving door.
- 20 The confusing factors in the existing situation is the interfering action of the government.
- 21 Knowing the main reason, you can tell me something about the cause of dispute.
- 22 Hearing the bad news, he rang up his friend.
- 23 Being in love, he decided to ask Oya to marry him.
- 24 Operating on a man, the surgeon got a bad cold.
- 25 Being a doctor, he is very often called out late at night.

129) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Bir kimse insanları aldatarak birşey elde edemez.
- 2 Bir kimse toplu taşıma araçlarını kullanarak çok para biriktirebilir.
- 3 Kız şansını görerek daha çok çalıştı.
- 4 Görevini sevdiğinden bir ilkokulda öğretmenlik yapmaktadır.
- 5 Tüm olasılıkları düşünerek problemi doğru çözdü.
- 6 Öğretmen bir makale yayınlamayı arzuladığından İngilizce bir parçayı çevirdi.
- 7 Yazar kitabını bitirmeyi umduğundan çok çalıştı.
- 8 Kitabı bırakarak pencereye doğru yürüdüm ve dışarı baktım.
- 9 Büyük bir kentte yaşadığımızdan birçok olanaklarımız var.
- 10 Dağcı (tırmanıcı) bir eliyle ipi tutarak binaya tırmandı.
- 11 Bahçenin etrafına koruyucu ağaçlar dikildi.
- 12 İletici aygıtlar iyi çalışır durumda değil.
- 13 Teypler iyi çalışır durumda.
- 14 İran ve Irak arasındaki savaşta artan (çok) sayıda asker öldürüldü.
- 15 Yaşlı kadın kaçak gazdan zehirlendi.
- 16 Parkın ortasından geçerken birçok güzel çiçek gördük.
- 17 Okullu çocuklar bir şarkı söyleyerek düzenlice sınıflarına girdiler.
- 18 Anne mutlu bir şekilde gülümseyerek bebeği kolları arasına aldı.
- 19 Adam bir dua mırıldanarak camiye girdi.
- 20 Cesaretimi toplayarak tekrar aslana saldırdım.

3) Ad öbeği + V-ing + tümleç + eylem + tümleç (NP + V - ing + Comp + V + Comp)

The demonstrator, **protesting violently** (who protested violently) was led away by the police. / Yoğun protestoda bulunan gösterici polis tarafından uzaklaştırıldı.

Anybody **working hard** (who works hard) will succeed at the end. / Çok çalışan kimse sonunda başarıya ulaşacaktır.

A diet lacking in protein (which lacks in protein) can be dangerous for health. / Proteinden yoksun bir gıda rejimi sağlık için tehlikeli olabilir.

Not: 'Progressive meaning' - şu anda devam eden bir anlam veren yapılarda "Participle" yapı kullanılır. Böyle olmayanlarda "relative clause" kullanmak gerekir.

4) Having + V3 + (tümleç) + tümleç

Having seen that movie (As we had seen that movie) we went somewhere else. / O filmi gördüğümüzden başka bir yere gittik.

Having failed to obtain promotion (Because / As he had failed to obtain promotion) he lost interest in his job. (Terfi edemediği için, işe karşı ilgisini yitirdi.

5) V-ing + tümleç + tümce

Feeling rather tired, I went to bed early. / Oldukça yorgun hissettiğimden erken yattım.

Being unable to help in any other way, I gave him some money. / Başka türlü yardım edemediğimden ona biraz para verdim.

Not: Bu yapılar sıfat (2,3) ve zarf (1,4) görevindedir.

130) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The man driving the car was drunk.
- 2 The woman holding a baby in her arms is waiting to see the doctor.
- 3 Anyone wishing to leave early may do so.
- 4 Anyone knowing anything about the crime is asked to communicate with the police.

- 5 The surgeon operating on the patient is a well - known doctor in the town.
- 6 The physician examining my brother-in-law is from England.
- 7 The beautiful girl talking on the phone is my secretary.
- 8 Choosing his words with care, the speaker made a good speech.
- 9 Standing in the middle of the crowd, he made a speech about political situation.
- 10 Judging from recent events, the Government appears to be gaining in popularity.
- 11 Discovering his talent for music, the teacher gave up his job to become a professional singer.
- 12 Having failed twice in the exam, he didn't want to try again.
- 13 Having been his own boss for a long time, he found it hard to accept orders from another.
- 14 Romeo, believing that Juliet was dead, decided to kill himself.
- 15 Having chosen the best course of action, he made his father very proud of him.
- 16 Having read the textbook thoroughly, you answered the questions correctly.
- 17 Having typed the letter, the secretary gave it to the director to sign it.
- 18 Having seen London, I was able to tell everyone all about it.
- 19 The woman sitting in the waiting - room wants to see the doctor.
- 20 Having gone to bed, he didn't want to be disturbed by anyone.
- 21 Having failed in the examination, he joined the army.
- 22 Having made a long shopping list, they went to the supermarket.
- 23 The dentist holding his drill examined the patient.
- 24 Having eaten their dinner, they asked for dessert and coffee.
- 25 The politician standing on a chair addressed the crowd.

131) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz. "(Bu yapıların relative clause ile çevrilmeleri de olanaklıdır.)"

- 1 Orada oturan adam akıllıdır.
- 2 Sınıfta ödevini hazırlayan bir öğrenci var.
- 3 Cana yakın görünen kız Amerikalı.
- 4 Kapının yanında ayakta duran adam benim İngilizce öğretmenimdir.
- 5 Sağda oturan kızı seviyorum.
- 6 Makinada çalışan adamı biraz tehlike bekliyor.
- 7 Kız paketi sarınca postaneye gitti.
- 8 Kurs için gereken belgeleri tamamlamış olduklarından kaydolmalarına izin verildi.
- 9 Bacağını kırmış olduğundan hastaneye kaldırıldı.
- 10 Adam özel eğitim görmüş olduğundan İngilizce öğretmeye başladı.
- 11 Bütün kış çok çalıştığımızdan tatil yaptık.
- 12 Kız bütün olasılıkları düşünmüş olduğundan problemi çözdü.
- 13 Çocuk sınavda başarılı olduğundan İngiltere'ye gönderildi.
- 14 Konuşmayı dikkatlice dinlemiş olduklarından mantıklı sorular sordular.
- 15 Londra'da bulunduğumdan müzeleri gezme olanağım oldu.
- 16 Saat 9:00 da müdürü ziyaret ettiğimden şehirden ayrıldım.
- 17 Yeni filmi gördüğünden (filmi) çocuğa anlatabildi.
- 18 Başarılı bir öğretmen olduğundan tüm sorularınızı yanıtlayabilir.
- 19 Burcu pencereden dışarı baktığından bahçede bir hırsız olduğunun farkına vardı.
- 20 Kendini çok hasta hissettiğinden doktoru görmek istedi.
- 21 Trafiği yöneltten polis yorgun görünüyordu.
- 22 Mavi arabayı süren kız Burçak'tır.
- 23 Sandalyede oturan adam benim doktorumdur.
- 24 Konferansa katılan insanların hepsi mühendistir.
- 25 Müdür hasta olduğundan birkaç gün yattı.
- 26 Köpek kızgın bir şekilde havlayarak caddeden aşağı koştı.
- 27 Genç adam çocuğu kurtarmak için hayatını tehlikeye atarak kalabalığın içinde kayboldu.
- 28 Nehirde taşkın tehlikesi olduğu için tüm yöre halkı daha yüksek (bir) yere taşındılar.
- 29 Son olaylar değerlendirilirse hükümetin itibarının artmakta olduğu görülür.
- 30 Cinayete tanık olduğu için mahkemede tanıklık yapması bekleniyordu.

6) Bağlaç / ilgeç + V-ing + tümleç + tümce (Conj / Prep + V - ing + Comp + Sentence)

Özne + yüklem + (tümleç) + ilgeç + V-ing + tümleç

After talking to her I always feel better. / Onunla konuştuktan sonra kendimi hep iyi hissedirim.

On being introduced to somebody, a Turkish person often becomes friends. / Biriyle tanıştırdıktan sonra bir Türk genellikle arkadaş olur.

In **criticising** my work, he pointed out my mistakes. / İşimi eleştirirken yanlışlarımı gösterdi.-

The government improved the forests **by removing** the old trees. / Hükümet yaşlı ağaçları ayıklayarak ormanı geliştirdi.

İlgeçlerden sonra **V-ing** kullanıldığı bir kez daha anımsanmalıdır.

7) V-3 + tümleç + tümce (V3 + Comp + Sentence)

Used economically, this box will last for a month. / Tutumlu kullanılırsa bu kutu bir ay gider.

Warned by his doctor, Mehmet began to exercise. / Doktoru tarafından uyarılan Mehmet idmana başladı.

8) Özne + V3 + tümleç + tümce (S + V3 + Comp + Sentence)

a) The curriculum **used** as basis for teaching is provided by the Ministry of Education. / Öğretim için kullanılan müfredat programı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanır.

b) Özne + yüklem + tümleç + V3 + tümleç (S+V +Comp + V3 + Comp)

Primitive villages developed into towns **surrounded** by walls. / ilkel köyler surların çevrelediği kentlere dönüştüler.

9) (the) + V3 + (ad öbeği) + eylem + tümleç

The **required** material can be imported from England. / Gerekli malzeme İngiltere'den ithal edilebilir.
Improved methods of education should be introduced. / Geliştirilmiş eğitim yöntemleri getirilmelidir.

Bu yapıda V3 açıkça sıfat görevindedir.

132) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The editor of "Cumhuriyet" impressed by Mr Demir's letter, printed his letter on the editorial page.
- 2 Tired of his work, Aydın still teaches English at a secondary school.
- 3 The book borrowed from the library was the right one for a reading course.
- 4 The student dismissed from the school refused to take another exemption test.
- 5 Given only three months to live, Jane decided to go on a world cruise.
- 6 Light consists of vibrations generated by the light source.
- 7 You could see large areas of land exposed to the danger of floods in coastal areas.
- 8 Energy produced by an atom costs most more than energy produced by coal or petroleum.
- 9 Some televisions also receive radio signals sent by artificial satellites and rockets.
- 10 Electro-magnetic waves emitted by stars are recorded by special instruments.
- 11 These were the woods inhabited by wild animals.
- 12 By cutting the trees, villagers ruined the forest.
- 13 The danger of fire is reduced by removing all inflammable material near the forests.
- 14 The crop is protected by spraying with chemicals.
- 15 Before applying for a job, one should consider his qualifications.
- 16 In studying history, we learn about mankind.
- 17 By defeating the invaders, the Turkish Cypriots strengthened their authority • over the Island.
- 18 The overloaded lorry had begun to descend the hill.
- 19 Bombed repeatedly in 1940 and 1941, the City of London has lost many of its famous historical places.
- 20 Followed by his wife and several children, the landlord came to greet us with traditional courtesy.
- 21 Attracted by the smell of food, the hungry cats came to the very doorstep for food.
- 22 The old King, loved and respected by everyone, has done a great deal for his people.
- 23 The plays of Shakespeare, translated into French during the eighteenth century, had an important influence on French literature.
- 24 Many people disappointed with the new scale of salaries, have applied for a transfer.
- 25 The travellers, beaten mercilessly by robbers, lay helpless on the ground.
- 26 The town, served by good roads from four different directions, has become an important market.
- 27 Infuriated by the interruptions, the speaker refused to continue.
- 28 The concert given by the 15 year-old boy was a great success.
- 29 Born and bred a countryman, he was bewildered by Istanbul.
- 30 Surrounded by yelling children, the young man got on the bus happily.

133) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz. (Ad + V-ing yapılarının etken, Ad + V-ed yapılarının edilgen bir yapıdan geldiklerini anımsayınız. Bu yapılar genellikle sıfat tümceciklerinin kısa biçimleridir.)

- 1 Birbiri ardına gelen fırtınalarla dayanıklılığı azalan köprü güvenilir değildi.
- 2 Genç kadın, kocası peşinde, odaya girdi.
- 3 Eşkıyalar konusunda uyarıldıklarından dağa tırmanmadan önce değerli eşyalarını evde bıraktılar.
- 4 Doktoru tarafından inandırılan çocuk, hapları kullanmaya başladı.
- 5 Konuşmacının bir sözünden memnun olan bay Boztaş 'bravo' diye bağırdı.
- 6 Dinleyicilerin tepkisinden memnun olan bay Kocaman herşeyi yeniden açıkladı.
- 7 Yöresel gazete 'Expres'deki bir makaleden etkilenen bay Aksoy başyazara bir mektup yazdı.
- 8 Bu dergi 11 yaşından küçük çocuklar için basitleştirilmiş resimler içermektedir.
- 9 Türkiye, endüstrisi için gereken tüm maddeleri üretemez.
- 10 Atom reaktörü tarafından üretilen enerji çok pahalıdır.
- 11 Milli Eğitim Bakanlığı yeni programları geliştirmek için gereksinim duyulan bilgileri sağlar.
- 12 Programdan beklenen yararlı sonuçlar kurulun raporunda ana hatlarıyla belirtildi.
- 13 Barış için kendi arzuları ile bir araya gelmiş beş ülkenin temsilcileri vardı.
- 14 Kimi insanlar yasal olmayan bir şekilde ağaçları keserek Türkiye'nin bu kesimindeki ormanları harap ettiler.
- 15 Bir bilim adamı kuramını deneylerle göstererek kanıtlamalıdır.
- 16 Doktorlar hastalığın yayılmasını önleyici önlemler alarak hastalarının hayatlarını kurtardılar.

- 17 Çalışma koşulları çağdaş havalandırma yöntemleri sunularak geliştirilir.
- 18 Bitkiler havadaki karbon dioksiti alarak (onu) temizler.
- 19 Deniz suyu damıtılarak tatlı su elde edilir.
- 20 Arabayı çalıştırmadan önce benzini kontrol ettim.
- 21 Adam sert davranmadan (huysuz) çocuklara her zaman (yapmak) istediğini yaptırır.
- 22 Annesi tarafından desteklenen kız sınavı kazandı.
- 23 Açlığın cesaret verdiği kuşlar yiyecek için iyice kapı eşiğine kadar geldiler.
- 24 Projektöre yakalanan uçak ateş böceği gibi görünüyordu.
- 25 İşten son derece yorgun dönen genç adam kendini yatağının üstüne attı.

GENEL ALIŞTIRMA

134) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 To implement the new laws may not be easy, but if everyone does his part we will succeed.
- 2 To be fair, I don't think he meant any harm.
- 3 Defining the problem is easier than providing the solution.
- 4 Convincing them that they are still making progress is hard.
- 5 Being a mother of five children she understands such problems.
- 6 Repeating what he had said earlier, the chairman assured share holders that profits would show a distinct improvement the following year.
- 7 Having swum two-thirds of the distance across the Channel, Dixon could not give up now.
- 8 Your having arrived on time saved me.
- 9 Our having read the book made the movie boring.
- 10 Having been recognized, Elvis was mobbed by his fans.
- 11 Having seen that movie, we went somewhere else.
- 12 He lost interest in his job, having failed to obtain promotion.
- 13 The newspaper finally ceased publication, its circulation having dropped steadily over a period of years.
- 14 Having finished the painting, he gave a sigh of relief.
- 15 Having overheard part of their conversation I thought it best to remain hidden until after they had left.
- 16 France has been experiencing its hardest winter for years, some areas in the east having lain under five feet of snow for nearly five months.
- 17 Questioned by the police, several witnesses described the robbery.
- 18 Warned by his doctor, Jack began to exercise.
- 19 Researchers have now proved earlier theories to have been incorrect.
- 20 Members themselves acknowledge many of their predictions to have been over-optimistic.
- 21 Tim was supposed to have brought the money.
- 22 I am sorry not to have met you before.
- 23 It is difficult to make both ends meet these days, the taxes being so high.
- 24 It is not easy to get into the University, with the examinations so difficult.
- 25 One of the disadvantages of the lectures is that one does not generally get an opportunity of discussing with the lecturer any of the points arising from them.
- 26 He turned down the job he was offered, being reluctant to commit himself to a long contract.
- 27 He felt flattered at being considered the best man to take on the chairmanship of the society.
- 28 The holiday being over, we must now get down to some hard work.
- 29 The meeting was expected to have finished by now.
- 30 He should have been a little more tactful.
- 31 Being so rich, he had never had to worry about money.
- 32 Being the oldest person present, she felt she should take the initiative.
- 33 Being an engineer, he has a great deal of experience with machines.
- 34 Having a high protein content, soya-beans are a popular meat substitute.
- 35 After having been installed, the new equipment was thoroughly tested.
- 36 After having arrived at the factory, raw silk is carefully washed and dried.
- 37 Having a lot of oil, Saudi Arabia is a rich country.
- 38 After having developed a new drug, the doctor was invited to give a speech.
- 39 Having a bad chest means going without cigarettes.
- 40 Having lost my watch, I had to buy a new one.

135) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Askerliğini yapmadan önce çok daha şişmandı <
- 2 O hatayı yapması hepimizi şaşırttı.
- 3 Oda müziği dinleme en büyük zevkim.
- 4 Uzun yolculuğun ardından bitkin düştüğüm için hemen uyumuşum.
- 5 Açık seçik konuştuğum için, salonun arkasında oturan herkesin beni duymasını sağladım.
- 6 Yeterli sayı olmadığı için, toplantı ertelendi.
- 7 Toplum önünde ilk kez konuşmak korkunç bir deneyim olabilir.
- 8 Fabrikayı kapama, insanları işsiz bırakmak anlamına gelir.

- 9 Müdür tarafından tenkit edilmesine içlerledi.
- 10 Şirket ekonomik olmayan fabrikaları kapatmaya karar verdi.
- 11 Sizi beklettiğim için özür dilerim.
- 12 Bunu tartışarak boşa vakit harcamayalım.
- 13 işini kaybettiği için artık işsiz.
- 14 İşe ilgi duyan herhangi bir kimse başvuruda bulunabilir.
- 15 Dinleyiciler arasında bulunan herkes Dr. Emir tarafından verilen konferansı beğendi.
- 16 Yardıma ihtiyacınız olursa, isteyeceğiniz kişi benim.
- 17 Alaska, 1867'de Rusya'dan satın alındığı zaman yaklaşık yedi milyon dolara mal olmuştu.
- 18 Tırnaklarını yemek hoşuna gitmiyor ama, elinde değil.
- 19 Mektuba çabuk cevap verişimiz adamı memnun etti.
- 20 Murat'ın bize yardım etmek istemesine çok sevindik.

ETTİRGEN YAPI

1) Özne+have/get + nesne + V3+ tümleç (S+have/get + obj. + V3 + Comp)

I **have** my hair **cut** every month. / Her ay saçımı kestiririm.

You can **have** your hair cut. / Saçınızı kestirebilirsiniz.

I must **get** my shoes **polished**. / Ayakkabılarım boyatmalıyım.

2) Özne + have + nesne + V1 + tümleç Özne + get + nesne + to + inf. + tümleç

She **had** the doctor vaccine her baby. / Bebeğini doktora aşılattı.

I'll **get** him **to repair** my car. / Ona arabamı tamir ettireceğim.

I **must have** an oculist **examine** my eyes. / Gözlerimi bir göz examine doktoruna muayene ettirmeliyim.

Açıklama:

1 ve 2. kalıpta nesne ve eylemin durumuna dikkat edilmelidir.. 1. kalıpta V3 2. kalıpta V1 kullanılması özellikle önem taşımaktadır. Ayrıca ikinci kalıpta **get** eyleminden sonra **to-inf** kullanıldığına dikkat edilmelidir.

3) Özne + make/let + nesne + V1 + (tümleç)

The teacher **made** him **do** a lot of homework. / Öğretmen ona çok ödev yaptırdı.

My father **made** me **go to the** dentist. / Babam beni dişçiye gitmeye zorladı.

His parents didn't **let** him **play** outside. / Anne-babası dışarıda oynamasına izin vermedi.

Bu kalıpta kullanılan **make** eyleminin zorlayıcılık anlamı olduğunu anımsa-malıdır. Her iki eylemin (make/let) nesnesinden sonra kullanılan ikinci eylemin (do, play, go) **to** almadan kullanılmaları özellikle önem taşımaktadır.

4) Have + ad + V3 veya infinitive

Have the technician repair the car. / Arabayı teknisyene tamir ettiriniz.

Have the car repaired. / Arabayı tamir ettirin.

136) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 I have my hair cut every month.
- 2 My brother had his tonsils removed last year.
- 3 You must have your tooth filled.
- 4 They had the blood brought from the blood bank for the patient.
- 5 You have to have your tooth extracted.
- 6 You must have your car repaired before going on holiday.
- 7 You can have my appointment cancelled.
- 8 I had the doctor examine the patient.
- 9 The man got the doctor to discharge the patient. 10 The police made the thief tell the truth.
- 11 The patient got the nurse to take his temperature.
- 12 We always have the servant wash the dishes.
- 13 Have the doctor examine the patient.
- 14 She was having Fuat clean the room when you came in.
- 15 She ought to get someone mend the radio tomorrow.
- 16 I am going to have someone mend the radio tomorrow.
- 17 I'd better have the letter translated.
- 18 They are having the rooms whitewashed.
- 19 Who do you have your hair cut by?
- 20 Where did you have your clothes dry-cleaned?
- 21 Who did you have your clothes dry-cleaned by?
- 22 Who do you think you are going to have your tooth extracted by?
- 23 When do you think you are going to have your picture taken?
- 24 The teacher didn't let the student go out.
- 25 The mother didn't let her daughter watch the movie.

- 26 Have the interest rates reduced.
- 27 Have the waiter bring some water.
- 28 She has had her attorney solve her problems.
- 29 I want to have this picture framed.
- 30 She had the dress shortened at the shop where she bought it.
- 31 We had the roof repaired last week and it cost 750 million TL.
- 32 You should have hung those trousers up, not folded them. Now you'll need to have them pressed.
- 33 It is a bit risky having only one door key. Why don't you have an extra key cut?
- 34 Making students sit upright in their seats does not necessarily make them more responsive to learning.
- 35 My bicycle chain is loose. I must get it tightened.

137) Aşağıdaki tümceleri (Ettirgen yapı kullanarak) İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Saçınız çok uzun, kestirmelisiniz.
- 2 Ayakkabılarınız **Kirli**, onları boyatabilirsiniz.
- 3 Yaşlı adam gözlerini ünlü bir göz doktoruna muayene ettirdi.
- 4 Babası John'un dışıye gitmesini sağladı.
- 5 Erkek kardeşim lastikleri yarın değiştirecek.
- 6 Bugünlerde savaşta giderek daha çok insan öldürülüyor.
- 7 Bütün binayı birine badana ettirdik.
- 8 Birisine fazladan bir oda ekletecekler.
- 9 Pantolonunuzu uzattırmanız gerekmezdi.
- 10 Doktor John'a sigarayı bıraktırdı.
- 11 Polis sanığı haftalarca izlettirmişti.
- 12 Gerekli olduğunu düşünseler adamı izlettirirlerdi.
- 13 Hırsız alarmini her yıl kontrol ettirir.
- 14 Kilitleri değiştirebilirsiniz.
- 15 Altı aylıkken bebeğini doktora aşılattı.
- 16 Doktor hastanın odada gezinmesine izin verdi.
- 17 Filmleri tab ettirdik.
- 18 Ahmet dün dişini çekti.
- 19 Anne oğluna odasını temizlettirdi.
- 20 Tansiyonumu ölçtürmem gerek.
- 21 Örnekleri laboratuara göndertin.
- 22 Öğretmen günde birkaç kez tahtayı sildirir.
- 23 Bütün pencerelere demir (parmaklıklar) taktırdılar.
- 24 Yarın dişlerime baktırıyorum.
- 25 Robert en çok sevdiği hocasına kendisi için bir tavsiye mektubu yazdırttı.
- 26 Evdeki tamirleri sonbaharda yaptıracak.
- 27 Uyku hapları insanları uyutur.
- 28 Sigaralar insanları öksürtür.
- 29 Arabanızı kime yıkatırsınız?
- 30 Yıkıtmam. Kendim yıkarım.
- 31 Belediye, çöpleri niçin toplatmıyor?
- 32 Janet veznedara bir on dolar bozdurdu.
- 33 Geçtiğimiz günlerde apandisitimi aldırđım.
- 34 Kapıya yeni bir kilit taktırmış olmalı.
- 35 Ona her şeyi söylediler.

BİLEŞİK TÜMCELER (Compound sentences) AD TÜMCECİKLERİ (Noun clauses)

1) Özne + eylem + that + özne + eylem + tümleç (S+V+ that+S + V Comp.)

People believed **that the earth was flat.** / İnsanlar dünyanın düz olduğuna inanırlardı.
It is maintained **that linguistics is a science.** / Dilbilimin bir bilim olduğu öne sürölmektedir.
Common sense demands **that principles of non-violence should prevail everywhere.** / Sağduyu şiddete karşı olan ilkelerin her yerde egemen olmasını diliyor.

2) That + özne + eylem + tümleç + eylem + tümleç

That he will come back soon is certain. / Yakında geleceğı kesin. (It is certain that he will come back soon)
That women are worse drivers than men has never been proved. / (It has never been proved that women are worse drivers than men) Kadınların erkeklerden daha kötü sürücü oldukları hiçbir zaman kanıtlanmamıştır.
That the world is round is obvious. / Dünyanın yuvarlak olduğu belli. (It is obvious that the world is round)

3) The fact + that + özne + eylem + tümleç + eylem + tümleç

The fact that a healthy man has a higher resistance to disease is quite obvious. / Sağlıklı bir kimsenin

hastalığa daha büyük direnci olduğu açıktır. **The fact that you have not signed your name to the letter** shows that you lack courage. / Mektuba imza atmamış olman cesaretsizliğini gösteriyor.

Açıklama:

Ad tümcecikleri ad yerine geçen sözcük kümeleridir. Bu nedenle adlar gibi, özellikle özne ve nesne olarak kullanılırlar. 2. kalıp ancak **be, make** gibi çok sınırlı eylemlerle kullanılır. Yine örneklerden de anlaşılacağı üzere 2 nci kalıp, 1 nci kalıpta "IT"le başlayan tümcelerin başka bir şekilde söylenişidir.

138) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 That he isn't interested in world affairs is surprising.
- 2 That all politicians are honest is not completely true.
- 3 That he has been very busy lately is obvious.
- 4 That the girl prefers to be alone is possible.
- 5 That he doesn't like large social gatherings is apparent.
- 6 That there may be life on another planet is almost inconceivable.
- 7 That the conversation was upsetting him soon became obvious.
- 8 That the driver succeeded in avoiding an accident was due to luck rather than judgment.
- 9 The fact that our means are limited prevents our development.
- 10 The fact that the man has had no experience in this field is the reason for his failure.
- 11 The fact that you will take the examination will decrease my chance.
- 12 The fact that she will marry my elder brother does not concern me.
- 13 The fact that he now knows the secret creates a rather difficult situation.
- 14 The fact that he is ignorant of the law is not accepted as an excuse for breaking the law.
- 15 The fact that you have accepted this job will worry your wife very much.
- 16 The fact that he has learned English in England doesn't imply his being able to speak the language perfectly.
- 17 The fact that he Prime Minister was seriously ill at the time of the crisis is now generally known.
- 18 The fact that he had been visited by the police in connection with the recent crime was denied.
- 19 I can't imagine that he would agree to such a proposition.
- 20 The police hope that they will solve the crime soon.
- 21 The Minister of Labour agreed that he would meet the union leaders.
- 22 The accused pretended that he didn't understand the lawyers question.
- 23 The commander ordered that his troops should lay down their arms.
- 24 Many of the audience considered that he speaker had overstated his case.
- 25 The majority of critics thought that the film was highly original.
- 26 It is alleged that the man has killed his wife out of jealousy.
- 27 It is clearly stated that no one may be detained without a trial.
- 28 It is believed that nothing can travel faster than electro- magnetic waves.
- 29 It might be thought that birds flying from the northern to the southern hemisphere every year always follow the same route.
- 30 It is supposed that the first plants to appear on earth lived in the sea.
- 31 It has been known that green plants have the power to purify the air by removing the carbon dioxide from it.
- 32 It is known that there is a close relationship between Turkey and the Arab world.
- 33 It is said that he is very rich.
- 34 It is suspected that the murder has been committed by the. young woman on Sunday.
- 35 It is retorted that our soldiers are fighting bravely.
- 35 It was accepted that changes would not be made in the constitution without consulting the opposition leaders.
- 37 It is feared that he has been killed by terrorists.
- 38 It has long been known that goats were one of the main causes of forest devastation.
- 39 It is probable that the Government will resign.
- 40 The Prime Minister clearly suspects that his party has little chance of winning the next election.

139) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Dünyanın yuvarlak olduğu biliniyor.
- 2 Dünyanın bir nükleer savaşın eşiğine geldiği (gelmiş olduğu) öne sürülmektedir.
- 3 Ekonomik durumumuzun bugünlerde düzeldiği varsayılmaktadır.
- 4 Bunalımın yaklaşmakta olduğu gözlemlendi.
- 5 Matematik'in bütün bilimlerin temeli olduğu, sayı bilimi olan aritmetiğin de matematiğin temeli olduğu söyleniyor.
- 6 Arkadaşlarına ihanet etmeyecek olması onun adına çok onurlu bir davranıştır.
- 7 Onun hiç erkek arkadaşının olmayışı anne babasını çok üzüyor.
- 8 (Onun) yabancı oluşu bir iş bulmasında güçlük yarattı.
- 9 Ahmet'in nişanlısını görmek istemediği bellidir.
- 10 Savaşın sona erdiği bir söylenti idi.
- 11 Dekanın istifa edeceği doğru değildir.
- 12 Yabancı dil öğreniminin özel bir beceri gerektirmediği bir iddiadır.

- 13 Dikkatli bir incelemeden sonra fiatların yükselmiş olduğu sizce kolay anlaşılacaktır.
- 14 Yasaların çoğunun uygulanmadığı doğru değildir.
- 15 Toprağın ılıman iklim bölgesinde bulunması çok çeşitli bitki yetişmesine olanak sağlamaktadır.
- 16 O bölgelerden gelen oyların geçersiz oluşu seçim zamanında çok güçlükler yarattı.
- 17 Yağmurun ilkbahar ve sonbaharda en yüksek düzeyde oluşu sel tehlikesini büyük oranda artırır.
- 18 Disiplin olmaksızın, gerçek özgürlüğün olanaksız olduğuna inanılmaktadır.
- 19 Herkes, öldürücü nükleer silahların uygarlığı yok etmek için kullanılmayacağını ummaktadır.
- 20 Eğitimciler dil öğretimi yapılan bir sınıfta en ideal sayının 10 ile 15 arasında olduğunda birleşmektedirler (görüş birliği içindedirler.)
- 21 Polis ihbarcının güvenilir olduğuna inandı.
- 22 Başbakan, partisinin gelecek seçimlerde kazanma şansının çok az olduğundan açıkça şüphe etmektedir.
- 23 Muhabirimiz durumun şimdi kontrol altına alındığını bildirmektedir,
- 24 Zanlı, çalınan eşyaları almış olduğunu kabullendi.
- 25 Tanık, soygun sırasında bankanın dışında mavi bir arabanın parkettiğini görmüş olduğunu bildirdi.
- 26 Ekonominin yavaş yavaş düzelmekte olduğuna geniş ölçüde inanılıyor.
- 27 Bana bilgisayar konusunda uzman olduğunuz söylendi.
- 28 Diş hekimleri, her yemekten sonra dişleri temizlemenin ve çikolata ve benzeri tatlılarla şekerli yiyeceklerden kaçınmanın diş çürümelerini önlediğini bildiriyorlar.
- 29 Odasının dağınık olması herhangi bir şeyi bulmasını engelliyor.
- 30 ilk kez tüm sınavlarımı vermem ailemi şaşırttı.
- 31 Havaalanında bizi karşılayacak kimse olmaması beklenmediğimizi gösteriyor.
- 32 Bilim adamları, sigara içmenin kişinin akciğer kanseri olma ihtimalini artırdığını ileri sürdükleri zaman, bu bazı çevrelerde iyi karşılanmamıştı.
- 33 Çoğu kimse dünya nüfusunun otuz ya da kırk yıl içinde iki katına çıkabileceğinin farkında değil.

SORU SÖZCÜKLERİYLE YAPILAN ÖTEKİ AD TÜMCECİKLERİ

1. Tümce + if/whether + özne + eylem + tümleş

He wondered **if I could speak Spanish**. / İspanyolca bilip bilmediğimi merak ediyordu.

Scientists wanted to find out **whether cancer can be cured**. / Bilim adamları kanserin tedavi edilip edilemediğini öğrenmek istediler.

It is a little difficult to judge **whether he really means what he says**. / Söylediğini gerçekten söylemek isteyip istemediğine karar vermek güç.

2. If/whether + özne + eylem + tümleş + eylem + tümleş

Whether we buy the house or not depends on how much it costs. / Evi satın alıp almamamız fiatına bağlı.

If he was a traitor or not is still unknown. / Vatan haini olup olmadığı bugün de bilinmiyor.

Açıklama:

1. kalıp bu yapının nesne olarak, 2. kalıp ise özne olarak kullanılışını göstermektedir. 2. kalıpta bütün tümcecik özne olduğundan yeni bir özne kullanılmamaya özen göstermelidir.

140) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The little boy wondered if it would be possible to see the other side of the moon.
- 2 Most scientists still do not know if viruses should be regarded as living organisms or not.
- 3 He wanted to know if I could tell him the time.
- 4 The policeman asked the man whether he had seen the thief or not.
- 5 The murderer doesn't know whether he has killed the man or not.
- 6 Selçuk asked whether they were working on the project now.
- 7 Seda wanted to know whether I had bought a present for Onur or not.
- 8 I don't know if Monday is Mert's birthday.
- 9 Whether you do it or not depends on conditions.
- 10 If he robbed the bank or not is still unknown.
- 11 Whether to fly or sail to England is a question of money.
- 12 If he was a good writer or not is now known
- 13 My daughter can't decide whether to study or go to the party.
- 14 Whether he will buy a Flat or a Ford depends on his father.
- 15 I wonder if I had a chance to stay in the United States.
- 16 I wonder if you would mind sitting over there.
- 17 Whether we can help you is a difficult question.
- 18 We must reach a decision whether we should sell the house or not.
- 19 I don't care whether your car breaks down or not.
- 20 Whether we need it is a different matter.

141) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Gelip gelmeyeceğini bilmiyorum.

- 2 Filmi görüp görmediğimi sordu.
- 3 Gitsem mi, burda mı kalsam bilmiyorum.
- 4 Bana, kahvaltıda çay mı yoksa kahve mi tercih ettiğinizi sordu.
- 5 Sizi görmek için vakit bulup bulamayacağımdan kuşkuluyum.
- 6 Cuma günü gelip gelmeyeceğini soracağım.
- 7 İngiltere'ye gemiyle mi yoksa uçakla mı gideceğimize karar vermedik.
- 8 Londra'ya gidip gitmeyeceklerini merak ediyorum.
- 9 Kardeşinin daha iyi bir iş bulup bulmadığını merak etti.
- 10 Kız, arkadaşının yarına kadar bekleyip beklemeyeceğini merak ediyor.
- 11 Bize biraz daha süre verip vermeyeceklerinden kuşkuluyum.
- 12 Polis kazayı görüp görmediğimi sordu.
- 13 Evimi sigorta ettirmek isteyip istemediğimi öğrenmek istedi.
- 14 Birisinin ona bundan söz edip etmediği belli değil.
- 15 Kızla konuşup konuşmamak; işte sorun bu.
- 16 Sözleşmeyi imzalaması ya da imzalamaması çeşitli faktörlere bağlı.
- 17 Partiye gelip gelmemesi karısına bağlı.
- 18 Uçağın havaalanına vaktinde gelip gelmemesi havaya bağlı.
- 19 Yabani otların zehirli olup olmadıkları artık anlaşıyor.
- 20 O arabayı satın alacak kadar paranız olup olmaması önemli değildir.

3) Tümce + soru sözcüğü + (what/where vb) + özne + eylem + tümleç

I don't know **where they live**. / Nerede oturduklarını bilmiyorum.

Japan provides the most striking example in the modern world of **what technology can achieve**. / Japonya çağdaş dünyada teknolojinin neler başarabileceğinin çarpıcı bir örneğini oluşturmaktadır.

People always discuss **how disarmament could be achieved**. / İnsanlar hep silahsızlanmanın nasıl başarılabilirliğini tartışırlar.

4) Soru sözcüğü + özne + eylem + (tümleç) + eylem + tümleç

What they need most of all is money. / En çok gereksinme duydukları şey paradır.

Why he did so is a complete mystery. / Onu niçin yaptığı tümüyle bir giz.

Bu kalıptaki tümceciklerin özne olarak kullanıldıklarına dikkat edilmelidir.

5) Ad + soru sözcüğü + özne + eylem + tümleç + eylem + tümleç

The reason **why food is short** is obvious. / Yiyeyeğin neden az olduğu belli.

142) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The reason why he is late is that there was a breakdown on the railway.
- 2 The reason why they don't want to help the man is not known.
- 3 They wanted to know how he had done that.
- 4 I don't know when my dress will be finished.
- 5 The boy wants to know where the girl has put his pencil.
- 6 We wonder why he sings so loudly.
- 7 He asked me what the matter was.
- 8 I want to know who she will go to the cinema with.
- 9 The teacher asked him which book he was taking.
- 10 He wondered when I was beginning my holiday.
- 11 You must not forget what I told you last lesson. 12 We must decide what we want to do.
- 13 I haven't enough time to finish what I intended to do.
- 14 Mental ability can not be judged from how much a person knows
- 15 What you said was not true.
- 16 What is important is the marketing of the product.
- 17 What we are concerned with is finding new sources and kinds of energy.
- 18 When she will arrive in Istanbul is not known.
- 19 How they will solve the problem is not known by everybody.
- 20 Why they want to go to the United States of America is a complete mystery.
- 21 It is unbelievable what lengths people will go to avoid paying their taxes.
- 22 What they need most of all are some contemporary drawings.
- 23 What worries me is that we cannot be sure that he is guilty.
- 24 What you say is often less important than the way you say it.
- 25 What the speaker said next was lost in the general uproar.

143) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz

- 1 Reklâmlar, çoğu kez insanları istemediklerini satın almaya ikna ederler.
- 2 Söylediğinizi anlamadım.
- 3 Postanenin nerede olduğunu bilmiyorum.
- 4 Vücudun nasıl çalıştığı konusunda daha çok şey bilmiyoruz.

- 5 Kız, tekerleği kimin icat ettiğini bilmiyor.
- 6 Polis bana nerede taksi bulabileceğimi söyledi.
- 7 Nasıl yüzüleceğini bilmek gerekir/bilmelisiniz.
- 8 Erdem'in (o) ağacı kesme nedenini bilmiyorum.
- 9 Fabrikayı kapatma nedenimiz belli.
- 10 işini kaybedişinin esas nedeni sarhoş olmasıydı.
- 11 Hastanın gereksinim duyduğu şey ilaçtır.
- 12 Hükümetin önlemeye çalıştığı şey anarşidir.
- 13 Amerika'ya gidiş nedeni bilinmiyor.
- 14 Nasıl seyahat edeceğine henüz karar verilmiş değil.
- 15 Bulmaya çalıştığımız şey, kanserin nedeni.
- 16 Televizyon ve videonun en çok etkilediği şey film endüstrisidir.
- 17 Karar vermemiz gereken konu, eğitim biçimidir.
- 18 Adaya nasıl geldiği bir muammadır/sırdır.
- 19 Kızını zengin bir adamla evlendirmek isteşinin nedeni şimdi herkesçe biliniyor.
- 20 Ölme nedeni tıbbi bakımın olmamasıydı.
- 21 Sorunum, yüksek ateşin nasıl düşürülebileceği (dir).
- 22 Hasta olduğunu niçin söylemediği sorusunun bu aşamada konu ile ilgisi yoktur.
- 23 Yangına neden olan bir sigara izmaritiydi.
- 24 Beni şaşırtan şey; o kadar enerjiyi nereden aldığıdır.
- 25 Ona söylediklerinize dikkat edin; çok alıngandır.

Wish - tümcecikleri

1) Özne + wish + özne + eylem (V2) + tümleç

I **wish** I **knew** Italian. / Keşke İtalyanca bilsem
He **wishes** he **went** to Istanbul. / İstanbul'a gelmeyi istiyor.

2) Özne + wish + özne + eylem (past perfect) + tümleç

I **wish** my son **had passed** the exam. / Keşke oğlum sınavını başarmış olsaydı.
She **wishes** she **could have bought** a house at the seaside. / Deniz kıyısında bir ev alabilmiş olmayı istiyor.

3) If only + özne + yüklem + tümleç

If only we **had** more money. / Keşke daha çok paramız olsa.
If only next week **would** come. / Keşke gelecek hafta gelmiş olsa.

Açıklama:

Bu yapılarda **wish** / **if only**'den sonra gelen geçmiş zaman yapısının şimdiki zamanda bir dileği; **past perfect** (had + V3) zamanının ise geçmiş zamana ilişkin dileği anlattığı anımsanmalıdır.

144) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 I wish you had told me that before.
- 2 If only you would read more carefully, you'd understand what the writer is trying to say.
- 3 If only you had acted sensibly, you wouldn't now be in such a difficult position.
- 4 I wish I were as handsome as he is.
- 5 I wish my brother visited us more often.
- 6 She wishes she had been at the seaside then.
- 7 If only he had asked my advice!
- 8 If only I knew where he was!
- 9 I wish I had written to her.
- 10 She wishes she could drive a car.
- 11 If only I knew the answer to the question.
- 12 I wish I had known his name.
- 13 If only he hadn't eaten so much garlic last night.
- 14 If only he had told you the whole story!
- 15 If only I had seen him I'd have sent you a telegram.
- 16 I wish you didn't have to go home now.
- 17 We wish the children wouldn't always leave the windows open.
- 18 I wish she would speak English better.
- 19 I wish I could go to Bermuda for my holiday.
- 20 I wish Oya could have seen me at the party last night.

145) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Keşke Pazar demeseydim. O zamana kadar asla hazır olamayız.
- 2 Keşke onu tamire kalkışmasaydım. Daha da kötü yaptım.
- 3 Keşke transistörlü radyolar hiç icat edilmeseydi.

- 4 Keşke çenemi kapasaydım.
- 5 Keşke kendimi sigorta ettirmiş olsaydım.
- 6 Ne vardı senin önerini dinlemiş olsaydım.
- 7 İstedğin arabayı satın alabilmiş olmanı isterdim.
- 8 Keşke daha erken kalkabilse. Her gün okula geç kalıyor.
- 9 (Onun) mektubunda neler dediğini bana söylemeni isterdim.
- 10 Ne olurdu ölmeden önce onunla konuşabilseydim.
- 11 Keşke kendime ait bir odam olsa.
- 12 O kadar utangaç olmamayı istiyor.
- 13 Kocasının o kadar çok içki içmemesini istiyor.
- 14 Sigarayı bırakmayı isterdi.
- 15 Ne vardı daha uzun boylu olsaydım.
- 16 Ne olurdu şu çocuklar bu kadar gürültü yapmasalardı.
- 17 Keşke daha fazla para kazansaydım.
- 18 Birkaç dil bilmek istiyor.
- 19 Ne olurdu yağmur dursaydı.
- 20 Keşke dansa gelebilseydi.

SIFAT TÛMCECİKLERİ (Adjective Clauses)

1) Ad + ilgi zamiri (who/that, which) + tümleç + eylem + tümleç

The runner **who is wearing the red shirt** is winning the race. **Kırmızı gömlek giyen** koşucu yarışı kazanıyor.
The flat bones **which form the skull** give protection to the delicate brain Kafatasını **oluşturan** düz kemikler hassas beyni korurlar.

Açıklama:

Yukarıdaki sıfat tümcecikleri, özne görevi yapan adları - the runner, the flat bones - nitelemektedir. Bu tip tümcecikleri V-ing (present participle) kullanarak da ifade edebiliriz: The runner **wearing**..... the flat bones **forming**.....

2) Özne + eylem + nesne + ilgi zamiri (who, that, which) + eylem + tümleç

We couldn't understand the instructions **that/which were given in the booklet**. **Kitapçıkta verilen** açıklamaları anlayamadık.

I know a man **who speaks four languages fluently**. **Dört dili akıcı bir şekilde konuşan** bir adam tanıyorum.

Açıklama:

Edilgen yapıtlı tümcecik V3 (past participle); etken olanı da V-ing (present participle) ile kısaltılabilir..... the instruction **given** , a man **speaking**.....

3) Özne + eylem + nesne + ilgi zamiri (who, whom, that/which) + özne + eylem + tümleç

Mary is the girl (that/who (whom) **my elder brother wants to marry**. Ağabeyimin evlenmek istediği kız Mary'dir.
That's the problem (which/that) **we have to solve**. **Çözmemiz gereken** sorun odur.

Açıklama:

Bu tür sıfat tümceciklerinde, ilgi zamirleri tümcedeki eylemin nesnesi durumundadır ve çoğu kere kullanılmazlar. Ancak belirleyici olmayan sıfat tümceciklerinde şahıslar için **who** ve **whom**, cansız ve hayvanlar için **which**'in mutlaka gerekli olduğunu hatırlayınız.

146) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 We must find the doctor who will operate on me.
- 2 I have a problem that is much more complicated than that.
- 3 Will all the students who are interested write their names on this list?
- 4 The river which has its source here flows eventually into the Black Sea.
- 5 That is one of those fruitful ideas that can carry society forward.
- 6 The earth is warmed by heat rays that are transmitted by the sun
- 7 You should leave examination questions that you find difficult to answer until last.
- 8 He suggested a few changes which enabled us to repeat the experiment in half the time.
- 9 He is the kind of person that never complains.
- 10 Yuri Gagarin was an astronaut who made the first space-flight.
- 11 The developing countries striving for higher standards of living and modernization have less than one quarter of the world's production but two-thirds of its population.
- 12 Substances which have a definite volume and no shape are called liquids.
- 13 A magnet may be defined as a substance which attracts certain other substances.
- 14 Vitamin K is required for the formation of prothrombin, a substance which is needed for blood - clotting.
- 15 Digestion is helped by enzymes which are present in the stomach.
- 16 A gas is a substance which has neither a definite shape nor a definite volume.

- 17 Chlorophyll is the substance which makes plants green.
- 18 The surface of a film is covered with silver bromide, which captures the image brought in by rays of light.
- 19 Parasitology may be defined as the branch of biology which deals with the nature of parasitism and its effects on both the parasite and the host.
- 20 A catalyst is a substance which accelerates a chemical reaction.
- 21 In order to be healthy, man needs a balanced diet containing protein, fat, carbohydrate, vitamins and minerals.
- 22 Waves are caused by friction of the wind blowing across the surface of a body of water.
- 23 Anyone who takes a free day without permission will be sacked.
- 24 The staff who need training in the use of the computer should see the manager.
- 25 Neil Armstrong was the first man who walked on the moon.
- 26 The chair which was broken yesterday is now mended.
- 27 He's the new teacher they've appointed.
- 28 Any article left in this bus is taken at once to the Lost Property Office.
- 29 Presents costing less than ten pounds in all may be imported duty free.
- 30 Any driver not having a licence ought to be sent to jail right away.
- 31 Anyone who did not hear that noise must have been stone deaf.
- 32 Don't believe everything that you read in the newspaper.
- 33 AIDS is a disease (which is) caused by a virus called HIV, for human immuno -deficiency virus.
- 34 Agriculture employs a large number of workers who are often poorly paid.
- 35 Development can be determined by various criteria which relate to poverty inequality, unemployment and self-reliance.
- 36 The Titanic which was supposed to be unsinkable sank on its first voyage.
- 37 The United Nations Organization, which works of world peace, has members from many nations.
- 38 Albert Schweitzer, who was a great philanthropist, worked for many years in tropical Africa.
- 39 A film which is perhaps amusing for adults can be terrifying for children.
- 40 The population explosion is a problem which should concern us all.
- 41 I overheard my brother's telephone conversation which was quite interesting.
- 42 She took two major subjects and a foreign language which was difficult.
- 43 Juices (which are) secreted by stomach, liver and pancreas all play a part in the digestive process.
- 44 The candidate I voted for won the election.
- 45 In many LDCs agriculture, which is the largest sector, is very inefficient.
- 46 Economic growth, which is a necessary condition for economic development, is not a sufficient condition on its own to ensure an increase in economic welfare.
- 47 It has been noticed that children (who have been) treated with antibiotics are more seriously ill on admission to hospital.
- 48 Dusts and germs which are inhaled from the atmosphere are trapped in the nose and finally swallowed.
- 49 The girl that won the race also broke the record.
- 50 The discovery of this drug is the greatest discovery that has been made in the last ten years.
- 51 The match which was shown on TV last night was disappointing.
- 52 Did he film we saw on TV seem realistic to you?
- 53 The candidates we interviewed had been very well prepared for the examination.
- 54 The experiment that was conducted this afternoon will be repeated tomorrow.
- 55 The earth is warmed by heat rays that are transmitted by the sun.
- 56 Smallpox, which once killed thousands of people every year, has now been wiped out.
- 57 This is Mr Dyson, whom you met at last year's seminar.
- 58 She spent all evening talking about her latest film, which none of us had ever heard of.
- 59 Marie Curie, who discovered radium, was awarded the Nobel Prize.
- 60 The nine satellites that revolve round the sun are called planets.
- 61 Dudley Seers, who has defined development as almost a synonym for improvement, has influenced the thinking of many economists.
- 62 Hicks and Streeten, who have analysed four different approaches to the problem of measuring development, conclude that there is no viable alternative to using Gross National Product at present.
- 63 He is married to Rose, whom he met while they were both working as interns in a small town called Middleford, which lies to the west of London.
- 64 Do-it-yourself, which began as a hobby, is now turning into a necessity.
- 65 The function of the General Assembly, which has over 130 members, is to discuss world problems and to control UN finances.

147) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Canlı yaratıkları inceleyen kişiye biyolog denir.
- 2 İskoçya'da doğan Fleming, penisilini keşfetmiştir.
- 3 Watt, buharlı makineyi icat eden bir mühendisti.
- 4 1967'de kurulan Hacettepe Üniversitesi, dünyanın en gelişmiş araştırma teçhizatlarından bazısına sahiptir.
- 5 Yazın emekliye ayrılacak olan Dekan, fakülte için büyük (bir) kayıp olacak.
- 6 Birlikte çalıştığım bütün kızlar kilo vermeye çalışıyorlar.
- 7 Telefondaki şahıs sizinle konuşmak istiyor.

- 8 Size gerekli (olan) her şeyi anlattım.
- 9 Hamlet'i oynayan aktör rol için bana çok fazla yaşlı göründü.
- 10 Maratonu kazanan Mehmet Terzi, müstesna bir koşucudur.
- 11 O, gerçekten beni etkileyen bir filmi.
- 12 O, çok çabuk etkilenen birisidir.
- 13 Parayı veren düdüğü çalar.
- 14 (Bir) Nobel Ödülü kazanan Melvin Calvin, karbon dioksitin artmakta olduğunu söylüyor.
- 15 Kazançlarını düşünen sanayicilerin kirlenmeye aldındıkları yok.
- 16 Şehirler üzerinde biriken kirli havaya sis denir.
- 17 Hamilelikleri esnasında sigara içen kadınların bebeklerini kaybetmeleri ya da daha az ağırlıkta bebeklere sahip olmaları daha olasıdır.
- 18 Atatürk'ün sürekli yinelediği amacı, Türkleri "çağdaş uygarlık düzeyine" çıkarmaktı. Bu, onun yaşamı boyunca sürekli olarak kullandığı, bugün de onun izinde olanların kullandıkları bir sözdür.
- 19 Öğretmenlerin çoğu, aynı düzeyde öğrencilere sahip olma açısından oldukça tutarlı bir sınıfta tercih etmektedir.
- 20 Giydiğiniz ayakkabılar benim geçen hafta aldıklarıma benziyor.
- 21 Bir kalori, 1 gr suyun sıcaklığını 14.5 C'den 15.5 °C'ye çıkarmak için gerekli olan ısı miktarıdır.
- 22 Yangın söndürme aleti, hafif yangınları söndürmek için kullanılan bir araçtır.
- 23 Sigara içerken görülen herkesten laboratuvarı terketmesi istenecektir.
- 24 4 °C'de saklanan kan, ancak üç hafta dayanabilir.
- 25 Et, yumurta ve süt gibi kolayca bozulan yiyecekler 5 °C ile 10 °C arasında bir sıcaklıkta saklanmalıdır.
- 26 Yukarıda anlatılan deneylerin neticeleri beni üç ana sonuca götürmektedir.
- 27 Atom, kimyasal reaksiyona girebilen bir elementin en küçük parçasıdır.
- 28 Sınavlarını veremeyen öğrenci üzüntülü.
- 29 Üçgen üç kenarı olan bir şekildir.
- 30 Hepsinin de kucaklarında bebekler olan birkaç genç anne klinikte sabırla beklediler.
- 31 Oğlum yağda kızartılmış patates sever.
- 32 Öğrenciler, öğretmenlerinin sorduğu sorulara itiraz ettiler.
- 33 Bütün parasını devletçe kurulan bir şirkete yatırdı.
- 34 Türkiye'nin çeşitli mal üreten büyük endüstri kuruluşları vardır.
- 35 Öğretmen, sınavda kopye çeken öğrenciyi yakaladı.
- 36 Genç bayan yarışı kazanan atı satın aldı.
- 37 Polis, kamyonu kullanan sürücüyü durdurdu.
- 38 Hiroşima ve Nagasaki'ye atılan atom bombaları 20 kilotonluk bir güce sahipti, bu da 20.000 ton TNT'ye eşittir.
- 39 Sınava girmeyi düşünen herkes bana adını bildirsın.
- 40 Açık bulunan iş konusunda dün bizi görmeye gelen şahıs isim ve adresini bıraktı mı?

4) Ad + sıfat tümceciği + eylem + tümleç (N + Adj. Cl + V + Comp)

The teachers **who** will give **the** test are very young. / Sınavı verecek olan öğretmenler çok genç.

Ad + to + inf + nesne + eylem + tümleç (N + to + inf + obj + V + Comp)

The teachers **to give the test** are very young. Sınavı verecek öğretmen çok genç.

Açıklama:

Gelecek zamanlı sıfat tümceciklerinde nesne varsa bunlar to + inf yapısıyla kısaltılabilirler.

148) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The medicine which will be given to the patient must be selected carefully. (The medicine to be given to the patient must be selected carefully).
- 2 This is the teacher who is going to teach English. (This is the teacher to teach English.)
- 3 The teacher who will give the test is a woman. (The teacher to give the test is a woman.)
- 4 The measures which will be taken must serve the purpose. (The measures to be taken must serve the purpose.)
- 5 The teaching method which will be used must be reliable. (The teaching method to be used must be reliable.)
- 6 The man who will see you is a doctor. (The man to see you is a doctor.)
- 7 The woman who will sell the car is a dancer. (The woman to sell the car is a dancer.)
- 8 The famous scientist who will give a lecture in the afternoon is my teacher. (The famous scientist to give a lecture in the afternoon is my teacher.)

149) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Ameliyat olacak hasta kardeşim(dır).
- 2 Doktoru görecektir hasta oğlumdur.
- 3 Arabayı tamir edecek kişi becerikli olmalı.
- 4 Yeni kitabımızı basacak olan yayıncı ünlü biri.
- 5 Kiralanacak araba (bir) Mercedes olmalı.
- 6 Hastayı muayene edecek doktor ünlü(dür).

- 7 İngiltere'ye gidecek banka müdürü çok genç.
- 8 Seninle çalışacak olan polis amiri akıllı adam(dır).

5) Ad + whom + özne + eylem + tümleç + eylem + tümleç

My sister, **whom you met yesterday**, wants to speak to you. / Dün tanıştığınız kızkardeşim sizinle konuşmak istiyor.

Our employer, **whom nobody likes**, works in the next room. / Kimsenin sevmediği işverenimiz bitişikteki odada çalışır.

Açıklama:

Whom belirleyici olmayan (non-defining) sıfat tümceciklerinin yapımında kullanılır, kendinden önce gelen adın insanla ilgili olması gerekir. Nesne yerine geçtiğinden **whom** sözcüğünü bir özne izlemelidir.

150) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The lawyer, whom I consulted, gave me some useful advice.
- 2 Mr. Aksoy, whom you met at the party, is my music teacher.
- 3 Mr. Demir, whom I had come especially to see, was too busy.
- 4 The boy, whom Mehmet shared a flat with, was a student.
- 5 My teacher, whom you met yesterday, wants to speak to you.
- 6 My wife's mother, whom I haven't seen for a long time, talks too much.
- 7 The Prime Minister, whom I had never heard before, spoke on television last night.
- 8 A gentleman, whom I had never seen before, smiled at me.
- 9 Miss Gürçay, whom you heard in that discussion, has worked in newspaper offices for fifteen years.
- 10 The poet, whom I mentioned a moment ago, died tragically before the age of fifty.
- 11 Mr. Demirel, whom I had already met several times before, spoke about his plans.
- 12 My stepmother, whom I don't like at all, is not very kind to me.
- 13 Your twenty-year-old fiancée, whom I happened to meet just now, is a very beautiful girl.

151) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Dün bizim evde tanıştığınız insan müslüman.
- 2 Alper'in evlenmeyi umduğu Selda çok çekici bir kız.
- 3 Son derece güven duyduğu kız arkadaşı kendisini terketti.
- 4 Dansta tanıştığı genç kız İngilizce bilmiyordu.
- 5 Dün gördüğünüz kardeşim yarın çaya geliyor.
- 6 Dansta gördüğümüz Ayça benimle çıkmak istiyor.
- 7 Hiç karşılaşmadığınız babam, Sivas'ta doğdu.
- 8 Yaklaşık iki yıldır (kendisini) tanıdığımız Ayten'in babası bize yardım etti.
- 9 Son derece güven duyduğumuz doktor geçen hafta kasabaya geldi.
- 10 Gazetecilerin mülakat yaptıkları Bakan, basına siyasetini açıkladı.
- 11 Daha önce hiç karşılaşmadığınız nişanlım dün İngiltere'ye gitti.
- 12 Geçen hafta sizinle tanıştırdığım bakan, vergileri yarıya indirmeye kalkıştı.
- 13 Hoşlanmadığım kayınvalidem bitişik odada çalışır.

6) ad+ (tümleç)+ whose+ ad+ (özne) + eylem + tümleç + (eylem + tümleç)

The President, **whose life has been devoted to his country**, deserves his popularity. / Yaşamını ülkesine adayan Başkan herkes tarafından seilmeyi hakediyor.

Children **whose future we must safeguard** deserve a happier world. Geleceklerini güvence altına almamız gereken çocuklar daha mutlu bir dünyayı hakediyorlar.

Whose iyelik anlatır. Whose'den sonra bir ad kullanılması unutulmamalıdır.

7) Of which (... ad + of + which + (özne) + eylem + nesne)

The lecture, **the subject of which was very abstract**, was very difficult to understand. / Konusu çok soyut olan konuşmanın anlaşılması çok zordu.

Of which cansızlar için iyelik anlatımında kullanılır, **whose** ise hem canlı hem de cansızlar için kullanılabilir.

8) ad + soru sözcüğü + özne + eylem + + tümleç

He would like to retire to the town **where there is more peace**. / Emekli olup daha sakin bir kasabaya gitmek istiyor.

I remember the night **when we locked ourselves out of the house**. / Evin dışında / kapıda kaldığımız geceyi anımsıyorum.

152) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 I saw a beautiful girl whose beauty took my breath away at the moment.
- 2 It was a meeting whose importance the student didn't realize at the time.
- 3 Alper listened to the records, none of which he intended to buy.

- 4 I remember the summer when we were together.
- 5 The village where we stopped for petrol had a beautiful old castle.
- 6 Selanik, where Atatürk was born, is visited by thousands of tourists every year.
- 7 The man whose coat had been stolen immediately reported the theft to the police.
- 8 The teacher whose house is near the school is liked by all the students in school.
- 9 The workers whose wages are not often raised do not come out on strike.
- 10 He only let me have a kilo of tea, a quarter of which I must give to my friend.
- 11 Westminster Abbey, where many famous men are buried, is a very old building.
- 12 The old house, the interior height of which can be increased by raising the roof, should be a modern house.
- 13 My ex-wife, whose love letters I still keep in my drawer, sent me a present yesterday.
- 14 İsmet İnönü, whose reign was one of the greatest in Turkish history, died in 1973.
- 15 He is going to the golf course, where he intends to put in some practice.
- 16 The minister whose daughter had been kidnapped was afraid to inform the police.
- 17 The judge whose life had been threatened asked for more police protection.
- 18 The Browns family moved to a big city where the father soon found a job.
- 19 The policeman showed the room where the murder took place.
- 20 I am looking forward to summer holiday when I can relax after months of hard work.

153) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Kızkardeşi müzik öğretmenliği yapan Selçuk'un kendi de piyano öğretmeni (dir).
- 2 Romanları hâlâ ünlü olan Dickens, 19 uncu yüzyılda yaşamıştır.
- 3 Arabası çalınmış olan adam, polisle temasa geçti.
- 4 Kazanın olduğu yer burası.
- 5 Kerkük petrol sahalarından gelen boru hattının denize ulaştığı (yer olan) iskenderun önem kazanmaya başlıyor.
- 6 Romanlarında batı Anadolu'daki yaşamı anlatan Cevat Şakir, Bodrum civarında otururdu.
- 7 Söylevlerini çocukların ezbere bildikleri Atatürk, dünyanın en büyük liderlerinden biriydi.
- 8 Fatih Sultan Mehmet'in yaşadığı İstanbul, Osmanlı imparatorluğunun başkentiydi.
- 9 Yaşar iyi bir izlenim bıraktı; bunun sonucu olarak da işe girdi.
- 10 Kazaklara baktım; bazılarının üstünde etiket vardı.
- 11 Üst katta fazladan iki odamız var, hiçbiri yıllardır kullanılmıyor.
- 12 Bana o mektubu ilk defa gönderdiği günü hatırlıyor.
- 13 Eray'ın doğum gününü kutladığımız lokanta, İtalyan lokantasıydı.
- 14 Yazarı sekseninde birisi olan bu kitap, çok ilgi çekici.
- 15 Ortasında Amerika'nın bir kısmını görebildiğiniz bu büyük harita kızıma ait.
- 16 Kızıyla evleneceğim kadın budur.
- 17 İki yolcunun dinlenmek için durduğu tepede şahane bir manzara vardı.
- 18 İşimizin az olduğu Haziran ayında genellikle uzun bir tatil yaparız.
- 19 Hepimiz kışlarımızı sıcak iklimi hoşumuza giden Antalya'da geçirmeyi arzu ederiz.
- 20 Partisine davet ediliğimiz Bay Boztaş şehrin zengin bir kesiminde oturur.
- 21 Görevi, raporu daktilo etmek olan sekreter bugün hasta.
- 22 Birçok çiftçi ilkbaharda toprağın sıcak ve nemli olduğu zaman sebze bahçelerini eker (ler).

9) Özne + ilgeç + sıfat tümcecigi + eylem + tümleç

The doctor **to whose daughter I was engaged**, is a close friend of my father's, / Kızıyla nişanlı olduğum doktor babamın yakın arkadaşıdır.

The people **with whom she worked** regarded him as strange. / Birlikte çalıştığı insanlar ona garip bir kimse gözüyle bakıyorlardı.

The interest **with which a book is read** depends to some extent upon the language used. / Bir kitabın okunmasındaki ilgi bir ölçüde kullanılan dile bağlıdır.

The scientists produced a working model **on which reliable tests could be conducted**. / Bilim adamları üzerinde güvenilir testlerin yapılabileceği işlerliği olan bir model ürettiler.

It is a family of three children, **all of whom are studying medicine**. (O) hepsi de tıp öğrenimi gören üç çocuklu bir ailedir.

Bu kalıpta görüldüğü gibi eylemlerin aldığı ilgeçler ilgi zamirlerinden önce kullanılabilir; **who** ve **that** bu kalıpta kullanılmazlar, **whom** ya da **which** kullanılmalıdır.

154) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 The mountain, at the top of which the snow is always present, is a popular skiing site.
- 2 The Kent Hotel, at which I stayed last week, is comfortable and cheap.
- 3 This pipeline, through which 10.000.000 tons of oil flow every year, has been called the third river of Iraq.
- 4 Ships, on which Seda always feels sick, seem romantic to Mert.
- 5 The battle, in which the soldiers died, was fought in the eastern part of Turkey.
- 6 My girl friend met my mother, from whom she got the news of my marriage.
- 7 He is a famous politician, about whom many books have been written.
- 8 Mathematics, about which I know nothing, seems a very dull subject.

- 9 The science of medicine. in which progress has been very rapid lately, is perhaps the most important of all the sciences.
- 10 My friend Janet, in whom I have great confidence, says I can pass my exam if I work hard.
- 11 My stepfather, with whom I am living, is not very kind to me.
- 12 My old friend, into whose house you were invited last week, has already left the country.
- 13 My brother built several houses, none of which are more than 5 kilometers from the heart of Ankara.
- 14 I have several friends, all of whom are English teachers.
- 15 This car for which I paid 200.000.000 liras three years ago, is now worth about 100.000.000 liras.
- 16 ilker wanted to discuss economics about which Erkut knew absolutely nothing.
- 17 The elderly man from whose office a burglar stole this TV set is very poor
- 18 The patient for whose troubles no remedy could be found was discharge, yesterday.
- 19 The doctor, with whom I went to America, was the son of a rich man.
- 20 The terörist, about whom nothing is known, was seen in the eastern part of the region.

155) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Adamın yarısıyla bir çift ayakkabı alabileceği maaşı, dört kişilik bir aileyi geçindirmek için yeterli değildir.
- 2 Onlarsız kör bir adama döndüğüm gözlüklerim yere düşüp kırıldı.
- 3 Çay ve kahvemi satın aldığım bu dükkân saat birle iki arası kapalıdır.
- 4 Mektubun yazıldığı dilin çevirisi zor(dur).
- 5 işçiler ileride izlenecek politikaya karar verdikleri bir toplantı yaptılar.
- 6 Dünya yüzyıllar boyu yağmur getiren bulutlarla kaplıydı.
- 7 Az önce kendisiyle konuşmakta olduğunuz karım boşanmak istiyor.
- 8 Yarın hakkında konferans verilecek olan Ankara Kalesi ünlü bir tarihi yapıdır.
- 9 Sadece bir şişe viski almama izin verdi, onun yansını da arkadaşşıma vermek zorundaydım.
- 10 Şimdiki işimi sayesinde elde ettiğim öğretmenim Mary Bruder, az önce ziyaretime geldi.
- 11 Hakkında pek az şey bildiği gezi onun için büyük bir macera olacaktı.
- 12 Yukarı katta fazladan iki odamız var; hiçbiri yıllardan beri kullanılmıyor.
- 13 Pencerelerinde ışık bulunan ev benimki.
- 14 Bürosunda üç telefon olan Bay Erdoğan, evde bir telefona yanaşmıyor.
- 15 Her ay çok para ödediğim çikolatanın fiyatı artıyor.
- 16 Hükümet, Bakanın açıklama yapmasını gerektirecek bir soruşturma açmaya karar verebilir.
- 17 Üzerinde saatte 150 km'ye kadar hız yapılabilen karayolunda, araba gerçek niteliklerini gösterdi.
- 18 Bazılarından oğlumun ödünç para aldığı çocuklar çok zenginler.
- 19 Aralarında hiç fark bulunmayan bu iki ilaç birbirinin yerine kullanılabilir.
- 20 Herkesin yalnız kalmaya gereksinme duyduğu anlar vardır.

10) Tümce + sıfat tümceciciği

She wore her swimming things in the office, **which shocked her boss a great deal.** / Ofiste yüzme giysilerini giydi, bu patronu şaşkına çevirdi.
He has given in his resignation, **which was the best thing he could do.** istifasını verdi, bu durumda yapabileceği en iyi şeyi yaptı.

Çevirilerinden de anlaşılacağı gibi buradaki sıfat tümcecikleri ötekiler gibi belirli bir adı değil, bütün tümceyi nitelemektedir. Bu nedenle genellikle tümce sonunda kullanılırlar.

156)Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 She kept thinking about Ahmet, which disturbed her very much.
- 2 Mehmet had plenty of books, which made his friends envious.
- 3 The undergrowth was dense, which made travelling slow and tiring.
- 4 The currents were unpredictable, which made fishing difficult.
- 5 There was a great variety of seafood, which was a great surprise to the tourists.
- 6 Something dropped on her head, which made her scream.
- 7 The boy decided not to complete his university course, which was a great disappointment to his parents.
- 8 My old friend blamed me for everything, which I thought very unfair.
- 9 The Minister has given in his resignation, which was the best thing he could do in the circumstances.
- 10 Niyazi was ill in bed, which explains why he didn't turn up last week.
- 11 The dentist bored a hole in my tooth, which was very unpleasant.
- 12 My girl friend gave me a bottle of aftershave lotion, which pleased me very much.
- 13 Something appeared in the distance, which made the soldiers very happy.
- 14 The campers moved on without extinguishing their fire, which was an act of almost criminal negligence.
- 15 The girl passed her examinations with honours, which made her parents very proud of her.
- 16 I came home drunk the other day, which shocked my daughter.
- 17 We had to read three articles, which ruined our day.
- 18 I overheard my brother's telephone conversation, which made me feel guilty.
- 19 The police told the young woman to move her car from the entrance, at which she became angry.
- 20 She took two major subjects and a foreign language, which was difficult.

157) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Dil bilmiyordu; bu da iş bulmasını güçleştirdi.
- 2 Bütün gece keman çaldı, bu komşuların canını sıktı.
- 3 Kurbağalar bütün gece vırakladılar. bu da bizleri uyutmadı.
- 4 Her hafta tiyatroya gittik, bu bizim tek dinlencemizdi.
- 5 Beş kere sahneye çağırıldı/geldi, bu da gördüğü ilginin cömertçe bir ifadesiydi.
- 6 Dağ eteğinde üç gece geçirdiler, bu da denemelerinin en zor bölümüydü.
- 7 Her şişe Meysu'yu teste tabi tutuyoruz; bu kadar güven duyulmasının nedeni budur.
- 8 Herkesi memnun etmeye çalışıyor, bu da olanaksız.
- 9 Onu dört gözle beklemiyordu, bu durum pek alışılmamış bir şeydi.
- 10 Bu sabah otobüsümü kaçırdım, bu da işe geç varmama neden oldu.
- 11 Demiryolu anlaşmazlığı nihayet çözümlendi, bu da her gün işine gidip gelenler için büyük bir ferahlık yarattı.
- 12 Gençliğinde iyi bir öğrenim gördü, bu da daha sonraki yaşamındaki büyük başarısına katkıda bulundu.
- 13 Çok okuyor, bu kişinin boş zamanını en güzel biçimde geçirme yoludur.
- 14 Ağaçlar kesiliyor, bu da toprağın aşınmasına yol açıyor.
- 15 Çevre tahrip edilmektedir, bu da yaşamımızı tehdit diyor.

GENEL ALIŞTIRMALAR (ADJECTIVE CLAUSES)

158) Aşağıdaki sıfat tümceciklerini Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 A square is a rectangle whose sides are equal in length.
- 2 This is the student whose report you wanted to see.
- 3 This is the room in which Atatürk was born.
- 4 She tore up my photo, which upset me.
- 5 We had a meeting the purpose of which (whose purpose) was completely unclear.
- 6 It is a family of four children, all of whom are studying medicine.
- 7 Mexico city, which has a population of over 10 million, is probably the fastest growing city in the world.
- 8 I think you should stay faithful to the person you're married to.
- 9 The people for whom we've been waiting do not seem to have arrived.
- 10 I've lost the knife with which I cut the vegetables.
- 11 If someone buys shoes whose heels falls off in the first week, he should take the shoes back to the shop.
- 12 He swam 20 miles, which is quite an accomplishment for a man of his age.
- 13 if she ever decides to get married. I'm sure I'll be the last person who will find out about it.
- 14 I found my book on the table where I had left it.
- 15 Anaemia is a condition in which there is a reduced concentration of haemoglobin in the blood.
- 16 The most important nutrients, a deficiency of which results in anaemia, are iron, folic acid and vitamin B12.
- 17 I enjoyed reading the survey on "Turkey Today", which was published in the October issue.
- 18 I don't think we have much to grumble about in education, which I consider to be one of the most important criteria for judging a country.
- 19 Roger, whose father owns the factory, says the company paid a million pounds to install clean air equipment.
- 20 Ruth, whose son studies physics, is pleased that her father has enrolled at the Open University.
- 21 Susan's sister, whose husband was killed in an accident, has become a child psychologist.
- 22 When air, which consist mainly of nitrogen and oxygen, is heated to above 1100 °C, oxides of nitrogen, particularly nitric oxide are produced.
- 23 Ford doesn't envy his friends, some of whom earn more money than he does.
- 24 Those who deliberately expose their skin to the sun are always at some risk, which could be avoided by keeping the body covered.
- 25 Scientists are worried, which shows that the problem is serious.
- 26 Proteins are substances which are necessary for the growth of new cells.
- 27 A barometer is an instrument which is used to measure atmospheric pressure.
- 28 Food contains the proteins, fats, carbohydrates and vitamins which are vital to life.
- 29 Kidney machines function on the principle of osmosis. Osmosis is a process by which solids are filtered out of liquids.
- 30 Blood banks are built up with the help of donors, people who give their blood for those who need it.

159) "Adjective clause" (sıfat tümcecigi) kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Babası disipline inanan bir kimsedir.
- 2 Yalanı alışkanlık haline getiren kimseye yalancı denir.
- 3 Güzellik yarışmasını kazananlar annemin gelin olduğu zamanki kadar güzel değiller.
- 4 Az eğitim görmüş, kültürel ilgileri olmayan ve amaçları para kazanmak olan bu insanlar, ilişki kurmak istediğim türden insanlar değil.
- 5 Mal alan üreticiler yalnızca içerikle ilgilenirler.
- 6 Saat başı ücret alan işçiler, fazla çalışmayı uygun bulurlar.

- 7 ileri düzeydeki öğrenciler şaşırtıcı ölçüde çeşitli deyimlerle karşılaşılır; bunlar ancak alıştırmayla öğrenilebilir.
- 8 Eleştirmenlerce iyi karşılanan en son oyunu büyük bir başarı sağladı.
- 9 Doktoru işini bir açık hava işiyle değiştirmesini önerdi; bu sağlığına daha iyi gelecektir.
- 10 Kendisini bir yıldır görmediğim eşimin kızkardeşi çok konuşur.
- 11 Anne-babanın oğullarının geleceğini tartıştıkları başöğretmen, çocuğun mühendis olmasını (önerdi) salık verdi.
- 12 (Kilitli olduğundan) evin dışında kaldığımız geceyi anımsıyorum.
- 13 Marthy dün akşam kendisine rastladığımız yerde olacak.
- 14 Eğitim gördüğü okul 200 yıl önce yapılmıştı.
- 15 istifasını verdi, bu durumda yapabileceği en iyi şey buydu.
- 16 Emekli olup gençliğini geçirdiği kasabaya dönmek istiyor.
- 17 Bütün aile bireysel girişim olanağı daha çok olan bir ülkeye göçetmek istiyor.
- 18 Geleceklerini güvence altına almamız gereken çocuklar daha mutlu bir dünyayı hakediyorlar.
- 19 Felsefe yazıları bütün dünyadaki felsefeciler üzerinde derin bir etki bırakan B. Russel 1970'de öldü.
- 20 Konusu çok belirsiz olan konuşmasını çok az kimse anladı.
- 21 Yangın, hastalarının çoğu yaşlı olan hastanenin birinci katında başladı.
- 22 Birçok plancı, herkesin komşusuna yakın oturduğu kasabaların derli toplu yerler olması gerektiğine inanır.
- 23 Bilim adamı, üzerinde güvenilir testlerin yapılabileceği, işlerliği olan bir model ortaya koydu.
- 24 Bir kitabın okunmasındaki ilgi bir ölçüde kullanılan dile bağlıdır.
- 25 Tepesinde her zaman kar bulunan dağ gözde bir kayak merkezidir.
- 26 Üç yanı denizlerle çevrili olan Türkiye'nin ticaret filosunu geliştirmesi ge rekir.
- 27 Parasını birkaç değişik şirkete yatırdı, bu yolla yatırımın doğal risklerini azaltmayı umuyordu.
- 28 Brown'ların sahip oldukları iki arabadan daha az masraflı olanı, hiç kuşkusuz, Plymouth'tur.
- 29 Günümüzde tüketimle ölçülen yaşama standardımız bir gün çöpler açısından ölçülebilir.
- 30 Önemli keşifleri hâlâ günlük hayatımızı etkileyen Louis Pasteur, ondokuzuncu yüzyılın birkaç büyük bilim adamından biriydi.

160) Sıfat tümceciklerine dikkat ederek parçaları Türkçeye çeviriniz.

Our environment

Scientists have recently reported that the polar ice caps are melting, due to a rise in atmospheric temperatures known as the **"Greenhouse Effect"**. According to Melvin Calvin, **who won a Nobel Prize for earlier research**, the carbon dioxide given off when coal and oil are burned is accumulating in the atmosphere and causing temperatures to rise. As a result, the ice **covering the North and South Poles** is melting and may eventually lead to a rise in sea levels **which could flood many areas of the world**, including New York, London and Tokyo.

The "Greenhouse Effect" is just one of many fundamental changes **which are taking place in the environment**. Tropical rain forests **which took fifty million years to grow** are being reduced at the rate of fourteen acres per minute. The world's deserts are growing year by year. Scandinavia's beautiful lakes are becoming lifeless due to "acid rain" **caused by sulphur dioxide emissions from factories in West Germany and Britain**. Many species of animals and plants are threatened with extinction.

Trinidad History

The island of Trinidad, **which is situated just off the coast of Venezuela**, was originally part of the south American continent and broke away round about 10.000 B.C. The original inhabitants were Amerindians **who called their island the Land of Humming Birds**, because of the number of these tiny birds **which visitors can still see today**.

Christopher Columbus discovered the island on his third voyage in 1498 and by 1532 a Spanish settlement had been set up. There followed a long history of **colonization** by the Spanish, the French and finally the British **from whom Trinidad and Tobago gained independence in 1962**. The island has a mixture of races and cultures, including the descendants of the slaves **who were brought in to work the sugar plantations**, and the East Indians and Chinese **who came later**. Trinidad and Tobago became a republic within the Commonwealth in 1976.

The preservation of food

Why does food go bad?

Food contains the proteins, fats, carbohydrates and vitamins **which are vital to life** It should be fresh when we eat it. If it is bad, it can make us ill. There are two m • agents **which turn food bad**- fungi (such as yeast and various moulds) and bacterial. These are micro-organisms **which cannot make their own food and which live and grow on our food**. Moulds, for example, are often seen on old

bread. Yeast can spoil fresh food but it also has some very useful properties. For hundreds of years it has been used by man in the making of bread and wine. It acts as a catalyst in the process fermentation. In order to grow and multiply, all these micro-organisms need food, water, warmth and, in some cases, air. **The methods used to preserve our food are** intended to make conditions dry and very cold, unsuitable for the growth and multiplication of micro-organisms.

The great distances **which often separate the producer of food from the consumer in the 20th century** make effective food preservation vital. But in most preservation process, many important vitamins and proteins are wholly or partially destroyed. One of the tasks of food technologists today is to find ways of preserving without losing these vital substances.

ZARF TÜMCECİKLERİ (Adverbial Clauses)

- 1) Zamanla ilgili olanlar: **when, while (whilst) whenever, after, before, since, until, as, by the time, as long as, scarcely, hardly when, as soon as, no sooner... than**

rnekler:

There is a lot to do **before we accomplish our objective.** / Hedefimize varmadan önce yapmamız gereken ok Şey var.

After computers have been introduced into government offices, there'll be less work to do. / Bilgisayarlar hükümet dairelerine girdikten sonra yapacak daha az iŐ olacaktır.

Açıklama:

1. Zarf tümcecikleri tmce başında da tmce sonunda da kullanılabilir.
Tmce başına geldiğinde temel tümceden virgülle ayrılmalıdır.
2. İngilizce'den Türkçe'ye çeviri yaparken zarf tmceciki genellikle temel tümceden önce evrilmelidir.
3. **so... that, such... that** yapılarında önce ana tmceciki evirmeli, sonra buna zarf tmceciki eklenmelidir.
I'll stay in London **until/till** I learn English very well. İngilizceyi ok iyi ğreninceye kadar Londra'da kalacağım.
As I get older, I get more optimistic. YaŐlandıka daha iyimser oluyorum.
Until education became a public service, the establishment of schools was left to private sector. / Eğitim bir amme hizmeti oluncaya kadar, okulların kuruluşu zel sektre bırakıldı.
Whenever I go there, I always buy a pen. / Oraya her gittiğimde daima bir kalem satın alırım.
While he was mending my watch, I watched TV. / O saatimi tamir ederken ben TV seyrettim.
When you have time, please come and see me. / Zamanınız olunca gelip beni grnz.
Fatih will be able to come as **soon as** he has finished his work. Fatih işini bitirir bitirmez gelebilecek (tir.)
My daughter has been working for a company **since** she left university. Kızım niversiteden ayrıldığından bu yana bir firmada alıŐmaktadır.
The play had **hardly** begun **when** the lights went out. / IŞıklar sndğnde oyun yeni (henz) başlamıştı.
Scarcely had we started lunch **when** the door bell rang. / Kapının zili aldığında đle yemeğine henz baŐlamıŐtık / oturmuŐtuk.

161) AŞağıdaki Tümceleri Türkçe'ye eviriniz.

- 1 The supply of raw materials must be increased before the demand for these articles can be met.
- 2 Before computers were introduced into the banks, there was much more delay in business.
- 3 The patient died after he had been ill for a long time.
- 4 After I had heard the tragic news, I sent a telegram.
- 5 When we breathe out, the chest cavity becomes smaller.
- 6 The committee will submit a report when it has collected all the available information.
- 7 While I was driving home, something exploded by the side of the road.
- 8 While I was going out, I noticed a police car in front of our house.
- 9 My father always goes out whenever he gets angry.
- 10 I'll discuss the matter with you whenever you come.
- 11 She has been studying English since she came to Ankara.
- 12 The poor boy has been out of a job since he left university.
- 13 He kept on with his work until he had finished it.
- 14 The plane won't land until the other planes take off.
- 15 I sat waiting till everything was ready.
- 16 As the champion grew weaker, his opponent's attacks became more and more violent.
- 17 I hope you'll think of me for a moment as I'm taking my final exam.
- 18 By the time that the security guards had realized what was happening, the gang were already inside the bank.
- 19 By the time you come home, I'll not be at home.
- 20 The party will go on as long as we want to.
- 21 I don't mind where you go as long as you let me know.

- 22 I had hardly closed my eyes when I began to imagine the most fantastic shapes.
23 It is long time since his father died.
24 I plan to leave here as soon as my brother comes.
25 No sooner had he turned the corner of the street than he was attacked by a 21 -year-old boy.

162) Zamanla ilgili bağlaçları kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Çalışmaya başlamadan önce biraz daha bilgi toplamamız gerekir.
- 2 Ordular şehre doğru ilerlemeden önce bir gün dinlendiler.
- 3 Bilgisayarlar bankalara girdikten sonra yapılacak daha az iş olacak.
- 4 Turist, İstanbul'u gördükten sonra İzmir'i ziyaret etmeyi düşündü.
- 5 Gece ısı düşünce su donar.
- 6 Nefes aldığımız zaman göğüs boşluğu genişler.
- 7 Kocasını televizyon seyredirken o bebeği yatırdı.
- 8 Annesiyle babası tatil tartışması yaparlarken Ozan içeri girdi.
- 9 Ne zaman İstanbul'da olsa, olabildiğince fazla yeri gezer.
- 10 Ne zaman okula gitsem, kitaplıkta çalışırım.
- 11 İstanbul'a taşındıklarından bu yana arkadaşlıklar.
- 12 Amerika'ya gideli nişanlımdan hiçbir haber almadım.
- 13 Bu eve taşınmadan birbirimizle hiç karşılaşmamıştık.
- 14 Ben gelene kadar bekleme salonunda/odasında beklemelisiniz.
- 15 Yağmur duruncaya kadar evde oturabiliriz.
- 16 Polis hırsız otobüse binerken yakaladı.
- 17 Selda okula giderken yağmur yağmaya başladı.
- 18 Çözdüğümüzde problemi anlarsınız.
- 19 Ben eve gelene kadar (siz) yatmış olursunuz.
- 20 İstedığınız kadar bu ülkede kalabilirsiniz.
- 21 Yaşadığım sürece sizi hiç unutmayacağım.
- 22 Telefon çaldığında gözümü henüz kapamıştım.
- 23 Yeni başkan seçildiğinden bu yana, komisyon hiçbir toplantı yapmadı.
- 24 Elinizden geldiğince kısa sürede kulübe katılmanızı öneririm.
- 25 Şarabı içer içmez bağırma başladı.

2) Yerle ilgili zarf tümcecikleri: where, wherever, as near / far as

You can go **wherever** you like. / İstedığınız yere gidebilirsiniz.
They will go **where** you want them. / Nereye isterseniz gidecekler.
I will find her **wherever** she may be. / Onu nerede olursa bulacağım.
He drove the car **as far as** he could. / Arabayı sürebildiği kadar sürdü.

3) Tarz anlatan zarf tümcecikleri: as, how, in that, as if, (as though)

He looks **as if** he is going to cry / Ağlayacakmış gibi görünüyor.
Please tell me **how** you did it. / Lütfen nasıl yaptığını bana söyle.
Hold this chalk in your hand, **as** I told you. / Bu tebeşiri sana söylediğim gibi elinde tut.
I feel **as if** I hadn't slept well. / İyi uyumamış gibiyim.
The milk tastes **as if** they have put water in it. / Sütün içine su konmuş gibi.

4) Derece anlatan zarf tümcecikleri: as...as, not so...as, the...the, in proportion as, -er/more, so long as, in so far as

Nothing is so bad **as** you think it is. Hiç birşey düşündüğünüz kadar kötü değil.
A car cannot travel **as fast as** an aeroplane. / Otomobil uçak kadar hızlı gidemez.
If you spoke a little **more slowly**, I might understand you **better**. / Biraz daha yavaş konuşsanız sizi daha iyi anlayabilirdim.
The nearer a place is to the equator, **the** hotter it is. / Bir yer ekvatora ne kadar yakın olursa o kadar sıcak olur.

163) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Our house stands where the three roads meet.
- 2 We don't want to go where the others are.
- 3 I meet interesting people wherever I go.
- 4 We found the people friendly wherever we went.
- 5 We walked as far as the river.
- 6 You can go as near as you like to this dog, it doesn't bite.
- 7 You had better write as I suggest.
- 8 We were at a disadvantage in that they outnumbered us two to one.
- 9 You look as if you know the answer.
- 10 She spoke as if she were a teacher.
- 11 It looks as if it is going to rain.
- 12 Nothing is so/as bad as you think it is.
- 13 This morning I'm as well as I have ever been.

- 14 He did the job as quickly as he could.
- 15 The quicker we get there, the sooner you'll be able to relax.
- 16 The more I see of her, the more I like her.
- 17 The longer the lecture went on, the more sleepy the students got.
- 18 The closer you live to a continental plate, the greater the risk of earthquakes will be.
- 19 You can stay here as far as I'm concerned.
- 20 The harder the task the better he likes it.

164) Yer, tarz ve derece zarflarını kullanarak aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Babam hep doğduğu yerde oturdu (yaşadı).
- 2 Seninle ilk tanıştığımız yerde buluşmak istedim.
- 3 Komisyon nereye karar verirse orada toplanacaklar.
- 4 Nereye gidersen git, o seni unutmaz.
- 5 Gidebildiğin uzağa yürüdü.
- 6 Bu filin istediğiniz kadar yakınına sokulabilirsiniz.
- 7 Ödevinizi (size) söylediğim şekilde yapın.
- 8 Onu istediğiniz biçimde bitirebilirsiniz.
- 9 Ödevini, hayatında daha önce hiç yapmamış gibi yaptı.
- 10 Kız partiden hoşlanmış görünüyor.
- 11 Beni daha önce hiç görmemiş gibi davrandı.
- 12 Onun kadar hızlı koşamıyorum.
- 13 Benim kadar sıkı çalışmıyor.
- 14 Sessiz durduğun takdirde burada kalabilirsin.
- 15 Bu sorunlar eskisinden daha fazla güçlük yaratmıyor.
- 16 Hızlı yürüme, yavaş koşma kadar çok kalori yakmaz (harcamaz).
- 17 Kirlenmeyi ne kadar çok denetim altına alırsak, o ölçüde temiz çevreye sahip oluruz.
- 18 Ne kadar çok çalışırsanız, o kadar çok öğrenirsiniz.
- 19 Ne kadar çok para yatırırsanız, gelirin o kadar yüksek olur.
- 20 Bir öğretmen ne kadar yetenekli olursa, o ölçüde etkili öğretim yapabilir.

5) Neden anlatan zarf tümcecikleri: because, since, as, for seeing that, now that, due to, due to the fact that, owing to the fact that, on account of, because (of)

Because I was tired, I went to bed early. / Yorgun olduğumdan erken yattım.

Since he is a little boy, he is not allowed to smoke. / Küçük bir çocuk olduğu için sigara içmesine izin verilmiyor.

Now that he has left, there is nothing more to do. / Ayrıldığına göre yapılacak birşey yok.

As you have been here before, you'd better lead the way. / Burada daha önce bulunduğuna göre yol göstersen iyi olur.

You must finish now, **for** it's nearly bedtime. / Yatma zamanı yaklaştığı için bitirmelisin.

6) Amaç ve sakınma anlatan zarf tümcecikleri: in order that, so that, lest, for fear that, in case

I turned off the lights **so that I could sleep**. / Uyuyabilmek için ışıkları söndürdüm.

Some people eat **so that** they may live. / Bazıları yaşamak için yer.

Others seem to live **in order that** they may eat. / Bazıları da yemek için yaşıyor görünüyorlar.

The teacher is telling you this rule **lest** you should make a mistake.

The teacher is telling you this rule **for fear that** you should make a mistake. Öğretmen bu kuralı yanlış yaparsınız diye söylüyor.

It is a good idea to carry an umbrella in Britain **in case** you get wet. / İngiltere'de yağmurda ıslanma olasılığına karşı şemsiye taşımak iyi bir fikir.

165) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Now that we are all here, we can start.
- 2 You can't expect him to know the story when he hasn't read it.
- 3 You can't expect him to tell you the story seeing that he hasn't read it.
- 4 The plague stopped the Hundred Years War because it killed so high a proportion of the population.
- 5 Turkey can produce a large quantity and variety of goods because machines are used.
- 6 Since communities rapidly increased in size, they became too big to be managed by primitive tribal methods.
- 7 She took a bus since her husband needed the car.
- 8 Doctors were unwilling to perform the operation as the patient was suffering from high blood pressure.
- 9 Owing to the fact that I had no time, I had great difficulty to finish my master thesis.
- 10 Due to the fact that loan associations help people to build homes, a lot of people have their own houses in big cities in Turkey.
- 11 They decided to stop working, for they were very tired.
- 12 Because of the cold winter we are having now, nobody wants to go on a long trip.
- 13 Because of the air pollution we have in Ankara, there are fewer tourists here this year.
- 14 I think you should write my address down in case you forget.
- 15 You should lock your car in case someone steals it.
- 16 He was kept apart from school boys of his own age lest they should corrupt him.

- 17 He could no longer take the side of any party lest he (should) be defeated with it.
- 18 The officer did not let the man see the official paper, lest he should tell his friends about them.
- 19 She dresses like that so that everyone will notice her.
- 20 The teacher raised his voice so that we could all hear.
- 21 He always puts a little money in his pocket for fear that he should be robbed.
- 22 Due to the fact that their roots were exposed, some plants died in my garden during the winter.
- 23 My father bought this piano in order that I could learn how to play.
- 24 I turned off the TV in order that my roommate could study.
- 25 Exports should do better now, because the currency has just been devalued.

166) Neden ve amaç anlatan zarf tümcecikleri kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 (Artık) büyüdüğüne göre daha terbiyeli olmalısın.
- 2 Madem ki hepimiz buradayız, başlayabiliriz.
- 3 Yapacak çok alışveriş olduğu için şehre erken indi.
- 4 O bölümü zaten çalışmış olduğunuza göre tekrar okumanıza gerek kalmayacak.
- 5 Çok vaktimiz olduğuna göre, aceleye gerek yok.
- 6 Nedeni anlaşılamadığı için enfeksiyonun yayılmasını önleyecek tüm yöntemler başarısızlığa uğradı.
- 7 Arazinin çoğuna ekin ekildiğinden, pek az bir kısmına ağaç dikilebiliyor.
- 8 Çok sıcak geldiğinden paltomu çıkardım.
- 9 Birçok bilim adamının gelişmesine katkıda bulunmaları nedeniyle teknoloji bugün çok ilerlemiştir.
- 10 Petrol fiyatının tekrar artması nedeniyle hemen hemen hiç trafik yoktu.
- 11 Yüzmeyi sevdiği için babam daima deniz kenarına gider.
- 12 içinde bulunduğumuz ekonomik kriz yüzünden, hükümet bazı kesin kararlar almak zorunda kaldı.
- 13 Karşılaştıkları büyük zorluklar yüzünden dağa tırmanma fikrinden vazgeçtiler.
- 14 Yavaşlarsanız iyi olur, bakarsınız gelen (bir) tren vardır.
- 15 Mikrop olabileceklerini düşünerek yemekten önce ellerinizi yıkamalısınız.
- 16 Londra'da dışarı çıkınca ıslanacağınızı düşünerek bir şemsiye almanız iyi edersiniz.
- 17 Savaş çıkar endişesiyle bütün parasını bir isviçre bankasına yatırdı.
- 18 Nezle yakalanır endişesiyle çocuğa kalın bir palto giydirdi.
- 19 (Çocuk) 20 yaşına varmadan ölürüm diye, oğlunun öğrenimini sigorta ettirdi.
- 20 Unutabilir diye ona adresimi yazıverdim.
- 21 Fakir ailelerden gelen zeki öğrenciler (bir) okula girme fırsatına kavuşabilsinler diye, hükümet bir burs sistemine başladı.
- 22 Adam bir saldırıya uğrarım korkusuyla yanına sürekli bir muhafız alıyordu.
- 23 Bu polisler (biz) daha emniyetli yaşayabilelim diye yaşamlarını tehlikeye atıyorlar.
- 24 Fiatların yükselmesi yüzünden başka bir araba alamadım.
- 25 Boğulduğunu sanalım diye elbiselerini plajda bırakmış.

7) Ödünleme ve zıtlık anlatan zarf tümcecikleri: although, though, even though, as, in spite of the fact that, in spite of, while, whereas, yet, however + zarf/sıfat; no matter how...

Although I worked hard all my life, I never saved up enough money to buy a car. / Bütün ömrünce çok çalıştığım halde araba alacak parayı biriktiremedim.

Though (although) I was in the same class as Nurşen for four years, I never knew her very well. / Nurşen'le 4 yıl aynı sınıfta olduğum halde onu hiç de iyi tanıyamadım.

However hard-working he is, he will never be top of his class. / Ne kadar çalışkan olursa olsun kesinlikle sınıfının birincisi olamayacak.

Even (though) he hadn't eaten for days, he looked strong and healthy. / Günlerdir yemek yemediği halde kuvvetli ve sağlıklı görünüyordu.

He is coming today **in spite of the fact that** I distinctly told him I didn't want him. / Ona kesinlikle kendisini istemediğimi söylememe karşın yine de bugün geliyor.

No matter whether you agree or not, I'll buy that car. / Kabul etsen de etmesen de o arabayı alacağım.

He is never tired, **whereas** I always am. / Onun hiç yorulmamasına karşı, ben her zaman yorgun oluyorum.

8) Koşul anlatan zarf tümcecikleri: if only, if, unless, provided that, supposing that, on condition that, so long as, in case that, only if.

You can buy a car **if** you save up enough money. / Yeterince para biriktirebilirsen bir araba alabilirsin.

If only you had acted sensibly, you wouldn't now be in such a difficult position. (Keşke) mantıklı hareket etmiş olsaydın şimdi bu güç duruma düşmez, din.

Supposing that you told him the truth, what could he do about it? / Tut to ona gerçeği söyledin, bu hususta ne yapılabilecek.

I'll help you **on condition that** you keep your promise. / Sözünde durman koşuluyla sana yardım edeceğim.

You can borrow my notes **provided that** you give them back to me tomorrow. / Yarın geri vermek koşuluyla notlarımı sana ödünç verebilirim.

You can come with us, **so long as** you don't make a nuisance of yourself Rezalet çıkarmamak koşuluyla (çıkarmadığın sürece) bizimle gelebilirsin.

He will sign the contract **as long as** his wife has no objections. / Karısı itiraz etmediği sürece sözleşmeyi imzalayacak.

He will not sign the contract **unless** it is satisfactory. / Tatminkâr olmadıkça sözleşmeyi imzalamayacak.
If the patient is overweight, his diet should be restricted. / Hasta fazla şişmansa diyeti sınırlandırılmalıdır.

167) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 He won't do it unless he thinks there is no other way.
- 2 So long as they had plenty to eat and drink they were happy.
- 3 Yıldız was lively and talkative, whereas her sister was quiet and reserved.
- 4 I won't lend him the money unless he needs it.
- 5 I'll be home at 5 o'clock in case you need me.
- 6 We are enjoying ourselves, although the weather is bad.
- 7 He wouldn't give me the money, even if I begged him for it.
- 8 I will let you drive as long as you have a valid driving licence.
- 9 Supposing that your son had an accident, what would you do?
- 10 I will go to America with her on condition that she asks me.
- 11 Supposing that he asks you, will you go with him?
- 12 If only I had known earlier, I would have bought you a car.
- 13 She will consider going with him provided that all her conditions are granted.
- 14 In spite of the fact that it is a long way to go there, an aeroplane can make the journey in one day.
- 15 Ziya will be late unless he takes a taxi.
- 16 Although Konya has a population of one million, there are several museums.
- 17 You should see Sivas even if your visit is a short one.
- 18 The food in Gaziantep is excellent no matter how inexpensive the meal is-
- 19 The people of Pittsburgh will listen to you courteously no matter how poor» you speak English.
- 20 Unless you leave immediately, I will call a policeman.
- 21 However fast he ran, his brother arrived first.
- 22 In spite of the fact that I warned my brother he didn't stop drinking.
- 23 However much you earn, you won't be able to buy a house.
- 24 Cancer can be cured provided that it is diagnosed and treated early.
- 25 Unless food production can be increased rapidly, a large number of the population will die of hunger.
- 26 The bank would not employ any more workers unless he had completed his military service.
- 27 If all the food in the world is shared among total population, no one will get enough to eat.
- 28 Demonstration farms can be started in many cities only if generous help is supplied from the government.
- 29 No matter what you say, I won't believe you.
- 30 I'll give you the day off on condition that you work on Saturday morning.

168) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 (Keşke) aklında ne olduğunu bana söylemiş olsaydı, ona yardım edebilirdim.
- 2 Onu yapması emredilmedikçe yapmayacaktır.
- 3 Başka hiçbir yol olmadığını bilsek bile onu yapmıyacağız.
- 4 Üç ay içinde geri vermen koşuluyla sana borç para vereceğim.
- 5 Bol bol yemeleri ve içmeleri halinde adamlar mutlu olacaklardı.
- 6 İngilizcesini ilerletmedikçe sınavda başarısız olacak.
- 7 Kayıkta hastalanma olasılığına karşı bu hapları alınız.
- 8 Hava kötü olsa bile yüzmekten hoşlanırım.
- 9 Acele etmedikçe trene yetişemeyeceksiniz.
- 10 Babası sürücü ehliyeti alması koşuluyla onun araba kullanmasına izin verecek.
- 11 Tut ki bir kaza yaptım, ne yapardın?
- 12 Tut ki kayık alabora oldu, ne yaparsınız?
- 13 İngiltere'ye gitmedikçe İngilizce konuşamayacaksınız.
- 14 Ondan hoşlanmasanız bile yine de kibar olabilirsiniz/
- 15 İnsanlar ne kadar zengin olsa, yine de daha çok para kazanmak eğiliminde olurlar.
- 16 Tatile gidememesine karşın yine de mutludur.
- 17 Ürgüp büyük bir şehir olmamasına rağmen bir turist için görülecek birçok ilginç yerleri vardır.
- 18 En lüksü olmasa da Dedeman otelinde kalmayı yeğleriz.
- 19 Geziniz ne kadar kısa olsa da Göreme'yi görmenizde yarar var.
- 20 Türkiye'de ne kadar uzun süre kalırsanız kalınız yine de daha çok kalmak isteyeceksiniz.
- 21 Ne kadar çok çalışırsa çalışsın beceremeyecek.
- 22 Çok tutulmasına karşın yine de seçimi kazanamadı.
- 23 Onu sevmesem bile yine de (onu) sık sık ziyaret ederim.
- 24 Ne kadar dikkatli araba kullanırsanız kullanın muhtemelen ergeç bir kaza yaparsınız.
- 25 Koşulların uygun olması durumunda her canlı organizma çoğalır.
- 26 Nüfus artışı kontrol altına alınmadıkça çok sayıda insan açlıktan ölecektir
- 27 Eğer hasta zayıfsa oral anti-diyabetik tedavisi salık verilir.
- 28 Doktor babama sigarayı yasaklamasına rağmen, o hâlâ içiyor.
- 29 Senin yerinde olsam, ucuz olmasına rağmen elden düşme arabayı almazdım.
- 30 Şirketin kazancı (kazançları) bu yıl çok büyük oldu, yine de işçiler ikramiye alamadılar.

9) **Sonuç, etki anlatan zarf tümcecikleri: so, so...that, such... that**

He worked **so** hard **that** he became ill. / Öyle çok çalıştı ki hasta oldu.

The teacher gives **such** clear explanations **that** we learn a lot from him. Öğretmen o kadar güzel açıklamalar yapmaktadır ki biz ondan çok şeyler öğreniyoruz.

I hadn't seen you all week, **so** I decided to call you up. / Bütün hafta sizi göremediğim için telefon etmeye karar verdim.

10) **Sakinca, sakınma anlatan zarf tümcecikleri: except that, apart from the fact that, except for the fact that**

He is a very good man **except that** he is a bit miserly. Biraz cimri olması dışında çok iyi bir kimsedir.

Except for the fact that the signing was very bad, it was a good concert. Şarkıların kötü söylenişi dışında iyi bir konserdi.

169) **Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 The wind blew so hard that her hat flew off.
- 2 I bought such a good book that I learned English well.
- 3 The plane goes so fast that you will arrive in Paris'in two hours.
- 4 She hasn't been to England, so she can't speak English well.
- 5 In winter the snow is so deep that birds cannot find anything to eat.
- 6 The teacher asked such difficult questions that the students couldn't answer them.
- 7 My teacher talks so fast that we can't understand anything.
- 8 Cengiz is such a powerful man that everybody is afraid of him.
- 9 Except that there is not much to do, I think that it would make an excellent place for a holiday.
- 10 It was a nice trip except that I missed out a visit to London.
- 11 Apart from the fact that it was a little it tiring, it was a good journey.
- 12 He showed such great courage that he was elected unanimously.
- 13 He earns so much money that he doesn't know what to do with it.
- 14 Apart from the fact that he drank too much, he was rude to everybody present.
- 15 The sea was so cold while we were there that we didn't go bathing once.
- 16 Except for the fact that the car was an old one, I liked it.
- 17 He was so angry that he left the room without saying a word.
- 18 The meeting became so disorderly that the speaker had to shout into the microphone.
- 19 They throw the water away, so that all the vitamins are lost.
- 20 She asked for so much money that we could not afford to employ her.

170) **Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.**

- 1 O kadar acıkmıştı ki öğle yemeğini erken yedi.
- 2 O kadar rüzgarlı bir gündü ki lokantaya taksi ile gitmeye karar verdik.
- 3 O kadar düşük fiyata verdiler ki iki radyo aldık.
- 4 Makina o kadar gürültü yapıyor ki birbirimizi duyamıyoruz.
- 5 Fazla parası yok, bunun için de ucuz bir otel arıyor.
- 6 Biraz para biriktirmek istedi, bunun için de her gün işe yürüyerek gitti.
- 7 Yiyecek o kadar nefisti ki yiyebileceğimden fazla yedim.
- 8 O kadar iyi bir fırsattı ki (onu) kaçırmak istemedim.
- 9 İstanbul'a bir gezinin olmayışı dışında sanırım iyi bir plan.
- 10 Aktörlerin tanınmış olmaması bir yana film oldukça güzeldi.
- 11 Lastiğimizin patlak oluşu yanında firenlerimiz de arızalıydı.
- 12 Konuşması o kadar açıktı ki her sözcüğü anladık.
- 13 Havanın soğuk oluşu dışında hoş vakit geçirdik.
- 14 Otobüs durağında o kadar kuyruk vardı ki beklemek yerine yürümeye karar verdim.
- 15 Karısına o kadar kötü muamele etti ki sonunda karısı onu zehirledi.
- 16 Bana o kadar fazla para önerdiler ki, reddedemedim.
- 17 Öylesine kötü bir gösteri ki, onların halka gitmeleri için para vermeleri gerekir.
- 18 Yeni "Külkedisi" filmi öylesine uzun ki, çocukların ilgisini çekmez.
- 19 Rolü öylesine güzel oynadı ki, seyirci on dakika alkışladı.
- 20 Kalemlerin kâğıt üzerinde çıkardıkları sürekli cızırtı dışında sınıf sessizdi.

GENEL ALIŞTIRMALAR (ADVERBIAL CLAUSES)

171) **Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.**

- 1 **After** the critics see the plays, they will, as a result of their experience, and background, be able to judge which is the more effective and moving.
- 2 In the discussion one speaker told that, **since** we live in a money oriented society, the average individual cares little solving anyone else's problem
- 3 My sister can knit a sweater **while** she watches television.

- 4 They had given up hope of finding their way **when** a guide arrived.
- 5 The last man was emerging from the escape tunnel **when** a distant shout signalled its discovery by the guards.
- 6 **Once** published, the book caused a remarkable stir.
- 7 **Where** the fire had been we saw nothing but blackened ruins.
- 8 We always meet him **where** we least expect.
- 9 **Wherever** she goes, she will take her pet dog.
- 10 **Even if** he went down on bended knees, I would not forgive him.
- 11 **Even though** there are good reasons for being pessimistic about the world's food supplies, not all experts share the general despondency.
- 12 Our diet will go on being the same, **even if** new techniques are introduced
- 13 The teacher did not encourage the student in any way **even though** the boy began to weep when he was told that his poor marks would likely hold up his graduation.
- 14 **Although** the world's population is rising fast, food production is keeping pace with it.
- 15 No goals were scored, **though** it was an exciting game.
- 16 Miraculous **though** their survival seemed, it was nothing to what lay ahead.
- 17 **Because** of the failure of the air cooling system; many in the audience had left the meeting before the principal speaker arrived.
- 18 I lent him money **because** he needed it.
- 19 The path **was** too slippery to walk on.
- 20 **More** accidents occur in the home **than** on the roads.
- 21 You spent **more** money **than** we intended you should.
- 22 I took no notice of him **so** he flew into a rage.
- 23 We were at a disadvantage **in that** they outnumbered us two to one. •
- 24 **Considering** how much it costs, this machine is a failure.
- 25 **No further** discussion arising, the meeting was brought to a close.
- 26 **All our savings gone**, we started looking for jobs.
- 27 **When** treating patients with language retardation and deviation of language development, the therapy will consist, in part, of discussions of the patient's problems with parents and teachers, with subsequent language teaching being carried out by them.
- 28 A teacher should make his explanations clear and simple **so that** they may understand him.
- 29 The kind-hearted old man gave the beggar some money **so that** he might buy some food.
- 30 They're enlarging the school **so that** the pupils may have better classrooms.
- 31 I took the child to the hospital **so that** the doctors could give her a thorough examination.
- 32 The policeman held up the traffic **so that** the school children could cross the road safely.
- 33 He works hard **so as to** give his children a good education.
- 34 Surely he's not so unreasonable **so as to** expect you to work fifteen hours a day.
- 35 He saves as much money as he can **so as to** have a comfortable old age.
- 36 The news was **such** a surprise **that** he didn't know what to say.
- 37 He has **such** a lot of money **that** he doesn't know what to spend it on.
- 38 It was **such** a cold night **that** they decided to sit at home by the fire and read.
- 39 **Now that** you have finished your work, you can, go out and play.
- 40 **Now that** he has at last succeeded in winning a gold medal at the Olympic Games, he has decided to retire from athletics.
- 41 She seems to have lost all interest in life **now that** her husband is dead.
- 42 **Since** candidates have to be under 21 years of age, you are obviously not eligible.
- 43 As we were tired of waiting, we decided to go without them.
- 44 As the engine had been repaired, we were able to continue our journey.
- 45 **Because** there had been no rain, the crops failed.
- 46 **Seeing** that they have asked us to be punctual, we ought to start now.
- 47 I was blamed by everybody **for** not sounding the alarm in time and allowing the thieves to get away.
- 48 They were angry with the boy **for** losing the money they had given him.
- 49 I can't accept your kind invitation to dinner **on account of** having a friend staying with me.
- 50 **Although** he's not a handsome man, women find him attractive.
- 51 **Although** his car is twenty years old, it still goes well.
- 52 **Although** he pretended to listen to the teacher, he was thinking of the football match all the time.
- 53 **However** little you may earn, you should try and save something every week.
- 54 **Whatever** mistakes you may have made, I don't think you need worry very much about them.
- 55 **However** well educated you may be, there is plenty more for you to learn.
- 56 **When** he had been assured that his wife was out of danger, he agreed to leave the hospital.
- 57 **When** he came out of jail, **on account of** his reputation he found it very difficult to find employment.
- 58 **As soon as** the winter was over, the recently-planted trees began to put forth new branches.
- 59 **As soon as** the warm weather arrived, we left off our woolen underwear.
- 60 He repeated the words to himself over and over again **as though** he could not grasp their full meaning.
- 61 He kept on walking **until** he was unable to take another step.
- 62 He wrote the letter again and again **until** he liked it.
- 63 He bought it **when** he had found out the price.

- 64 John had **such** a strong foreign accent **that** nobody could understand him.
65 **The closer** a country is to the Ecuador **the warmer** it will be.

TÜMCE BAŞINDA It-Kullanımı

1) **It + olmak + sıfat + that (It + be + adj. + that)**

It was lucky **that** he wasn't involved in the accident. / Kazada ona birşey olmaması bir şanstı.

2) **It + olmak + sıfat + for + tümleç + to + inf (It + be + adj. + for + comp to + inf.)**

It is easy for them **to** criticize. / Onların eleştirmesi kolaydır.

For ile kullanılan sıfatlardan kimileri şunlardır: **boring, dangerous, difficult, easy, expensive, healthy, necessary. That** - yapısında kullanılan kimi sıfatlar: **certain, clear, curious, likely, lucky, probable, surprising, true.**

3) **It + olmak + sıfat / ad + for + tümleç + to + inf**

It is nice **to** be with you. / Sizinle beraber olmak güzel.

It is time for the Public **to** know the real facts. / Kamuoyunun gerçekleri bilme zamanıdır.

4) **It + eylem + tümleç + that (It + V + comp. + that)**

It worried me a bit **that** she didn't phone. / Telefon etmemesi beni biraz endişelendirdi.

5) **It + olmak + not + use + (you, your) + V-ing + tümleç**

It is no use working yourself to death if you never get the chance to enjoy life. / Eğlenme fırsatını elde edemezsen ölesiye çalışmanın hiçbir yararı yok.

6) **It + appear, happen, seem, turn out + tümce**

It appears that they haven't heard us ringing. / Öyle anlaşıyor ki zili çaldığımızı duymadılar.

It seems that they are angry. / Kızgın oldukları anlaşıyor.

7) **It + take + nesne + ad öbeği + inf + tümleç**

It takes them two hours to get to school. / Okula varmaları iki saat sürer.

8) **Cleft sentences (ayrık tümceler) : It + olmak + vurgulanacak öge + that / who + tümleç**

It was your children that threw a stone at the window. / Pencereye **taş** atan sizin çocuklarıydı.

It was Mehmet who (that) wore his best suit to the dance last night. Dün akşam danseden en iyi giysiyi giyen Mehmet'ti.

It was his best suit that Mehmet wore to the dance last night. Mehmet'in dün akşam dansta giydiği en iyi giysisiydi.

It was in September that I first noticed it. / Onu ilk kez Eylül'de farkettim.

Açıklama :

Ayrık tümceler genellikle **it + be** ile başlar ve daha sonra vurgulanacak öğeler gelir. Be'nin en yaygın kullanılan biçimleri **it is** ve **it was'dır**. Tümcelerın eylem dışındaki her ögesi vurgulanabilir. Özne vurgulandığında **that** yerine **who** kullanılır. Özne vurgulandığında zamirlerin özne ve nesne biçimleri kullanılabilir; Örn: **It was I who** ya da **It was me who**. (İkinci biçim daha gündelik bir kullanımı yansıtır.)

172) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz

- 1 It is difficult to understand what she is talking about.
- 2 It is interesting that you should like him.
- 3 It is essential to book in advance.
- 4 It is not easy to get him to change his mind.
- 5 It is probable that we'll be a little late.
- 6 It is pointless to go there on Friday-there is a holiday.
- 7 It is customary to tip hairdressers.
- 8 It was really astonishing that she refused to talk to you.
- 9 It is interesting to see different cultures and ways of life.
- 10 It is important that everybody should be told all the facts.
- 11 It is quite right for you to speak in your defence.
- 12 Isn't it possible that somebody else stole it?
- 13 Is it true that there are no seats left?
- 14 It is not compulsory for us to attend.
- 15 It is essential for the teacher to be both intellectually and morally honest, which does not mean being a saint.
- 16 Is it possible that competition for available natural resources may lead to war and thence to a reduction in population?
- 17 It is understandable that parents want their children to pass exams.

- 18 It is clear that students who go to England to learn English have a great advantage over others.
- 19 It is self-evident that if we want a fair society, privilege must disappear.
- 20 It is quite clear that every child should have the opportunity to learn.
- 21 It is difficult for old-fashioned teachers to communicate with children.
- 22 It would be a good idea for you to see a doctor for a checkup.
- 23 It is impossible to me to concentrate when the television is on.
- 24 It is hard for teachers to interest children unless they can show that what they learn is going to be useful to them.
- 25 It is unreasonable for parents to judge a school by their own children's examination results.
- 26 It is not always the brightest students who do well in tests.
- 27 It seems that nobody is coming.
- 28 It was my father that invented this kind of tin-opener.
- 29 It is time for the government to stop trying to hide the matter from the public.
- 30 It is certainly essential to take a long-term view of the situation.
- 31 It took my eyes only a few seconds to adjust.
- 32 It was the theory of relativity where Einstein argued that nothing could move faster than light.
- 33 It was several years ago that video records first appeared in the shops.
- 34 It took us some time to work out what she meant.
- 35 It is my mother I'm worried about.
- 36 He was looking at me as if it was I who was going to give him the money.
- 37 It turned out that the message sent to him had been intercepted.
- 38 It seemed as though I had known them for a very long time.
- 39 It seems unlikely that he would do such a thing. .
- 40 It was Newton who first stated that lights is composed of particles.

173) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Öğretmenlerin, 20 kişiden fazla öğrenci ile grup çalışması yapmanın zor olduğunu bilmeleri yararlı olur.
- 2 Bir kişinin çocukluk çağındaki mutsuz deneyimleri unutulması genellikle mümkün değildir.
- 3 İki yıl içinde bir yabancı dil öğrenmem gerekiyor.
- 4 Bir çocuk için o kadar erken kalkmak güçtür.
- 5 Yaşlı bir adamın az bir emekli aylığı ile yaşayabilmesi zordu.
- 6 Erkek ve kadınların ayrı oturmaları şaşırtıcıydı.
- 7 Zengin bir dulun yakışıklı bir koca bulması gayet kolaydır.
- 8 Patlamadan önce ayrılmamız şans eseri idi.
- 9 Nişanlarını hemen ilân etmeleri olasıdır.
- 10 Öğretmenin unutulmuş olmasına inanılmaz.
- 11 Bütün bunlardan sonra doğruyu söylemenizin bir yararı yok.
- 12 Müzik dinlemekten hoşlandığımı yalanlamanın bir anlamı yok.
- 13 Onunla konuşmanızın bir yararı yok, çünkü yakışıklı bir adamla nişanlanmayı kararlaştırdı.
- 14 Ona bu soruyu sormanızın bir yararı yok, çünkü o hiç bir şey bilmez.
- 15 Tüm tekrarınızı sınavdan bir gece önceye kadar bırakmanızın hiçbir anlamı yok.
- 16 Yanlışlarınızı düzeltmemi beklemeniz hiç de iyi değil.
- 17 Yaşlı adamın ne konuştuğunu bilmediği anlaşılıyor.
- 18 Gelecek yaz tatile gidemeyeceğiz gibi geliyor bana.'
- 19 Arkadaşım aradığında tesadüfen dışarıdaydım.
- 20 O gece ne olduğunu kimsenin bilmediği anlaşılıyor.
- 21 Onun babamı tanıdığı anlaşıldı.
- 22 (onların) yumurta atıkları Bakan oydu.
- 23 Onların ısrarla uygulanmasını istedikleri sosyal reformlardır.
- 24 Yıkım noktasına getirilmiş olan ekonomidir.
- 25 Şarkı söylediğini işittiğimiz o (dur).
- 26 Barış gönüllülerini başlatan Eisenhower değil Kennedy'dir.
- 27 Dün eve gitmem iki saat sürdü.
- 28 Her hafta sonu alışveriş yapmam uzun zaman alıyor.
- 29 Dilbilim bölümünden diploma alması yıllarını aldı.
- 30 Uçağın Ankara'ya inmediği anlaşılıyor.
- 31 Sanığın avukat olmaksızın mahkemede kendini savunması genellikle olası değildir.
- 32 Öğrencilerin bazı İngilizce sözcükleri söylemeleri güçtür.
- 33 Aykut'un Jane'den bir ret mektubu alması şaşırtıcı değil.
- 34 Öğretmenimizin o problemi çözmesi oldukça kolaydı.
- 35 Onların erken ayrılmalarında hiçbir sakınca yok.
- 36 Amerika'yı ilk keşfeden Colomb'du.
- 37 Deniz yoluyla gelmesi pahalı olacak (tır).
- 38 (Onun) Onu söylemiş olması gariptir.
- 39 İyi bir iş bulmuş olmanız mükemmel bir haber.
- 40 Adamın yanlış trene binmesi / yetişmesi eğlendirici (dir).
- 41 Ondan sonra ne olacağı bilinmez.

- 42 Araba satıldıktan sonra borç para almaya çalışmanın hiçbir anlamı yok.
43 Konuşmacıyı sorgulamanın hiçbir nedeni yok.
44 Nasıl görüldüğünüz önemli değildir ama nasıl davrandığınız önemlidir.
45 Doğrudan kitaptan alınan cevapları okumak hoş değil.
46 Yanında oturanın sınav kağıdından kopya etmenin bir yararı yok.
47 Öyle anlaşıyor ki öğrenci cevap vermeye isteksizdi.
48 Öyle anlaşıyor ki niyeti dün varmak.
49 Anladım ki yanımda hiç para yoktu.
50 Yağmurda dışarıda olduğun anlaşıyor.
51 Sonunda her şeyin yoluna girdiği anlaşıyor.
52 İlgilendiğim insanlardır, para değil (dir).
53 Daha çok görev verilen özel endüstridir.
54 Desteklenen, devlet denetleme sistemidir.
55 Sahip olamadığı şey paradır.
56 Onların uymadıkları şey onun önerisiydi.
57 Kız kardeşimin vize alması, umduğundan çok zamanını aldı.
58 Uçakla İstanbul'a gitmek bir saatimi alır / bir saat sürer.
59 Oraya araba kullanarak gitmem beş saatimi aldı.
60 O zaman Ankara'da olmadığımız anlaşıldı.

TÜMCE BAĞLAÇLARI

Tümce bağlaçları genellikle iki ya da daha çok yalın ve karmaşık tümceyi bağlayabilir. Tümce bağlaçlarını kullanmak için önce tümcelerin doğru olması gerekir. Girişte de değinildiği gibi İngilizce tümce, temelde özne + eylem + nesne (*tümleç*) düzeninden oluşur. Şöyle bir soru düzeniyle tümce öğelerinin eksikliği bulunup bulunmadığı araştırılabilir. Kim; ne (*özne*) + (iş, oluş), (eylem) + kimi neyi (*nesne*) + kime, neye (*dolaylı nesne*) + nasıl (*tarz zarfı*) + nerede (*yer zarfı*) + ne zaman (*zaman zarfı*). Elbette bütün tümcelerde bu öğelerin tümü bulunmaz ama özne + eylem + tümleç kaçınılmaz olarak vardır. Aşağıdaki örnekleri incelerken bu noktaları göz önüne almak uygun olacaktır.

1. Sıralayıcı bağlaçlar: **first, second, finally, to begin with, next, then, the first thing** etc.

Several reasons can be given for the change in the attitude of many people. **To begin with**, they fear the outbreak of a nuclear war. **In the second place**, they're concerned over the continuing pollution of the environment. / Birçok kimsenin tutumlarındaki değişiklik için çeşitli nedenler ileri sürülebilir. **En başta** bir nükleer savaş çıkmasından korkuyorlar. İkincisi çevrenin giderek kirlenmesinden kaygı duyuyorlar.

2. Ekleme bağlaçları: **and, also, what's more, equally, besides, too, indeed, actually moreover, in addition** vb.

We saw many interesting towns and cities on our tour. **In addition**, we met several nice people. / Gezimizde birçok ilginç kasaba ve kent gördük. Ayrıca birçok iyi insanla tanıştık.

Açıklama:

Yukarıdaki bağlaçlar, ikinci tümce başında ve birinci tümcedeki düşünce doğrultusunda bir fikir belirtmek amacıyla kullanılır.

3. Özetleyici bağlaçlar: **in sum, in all, in a word, in brief, in short** In brief.

There is as yet no known way of obtaining the benefits of the new insecticides without some risk of providing resistance. / **Kısaca**, ilaca karşı bir ölçüde direnme olmaksızın yeni haşere ilaçlarından yarar sağlamanın bir yolu henüz bulunamamıştır.

4. Açıklayıcı bağlaçlar : **that is, that is to say, for example, namely**

He's a scholar who is devoted to his research to a reprehensible extent. **That is to say**, he neglects his family and does not fulfill his responsibilities as a citizen. / Araştırmalarına korkunç denecek ölçüde kendini adanmış bir bilimci. **Başka bir deyişle**, ailesini bile bir yana bırakır ve vatandaş olarak sorumluluklarını yerine getirmez.

5. Sonuç bağlaçları: **so, therefore, as a result, accordingly, hence, for this reason, because of this**

They have not paid my rent for six months. **Accordingly**, I'm going to see a lawyer. / Kiramı altı aydır ödemediler, **Bu bakımdan** bir avukatla görüşeceğim.

Animals are very useful to man. **For this reason**, we should not destroy them needlessly. Hayvanlar insanlar için son derece yararlıdır. Bu nedenle onları gereksiz yere öldürmemeliyiz.

Açıklama:

Bu tür bağlaçlar ikinci tümce başına getirilir ve bunlarla tümcedeki fikirlerin bir önceki tümcede söylenenlerin mantıksal sonucu olduğu anlatılmak istenir.

174) Aşağıdaki tümceleri yukarıda verilen örneklere göre bağlaç kullanarak Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 **First of all**, it seems that a successful scientist is full of curiosity.
- 2 **Moreover**, he thinks he can improve the existing conditions and enjoys trying to solve the problems which this involves.
- 3 He does not accept statements which are not based on the most complete evidence available and **therefore** rejects authority as the sole basis for truth.
- 4 **As a result** of the conditions outlined above, international cooperation has been greatly intensified during the last 20 years.
- 5 **To conclude**, (*it seems clear that*) if we are to succeed in solving the many interrelated problems of under development, only the fullest and most intelligent use of the resources of all branches of science will enable us to do so.
- 6 All human languages are equally complete as instruments communication. **That is**, every language appears to be as well equipped as any other to say the things the speakers want to say.
- 7 It is not easy, **for example**, to explain the processes involved in a computerized control system if the basic algebraic symbols are without meaning.
- 8 **Thus**, to both management and labor operational research could mean the removal of decisions and a move towards boredom and frustration.
- 9 **As a result** of two or three centuries of research we have come to believe that nature is understandable.
- 10 **Besides** the decimal scale, the binary scale is also used in science-furthermore, a number of other scales can be used as well.
- 11 The measuring instruments were defective; the experiment was, **therefore** a failure.
- 12 The passenger plane of the 1980s, namely the supersonic jet, will transform relations between peoples of the world.
- 13 They don't often use the car during the week. So, you can borrow it, if you want to.
- 14 The committee rejected the idea that consumers could be adequately protected by local consumer protection societies.
Accordingly, the report recommended that legislation should be introduced as soon as possible to provide better measures.
- 15 The speed of a body measured in a definite direction is known as its velocity. **Consequently** velocity is a vector quantity.
- 16 Nobody at the office knew what to do about the legal problem. **Furthermore**, they didn't even know how to start handling the question.
- 17 Riots broke out throughout the city. **As a result**, many people were afraid to go out.
- 18 The assembly refused to pass the bill. **Consequently**, taxes were not lowered.
- 19 The people in the mountain region were warned about the earthquake. **Because of this**, many lives were saved.
- 20 Animals are useful for food. **Moreover**, animal products such as silk and honey are very useful.

6. Çıkarım, varsayım anlatan bağlaçlar: then, in other words, in that case, otherwise, if so..

Agriculture will have to undergo a drastic change to meet the needs of the new situation. **Otherwise**, the country will starve. / Tarım, yeni durumun gereklerini karşılamak için kökten değişime uğramak zorunda kalacak. **Yoksa** ülke açlık çeker.

7 Yeniden anlatım bağlaçları: or, in other words

Language learning is a continuous process; **in other words**, one should study regularly to learn it well. / Dil öğrenimi sürekli bir etkinliktir, **başka bir anlatımla**, dili iyi öğrenmek için düzenli çalışmak gerekir.

8 Değişik anlatım bağlaçları: or, or rather, alternatively, on the other hand, worse still, better still...

On the one hand it is difficult. **On the other hand**, it is expensive. **Bir yandan** zordur; **öte yandan** da pahalıdır.

175) Aşağıdaki tümceleri 6., 7. ve 8. kümedeki bağlaçlarla Türkçeye çeviriniz.

- 1 it is possible that the enemy might condone the terrorists' activity **Worse still**, she might agree to give way to their demands.
- 2 What he wants will ruin the business. **Or else** it will reduce its effectiveness considerably.
- 3 There has been a sharp decline in the death rate for babies. And **then**, medical science is keeping people alive longer.
- 4 He explained the whole document to me; **in other words**, he went through it word for word with me.
- 5 Women's fashions are very much uglier than they were two years ago. Or don't you notice such things.
- 6 In order to buy a car, I may draw on my savings. **On the other hand**, I might approach my parents for a loan.
- 7 We can walk home, if you wish. **Or rather** we can ask him for a lift.
- 8 You may buy the book if you like. **Alternatively**, you may borrow it for a week.
- 9 He says he took the book without permission. **In other words** he stole it. 10 They are enjoying themselves. **Or rather** they appear to be enjoying themselves.
- 11 One old-established method for the dating of geological strata is that of the correlation of fossils; **alternatively**, the relatively new method of measuring the rate of decay of radioactive elements can be employed in many cases.

- 12 He seems ill. **In that case**, he has to see a doctor.
- 13 He is said to be miser. If **so**, there is no use asking for a loan from him.
- 14 You might win the race. **Better still**, you might break the world record. The violent emotions aroused by the horrible crime make it impossible to find a local jury of people who have not made up their minds against the defendants. **Hence**, it is probable that the trial will be held in another area.
9. **Karşıtlık bağlaçları: but (ama, fakat), however (bununla beraber) nevertheless (yine de), on the other hand (öte yandan), on the contrary (tam tersine), instead (yerine)** Bu tür bağlaçlar ikinci tümce başında kullanılır ve bir önceki tümcede söylenmiş olanlara bir istisna, bir sınırlama ya da zıtlık eklemeye yararlar. Most of us don't eat insects. On **the other** ha we like honey, which is an insect product. Çoğumuz böcek yemeyiz **öte yandan** böcek ürünü olan balı severiz.
10. **Ödünleme bağlaçları: yet (yine de), besides (üstelik, ayrıca) only (yal nızca), still, at any rate, true, of course, even to be sure...**
Their essays were very brief. **Still** they were better than I expected. Makaleleri / yazıları çok kısaydı. **Yine de** beklediğimden daha iyiydi.

176) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The book has some entertaining passages about the lives of famous film stars. **But** on the whole it is extremely boring.
- 2 My friend didn't waste his time in the week before the exam, **on the contrary**, studied hard every evening.
- 3 He wanted a camera for his birthday. His father bought him a book **instead**.
- 4 She doesn't study at all. **Instead** she watches TV all day.
- 5 To be sure, nobody suspected him of being behind the plot; **Yet** there was clear evidence implicating him.
- 6 I didn't invite my friend to the party. **Besides**, he wouldn't have come.
- 7 I wasn't called up by the army. **Actually**, I volunteered.
- 8 **True**, there are some cool insights into politicians that are currently active. **However**, much of the books is smug and prejudiced.
- 9 Officially, he is in charge. **Actually**, his secretary does all the work.
- 10 They played better than they had done for a long time. **Certainly**, Selçuk played splendidly.
- 11 In a steam engine energy in the form of heat is converted into motion; **conversely**, when a meteorite enters the earth's atmosphere, motion converted into heat.
- 12 There was nothing dowdy or ugly about her dress, **on the contrary**, she had a certain private elegance.
- 13 Everything around him was blown to pieces, **yet** the Prime Minis' escaped without a scratch.
- 14 The quality of the goods was excellent. **However**, the prices were far too high.
- 15 Even though he is an honest politician; **nevertheless**, I would never v< for him because I don't agree with his view on foreign policy.

TÜMCE BAĞLAÇLARI İLE GENEL ALIŞTIRMALAR

177 Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 Studies show that cigarette smoking is dangerous to one's health. **However**, millions of people continue to smoke.
- 2 Scientists believe that heat from the sun is an important source of energy. **However**, they realize that solar technology is still in its infancy.
- 3 Ecologists are also concerned about new sources of energy. **Nevertheless**, they want future sources that will not harm the environment.
- 4 In the mean time, people in the industrialized nations must learn to conserve energy; **otherwise**, they may find themselves walking, not driving.
- 5 So **far** we have emphasized that a great variety of learning activities have much in common. **However**, it would be a mistake to underestimate the differences between the types of learning involved in a rat finding its way out of a maze and a university student solving a problem in nuclear physics.
- 6 There is more pollution in big cities than in the country; **therefore**, city dwellers may have a greater risk of getting cancer.
- 7 Their claims may be justified. **Nevertheless** they should not have gone on strike.
- 8 Playing loud music may be just as much as a social nuisance as smoking cigarettes. All **the same** it does not result in air pollution.
- 9 Absolute secrecy is essential. **Consequently**, the fewer who are aware of the plan the better.
- 10 Cultures have definite patterns. **But** these patterns are modified as they are transmitted from one generation to the next.
- 11 The Opposition have consistently accused the government of corruption. **Moreover**, they have named names.
- 12 Poor people from rural areas are migrating to the cities to find work and **consequently** the circles of slum housing in many suburbs are getting larger.
- 13 Changes in deserts are extremely high during the day. **However**, at night they are often very low.
- 14 Cactus plants do not need much water. **Therefore**, they can grow in deserts.

- 15 Changes in temperature breaks rocks into pieces. **Then**, the wind blows the pieces away.
- 16 Handmade carpets are, of course, far more expensive to buy initially than factory made carpets. **On the other hand**, they would probably be a better economic investment.
- 17 You've got a huge secretarial staff, **yet** it still seems to take you a week to answer a simple letter.
- 18 There is considerable difference in my parents' ages, and **yet** it has been successful marriage.
- 19 Janet has a rather light-hearted approach to life, **yet**, she is no fool.
- 20 You may very much dislike the idea of growing old. **Nevertheless**, the chances are that you will find yourself old one day.
- 21 Demand has increased. **Because** of this, pices will rise.
- 22 Carbon is stable towards water but undergoes slight oxidizing when heated with oxidizing acids. **However**, in reaction with alkali, it does not suffer any attack.
- 23 Energy consumption has increased in the twentieth century; **moreover**, it continues to increase.
- 24 Teaching and learning is a process and **therefore** it can be realised in the doing.
- 25 He is very good scientist; **moreover**, he understands the problem.
- 26 There was an increase in the rate of growth of export volume in 1970s. **However**, there was a decrease in the purchasing power of export.
- 27 It is true that the unemployment figures show no improvement. . **Nevertheless**, the situation has improved because a large number of school leavers have found work.

178) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

1. Günlük basında ve tanınmış dergilerde bugünlerde ruhbilimden sıkça söze-dilmektedir, buna karşılık ruh bilimin niteliğine ilişkin görüşlerdeki çeşitlilik de o ölçüde çoktur.
- 2 1980'lerin yolcu uçağı, yani supersonik jet, dünya insanları arasındaki ilişkileri değiştirecektir.
- 3 Birçok kimse, kızkardeşim de içinde (*olmak üzere*), onu o işten dolayı ba-ğışlamayacaktır.
- 4 O kadar süre sonra sizi görmek güzel birşeydi.
- 5 Mazeretleri, sözgelimi arabasının bozulması, hiç inandırıcı görünmedi.
- 6 Kitapta sürükleyici parçalar var, özellikle kuzey kutbuna yaptıkları gezinir öyküsü (*bunlardan biri*).
- 7 Bütün insan dilleri iletişim aracı olarak aynı ölçüde eksiksizdir. Açıkçası, her dil öteki dil kadar konuşucuların söylemek istediklerini söylemede yeterli görünmektedir.
- 8 Kısacası, bir ölçüde direnme riski ortaya çıkarmadan yeni haşere ilaçlarından yarar sağlamanın henüz bir yolu bulunmamıştır.
- 9 Geliştirilen bilimsel yöntemlerin çoğu her yerde eşit ölçüde uygulanabilir. Gerçekten de, bitki yetiştirme çalışması gelişmekte olan ülkelerde şimdiden ilerleme yoluna girmiştir.
- 10 Yukarıda anahatları belirlenen koşullar nedeniyle uluslararası işbirliği son yirmi yılda büyük ölçüde güçlenmiştir.
- 11 Sanayileşme, yaşama standartlarımızı giderek artan bir hızla yükseltmemize olanak sağlarken, aynı zamanda dünyanın değişik bölgeleri arasındaki karşılıklı bağımlılığın büyümesine yol açmaktadır. Bu koşullar gö-zönüne alındığında, herhangi bir bölgedeki kalıcı bir ekonomik bunalım ya da istikrarsızlığın dünyanın geri kalan bölümünde artan ciddi etkileri olmasının kaçınılmazlığını anlamak zor değildir.
- 12 Dışsattımın yalnız bir iki ürünle sınırlı olduğu durumlarda ekonominin duyarlılığı büyük ölçüde artar.
- 13 Ancak, yukarıda söylenenlere karşın, sözedilen önlemlerin durumun kötüleşmesini önlemede yeterli olup olmadıkları kuşkuludur.
- 14 Gerçeği söylemek gerekirse onun suikastın ardında olduğundan kimse kuşkulandı. Ne var ki, onu akla getiren açık kanıtlar vardır.
- 15 Otomasyon sayesinde daha çok malla birlikte daha çok boş zaman da elde edilebilir.
- 16 Kümeleri ilgilendiren pürüzlü konular tartışıldı, ne var ki temsilcilerin çoğu seslerini çıkarmadılar.
- 17 Sınav ve mülakatların gerilimi sona erdiğine göre, hepimiz bir süre dinlenebiliriz.
- 18 Kiramı altı ay ödemediler, bu bakımdan bir avukatla görüşeceğim.
- 19 Fırtına elektrik tellerimizi devirdi, bu nedenle mum ışığında yemek yemek zorunda kaldık.
- 20 Yargıç çocuğun vesayetini annesine verdi. Buna ek olarak ziyaret ayrıcalıkları için kesin kuralları belirledi.
- 21 Gezimizde birçok ilginç kasaba ve kentler gördük. Ayrıca birçok iyi insana rastladık.
- 22 Suikastçilerin birkaçı tutuklandı ama liderleri henüz bilinmiyor.
- 23 Birçok kimsenin tutumlarındaki değişiklik için çeşitli nedenler ileri sürülebilir. En başta bir nükleer savaş çıkmasından korkuyorlar. ikincisi, çevrenin giderek kirlenmesinden kaygı duyuyorlar.
- 24 Önerimize karşı çıkmadı. Gerçekte (*onu*) desteklemek için birkaç neden ileri sürdü. Mary'nin birçok yakın arkadaşı vardır. Jane'e gelince, arkadaşları her zaman onun çevresindedir.
- 26 Araştırmalarına korkunç denecek ölçüde kendini adanmış bir bilgidir. Başka bir deyişle, ailesini bile bir yana bırakır ve vatandaş olarak sorumlulukla yerine getirmez.
- 27 Artış bildirildiğinde, yüksek kirayı ödemeyi reddettiler. Sonuçta, apartman **dan çıkarıldılar**.
- 28 Tarım, yeni durumun gereklerini karşılamak için köklü bir değişime uğramak zorunda kalacak. Yoksa, ülke açlık çekecek.
- 29 Fransa teröristlerin eylemlerini bağışlayabilir. Daha da kötüsü, isteklerine boyun eğmeye razı olabilir.
- 30 Onun ayrılmasını istemedim. Tam tersine, onu kalması için ikna etmeye ça. lıştım.
- 31 Bir yandan çok saldırgan olmak istemezsiniz. Öte yandan, çok utangaç da olmamalısınız.
- 32 Hiç çalışmaz. Onun yerine oturur ve hayal kurar.
- 33 İsteddiği şey işi yıkıma götürecektir. Ya da (*işin*) etkinliğini büyük ölçüde azaltacak.

- 34 Makaleleri çok kısaydı. Yine de, beklediğimden daha iyiydi.
35 Uzun süredir oynadıklarından daha iyi oynadılar. Hiç kuşku yok, Tim olağandışı bir oyun çıkardı.

179) Aşağıdaki parçaları Türkçe'ye çeviriniz.

Roughly speaking, as much energy has been consumed thus far in the twentieth century as in all the nineteen centuries before it; *moreover*, world consumption is increasing yearly. *Not only* is the total consumption increasing, but the consumption per capita in most countries is *also* rising.

In other words, each person is using more energy each year.

On the one hand, there is rising consumption; *on the other*, the reserves of many kinds of energy are not renewable. What can be done? What possibilities are there?

One possibility lies in the search for new deposits of coal, gas, and oil; *however*, each year finding new deposits becomes more difficult and expensive. Only one drilling in over a hundred leads to a usable source of oil. The cost of transporting is very expensive; *consequently*, even when oil or gas is found, it may be difficult to use because of transportation problems.

Another possibility lies in developing alternative sources of energy, that energy that does not come from oil, gas, or coal. These fuels have so many important uses that we need to use them wisely. Some alternative sources have always been with us and will never run out; the wind, the sun, and the ocean tides; *nevertheless*, we have much to learn about using them. Each has advantages and disadvantages of its own.

180) Koyu renkli sözcükler için uygun bağlaçları kullanarak İngilizce'ye çeviriniz.

Birçok kimseyi laboratuvar hayvanlarının deneylerde kullanılması düşüncesi dehşete düşürür. **Yine de** bilim adamları yalnızca laboratuvar kültürü kullanarak ilaçları sınamanın, insanlar üzerindeki karkinojenik etkileri tümüyle yansıtmayacağını ve **sonuç olarak** canlı hayvanların kullanılması gerektiği konusunda ısrar ediyorlar. **Aksi halde**, gerçekte çok zararlı olan kimi maddeler iş işten seçmeden ortaya çıkarılamayabilirler. Bilim adamları, hücre kültürleri kimi etkileri göstermekle **birlikte**, tümüyle canlı hayvanlar **kullanılmadıkça** öteki etkilerin belirlenemeyeceğini belirtiyorlar. **Bu bakımdan**, herhangi bir yeni kimyasal maddeyi sınamada ilk olarak hücre kültürlerinin kullanılmasını, **böylece** o aşamada karkinojenik etkileri gösteren herhangi bir kimyasal maddenin canlı hayvanlar üzerinde denenmemesini öneriyorlar.

Sınav yönergelerini açıklamak için her türlü çabanın gösterildiği **açık olmakla birlikte**, birçok öğrenci bunları yine de anlayamazlar. Bu bakımdan, testin kendisinin nispeten basit olmasına **karşın**, birçok öğrenci başarısız olur. Yüksek başarısızlık oranı **nedeniyle** daha da basit bir test düzenlenir. **Eğer** bu (test) iş görmezse, öğrencileri daha iyi bir değerlendirme yöntemi bulunmadıkça şu andaki biçimiyle sınav sistemini bütünüyle değiştirmemiz gerekecektir; ne var ki tam bir kargaşa ortaya çıkacaktır. **Üstelik**, yeterli bir test bulunmaması ödeneklerin boşa gitmesine de yol açabilecektir. Bunların boşa gitmesine razı olamayacağımıza **göre**, yeni sınavın etkin olmasından kesinlikle emin olmalıyız.

ÖZNE VE ANA EYLEMİN AYRILMASI

1) Özne + söz öbeği + eylem + tümleç (S + Phrase + V + Comp)

Your attitude, in my opinion, is quite unjustified. Tavrınız bana göre oldukça haksız.

2) Özne + sıfat tümceciği + eylem + tümleç (S + Adj. P + V + Comp)

Her father, who is with us, introduced me to her. Yanımızda olan babası beni onunla tanıştırdı.

3) Özne + zarf tümceciği + eylem + tümleç (S + Adj Phr. + V + Comp)

The girl, although she was shy, soon made friends. Utangaç olmasına karşın kız çabuk arkadaş edindi.

Açıklama:

Yan tümce ya da söz öbeği öznenin sonra, özne ile asıl eylem arasına girebilir. Bu durumda araya giren yapıyı virgülle ayırmak ve özneyi virgülden sonra yinelememek gerekir.

181) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The politician is, as we have just seen, forced to rely to a great extent on the advice and services of scientists.
- 2 Errors in measurement, particularly where complicated instruments are used, are common.
- 3 The instructor, on the course, was hopeless at explaining the topic.
- 4 It was, as she later admitted, a stupid thing to do.
- 5 My grandmother, who is eighty, still leads a very active life.
- 6 You can, if you like, wait till tomorrow.
- 7 Action programmes, on a national and international basis, are needed to develop intermediate technologies.
- 8 Modern industry, with its large scale production processes, its sophisticated technology and its

elaborate management methods, is by far the most efficient and cheapest way of manufacturing the largest quantities of products required by the market.

- 9 Communication, it seems, is a sphere where the technology involved can have an immense significance for the society in which it occurs.
- 10 Decisions on whether to develop nuclear power, to a scale where its dangers become credible, must precede acquisition of empirical data needed to appraise the ultimate risk.

182) Aşağıdaki tümceleri İngilizceye çeviriniz.

- 1 Birçok durumda, oybirliğiyle karşılaştığında gönüllü kimse kendi duyularının açık kanıtlarını bir yana bırakır.
- 2 Geç kalacağına ilişkin mesaj özel ulakla geldi.
- 3 Şimdi bize sunulan olanaklar çok çekici göründü.
- 4 Ölüm yazısını yazan arkadaşımıdır.
- 5 Burada bulunan bütün madeni paralar polise verilmelidir.
- 6 Her gün milli Kütüphanede görülen bu bilgin yaşamını bilim tarihine adamıştır.
- 7 Her türlü erken ayrılma girişimi kurallara aykırıdır.
- 8 Çocuk sağlığıyla ilgili öneri oybirliğiyle kabul edildi.
- 9 Birçok endüstri türü, en büyükleri de içinde, savunma gerekleriyle yakından ilişkilidir.
- 10 Bilim adamları, isteseler de istemeseler de, her zamankinden daha çok politikaya karışmaktadırlar.

DOLAYLI ANLATIM

1) İngilizcede birinin düz tümce ile söylenmiş sözünü bir başkasına aktarırken kısaca şu kurallar uygulanır:

- a) **He said (that) she told me, gibi bir giriş tümcesi kullanılır.**
- b) **Zamirler konuşana göre ayarlanır (Örn. "I am writing". He said he was writing. She said she was writing.)**
- c) **Yardımcı eylem bulunan tümcelerde bunların 2. biçimleri kullanılır, bu durumda asıl eylemler olduğu gibi kalır. Yardımcı eylem olmayan iki yapı söz konusudur: go, look vb. eylemlerin ikinci biçimleri (go: went, look: looked) kullanılır. Dolaysız tümce zaten geçmiş zamanda ise past perfect (had gone, had looked vb.) kullanılır.**
Zaman zarfları da değişikliğe uğrar: Örn. tomorrow : the following day: yesterday: the previous day vb.
"I go to school every day. / He said he went to school every day. / Her gün okula gittiğini söyledi.
"I went to school yesterday/She said she had gone to school the previous day. / Önceki gün okula gitmiş olduğunu söyledi.
He said he was a writer. / Yazar olduğunu söyledi.
They told us they had bought the house two years ago. / Evi iki yıl önce almış olduklarını söylediler bize.
He said he could play basketball. / Basketbol oynayabildiğini söyledi. She said she might go that afternoon.
/ O gün öğleden sonra gidilebileceğini söyledi.
He said he would study in the morning. / Sabah çalışacağını söyledi.

Açıklama:

Çevirilerde **geçmiş zamana** dönüşenlerin Türkçe'ye **-dik** ile **past perfect** zamanda olanların **-miş olduğu** biçiminde çevrildiklerine dikkat edilmelidir. Yardımcı eylem kullanıldığında bu eylemin anlamı da çeviriye eklenmelidir.

183) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 The newsagent explained that Guardian did not appear on Sundays The newscaster said that the strike of maintenance engineers was expected to cause havoc.
- 3 I was told that the new term was beginning next week.
- 4 The commentator said that the hurricane which had swept across the south eastern coast of America last month had left several thousands of people homeless.
- 5 It is reported that there has been a prison riot in Rome.
- 6 He has said they will consider the matter tomorrow.
- 7 Newspapers say the Prime Minister's visit to Greece has been postponed
- 8 He said the meeting had been held the day before.
- 9 She suggested that we could meet again the following Thursday.
- 10 I said I was feeling a bit faint, and that perhaps I should get some fresh air.
- 11 He said he would try again the following day, but he wasn't confident that he would do any better.
- 12 He said he couldn't get the letter translated immediately, but he could have got it done by the following morning.
- 13 The weather forecast says it will probably be fine tomorrow.
- 14 They say that he knows some very influential people.
- 15 He said he wasn't used to speaking in public.

184) Aşağıdaki tümceleri dolaylı anlatımla İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Biletçi bana yanlış otobüste olduğumu söyledi.
- 2 Oraya varmanın uzun zaman alacağını söyledi.
- 3 Adam bir yıldır gazeteci olduğunu söylüyor.
- 4 Öğretmen öğrencilere saçlarını kestirmelerini söyledi.
- 5 Polis suçluya söyleneni yapmasını emretti.
- 6 Doktor, sağlıklı olmak istiyorsa kahvaltıdan önce soğuk duş almasını (ona) salık verdi.
- 7 Bize kırmızı ışıktan karşıdan karşıya geçmememizi söyledi.
- 8 (Bize) yapmak istediğini bitirmeye yetecek vakti olmamış olduğunu söyledi.
- 9 Tezgahtar daha önceki işverenlerinin kendisini çok yetenekli bulduklarını açıkladı.
- 10 Adam onu (o işi) gelecek hafta yapabileceğini sandığını söyledi.
- 11 Söylediğim tek bir sözcüğe (bile) inanmadığını söyledi.
- 12 Bilim adamlarının doğru ölçü sistemleri kullandıklarını söyledi.
- 13 Bize, her türden bilim adamının istatistik bilgisine gereksinmesi olacağı söylendi.
- 14 Teknokratın yeni işlem ve tekniklerin geliştirilmesiyle ilgilendiğini açıkladı.
- 15 Bilgin, kuramsal bilimin uygulamalı bilim kadar yararlı olduğunu ısrarla belirtti.

2) Where, why, when, how, what gibi soru sözcükleri bulunan soruları dolaylı anlatıma çevirirken de yukarıdaki kurallar uygulanır. Burada en önemli nokta soru sözcüğünden sonraki tümce düzeninin düz tümce yapısında olmasıdır.

"Where are you going?" He asked me **where** I was going. "What can you drink?" He asked me **what** I could drink. / Ne içebileceğimi sordu.

"Why do you cry?" He asked me **why** I cried. / Niçin ağladığımı sordu.

"When did they come?" She asked me **when** they had come. / Ne zaman geldiklerini sordu.

Bu tümcelerin Türkçe'ye çevirisinde de önce soru sözcüğü ile başlayan tümcecik çevrilir, sonra buna giriş tümcesi eklenir.

185) Aşağıdaki tümceleri Türkçe'ye çeviriniz.

- 1 He asked me why my father hadn't agreed.
- 2 He wanted to know what languages I could speak.
- 3 The director asked me where you worked and I told him you were self-employed.
- 4 She asked me how she could get in touch with the dean.
- 5 I asked him when he had last phoned her and he told me that he had phoned her the previous day.
- 6 He asked me who the man was who had come in the morning.
- 7 He asked me how far I was interested in politics.
- 8 I wanted to know what the employees might do if the management refused to give in to their demands for higher wages.
- 9 He asked me when the wearing of car safety belts had become compulsory in our country.
- 10 She asked me which of the two main parties was likely to get an overall majority in the coming elections.

186) Aşağıdaki tümceleri İngilizce'ye çeviriniz.

- 1 Nerede oturduğumuzu öğrenmek istediler.
- 2 Otobüsün nerede durduğunu söyleyebilir misiniz?
- 3 Kaç yaşında olduğunuzu sorabilir miyim?
- 4 Onların bu yıl ne kadar kazanacaklarına ilişkin bir fikriniz var mı?
- 5 'Linguistics' sözcüğünün Türkçe sinin ne olduğunu öğrenmek istedi.
- 6 British Library'ye nasıl gidebileceğini söyleyip söyleyemeyeceğimi sordu.
- 7 Niçin o sınava girmek istediğini öğrenmek istediler.
- 8 Bir zamanlar herkes insanın aya ne zaman ayak basacağını merak ederdi.
- 9 Herkes onun ne anlama geldiğini merak ediyordu.
- 10 Uçağın ne zaman kalkacağını merak ettik.
- 11 Her bir sistemin üstün yanlarının ne olduğunu merak ettim.
- 12 Uygulamalı dilbiliminin işinin ne olduğunu merak etti.
- 13 Neden aynı görüşte olmadığını öğrenmek istedim.
- 14 İnsanların niçin kaçınabilecekleri yanlışları yaptıklarını merak etti.
- 15 En çok hangi kitapları okumaktan zevk aldığımı sordular.

3) Türkçe'de mi ve değil mi ile biten sorular İngilizce'de yardımcı eylem ve kip liklerle yapılır (örn, be, do, have, can, could, will vb.) Bu tür tümceleri dolaylı anlatıma çevirirken anımsanacak en önemli olgu, kipliklerin düz tümcedeki yerine kaydırılması ve He asked if gibi bir giriş tümcesi kullanılmasıdır. (yal nızca do dolaylı anlatımda yinelenmez.)

"Can you swim?" He asked me if I could swim. / Bana yüzüp yüzemediğimi sordu.

"Is she ill?" He asked me if she was ill. / Hasta olup olmadığını sordu.

"Did you go to school yesterday?" My father wanted to know if I had gone to school the day before. / Babam önceki gün okula gidip gitmediğimi öğrenmek istedi.

Bunların Türkçe çevirilerinin **olup olmamak, gidip gitmemek** gibi bir seçenekle yapıldığına dikkat edilmelidir.

187) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 He asked the tailor if he could have his suit ready by the following day.
- 2 He asked me if I had been to London.
- 3 She wanted to know if the lift was working.
- 4 I asked him if his research would be completed by the end of this year.
- 5 I asked her if she read her horoscope ever day.
- 6 He asked me if I would find out from you whether you considered the new exchange rates were likely to affect your prices.
- 7 I asked them if prices were gradually rising in their country.
- 8 He asked me if I paid income tax.
- 9 My father asked me if I was getting an increase in salary the following month.
- 10 He wanted to know if I understood everything he said.

188) İngilizceye çeviriniz.

- 1 İstasyonun ne kadar uzakta olduğunu bilip bilmediğimi sordu.
- 2 Öğretmen talimatını anlayıp anlamadığımı sordu.
- 3 Pencereyi kapamasının (*benim için*) bir sakıncası olup olmadığını merak ediyordu.
- 4 Avukat cinayetin işlendiği yerin burası olup olmadığını sordu.
- 5 Bu ezgiyi son olarak ne zaman duyduğumu anımsayıp anımsamadığımı sordu.
- 6 Dün geceki yangını görüp görmediğimizi öğrenmek istiyordu.
- 7 Elektrikçiye teybi ertesi gün kullanıp kullanamayacaklarını sordu.
- 8 Ona birşey için kaygılanıp kaygılanmadığını sordum.
- 9 Babam telefon faturasının gelip gelmediğini sordu.
- 10 Bana bununla ilgili olarak bir doktoru görüp görmek istemediğimi sordular.
- 11 Sanatçının politikayla bir işi olup olmayacağını (*uğraşıp uğraşmayacağını*) öğrenmek istiyordu.
- 12 Dilbilim ile edebiyat arasında bir bağlantı olup olmadığını merak ediyordum.
- 13 Öğrenci, bilimin uluslararası işbirliğine katkıda bulunup bulunmayacağını sordu.
- 14 Ekonomist, enflasyon oranının yakında düşürülüp düşürülemeyeceğini merak ediyordu.
- 15 Herkes, yakın gelecekte kansere bir çare bulunup bulunmayacağını merak etmektedir.

4) Emir (order), rica (request) ve tavsiye (advice) ifade eden tümcelerin dolaylı anlatımları: Emir için genellikle tell, rica için ask, tavsiye için de advise kullanılır.

The doctor **told** me **to** give up smoking. Doktor sigarayı bırakmamı söyledi.
I **asked** my wife **to** iron my shirts. Karımdan gömleklerimi ütölemesini rica ettim.
He **advised** me **to** see an optician. Bir göz doktoruna gitmemi önerdi.
The policeman **told** me **not to** drive without glasses. Polis, gözlüksüz araba kullanmamamı söyledi.

189) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 The robber told the old man not to phone the police.
- 2 She asked him to listen to her.
- 3 Mother told me to turn down the radio.
- 4 The doctor advised her to stay in bed.
- 5 He is asking her to leave him in peace.
- 6 She asked her husband to give her some more house keeping money.
- 7 The notice warned the public not to bathe when the red flag was flying.
- 8 She asked her friend not to tell her husband.
- 9 The teacher told the student to pay attention to what he was doing.
- 10 My doctor advised me to give up eating starchy foods.

190) Aşağıdaki tümceleri İngilizceye çeviriniz.

- 1 Bana derhal bir uzmana gitmemi (görünmemi) önerdi.
- 2 Babam geç kalmamamı söyledi.
- 3 Annem her şeyi yerine koymamı istedi.
- 4 Hemşire yaşlı adamdan kollarını kaldırmasını rica etti.
- 5 Hostes yolculardan uçak hareket halinde iken koltuklarında oturmalarını (yerlerinden kalkmamalarını) rica etti.
- 6 Öğretmen çocuklardan sessiz olmalarını istedi.
- 7 Polis bize odadaki hiçbir şeye dokunmamamızı söyledi.
- 8 Arkadaşlarımdan biri dişlerime baktırmamı tavsiye etti.
- 9 Baba, oğluna kitaplarını kaldırmasını söyledi.
- 10 Teğmen, askerlere kışlayı temizletmelerini emretti.

EKLENTİ SORULAR

Türkçede bütün eklenti sorular **değil mi** ile yapılırken, ingilizcede kullanılan yardımcı eylem ya da kiplik ve zamana göre eklenti soru değişir.

He can't swim, **can he?** Yüzemez, değil mi?

They didn't finish the experiment, **did they?** Deneyi bitirmediler, değil mi?

She goes to school every day, **doesn't she?** O her gün okula gider, değil mi?

Olumlu tümcelere olumsuz, olumsuz tümcelere olumlu eklenti yapıldığına dikkat edilmelidir.

191) Aşağıdaki tümceleri İngilizceye çeviriniz.

- 1 O gülünç şapkayı giymeyeceksin, değil mi?
- 2 Bir kimse yabancı dili bir yılda öğrenemez, değil mi?
- 3 Hava kirliliğini önlemek mümkündür, değil mi?
- 4 Kanseri bir gün tedavi edilecektir, değil mi?
- 5 Haklıyım, değil mi?
- 6 Yorgun değildi, değil mi?
- 7 O zamana değin akşam yemeğini yemiş olacağız, değil mi?
- 8 Sorularınızı yanıtladılar, değil mi?
- 9 Okulu bitirdi, değil mi?
- 10 Sizi dinlemiyorlardı, değil mi?
- 11 Dikkatli ol, olur mu?
- 12 Sorun yok, değil mi?
- 13 Öğretmenine yalan söyleyemezsin, değil mi?
- 14 Daha az sigara içmeliyim, değil mi?
- 15 Erken orada olman gerekiyordu, değil mi?
- 16 Onları gördüğünde çalışmıyorlardı, değil mi?
- 17 Ödevini yapmayı unutma, olur mu?
- 18 Çağdaş bilim nesnel ve betimlemelidir, değil mi?
- 19 Kahveyi tercih ederdin, değil mi?
- 20 Daha önce bir hipotez oluşturulmuştu, değil mi?

WHATEVER-WHOEVER-WHICHEVER-WHENEVER

Whoever (kim olursa olsun) **whatever** (ne olursa olsun)

Whoever telephones, tell them we are out. / Kim telefon ederse etsin dışarda olduğumuzu söyle.

Whoever you marry, make sure she can cook. / Kiminle evlenirseniz evlenin, yemek yapabilmesine dikkat edin.

Whoever told you that was lying. / Onu kim söylediye yalan söylemiş.

Whatever problems you have, you can solve them if you have will power, Ne sorunuz olursa olsun, iradeniz güçlüyse onları çözebilirsiniz.

Whatever you want is all right. / Ne isterseniz tamam.

Örneklerde görüldüğü gibi bu yapılar özne ve nesne gibi kullanılabilirler.

Whichever + ad/tümce

Whichever day you come, you are welcome. / Hangi gün gelerseniz gelin uygundur (*iyi karşılanacaksınız*).

Whichever he chooses will please him. / Hangisini seçerse seçsin onu sevindirecektir.

Whenever (nerede olursa olsun)

Wherever you go, you'll meet him. / Nereye giderseniz gidin ona rastlarsınız.

We found the people friendly **wherever** we went. / Nereye gittiysek insanları dost bulduk.

Whenever (ne zaman olursa olsun).

Whenever he comes is a good time. Ne zaman gelirse gelsin uygun zamandır.

You can phone me **whenever** you like. / Bana istediğiniz zaman telefon edebilirsiniz.

However + tümce

However you travel it will take you eight hours. Nasıl giderseniz gidin 8 saatinizi alır.

However + sıfat/zarf (Ne kadar çok/ az ... olursa olsun)

However rich they are, they always want more. / Ne kadar zengin olurlarsa olsunlar hep daha çok isterler.

However much he eats, he never gets fat. / Ne kadar çok yerse yesin hiç kilo almaz.

No matter + soru sözcüğü + tümce + tümce

No matter where you go I'll see you. / Nereye giderseniz gidin sizi görürüm.

No matter when he comes, he will be welcome. / Ne zaman gelirse gelsin iyi karşılanacaktır.
No matter how hard he tries, he'll never be a perfect student. Ne kadar çok çalışırsa çalışsın yetkin bir öğrenci olamaz.

It doesn't matter

It doesn't matter what you say. / Ne söylediğiniz önemli değil.

It doesn't matter where he goes. / Nereye gittiği önemli değil.

192) Aşağıdaki tümceleri whatever, whichever, whoever vb. yapılarla dikkat ederek Türkçeye çeviriniz.

- 1 They always make a noise whenever I try to do my work.
- 2 Whenever she does an exercise she makes mistakes, however hard she tries.
- 3 Whoever travels will find there is no place like home, wherever he may go.
- 4 I feel sorry for whoever has to baby-sit for these naughty children.
- 5 No matter what I say or how I say it, he always thinks I'm wrong.
- 6 However little you may earn, you should try and save something every month.
- 7 Whatever mistakes you may have made, I don't think you need worry very much about them.
- 8 However well educated you may be, there is plenty more for you to learn.
- 9 No matter how hard you try; you'll never lose your Turkish accent.
- 10 It doesn't matter what he says or what he does!
- 11 However rich people are, they always want more.
- 12 Whenever I go to London, I visit the Buckingham Palace.
- 13 No matter what you say to him, he still keeps laughing.
- 14 No matter how healthy one is, one can get ill any time.
- 15 Whatever resources a country might have, it won't flourish without adequate manpower.

193) Aşağıdaki tümceleri İngilizceye çeviriniz.

- 1 Ona ne kadar çok öğüt verirsiniz verin, kendi istediğini yapar.
- 2 Görüşünüz ne olursa olsun, derneğe memnuniyetle katılabilirsiniz.
- 3 Ne kadar çok çaba gösterirsem göstereyim, ona asla yetişemem.
- 4 Ne giyerse giysin güzel görünüyor.
- 5 Güçlükler ne ölçüde büyük olursa olsun, başarılı olmak için elimizden geleni yapmalıyız.
- 6 Hangi şii en çok ilginç bulursanız onu öğrenebilirsiniz.
- 7 Kim birinci olarak varırsa ötekilere yer ayırması konusunda anlaştılar.
- 8 Gittikleri her yerde hararetle karşılandılar.
- 9 Canın ne zaman gelmek isterse seni görmekten sevinç duyacağız.
- 10 Gözlüklerimi kim kırdıysa hesabını verecek.
- 11 İstanbul'da ne zaman kalsam, eski bir arkadaşşıma rastlarım.
- 12 Hangisini isterseniz alabilirsiniz.
- 13 İlk kez kim gelirse bunu ona satacağım.
- 14 Öğrenciler istedikleri gibi giyinemezler.
- 15 Bu kitapları kim okursa ona verebilirsin.

İLGİ-DUYU EYLEMLERİ (look, seem, sound, appear vb)

a) Bu eylemler özne + eylem + sıfat kalıbında kullanılır ama kullanımları nın sınırlı olduğu kabul edilmelidir. Bu kümedeki eylemler şunlardır: appear, feel, lie, look, remain, rest, seem, smell, sound, stand, taste, become, come, get, fall, turn.

She **appears** happy. / Mutlu görünüyor.

The child **seems** restless. / Çocuk huzursuz görünüyor.

The milk **went** sour. / Süt ekşidi.

You **sound** depressed. / Yıkılmış görünüyorsun.

When you **get** old, your memory **gets** worse. / Yaşlandıkça belleğiniz kötüleşir.

b) Bu eylemlerin kimileri eylemlik (infinitive) ile kullanılabilir.

It seems **to be** a busy day. / Yoğun bir gün olacağı benziyor.

Your friends seem **to have made** a mistake. / Arkadaşlarınızın bir yanlış yapmış görünüyorlar. (Anlaşılan arkadaşlarınızın bir yanlışlık yapmışlar.)

| There appear **to be several** reasons for changing the programme. Programı değiştirmek için bazı nedenler var gibi görünüyor.

194) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 Until we are intelligent as to its law and varieties, the main facts of human life will **remain** unintelligible.
- 2 That **sounds** a silly suggestion, but that was (*precisely*) the idea adopted in some early theories.

- 3 Industry and finance **seem** to him to be activities unworthy of gentlemen.
- 4 People **feel** angry and frustrated when the traffic is hardly moving.
- 5 We **seemed** impressed with the qualifications of the candidate.
- 6 He said I **looked** awful this morning.
- 7 The soup **tastes** delicious.
- 8 There **appears** to be no point in continuing the discussion.
- 9 His suggestion **sounds** very interesting and attractive.
- 10 Many people **seem** to be experiencing these difficulties for the first time.
- 11 Science **seems** to be playing a major role in the creation of 'One world' of the statement's dreams.

195) Aşağıdaki tümceleri İngilizceye (seem, appear vb. lerini kullanarak) çeviriniz.

- 1 Gözlüklerimi hiçbir yerde bulamayacakmışım gibi geliyor.
- 2 Çok mutsuz görünüyor.
- 3 Çorba nefis, (görünüyor.)
- 4 Sorunu incelememiş gibi görünüyorsunuz.
- 5 Şimdi hesapları inceler görünüyor.
- 6 Sonbaharda yapraklar sararır.
- 7 Yeni teknik umut verici görünüyor.
- 8 Çok dindar biri gibi görünüyor.
- 9 Bir yanlış anlama var gibi görünüyor.
- 10 Vadi güneş altında sessiz uzanmakta.
- 11 Gece dışarıda kalınca üşüdü.
- 12 Tehlikeyle karşılaşınca sakın olmalısınız.
- 13 Söylediği ilginç geliyor.
- 14 Çocuk çok çalışmanın ardından hasta oldu.
- 15 Akdeniz kıyısı tatil için ideal bir yer gibi görünüyor.

DEVİRİK YAPILAR (INVERTED SENTENCES)

Devrik yapı belli bir öğeyi vurgulamak için sınırlı olarak kullanılan bir anlatım biçimidir. Genel anlamda, eylemin öznenin önüne alınması demektir. En yaygın yapılar şunlardır:

1) Yazınsal biçimde If yerine

Were it to reveal (*if it revealed*) its secrets, that house would collapse in shame. / Sırlarını açığa vuracak olsa, o ev utançtan çökerdi.

Should he change his mind, no one would blame him. Fikrini değiştirirse onu hiç kimse kınayamaz.

Had I known (*if I had known*) what was going to happen, I would never have left you there. / Ne olacağını bilmiş olsaydım, sizi asla orada bırakmazdım.

Were he rich, (*if he were rich*) he would have an expensive car. Zengin olsa pahalı bir arabası olurdu.

2) Eylemin bütününün başa alınması (özellikle yer zarfları ve kimi eylem, + tümleç yapılarında)

Under a tree was sitting a young shepherd. / Genç bir çoban oturuyordu ağacın altında.

On the bed lay a beautiful young girl. Genç güzel bir kız yatıyordu ya. takta.

Here comes the bus. İşte geliyor otobüs. **There goes the teacher.** İşte gidiyor öğretmen.

En yaygın kullanımı, olumsuzluk anlatan ya da sınırlayıcı kimi zarflardan sonra yardımcı eylemle öznenin yer değiştirmesi biçiminde görülüyor. Zarfların kimileri şunlardır: **seldom, rarely, no, not only, little, never, hardly, scarcely, only, nowhere, no sooner... than, at no time. On no account** are you allowed to do this. / Bunu yapmanıza asla izin verilemez.

Only after a year did I begin to see the results of my work. Ancak bir yıl sonra işimin sonuçlarını görmeye başladım.

196) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 So tired was the boy that he fell asleep almost immediately.
- 2 Little do teenagers realize how much they have to learn.
- 3 So old was the book that its pages had turned yellow.
- 4 Few were the nights that he went to bed before midnight.
- 5 So great was her love that she sacrificed everything for her children.
- 6 Few were her words of praise for her son.
- 7 So great was her surprise that she almost fainted.
- 8 Such was her desire to win that she practiced night and day.
- 9 Little did she know that she had won first prize.
- 10 Had he not been tired, he wouldn't have missed the party.
- 11 Had they not borrowed some money, they could not have bought a new house.

- 12 Had he not gotten a rise, he would have resigned from the company.
- 13 Were it not important, my friend would not have asked me that favor.
- 14 Were he not very sick, he would not be in hospital.
- 15 Should you see Ziya, tell him to telephone me.
- 16 Were the old man to get sick, his wife would not be able to call a doctor.
- 17 Had he gone to the doctor right away, he might have been alive today.
- 18 Had she passed the test, she would be smiling now.
- 19 Were the truth known, that man would go to jail.
- 20 Had he known, he would have come.
- 21 Only at night do bats leave the cave.
- 22 Never has the world faced so many problems.
- 23 Had the invitation arrived in time, I wouldn't have missed the party
- 24 Never had she seen so much rain in such a short time.
- 25 Not only did they go, but they stayed until the end.
- 26 Only after her mother died did she know real loneliness.
- 27 At no time were the passengers in, any danger.
- 28 Only once was Hamit late to class.
- 29 Never has air pollution been as bad as it is now.
- 30 Seldom has his family see him this angry.
- 31 Only after you have taken the placement test, can we tell you your level.
- 32 Scarcely had they sat down for dinner when the telephone rang.
- 33 Nowhere in the world is the weather so changeable as it is in London.
- 34 Only after it rains do the cacti in the desert bloom.
- 35 Not only did the police arrive, but the firemen came too.
- 36 Scarcely had the injured man arrived at the hospital, when he was rushed into the operating room.
- 37 So few were the woman's possessions that she could carry them in a single suitcase.
- 38 Only after elephants have become extinct, will many people realize their true value.
- 39 Never have foreign students come to Turkey in such numbers.
- 40 Little do they realize the importance of wearing seat belts while driving.
- 41 Should it rain, we shall have to cancel the picnic.
- 42 Should he make a success of his new business, I will be very surprised.
- 43 Should the machine break down, we'll send our mechanic along straight away.
- 44 Should the pains come again, don't hesitate to ring me.
- 45 Should you change your mind, I'll still be interested.
- 46 Should you meet Selda, do give her my best wishes.
- 47 Not only did Ahmet have to find the deposit for his house, but he also had to pay his solicitor.
- 48 Scarcely had I arrived home my parents appeared on the doorstep
- 49 No sooner shall I get home, I'll have to get out again.
- 50 Never have I seen such awful people as I was in Cape Town.
- 51 Had the weather been good, we would have gone there. .
- 52 Had I forgotten it, I wouldn't have sent you one.
- 53 Had they been interesting, we would have stayed.
- 54 Had the suitcase been light, I would have been able to carry it.
- 55 Had the weather been cold, I would have needed it.

197) Aşağıdaki tümceleri, devrik yapıyla İngilizceye çeviriniz.

- 1 Öylesine büyük kalabalık havaalanında seyrek görülmüştür.
- 2 Konserin iptali bana karşı haksızlık değildi yalnızca, ilgili herkese aykırı gelen birşeydi.
- 3 Çok az düşünmüştü bir gün Başbakan olacağını.
- 4 Bakan henüz ağzını açmıştı ki her yandan bağırışlar duyuldu.
- 5 Bu değer bilmez insanlara bir daha asla yardım önermeyeceğim.
- 6 Düzenleme ile ilgili olarak önceden bana danışılırsa katılmayı kabul edebilirim ancak.
- 7 Öylesine keyifleri kaçmıştı ki güç bela konuşabiliyorlardı.
- 8 Daha güzel bir resim koleksiyonu görmedim hiçbir yerde.
- 9 Böyle güzel bir gün batışını çok seyrek gördüm.
- 10 Ateş başladığında henüz ulaşmıştım dağın tepesine.
- 11 Irmak koruyucu barajları öylesine aşındırmıştı ki ciddi sel tehlikesi vardı.
- 12 Azizin tapınağında daha önce bu kadar insan toplanmamıştı hiç.
- 13 Sokağın köşesini döner dönmez bir serseri çetesinin saldırısına uğradı.
- 14 Ancak birkaç saat süren ateşli bir tartışmadan sonra onu benimle gelmeye razı edebildim.
- 15 Konuşmaya yeni başlamıştı ki polis gelip kalabalığı dağıttı.
- 16 Zaman ilerledikçe azar azar anlamaya başladı planı.
- 17 Hiçbir zaman yapabileceğinden daha çoğunu yapabilme savında (*iddiasında*) olmadı.
- 18 Erkek kardeşiniz hiçbir biçimde suçlanamaz olanlar için.
- 19 Günlük yürüyüş sonunda öylesine yorgun düşmüştüm ki bütün istediğim uyumaktı.
- 20 Saldırmız öylesine birdenbire ve yoğundu ki düşman bütünüyle şaşkına dönmüştü.
- 21 Nadiren bu kadar balığı ağlarında görmüşlerdi bir seferde.

- 22 Akıl hastalarını deniz kıyısına ya da kırlara gezintiye götürürlerdi ara sıra.
23 Olgular hiçbir biçimde koşut (*paralel*) olarak düşünülemez.
24 Ancak bütün çareler denendikten sonra hastayı kurtarma umudunu yitirdiler.
25 Ancak insanoğlunun olağanüstü çabasıyla korunabilir uygarlık değerleri. 26 Dalgalar öylesine güçlüydü ki gemi devrilme tehlikesindeydi.
27 Onun öylesine etkisindeydiler ki kendi yargılarına hemen hiç güvenmiyorlardı.
28 Londra'ya geldiğinde beni ara.
29 Bir çamaşır makinam olmuş olsaydı onu kullanırdım.
30 Ne kitabı okudum ne de oyunu gördüm.

SUBJUNCTIVE/DİLEK-İSTEK KİPİ

a) Subjunctive'in yaygın üç biçimi vardır:

1 ve 3. kişilerle **was** yerine **were** kullanılması gerçeğe aykırı, varsayıma dayanan durumları anlatmak içindir. Özellikle, **if, wish, as though** gibi yapı sözcüklerinden sonra kullanılır.

If he **were** rich, he wouldn't work at all. / Zengin olsa hiç çalışmazdı.

I **wish** it **were** Sunday today. / Keşke bugün Pazar olsa.

If he were to tell us everything we could try to solve the problem. Bize herşeyi anlatmış olsa, sorunu çözmeye çalışırdık.

b) Resmi dilde kullanılan iki biçimi vardır:

1) Özne + ask, demand, request vb + that + tümce

We insist that a meeting **be held** as soon as possible. / En kısa zamanda bir toplantı yapılmasında ısrarlıyız.
The committee **recommended** that the domestic company **invest** in nuclear energy / Komisyon yerli şirketin nükleer enerjiye yatırım yapmasını önerdi.

2) İt + olmak + important, essential vb + that + tümce

It is essential that the method **be** practical. / Yöntemin pratik olması esastır.

There was a suggestion that the meeting **be held** next month. Toplantının gelecek ay yapılması konusunda bir öneri vardı.

It was important that every member **send his** subscription by the end of the year. /Her üyenin abone ücretini yıl sonuna kadar yollaması önemliydi.

Bu yapılarda 2. bölümde kullanılan eylemlerin (*have, be held, send*) hep kök halinde bulunduklarına dikkat edilmelidir. (*goes, has, vb kullanılmaz*). Ayrıca bu yapıların yalnızca belli sözcüklerden sonra kullanıldıkları anımsanmalıdır.

198) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 It is necessary that the boy be given the right to express his opinion.
- 2 The teacher recommended that the student wait.
- 3 The judge insists that the terrorist be punished.
- 4 It is essential that the trial be fair.
- 5 If he were to tell us everything, we would try to help him.
- 6 They insist that a meeting be held as soon as possible.
- 7 It is important that every member send his subscription by the end of the month.
- 8 I wish I were at home now.
- 9 It is important that you arrive on time.
- 10 I wish I hadn't spent so much money on books.
- 11 If Sema were here she could tell us what to do.
- 12 He orders me as if I were his wife.
- 13 He suggested that Ayşe vote for Mr. Karaduman.
- 14 The man advised that she vote early."
- 15 it isn't possible that he explain everything.
- 16 It is important that the mayor maintain a good image.
- 17 The teacher advised that everyone read "Hamlet"
- 18 The teacher begged that everybody take the test.
- 19 If only he had left me all his money!
- 20 If only life were simpler, everything would happen as we planned it.
- 21 I wish we hadn't bought this flat!

199) Aşağıdaki tümceleri İngilizceye çeviriniz.

- 1 Ona düşüncesini açıklama hakkı verilmesi gerekir.
- 2 (*Onun*) zamanında gelmesi asıldır.

- 3 Sözleşmecinin sözleşmeyi hemen imzalaması gerekir.
- 4 Yarın oraya gitmemizi önerdi.
- 5 Brown'ın takımdan çıkarılması önerisi vardı. (önerildi.)
- 6 Sırlarını açığa vuracak olsa, o ev utançtan çökerdi.
- 7 Yağmur olmasa, dışarda basketbol oynardık.
- 8 Benimle (sanki) sağırmışım gibi konuştu.
- 9 Keşke yerinizde olsam.
- 10 Birkaç dil konuşabilmeyi öyle istiyor ki!
- 11 Keşke geçmişte daha ihtiyatlı olsaydım.
- 12 Keşke dün gece o kadar sarmısak yemeseydim.
- 13 Keşke yanıtı şimdi bilebilsem.
- 14 Daha önce bilebilsem, size bir telgraf yollardım.
- 15 Ne olursa olsun yolumuza devam edeceğiz.
- 16 En kısa zamanda bir toplantı yapılmasında ısrarlıyız.
- 17 Bize herşeyi söylese sorunu çözmeye çalışırdık.
- 18 Herkesin aynı eğitim olanaklarına sahip olması esastır.
- 19 Hakim, onun en azından 5 yıl serbest bırakılmasını önerdi.
- 20 Herkese sorunun söylenmesi önemlidir (gerekir).
- 21- Doktor hastanın getirilmesini istedi,
- 22 Adam oğlanın derhal oraya gitmesini önerdi.
- 23 O kitabı okumanızı tavsiye ederim.

USEFUL EXPRESSIONS AND PHRASES

200) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 The students **became accustomed to** developing several projects every year.
- 2 **As regards** the faulty analogizing, it should be emphasized that the process of tackling one problem by analogizing from another has frequently yielded valuable results as in the case of air-pressure.
- 3 **As far as application is concerned**, the first method seems to be practical.
- 4 The sailor did nothing **but** complain about the food.
- 5 The first difficulty is **bound up with** the use of words.
- 6 Geology is by no means without practical importance **in relation to** the needs and industries of mankind.
- 7 We **are to be** there by 10 o'clock.
- 8 You **were to have given** the letter to the director.
- 9 **I can't help** thinking it would be boring to live on the moon.
- 10 **Between you and me**, I do not **approve of** the way in which Franz is handling the situation.
- 11 Geologists are also directly **concerned with** the vital subject of water supply. .
- 12 Pure science **is primarily concerned with** the development of theories. Thus, the study of radioactivity began as a piece of pure research, but its results are now applied in a great number of different ways.
- 13 Some rockets use liquid fuels that **consist of** oxygen and kerosene.
- 14 He inferred that the existence of the disease is **due to** the smokiness of the area.
- 15 Another common error **connected with** words consists in confusing a word or a name with a fact.
- 16 The welfare of the people **depends largely on** the economic strength and wealth of the community.
- 17 The scientist attempts to formulate these problems **in the light of** all the relevant facts that can be collected by observation and experiment.
- 18 **It is difficult** for emerging countries to provide an adequate standard of living for its people.
- 19 It's **no use** telling students to go to the library and pick up the first book they come across.
- 20 **It's ages** since we went out to dinner.
- 21 **It takes** three hours to go to Konya by bus.
- 22 It's **time** we left home.
- 23 He has insured his son's education, **in case** he dies before the boy reaches 20.
- 24 She dressed the child in a heavy overcoat, **lest** he could catch cold.
- 25 Another well-known error in experimentation is **lack of** adequate controls.
- 26 I revised what was given to the student.
- 27 **The more** we control pollution **the cleaner** the environment will be.
- 28 No book had had a greater impact.
- 29 **One** is never satisfied with what one has.
- 30 Viruses are entities that **occupy** a position between living and nonliving matter.
- 31 **Regardless** of what you believe, I have known that Sam never hurts any one, least of all his best friends.
- 32 They were **such** simple people that it was shameful **to take advantage of** them.
- 33 **No one else** played so decisive a role in the development of the country.
- 34 He insisted on the admission of men with various academic interests so **as not to** restrict scholarship to particular fields.
- 35 **I'd rather** you told me frankly what you think.
- 36 Strange **to say**, the system of fines led to an increase in breakages.
- 37 **Through** technology, science improves the structure of society and help man to gain increasing control

- over his environment.
- 38 **There seems** to be a logical reason for an action of that kind.
- 39 Japan's situation has been **compared to that** of England.
- 40 Any modern novelists would be thrilled to have his stories **compared with** those of Dickens.
- 41 **In order to** fulfill its purpose, the building was to be large and practical
- 42 The apparatus needed to modernize our lab will soon **come into operation**.
- 43 The so-called division between the pure scientist and the applied scientist **is more apparent than** real.

201)

1. POPULAR POLITICIAN

Mr. Ecevit is a popular politician. At present, he is visiting all parts of Turkey. He will be arriving Izmir tomorrow. He will be coming by bus and most of the young people in the city will be meeting him at the bus station. The following day he will be giving a lecture at the university **hall**. • He will be staying for a week in İzmir. As usual, the police will have a difficult time. They will be trying to keep order. It is always the same on these visits.

2. A VISIT TO LONDON

My friend and I are going to London tomorrow. We shall travel by air. My friend will meet me at the airport at 4:00 o'clock. The plane will take off at 6.00 o'clock, so we shall have plenty of time. Probably we shall have dinner at the airport restaurant before the plane takes off. We both hope that it will be a nice travel to London. We are very happy because we shall attend some English courses in England

3. THE OLYMPIC GAMES

The Olympic Games will be held in Istanbul in five years' time. As a great many people will be visiting Turkey, the government will be building new hotels, an immense stadium, and a fine swimming pool. They will also be building new roads and a special railway-line. The Games will be held outside Istanbul. The area will be on the Asian side and will be called 'Olympic City'. Workers will have completed the new roads by the end of next year. By the end of the following year, they will have finished work on the new stadium. We are all very excited and are looking forward to the Olympic Games because they have never been held before in our country.

4. A GUEST

The plane was late and detectives were waiting at the Esenboğa airport all morning. There were also a lot of policemen around. They were expecting an important quest from America. A few hours earlier, someone had told the police that murderers would try to kill the important quest. When the plane arrived, some of the detectives were waiting inside the main building while others were waiting on the airfield. When the plane landed five detectives surrounded the quest and took him to the vip saloon while four others were keeping guard by the plane.

5. A JOURNEY

I had an amusing experience last year. After I had left a small town in the southern Turkey, on the way a young man waved to me. I stopped and he asked me for a lift. As soon as he got into the ear, I said good morning to him in English, and he replied in the some language. Apart from a few words, I do not know any English at all. Neither of us spoke during the journey. When we reached the next town the young man suddenly said , Do you speak Turkish? I soon realized that the was Turkish himself.

6. THE STOLEN RADIO

My friend has been worried all the week. Last week he received a letter from the local police. In the letter he was asked to call at the police station. He wondered why he was wanted by the police, but he went to the police station yesterday and now he is not worried any more. At the station, he was told by a smiling policeman that his radio had been found. A week ago, the policeman told him, the radio was found in a burglar's house. My friend was surprised when he heard the news, because he never expected the radio to be found. It was stolen two months ago.

7. TRAPPED IN A MINE

Ten men have been trapped in a mine for twenty hours. If they are not brought to the surface soon they may lose their lives. However, rescue operations are proving difficult. If explosive are used, vibrations will cause the roof of the mine to collapse. Rescue workers are therefore drilling a hole on the north side of he mine. They intend to bring the men up in a special capsule. If there had not been

a hard layer of rock beneath the soil, they would have completed the job in a few hours. They have been drilling for ten hours. The rescue operations have been going on smoothly.

8. MY FRIEND

I have received a letter from my friend Erol. He is in America. He has been there for a year. He is a student there. He has been studying linguistics at one of the best universities Los Angeles. He has already visited a great number of different places in America. He has just bought an American car and has gone to San Francisco; a big city in the western part of United States. He will soon visit Chicago and New Mexico. My friend has never been abroad before, so he is finding U.S.A. very exciting.

9. YENİ EVİM

Yeni bir eve taşındım ve sabahtan beri çalışmaktayım. Yeni odamı düzene sokmaya çalışıyorum. Bu kolay değil çünkü binin üzerinde kitabım var. İşin daha kötüsü oda da oldukça küçük, bu nedenle geçici olarak kitaplarımı döşemenin üstüne koydum. Daha sonra eski kitaplığımı odaya taşıdım ve tüm kitapları ona yerleştirdim.

10. GREVDE

Otobüs şoförleri Adana'da gelecek hafta greve gitmeyi kararlaştırdı. Grev pazartesi başlayacak kimse grevin ne kadar süreceğini bilmiyor. Otobüs şoförleri grevin, ödeme ve çalışma koşulları hakkında genel bir anlaşmaya varılıncaya kadar süreceğini belirttiler. Birçok kimse grevin en azından bir hafta süreceğine inanmaktadır. Birçok özel araba sahibi işlerine giderken yollar üzerindeki insanları otostopla götürmeyi önerecek. Bu, bir ölçüde trenler üzerindeki baskıyı azaltacak. Aynı zamanda birtakım üniversite öğrencisi grev sona erinceye kadar otobüsleri kullanmaya gönüllü olarak istekliler. Fakat onların herhangi bir otobüsü kullanmadan önce özel bir sınavı geçmiş olmaları gerekir. Öğrenciler iki gün içinde sınava girecekler.

İLERİ DÜZEY TÜMCE ve METİN ALIŞTIRMALARI

202.1) Aşağıdaki tümceleri Türkçeye çeviriniz.

- 1 For a slow-track child to become a well-adjusted and successful student **is likely to** be difficult.
- 2 To report on a crime without becoming involved in the criminal justice system is hardly possible.
- 3 Although it is a stable currency, a rise of only 2 percent a year will reduce the purchasing power of the dollar by 45 percent in 30 years **so that** the pension or life insurance of one's youth will have lost nearly half its purchasing power before one has reached the age of retirement.
- 4 After they have weighted the consequences of intervention, many people prefer not to act in an emergency **for fear that** they may become the victims of a retaliatory attack.
- 5 The minister's speech that was intended to calm the nation served **only to** generate an increased set of national insecurity.
- 6 The secretary of the treasury insisted upon a plan **by which** the federal government took over the unpaid debts that were incurred in furthering the revolution.
- 7 Magazines that cater to sports fans have a wider circulation **than** do professional journals that address themselves to a small in-group.
- 8 The fundamental philosophy behind democratic disciplines is that it will teach children to develop control over their behaviour **so that** they will behave properly even when there is no one standing over them to threaten them with punishment.
- 9 Since everyone knows the rules of the tribe, any breach of law is dealt with by informal public discussion **in the hope that** consensus can be reached on a proper means of settlement.
- 10 We must decentralize work and state **so as to give** it human proportions, and we must permit centralization to an optimal point because the requirements of industry make some central control essential.
- 11 **As** the stock market became increasingly unpredictable, and as public spending indicated a lack of confidence in the government's economic policy, the minister of finance announced a devaluation of the currency.
- 12 For pupils with severe reading difficulty, more reliance should be placed on informal **rather than** standardized measures to obtain a truer picture.
- 13 Our era is distinguished by much discussion on patriotism, social welfare, law and order. Some people believe that **such talk** is only a mask to hide private indifference to public issues.
- 14 It is not merely desirable but essential for a teacher to have a genuine capacity for sympathy-in the **literal meaning of that word**; a capacity to tune into the minds and feelings of children closely related with this is the capacity to be tolerant- not, indeed, of what is wrong, but of the frailty and immaturity of human nature that induce people, and especially children to make mistakes.
- 15 To characterize the Romantics, it is necessary **to take account** not only of the importance of aesthetic motives, but also of the change of taste that made their sense of beauty different from that of their predecessors.

- 16 **It is not accidental that** people in Western societies, with their strong sense of individual personality, express themselves in science and literature together.
- 17 It is one of the features we take **more or less for granted** about our world that each nation has a language of its own.
- 18 In many novels of the 19th century the poor are depicted as being evil, dirty and criminal. **Conversely**, the rich are depicted as being kind, generous and virtuous.
- 19 Instead of being part of a stable culture where the artist inherits certain assumptions about society and the nature of reality, the modern artist lives in a time of cultural crisis when all traditional values are questionable.
- 20 The experience of mixing with equals is an essential preparation for adult life **since** at work or at leisure much time must be spent and many important actions must be taken in the company of one's peers.
- 21 **Owing to** the absence of a single cultural pattern, specific disciplinary methods used within a cultural group vary widely.
- 22 It has been remarked that life is an almost continuous experience of having to draw conclusions from insufficient evidence; and this is what we have to do when we make the trivial decision **as to whether or not** to carry an umbrella when we leave home for work.
- 23 It is significant that **despite** the rapid advance of science since the 17th century, it made no impact on the problems of prediction until the advent of the digital computer, and it is only **thanks to** the powerful new computers that worth-while prediction in human affairs has been possible at all.
- 24 The point that I am anxious to make is that the search for models of this kind, the study of their behaviour and of the relationship of this behaviour to the real situations which they seek to represent, and the consequential modification of them **so as to lead** to reliable prediction and then to decision taking, would not be possible **were it not for** the assistance afforded to the investigator by the digital computer.
- 25 The world we live in presents an endless variety of fascinating problems which excite our wonder and curiosity.
- 26 Plant breeders' main aims are the same throughout the world. **Apart from** evolving varieties with higher yield potentials, the usual main objectives are greater cultural reliability, greater resistance to diseases and pests, accommodation to the special requirements of different types of cultural practices and improvement of quality, both nutritional and industrial.
- 27 As technological developments have altered production techniques, types of mechanical equipment and varieties of outputs, society has begun to recognize that economic progress involves not only changes in machinery but also in man- not only expenditures on equipment but also on people. Investment in people makes it possible to take advantage of technical progress as well as to continue that progress. Improvements in health make investment in education more rewarding by extending life expectancy. Investment in education expands and extends knowledge, leading to advances which raise productivity and improve health.
- 28 Secularization as it has developed since the Middle Ages has consisted in substituting for supernatural and theological explanations naturalistic and reasonable ones. This change is one of the most profound affecting mankind and forms the basis of modern democratic government and of our scientific- technological age. In a society based on the divine right of kings there could be no genuinely democratic government in the modern sense. Democracy is built on the idea that the individual has a right to judge political issues for himself.
- 29 It is obvious that the purpose of education will determine the content of the curriculum, the methods employed, the kind of schools, and the amount of education given to children and young persons. Until recently there were many educationists who thought that education could be discussed without reference to the objectives and values of the community in which it was given. The number of such theorists lessens under the impact of modern conditions, but there still exist many who appear to think that problems of the curriculum can be dealt with in this abstract manner.
- 30 **Nevertheless**, it seems clear that there is often a special sequence of procedures which is involved in the establishment of the working principles of science.
- 31 Conditions necessary for sleep vary enormously. **While** some need total silence, others are oblivious to pneumatic drills and passing jet aircraft.
- 32 Dreaming appears to be a breathing space for the mind, a period in which it can sort and file new experiences in the memory.
- 33 **Apart from** the fact that they are held at four-yearly intervals, the modern Games bear little resemblance to the competitions of ancient Greece, the most prestigious of which took place at Olympia in the south-west of the country.
- 34 Although there is no obligation to make an occasion of it, almost all newly-weds celebrate their marriage in some way. For many, it is an opportunity to make a good impression both within their respective families and in the community. For those who can afford to do it in style, marquees and morning dress are the order of the day. The less fortunate make do with a cold buffet in a hotel room to their families and a few close friends.
- 35 The waiter had been informed that it was a stunt for television cameras and kept a straight face throughout.
- 36 They now roam freely about the house, much to their neighbour's displeasure.
- 37 By the end of this decade, British television will have undergone its greatest revolution, and as in the field of computer technology, what was science fiction a few years ago will be fact.
- 38 The tradition of playing practical jokes on 1st April, which in fact originated in ancient Rome, is still upheld in many countries today.
- 39 Myths are anonymous stories having their roots in the primitive folk-beliefs of races or nations and presenting supernatural episodes as a means of interpreting natural events in an effort to make concrete and particular

- a special perception of man or a cosmic view. Myths differ from legends in that they have less of historical background and more of the supernatural; they differ from the fable in that they are less concerned with moral didacticism and are the product of a racial group rather than the creation of an individual.
- 40 **The term novel** is used in its broadest sense to designate any extended fictional prose narrative. In practice, however, its use is customarily restricted to narratives in which the representation of character occurs either in a static condition or in the process of development as the result of events or actions.
- 41 **Poetry** is a term applied to the many forms in which man has given a rhythmic expression to his most imaginative and intense perceptions of his world, himself and the interrelationship of the two. Such a definition, however inadequate, points to the impossibility of binding in a simple formula a mode of expression and communication as primary and as enduring and still as eternally changing as poetry is.
- 42 The structuralist linguistic approach to the analysis of text can be summarized as follows:
- a) There is emphasis on the need to be formally explicit and rigorous in the analysis of linguistic structures.
 - b) This explicitness is designed to enable the analysis of texts to exemplify the idealized world of linguistic systems rather than the actual world of real discourses, though with critical linguistics this situation is changing.
 - c) The concentration on understanding linguistic systems involves a greater emphasis on universals and codes of language. This type of analysis of literary text is therefore much more about isolating universal linguistic structures, codes and myths than it is with textual interpretations, explanations of readings and discussions of intuitions about texts. This is the theoretical base of the structural linguistic enterprise, though in practice many literary based linguists more interested in discourse analysis and textual explication than in developing theoretical arguments and philosophies concentrate on a linguistic that is effectively a language-aware practical criticism.
- 43 Derrida engaged with Heidegger's discussion of how texts *shows*, and developed it into a discussion of how writing generates meaning through a constant process of *differing* and *deferring*- what he called *différance*. In effect this challenges the conception of texts as having fixed centres of meaning. It challenges; for example, the prioritizing of stable meanings and the sort of thinking for example, that requires a locatable center to a text; an idea, a philosophy or religion- the sort of thinking that requires stability or that fears the unknown. What Derrida argues is that meaning is best understood in terms of the relationship (the play) between the known and the unknown, the presence and absence, the stable and the unstable.
- 44 The words 'feminist' or 'feminism' are political labels indicating support for the aims of the new women's movement which emerged in the late 1960s. 'Feminist criticism' then, is a specific kind of political discourse: a critical and theoretical practice committed to the struggle against patriarchy and sexism, not simply a concern for gender in literature, at least not if the latter is presented as no more than another interesting critical approach on a line with a concern for sea- imagery or metaphors of war in medieval poetry.
- 45 Literary theory has developed in the course of this century into a branch of literary studies that is studied and taught as a distinct subject in its own right. It is not, of course, a totally new subject. Philosophers, writers, critics and scholars alike have always been inclined to speculate about the theoretical implications of literary practice and most literary theorists of the twentieth century are conscious of belonging to a tradition that goes back at least as far as Plato and Aristotle. Modern literary theory has a great deal in common with, and owes a great deal to, such antecedents but it differs from most of them in a very important respect: the place it occupies within the discipline of literary studies.
- 46 In the sixth development plan period, the GNP is targeted to grow by 7 % per year. At current prices, exports are to grow by 13.2 % and imports by 12.4 % annually. The added value of the agricultural sector is expected to register a 4.1 % increase annually., on the average.
- 47 The aim of privatization is:
- a) To establish a market mechanism based on competition
 - b) To reduce the industrial and commercial activities of the state
 - c) To reduce the burden caused by State Economic Enterprises on the budget
 - d) To develop markets and add inactive savings into the economy
 - e) To transfer the funds earned as a result of privatization into the infrastructure
- 48 Is linguistics a science at all? To begin the substantive discussions, I want to consider briefly, the arguments of some contemporary linguists who effectively deny the claim that linguistics is any kind of scientific study at all. Their central argument may be put like this: to have any science, descriptive or explanatory, you must be able to generalize; but each linguistic event is in a non- trivial way unique, rather as a work of art is and there is nothing general to be said about it or generalizable from it. Hence a science of linguistic phenomena is impossible.
- 49 A lay reader of any scientific literature must expect to find terms with which he or she is pre-theoretically familiar refined and redefined within that science. In itself, this should occasion no particular problem. Problems arise when a science both trades on pretheoretical uses of a term and is committed to arguing the theoretical inadequacy of the lay vocabulary. Further and different problems arise, of course, when there is no intrascientific consensus on the sense or reference to be given within the science to them taken over from lay terminology. As a lay reader of linguistic literature, both types of problems seem to be rampant with linguistics, where the idea of a 'language' is freely used in both pre-theoretical and various theoretical senses.
- 50 Philosophy, as I shall understand the word, is something intermediate between theology and science. Like theology, it consists of speculations on matters as to which definite knowledge has, so far, been unascertainable; but like science, it appeals to human reason rather than to authority, whether that of tradition

- or that of revelation. All **definite** knowledge, so I should contend, belongs to science; all **dogma** as to what surpasses definite knowledge belongs to theology. But between theology and science there is a No Man's Land, exposed to attack from both sides. This No Man's Land is philosophy. (B. Russell)
- 51 The matters that are suitable to treatment by the Socratic method are those as to which we have already enough knowledge to come to a right conclusion, but have failed through confusion of thought or lack of analysis, to make the best logical use of what we know. A question such as 'what is justice' just and unjust' and, by examining the ways in which we use them, we can arrive inductively at the definition that will best suit with usage. All that is needed is knowledge of how the words in question are used. And when our inquiry is concluded, we have made only a linguistic discovery, not a discovery in ethics.
- 52 Pure science is primarily concerned with the development of theories (or as they are frequently called, models) establishing relationships between the phenomena of the universe. When they are sufficiently validated, these theories (hypothesis, models) become the working laws, or principles of science. In carrying out this work, the pure scientist usually disregards its application to practical affairs, confining its attention to explanations of how and why events occur. **Hence**, in physics, the equation describing the behaviour of fundamental particles, or in biology, the establishment of the life cycle of a particular species of insect living in a Polar environment, are said to be examples of pure science. Applied science, **on the other hand**, is directly concerned with the application of the working laws of pure science to the practical affairs of life, and to increasing man's control over his environment, **thus** leading to the development of new techniques, processes and machines, such activities as investigating the strength and uses of materials, extending the findings of pure mathematics to improve the sampling procedures used in agriculture or the social sciences, and developing the potentialities of atomic energy, are all examples of the work of the applied scientist or technologist.
- 53 An examination of the issue areas which affect the relationship between the European Community and Turkey has led us to the identification of three factors in which changes and developments are likely to influence how the Turkish application for full membership fares. The first factor may be called 'the ability of Turkey to meet European expectations.' Under this heading the Euro democratization of the Turkish political system, the sustained growth of the Turkish economy, the determination of Turkey to live up to its commitments **vis a vis** the European Community would be included. The second factor is the performance of the European economies' during the period in question, that is from now till the end of the century. This factor also includes the ability of the Community to overcome the economic problems generated by the accession of the new members. The third factor is the 'state of the western defense system.'
- 54 Public concern for the protection of environmental values is rather new in Turkey and it has developed after major natural and historical environmental assets have been partly or totally damaged as a result of urbanization during 1950-1985. Taking the factor of environment into consideration within the course of industrialization, modernization of agriculture and urbanization was adopted as a principle only after the Third Five Year Development plan and the official view adopted in the plans maintained that development policies do not contradict all environmental policies. On the contrary they reinforce each other. However, certain crucial bottlenecks exist. One of the most significant bottlenecks is concerned with the utilization of water, land, air and energy resources, the problem concerning the level of per capita national income, housing, land erosion, natural disasters, protection of forests and coastal areas, balanced nutrition etc. are all related to environment. The role of education, technology and resource allocation is not less important.
- 55 The postmodernist work, whether a painting by Leonardo de Vinci or a novel by Balzac, aspires to a unity of vision. It cherishes continuity, speaking with a single narrative voice or addressing a single visual center. It honours sequence and causality in time or space. Through the consecutive, the linear, it claims to represent a reality which is something else, though or render it more acutely than happens in ordinary experience. It may contain a critique of the established order, in the name of the obstructed ambitions of individuals; or it may uphold individuals as the embodiments of society at its best. In either event individuals matter. ...standing apart from reality, the postmodernist work aspires to an order of beauty which, in a sense, judges reality; lyrical forms, heightened speech, rhythm and rhyme, Renaissance perspective and compositional laws are deployed in the interest of beauty.

202.2) İngilizceye çeviriniz.

- 1 Bir iktisat düzeninin tatminkar bir biçimde işleyip işlemediği, cari ücret karşılığı çalışmak isteyen herkese iş temin edilip edilememesiyle ölçülür. Bir ülkede bazı kimselerin çalışmak istedikleri halde iş bulamamaları, çoğu kez sanıldığı gibi, bu kimselere değil, mevcut iktisat düzenine atfedilmesi gereken bir kusurdur.
- 2 Para, birim olarak kabul edilmiş bir mal miktarıyla bir para miktarı arasında kurulan oran ve ilişkidir. Paranın ayırıcı niteliği, tarihsel süreçte, artık genel eşdeğer olmaktan başka kullanım değeri olmayan bir mal olmasıdır. Bir malın değeri, paranın öz değerine oranla değiştiği zaman bu malın fiyatı da değişmek zorundadır. Malın fiyatının paranın fiyatına oranı, malın değerinin paranın değerine oranına eşittir.
- 3 Sigorta, gelecekteki bir zararı garantilemek için şimdiden zarar etmeyi göze almak demektir, eşdeyişle bir rizikoya katlanmadır. Sigortaya yatırılan anamal (sermaye) üretici olmayan bir anamaldır ve anamalin dolaşımında onun korunması için gerekli bir masraftır. Kimi anamalcılar sigortaya yatırdıkları anamaldan kar sağlayabilirler, oysa sigorta masrafları anamalcı sınıfın tümü için zarardır. Daha açık bir deyişle, sigorta, kimi anamalcıların zararlarını kapatarak bu zararları bütün anamalcı sınıfa dağıtmış olur.
- 4 Cumhuriyet dönemi devrimlerinin, hukuk alanı yanında önemli bir yer tutan öteki alan eğitim alanıdır. Bu alanın devrimci ilkeye göre çağdaşlaştırılması işi hukuk alanında olduğundan daha çok sayıda sorunlarla

doludur. Hukuk kişiler arası ilişkileri belli kurallara göre düzenleme işi olduğu halde, eğitim, kişileri bu kurallarla düzene sokulan topluma uyacak şekilde yetiştirme işi olduktan başka yetişen kişinin toplumun hukuk dışı kalan yanlarından hem etkilenmesi hem de onları etkilemesi işidir. Bundan ötürü, Cumhuriyet döneminin eğitim alanında getirdiği ilkeler, hukuk alanında getirdiği ilkelerin aynı olduğu halde, uygulamalar eğitim dışı etkenler altında daha karmaşık yollarla yürümüştür... Hukuk alanında olduğu gibi bu alanda da temel ilke eğitimi birleştirme ve bütünleştirme ilkesidir. Bunun bir yanı Müslüman halkın eğitim kurallarındaki ikiliğin kaldırılması; öteki yanı. özellikle Müslüman olan ya da olmayan ilk eğitimin devlet yetkisi alanı içine alınması, ulusal eğitim kavramını getirmesidir.

- 5 Din, devlet, dil, yazı ve tarih alanlarında Atatürk'ün önderlik gücünün etkisiyle gerçekleştirilebilen, en ileri düşünüşle geçinen Meşrutiyet dönemi harsçı-larının hars buhranı (kültür buhranı) olarak nitelendirdikleri atılımlar, gerçekte uygarlık değişimi için gerekli olan düşün ve görüş özgürlüklerinin kapılarının açıldığını gösterir. Atatürk'ün önderliği altındaki devrimci değişikliklerle yüzyıllık devlet ve din geleneklerinin yarattığı sorunlar çözümlenirken, aynı değişimler o zamana kadar ulusal benliğin ayrılmaz ve değiştirilemez parçaları sanılan alanlara da genişletilince Atatürk- öncesi ulusçuluğun önderlerinin hep bir ağızdan bir kültür bunalımı içine düşüldüğünü ileri süren yazıları, bu değişmelerin bir bunalım psikozu değil, bir toplumsal özgürlük atılımları çağı açtığını, yepyeni bir ulus toplumu anlayışı getirdiğini kavrayamamışlardı. (N. Berkes)
- 6 Atatürk'ün çağdaşlaşma düşüncesinin temeli Cumhuriyettir. Cumhuriyet, Atatürk'ün deyişiyle, 'Türk ulusunun doğasına ve ayırıcı niteliğine en uygun olan yönetimdir.'... Atatürk dili ulusal kimliğin önemli öğelerinden biri olarak değerlendirmiş, 'Türk dilinin kendi benliğine, aslındaki güzellik ve zenginliğine kavuşması için, bütün devlet örgütünün dikkatli, ilgili olmasını' istemiştir. Bu kararlılığa karşın işler çok kolay yürümemiştir.
- 7 Bizde ilk basım evinden (1726) abecemizin değiştiği 1928 yılına değin geçen iki yüzyıl içinde basılan kitap sayısı toparlak olarak 40 bindir. Sadece bu sayılamaya bakarak okumayan bir toplumdan geldiğimiz rahatça söyle nebilir. Bu dönem içinde okuyanlara sunulan kitapların türü ve niteliği ise konumuzun dışında kalsın. Sadece şuncası söylenirse yeter: Bunlar Batı'daki uygarlığı yansıtmaktan oldukça uzaktı. Cumhuriyetten sonra yeni abece ile basılan kitap sayısında, özellikle kırklı yıllarda bir patlama olduğu söylenebilir. Devlet eliyle dünya klasiklerinin bastırılması bizde bir tür Rönesans olmuştur ve özel yayınevleri, açılan bu çıkışı hevesle ve başarıyla sürdürmüşlerdir. Peki özlemle andığımız bu güzel dönemdeki satış durumu, uygar bir ülkenin düzeyine yakışır bir görünümde miydi? Hayır ama halkmızın, gençliğimizin kitaba alışması yolunda önemli bir ilerleme gözlemleniyordu. Kitap gözde birşeydi, okuyanın değeri biliniyordu. (M.C.A.)
- 8 Eski Yunan bilgesi 'Bir *şey* biliyorum, o da hiçbir şey bilmediğimdir' demiş. Okulda öğrenciye belletilen bu özdeyiş, kaç bin yıl önce söylenmiş. hem söyleyen kişi, bilgi bakımından, bir ilkokul öğrencisinden daha az donanımlı değil miydi? Aristo, Amerikayı bilmiyordu, Sokrates yerçekimi yasasından habersizdi. Ama ikisi de bilge kişilerdi. Bilge 'Bilmiyorum' demesini bilen kişidir; böyle konuşabilmek yetisine çok az kişide rastladım. (İ.S.)
- 9 Eğitim, bilim ve sanat, toplu anlamıyla kültür bir ulusun bilincidir. Eğitim ayrıca o bilinci oluşturan eylemdir. Her ulusun bilinci eğitim ve kültür varlığıyla-rındaki zenginliği ölçüsündedir. İnsan, yaşamı ve anlayışı ve kavrayışı ile bulunduğu zamanın, çevrenin ve ortamın tutsağıdır, bu tutsaklıktan ancak eğitim ile, gördüğü eğitim ve kazandığı ekin ölçüsünde kurtulup özgürlüğe kavuşabilir. (M.R. İnan)
- 10 Milli Eğitimde Modern teftişin amacı şöyle özetlenebilir:
 - a. Öğretim çalışmalarında öğretmen-öğrenci ilişkilerinin geliştirilmesine, öğretmenin öğrencilerde öğretme isteği yaratmasına yardımcı olmak
 - b. Teftiş kişisel olmaktan çok denetlenen ile birlikte çalışmayı gerektiren, birlikte yapılması gereken bir iştir.
 - c. Teftiş belirli zamanda yapılan bir çalışma olmaktan çok sürekli olmalı dır, güçlüklerle çare bulucu bir nitelik taşımalıdır.
 - d. Teftiş kurulunun araştırma, inceleme görevi de bulunmaktadır. Bu görev ise okul, kurum ve kuruluşların görevlerini kendi kuruluş amaçla rına uygun şekilde yapıp yapmadıklarının araştırılması ve görevlerini bu amaçlara en uygun biçimde yapabilmeleri için gerekli önlemleri be lirlene me işidir.
- 11 Biliyoruz ki bizde roman, Batı'da olduğu gibi feodaliteden kapitalizme geçiş döneminde burjuva sınıfının doğuşu ve bireyciliğin gelişimi sırasında tarihsel, toplumsal ve ekonomik koşulların etkisi altında yavaş yavaş gelişen bir anlatı türü olarak çıkmadı ortaya. Batı romanından çeviriler ve taklitlerle başladı; yani Batılılaşmanın bir parçası olarak Ş. Sami, N. Kemal, A. Mithat gibi, romanı ilk deneyen yazarlarımızın edebiyat ve roman ile ilgili yazılarını okuyacak olursak görürüz ki Avrupa edebiyatını ve romanını ileri bir uygarlığın işareti, kendi edebiyatımızı ve özellikle anlatı türündeki yapıtlarımızı da geriliğin bir işareti sayarlar. Batı uygarlığını yalnızca sanayi ve teknikte bir ilerleme **olarak** görmüyor, maarifi ve edebiyatı ile **bir** bütün olduğuna inanıyorlardı... Demek oluyor ki bu yazarlarımıza göre eski hikaye türünden romana geçiş, hayalcilikten akılcılığa, çocukluktan olgunluğa kısacası ilkelikten uygarlığa geçiştir.
- 12 Dilbilim çalışmasına girşen kimsenin karşılaştığı temel güçlük, dile nesnel biçimde bakmaya hazır olmaktır. Çünkü dil olduğu gibi kabul ettiğimiz bir-şeydir; çocukluktan başlayarak, pratik bir biçimde, üzerinde çok düşünmeden bildiğimiz birşeydir. Bu yönden çoğu zaman belirtildiği gibi, bilinen şeylere yeni bir biçimde bakmak büyük çaba gerektirir. Dilin nesnel biçimde incelenmesine engel olan yalnızca dili sezgisel, pratik bir biçimde tanımamız da değildir. Dile ilişkin birçok toplumsal ve ulusal önyargılar,

- okullarda sık sık okutulan geleneksel dilbilgisinin bozuk biçiminden ileri gelen birçok yaygın yanlış anlamalar da vardır. Bir kimsenin bu önyargılardan ve yanlış anlamalardan kendini kurtarması oldukça güçtür, ama bu, atılması hem gerekli, hem de yararlı bir adımdır.
- 13 Karşılaştırmalı dilbilim, genel dilbilimin bir dalı olarak, açıklayıcı bir bilimdir. Dillerin değiştiğine ve değişik dillerin değişik ölçülerde birbirleriyle ilişkili olduklarına ilişkin açık gerçeği açıklamaya çalışır. Dillerin geçirdiği değişimler ve diller arasındaki değişik ölçülerdeki ilişkiler, yeni kanıtların bulunması ve kanıtlara bakmada ya da onları dizgeleştirmede yeni bir yöntemin benimsenmesi sonucu yeniden ele alınması gereken öteki bilimsel varsayımlar gibi, varsayımlar açısından açıklanabilir. Hint-Avrupa varsayımları bu iki nedenle sürekli değiştirilmiştir. 'Evrin' terimini bugün 19. yüzyıl bilginlerinden oldukça değişik biçimde yorumluyoruz, 'ses yasası', 'yeni kurum' ve 'örnek-seme' gibi terimleri biraz değişik bir biçimde anlayabiliyoruz; bizden öncekilerden daha açık bir biçimde, dil değişiminin salt zamanın bir fonksiyonu olmadığını, toplum ve coğrafya koşullarının da bir fonksiyonu olduğunu algılayabiliyoruz ve dillerin kimi koşullarda 'zaman içinde', 'ayrıldıkları' gibi 'bileştiklerini' kabul ediyoruz.
- 14 Aydınlarımızın bir kesimince, Ziya Gökalp'e dayanan bir tanımlama ile, tümüyle hukuksal değerler diye nitelenen kültürün uygarlıktan ayrı olduğu ve değişmesine olanak bulunmadığı sanılmaktadır. Bu varsayım, bir ulusun uygarlığını değiştirebileceği fakat kültürünü değiştiremeyeceği öne sürülmektedir. Bu nedenle ulusal kültürü korumak söz konusu olduğunda, geçmiş yüzyıllara özlem duymakla yetinilmeyip, o günlerdeki toplumsal değerlere, yaşayışa ve davranışlara dönmek istenmektedir. Toplumların bir yönüyle bugünlerini dünlerine, geçmişlerine borçlu oldukları kuşkusuzdur. Ancak geçmişten yararlanıp onu yeniden değerlendirmek ile, geçmişe tutsak olmak ya da geçmişte yaşamaya çalışmak arasında anlayış ve davranış açısından çok büyük fark vardır. F. Nietzsche'nin deyiimiyle, çağı yaşayabilmek için, geçmiş hayat için kullanmak ve olmuş olanlardan yeniden tarih yapmak gerekmektedir. Yoksa Atatürk'ün ısrarla vurguladığı gibi, uygarlığın buluşlarının, fennin harikalarının dünyayı değişikliktan değişikliğe uğrattığı bir dönemde, yüzyıllık köhne düşünüş biçimleriyle ve geçmişe düşkünlükle ulusal varlığı koruma olanağı yoktur. (Ş. Turan)
- 15 Şiirin tek bir kaynağından söz ederler.: Halk şiiri. Şiiri daha iyi anlayanlar da, Anadolu halk türkülerinden kaynaklandığını ileri sürmüşlerdir. Oysa, şiirin kaynağı olarak, tek bir konudan söz etmek yanlış olur. Yani ben yalnız halk şiirimizden halk türkülerinden yararlandım dersem çok eksik söylemiş olurum. Gerçekten, içtenlikle düşüncem budur. Ancak, burada şunu da belirtmek isterim: bugün 64 yaşımdayım. Bana zaman zaman halk şiirinden yararlandım dediler, zaman zaman bir halk ozanı olduğumu söylediler, zaman zaman da doğayı en güzel yansıttığımdan söz ettiler. Fakat geriye bakıyorum da kendimi yaşamamış sanıyorum, yani ne doğayı gördüm belki de ne halkın yaşamını çok yakından görebildim, adeta bir insanı yatırmış uyutmuşlar da uyanmış gibiyim. Bunu yaşamın her anında böylece içimde duydum. (C.K.)
- 16 Sanat yapıtını, olağanüstü yetenekte bir insanın yarattığı uyumlu düzen olarak ele alan 19. yüzyıl kökenli görüş ile bu görüşe dayalı eleştiri, günümüzdeki yazın bilimsel araştırmanın doğrudan doğruya benimsediği bir ilke olmaktan çıkmıştır. Bu görüşün temelinde, her sanat yapıtının Tanrısal nitelikli bir yaratma, her sanatçının da bir dahi olduğu inancı yatar. 1960'lara değin, sanat eleştirisinde örtük bir biçimde de olsa süregelen bu inanç, günümüzde bir sınav geçirmektedir. Çağdaş sanat kuramının, bu arada yazınbilimsel araştırmanın temel savlarından biri, sanat ürünlerini bu tür sınırlayıcı kesin-lemelerden uzak olarak ele almak, insanın sanat etkinliğini bir bakıma gökten yere indirmektir. •
2. Bütün sanat yapıtlarını açıklamaya yetecek kapsamda soyut bir estetik dizgenin varlığı düşünülemeyeceği gibi, yazın ürünlerini inceleyecek kuramlar da felsefeden çok, yazınsal metinlerin kendi somut yapılarından gelişmek zorundadır artık. Yazınbilimsel araştırma, her şeyden önce, yazılı sözün etkisi ile okurda bulduğu yanıtı göz önünde tutmalıdır. Bir dilin bütününe yöneten iletişim ilkeleri açısından bakılırsa, büyük yapıt diye benimsene gelmiş yazınsal örneklerin oluşumu, kavranışı, etkisi, yazındışı diye nitelenen dilsel ürünlerinkiyle birçok yönden ortaktır. İlk aşamada bu iki tür etkinliği de belirleyen dilsel yasalar temelde aynıdır. (A.G.)
- 20 Çağımıza bilim çağı demek haklıyız. Gerçi bilime inanmayanlar inananlardan çok ve insanların büyük çoğunluğu bilimden gereğince yararlanmıyor henüz; ama insanları mutluluğa götürecek tek yolun bilim yolu olduğu düşüncesinin dünya devletlerince benimsenmesi ve bilimin günden güne artan bir hızla en yoksul insanlara kadar ister istemez yayıldığı çağ bizim çağımız oldu. Politikacılar her zamanki gibi bilim adamlarını ne kadar hor görürse görsünler, kendilerine yurtlarında ve dünyada destek bulmak için, hiç değilse başlangıç günlerinde, bilimden yana olduklarını söylemek zorunda kalıyorlar. Tanrıyı bilimden üstün görenler bile çağımızda, eski çıkarlarını koruyabilmek için, bilim adamlarını, diledikleri gibi konuşturmak üzere satın alıyor, ya da bilimin yetersizliğini ileri süren umutsuz ve kötümser bilginleri destekliyorlar. (S.E.)
- 21 Bilimde önemli hedeflerden biri de DNA gibi dev moleküllerin yapılarının ku-vantum mekaniği kullanılarak hesaplanabilmesidir. Bunun gerçekleşmesi ile molekülün uç parçalarının uğrayacağı yapısal değişimin kimyasal özelliklere ne tür etki yapacağı belirlenecektir. Elde edilecek bu bilgiler genetik kadar canlı cansız ara yüzeyi/interface tasarımlarına da yardımcı olabilecektir. Ayrıca biyolojide ancak makro düzeyde kalan çeşitli süreçlerin temeline de kolaylıkla inilebilecektir. Günümüzde super bilgisayarlarla 1000-2000 atomdan oluşan makro moleküllerin enerji ve atom yapıları hesaplanabilmektedir. Yakın bir gelecekte paralel işlem yapabilen bilgisayarlar ve uygun algoritmalar kullanılarak 100.000 atomdan oluşan daha büyük moleküllerin hesaplanabilmesi beklenmektedir.
- 22 Dünya nüfus ve kalkınma konferansı, Birleşmiş Milletlerin bu konuda ülke hükümetleri düzeyinde düzenlediği ilk konferans olmamasına karşın önceki konferanslara göre (yanlış nedenlerle de olsa) çok

daha büyük ilgi uyandırdı. Nüfus sorunları konusunda yeterince duyarlı olmayan Türk basını bile nüfus konusuna günlerce yer verdi; özel televizyonlar bu konuda tartışma programları düzenlediler. Konferansta yapılan tartışmaların ve alınan kararların basına doğru bir biçimde yansıdığını söylemek zor; gazeteler ve televizyonlar konferansın daha sansasyonel tarafına ağırlık verdiler ve kürta tartışmalarını, kökten dincilerin aile ve nüfus planlaması konularına bakış açılarını, cinsel eğitim gibi konuları ön plana çıkarmayı yeğlediler.

- 23 Türkiye'de nüfus atışı, doğurganlıkta elde edilen azalmalar nedeniyle düşme eğilimine girmiştir. Ancak doğurganlıktaki bölgesel farklılıkların ölümlere göre daha büyük olması ve yoğun göç hareketleri, nüfus artış hızlarının ülke düzeninde dengesiz bir biçimde oluşmasını beraberinde getirmektedir. Önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin gündemindeki sorunlar arasında en önemlilerinden biri, demografik açıdan bölgesel farklılıkların arttırılması, daha az göç eden, daha yerleşik, doğurganlık ve ölümlerde istikrarlı bir gelişme için de bulunan bir nüfus yapısına ve dağılımına ulaşılmasıdır. Ekonomik ve toplumsal gelişme düşünülürken, demografik gelişme de denklemin ihmal edilmemesi gereken öğelerinden birisi olarak göz önünde tutulmalıdır.
- 24 Tarımsal araştırmacıların amacı üretimi arttırmak ve ekonomik açıdan da bunu en düşük maliyetle gerçekleştirmektir. Bu amaca ulaşmak için sadece toprak, bitki ve atmosfer sistemi arasında gelişimini sürdüren bitkinin, toprak ve biyolojik özelliklerinin araştırılması yeterli değildir. Bitki gelişimi ile meteorolojinin ilişkisinin iyi analiz edilmesi gerekmektedir. Tarımsal meteo-' rolojinin amacı da tarımsal üretimin miktar ve kalitesi üzerine meteorolojik olayların etkilerini belirlemektir.
- 25 Organ nakli tasarısına göre, kişinin organlarını bağışlayıp bağışlamayacağı konusundaki özgür seçimine karışılmamakta, yalnızca bu seçimin sonucu-nu, eğer sonuç olumsuzsa, beyan etmesi istenmektedir. O nedenle, kişinin iradesine zorlama söz konusu değil, aksine kişinin kişilik hakkına saygı söz konusudur. Hukuk sistemimize göre de, ölen kişinin kullanmadığı bir hakkı yakınlarının kullanması söz konusu olmadığı gibi, ölen kişi hukuken mal kapsamında olmadığından üzerinde bir miras hakkında bulunmamaktadır. Yeni tasarı organ bağışı olayını da bu sisteme uygun bir konuma getirecektir.
- 26 Kalp hastalıklarından ölüm oranının dünyada en yüksek olduğu ülkelerden biri olarak bilinen İngiltere'de yağ tüketimi son kerte yüksek. Daha önceki raporlarda da olduğu gibi, son raporlar da bireyleri yağ, tuz ve şeker tüketi-, mi konusunda uyarıyor. Ancak yeni rapor bir adım daha ileri giderek bu besin açıklarının yeme alışkanlığında yapılacak küçük bir değişiklikle nasıl giderileceğine de ışık tutuyor.
- 27 Sağlıklı bir ses için kulağın sağlam olması gerekir; çünkü kulağımız sesimizi biofeedback sistemi ile denetler. 'Ağızdan çıkan kulağı duymuyor' deyimi her ne kadar bu durum için söylenmemiş olsa da, kulağı duymayan kişilerin seslerini kontrol edemeyerek bağırarak konuştukları hepimizin dikkatini çekmiştir. Özellikle şarkıcıların ses tonundan uygun notayı çıkarıp çıkaramadığı değerlendirilebilmesi gerekir. İşitmesi bozulduğu için sahneleri genç yaşta terk etmek zorunda kalan birçok ünlü ses sanatçısı vardır.
- 28 Olayları anlamak onları kontrol etmeye yol açar. Anlayamadığımız olayların kullanılmasına muhayyilemiz yetmiyor. Işığın atomların değişme halinden doğduğunu öğrendikten sonra suni ışık yapıldı, laser yapıldı. Ve bu ışığı kullanarak başka olayları anlamaya çalıştık. Sözgelimi çekirdek fiziğini tam anlayamadığımız için nükleer enerjiyi tam kontrol etmeyi başaramadık. Nükleer enerji son yıl öncesinden beklenen olumlu sonuçlarını, harcanan milyarlarca para ve emeğe karşın, veremedi. Bilim deneme yanılma düzeyinde kalırsa büyük sonuçlar elde etmenin olanağı azdır. Bence şimdiki durumda tehlikeli olan çekirdek enerjisini hızla kullanmak yerine, çekirdek fiziğini daha iyi anlamaktır. Aynı biçimde insan vücudunun çalışmasını tam anlayamadığımızdan hastalığın gelişini ve tedavisini kontrol edemiyoruz. (CBT)

2. BÖLÜM ÇEVİRİ KURAMI

ÇEVİRİ, ÇEVİRMEN, ÇEVİRİDE EŞDEĞERLİK VE DİLBİLİM İLİŞKİSİ

Çağımızın bir olgusu olan çeviri etkinliği yüzyıllardır birçok bilim adamının, yazarın, diplomasinin odak noktası haline gelmiş ve günümüzde de ulusların, ülkelerin, özel kurum ve kuruluşlarla şirketlerin ilgi alanı olma özelliğini sürdürmeye devam etmiştir.

Diller ve kültürler arası bir aktarım olarak nitelediğimiz çeviriyi Vardar (1981:172-173) bütün çağlarda karşımıza çıkan bir etkinlik, çeşitli uygarlıklar arasında köprü kuran, değişik toplumlardan bireyleri birbirine yaklaştıran, her türden ekin-sel değeri, içinde oluşturduğu tarihsel-toplumsal çevrenin dışına taşıyan, o çevreden olmayan kişilerin yararlanmasına sunan, uygarlıklar, ekinler arası bir iletişim, bildirişim aracı olarak tanımlamaktadır.

Çok karmaşık ve çetin bir uğraş alanı olan çeviriyi, Ataç bir kadına benzet-inekte "sadığı güzel, güzeli sadık olmaz" diye tanımlamaktadır. Öte yandan Halman (1991:13-15) çevirinin nankör bir iş olduğunu, basit bir formülünün bulunmadığını, ayrı bir kimyası ve dehasının olduğunu belirtiyor. Çeviriyi bir evliliğe benzeten Halman, beklenmedik izdivaçların büyük mutluluklar getirebildiğinden ve bunun tersinin de doğal olarak mümkün olabileceğinden söz eder. İdeal bir evlilik düşünüle-mi-yeceği gibi, ideal bir çeviri formülünün de olamayacağını belirterek, bu nedenle çeviriyi genellemelerden soyutlayıp, nihai bir ürün,

yaratıcı bir çaba olarak değerlendirmek gerektiğini vurgular.

Göktürk (1986:9) ise çevirinin sadece anlamın yabancı bir dilden tanıdık bir dile aktarılması olmadığını, başka dillerin tanımladığı başka dünyaların tanıtılması, tek tek diller ötesinde bir ortak dil, dillerin dili olduğunu belirtir.

Nasıl tanımlanırsa tanımlansın, çeviri diller arası ve kültürler arası bir aktarım, başka bir deyişle bir doğal dildeki bildirinin anlamsal ve işlevsel eşdeğerini sağlayarak başka bir doğal dilde aktarma olgusudur. Diller arası çeviri düzleminde her ne kadar dillerin düzgü birimleri arasında tam bir eşdeğerlik sözkonusu olmasa da bildiriler yabancı düzgü birimlerinin eşdeğerli karşılıkları olarak kabul edilmektedir.]

Çeviri ediminin iki temel boyutu olan **dil** ve **kültür** eşdeğerlik olgusunda önemli bir yere sahiptir. Çeviri bilimcinin görevi bu iki boyutu birden araştırmak ve eşdeğerlik kavramına bu yolda bir yaklaşım sağlamaktır.

Diller arasında tam bir eşdeğerliliğin olmaması dilsel açıdan çeviride bilgi yitimine neden olduğu gibi, kültürel-toplumsal nedenlerden dolayı da bilgi yitimine yol açtığı bilinmektedir. Gerçekten her dilin kendine özgü bir yapısı vardır. Kaynak dildeki bir bildiri erek dildeki bir bildiri biçimine girerken kaynak dildeki düzgü gereğince oluşturulan bildirideki öğeler tamamen veya kısmen erek dilde oluşturulan bildiriyeye yerleştirilemez veya tam olarak ifade edilemez. Bu durum bildirinin aksamasına, bilgi yitimine neden olur. Diller çakışmadığı sürece bu tür bilgi kayıplarının **giderilmesi** olanağı da yok gibi görülmektedir.

Değişik sözlerin anlamları, kullanımları ve işlevleri arasında bir örtüşme varsa ancak o zaman aynı sayılabilirler. Eşdeğer sözcüklerin ise birçok günlük konuşma dilinde var olduğu varsayılmaktadır.

Değişik sözlerden anlam benzerliği olarak soyutlandığımız şey, işlevleri arasındaki örtüşmedir. Anlam bakımından eşdeğerli sözcüklerin, sözlük karşılıklarının sözcüğü sözcüğüne çevirisinde ne tür anlam karışıklıklarına yol açabileceğine pek çok örnek vardır. Zira sözcüklerin kimi kez başka anlamları da vardır. Örneğin, 'Ladykiller' (çapkın) kadın katili, 'Confidence man' (düzenbaz) güvenilir adam, 'Red-handed' (suçüstü) kırmızı elli gibi sözcüğü sözcüğüne çevrildiğinde bu tür yanlışlıklara düşülebilir. Bu nedenle çevirmen, çeviri yaparken yalıtılmış birimler olarak sözcüklerle değil, bağlam içindeki sözcüklerle uğraşmak durumundadır.

Eşdeğerlik konusunda dilbilimsel genel çeviri kuramı dilin söz düzeyinde gerçekleştirilecek güçlü eşdeğerlilik türlerini incelerken kimi durumlarda 1=1 eşdeğerliğin bulunabileceğini, kiminde bir öğenin eşdeğeri için birçok seçeneğin olabileceğini, kiminde hiç hazır seçeneğin bulunmadığını, kimi durumda da, ancak sınırlı ölçüde bir eşdeğerlik bulunabileceğini belirtir. (Göktürk, 1989:164)

Bu konuda Newmark (1981) kültürel, işlevsel ve betimsel eşdeğerlikten söz ederken Bassnett (1980:25) Popoviç'ten yaptığı bir alıntıda dört tür eşdeğerlikten söz etmektedir. Bunlar;

1. Dilbilimsel eşdeğerlik (linguistic equivalence) - kaynak ve erek dil arasında sözcüğü sözcüğüne çeviri gibi.
2. Dizisel eşdeğerlik (paradigmatic equivalence) - dilbilgisi öğelerinde olduğu gibi dizisel ifade eksenindeki öğeler eşdeğerliliği gibi.
3. Biçimsel (çevirisel) eşdeğerlik (stylistic/transformational equivalence) -**özgün** ve erek metinlerdeki öğelerin işlevsel eşdeğerliliği gibi.
4. Metinsel (dizimsel) eşdeğerlik (textual (syntagmatic equivalence)- metindeki biçim ve yapı gibi eşdeğerlik, dizimsel eşdeğerlik.

Öte yandan Königs (1985:29-47) çeviride kaynak ve erek dil arasında bire bir sözcüksel bir ilişki veya bir uyuma yoksa, çevirmen çevirinin geri kalan kısmında j yeterli denkliği sağlamak için bazı zihinsel süreçler kullanacaktır demektedir ve kullan-lacak süreçleri de (1) kaynak dil içi çeviri. (2) gerek metin içinde açıklama (paraphrase) (3) erek metinde açıklama, (4) silme (deletion), (5) ödünç alma (borrowing) olarak belirlemektedir.

Levy ise çeviride çevrilmesi güç olan sözcük ve deyimlerin kısaltılma veya çıkartılmasına şiddetle karşı çıkmaktadır. Çevirmenin bu tür yıldırıcı, göz korkutucu sorunlara çare bulma sorumluluğu olduğuna inandığını belirtmektedir.

Çeviri sadece kaynak ve erek dil arasında sözcüksel ve dilbilgisel bir eşdeğerlik kurabilme becerisi değildir. Aynı zamanda kaynak dildeki bildiriyi deyiş, anlam, işlev kültürel bakımdan da en doğal biçimde aktarabilme becerisidir. Çeviride eşdeğerlik sözünden aynı olmak anlamı çıkarılmamalıdır. Zira aynı dilde bile bir yazının iki basımı çoğu kez aynı olmayabiliyor. Bu nedenle çeviride tam eşdeğerlik sağlamak hayli zor bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Türkçe ve İngilizce açısından bu iş bir hayli sorunlar yaratabilir. Çünkü sözcük varlığı açısından baktığımızda İngilizce'nin yaklaşık 600.000 den fazla sözcüğe sahip olduğu, halbuki en son TDK ca yayımlanan sözlüğe göre Türkçe'nin sözcük varlığının ise 40-50 bin dolaylarında yani İngilizce'nin onda biri kadar olduğu görülmektedir. Bu nedenle sözcük dağarcığı açısından çok yoksul olan Türkçe'ye İngilizce'den çeviri yapmak hayli sorun yaratabilir.

Diğer taraftan Türkçe'nin de kendine özgü ses ve imgeleri, nüansları vardır. Bu bakımdan Türkçe bir sözcüğün İngilizce'de eşdeğerini bulmak 1 da pek kolay olmasa gerek. Örneğin Divan şiiri özelliklerini, Tasavvuf Felsefesini j ve Farsça'yı bilmeyen bir çevirmenin 'can' sözcüğünü 'life', 'soul', 'spirit', 'heart' gibi **sözcüklerden** hangisine eşdeğer sayacağına karar vermesi zorluk yaratabilir. Aynı şekilde Mehmet Akifin "Canı cananı bütün varımı alsında hüda" dizesindeki 'can' ile Yunus Emre'nin "Gelin canlar bir olalım" dizesindeki 'can'ı nasıl çevireceği de] aynı şekilde sorun yaratabilir gibi görünmektedir.

Yine İngilizce'deki 'watercloset', 'restroom', 'toilet' gibi sözcüklerin Türkçe'ye 1 çevirisinde 'O O', 'yüznumara', 'tuvalet', WC, 'kenef', 'memişhane', 'ayakyolu' gibi 1 sözcüklerden hangisiyle karşılanabileceği çevirmeni hayli düşündürmesi gereken bir 1 durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan evvel zaman içinde kalbur] saman içinde onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine gibi anlatımlar da sorun olacaktır.

Gerek göstergelere verilen anlamlar, gerekse sözcük öbekleri ve tümcelerinin düzenlenişi açısından tamamen özdeş iki dilin olmayışı nedeniyle diller arasında mutlak bir eşdeğerlik sağlamak olanaksız olduğundan çeviride kayıplar sorunu da bu sürecin bir sonucu olarak kaçınılmaz olacaktır.

Çeviride kültürel-toplumsal etkenlere gelince: her toplumun kendine özgü bir yaşayış, bir düşünce tarzı, bir uygarlık geçmişi vardır. Dil dediğimiz olgu ise toplumlarda bu ortam içinde gelişir, işlevini yerine getirir. Bu nedenle de değişik kültürle, değişik düşünce ve duygulara sahip kişiler yaratırlar. Vardar'ın da (1990:99) belirttiği gibi her dil belli bir ekin ve uygarlık çevresinde, belli bir toplumsal ortamda işlevini yerine getirir, bu etkenlerle yoğrulur sürekli olarak. Ekinse-toplumsal olgulardan kaynaklanan değerlerle yer alır toplum bilincinde, kendine özgü bir düşün-ce ve duygu kalıbı sunar bireylere. Onun için, diller yalnız iç yapıları bakımından değil, dış ortamları açısından da birbirinden ayrılır. Bilgi yitimine yolaçan, çeviriyi güçleştiren engeller bu düzlemde de çevirmenin karşısına dikilir.

Ancak diller arasında kültürel köken birliği ve paralel bir gelişme söz konusu ise, bunun çeviride bilgi yitimi sorununu azaltacağı söylenebilir. Öyleyse İngilizce ve Türkçe gibi birbirinden çok farklı iki dil arasında yapılan çeviride de belirtilen nedenlerden dolayı bilgi yitimi olgusu kaçınılmazdır. Örneğin, Türk kültüründe var . olan 'Allah razı olsun', 'başın sağolsun', 'kıyamet mi kopar', 'Allah gani gani rahmet eylesin' gibi deyişleri bilgi yitimi olmaksızın İngilizce'ye çevirmek olası görülmemektedir.

Olaya iletişimsel-eşdeğerlik açısından baktığımızda, bir dile ya da kültüre özgü apayrı konularla içeriklerin, amaç dilde seslenilen okurun, en kolay anlayabileceği bir biçimde aktarılması gerekir. Örneğin İngilizce bir metindeki 'fish and chips'in İngiliz gündelik yaşama kültürü içindeki, bütün ülkeye yaygın yeri ile sınıf belirleyici çağırışımı Türkçe'ye belki de ancak 'köfte ekme'k' deyişimiyle çevrilmesiyle kullanımsal eşdeğerini bulacaktır. (Göktürk 1986:87)

Tüm belirtilenlerden anlaşılacağı gibi eşdeğerliliğin değişik ögelere bağlı çok yönlü bir kavram olduğu görülmektedir. Koller (Çev. Göktürk 1986:76) çeviride beş tür eşdeğerlilikten söz etmektedir. Bunlar; (1) Düz anlamsal eşdeğerlilik, (2) Yanan-lamsal eşdeğerlilik, (3) Metin türü gelenekleriyle ilgili eşdeğerlilik, (4) Dil kulla-nımsal eşdeğerlilik, (5) Biçimsel eşdeğerliliğdir. Burada çevirmene düşen görev hangi tür eşdeğerliliğin hangi metine uygun olacağına iyi karar verip doğru ve yerinde kullanabilmesidir.

Çeviri diğer bir açıdan anlama ve anlatma olayıdır. Malcolm Marsh (1987:23-30) çeviriyi anlama ve anlatmayı içeren iki bölümlü bir işlem olarak tanımlamaktadır. Anlama, farklı anlam düzeylerini algılayabilmek ve bunun metnin bağlam alanı ile bağdaşırılığını kavrayabilmek için kaynak dilde derin bir bilgiye sahip olmakla gerçekleşir. Anlatma ise kaynak dilde doğru olarak ne anladığımızı mümkün olduğunca doğru olarak aynı biçimde erek dilde yeniden yaratabilme becerisidir. Marsh ayrıca anlamada dört tür anlam olayından söz etmektedir. Bunlar, (1) Dilbilimsel anlam, (2) Kavramsal anlam, (3) Edimsel ve sözbilimsel anlam, (4) Kül türel-toplumsal anlamdır.

Görüldüğü gibi çeviri edimi sanıldığından daha zor ve açıklanması güç kar-ınışık bir olgudur. Çeviride birimler her zaman daha büyük birimler içine gömülüdür. Sözcükler tümceler, tümceler paragrafların, paragraflar da bölümlerin içine gömülüdür. Diğer yandan metnin bütünü bir durumun, bu durum da bir kültürün içine gömülüdür. Bu ilişkiler, en üst birim kültür olmak üzere hiyerarşiktir. (paul Kussmaul, çev. H. Cavit Tuncer, 1988:90-95) Bu nedenle çeviride kültür etkeninin en büyük paya sahip olduğunu hiç akıldan çıkarmamak gerekir.

Görüldüğü gibi çeviri edimi sanıldığından daha zor ve açıklanması güç karmaşık bir olgudur. Şimdi bu karmaşık olgu içinde çevirmene düşen görevleri görelim:

ÇEVİRMEN

Bugün 20 yıl Öncesinde kıyasla İngiltere'deki büyük şirketler ve kuruluşların uluslararası ilişkilerinde eğitimli çevirmenler görev yapmaktadırlar. Fakat 20 yıl önce bu mesleğe girenlerin hemen hepsi şans eseri çevirmenlik yapmak için mesleğe girmiş olanlardan oluşuyordu.

Günümüzde geçimlerini sadece çevirmen olarak sağlayan insan sayısı hakkında sağlıklı bir tahmin yapmak güçtür, ama bu sayının oldukça az olduğunu söyle-] yebiliriz. Yine bu çevirmenlerin çok azının gerçekten çevirmen olarak yetiştikleri veya eğitimli çevirmen olduklarını söylemek hayli güçtür.

(Verrinder 1983: 27-33) Fakat çağımızın çeviri çağı olduğunu düşünürsek bu mesleğin ne kadar önemli oldu- ğu meydana çıkmaktadır. Bazı değişmelere tanık olsak da, bugün bile bu mesleğe 1 gereken önemin verildiğini söyleyebilmek için çok iyimser olmak gerekir.

Nerede çalışırlarsa çalışsınlar çevirmenler bilgi ve becerilerini geliştirmeye, **güncel** gelişmeler ile ihtisas alanlarındaki gelişmeleri izlemek için diğer çevirmen-lerle ilişki kurarak kendilerini sürekli yenilemeye gayret etmek zorundadırlar.

Çevirmen, kaynak metinle, alıcısı her kim olursa olsun erek metin arasında bir aracıdır. Çevirmen sadece iki dili bilen biri değil, aynı zamanda iki kültür arasın-daki güçlükleri yenerek anlam aktarımı yapan kişidir. (B. Hatim 1990 : 224-225)

İşte bu nedenle çevirmen her iki dilin kültürünü çok iyi tanımalı, eğer tanı iniyorsa bu eksikliğini gidermeye istekli ve hazır bir kişi olmalıdır. Hepsinden **daha** önemlisi çevirmenin kaynak dili doyurucu bir biçimde bilmesi ve erek dil üzerinde de tam bir denetime sahip olması gerekmektedir.

Çevirmen, yalnızca iletinin açıkça ortada olan içeriğini anlamakla kalmamalı, ince anlam ayırımlarını, sözcüklerin anlamlı, coşkusallık değerlerini ve iletinin "tadımı ve ruhunu" belirleyen biçimsel özelliklerini de kavramalıdır. Ayrıca çevirmen hem] kaynak dilin hem de amaç dilin işlevlerini iyi bilmek zorundadır. Yani metindeki dil •devinin anlatımcı mı (expressive), bilgilendirici mi (informative), yoksa yönlendiri-i mi (vocative) olup olmadığını ayırt edebilmelidir. (Yurdanur Salman 1987:101 Nidida'dan Alıntı.)

Çevirmenin kaynak ve erek dili genel olarak bilmesi de yeterli değildir. Örneğin Türkçe bilen bir kişi Türkçeyi iyi bilebilir, ama uzmanlık alanı değilse bir ekonomi veya kardiyoloji alanında hiç bilgi sahibi olmayabilir. Öyleyse çevirmen kaynak ve erek dilin yanında çeviri yapacağı alan hakkında da geniş bilgiye sahip olmalıdır.

Çevirmende bulunması gereken diğer bir önemli özellik de sezgili bir kişi olması ve yazımsal anlatım yetisine sahip olmasıdır. Son olarak Vardar'ın (1990-100) da belirttiği gibi çevirmenin amacı dillerin ayrılığını bildirimi aksatmayacak bir düzeye indirerek erek bildirinin kaynak bildiriyile eşdeğerliliğini sağlamak olduğuna göre üretici-dönüşümsel dilbilgisi örneğinden esinlenerek saptamalı, böylece daha geçerli çözümlere doğru yol almalıdır. Yani kaynak dilin yüzeysel yapısından, gerçekleşmiş tümce ya da bildiriden kalkarak derin yapıya, mantıksal anlamsal temel alanlara inmek, sonra da bundan kalkarak erek dilin eşdeğer yüzeysel yapılarına ulaşmak gerekir. Bu iki işlemde birincisi anlama sürecine, ikincisi ise anlatma sürecine ilişkindir. Gerçekten de amaç yalnızca bildiriyi çözmek ya da anlamak değil, aynı zamanda, anladığını yeniden düzgülemek, uygun biçimde anlatmak, derin yapıdan erek dilin yüzeysel yapısına geçerken dilsel düzeneğin gerektirdiği dönüşümleri yapmaktır.

Sonuç olarak çevirmenin her iki dili ve o dillerin kültürlerini iyi bilmenin ya-nısıra sezgili ve aktarım yetisi olan bir kişi olması gerekir.

Çevirmen yabancı dili ve o dilin kültürünü ne kadar iyi bilse de o dil karşısında yine de bir yabancı olarak kalacak, en azından bu duyguyu taşıyacak ve kendini çok rahat hissetmeyecektir.

Şimdi de dilbilim ile çeviri, çevirmen ilişkisine biraz değinelim:

DİLBİLİM

Newmark (1981:5) çeviri kuramını dilbilim ve karşılaştırmalı dilbilimin bir kolu, özellikle anlam bilimin bir yönü olarak görüyor ve tüm anlam sorunlarının da Çeviri kuramı ile ilgili olduğunu belirtiyor. Öte yandan Vardar (1981:172-173) çeviri-dilbilimi dallar arası bir etkinlik alanı ve uygulamalı dilbilimin çok verimli bir araştırma düzlemi olarak niteliyor. Bu nedenle çevirinin çevirmenle, bir başka uygulamacısı olan öğretmen dışında dilbilimciyi ve gösterge bilimciyi de ilgilendirdiğini belirtiyor. İşte dilbilimin başlıca görevi, dil birimlerinin ilkelerine uygun bir kuramlaştırmasını gerçekleştirmektir. Dilbilimin yanı sıra bildirilişim kuramı, toplumdilbilim, ruhdilbilim, deyişbilim, yorumbilim, edimbilim, vb. dallar göstergebilimle el ele vererek kendilerine özgü kuramların ışığını bu alana saçarlar.

Kocaman (1992:31-34) çeviride eşdeğerlikten söz ederken dil yerine metin cşdeğerliliğinden söz etmenin daha akılcı olacağından bahsetmekte ve metinde eşdeğerliğin sağlanması açısından dilbilimin bilgi kuramından ödünçlediği artıklık (re dundancy) kavramında öneminin büyük olduğunu belirtmektedir. Kocaman artık-lığı, bildirinin anlaşılması için metnin gereğinden çok bilgi içermesi olarak tanımlamaktadır. Çağdaş dilbilimin betimlemecilik, nesnellik, kapsayıcılık, tutarlılık türünden temel ilkelerinin çeviri eleştirisinde ve çeviri öğretiminde oluşturulacak ölçütlere yardımcı olacağını belirtmektedir.

Göktürk (1989:165) ise dilbilimci yaklaşımda, kullanmalık metinler (pragmatic text) çevirisinde dilbilimin, yazımsal metinler çevirisine de yazınbilimle dilbilimin, ayrıca yorumbilimin yol gösterici olacağını vurguluyor.

Tuncer (1988:90-95) dilbilimsel yaklaşımların çeviri ile ilgisinden sözeder-ken yapısal anlambilimin anlamı biçimden soyutlamaya yardım ettiği, ancak bunun da ruhbilimsel ve metinbilimsel yaklaşımlarla desteklenmesi gerektiğini belirtiyor. Sözdizimsel yaklaşımlardan işlevsel-tümce çözümlemesinin, biçimle metinsel anlam arasında bağıntı kurduğundan çeviriye yararlı bir biçimde uygulanabileceğinden

söz ediyor. Ayrıca söz-eylem kuramının, sözcükleri ve bu sözcüklerle gerçekleştirdiğimiz edimlerle bağıntılı kıldığı için yararlı olacağını vurguluyor. Gerçekten de söz-eylem kuramı metnin tutarlılığını dilsel öğelerin birbiriyle ilişkisinde değil sözün kullanıldığı bağlamın birliğinde aradığı için önem kazanıyor.

Bugün Batı'da çeviri eğitimi veren birçok kurumda ders programlarında yer alan genel dilbilim, toplumbilim, anlambilim, ruhdilbilim, metin dilbilim ve karşıtla-malı dilbilim gibi derslerin tek başlarına çeviri gibi çok yönlü ve karmaşık bir olguyu çözümlemeye güçleri yetmese bile çevirinin bir bilim olmasına büyük katkılar sağlayacağını hatırdan çıkarmamak gerekir.

Çeviri öğretimi, ussal ve bilişsel bir süreçtir ve dilbilim bunun araçlarını sağlayabilir. Bu nedenle dilbilimin teknik ve yöntemleriyle ussal savların ve sezgilerin başarı ile kullanılmasında çeviri öğretim ve uygulamasında çevirinin bir bilim olmasına büyük katkıları olacağını vurgulamakta yarar görüyoruz. Çeviribilim her ne kadar uygulamalı dilbilimin bir dalı olarak gelişmişse de, günümüzde kendi içerisinde bir bütün oluşturan, bağımsız bir bilim niteliği kazanmaktadır.

Ahmet Cemal (1978:46-477) özellikle yazınsal bir çeviri söz konusu olduğunda kapsamlı bir yorum işlemini gerekli kılan çeviride doğru yoruma ulaşabilmek, kaynak dil ve erek dil arasında eşdeğerliği sağlayabilmek, ancak dilbilimden, anlam-bilimden vb. gereğince yararlanmakla olur demektir.

İNGİLİZCE-TÜRKÇE ÇEVİRİ METİNLERİ

preserving food

Scientists find out why salt stops food rotting

For thousands of years, salt has been used *to preserve* food. A wide range of meat, fish and other *perishable foodstuffs* can be kept for a long time if they are salted. But until recently no one has known *precisely* how this works. Recent research by the U.S. Agricultural Department suggests that high *concentrations* of salt make life difficult for the bacteria that are responsible for spoiling food. This, *apparently*, is what happens. When bacteria enter a salty environment, they have to work *exceptionally* hard. Salt *upsets* the fluid balance of bacteria, so the bacteria have to pump out the salt. This demands a lot of energy, which exhausts them. While bacteria are working so hard, they are less able to take in essential *nutrients*. So their energy is reduced even more, to a point at which they are unable to reproduce. Because the bacteria cannot grow, they are less able to damage the food.

to preserve: saklamak

rot: bozulma

perishable foodstuff: bozulabilir yiyecek

precisely : tam olarak

apparently: anlaşıldığı kadar

exceptionally hard: olağanüstü çok

to upset: altüst etmek

nutrient: temel besin maddeleri *concentration:* miktar

Chinese ruins

Newly discovered remains of an ancient civilization may add a thousand years to Chinese history

Scholars and archaeologists used to date China's first state or *dynasty*, from about 2000 BC. Remains from this time-known as the Xia Dynasty-have been found in the Yellow River area of central China. Signs of other, older *remains* were first revealed in 1979 in another part of China when heavy rains *washed away* the soil in an area of Liao-Ning province in northeast China. Digging began in 1983. After several years' work, archaeologists have now announced their finds. They have uncovered stone *tombs*, a temple, statues, painted *pottery*, the head of a *goddess* with *jade* eyes and a vividly-carved jade *dragon*. The discovery is remarkable because these remains seem to *date* from as long as 5000 years ago-one thousand years earlier than the Xia Dynasty. There is evidence of a big city with lots of buildings. This suggests that a highly-organized society with a developed religious structure existed in China around 3000 BC. If this is so, early Chinese civilization was contemporary with the human *settlements* in the lands around *the Euphrates* (Mesopotamia) and the western Mediterranean (Ancient **Egypt**). The Chinese say this may mean a complete rewriting of their early history.

ruin: harabe

dynasty: hanedan

Sign- gösterge

remain: kalıntı

goddess: tanrıça

vividly: canlı biçimde

dragon: ejder

jade: yeşil renkli

wash away: sürüklemek
tomb: mezar
temple: tapınak

date: ..e kadar götürmek
settlement: yerleşim alanı
Euphrates: Fırat pottery: çanak çömlek

Lead poisoning

Millions of children could be at risk because of traditional practices

Many people in the western world are worried about the amount of lead they and their children are *absorbing from the environment*. Lead in the exhaust fumes from traffic and in paints on toys or furniture that children might suck have been *the subject of legislation* in many countries.

Lead accumulates in the body and can cause *stillbirths*, nervous disorders and *mental retardation*. Researchers have discovered that some traditional Asian and Arab medicines and cosmetics are causing *lead poisoning* among the Asian communities they studied in the United Kingdom and Kuwait, and may also be *affecting* children in parts of Asia, Africa and the Middle East.

Traditionally, *surma* is thought to have beneficial effects. Many women wear it as a cosmetic. It is also applied to the eyes and eyebrows of small children. But *surma* is made from a rock that contains lead. Applied to the skin, particularly around the eyes, the lead gets into the bloodstream *via* the tear ducts. Mothers can pass it on to their babies in the womb. Some Asian families treat children's convulsions and vomiting, probably caused by lead poisoning, by exposing the child to the fumes of yet more lead. The families heat lead, in a practice called *Bokhoor*, believed to disperse evil spirits and calm the child.

Dr. Mohammed Aslanı of Nottingham University, in England, who has been leading the researchers, stresses that most people are *unaware of* the dangers they *face* by following these traditional practices. He hopes that health ministries in countries where lead-based cosmetics are on sale will organize health education programmes for the medical profession and the general population.

lead poisoning: kurşun zehirlenmesi
the subject of legislation: yasa konusu
stillbirth: ölü doğum
mental retardation: zihin geriliği
affect: etkilemek

via: yoluyla
tear ducts: gözyaşı kanalları
to disperse: dağıtmak
unaware: habersiz
to face: karşı karşıya gelmek

Brain surgeons learn about language

Which half of the brain controls the *abstract concepts* of language?

It is well known that the left and right halves of the brain *specialize* in different things. The right side of the brain controls the left half of the body, as well as *visio-spatial* and *visio-manipulative* functions. (These are involved in actions such as hitting a tennis ball, using a pen, not bumping into furniture.) The left side of the brain controls the right side of the body. It also controls speech, by nerve cells in the left side of the brain which are connected to our tongues and lips.

Doctors in the United States now have reason to believe that the left brain also controls language itself. It seems that something about the inter-connections of the nerve cells in that side of our heads is specialized to deal with such abstract concepts as syntax and grammar.

Deaf and / or dumb people often use *language* instead of speech. Sign language is clearly a complex *spatial and manipulative skill*. Recently doctors in the United States had to perform an operation called a lobectomy on a woman suffering from *seizures*. The operation involves making a cut in the lobe on one half of the brain. Usually surgeons prefer to perform a lobectomy on the right side of the brain. On the left side of the brain the operation can affect the patient's ability to speak. But in this case the woman needed to use sign language in her work. She could hear and speak herself but earned her living by working with deaf people and was fluent in American Sign Language.

In an experiment before the operation, doctors injected the patient with a drug that *temporarily* affected the left side of her brain. They found that this effected both her ability to speak and her use of sign language. Eventually a lobectomy was performed on her right brain. Happily, the operation was a success. The woman has no more seizures and both her speech and sign language are unaffected.

Sign languages, like spoken languages, have grammar and *syntax*. Instead of word order or changes in word endings, sign languages indicate grammatical functions by *spatial relationship*. It seems that the right side of the brain may be necessary for learning sign language, but, once learned, sign language is then controlled by the left brain. American doctors are trying to *test* this idea.

surgeon: cerrah
abstract concept: soyut kavram
specialize in: uzmanlaşmak
visio-spatial: çevreyi görme türünden
visio manipulative: çevreyi denetleme türünden test: sınamak
deaf and dumb: sağır ve dilsiz
sign language: işaret dili
spatial and manipulative skill: yer ve yönlendirme becerisi
seizures: hastalık nöbeti
temporarily: geçici olarak
syntax: sözdizimi
spatial relationships: yer ilişkileri

AGEING

It is surprising that we still understand very little about the cause of ageing. Although life expectancy has increased dramatically in the past 200 years, this appears to be due more to the progress in simple hygiene and nutrition than to spectacular advances in medicine or the treatment of disease. However, the relative frequency of different causes of death has changed dramatically since the advent of chemotherapy.

Poor aid

International aid to Ethiopia saved fewer lives than it could have done

Danish researchers have analysed samples of food sent to *famine victims* and six out of ten did not contain enough minerals. The *samples* were taken from various *distribution points* throughout Ethiopia and analysed for magnesium and potassium-two minerals vital for the body's growth and *regeneration*. Some samples provided only half the normal *requirements* of a healthy adult, assuming a *daily ration* of 500 grams of *cereal* and 30 grams of vegetable oil. The researchers add, in a report in the British medical journal The Lancet, that *starving people* often need more minerals to *counteract* infections.

The researchers, who work at Aarhus University and Hvidovre Hospital, offer some solutions. First, relief food should contain *rough* cereals rather than highly-refined foods, such as polished rice and white flour. Secondly, *legumes*, bean flour or groundnuts should be added to the daily ration. Finally, food should be cooked in as little water as possible, to *reduce* the loss of minerals.

<i>aid</i> : yardım	<i>cereal</i> : tahıl
<i>famine victims</i> : açlık kurbanları	<i>starving people</i> : açlık çeken insanlar
<i>distribution point</i> : dağıtım yeri	<i>counteract</i> : ..karşı savaşmak
<i>regeneration</i> : (vücudun) onarımı	<i>relief food</i> : yardım amaçlı yiyecek
<i>sample</i> : örnek	<i>rough</i> : kepekli
<i>requirement</i> : gereksinim	<i>legumes</i> : bakliyat
<i>daily ration</i> : günlük erzak	<i>reduce</i> : azaltmak

The missing necklace

A camera and a computer have *revealed* traces of something which perhaps millions of pairs of eyes have *failed to see* in the last 480 years: the Mona Lisa's lost necklace

A discovery about a famous painting has been made, not by an art historian, or a *picture restorer*, but by an American physicist using techniques developed for space photography.

The Mona Lisa (also known as La Gioconda), painted by the Italian, Leonardo da Vinci, hangs in the Louvre art gallery in Paris. A special photograph was made of the painting. This photograph was *scanned* and *converted* into *digital form* ready for processing by a computer at the Jet Propulsion Laboratory in Pasadena. There, technicians revealed a row of white *spots* on the neck, probably the remains of a pearl necklace which the artist later painted over.

Now the Louvre plans to examine the painting further using *infra-red* scanning techniques. Laser technology can be used to show what lies beneath the surface of the finished work, too. This will help us to understand the methods used by artists. Did the artist begin with a *rough sketch*, for example? Did he make a detailed drawing and paint over that? Did he *have second thoughts* as he painted the picture?

This kind of knowledge will show us the creative person at work. It may also help to explain Mona Lisa's *enigmatic* smile, which has puzzled art lovers for centuries.

The missing necklace: kayıp gerdanlık
reveal: ortaya çıkarmak
fail to see: görememek, görmeyi başaramamak
picture restorer: resim düzeltmeni
to be scanned: elektronik işleme tabi tutmak
to be converted: dönüştürülmek

spot: benek
infra-red: kızıl ötesi
to have second thoughts:
duraksamaları olmak
rough sketch: kaba taslak
enigmatic: gizemli

Dangers of smoking

Smoking can *damage* your health-even if you're a non-smoker

The links between cigarette smoking and cancer (particularly lung cancer) are now *well established*, and have led to many smokers giving up the habit. But a study carried out recently in the United States shows that even non-smokers are at risk: from other people's smoke.

The study compared two closely matched groups. The people in one group were cancer sufferers and the others did not have cancer. They were all asked about their own smoking habits and about the smoking habits of their parents and the people they lived with. The results showed that an adult living in a house with just one smoker has a 1.4 greater risk of getting cancer than someone from a completely non-smoking household-and the cancer risk increases with each additional smoker in the house if you smoke yourself, as well as living with smokers, you have the same increased risk. And for anyone who lived with smokers in childhood, the risk is *doubled*.

Certain cancer-causing chemicals in cigarette smoke are not *inhaled* by the smoker. These potentially dangerous chemicals stay in the air and are then breathed in by others. So everyone is at risk from a smoky atmosphere, even babies. A group of doctors at the North California School of Medicine, in the USA, has shown that babies *absorb* significant amounts of nicotine from tobacco smoke. They studied babies who lived with smokers and babies who did not, and found significantly higher levels of nicotine in samples taken from the babies *exposed* to smoke.

The doctors don't yet know exactly what harm the nicotine does to babies, especially at the low levels they were measuring, but there is strong indirect evidence that babies who live with smokers are much more likely to *succumb* to infections of the lungs and ears.

Exposure to other people's smoke during childhood and during adulthood doubles the risk of getting cancer from passive smoking. An adult can try to avoid other people's smoke but a baby can't, so the doctors' advice to smokers is: if you must smoke and find yourself in a room with a baby, at least open a window.

John Wilson and Stephen Hedges

damage: zarar vermek
well established: iyice anlaşılmış
to double: iki katına çıkmak
to inhale: solukla içeri almak

to absorb: almak
to succumb: yalananmak, boyun eğmek
exposure: karşı karşıya kalmak

The heart-lung machine

The heart-lung machine is used for maintaining the circulation and oxygenation of the patient's blood. It consists of an artificial lung, pumps, tubes and devices for controlling the heat and filtering the blood. The artificial lung serves to oxygenate the blood, which is diverted from the vena cava before reaching the heart.

On leaving the vena cava, the blood enters a plastic tube and flows down this until it enters the artificial lung. This is a horizontal glass cylinder which is partly filled with blood. It contains rotating steel discs. After the blood enters the cylinder it forms a thin film on the surface of the discs. This enables the blood to absorb oxygen, which is pumped through the cylinder. The oxygenated blood subsequently passes through a heat regulator and a filter before returning to the patient's body circulation.

Standards of measurement

In early times measurements were made by comparing things with parts of the human body. Early units of measurement included the distance from the elbow to the fingers, the width of the hand and the

width of the fingers.

Some of these human measurements are still used. For example, the inch is based on the length of half the thumb. A foot was originally the length of a man's foot. A mile was one thousand walking steps.

These units were only approximate, because their standard - the human body - was not constant. Governments tried to standardise them by using rods of fixed lengths. But these rods still varied from country to country.

During the French Revolution, scientists looked for a standard of measurement which did not change. They chose the distance from the Equator to the North Pole, which is one quarter of the circumference of the Earth. One ten-millionth of this was called one metre and became the basic unit of the metric system. Other metric units are based on it. For example, the centimetre is one hundredth of a metre. A gram-the unit of weight-is the mass of one cubic centimetre of water.

A standard metre was marked on a platinum bar. The accuracy of measuring instruments was checked by comparing them with this bar. Nowadays the metre is standardised by comparing it with another constant - the wavelength of a certain kind of light.

What is radiation?

There is no doubt that radiation can be harmful to life. It can also save life, when used for medical purposes. Dangerous radiation is *released* with *lethal effects*

when a nuclear bomb is *exploded*, and many people fear that a nuclear power station might be equally dangerous. There is very great concern about radioactive *waste* from power stations, which may give off potentially lethal radiation for thousands of years. We are right to be concerned, though not to be *hysterical*.

Radiation is very complicated. It may consist of electromagnetic waves or bits of atoms moving at high speeds, which can damage *living cells*. Different radioactive substances produce various types of radiation, which have their own particular biological effects. It is only possible to give a brief outline of the subject here. Radioactive substances released into the environment may give off *y-rays*, which affect the tissues outside the body, or they may produce *B-rays*, which only *penetrate* a few cell layers, and so are only effective when actually on, or in, the body. Finally, some produce *a-particles*, which deposit their large amount of energy over a very short path in the tissues. These *a-particles* are biologically the most damaging.

to be released: serbest kalmak
lethal effect: öldürücü etki
to explode: patlamak
waste: artık

hysterical: çılgın, kendini kaybetmiş
living cells: canlı hücreler
give off: saçmak, yaymak
to penetrate: (içine) işlemek

NUCLEAR POWER STATIONS

There is strong *opposition* to *erecting* any nuclear *power stations*, *partly* because they themselves may be dangerous, partly because of radioactive waste, but mainly because they produce materials which could be used in nuclear weapons, perhaps by terrorists. It is nuclear war, which could *exterminate* mankind, which is the great danger. It can be argued that most countries could build nuclear bombs whether or not the nuclear power industry *expands*, and that mankind might as well derive the maximum benefit from this source of energy, remembering that if it works as planned it causes far less pollution than does the use of fossil fuels.

However, the larger the number of power stations, the greater the risk of an accident, with the release of a dangerous amount of radiation. It seems likely that with an enormous number of these installations in all countries, it will be difficult to ensure that all observe the type of precaution at present in force in the few existing stations, particularly with regard to the disposal of radioactive waste. Thus although nuclear power has, so far, done little harm, *in the long run* it might well be the most dangerous form of man-made pollution.

opposition: muhalefet
to erect: kurmak
power station: elektrik santrali

to exterminate: yoketmek
to expand: genişlemek
in the long run: uzun vadede partly: bir ölçüde

Analysis and synthesis

Two of the main *procedures* carried out by chemists are analysis and synthesis. Analysis is finding out exactly what a substance consists of *in terms of mixtures, compounds* and elements. Synthesis is making complex materials from simpler ones. Such complex materials include plastics and 'synthetic' fibres.

In both analysis and synthesis it is often necessary to separate solids from liquids. Some solid substances *seem to disappear* when they are mixed with a liquid. They *dissolve* to form a *solution*, as when salt dissolves in water to form a salt solution. An insoluble substance can be separated from a soluble one by filtration. The insoluble substance remains on the filter while the liquid passes through.

A dissolved substance, or *solute*, can be separated from the liquid in which it is dissolved by boiling away the solvent. This process is evaporation. Alternatively, the solvent can be separated by *distillation*. In this process the liquid is boiled so that it *evaporates*. The vapour is then cooled so that it condenses again.

Two or more liquids mixed together can separate by *fractional distillation*, provided that they boil at different temperatures. The liquid which boils at the lowest temperature is separated first, then the one with the next lowest boiling point, and so on. This process is used for separating petrol, paraffin and engine oil from *crude oil* in refineries.

procedure: işlem

in terms of: bakımından, açısından

mixture: karışım

compound: bileşik

seem to disappear: görünmez olmak

dissolve: çözmek

solution: çözelti

solute: çözgen

distillation: damıtma

evaporate: buharlaşmak

fractional distillation: kesimli damıtma

crude oil: ham petrol

Latitude and Longitude

The position of places on the Earth's surface are given in *latitude* and *longitude*. These are *imaginary* circles running round the Earth. Lines of latitude run *vertically*. They converge at the North and South Poles.

The *position* of Chicago is 42° N and 88° W. This means that it *is situated* at the point where latitude 42 crosses longitude 88. 'N' means north of the Equator. 'W' means west of the zero meridian. This is the line of longitude which passes through Greenwich.

Positions are given in degrees. Imagine a line from the centre of the Earth to the Equator and another line from the centre of the Earth to Chicago. The *angle* between these lines is 42°. Similarly, the angular distance between the zero meridian and Chicago is 88°.

The Earth is not at right angles to its path round the sun. Therefore the position of the sun in relation to the Earth's surface changes during the year. Twice a year, on March 21st and September 21st, the sun is vertically over the Equator. At other times it is vertically over other latitudes between the tropical zones. These lie between the *Tropic of Cancer* (23°27'N) and the *Tropic of Capricorn* (23°27'S). The sun is vertically over the Tropic of Cancer on June 21st and vertically over the Tropic of Capricorn on December 21st.

latitude: enlem

longitude: boylam

position: konum

imaginary: düşsel

horizontally: yatay olarak

vertically: dikey olarak

to be situated: bulunmak

angle: açı

tropic of cancer: Oğlak dönencesi

Tropic of Capricorn: Yengeç dönencesi

Climatic Changes

Every year there are changes in *climate* in different parts of the world. Some of these changes are *due to* natural causes. However, some climatic changes are caused by air *pollution* and these changes may increase. One kind of pollution results from burning oil and coal in transport and in factories.

If the pollution *affects* the level of carbon dioxide in the atmosphere, the results are likely to be serious. Carbon dioxide *constitutes* only a small part of the atmosphere. But it has an important function in *maintaining* the balance between radiation from the sun entering the atmosphere and radiation leaving the Earth. Some of the radiation *is absorbed* by the Earth and some is radiated back into the atmosphere. The carbon dioxide in the atmosphere prevents some of the radiation from leaving the atmosphere. Thus the heat remains in the atmosphere and carbon dioxide helps to prevent the

temperature of the Earth from falling.

If the proportion of carbon dioxide in the atmosphere is increased as a result of air pollution, the temperature of the atmosphere may rise. This might *eventually* cause the ice in the north and the south poles to melt. If this happened, the sea level would rise and parts of the Earth would *be flooded*. The likelihood of this happening is *remote*, but the *possibility* exists.

There is also a fairly strong possibility that the dust level in the atmosphere will rise as a result of industrial pollution. This dust pollution will reflect sunlight back into space. If this happens, less sunlight will reach the Earth and the temperature will fall.

Another danger comes from the destruction of the Earth's *vegetation*, such as the forests of Brazil, which are being cleared to make way for farmland and cities. Trees use carbon dioxide and their destruction may *upset* the balance of carbon dioxide in the atmosphere.

climate: iklim

due to: -den ileri gelmek

pollution: kirlenme

affect: etkilemek

constitute: oluşturmak

maintain: sürdürmek

to be absorbed: emilmek

eventually: sonunda

possibility: olasılık

to be flooded: sel altında kalmak

remote: uzak

vegetation: bitki örtüsü

to upset: altüst etmek

Thermostats

Heat causes substances to *expand*. This is because heat causes the atoms and molecules in the substance *to move* more *quickly*. As a consequence, they *take up* more *space*. This is true for gases, liquids and solids, but gases expand much more than liquids, and liquids much more than solids. When a substance is *cooled*, the molecules slow down and as a result the substance *contracts*.

Thermostats make use of the principle of *expansion*. The function of a thermostat is to maintain a constant temperature over a period of time. They are used in refrigerators, heating and cooling systems and many industrial processes.

When different materials are heated, some expand more than others. For example, if *brass* is heated by one degree Celsius, it will expand by one fifty-thousandth of its length. Heating copper, on the other hand, will cause it to expand by about 90 % of this. One kind of thermostat contains a *strip* of brass and a strip of copper which are joined to form a 'bimetallic strip'. When the strip is heated, the different metals expand by different amounts. As a result, the strip is forced to bend towards the side which expands less. This bending can be used to operate a *valve* or open and close an electrical circuit.

Such a *bimetallic* strip is used in central heating systems. It switches off the heaters when the air reaches a certain temperature, and switches them on when the temperature falls. One end of the strip can move while the other is fixed. The free end completes an electrical circuit which controls the gas or oil burner. The strip *bends* as it is heated. At a certain temperature the strip bends sufficiently to break the contact, thereby switching off the burner. When the air cools, the strip contracts until it makes contact and switches the burner on again.

heat: ısı

expand: genişlemek

to move quickly: hızlı hareket etmek

as a consequence: sonuç olarak

take up space: yer kaplamak

to cool: soğutmak

to contract: daralmak

brass : pirinç

strip: çabuk

valve: vana

bimetallic: iki metalli

bend: bükülmek *expansion:* genişleme

Work stress

It is often argued that as society evolves, with the accompanying changes in technology, the 'information explosion', 'high-pressure living' and an *acceleration* in the *pace of life*, man is faced with *ever-mounting* pressures and that consequently he feels increasingly under stress. In support of this *contention* one finds evidence cited of an increase in illnesses recognized as *symptomatic* of psychological stress, such as psychosis, neurosis, *nervous breakdown*, *coronary disease*, raised blood pressure, *dyspepsia*, ulcers and headaches. Whereas there has been a 22 per cent rise over the last fifteen years in the amount of absence from work *attributable to* purely physical diseases, during the same period there have been increases of 152 per cent for men, and 302 per cent for women, in

absence due to neurosis and psychosis. Whether such increases are *indicative* solely of increased stress is a *moot point*, since changing diagnostic practices or more 'enlightened' views about the *legitimacy* of psychological reasons for absence may also be contributing factors. Nevertheless there is sufficient evidence to *warrant* serious inquiry into stress at work.

stress: gerilim, gerginlik
high-pressure living: baskılı yaşam
acceleration: hızlanma
pace of life: yaşam temposu
ever-mounting: gittikçe artan
contention: sav, iddia
symptomatic: belirti türünden
nervous breakdown: sinirsel yıkım

coronary disease: damar hastalıkları
dyspepsia: hazımsızlık
attribute to:-e bağlamak
indicative: gösterge, belirti
moot point: belirsiz konu
legitimacy: geçerlik
warrant: haklı göstermek

Stream-of-consciousness Novel

The type of PSYCHOLOGICAL NOVEL which takes as its subject matter the *uninterrupted*, uneven, and endless flow of consciousness of one or more of its characters. By consciousness in this context is meant the total *range of awareness* and emotive-mental response of an individual, from the lowest pre-speech level to the highest *fully articulated* level of rational thought. The *assumption* is that in the mind of an individual at a given moment his stream of consciousness (the phrase originated in this sense with William James) is a mixture of all the levels of awareness; an unending *flow* of sensations, thoughts, memories, associations, and reflections; if the exact content of the mind ("consciousness") is to be described at any moment, then these varied, *disjointed*, and illogical elements must find expression in a flow of words, images, and ideas similar to the unorganized flow of the mind. The stream-of-consciousness novel uses *varied* techniques to represent this consciousness adequately. In general most PSYCHOLOGICAL NOVELS report the flow of conscious and ordered intelligence, as in Henry James, or the flow of memory recalled by *association*, as in Marcel Proust; but the *stream-of-consciousness novel* tends to concentrate its attention chiefly on the pre-speech, *non-verbalized* level, where the IMAGE must express the unarticulated response and where the logic of grammar belongs to another world. However differing the techniques employed, the writers of the stream-of-consciousness novel seem to share certain common assumptions: (1) that the significant existence of man is to be found in his mental-emotional processes and not in the outside world, (2) that this mental-emotional life is disjointed, illogical, and (3) that a pattern of free psychological association rather than of logical relationship determines the *shifting* sequence of thought and feeling.

stream of consciousness: bilinç akımı
uninterrupted: kesintisiz
range of awareness: bilinç düzlemi
fully articulated: tümüyle dile getirilen
assumption: varsayım
flow: akış

disjointed: bağlantısız
varied: çeşitli
association: çağırışım
non-verbalized: sözel olmayan
shift: değişme

Realism

Realism is, in the broadest sense, simply *fidelity* to actuality in its *representation* in literature; a term loosely synonymous with *VERISIMILITUDE*; and in this sense it has been a significant element in almost every school of writing in human history. In order to give it more precise definition, however, one needs to limit it to the movement which arose in the nineteenth century, at least *partially* in reaction against ROMANTICISM, which was centered in the NOVEL, and which was *dominant* in France, England, and America from roughly mid-century to the closing decade, when it was replaced by *NATURALISM*. In this latter sense, realism defines a literary method, a philosophical and political attitude, and a particular kind of subject matter.

Realism has been defined as "the truthful treatment of material" by one of its most *vigorous* advocates, William Dean Howells, but the statement means little until the realist's concept of truth and his selection of materials are designated. Generally, the realist is a believer in PRAGMATISM, and the truth he seeks to find and express is a *relativistic* truth, associated with discernible consequences and *verifiable* by experience. Generally, too the realist is a believer in democracy, and the materials he elects to describe are the common, the average, the everyday. Furthermore, realism can be thought of as the

ultimate of middle-class art, and it finds its subjects in bourgeois life and manners. Where the romanticist *transcends* the *immediate* to find the ideal, and the naturalist plumbs the actual to find the scientific laws which control its actions, the realist centers his attention to a remarkable degree on the immediate, the here and now, the specific action, and the verifiable consequence.

fidelity: bağlılık

relativistic: göreceli

verisimilitude: doğruluk

ultimate: doruk, en üst düzey

dominant: egemen, hakim

naturalism: doğalcılık

vigorous advocate: ateşli savunucu *representation*: simgelenme

verifiable: doğrulanabilir *partially*: bir ölçüde

transcend: ötesine geçmek

immediate: şu andaki, yakın

Epic

A long *narrative poem* in *elevated STYLE* presenting characters of *high position* in a series of adventures which form an organic whole through their relation to a central figure of *heroic proportions* and through their development of *EPISODES* important to the history of a nation or race. The origin of epics is a matter of great *scholarly dispute*. According to one theory, the first epics took shape from the scattered work of various unknown poets, and through *accretion* these early EPISODES were gradually molded into a unified whole and an ordered sequence. Though held vigorously by some, this theory has generally given place to one which holds that the materials of the epic may have accumulated in this fashion but that the epic poem itself is the product of a single genius who gives it *STRUCTURE* and expression. Epics without certain authorship are called *FOLK EPICS*, whether the scholar believes in a folk, or a single authorship theory of origins, however.

Epics, both *FOLK* and *ART EPICS*, share a group of common characteristics: (1) The hero is a figure of heroic stature, of national or international importance, and of great historical or legendary significance; (2) the setting is vast in scope, covering great nations, the world, or the universe; (3) the action consists of deeds of great valor or requiring *superhuman* courage; (4) supernatural forces-gods, angels and demons interest themselves in the action and intervene from time to time; (5) a *STYLE* of sustained elevation and grand simplicity is used; and (6) the epic poet recounts the deeds of his heroes with objectivity. To these general characteristics (some of which are omitted from particular epics), should be added a list of common devices or *CONVENTIONS* employed by most *epic* poets: the poet opens by stating his theme, *invokes* a Muse to inspire and instruct him, and opens his narrative *in medias res*-in the middle of things-giving the necessary *EXPOSITION* in later portions of the epic; he includes catalogues of warriors, ships, armies; he gives extended formal speeches by the main characters; and he makes frequent use of the *EPIC SIMILE*.

narrative poem: anlatı şiiri

elevated style: ince biçem

heroic proportions: kahramanlık boyutlarında

episode: olay, bölüm

high position: yüksek konumda

scholarly dispute: akademik tartışma

accretion: birikim

folk epic: halk destanı

superhuman: insanüstü

muse: ilham perisi

invoke: çağırmak

epic simile: destansı benzetme

Types of Criticism

Criticism is a term which has been applied since the seventeenth century to (the description, *justification*, analysis, or *judgment* of works of art. There are many ways in which criticism may be classified. Some of the more common classifications are given here, as *supplementary* to M.H. Abrams' *discrimination* among the major critical theories as *MIMETIC*, *PRAGMATIC*, *EXPRESSIVE*, and *OBJECTIVE*. One common *dichotomy* for criticism is *ARISTOTELIAN* vs. *PLATONIC*. In this sense, *ARISTOTELIAN* implies a *judicial*, logical, formal *criticism* that tends to find the values of a work either within the work itself or inseparably linked to the work; and *PLATONIC* implies a moralistic, *utilitarian* view of art, where the values of a work are to be found in the usefulness of art for other and non-artistic purposes. Such a view of *PLATONIC CRITICISM* is narrow and in part inaccurate, but those who hold it point to the exclusion of the poet from Plato's Republic, essentially what is meant by the *ARISTOTELIAN-PLATONIC* dichotomy is an intrinsic-extrinsic separation.

A separation between relativistic criticism and **absolutist** criticism is also often made, in which the relativistic critic employs any or all systems which will aid him in reaching and elucidating the nature of a work of art, whereas the *absolutist* critic holds that there is. one proper critical, procedure or set of

principles and no others should be applied to the critical task.

There is also an obvious division between THEORETICAL CRITICISM, which attempts to arrive at the general principles of art and to formulate *inclusive* and *ending* aesthetic and critical tenets, and PRACTICAL CRITICISM (sometimes called "applied" criticism), which brings these principles or standards *to bear upon* particular works of art.

Criticism may also be classified according to the purpose which it is intended to serve. The principal purposes which critics have had are: (1) to justify one's own work or to explain it and its underlying principles to an uncomprehending audience (2) to justify imaginative art in a world that tends to find its value *questionable* (3) to prescribe rules for writers and to legislate taste for the audience (4) to interpret works to readers who might otherwise fail to understand or appreciate them (5) to judge works by clearly defined standards of evaluation (6) to discover and to apply the principles which describe the foundations of good art.

justification: açıklama, haklılığını gösterme

judgement: değerlendirme

supplementary: ek

discrimination: ayırıcı

mimetic: öykünmeci

expressive: anlatımcı

dichotomy: ikili karışıklık

değerlendirici

utilitarian : yararçı, faydacı

exclusion: çıkarım, dışlama

relativist: görelî

absolutist: mutlakçı

inclusive: kapsayıcı

to bear upon: bağınılamak

questionable: tartışmalı, kuşkulu judicial: yargısal,

Comedy

The border-line, however, between comedy and other *dramatic forms* cannot be sharply defined, as there is much *overlapping* of technique, and different "kinds" are frequently combined. Even the difference between comedy and Tragedy tends to disappear- as Allardyce Nicoll points out, in their more idealistic forms. *HIGH COMEDY* and *LOW COMEDY* may be further apart from each other in nature than are *TRAGEDY* and some serious comedy. Psychologists have shown the close relation between laughter and tears, and *TRAGEDY* alike sprang, both in ancient Greece and in medieval Europe, from *diverging* treatments of ceremonial performances.

Since comedy *strives* to provoke smiles and laughter, both *WIT* and *HUMOR* are utilized. In general the comic effect arises from a recognition of some *incongruity* of speech, action, or character revelation. The incongruity may be merely *verbal* as in the case of a play on words, exaggerated assertion, etc.; or physical, as when stilts are used to make a man's legs seem *disproportionately* long; or *satirical*, as when the effect depends upon the *beholder's* ability to perceive the *incongruity* between fact and pretense exhibited by a *braggart*. *The range of appeal here is wide, varying from the crudest effects of LOW COMEDY to the most subtle and idealistic reactions aroused by some HIGH COMEDY.* The "kinds" of comedy

and, in part, the relation between comedy and *TRAGEDY* are thus accounted for. As one writer says: "We have seen that comic effects have a common basis in *incongruity*, contrast; that the incongruity may lie principally in the realm of events, and we have comic *intrigue*, or in the realm of appearances, and we have comic character; while usually both these are found in conjunction, but with *preponderating emphasis* on one or the other, which gives us farce or intrigue comedy on the one hand and character comedy on the other... Comedy itself varies according to the attitude of the author or recipient, tending, where it becomes judicial, toward satire; where it becomes sympathetic, toward *pathos* and tragedy."

dramatic forms: tiyatro biçimleri

overlapping: örtüşme, çakışma

high comedy: ince komedi

low comedy: kaba komedi

diverging: değişik, ayrı

strive: çaba göstermek

incongruity: aykırılık

verbal: sözel

disproportionate: oransız

satirical: yergi türünden

beholder: seyirci

braggart: palavracı

crude: yavan

intrigue: entrika

preponderating emphasis: ağırlıklı vurgu

pathos: acıma, acıma

Prose

In its broadest sense, the term is applied to all forms of written or spoken expression which do not have a regular rhythmic pattern (see METER). Such a definition, however, needs some elaboration, for a collection of words thrown together, a more setting down of haphazard conversation, for instance, is not usually considered prose. Prose is most often meant to designate a conscious, cultivated writing, not merely a bringing together of vocabularies, a listing of ideas, a catalogue of objects. And, while prose is like VERSE in that good prose has a RHYTHM; it is unlike VERSE in that this RHYTHM is not to be scanned by any of the normal metrical schemes. But a clear line between prose and POETRY is difficult to draw. Is bad VERSE prose? Is rhythmical prose VERSE? Is Miss Lowell's POLYPHONIC PROSE a prose form, a VERSE form, or something between the two? It is easier, perhaps, to list some of the qualities of prose: (1) it is without sustained rhythmic regularity; (2) it has some logical, grammatical order and its ideas are connectedly stated rather than merely listed; (3) it is characterized by the virtues of STYLE though the STYLE will vary, naturally, from writer to writer; (4) it will secure variety of expression through DICTION and through sentence structure.

A Definition of Humanism

HUMANISTS have been debating for years the proper definition of humanism. It is clear that humanism is not a dogma or creed, and that there are many varieties and meanings to humanism. Nevertheless, one may suggest at least four characteristics that contemporary humanists emphasize.

First, humanists have some confidence in man and they believe that the only basis for morality is human experience and human needs. Second, many or most humanists are opposed to **all** forms of super naturalistic and authoritarian religion. Third, many humanists believe that critical reason and scientific intelligence can assist in reconstructing our moral values. And fourth, humanism is humanitarian in that it is concerned with the good life and social justice as moral ideals. It is committed to democracy, social equality, freedom and peace.

Humanism as a movement is wide enough to include many people who will agree with some of the above points, but not all. It is dear that one can be a humanist in the first and second senses above, that is, affirm the dignity of man and deny the reality of God, yet not accept humanism in its third sense; that is, one may be sceptic about the use of reason in life. What characterizes an increasing number of people is dedication to humanitarianism and a commitment to a moral point of view which mankind is viewed as a whole. Humanists may honestly disagree about their political beliefs, about Vietnam, sexual morality, drugs and any number of social questions. There is no humanist party line: What humanists today share in common, however, is a concern for humanity, a belief that moral values must be removed from the mantle of theological dogma, and a conviction that our moral ideals must be constantly reexamined and revised in the light of present needs and social demands.

Social Dynamics

Social dynamics are the forces of social change that appear to operate on the basis of natural laws. These forces can either be tied to human action or operate independently of man. Some early sociologists like Auguste Comte presented social dynamics as a form of the "invisible hand of progress" guiding man to an Age of positivism (Science). Comte believed there existed a natural tendency for mankind to move from an uncomfortable point of stress (disequilibrium) to a point of harmonious plenty (equilibrium). When things were amiss, solutions would be found. The key problem was an increase in social interaction, which simply meant the growth in the population while the supporting environment remained the same. As the number of people increased, the resources were taxed to the state of discomfort and hunger. At this point, men banded together into large groups to solve the problem. The more people the better to cope with the social problem. For Auguste Comte, history was a series of stages of disharmony and harmony. In time, he reasoned, the largest possible unit of humanity would be formed, and it would be able to solve all of the problems of mankind. This would happen in the Age of Humanity. Comte, as his critics quickly pointed out, did not consider the influence of values. People, he felt, had little choice but to improve in the face of adversity. What is important in Comte's scheme is the stress upon the idea that problems cause social change. For him, necessity was the mother of invention.

Herbert Spencer presented a very similar scheme of things. Society, for Spencer, was an organism that grew and moved toward perfection. As it grew, an internal leadership developed. This leadership controlled its own population.

THE INFORMATION EXPLOSION

In the past, when a new invention or set of inventions or discoveries produced a tremendous

transformation in society, men did not have the concepts and analytic tools to assess what was happening. But today, when we are facing a new transformation of society that is more rapid and extensive than any which has gone before, we are also facing it with all the growing knowledge that the human sciences can provide

It becomes urgent that anticipated changes be examined, not only for their technical consequences by those who are specialists in the intricacies of information retrieval or machine translation or teaching machines, but also on the basis of our knowledge of the accompanying changes in men's minds, fears, and capacity to mobilize human energy.

Civilization has always been dependent upon the fortunate coincidence of a number of simultaneous advances, so that improved methods of food production and improved methods of food distribution and urban organization when they occurred together made sudden advances possible.

Similarly in the world today, increasingly exact methods of weather-forecasting, advances in air travel, radio, radar, and the manufacture of alloys, glass, and plastics form a complex within which not only the development of each of the components is reciprocally stimulated but also the whole complex of inventions and associated behavior can proceed at a much more rapid rate.

In the world today, we find-sometimes almost side by side, sometimes with great geographical distance between one group and another-living representatives of every form of information storage and retrieval known to man. These range from the single aged individual who is the repository of the genealogies which validate land tenure, the star lore which permitted navigation out of sight of land, and the knowledge of emergency food substitutes that could be used in time of famine to the most modern electronic storage and retrieval system in which millions of items are processed in a matter of hours.

These varying levels of handling information not only exist in contiguous countries or regions, but also, within any contemporary civilization, all of them are being used at once, by differently educated members of the population; by comparable institutions established at different periods (such as libraries of different antiquity); by industries which emerged earlier or later; by different universities, and by sciences whose practices are differently rationalized and contain relatively many or few elements which are difficult to reduce to more immediate and rational forms of coding.

All of these technologically different levels are being used, operated, and improved upon by individuals whose own utilization of the potentialities of the human brain have been developed under a variety of childhood situations of varying degrees of dependence upon memory, upon precision, upon pattern recognition, and who also differ among themselves in their idiosyncratic capacities.

Computers and the Brain

The human brain does in fact work by methods of the same general character as those by which computers work. Actually, computers are of two main types, known as "digital" and "analogue." The difference is approximately that between a mechanical calculating machine and a slide rule. In the former, units are counted off and totals reached with complete accuracy. In the latter, a number of electric currents, representing factors to be studied, and varying in some significant manner, can be combined to produce a new current, representing the outcome of all the forces at work. In complex situations and where an exact numerical result is not required, the result may be a great gain in speed and simplicity of operation. When computers are talked about, it is usually digital ones which are meant unless otherwise specified; they have a wider range of applications, though analogue computers offer advantages for certain specialized tasks. One or two computers embodying both techniques have recently appeared on the market, an interesting development in view of the fact that the human brain also combines both approaches.

Like a digital computer, the brain consists of a large number of interconnected units, capable of one simple function-transmitting a current or not transmitting it. (This is why they are often compared with an abacus, on which everything is achieved by one basic operation: shifting a ball from one side of the frame to the other.) The differences are numerous. To name some:

1. A computer may contain some 5,000 units; the brain contains 100 million. In fact, it consists of no fewer than four computerlike systems which are interconnected but which are anatomically and functionally quite distinct.

2. In a computer, each unit is connected to two others; in the brain a hundred connections is common, a thousand is not uncommon, and in certain cases (the Purkinje cells of the cerebellum) the figure rises to a quarter of a million. The brain cell sums all the inputs it receives before deciding whether to transmit a signal itself. And in doing so, it does not treat them all as being equivalent. The point on the cell body at which the connections arrive makes a big difference, so that some signals are given greater importance than others.

3. The brain is bathed in fluids which can raise or lower the "firing threshold" of whole blocks of cells,

or even of the whole brain. This is why certain drugs affect the brain, when they reach it via the bloodstream or by any other route. The brain even has cells specialized to produce its own regulating fluids. Digital computers, of course, lack anything of the kind. This gives the brain characteristics resembling those of an analogue, rather than a digital, computer.

4. The memory of a computer is normally cleared after a run, and it starts each new task afresh. The brain goes on accumulating information all its life and can use any bit of information in tackling any problem; the methods by which it judges relevance remain completely mysterious. The capacity of human memory exceeds that of the machine quite prodigiously. It has been estimated that if all the information in an adult human brain were printed on magnetic tape by the codes currently used, an area of tape equivalent to the entire surface of the earth would have to be employed...."

5. It is believed that the brain not only wires itself initially but that it can rewire itself to a considerable extent during life and thus meet changing demands.

Migration

Certain writers have pointed out that, over the last ten years, education has played an active role as a factor in the migration from rural areas and in the swelling of the labour force in search of work in urban areas. The main reasons put forward are these; (1) education is not well adapted to the requirements of the people in rural areas; (2) education encourages migration towards the city by informing the rural populations of the much higher living conditions prevailing in urban areas, (-3) education programmes have been designed in such a way as to give priority to the city; (4) Further studies following completion of the compulsory schooling period generally required migration towards the city.

Although one can hardly claim that education alone is responsible for migration from villages - and a great many people agree that it can be explained by the great difference between income and living standard conditions in the city and the country - one must nevertheless admit that education has at least a "supporting" role among the factors leading to migration.

Studies made on the subject may lead one to conclude that education encourages migration from villages to the city, thereby contributing to the **development** of" the labour supply in urban areas; and this may lead to unemployment. On the other hand, some especially dynamic job candidates of rural origin manage to find jobs in the modern sector, thus taking the place of some native city- dwellers working in this sector.

Capitalism

The essence of capitalism is the saving of a portion of the goods produced in a given period, so that such savings may be used to provide producers or capital goods. The essential difference between capitalistic and non-capitalistic industry is the fact that the latter makes little or no use of accumulated wealth in the form of machines and productive equipment in the process of production. Capitalistic production on the other hand, utilizes the savings of preceding periods to increase the power and effectiveness of its workers.

Capitalism specializes those who save, those who determine where the savings shall be used in the industry (the investors), those who manage the savings and the machines and equipment they provide (modern industrial managers), and those who actually use the equipment thus provided in current production (the labourers).

Economic Stability

The nature of stability problems arises with the stage of economic development, the structure of the economy, and the type of economic organization.

Agricultural economies with very little industry are subject to instability caused by such factors as the changes in the nature. A drought or floods can result in the starvation of people. Lack of rain or much of it can influence the amount of the crops. Frequently, underdeveloped agricultural countries are also extremely vulnerable to changes in the international commodity prices. Typically, such **countries** rely upon the export of just one or two commodities which will furnish them for paying goods that they import. A fall in the international prices of their few export commodities has serious consequences, for it reduces their foreign purchasing power.

Unplanned economies are generally more susceptible to instability than are the planned and controlled economies.

In its broadest aspects, instability may be defined as the tendency for an economy to swing

periodically between the extremes of under utilization and overutilization of its given productive resources. The chief manifestation of underutilization of resources is unemployment; and of overutilization is inflation.

Budgeting

A budget is a formal written statement of government's plans for the future. It is expressed in financial terms. Use of a budget should prevent overbuying and help to anticipate when borrowing is necessary.

The actual procedures in budgeting will depend on the type of the business. In large *production* plant, the preparation of budgets is assigned to a budget committee composed of the chief accounting officer, the treasurer, the sales manager, and the production manager. The committee requests each supervisor or foreman to submit *imates* for his area of operations. After the estimates have been received by the committee **they** are reviewed and incorporated into a master plan. Each supervisor may be called to defend his estimates and requests. The various budgets are then agreed upon and approved by the committee. Finally, they are distributed and explained to each supervisor. The owner of a small business, obviously, will not have such a detailed budget. He will be concerned with budgeting sales, purchases, expenses, and cash.

The sales budget is a forecast of the sales for a wealth, a few months or a year. The sales budget may be expressed in **terms** of product territories, or departments. Data for the sales budget **are** obtained *ü*cra (1) *an* analysis of past sales performance, (2) a forecast of expected business conditions and (3) market research.

The advertising budget is a plan of spending for advertising based on estimated sales. The advertising budget would have an influence on the sales budget. If the estimated sales are pretty well known, it would be unwise to spend an unusual amount for advertising. These two budgets should, therefore, be planned together.

Public Finance

Public finance deals with the finances of public. It thus deals with the finances of the government. The finances of the government include the raising and disbursement of government funds. It is concerned with the operation of the public treasury.

The study of public finance has assumed increasing importance in the recent decades. Several factors have contributed to this trend. The money expenditures and the money receipts of the government may affect not only the pattern of production and the distribution of the total product among the various income receivers, but also the levels of aggregate output and prices within the economy. Since about 1930, the various aspects of government finance have been studied increasingly in reference to their effects on the economy as a whole, as well as their impacts upon the treasury.

In modern times public finance includes four major divisions: public revenue, public expenditure, public debt, and certain problems of the fiscal system as a whole, such as fiscal administration and fiscal policy.

Public finance, like economics, generally deals with people, and this means that many of its problems depend on human behaviour which is the subject matter of psychology. For example, taxation requires a study of human motivation.

Should a government's budget present a balance sheet of assets and liabilities as well as an operating statement of current income and outgo? In arriving at the net income of a firm for tax purposes, it is customary and logical to allow a deduction for depreciation on the capital used by the firm. The concept of income, playing a major role in public finance literature, is an accounting concept.

Public finance also involves many legal problems. There are many cases where public finance and law overlap.

Economics deals with the administration of scarce resources to satisfy human wants. Since it is the function of the state to satisfy the wants of its citizens, the issues involved in taxation are a part of economics.

Definition of Accounting

Accounting is the art and the science of recording, classifying, summarizing and reporting financial events, and interpreting the results. Five verbs describe the functions of accounting. They are record, classify, summarize, report and interpret.

Recording and classifying of financial data are done by making entries in books of accounting. These data are recorded in terms of money in books or journals. These data may be too extensive or detailed for a busy manager so it must be summarized. These summaries may be in terms of working papers or

schedules furnished to the managers. The routine bookkeeping is nothing more than recording, classifying and summarizing. The art and the science of accounting comes into play through the performance or the reporting and interpreting of the financial data.

Managers usually request their accountants to prepare reports. However, many people, including some managers, do not understand financial reports and their meanings. Accountants, therefore, are asked to interpret them. Accountants prepare footnotes to explain the meanings of various items. The functions of an accountant are the reporting and interpreting of financial data. These functions separate bookkeeping from accounting.

Other people besides management are interested in the financial reports of a business organization. These reports are used for determining credit ratings by creditors, for informing stockholders in annual reports, and for income tax computations. Therefore, financial data must be recorded, classified, summarized, reported, and interpreted in a clear manner to serve the needs of the management, the owners, the creditors, and the government.

Financial Requirements of A Business

Whether one is starting a new business or buying a going business, there is the problem of having enough capital to operate the business. Even a profitable business that does not have enough cash can get into trouble.

In economics, the term capital is used to refer to money invested in equipment and merchandise as well as actual cash available for operating the business. In financing a business, capital means the money and the credit needed to run a business. Fixed capital is the term applied to money invested in fixtures, equipment, and real estate which are called fixed assets. Working capital is the term applied to money invested in merchandise (goods for sale), money that is due from customers, and actual cash on hand. There are also called circulating assets. Sometimes the actual cash on hand is referred to as liquid capital.

Lack of sufficient capital is one of the important causes of business failures. Sometimes a business with sufficient capital will fail, because the owner invests too much money in equipment and buildings, and does not keep enough for working capital.

In starting a business, a person should not be eager to own his own building or to buy expensive equipment. He must know that he cannot operate his business profitably because of a lack of working capital. A building can be rented and equipment can be obtained on some plan of payment that does not require the immediate outlay of the total amount in cash.

3. BÖLÜM ÇEVİRİ/TÜRKÇE-İNGİLİZCE Fen Bilimleri 1

Virüsler konusunda birçok yoğun araştırma, giderek artan sayıda virüs hastalığı için aşı geliştirilmesine yol açmıştır. Çeşitli aşılar kullanılarak çocuk felcini önlemede çarpıcı sonuçlar elde edilmiştir. Bunların ilki Salk aşısıydı. En çok, ağız yoluyla verilen sabin gibi daha uygun aşılar kullanılır. Birçok değişik virüs türünün neden olduğu grip için birkaç aşı geliştirilmiştir. Kızamık ve boğmaca aşıları çok etkili olmaktadır.

aşı: vaccine

çarpıcı: spectacular

grip: influenza

virüs türü: strains of virus

kızamık: measles

çocuk felci: polyomelitis

neden olmak: to be caused

etkili: effective

boğmaca: whooping cough

Çeviri notları:

1,2 ve 5. tümceler için niçin the present perfect kullanılması gerektiğini tartışınız.

2

Zamana en uzun süre dayanan matematik dizgesi kuşkusuz doğal sayı dizge-sidir. Doğal sayıların kalıcılığı sayma sayılan olmalarından ileri gelir; insanoğlu en eski zamanlardan beri nesneleri saymayı uygun bulmuştur. Bugünün çiftçisi gibi, ilkel çoban, hayvanlarını sayarak sürüsünün kaydını tutardı. Çeşitli sayıların simgeleri ve adları değişmiştir ama sayma kavramı aynı kalmıştır.

zamana dayanmak: stand the test of time *dizge : system*
doğal sayı: natural number *kalıcılık: permanence*
saymak: count *kayıt tutmak: keep a record*
simge : symbol *sürü: flock kavram: concept*

Not: 'Uygun bulmak' ve 'kaydını tutmak' dışındaki eylemlerin present (simple per-fect) ile çevrilebileceklerine dikkat ediniz.

3

Dokunma duyusu diye düşündüğümüz şey aslında birkaç duydur: baskı, sıcaklık, soğuk ve acı. Dokunma ile ilgili bütün öteki duyular bu dördünün bir tür birleşiminden ortaya çıkar. Çoğu zaman bu dört duydudan gelen iletiler birleştirilir fakat bunların ayrılması ve cildin her bir duyuya en güçlü biçimde tepki gösteren alanlarının saptanması olanaklıdır. Genel olarak, en çok, acıya tepki gösteren alan vardır ciltte; bunu baskıyı kaydeden alanlar izler. Soğuğa ve sıcağa duyarlı alanlar ise en az sayıdadır.

dokunma duyusu: sense of touch *dokunma ile ilgili: tactile*
birleşim: combination *saptamak: to map*
tepki göstermek: to respond *duyarlı: sensitive*
duygu: sensation

Çeviri Notları:

- Birinci tümceye 'what' ile başlayınız.
- Son üç tümcede 'that' clause gereken yerleri tartışınız.

4

Madde ve Hacim

Madde üç durumda bulunabilir: katı, sıvı ve gaz. Tahta gibi, ısıtıldığında dağılanlar dışındaki bütün maddeler, bir durumdan öteki duruma dönüştürülebilirler. Katı durumdaki bir madde sıvı maddeye dönüştürülebilir, sıvı durumdaki de gaz durumuna dönüştürülebilir. Değişmeler ters yönde de olabilir: gazlar sıvıya, sıvılar katıya dönüştürülebilir.

Bütün maddeler yer kaplar. Bir madde miktarının kapladığı yere onun hacmi denir ve bu genellikle m³ ya da cm³ gibi birimlerle ölçülür. Katıların belli bir hacim ve biçimi vardır, sıvıların belli bir hacmi vardır ama belli biçimleri yoktur; bu sonuncular, içinde bulundukları kabın biçimini alırlar. Gazların belli bir hacmi ve biçimi yoktur.

madde: matter *durum: state*
katı: solid *sıvı: liquid*
dağılmak: decompose *ters yönde: in the reverse order*
yer kaplamak: occupy space *hacim: volume*
hiçim: shape
bulunduğu kabın biçimini almak: to take on the shape of the container

Çeviri Notları:

- ebilmek karşılığı **may** kullanınız.
- Değişmeler ters yönde de olabilir*- tümcesinde niçin 'can' kullanılması gerektiğini tartışınız.
- Edilgen yapı kullanılacak tümceleri saptayınız.

5

Mıknatıslar

Mıknatıs kimi öteki maddeleri çeken bir maddedir. Mıknatıs tarafından çekilen bir madde kendisi de mıknatısa dönüşebilir.

Genel olarak söylemek gerekirse, mıknatıs tarafından çekilen üç madde vardır: demir, kobalt ve nikel. Mıknatıs tarafından çekilen maddeler manyetik madde olarak bilinir, böyle olmayanlara manyetik olmayan maddeler denir. Demir, kobalt ve nikel manyetik maddelerdir. Mıknatıs tarafından çekilirler ve kendileri de mıknatıslanabilirler.

Manyetik madde içeren metallerin karışımlarının ya da alaşımların da manyetik özellikleri vardır. Yukarıdaki maddelerin hiçbirini içermeyen kimi alaşımlar da mıknatıslıdır. Manganez, alüminyum ve bakır içeren kimi alaşımlar bu kümeye girerler; kendisi mıknatıslı olan hiçbir metal içermedikleri halde mıknatıslıdırlar.

mıknatıs: magnet

dönüşmek: to be made into

demir: iron

alaşım: alloy

çekmek: attract

madde: substance

mıknatıslanmak: to be magnetized

Çeviri Notları:

a) - *En* yapılı tümceciklerin İngilizce'ye 'which' tümcecigi ile çevrilmeleri uygun olur.

b) 9 ve 10. tümcelerde which yerine participle (V-ing) kullanabilirsiniz.

6

Asitler

Asit, dolaysız ya da dolaylı, yerini metalin alabildiği hidrojen içeren bir bileşiktir. Su içindeki eriyiği mavi turnusolu kırmızıya dönüştürür.

Asitler iki kümeye ayrılabilir. Her zaman karbon elementi içeren asitlere organik asit denir ve bunlar sıklıkla meyvelerden elde edilir. Limon, portakal ve öteki narenciye meyvalarında bulunan sitrik asit ve sirkede bulunan asetik asit organik asitlerdir. Karbon elementi içermeyen asitler inorganik asitlerdir. Bunlar canlı olmayan maddeden hazırlanır. İnorganik asitler yalnızca hidrojen ve asit kökünden oluşur. Hidroklorik asit hidrojen ve klorid kökünden, sülfürik asit hidrojen ve sülfat kökünden oluşur. Bunlar inorganik asitlerdir.

yerini almak: to replace

turnusol: litmus paper

canlı olmayan: non-living

oluşmak: consist of

içermek: contain

narenciye meyvesi: citrus fruit

asit kökü: acid radical

kök: radical

Çeviri Notları:

a) - *En* yapılarını 'which' tümcecikleri ile çeviriniz.

b) Çevirinin tümünde the simple present (active-passive) kullanınız.

7

Bilim adamlarının kullandıkları yöntemin beş özelliği vardır. Birincisi, davranış gözlenebilir olmalıdır; çünkü gözlenebilen davranış ölçülebilir. İkincisi, yön-lem ve veriler nesnel olmalıdır. Açıkçası, deneyicilerin görüşleri verilerin toplanıp yorumlanmasına olabildiğince az karışmalıdır. Üçüncüsü, işlemler yinelenebilir olmalıdır. Aynı deneyi yapmak isteyen ya da verileri genişletmek isteyen başka bireyler bunu yapabilmelidir. Dördüncüsü, bilim adamları sonuçları başkalarına iletebil-melidirler. Bunu çoğu zaman bilimsel toplantılarda ya da meslek dergilerinde yazılarıyla yaparlar. Son olarak, deneyiciler dizgesel bir yaklaşım kullanmalıdır. Bu demektir ki düzgün bir işlem düzeni izlemelidirler. Deneye başlamadan önce belirledikleri kesin bir plana bağlı kalmalıdır.

davranış: behaviour

deneyci: experimenter

genişletmek: expand

veri: data

toplama: gathering

iletmek: to communicate meslek dergisi: professional journal

Çeviri Notları:

a) 1. tümce için bir sıfat tümcecigi kullanınız.

b) 2, 3 ve 4. tümcelerde edilgen yapıya dikkat ediniz.

c) Son tümcede 'plan' sözcüğünü niteleyen bir sıfat tümcesi gerekir.

DEMİRLİ METALLER

Demirli metaller demir içerir. Dökme demir bir demirli metal türüdür. Oldukça baskılı bir gücü vardır ve dökümü kolaydır, çünkü yüksek akışkanlığı ve görece yüksek erime gücü vardır. Ancak dövülme yeteneği düşüktür; gerilme gücü de görece düşüktür.

İşlenmiş demir dökme demirden daha serttir. İyice dövülebilir ve telleşebilir. Paslanmaya epeyce dirençlidir. Sıklıkla gemi demiri ve vinçlerin zincirlerinde kullanılır.

Yumuşak çelik, endüstride daha sık kullanılır, çünkü fiyatı daha düşüktür ve gücü işlenmiş demirden daha yüksektir. Dövülme ve telleşme yeteneği vardır. Soğuk ve sıcak olduğunda kolayca işlenebilir. Araba kaportası, çubuk, kapı demiri, somun, civata, vb. yapımı da içinde olmak üzere birçok kullanımı vardır.

Demirli: ferrous

dökme demir: cast iron

dövülme yeteneği: malleability

işlenmiş demir: wrought iron

paslanma: corrosion

vinç: crane

somun: nut

içermek: contain

akışkanlık: fluidity

gerilme gücü: tension strength

telleşme: to be ductile

gemi demiri: anchor

yumuşak çelik: mild steel

civata: bolt

Çeviri Notları:

a) 'vardır' karşılığı have/has kullanınız.

b) *however, when, and, because* bağlaçlarının kullanılacağı yerleri saptayınız.

9

Röle, bir elektrik sinyali alındığında, bir ya da daha çok elektrik devresini açma ve kapamaya yarayan bir düğme düzeneğidir.

Basit bir tür röle iki bölümden oluşur, yay yüklü bir armatür tarafından çalıştırılan yüksek voltaj devresinde bir düğme ile düşük voltajlı elektro-mıknatıslı devre.

Elektro-mıknatıs, at nalı biçiminde yumuşak bir demir çekirdekten oluşur. Çekirdeğin her bir ucunda uca sanlı bir bobin vardır. Bobinler birbirine ve bir pile bir açma kapama düğmesiyle bağlıdır.

Düğme kapatıldığında elektro-mıknatıs enerji yüklenir ve armatür ona doğru çekilir. Bu, bağlantıyı kapatır ve akımın yüksek voltaj devresi yoluyla iletilmesini sağlar. Düğme açıldığında yay armatürü mıknatıstan uzağa çeker ve bağlantı yine açılır.

röle: relay

düğme düzeneği: switching device

yüklü: loaded

çekirdek: core

enerji yüklenmek: to be energised

çekmek: pull

elektrik devresi: electrical circuit

yay: spring

düşük voltaj: low voltage

bobin: coil

bağlantı: contact

10

Matematiğin gelişmesinde işgören iki tür akıl yürütme görmüş bulunuyoruz: tümevarım ve tümdengelim. Tümevarım yoluyla akıl yürütme, çok yönlü gözlemler ve çok yönlü oluşlara dayanarak genel sonuca varan akıl yürütme sürecidir. Kimi kimyasal maddelerin, yinelenen deneyler sırasında belli bir biçimde davranacağı sonucunu çıkaran kimyacının laboratuvarında kullandığı akıl yürütme bu türdendir.

Öte yandan, tümdengelim yoluyla akıl yürütme, kabul edilen bir dizi sayıltı-ya dayanarak sonuca varan akıl yürütme sürecidir. Kabul edilen ilkelere dayanarak kimyasal maddelerin davranışlarını tahmin ederken kimyacının kullandığı akıl yürütme bu türdendir. Matematikte teoremlerin kanıtlarını oluştururken kullanılan da bu türden bir akıl yürütmedir.

akıl yürütme: reasoning

tümdengelim: deductive

davranmak: behave

işlem: process

tümevarım: inductive

çok yönlü: multiple

sayıltı: premise

oluş: occurrence

Çeviri Notları:

- a) Tümcelerde 'prepositional phrase' kullanılacak yerleri tartışınız.
- b) 'Bu türdendir' yapısı için 'It is this type'... that' kalıbını kullanınız.

11

Doku ve organların genel yapısı uzun süredir incelenmektedir. Şimdi konu iyice anlaşılmıştır. Görece yeni olan hücre yapısı incelemesinde durum böyle değildir. Hücrebilim, yeni inceleme tekniklerinin gelişmesine özellikle bağlıdır. Bu teknikler ışık mikroskopisinin oldukça gelişmiş yöntemleridir, ancak son zamanlarda araştırma araçlarına elektron mikroskobu eklenmiştir.

Bütün mikroskopi yöntemlerinin iki işlevi vardır. Son derece ayrışık bir biçimde ya da ayrıntıları belirleyen büyütülmüş bir görüntü sağlamalıdır. Ayrıca ör-nekle çevre arasında keskin bir ayrımı başarıyla sunmalıdır; böylece örnek açıkça görülebilir. Işık mikroskopisi ışık dalgalarının özelliklerinden yararlanarak işgörür. Görüntü bir nesnenin ışık dalgalarını emme, yansıtma ya da kırma yeteneği sayesinde oluşur. Elektron mikroskobu ışık dalgaları yerine elektron ışınları kullanılır.

görece: comparatively

gelişmiş: sophisticated

son derece ayrışık bir biçimde: with a high degree of resolution

keskin ayrım: sharp contrast

özellik: property

hücrebilim: cytology

büyütülmüş: magnified

örnek: specimen

kırmak: to refract

eviri Notları:

- a) 1. tümcede 'has been studied' kullanılmasını tartışınız.
- b) 'meli' yapıları için 'must' kullanınız.

12

Sinir sisteminin temel birimi nöron ya da sinir hücresidir. Hücre kütlesiyle çıkıntılarından/uzantılarından oluşur. Her nöronda iki tür çıkıntı vardır: kısa, serbestçe dallanan birkaç iplikçik dandrid diye adlandırılır; boyunca dalcık bulunan ya da bulunmayan tek çıkıntıya ise akson denir. Dandritler uyarılan hücre kütlesine taşırlar; ana ileticisi iplikçik olan akson ise uyarıları hücre kütlesinin dışına taşır. Akson boyu değişik tür nöronlarda farklıdır. Motor bir nöronda bu çok uzun olabilir: örneğin omurilikteki bir hücre kütlesinden ayaktaki bir kasa kadar uzanabilir.

sinir sistemi: nervous system

çıkıntı/uzantı: process

iplikçik: fibres

omurilik: spinal cord

sinir hücresi: nerve cell

dallanan: branching

uyarı: impulse

13

Proteinler, dokuların gelişmesi ve yenilenmesi için temeldir ancak bunlardan bir enerji kaynağı olarak da yararlanılabilir. Eskimolarınki gibi kimi diyetlerde asıl enerji kaynağını oluştururlar. Proteinler önce amino asitlere ayrılırlar, sonra kana karışır ve vücutta dolaşırlar. Vücut tarafından kullanılmayan amino asitler sonunda üre biçiminde idrardan atılırlar. Karbonhidrat ve yağların aksine proteinler gelecekte kullanılmak üzere depolanmazlar.

yenilenme: rebuilding,

kullanılmak: to be utilized

asıl: main

kana karışmak: absorb into the blood

sonunda: eventually

doku: tissue

oluşturmak: form

ayrılmak: break down

vücutta dolaşmak: pass round the body

atılmak: to excrete depolanmak: to be stored

Çeviri Notları:

- a) 'The simple present' (active-passive) kullanınız.
- b) Hangi tümcelerde as ve if kullanılabileceğini tartışınız.

14

Bir yüzey öteki yüzey üzerinde hareket ettiğinde, harekete direnen bir güç oluşur. Sürtünme dediğimiz bu güç daima harekete karşı durur. Her makinede bulunur; yağlama ile azaltılabilir ama tümüyle ortadan kaldırılamaz. Genellikle harekete karşı duran güç, bir yüzey ötekine sürtünmeye başlamadan önce, hareket başladıktan sonrakine göre biraz daha büyüktür. Bu biraz büyük güce durağan sürtünme denir. Bir yüzeyin öteki üzerinde hareketinin sürmesi için yenilmesi gereken güç ise kayma sürtünmesi olarak bilinir. Durağan sürtünme kayma sürtünmesinden daha büyüktür.

yüzey: surface

resist: direnmek

hareket: motion

ortadan kaldırmak: remove

kayma sürtünmesi: sliding friction

güç: force

sürtünme: friction

yağlama: lubrication

biraz: slightly

durağan sürtünme: static friction

Çeviri Notları:

a) The simple present tense kullanınız.

b) Karşılaştırmalı yapıların nerede kullanılacağını saptayınız.

15

insan vücudu birkaç değişik sistemden oluşmuştur. Her sistemin ayrı bir işle-vi vardır ancak kimileri birlikte çalışır. Sistemlerden birisi vücudu desteklemeye ve iç organları korumaya yarayan iskelettir. Solunum sistemi soluk almamıza ve dolaşım sistemi yoluyla vücutta dolaşan kana oksijen sağlamaya olanak sağlar. Sindirim sistemi büyüme için gerekli besinleri almanızı sağlar. İşe yaramayan maddeler üri-ner sistem yoluyla vücuttan atılır.

Endokrin sistemi tiroit, cinsiyet ve adrenal bezi gibi çeşitli bezlerden oluşur. Bu bezlerin işlevi, hormon diye bilinen kimyasal maddeleri kana salgılamaktır. **Bu hormonlar** vücutta büyüme, cinsel etkinlik ve hazım gibi çeşitli etkinlikleri denetler. Sinir sistemi öteki sistemleri denetler ve insanlara düşünme olanağı verir.

Her sistem organlardan oluşur. Sözelimi akciğerler solunum sisteminin parçalarıdır. Kalp dolaşım sisteminde bir organdır. Karaciğer sindirim sistemi ile öteki sistemlerin bir parçası olarak işgörür. Her organ birkaç tür dokudan oluşur. Deriyi de içine alan epitel doku, organlar üzerinde bir örtü oluşturur. Bağ dokusu vücudun parçalarını destekler ve onları bir arada tutar; kemik ve kıkırdakları içine alır. Öteki tür dokular içinde sinir dokusu ve kan dokusu vardır.

Bütün dokular hücrelerden oluşur. Bunlar öyle küçüktürler ki milimetrenin binde biri ile ölçülür ve ancak bir mikroskopla görülebilirler. Her hücre, çekirdeği saran ince bir zar ve sitoplazma denilen pelte gibi bir madde ile kaplıdır. Buna karşılık bu sonuncuda her birinin kendi özel işlevi olan küçük parçacıklar vardır.

oluşmak: to be made up of, be composed of, consist of

ayrı: separate

solunum sistemi: respiratory system

sindirim sistemi: digestive system

bez: gland

olanak vermek: to enable

bağ dokusu: connective tissue

pelte gibi: gelly like

desteklemeye yaramak: serve to support

dolaşım sistemi: circulatory system

atılmak: to be ejected

salgılamak: secrete

doku: tissue

zar: membrane

Çeviri Notları:

a) The simple present tense kullanınız.

b) Sıfat + ad yapılarını belirleyiniz.

16

BASINÇ

Gazlar sürekli ve hızlı hareket halinde olan atom ve moleküllerden oluşur. Bu atom ve moleküller gazın içinde bulunduğu kabın duvarlarına sürekli çarparlar. **Böyle** yaparken duvarlara basınç yaparlar. Gazların belirli biçim ya da hacimleri yoktur. Bir gazın biçim ya da hacmi kabına bağlıdır. Katı ve sıvılarla

karşılaştırıldıklarında bir gazın molekülleri görece birbirinden ayrıdır. Bu bakımdan sıkıştırabilir ya da daha küçük bir yere zorla konulabilirler. Ancak bir gazın hacmi azaltılırsa, basıncı artar çünkü moleküller duvarlara daha sık ve daha hızlı çarparlar. Bu nedenle basınç hacimle ters orantılıdır.

Öte yandan sıvı sıkıştırılmaz. Bir sıvıyı daha küçük bir yere zorla koymaya çalışırsak kabından çıkmak için bir yol arar. Sıvının bir kabın duvarlarına yaptığı basınç bütün yönlerde eşittir. İşte bu nedenle sıvılar hidrolik frenlerde ve asansörlerde değişik yönlerde güç iletmek için kullanılırlar. Bir gaz ne kadar çok sıkıştırılırsa, sıkıştırılmaya direnci o ölçüde büyük olur. Büyük miktarda gaz küçük bir yere konulmaya zorlanırsa, daha fazla sıkıştırılması güçleşir. Çok yüksek basınç altında sıkıştırılan gaz güç iletiminde kullanılabilir.

Gaz basıncı arttıkça moleküller birbirine daha çok yaklaşmaya zorlanır. Bu devam ederse moleküller sonunda birbirlerine yapışırlar. Bu noktada gaz sıvıya dönüşür.

Gaz basıncı sıcaklıkla değişir. Basınç mutlak sıcaklıkla doğru orantılıdır çünkü yükseldikçe moleküllerin hareketi daha çok hızlanır ve sonuçta kabın duvarlarına daha çok basınç yapar. Tersine, bir gazın basıncı ne kadar yüksekse, ısısı o ölçüde yüksek olur. Gaz sıkıştırıldığında ısınır.

basınç: pressure

kap: container

belirli: definite

hacim: volume

sıkıştırmak: to be compressed

fren: brake

güç iletmek: to transmit power

sürekli: constant

basınç yapmak: to exert pressure

biçim: shape

görece: relatively

zorla koymak: force into

asansör: lift

sıcaklık ısı: temperature

Çeviri Notları:

a) The simple present (active-passive) kullanınız.

b) *The more... the more* yapılarının kullanılacağı tümceleri saptayınız.

17

VİTAMİNLER

Yiyeceklerde vitamin denilen maddelerden yalnızca küçük miktarlarda bulunur fakat bunlar sağlık için yaşamsal önemdedir. Sözgelimi, et, ekmek, şeker ve yağdan oluşan bir gıda rejimi izliyorsanız iskorbüt denilen bir hastalığa yakalanabilirsiniz. Bu, meyva ve sebzelerde bulunan C vitamini eksikliğinden ileri gelir.

Elli dolayında değişik vitamin belirlenmiştir ve bunların birçoğundaki eksilik . rahatsızlığa yol açabilir. A vitamini iyi görme yeteneği için en önemli vitamindir ancak genel sağlık için de önemlidir. Karaciğer epeyce A vitamini içerir fakat A vitamini balık, et, süt, tereyağı, kimi meyve ve sebzelerde de bulunur. B vitamini aslında 12 değişik kimyasal madde içerir, bunlar yumurta, peynir, tereyağı, kepekli un ve sebzelerde bulunur. Bir kimsenin diyetinde B vitamini yetersizse, bu bütün vücudunu, özellikle derisini, sinir sistemini ve kalbini etkileyebilir. B vitamini eksikliği beri beri hastalığı ile sonuçlanır.

C vitamini iskorbüt önler ve yaraların iyileşmesine yardımcı olur. Kimi doktorlar büyük miktarlarda C vitaminin insanları soğuk algınlığından koruduğuna inanırlar. Meyveler ve pişmemiş sebzeler C vitamini bakımından zengindir ancak çok pişirilir ya da uzun süre bekletilirse vitaminlerinin çoğunu yitirirler.

D vitamini kemik ve dişlerin büyümesi için temeldir ve balık, karaciğer, yağ ve sütte bulunur. D vitamini vücudun kendisi için üretebildiği tek vitamindir fakat bunu ancak yeterli güneşi varsa yapabilir. Güneş ışığı ve D vitamini eksikliği kemiklerin yumuşamasına ve biçimlerinin bozulmasına neden olan raşitizm denilen bir hastalıkla sonuçlanabilir.

Vitaminlere çok küçük miktarlarda gereksinme vardır. Bütün bir yaşam için yetecek miktar yalnızca çeyrek kg kadardır. Vitaminler imal edilebilir ve yiyeceğe ek olarak satılırlar ancak dengeli bir diyetle yeterli miktarda vitamin sağlanır.

küçük miktar: minute quantity

gıda rejimi: diet

eksiklik: deficiency

yol açmak: lead

yarayı iyileştirmek: to heal injuries

yumuşamak: to soften

imal etmek: to manufacture

yaşamsal önemde: vital

iskorbüt: scurvy

belirlenmek: to be identified

kepekli un: wholemeal flour

çok pişirmek: to overcook

raşitizm: rickets

dengeli: well-balanced

Çeviri Notları:

- a) "The simple present" kullanınız.
- b) "If" kullanılacak tümceleri saptayınız.
- c) 5. paragrafta *which* kullanılacak yerleri belirleyiniz

18

ELEMENTLERİN, BİLEŞİK VE KARIŞIMLARIN ÖZELLİKLERİ

Madde, bir element, bileşik ya da karışım olabilir. Nitrojen ya da demir gibi bir element daha küçük maddelere ayıramaz. İki ya da daha çok element birleştiğinde bir bileşik oluştururlar.

Elementler bileşik oluşturmak için birleştiklerinde kimyasal bir tepkime olur. Kimyasal tepkime sırasında elementlerin kimi özellikleri değişir. Örneğin klor elementi (cl) zehirli sarı bir gazdır. Öte yandan sodyum (Na) suyla şiddetli tepkimeye giren yumuşak, gümüşü beyaz renkte bir metaldir. Ancak bu elementler birleşirse sodyum klorid ya da tuz oluştururlar. Bu zararsız beyaz bir maddedir.

Maddeler kimyasal bir tepkime olmadan karıştırılırlarsa, özelliklerini değiştirmezler. Bu bakımdan kum ve tuz karışımı sarımsı, beyaz renktedir. Hem tuzlu hem kumlu bir tadı vardır. Karışımı suya koyarsak tuz çözünür çünkü çözünebilir niteliktedir. Ancak kum çözünemez.

Her maddenin bir erime ve kaynama noktası vardır. Birincisi katı durumdan sıvı duruma geçtiği ısı derecesidir. İkincisi sıvı durumdan gaz durumuna geçtiği sıcaklıktır. Bu değişmelere durum değişimleri denir. Kimi zaman, durumunu değiştirdiğinde maddenin özellikleri değişir. Sözgelimi oksijenin sıcaklığı -183 °C derecenin altına düşerse renksiz gaz durumundan epeyce mıknaatıslı olan mavimsi bir sıvı haline dönüşür.

özellik: *property*

bileşik: *compound*

ayrılmak: *to be broken down*

tepkime: *reaction*

şiddetli: *violently*

zararsız: *harmless*

erime noktası: *melting point*

madde: *substance*

karışım: *mixture*

oluşturmak: *to form*

zehirli: *poisonous*

gümüş: *silvery*

kumlu: *gritty*

çözünmek: *dissolve mıknaatıslı: magnetic*

Çeviri Notları:

- a) Bütün metinde 'the present simple' kullanınız.
- b) İkinci ve üçüncü paragraflara 'when' ile başlayınız.
- c) Dördüncü paragrafın 2 ve 3. tümcesinde *at which* ile başlayan bir yapı düşününüz.

19

Herhangi bir radyoaktif maddenin oluşturduğu tehlike bu maddenin bulunduğu yere bağlıdır. Strontium-90'dan, biraz da duygusal biçimde, sıklıkla kemik arayıcı diye söz edilir. Bu, yiyecek ve içecek yoluyla kişide toplanıp kemiklerde depolandığını belirtmek amacıyla kullanılır. Radyoaktif maddelerin özel bir birikimi yoktur Normalde kemiklerde çok miktarda kalsiyum ve önemli ölçüde strontium bulunur İnsan ve hayvanlar doğal olarak bu elementleri kemiklerinde biriktirirler; radyoaktif strontium varsa o da normal elementle birlikte toplanır. Strontium-90'dan ileri gelen tehlike özellikle büyüktür çünkü kemik iliğine yakın bir yerde toplanır. İlik, kan üretiminde etkindir ve radyasyon, kendisini öldürücü lösemi biçiminde gösteren bir tür kansere neden olabilir. Silah denemesi başladığında lösemide dünya ölçeğinde küçük bir artış oldu, kimi bilim adamları bunu radyasyonla, strantium-90'daki bu artışla, bağlantılı görmektedirler. Herhangi bir birey için tehlike, hâlâ nerdeyse ölçülemeyecek ölçüde küçüktür ama yine de bütün dünya insanları içinde birkaç bin vaka ortaya çıkmış olabilir.

Bundan ve öteki izotoplardan ileri gelen riskler, silah denemelerinin tümüyle durdurulmasını, istenen birşey durumuna getirmeye yeter. Yerüstü denemeleri sınırlandırıldığından, dünya radyasyon düzeyleri büyük ölçüde düşmüştür, ancak sınırlayıcı anlaşmalar çiğnenirse ya da daha çok ülke bunları görmezlikten gelirse yeniden kolaylıkla yükselebilir.

bağlı olmak: *to depend on*

kemik arayıcı: *bone seeker*

yakın, bitişik: *adjacent*

bağıntılı olmak: *correlate with*

yerüstü denemeleri: *above-ground tests*

evade

bulunmak: *to be located*

depolanmak: *to be stored*

ilik: *marrow*

durdurma: *cessation*

sınırlayıcı: *restrictive görmezlikten gelmek, yok saymak:*

Çeviri Notları:

- a) 'İleri gelen' karşılığı *from* kullanınız.
- b) If - tümceciği kullanılacak yerleri saptayınız.
- c) Prepositional phrase kullanılacak yapıları tartışınız.
(Örn. kemiklerde = in the bones)

Toplum Bilimleri

20

Öğrenmeye yardımcı olduğu ya da (öğrenmeyi) engellediği bilinen etmenler üç ana kümeye ayrılabilir. Birincisi öğrenenin kendisidir- ona öğrenmek için daha çok ya da daha az beceri sağlayan etmenler. Bu kişisel etmenler içinde daha önceki öğreniminin süresi ve türü de vardır. İkincisi öğrenme yöntemleridir- bunu nasıl yaptığıdır. Üçüncüsü de öğrenmek zorunda olduğu gereçlerdir.

etmen: factor
yöntem: method
gereç: material

sağlamak: to endow with
beceri: skill
içinde: included

21

Can sıkıntısı ile savaşmanın bir yolu çalışırken konu değiştirmektir. Bir konuda dört saat aralıksız zaman harcamak diye bir kural yoktur. Can sıkıntısını azaltmanın bir başka yolu da her saat başı ara vermektir. Beş on dakika başka birşey yapmaya çalışınız. Bir yazının ortasına geldiğinizde mektup yazmak için ara vermek, köpeği gezintiye götürmek için ara vermek kadar dinlendirici olmayabilir. Birşey anlamadan kitaba bakmaktansa ara vermek her zaman daha iyidir. Bakmak hem dinlendirmez hem de çalışırken zihnini toplayamama alışkanlığını yerleştirir.

can sıkıntısı: boredom
konu değiştirmek: to alternate one subject with another
azaltmak: reduce
bakmak: stare
yerleştirmek: establish

ara: break
zihni toplayamama: nonconcentration
dinlendirici: relaxing

Çeviri Notları:

- a) Mastar (to+V) ve V -ing yapılarının kullanılacağı yerleri tartışınız.
- b) Son tümcede *not only... but also* yapısını kullanınız.

22

Sanatın, aşk gibi, yaşanması tanımlanmasından daha kolaydır; çünkü aşk gibi sanat da değişik düzeylerde yaşanır. Eğlendirmeye yarayan sanat vardır ve bu yaşamın kaygılarından hoş bir kaçış olanağı sağlar. İster din, politika, isterse felsefe bakımından olsun, sanatçının görüşünü yayan sanat vardır. Duygularımızı 'acıma ve dehşet' yoluyla arındırarak Aristo'nun ilkesini yerine getiren sanat vardır. Bizi daha geniş bir anlayış ve sevecenliğe yönlendiren sanat vardır.

sanat: art
tanımlamak: to define
yaşam kaygıları: cares of life
ilke: precept
sevecenlik: compassion

yaşamak: to experience
düzey: level
yaymak: propagate
arındırmak: purge
yerine getirmek: to fulfill

Çeviri Notları:

- a) to be yapıları kullanınız.
- b) There is art that.. biçiminde başlayan tümceleri saptayınız.
- c) 4. tümcede *whether ...or* yapısını kullanınız.

23

Halley kuyruklu yıldızı tartışmasız bütün kuyruklu yıldızların en ünlüsüdür. Kimi tarihçiler Halley kuyruklu yıldızının Noel yıldızı olduğuna inanırlar. Bu kuyruklu yıldızın adını hemen herkes bilir ve Halley kuyruklu yıldızının gökyüzünde dolaşan kuyruklu yıldızlardan yalnızca birisi olduğunu öğrenmek birçok kimseyi gerçekten şaşırtır. Her yıl yarım düzine ya da daha çoğu görülür. Bunların ikisi üçü daha önceden iyice tahmin edilen dönüş gezilerindedir. Ancak Halley'in dönüşü iyi bilinir çünkü o çıplak gözle kolayca görülebilecek ölçüde parlak olan birkaç kuyruklu yıldızdan biridir. Ayrıca kimi insanlar bu kuyruklu yıldızı yaşamlarında iki kez görme olanağına sahiptirler.

kuyruklu yıldız: comet *tartışmasız: unquestionably*
gökyüzünde dolaşmak: ride through the sky
iyice tahmin edilen: well-predicted *çıplak göz: naked eye*

Çeviri Notları:

- a) Her tümcenin öznesini bulunuz.
- b) İyelik yapısı ('s) kullanılacak yerleri saptayınız.

24

Şarkı en doğal müzik biçimidir. Bilinmeyen (çok eski) dönemlerden beri şarkı söyleme müzik yapmanın en yaygın biçimi olmuştur. Halk müziğinde yaşamın bütün görünümünü yansıtan bir şarkı hazinesi buluruz-iş şarkıları, aşk şarkıları, içki şarkıları, beşik şarkıları, vatan şarkıları, dans şarkıları, oyun şarkıları, yürüyüş şarkıları, yas şarkıları, öyküleme şarkıları. Kimileri yüzlerce yıllıktır; ötekilerin kaynağı yenidir; ancak hepsi insan yaşantısından ortaya çıkar ve müzik ile yaşama arasındaki ayrılmaz bağı gösterirler.

bilinmeyen dönemlerden beri: from time immemorial *yaygın: widespread*
halk müziği: folk music *şarkı hazinesi: a treasury of song*
beşik: cradle *vatan şarkıları: patriotic songs*
yas: mourning *öyküleme: narrative*
yüzlerce yıllık: centuries old *ortaya çıkmak: come out of*
ayrılmaz bağ: indissoluble bond

25

Güneş tutulması, tarih boyunca, özellikle nedeninin bilinmediği günlerde, korku verici bir deneyim olmuştur. Böyle dönemlerde birçok kimse dünyanın sonunun yaklaştığını düşünmüştür. Eski Çinliler bir devin güneşi yutmakta olduğunu düşünürlerdi ve devin güneşi serbest bırakmasını sağlamak amacıyla büyük gürültü çıkarırlardı. Güneş-ay tutulmaları sırasında bu türden gürültü yapma, eski kültürlerin çoğunda yaygındı, kimi kabilelerde günümüzde bile vardır. Doğal olarak davul çalınması ve zil şangırtısı hep tam başarı sağlar görünmüştür. Güneş her zaman parlak biçimde ışıdayarak geri dönmüştür.

güneş tutulması: solar eclipse *tarih: history*
boyunca: throughout *neden: cause*
korku verici: fearful *yaklaşmak: to be at hand*
dev: dragon *gürültü: commotion*
serbest bırakmak: to release *tutulma: eclipse*
eski kültürler: early cultures *kabile: tribe*
zil şangırtısı: cymbal clanging *parlak biçimde: brightly*

Çeviri Notları:

- a) 1. temel tümcede niçin *has been* kullanılması gerektiğini tartışınız.
- b) Hangi tümcede *to be* kullanılabileceğini tartışınız,

26

Aşırı nüfus tehdidi

Nüfus sorunu ile ilgili temel olgu iyi bilinmektedir. Açıkça dünya nüfusu, yiyecek üretiminin ayak uyduramayacağı oranda artmaktadır ve herhalde az gelmişmiş ülkelerde önemli bir sorun oluşturacaktır. Dünya nüfusu 1900'den beri bir milyar, açıkçası % 60'dan fazla artmıştır. 25 yıl öncesi tahminlerinin çok

ötesine geçen günümüzdeki artış hızı, yakın bir gelecekte şaşkırtıcı sayıları düşünmemizi olanaklı kılacak türdendir.

tehdid: menace

birden hızlanmak: to overtake

aşmak, ötesine geçmek: to exceed

şaşırtıcı, sarsıcı, afallatıcı: staggering

ayak uydurmak: to keep pace

hesaplanan toplam: the estimated total

düşlemek, düşünmek: to conjure up

yakın gelecekte: foreseeable future

27

Hem kendi güvenliğiniz, hem de aileniz ve toplumun güvenliği için yüzme öğrenmeniz iyi olur. Su ile ilgili hem kamusal hem de özel olanak ve gereçlerin sayısındaki hızlı artışla birlikte, su içinde ve su kenarında güvenlik güncel bir zorunluluk olmuştur. Yüzemiyorsanız su ile ilgili etkinliklere katılmanız son derece akılsızca bir şeydir. Güvenli yüzme yeteneği ve güvenlik işlemlerini bilme ve uygulamada ihtiyatlılık sizin için birinci derecede önemlidir.

güvenlik: safety

su ile ilgili: aquatic

güncel zorunluluk: daily necessity

olanak: facility

akılsızca: unwise

işlem: procedure

birinci derecede önemli: of prime importance

toplum: society

hızlı artış: heavy increase

yüzme: to swim

son derece: extremely

ihtiyatlılık: prudence

Çeviri Notları:

a) 1. tümcede as well as kullanınız.

b) 2. tümceye with ile başlayınız.

c) Son tümcelerin öznesini tartışınız.

28

Ceza, kendi başına, yalnızca tepkileri önler. İdeal olarak ceza, istenen davranışın pekiştirilmesi ile birlikte ele alınmalıdır. Bu daha yararlı bir yaklaşımdır, çünkü (bu) cezalandırılan şeyin yerine konulmak üzere bir davranış seçeneği öğretir. Öğretmen okurken sözcükleri yanlış söyleyen çocukları azarlamak yanında, başka sözcükleri, doğru söylediklerinde överse, onlar daha çabuk öğrenebilirler. Övgü sözcükleri doğru söylemeyi öğrenmek için olumlu bir pekiştirme görevi yapar. Aynı zamanda çocukların genel olarak öğrenmeden daha az korkmalarını sağlar.

ceza: punishment

pekiştirme: reinforcement

yerine konulmak: to replace

yanlış söylemek: to mispronounce

övgü: praise

daha az korkmasını sağlamak: to make someone less fearful

önlemek: inhibit

birlikte ele almak: to be paired with

davranış seçeneği: alternative behaviour

övmek: to praise

Çeviri notları:

a) 1. tümceye 'by itself' ile başlayınız.

b) 2. tümcede 'should' kullanınız.

c) 3. tümcede because yerine kullanılabilecek bağlacı araştırınız.

29

Yirminci yüzyılın başından beri, dünya nüfusu üç kattan daha çok artmıştır. Bu olağanüstü büyüme; büyük ölçüde çağdaş tıbbı, açlıkla daha iyi savaşıma ve daha sağlıklı yaşama koşullarına bağlanıyorsa da, genellikle bir etmen görmezlikten gelinmektedir. Yirminci yüzyılın büyük bir bölümünde dünya çiftçileri için iklim özellikle 1935 ve 1965 arasında uygun, sıcak, yağışlı ve kararlı olduğundan daha çok yiyecek üretilmiştir.

dünya nüfusu: world population

olağanüstü büyüme: phenomenal growth

açlıkla savaşım: famine relief

üç kat artmak: to triple

çağdaş tıp: modern medicine

görmezlikten gelmek: to ignore sağlıklı yaşama koşulları:

sanitary living
conditions

..e bağlanmak: to be attributed to özellikle uygun: uniquely favorable

Çeviri Notları:

- a) The present perfect kullanılacak tümceleri araştırınız.
- b) 2. tümceye *while* ile başlayınız.
- c) 3. tümceye *there has been* yapısıyla başlayınız.

30

Ulusçuluk

Dil elbette tek başına çağdaş ulusçuluğun doğuşunu açıklamaya yetmez. Dil, birbirine ait olma duygusunun, aynı anıları, aynı tarihsel deneyimi, aynı kültür mirasını bölüşmenin kısa bir yoludur. 18. yüzyılda ulusçuluk çağdaş bir akım olarak biçimlenmeye başladığında, Avrupanın birçok bölümünde bunun öncüleri askerler ve devlet adamları değil, eski söylence ve yarı unutulmuş halk türkülerinde ulusun '**ruhunu**' bulmaya çalışan düşünürler ve ozanlardı. Ancak anıları, ortak deneyim ve tarih kayıtlarını içinde saklayan dildir.

ulusçuluk: nationalism

birbirine ait olma duygusu: belonging together

anı: memory

kültür mirası: cultural heritage

söylence: legend

deneyim: experience

bölüşmek (paylaşmak): to share

içinde saklamak: to enshrine

Çeviri Notları:

- a) Language alone diye başlayınız.
- b) 3. tümceye *when* ile başlayınız.

31

Ölüm cezası

Ölüm cezası kötü bir şeydir. Öldürme suçu işleyen birini yakalar, yargılar ve mahkum edersek, onu cezalandırmaktan daha başka birşey de yapmak zorundayız; çünkü cezalandırılması gerekmele birlikte, ona yapılması gereken başka birçok şey var. Sanırım mahkûm olmuş bir katile yapılması gereken şeyin bütün kuramı beş eylemde özetlenebilir: önlemek, iyileştirmek, araştırmak, engellemek ve öç almak.

ceza: penalty

adani öldürmek: to commit a murder

engellemek: deter

yalın eylem: simple verb

mahkûm etmek: to convict

öç almak: avenge

32

Ödemeler dengesi

Arz ve talebin ve dolayısıyla bir ülkenin parasının bedelinin döviz piyasasına göre belirleneceğini gördük. Bir hükümet döviz kurlarındaki değişmeyi düzeltmek ya da önlemek için, parasına şu andaki arz ve talebi bilmek zorundadır. Bu bilgi döviz değerlerindeki değişim nedenlerini anlamakta yardımcı olacaktır. Bir ülkenin uluslararası para durumunu göstermenin olağan yolu ödemeler dengesini belirlemektir. Bir ülkenin uluslararası ödemeler dengesi, bu ülke ile dünyanın geri kalan ülkeleri arasında belli bir sürede, genellikle bir yılda, uluslararası parasal ve ekonomik işlemlerin tümünün bir dökümüdür. Bu ülkenin uluslararası işlemlerinin denge tablosudur. Bir yıl boyunca dünyanın öteki ülkelerinden alımları ve onlara yapılan ödemeleri gösterir. Belli bir dönemde toplam ödemeler, toplam alımlara eşit olmalıdır; açıkçası, ödemeler dengesi dengede olmalıdır.

ödemeler dengesi: balance of payments

döviz piyasası: foreign exchange market

önlemek: to forestall

denge tablosu: balance sheet

arz ve talep: supply and demand

düzeltilmek: to cure

parasal işlem: monetary transactions

toplam ödeme: total payment

Çeviri Notları:

- a) We have seen diye başlayınız.
- b) Ad tamlamalarını tartışınız.
- c) İkinci paragraftaki tümceler şöyle başlayabilir: The international balance of payments...
This is the balance sheet...
It shows...
For any given period of time...

33

Vergi bir kamu yetkilisi tarafından konulan zorunlu ücrettir. Hemen bütün çağdaş toplumlarda büyük miktarda vergilendirme gereklidir. Zorunluluk vergilerin genel özelliğidir. Vergi kişiden hükümete zorunlu bir katkıdır.

Vergilendirmenin amacı gelirleri arttırmaktır. Yeni vergi önlemleri getirilmesi hükümet çalışmalarının olağan genişlemesine parasal kaynak sağlamak için, hükümet gelirlerinde bir artış demektir.

Vergilendirmenin ikinci bir amacı düzenleme ya da denetim olabilir. Sözgelimi, koruyucu gümrük vergileri dış rekabeti ortadan kaldırır. Hükümetin alkollü içki ve tütüne yüksek tüketim vergisi koyma uygulaması kullanımı caydırma isteğiyle açıklanabilir.

Vergiler genel olarak yönetsel ve ekonomik ayrımlar bakımında dolaylı ve dolaysız vergiler olarak sınıflandırılır. Dolaylı ve dolaysız vergiler arasındaki birinci ayrım vergi mükellefi ile gelir vergisi yetkilileri arasındaki ilişkidir. Dolaylı vergilendirmede gelir vergisi yetkilileri ile vergi mükellefi arasında doğrudan ilişki yoktur. Öte yandan, doğrudan vergilendirmede vergi mükellefinin yükümlülüğü ayrı ve bireysel olarak değerlendirilir ve hesaplanır. İkinci ayrım temelde ekonomiktir. Gelir vergileri dolaysız vergi olarak kabul edilir. Öte yandan tüketim ve üretim vergileri dolaylı vergi olarak kabul edilir.

vergi: tax
konulmak: to be imposed
zorunlu: compulsory
katkı: contribution
gelir: revenue
caydırma: discourage
dolaysız vergi: indirect tax

kamu yetkilisi: public authority
büyük miktarda: a large amount
zorunluluk: compulsion
amaç: objective
koruyucu gümrük vergisi: tariff
dolaylı vergi: direct tax
vergi mükellefi: taxpayer değerlendirmek: to assess

Çeviri Notları:

Paragraf başlarındaki tümcelere şöyle başlayabilirsiniz:

1. A tax is...
2. The objective of taxation
3. A second objective...
4. Generally, the taxes are...

34

Bütçe

Bütçe işlemi kimi zaman kamu harcamalarının bir yanı olarak düşünülür. Ve ele alınır ancak her mali planlama sistemi harcama kadar gelirle ilgili düşünceyi de içermelidir. Bütçe işlemi çoğu zaman dengesiz bütçenin sonucu olarak kamu borçlanmasını da içerebilir. Topluma yeni ve genişlemiş hizmet sunan harcama kalemlerinin çoğu istenen şeylerdir ancak bunların bedeli kamu gelirlerindeki öteki belirlenmelerle ve hükümet kaynaklarıyla dengelenmelidir. Harcama ve gelirler epeyce önceden planlanabilirse denge kurmak daha da kolaydır.

Planlama bir ölçüde sorumluluk ve liderlik gerektirir. Bütçe yapımı, vergi, harcamalar ve borcun, ekonominin bütünü (sözgelimi, mali politika) üzerindeki etkilerinin dikkatle düşünülmesini gerektirir. Plan üzerinde anlaşma olduktan sonra, yü-rütühnesi için disiplin ve teknik gerekir.

Bütçe işlemlerinde iyi bilinen üç basamak vardır: 1) geçici bütçenin hazırlanması, 2) kabul edilen bütçenin belirlenmesi ve 3) kabul edilen bütçenin uygulanması.

bütçe işlemi: budgetary procedure
gelir: revenue
mali politika: fiscal policy
Bakanlar kurulu üyeleri: Ministers of the cabinet

kamu harcaması: public expenditure
kamu borçlanması: public borrowing
geçici bütçe: tentative budget
daire başkanı: department head

Maliye Bakanı: Minister of Finance
uygulama: enforcement

havale etmek: to refer
yasama meclisi: the legislature

35

Ekonomik büyüme terimi, milli hasılanın arttığı herhangi bir durumu anlatır. Sokaktaki adam, kişi başına hasıla artışını anlattığında, bu terimi daha dar bir anlamda kullanır.

Büyümenin birinci koşulu ekonominin üretici yeteneğinin artmasıdır. Ekonominin üretici kaynaklarının artmasının bir yolu doğal kaynak arzındaki yükselmedir. Ancak günümüzde doğal kaynaklardaki artışlar çoğu zaman teknolojideki ilerlemey-le bağıntılıdır. Değişen teknoloji deniz altından petrol çıkarılması olanağını sağlamıştır.

Bir başka açıdan, nüfus artışının, daha çok işçi sağlama bakımından, ekonomik büyüme olasılığı yarattığı öne sürülebilir. Ayrıca bize daha çok tüketici de sağlar. Nüfus artışı ulusun sermaye birikimiyle birlikte gitmezse, işgücüne katılan her ek işçinin çalışması için daha az sayıda fabrika ve araç olacaktır.

büyüme: growth

kişi başına hasıla: per capita output

yükselme: rise

ilerleme: advance

nüfus artışı: growth of population.

birlikte gitmek, eşlik etmek: accompany

araç: equipment

milli hasıla: national output

koşul: condition

doğal kaynaklar: natural resources

petrol çıkarma: bring up oil

sağlamak: provide

iş gücü: labor force

36

Borç alma hükümet finansmanında ek bir yöntemdir. Hükümetler genellikle olağan işletme masraflarını karşılamak için yeterince vergi koyarlar. Hazine yoluyla borç alma, mevcut gelir getirisi hazinenin nakit dengesinin sürdürmede yetersiz olduğu ve mevcut ödemeleri karşılayamayacak kadar büyük olmadığı zaman ortaya çıkar. Mevcut bütçe açığı finansmanına fon sağlamak için borç alma işlemine başvurulur.

Hükümet borçlan, hazinenin bankalardan, iş örgütlerinden ve bireylerden borç almasından ileri gelir. Borç, hazinenin taahhüt sahiplerine anapara ve anaparanın faizini ödeyeceğini belirten bir taahhüdü biçimindedir. Hazine anapara ya mevcut bütçe fazlasından ödemek ya da eski borcu ertelemek için yeni borç aramak zorundadır.

Hazinenin brüt borcu, hazinenin bütün borç yükümlülüklerinin anapara toplamını içine alır. Borç yükümlülükleri teminatlarla simgelenir. Hazine herhangi bir zamanda hükümette çalışanların biriken ama ödenmeyen maaşlarından dolayı borçlu olabilir. Böyle birikmiş mevcut harcamalar brüt borcun parçası sayılmaz. Net borç, brüt borçtan batık fonlar ve hazine dengesi toplamı çıkarılınca kalandır.

borç alma: borrowing

vergi koymak : to levy tax

hazine: treasury

gelir getirisi: revenue receipt

başvurmak: to resort

bütçe fazlası: budget surplus

brüt borç: gross debt

biriken: accrued

eksi: minus

ek yöntem : supplementary method

işletme masrafları: operating expenses

mevcut: current

nakit dengesi: cash balance

bütçe açığı: budget deficit

eski borcu ertelemek: retire old debt

teminat: security

batık fonlar: sinking funds

37

Personel yönetimi bir işyerinin işletilmesinde insan kaynağının yönetimini anlatır. Bir işverenle işçi grubu arasındaki ilişkilerle ilgili iş ilişkilerine karşıt olarak (personel yönetimi) bir işverenle tek tek işçiler arasındaki ilişkilerle ilgilidir. Personel yönetimi işçilerin işyerinin amaçları doğrultusunda bütün güçleriyle katkıda bulunmaları için özellikle işçi alma ve ilişkileri geliştirme işiyle uğraşır.

Yetenekli işçi almak personel yönetiminin önemli işlevlerinden birisidir. Bu işlevin yerine getirilebilmesi için başvuranların niteliklerini belirlemek ve nitelikleri doldurulacak işe uygun kimseleri almak zorunludur. Yeni işçilerin ve yeni bir işte görevlendirilenlerin eğitilmeleri gerekir. İş, makine, işlem ve politikadaki değişimler işçiler için ek eğitim gerektirir. İşçilerin terfiye hazırlanmak için de eğitime gereksinimleri vardır. Terfi, bir işçinin daha çok yetki ve sorumluluk sahibi olduğu bir duruma çıkarılmasıdır. Terfide genellikle bir ücret artışı da vardır ve bu daha çok saygınlık getirir.

personel yönetimi: personnel management
iş, işyeri: enterprise
işçi: employee
işçi alma: to obtain employee
kiralama: hiring
nitelik: qualification
işyerini değiştirmek: to transfer
terfi: promotion
sorumluluk: responsibility
saygınlık: prestige

işveren: employer
karşıt olarak: as contrasted to
katkıda bulunmak: to contribute
başvuran, müracaatçı: applicant
uygun olmak: to match
eğitmek: to train
yetki: authority
ücret artışı: increase in pay

38

Sayıbilim, birçok iş alanında kullanılan bir araçtır. Sözelimi bir personel müdürü fabrikadaki kimseler için ortalama ücreti bulmak isteyebilir. Bir satış müdürü, bir araştırma ile tüketicilerin yeni bir ürünü beğenip beğenmediklerini öğrenmek isteyebilir. Bir muhasebeci mevcut değerleri geçen yılınkilerle karşılaştırmak zorunda olabilir. İşin hemen her aşamasında kimi sayısal teknikler kullanılır. Bütün sayısal yöntemlerin temel görevi olguların yorumlanmasında yardımcı olmaktır,

Sayısal çözümleme verileri hem iç hem dış kaynaklardan elde edilebilir. Muhasebe kayıtları çok önemli iç kaynaklardır. Bunlar satış, maliyet ve kazançlara ilişkin bilgiler içerir. Tek iç veri kaynağı muhasebe bölümü değildir. Personel dairesindeki işçi dosyaları, satış bölümündeki pazarlama kayıtları ve fabrikadan gelen üretim bilgileri öteki iç veri kaynaklarıdır.

Birçok sorun da dış veri yoluyla çözülebilir. Genel olarak en yararlı dış veri kaynağı Devlet İstatistik Enstitüsüdür. Sayısal veri ve raporları burası yayınlar.

istatistik, sayıbilim: statistics
satış müdürü: sales manager
veriler: data
maliyet: cost
dosya: file
dış: external
Devlet İstatistik Enstitüsü: State Institute of Statistics

ortalama ücret: average wage
tüketici: consumer
muhasebe kayıtları: accounting records
kazanç: profit
iç: internal
yararlı: fruitful

39

Gelişen turizmin Türkiye'ye yararları üç yönlüdür. Birincisi döviz getirir. İkincisi iş olanakları sağlar ve böylece bir ölçüde, ciddi işsizlik sorununun çözümüne yardımcı olur. Üçüncü neden en önemlisi olabilir. Birçok Türk insanı, dış ülkelerde olumsuz propaganda nedeniyle, Türkiye'nin Batı'da yanlış bir görüntüsü olduğunu ve bu yüzden Amerika ve Avrupa'lıların ülkesi ve insanları hakkında tümüyle yanlış görüşleri olduğunu düşünür. Bunu düzeltmenin en iyi yolunun olabildiğince çok ziyaretçinin ülkeyi görmek için kendilerinin gelmelerinin özendirilmesi olduğuna inanırlar. Ancak bu zaman alabilir; insan sabırlı olmayı öğrenmelidir. Ergeç Türkiye'ye karşı olanları utandıracak gerçek ortaya çıkarılacaktır.

üç yönlü : threefold
iş olanakları: labour opportunities
görüntü: image
er-geç: sooner or later

döviz: foreign exchange
olumsuz: unfavourable
özendirmek: encourage
utandırmak: to shame

40

Günümüzde çeviride hem nicelik hem nitelik bakımından hızlı bir artış görülmektedir. 60 ülkeden elde edilen bilgilere göre yalnızca 1978 yılında 57.158 kitap çevrilmiştir. Bu olgu bireylerin ve halkların birbirlerini tanıma konusunda sürekli artan gereksinmelerini açıklar.

Çağdaş iletişim tekniklerindeki olağanüstü değişimler, insanlara kendi kültürlerinden başka kültürleri tanımada daha büyük kolaylıklar sağlar. Böylece, herbi-rimiz yeni değerleri keşfedebiliriz, daha önce bilmediğimiz davranış biçimlerinin ayırdına varırız ve insanlığı bütün çeşitliliği içinde tanımaya başlarız. Özellikle 2. Dünya savaşından bu yana gelişen bu olgu, çevirmen gereksinmesini büyük ölçüde artırmıştır.

Birçok dilin varlığı sık sık yakınma konusu olmuştur. Yüzyıllar boyunca yeni bir dilin bütün insanlığın ortak dili olacağı umut edilmiştir. Örneğin Descartes matematik gibi evrensel olacak bir dilin yaratılmasından yanaydı; ideal bir dil yaratmak ve birçok dilin neden olduğu engelleri yenmek düşüncesi

birçok felsefeci mantıkçı ve matematikçinin aklına gelmiştir.

<i>hızlı: rapid ,</i>	<i>bakımından: in respect to</i>
<i>nicelik: quantity</i>	<i>nitelik: quality</i>
<i>olgu: phenomenon</i>	<i>sürekli: constantly</i>
<i>olağanüstü: extraordinary</i>	<i>olanak, kolaylık: facility</i>
<i>değer: value</i>	<i>davranış biçimi: form of behaviour</i>
<i>bilmemek, tanımamak: to be unfamiliar</i>	<i>tanımak: get to know</i>
<i>oldukça: considerably</i>	<i>yakınma konusu: subject of complaint</i>
<i>insanlık: mankind</i>	<i>zenginleştirmek: to enrich</i>

41

DİLSEL TOPLULUK VE SİYASAL TOPLULUK

Önce, dilsel topluluk kavramına açıklık getirmek gerekir: Kuşkusuz, eğer buna olanak varsa. Günümüzde dünya, her biri kural olarak belli bir resmi dil kullanan siyasal topluluklara ayrılmıştır. Bunun sonucu olarak da, aynı topluluktan tüm bireylerin türdeş ve kapalı bir dilsel topluluk oluşturduğuna inanma eğilimi vardır insanlarda. Birçok Fransız, Amerika Birleşik Devletleri yurttaşlarının anadilinin İngilizce olduğunu kavramakta güçlük çeker; kimi Fransızlar, Fransa'nın kuzey sınırının ötesinde "Belçikaca" konuşulduğuna inanır kesinlikle. Resmi dillerin yazılı bir biçimi vardır ve bu, çoğu kez, tüm ayrıntılarıyla saptanmıştır. Yabancıların ilk elde karşılaşacağı biçim de budur. Birey, kendi ülkesi çerçevesinde, yazılı biçimin saygınlığına genellikle büyük duyarlılık gösterir. Bu biçimin değişmezliğiyle türdeşliğine bakarak dilin de böyle olduğu sonucuna varır. Dilbilimciler de uzun süre dikkatlerini, betikbilimci olarak inceledikleri büyük yazınsal dille üzerinde toplamışlar, bunlarla bir arada bulunan ağızlan incelemenin araştırmaları için ne denli önemli olduğunu oldukça geç anlamışlardır. Bu resmi ve yazınsal dillerle, genellikle davranışları en çok öykünülmeye değer görülen kişilerin bile gündelik konuşma dilleri arasındaki, çoğu kez büyük boyutlara ulaşan ayrılıkların önemi konusunda bilinçlenilmesi için aradan daha uzun bir süre geçmesi gerekmiştir.

Dil sözcüğünün genellikle kısıtlı bir anlamda kullanılması, aynı özdeşleştirmeden kaynaklanır. Bu anlam, Fransızca'da, "ikidilli" teriminin kullanılmasına da yansır. Olağan kullanımda, iki ulusal dili aynı rahatlıkla konuştuğu varsayılan kişi "ikidilli"dir; böyle bir durum yoksa, o kişi ikidilli sayılmaz.

42

ÇEVİRMEDE BULUNMASI GEREKEN TEMEL NİTELİKLER

Herhangi bir çevirmende bulunması beklenen ilk ve en açık görülür nitelik, onun kaynak dili doyurucu bir biçimde bilmesidir. Çevirmenin, "genel anlamı şöyle bir çözmesi" ya da sözlüklere başvurmada ustalık kazanmış olması (zaten her zaman yapmak zorundadır bunu) yetmez. Çevirmen, yalnızca iletinin açıkça ortada olan içeriğini anlamakla kalmamalı, ince anlam ayrımların, sözcüklerin anlamlı, coşku-sal değerlerini ve iletinin "tadını ve ruhunu" belirleyen biçimsel özellikleri de kavramalıdır. Kaynak dilin zenginliklerini bilmekten daha önemlisi, alıcı dil üzerinde tam bir denetime sahip olmaktır. Kaynak dildeki iletiyle ilgili bilgiler çoğunlukla bir ölçüde sözlüklerden, yorumlardan, teknik yazılardan çıkarılabilir ama alıcı dildeki ustalığın yerini tutabilecek hiçbir şey yoktur. Gerçekten de çevirmenlerin yaptıkları yanlışların çoğu ve en ciddileri, öncelikle alıcı dili adamakıllı bilmemekten kaynaklanır.

Bununla birlikte bir dili genel olarak bilmek başka, kendine özgü bir konuda uzmanlık bilgisine sahip olmak başka şeylerdir. Örneğin insan, dili genel olarak bilebilir ama gene de nükleer fizik ya da organik kimya konusunda hiçbir şey bilmeyebilir. Böylesi bir genel bilgi, bu gibi alanlarda çeviri yapabilmeye yetecek temel oluşturmaz. Başka deyişle, çeviri sürecinde sözkonusu olan iki ya da daha fazla dile ek olarak çevirmen, ilgili konuyla da baştan sona tanışık olmalıdır (Limaye, 1955).

Çevirmen, gerekli teknik bilgilerin hepsine sahip olsa bile gerçekten sezgin bir insan değilse, aslında yetkinliğe erişemez. Basil Anderton (1920, s. 66) çevirme nin özgün yazar karşısındaki bu sezgisini, iyi oyuncunun rolünü "hissetme"sine benzetiyor: "Kullanması gereken sözcükler önceden belirlenmiştir. O, bu sözleri hareket, ses ve yüz ifadesi diliyle yorumlamak zorundadır: kısacası onun bu sözcükleri gözle görülür, kulakla işitilir insan coşkularına çevirmesi gerekir; o, kişileri kendinde yeniden yaratmalıdır." Benzer biçimde çevirmende de, öykünme yeteneği, yazarın rolünü oynayabilme yetisi, onun davranışlarını, konuşmasını ve edasını en yakın biçimde kesinleştirebilme becerisi bulunmalıdır (Nabokov, 1941).

EDU BULGARİSTANI TÜRKİYE İLE GÖÇ ANLAŞMASI İMZALAMAYA ÇAĞIRIYOR

Avrupa Demokratik Birliği'nin Antalya'da geçen pazar yapılan toplantısı Bulgaristan'ın Türkiye ile bir göç anlaşması yapmaya çağırılması kararı ile son buldu.

Batı Avrupa ülkeleri muhafazakar milletvekillerince önerilen çözümde Bulgaristan'ın Türkiye'ye göçe zorladığı Türk soyluların zararlarını ödemesi ve Türk azınlığa yapılan baskılara son verilmesi istenmektedir.

Yunan Yeni Demokrasi Partisi (ND) milletvekilleri çözüme itiraz etmediler ancak Türk soylu azınlık deyiminin Türk soylu Türkler ve diğer müslüman azınlıklar olarak değiştirilmesini istediler. Bu istek Başbakan Turgut Özal'ın Anavatan Partisi (ANAP) milletvekillerince kabul edildi. Toplantıya katılan Dışişleri Bakanlığı yetkilileri Türkiye'nin değişikliğe İslam Konferansı dökümanlarının da benzer deyimler içermesinden dolayı karşı çıkmadıklarını söylediler.

Kararda Kıbrıs sorununa da yer verilmekte ve adadaki her iki toplum temsilcilerinin sorunu görüşmeler yoluyla çözmeleri istenmektedir.

ANAP'lı üyelerin, serbest dolaşım hakkı, mal mülk edinme ve tüm Kıbrıslıların "serbest istihdamı ile ilgili şeylerin kapsama alınmalarına itirazları üzerine bunlar karardan çıkarıldı.

Kıbrıs Rum Demokratik Birlik Partisi (DISI) başkanı Glafkos Klerides de EDU toplantısı için Antalya'daydı. Klerides geldiği gün gazetecilere Türk Dışişleri Başkanı Mesut Yılmaz ve muhtemelen Başbakan Turgut Özal ile buluşmayı umduğunu söyledi. İki gün süren toplantıda Klerides hiçbirisiyle özel olarak görüşmeyi başaramadı.

Yılmaz gazetecilere Kleridesle bir buluşmanın Kıbrıs Rumlarınca resmi bir olay olarak yorumlanacağından dolayı olmadığını söyledi.

VALİ PKK'DA YABANCI UYUKLULAR VAR DİYOR

Güneydoğudaki 11 ilin güvenliğiyle sorumlu bölge valisi Hayri Kozakçıoğlu pazartesi günü Diyarbakır'da yaptığı bir basın toplantısında ayrılıkçı Kürdistan İşçi Partisi (PKK) içinde Türk emniyet güçlerine karşı savaşan yabancı uyrukluların bulunduğunu iddia etti.

Kozakçıoğlu "Bölgedeki terör yıllardır dışardan planlanıp yönlendirilmektedir. İstihbarat raporları terörist gruplar tarafından kullanılan lojistik, propoganda ve silahların bu kanallardan geldiğini açıkça göstermektedir. Dağlarda teröristler arasında yabancı uyruklular ve tek kelime Kürtçe bilmeyen insanlar vardır." dedi.

Vali, yabancı güçlerin teröristleri kullanarak Türkiye'yi bölmek ve ayırmak istediklerini söyledi. İlgili ülkelerin adını vermedi.

Kozakçıoğlu, "Teröristler belli bir oranda yerli halktan destek almaktadır. Halkın teröristlere korktukları için yardım etmektedirler" dedi. Vali bölgedeki halk çoğunluğunun devletin yanında olduğunu da sözlerine ekledi.

Kozakçıoğlu, biz onlarla (PKK) kimin işbirliği yaptığını biliyoruz. Sorgulama yöntemleri her olaydan sonra çok sayıda insan gözaltına almamızı gerektirmektedir. Bunun bölge halkına karşı yapılmış bir şey olarak görülmemesi gerekir." dedi.

Vali, bölge halkından yardım istedi. Halkın yardımı olmadan devlet güçlerinin teröristleri ele geçirmesinin güç olduğunu söyledi.

Vali, olayları sona erdirmeye ve vatandaşların haklarını korumak için tek yol halkın güvenlik güçlerine yardım etmesidir dedi.

Kozakçıoğlu PKK'nın propagandalarını yaymak için her türlü vasıtaya başvurduğunu söyledi. Teröristler halkı sindirmek için silah bile kullanıyorlar dedi. Vali, basın özgürlüğüne kesinlikle müdahale etmek istemediğini ancak basını haberleri verirken dikkatli olması konusunda uyardığına işaret etti. Bölge valisinin bazı haber yayınlarını güvenlik operasyonları için zararlı görmesi halinde yayın yasağı koyma yetkisi vardır.

4. BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMALI ÇEVİRİ ÖRNEKLERİ ÇEVİRİ ELEŞTİRİSİ ÜZERİNE NOTLAR

Çeviri eleştirisi yalnız ülkemizde değil birçok Batı ülkesinde de yeni bir etkinliktir. Çeviri eleştirisindeki güçlüklerin kaynağında çevirinin niteliğinin anlaşılmasındaki güçlükler bulunmaktadır. Çeviri nedir? Çeviri genellikle iki dil birimi arasında bir eşdeğerlik kurulması' biçiminde tanımlanmaktadır. Bu eşdeğerliğin niteliği anlaşılabilirce çeviri ve çeviri eleştirisi kavramlarına açıklık getirilebilecektir. Günümüzde eşdeğerliğin üç temel boyutu olduğu genellikle kabul edilmektedir:

1. Anlam 2. Yapı 3. İşlev (kullanım)

Kısaca değinmek gerekirse anlam boyutunda kaynak ile erek metin arasında dü-zanlam (denotation) ve yananlam (connotation) düzleminde bir aktarım amaçlanmaktadır. Eşanlamlılık, çokanlamlılık, anlam bulanıklığı (ambiguity) gibi kimi öteki anlam kavramları da çevirmenin gözönünde bulundurması gereken konulardır.

Yapı boyutu dillerarasındaki yapısal ayırım ve benzerliklere dikkat edilmesini, çeviri metinlerinde tümce türleri, niteleme türleri (premodification vs posmodification) varsa devrik yapılar, vurgulama türleri gibi konuların gözönüne alınmasını gerekir. İşlev ya da kullanım boyutu ise metin türlerinin, metnin kültürel ve toplumsal boyutunun yansıtılmasını gerektirir. Bu çerçevede metinde kullanılan dilin biçim (style) özellikleri, metinde kullanılan ağırlıklı dil işlevinin saptanması, tümcelerin söylem değerlerinin açığa çıkarılması gibi konular önem taşır.

Çevirinin bu çok boyutlu tanımına uygun bir çeviri eleştirisi nasıl geliştirilebilir? Bu konuda çeşitli kuram ve yöntemler önerilmiştir. Örneğin Nida ve Taber (1969) çevirinin değerlendirilmesi için şu önerilerde bulunurlar:

1) Tamamlama tekniği (cloze procedure). Okura sözcelimi her beşinci sözcüğü çıkarılan bir çeviri metni verilir, bu boşlukları bağlama uygun sözcüklerle doldurması istenir. Doğru tahmin edilen sözcük ne ölçüde çoksa metnin o ölçüde anlaşılır olduğu, dolayısıyla doğru çevrildiği saptanır.

2) İkinci bir test de okurun aynı metnin birkaç değişik çevirisine tepkisini ölçmektir. Araştırmacı sorularla okurun hangi çeviriyi beğendiğini bulmaya çalışır.

3) Bir başka sınavı biçimi de bir çeviri metni yüksek sesle bir kimseye okumak ve bu kimsenin metnin içeriğini daha önce metni görmemiş kimselere anlatmasını sağlamaktır. Böylece çeviri ile anlam ya da içeriğin ne ölçüde aktarılabildiğinin anlaşılabilirliği düşünülmektedir.

4) Bir başka yöntem de çeviri metninin çeşitli bireyler tarafından dinleyiciler önünde okunmasıdır. Metinde okurların duraksadıkları yerler çeviride sorun oluşturan noktaların bir göstergesi olabilir diye düşünülmektedir. Bunun yanında metinleri bilmeyen iki ayrı kümeye kaynak metne ve erek metne ilişkin sorular sorarak bu soruların yanıtlarını karşılaştırmak ve içeriğin ne ölçüde doğru çevrildiğini araştırmak da bir değerlendirme yöntemi olarak önerilmiştir.

'Tersine çeviri' (back translation) yöntemi de çeviri değerlendirilmesinde sıkça başvurulan bir yöntemdir. Kaynak metni görmemiş çevirmenler bir çeviri metni kaynak metne dönüştürdüklerinde asıl metne ne ölçüde yaklaşırlarsa çevirinin o ölçüde başarılı olduğu varsayılmaktadır. Bu yöntemlerin her birinin kendine özgü eksikleri olduğu besbellidir. Ancak kuramcıların anlaştıkları nokta çeviri eleştirisinin bir 'yanlış avcılığı' olmadığı konusudur. Çeviri metnin yukarıda sözünü ettiğimiz düzlemlerde bir karşılaştırılması yapılmadan girişilecek değerlendirmeler nesnel olmaktan uzaktır.

Pratik bir düzleme indirgemek istersek çeviri eleştirisi içiçe girişik şu aşamalardan oluşabilir!

- 1) Kaynak ve amaç metnin yapı, anlam ve kullanım bağlamları açısından betimlenmesi:
 - a) Yapı: tümce türleri (basit, bileşik), yapı anlam etkileşimi (sık devrik yapı, ağırlıklı edilgen kullanımı vb), kullanılan niteleme türleri, yüzey ve derin yapılar vb.
 - b) Anlam: düzanlam, yananlam, mecaz kullanımı, çoğul anlam, bulanıklık vb.
 - c) Kullanım: metin türü (şiir, sone, gazel, kısa öykü, teknik metin vb) **ağırlıklı dil işlevi** (gönderimsel, yazınsal, üstdilsel vb) **biçim** (resmi, gündelik, özgün, deneysel vb)
- 2) İki metnin bu özellikler açısından karşılaştırılması
- 3) Sorun ve çözümlerin tartışılması (zorunlu ve seçmeli kaydırma vb)
- 4) Kaynak ve amaç metnin yazın gelenekleri içindeki yerinin belirlenmesi (Bu nokta en başta da yapılabilir).
- 5) Varsa aynı metnin başka çevirilerinin karşılaştırılması
- 6) Varsa ölçüt kabul edilen bir çeviri ile karşılaştırılması
- 7) Çevirinin yeterlilik ve kabul edilirlilik ekseninde değerlendirilmesi (yeterlilik çevirinin kaynak metne göre konumunu, kabul edilirlilik ise »maç metne göre konumunu belirlemek için kullanılmaktadır.)

Çeviri eleştirisinde tek tek birimlerden çok metin ve söylemin bütünlüğünün önemi açıktır. Bunun yanında eleştirinin ilk aşamasını oluşturan betimlemenin dilbilim verilerinden yararlanmadan sağlam ölçütlere bağlanamayacağı da bellidir. Bu bakımdan çeviri eleştirmenlerinin temel dilbilim kavramlarını iyi bilmeleri gerekir. Özellikle metin **dilbilimi** ve yazın/çeviri kuramı, çeviri eleştirmeninin temel dayanakları durumundadır. Ancak bu kuramların çok dinamik kavramlara dayandığı unutulmamalıdır. Bu nedenle çeviri eleştirmeni temellendirmelerini sürekli gözden geçirmek durumundadır.

Yukarıda belirtilen fikirler doğrultusunda aşağıda verilen karşılaştırmalı çeviri örneklerini inceleyiniz.

THE CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF TURKEY (1961)

PART TWO FUNDAMENTAL RIGHTS AND DUTIES

General Provisions

I. The Qualification and the Protection of the Fundamental Rights

ARTICLE 10- Every person has individual, inviolable, untransferable and unrenouncable fundamental rights and freedoms.

The state removes all political, economic and social obstacles which limit the fundamental rights and freedoms of individuals irreconcilable with the peace of persons, social justice and the principles of the state of law; it provides the conditions required for the development of the material and moral existence of individuals.

II. Substance of the Fundamental Rights

ARTICLE 11- The fundamental rights and liberties may only be limited by laws in accordance with the text and spirit of the Constitution.

A law can not violate the substance of a right or freedom even if it is for the benefit of public welfare, public morale, public order, social justice and national security.

III. Equality

ARTICLE 12- Every person is equal before the law without exception of language, race, sex, political opinions, philosophical thoughts, religion and sect.

No privilege may be granted to any person, family, group or class.

IV. The Status of Foreigners

ARTICLE 13- The rights and freedoms defined in this part, may be limited for foreigners by law in accordance with the international law.

İKİNCİ KISIM

Temel haklar ve ödevler

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

I. Temel hakların niteliği ve korunması.

MADDE 10 - Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşamayacak surette sınırlayan siyasî, iktisadî ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar.

II. Temel hakların özü.

MADDE 11- Temel hak ve hürriyetler, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak ancak kanunla sınırlanabilir.

Kanun, kamu yararı, genel ahlâk, kamu düzeni, sosyal adalet ve millî güvenlik gibi sebeplerle de olsa, bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunamaz.

III. Eşitlik.

MADDE 12- Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayrımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

IV. Yabancıların durumu

MADDE 13 - Bu kısımda gösterilen hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak, kanunla sınırlanabilir.

CHAPTER III THE JUDICIAL FUNCTION

A) General Provisions I. independence of The Courts

ARTICLE 132- The judges of courts are independent in the trial of all cases and in the rendering of their verdict. They are subject only to the provisions of the law and the belief of their conscience,

No organ, authority or person may intervene in the application of the judicial power by courts and judges by order, regulation or recommendation.

No question may be asked in the legislative Assemblies about a case which is actually before the court, as well as no debate or declaration may be allowed. The Legislative and Executive organs and the administration must obey the sentences, pronounced by the courts. These organs may not modify and adjourn by any means the execution of these sentences.

II. The Guarantee for the Judges

ARTICLE 133 - Judges of courts may not be dismissed or superannuated before the age determined by the Constitution; they cannot be deprived of their salary due to the abolition of their court or cadre. Legal exceptions are reserved about those whose convictions necessitate being discharged, become final and unappealable, those who have not the physical capacity to fulfill their duties and those who are not considered suitable for this duty.

III. The Profession of The Judges

ARTICLE 134- The qualifications of judges, their rights, duties, compensations, and the manner of their appointment, promotion, transfer (temporary or definite), prosecution about the offences concerning their profession and taking decisions in order to hear the case and other personal affairs are determined by law according to the independence of the courts.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yargı

A) Genel hükümler

I. Mahkemelerin bağımsızlığı,

MADDE 132- Hâkimler, görevlerinde" bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlarına göre hüküm verirler. .

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında, mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dâvâ hakkında Yasama Meclislerinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

II. Hâkimlik teminatı.

MADDE 133- Hâkimler azlolunamaz. Kendileri istemedikçe, Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylıklarından yoksun kılınamaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlarla görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar ve meslekte kalmalarının câiz olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

III. Hâkimlik mesleği.

Madde 134- Hâkimlerin nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin veya görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi haklarında disiplin kovuşturulması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili suçlarından dolayı soruşturma yapılmasına ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarılmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve diğer özlük işleri, mahkemelerin bağımsızlığı esasına göre, kanunla düzenlenir.

THE CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF TURKEY (1982)

CHAPTER TWO

EXECUTIVE

I. President of the Republic

A. Qualifications and Impartiality

ARTICLE 101- The President of the Republic shall be elected for a term of office of seven years by the Grand National Assembly of Turkey from among its own members who are over forty years of age and who have completed their higher education or from among Turkish citizens who fulfill these requirements and are eligible to be deputies.

The nomination of a candidate for the Presidency of the Republic from outside the Grand National Assembly of Turkey shall require a written proposal by at least one-fifth of the total number of members of the Assembly,

The President of the Republic cannot be elected for a second time.

The President-elect, if a member of a party, shall sever his relations with his party and his status as a member of the Grand National Assembly of Turkey shall cease.

B. Election

ARTICLE 102- The President of the Republic shall be elected by a two-thirds majority of the total number of members of the Grand National Assembly of Turkey and by secret ballot. If the Grand National Assembly of Turkey is not in session, it shall be summoned immediately to meet.

The election of the President of the Republic shall begin thirty days before the term of office of the incumbent President of the Republic expires or ten days after the Presidency falls vacant, and shall be completed within thirty days of the beginning of the election. Candidates shall be declared to the Bureau of the Assembly within the first ten days of this period, and elections shall be completed within the remaining twenty days.

If a two-thirds majority of the total number of members cannot be obtained in the first two ballots, between which there shall be at least a three-day interval a third ballot shall be held and the candidate who receives the absolute majority of votes of the total number of members shall be elected President of the Republic if an absolute majority of votes of the total number of members is not obtained in the third ballot, a fourth ballot will be held between the two candidates who receive the greatest number of votes in the third ballot; if the President of the Republic cannot be elected by an absolute majority of the total number of members in this ballot, new general elections for the Grand National Assembly of Turkey shall be held immediately.

The term of office of the incumbent President of the Republic shall continue until the President-elect takes office.

İKİNCİ BÖLÜM YÜRÜTME

I. Cumhurbaşkanı

A. Nitelikleri ve tarafsızlığı

MADDE 101- Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kırk yaşını doldurmuş ve yükseköğrenim yapmış kendi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından yedi yıllık bir süre için seçilir.

Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri dışından aday gösterilebilmesi, Meclis üye tamsayısının en az beşte birinin yazılı önerisiyle mümkündür.

Bir kimse, iki defa Cumhurbaşkanı seçilemez.

Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği sona erer.

B. Seçimi

MADDE 102- Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse hemen toplantıya çağırılır. Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından otuz gün önce veya Cumhurbaşkanlığı makamının boşalmasından on gün sonra Cumhurbaşkanlığı seçimine başlanır ve seçime başlama tarihinden itibaren otuz gün içinde sonuçlandırılır. Bu sürenin ilk on günü içinde adayların Meclis Başkanlık Divanına bildirilmesi ve kalan yirmi gün içinde de seçimin tamamlanması gerekir.

En az üçer gün ara ile yapılacak oylamaların ilk ikisinde üye tamsayısının üçte iki çoğunluk oyu

sağlanamazsa üçüncü oylamaya geçilir, üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğunu sağlayan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. Bu oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde üçüncü oylamada en çok oy almış bulunan iki aday arasında dördüncü oylama yapılır, bu oylamada da üye tamsayısının salt çoğunluğu ile Cumhurbaşkanı seçilemediği takdirde derhal Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimleri yenilenir.

Seçilen yeni Cumhurbaşkanı göreve başlayınca kadar görev süresi dolan Cumhurbaşkanı'nın görevi devam eder.

E. Institutions of Higher Education and Their Higher Bodies

I. Institutions of Higher Education

ARTICLE 130- For the purpose of training manpower under a system of contemporary education and training principles and meeting the needs of the nation and the country, universities comprising several units will be established by the State and by law as public corporations having autonomy in teaching, assigned to educate, train at different levels after secondary education, and conduct research, to act as consultants, to issue publications and to serve the country and humanity.

Institutions, of higher education under the supervision and control of the State, can be established by foundations in accordance with the procedures and principles set forth in the law provided that they do not pursue lucrative aims.

The law shall provide for a balanced geographical distribution of universities throughout the country. Universities, members of the teaching staff and their assistants may freely engage in all kinds of scientific research and publication. However, this shall not include the liberty to engage in activities directed against the existence and independence of the State, and against the integrity and indivisibility of the nation and the country.

Universities and units attached to them are under the control and supervision of the State and their security is ensured by the State.

University rectors shall be appointed by the President of the Republic, and faculty deans by the Higher Education Council, in accordance with the procedures and provisions of the law.

The administrative and supervisory organs of the universities and the teaching staff may not for any reason whatsoever be removed from their office by authorities other than those of the competent organs of the university or by the Higher Education Council.

The budgets drawn up by universities, after being examined and approved by the Higher Education Council shall be presented to the Ministry of National Education, and shall be put into effect and supervised in conformity with the principles applied to general and subsidiary budgets.

The establishment of institutions of higher education and their organs, their functioning and elections, their duties, authorities and responsibilities, the procedures to be followed by the State in the exercise of the right to supervise and inspect the universities, the duties of the teaching staff, their titles, appointments, promotions and retirement, the training of the teaching staff, the relations of the universities and the teaching staff with public institutions and other organisations, the level and duration of education, admission of students into institutions of higher education, attendance requirements and fees, principles relating to assistance to be provided by the State, disciplinary and penalty matters, financial affairs, personnel rights, conditions to be conformed with by the teaching staff, the assignment of the teaching staff in accordance with inter-university requirements, the pursuance of training and education in freedom and under guarantee and in accordance with the requirements of contemporary science and technology, and the use of financial resources provided by the State to the Higher Education Council and Universities, shall be regulated by law.

E. Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları 1. Yükseköğretim kurumları

MADDE-130- Çağdaş eğitim - öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tâbi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

Kanun, üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılmasını gözetir.

Üniversiteler ile öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler. Ancak, bu yetki, Devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestliği vermez.

Üniversiteler ve bunlara bağlı birimler, Devletin gözetimi ve denetimi altında olup. güvenlik hizmetleri Devletçe sağlanır.

Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; rektörler Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilir ve atanır.

Üniversite yönetim ve denetim organları ile öğretim elemanları; Yükseköğretim Kurulunun veya üniversitelerin yetkili organlarının dışında kalan makamlarca her ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılamazlar.

Üniversitelerin hazırladığı bütçeler; Yükseköğretim Kurulunca tetkik ve onaylandıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığına sunulur ve genel ve katma bütçelerin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tâbi tutularak yürürlüğe konulur ve denetlenir.

Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, ünvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, malî işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim Kurulunca ve üniversitelere Devletin sağladığı malî kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.

B. The High Court of Appeals

ARTICLE 154- The High Court of Appeals is the last instance for reviewing decisions and judgement given by courts of justice and which are not referred by law to other judicial authority. It shall also be the first and last instance for dealing with specific cases prescribed by law.

Members of the High Court of Appeals shall be appointed by the Supreme council of Judges and Public Prosecutors from among the first category judges and public prosecutors of the Republic of the courts of justice, or those considered to be members of this profession, by secret ballot and by an absolute majority of the total number of members.

The First President, first deputy president and heads of division shall be elected by the Plenary Assembly of the High Court of Appeals from among its own members, for a term of four years, by secret ballot and by an absolute majority of the total number of members; they may be re-elected at the end of their term of office.

The Chief Public Prosecutor of the Republic and the Deputy Chief Public Prosecutor of the Republic of the High Court of Appeals shall be appointed by the President of the Republic for a term of four years from among five candidates nominated for each office by the Plenary Assembly of the High Court of Appeals from among its own members by secret ballot. They may be re - elected at the end of their term of office.

The organisation, the functioning, the qualifications and procedures of election of the President, deputy presidents, the heads of division and members and the Chief Public prosecutor of the Republic and the deputy chief public prosecutor of the Republic of the High Court of Appeals shall be regulated by law in accordance with the principles of the independence of courts and the security of tenure of judges.

C. Council of State

ARTICLE 155 - The Council of State is the last instance for reviewing decisions and judgements given by administrative courts and which are not referred by law to other administrative courts. It shall also be the first and last instance for dealing with specific cases prescribed by law.

The Council of State shall try administrative cases, give its opinions on draft legislation submitted by the Prime Minister and the Council of Ministers, examine draft regulations and the conditions and contracts under which concessions are granted, settle administrative disputes and discharge other duties as prescribed by law.

Three - fourths of the members of the Council of State shall be appointed by the Supreme Council of Judges and Public Prosecutors from among the first category administrative judges and public prosecutors, or those considered to be of this profession; and the remaining one - fourth of the members by the President of the Republic from among officials meeting the requirements designated by law.

The President, Chief Public Prosecutor, deputy presidents, and heads of division of the Council of State shall be elected by the Plenary Assembly of the Council of State from among its own members for a term of four years by secret ballot and by an absolute majority of the total number of members. They may be re-elected at the end of their term of office.

The organisation, the functioning, the qualifications and procedures of election of the President, the Chief Public Prosecutor, the deputy presidents and the heads of division and the members of the Council of State, shall be regulated by law in accordance with the principles of specific nature of the administrative jurisdiction, and of the independence of the courts and the security of tenure of judges.

B. Yargıtay

MADDE 154- Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.

Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkan vekilleri ve daire başkanları kendi üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler; süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcı vekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkan vekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcı vekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

C. Danıştay

MADDE 155 - Danıştay, idarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Danıştay, davaları görmek, Başkan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları hakkında düşüncesini bildirmek, tüzük tasarılarını ve imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerini incelemek, idarî uyuşmazlıkları çözümlmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

Danıştay üyelerinin dörtte üçü, birinci sınıf idarî yargı hâkim ve savcılar ile bu meslekten sayılanlar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu; dörtte biri, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.

Danıştay Başkanı, Başsavcı, Başkan vekilleri ve daire başkanları, kendi üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Danıştayın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkan vekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, idarî yargının özelliği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

D. Provisions Relating to Public Servants

I. General Principles

ARTICLE 128 - The fundamental and permanent functions required by the public services that the State, state economic enterprises and other public corporate bodies are assigned to perform, in accordance with principles of general administration, shall be carried out by public servants and other public employees.

The qualifications of public servants and other public employees, procedures governing their appointments, duties and powers, their rights and responsibilities salaries and allowances, and other matters relate to their status shall be regulated by law.

The procedure and principles governing the training of senior administrators shall be specially regulated by law.

2. Duties and Responsibilities, and Guarantees During

Disciplinary Proceedings

ARTICLE 129 - Public servants and other public employees are obliged to carry out their duties within loyalty to the Constitution and the laws.

Public servants, other public employees and members of public professional organisations or their higher bodies shall not be subjected to disciplinary penalty without their being granted the right of defence.

Disciplinary decisions shall be subject to judicial review, with the exception of warnings and reprimands.

Provisions concerning the members of the Armed Forces, judges and prosecutors are reserved.

D. Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler

1. Genel ilkeler

MADDE 128 - Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. .

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.

2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence

MADDE 129 - Memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez.

Uyarma ve kınama cezalarıyla ilgili olanlar hariç, disiplin kararları yargı denetimi dışına bırakılamaz. Silâhlı Kuvvetler mensupları ile hâkimler ve savcılar hakkındaki hükümler saklıdır.

EDEBİYAT METİNLERİ

OTUZ BEŞ YAŞ

Cahit Sıtkı Tarancı

Yaş otuz beş ! yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün.
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak yakarmak nafîle bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider.

Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allahım bu çizgili yüz?
Ya gözler altındaki mor halkalar?
Neden böyle düşman görünürsünüz,
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

Zamanla nasıl değişiyor insan?
Hangi resmime baksam ben değilim,
Nerde o günler, o şevk, o heyecan?
Bu güler yüzlü adam ben değilim;
Yalandır kaygısız olduğum yalan.

Hayal meyal şeylerden ilk aşkımız;
Hatırası bile yabancı gelir.
Hayata beraber başladığımız
Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir;
Gittikçe artıyor yalnızlığımız.

Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç farkettim taşın sert olduğunu.
Su insanı boğar, ateş yakarmış!
Her doğan günün bir dert olduğunu,
İnsan bu yaşa gelince anlarmış.

Ayva san nar kırmızı sonbahar!
Her yıl biraz daha benimsediğim.
Ne dönüp duruyor havada kuşlar?
Nerden çıktı bu cenaze? ölen kim?
Bu kaçınıcı bahçe gördüm tarumar?

Neylersin ölüm herkesin başında.
Uyudun uyanamadın olacak,
Kim bilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misâli o musalla taşında.

POEM AT THIRTY - FIVE

Age thirty-five: that means half the course,
Like Dante, we stand midway in life;
Our youthful verve, vigor and resource
- Wanton is our plea, in vain our strife -
Drift away blind to tears of remorse.

Look at my temples, are they snow-clad?
O my God, is this wrinkled face me?
These eyes rimmed with rings purple and sad?
Why are you now my arch enemy,
Mirrors, the best friends I ever had?

All this change is more than I can bear:
None of my pictures here could be mine.
Where did all those days of joy go, where?
Can't be me, this man smiling benign.
It's a lie that I am free of care.

Our first love looks hazy, far away,
A memory driven from our heart.
Friends who set out with us on life's way
Took separate paths and strayed apart.
Now our loneliness grows day by day.

Odd, I find out that the sky can turn
Into other hues, that stone is hard,
That the waters drown and the flames burn,
And each new day brings a painful load-
All these at thirty-five I could learn.

Autumn, quince yellow pomegranate red;
Each year I felt it's closer to me.
Why do these birds circle overhead?
And these ravaged gardens that I see?
What funeral is this? Who is dead?

Immutably death is all men's fate.
"Slept, never woke," will be the story,
And who knows where or why or how late?
You shall have but one prayer's glory
On the throne-like stone-bier while in state.

Translated by:
Talât Sait HALMAN

ATATÜRK KURTULUŞ SAVAŞIN'dan **XII**

Sana borçluyuz ta derinden!
Çünkü yurdumuzu sen kurtardın
Hasta, yorgun düşmüştük,
Yaralarımızı iyice sardın.

Cahit Külebi

Yiğittin, inanç sahibiydin, yapıcıydın,
Sanatkârdın, denizler kadar engin
Kimsenin görmediğini görürdü
Sevgiyle bakan gözlerin.

Dedin ki! Bu millet, bu büyük millet
Yüzyıllar boyunca geri kalmış;
Bu yurt, bu güzel yurt, bizim yurdumuz
Her yanından yaralar almış.

Dedin ki! Bir güzel savaşmalı
Kurmak için yeniden;
Bilgiyle, inançla, coşkunlukla
"Öğün, çalış, güven!"

Sana borçluyuz ta derinden
Işığsın bu yurdun.
Dilimizi, ulusallığımızı öğrettin bize,
Çünkü Cumhuriyetimizi sen kurdun.

Hürriyeti sen yaydın içimize,
Halkçıyız dedin halk içinden,
İnançta hür yetiştirdin bizi,
Sana borçluyuz ta derinden!

Devrimler yüceltti, çok yüceltti
Bu milleti temiz ellerin.
Sana borçluyuz ta derinden
En büyüğü Mustafa Kemallerin!

XIII

Davullar zurnalar döğende
Biz seni hatırlarız!

Binip trene gezende
Biz seni hatırlarız!

Önce adını öğrenir çocuklarımız!
Eli kalem tutup yazanda.

Binler yaşa. yurdumuza hizmeti büyük
Kemal Paşa ! Ölümsüz insan! Şanlı Atatürk!

ATATÜRK'S STRUGGLE FOR FREEDOM

XII

Our indebtedness to you goes deep.
It was you who bound up each wound;
When we fell sick and worn out
It was you who saved us our homeland.

You were a hero, believer and builder,
Will artist's gifts as vast as the sea;
Your eyes, with compassion, envisioned
What others' eyes could not see.

This nation, you said, this great nation
For centuries has lapsed far behind;
This land, our beautiful homeland,

Is sorely wounded on every side.

We must struggle, you said, we must labor
In order to build, fresh and new
With knowledge, with faith, and with vigor.
You said **"Be proud, persevere, and believe!"**

Our indebtedness to you goes deep.
You, truly the light of our homeland,
Gave us a tongue and a nation,
You formed a republic for us in this land.

Within us, you spread freedom;
Born of the people, you called us democrats.
In faith, you raised us free.
Our indebtedness to you goes deep.

In your honorable hands, we were uplifted;
Your reforms exalted us all.
Our indebtedness to you goes deep,
Greater than you namesakes, greatest Kemal!

XII

When the drum beats and the flute plays
We think of you

When our children first learn to hand write
They write your name.

For our country, you served long years in great work
General Kemal-Immortal, Illustrious Atatürk!

Translated by:
Anna Maria Malkoç

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM

Veysel

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gidiyorum gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece

Uykuda dahi yürüyorum
Kalmaya sebep arıyorum
Gidenleri ben görüyorum
Gidiyorum gündüz gece

Kırk dokuz yıl bu yollarda
Ovada dağda çöllerde
Düşmüşüm gurbet ellerde
Gidiyorum gündüz gece

Düşünülürse derince
Irak görünür görünce
Yol bir dakika miktarınca
Gidiyorum gündüz gece

Şaşar Veysel işbu hale
Gâh ağlaya gâhi güle
Yetişmek için menzile
Gidiyorum gündüz gece

THE ROAD

I'm on a long and narrow road,
I walk all day, I walk all night,
I cannot tell what is my plight,
I walk all day, I walk all night.

Soon as I came into the world,
That moment I began my flight,
I'm in an inn with double gates,
I walk all day, I walk all night.

I walk in sleep -I find no cause
To linger, whether dark or light,
I see the travellers on the road,
I walk all day, I walk all night.

Forty-nine years upon these roads,
On desert plain, on mountain height,
In foreign lands I make my way,
I walk all day, I walk all night.

Sometimes it seems an endless road,
The goal is very far from sight,
One minute, and the journey's over-
I walk all day, I walk all night.

Veysel does wonder at this state,
Lament or laughter, which is right?
Still to attain that distant goal,
I walk all day, I walk all night.

Translated by;
Nermin Menemencioğlu

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,

Sucuların hiç durmayan çingirakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken;
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.

Orhan Veli Kanık

Ağlar çekiliyor dalyanlarda;
Bir kadının suya değiyor ayaklan;
istanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

istanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Serin serin Kapalı Çarşı;
Cıvıl Cıvıl Mahmutpaşa;
Güvercin dolu avlular.
Çekiç sesleri geliyor doklardan,
Güzelim bahar rüzgârında, ter kokulan;
istanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Başında eski âlemlerin sarhoşluğu,
Loş kayıkhaneleriyle bir yalı;
Dinmiş lodoların uğultusu içinde
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir yosma geçiyor kaldırımdan;
Küfürler, şarkılar, türküler, lâf atmalar.
Bir şey düşünüyor elinden yere; Bir gül olmalı;
istanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde;
Alın sıcak mı, değil mi, bilmiyorum;
Dudakların ıslak mı, değil mi, bilmiyorum,
Beyaz bir ay doğuyor, fıstıkların arkasından
Kalbinin vuruşundan anlıyorum;
İstanbul'u dinliyorum.

I AM LISTENING TO ISTANBUL

I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed:
At first there is a gentle breeze
And the leaves on the trees
Softly sway;
Out there, far away,
The bells of the water-carriers, unceasingly ring;
I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed.

I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed:
Then suddenly birds fly,
Flocks of birds, high up, with a hue and cry,
While the nets are drawn in the fishing grounds
And a woman's feet begin to dabble in the water.
I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed.

I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed:
Still giddy from the revelries of the past,
A seaside mansion with dingy boathouses is fast asleep.
Amid the din and drone of southern winds, reposed,
I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed.

I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed:
A pretty girl walks by on the pavement;
Four-letter words, whistles and songs, rude remarks;
Something falls out of her hands -
It is a rose, I think.

I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed.

I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed:
A bird flutters around your skirt;
On your brow, is there sweat? Or not? I know.
Are your lips wet? Or not? I know.
A silver moon rises beyond the pine trees;
I can sense it all in your heart's throbbing.
I am listening to Istanbul, intent, my eyes closed

Translated by;
Talât S. Halman

BİRDENBİRE

Her şey birdenbire oldu.
Birdenbire vurdu gün ışığı yere;
Gökyüzü birdenbire oldu;
Mavi birdenbire.
Her şey birdenbire oldu;
Birdenbire tütmeye başladı duman topraktan;
Filiz birdenbire oldu, tomurcuk birdenbire.
Yemiş birdenbire oldu.

Birdenbire,
Birdenbire,
Her şey birdenbire oldu.
Kız birdenbire, oğlan birdenbire;
Yollar, kırlar, kediler, insanlar....
Aşk birdenbire oldu.
Sevinç birdenbire.

(Yaprak, 1.4.1950)

ALL OF A SUDDEN

Everything happened all at once:
Daylight poured down on the earth,
Suddenly there was the sky,
Suddenly blue.

Everything happened all at once;
Smoke began to rise out of the soil,
Tendrils and buds
And fruits.
Everything happened
All of a sudden:
Girls and boys,
Roads and meadows, cats and people....
Love came up all of a sudden
And joy.

Translated by;
Talât S. Halman

ZİLLİ ŞİİR

Biz memurlar,
Saat dokuzda, saat on ikide, saat beşte,
Biz bizyizdir caddelerde.
Böyle yazmış yazımızı Ulu Tanrı;
Ya paydos zilini bekleriz,
Ya aybaşını.

POEM WITH BELLS

We white-collar workers
At nine, at twelve, at five
Rub shoulders on the Avenue;
God Almighty so ordained our fate:
We either await the five o'clock bell
Or the first of the month.

Translated by;
Talât S. Halman

MERDİVEN,

Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semâya ağlıyarak...

Ahmet Haşim

Sular sarardı... yüzün perde perde solmakta.
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller,
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mermer?

Bu bir lisan-ı hafidir ki ruha dolmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

EVENING

In the woods full of evening the nightingales are silent
The rivers absorb the sky and its fountains
Birds return to the indigo shores from the shadows
A scarlet pearl of sunshine in their beaks

Translated by;
Nermin Menemencioğlu

THE FOUNTAIN

Day ends, delight is fading from the tree.
The bird to ruby turns, the leaf to fire.
My fountain turns to flaming crimson, now,
Echoing bird and leaf in brilliancy.

Translated by;
Nermin Menemencioğlu

THE STEPS

You will climb these steps slowly, one by one,
Through swirling leaves, the colour of the sun,
And look a moment, weeping, at the sky.
Your face grows faint, even as the fountain pales...

In the cirrosn heavens evening has begun.
Leaning to earth the roses bleed to death,
On flaming branches bleed the nightingales.
Are the waters burning? Why is the marble like bronze?

A secret language spreads into the soul,
In the crimson heavens, evening has begun.

Translated by;
Nermin Menemencioğlu

ANNABEL LEE

It was many and many a year ago,
In a kingdom by the sea,
That a maiden there lived whom you may know,
By the name of Annabel Lee;
And this maiden she lived with no other thought
Than to love and be loved by me.

I was a child and she was a child,
In this kingdom by the sea:
But we loved with a love that was more than love,
I and my Annabel Lee;
With a love that the winged seraphs of heaven
Coveted her and me.

And this was the reason that, long ago,
In this kingdom by the sea,
A wind blew out of a cloud, chilling
My beautiful Annabel Lee;
So that her highborn kinsman came
And bore her away from me,
To shut her up in a sepulcher
In this kingdom by the sea.
The angels, not half so happy in heaven,
Went envying her and me, -
Yes! - that was the reason (as all men know,
In this kingdom by the sea)
That the wind came out of the cloud by night,
Chilling and killing my Annabel Lee.

But our love was stronger by far than the love
Of those who were older than we,
Of many far wiser than we;
And neither the angels in heaven above,
Nor the demons under the sea,
Can ever dissever my soul from the soul
Of the beautiful Annabel Lee:

For the moon never beams, without bringing me dreams
Of the beautiful Annabel Lee;
And the stars never rise, but I feel the bright eyes
Of the beautiful Annabel Lee;
And so, all the night-tide, I lie down by the side
Of my darling-my darling-my life and my bride,
In the sepulchre there by the sea,
In her tomb by the sounding sea.

Edgar Allan Poe
(1809-1849)
Annabel Lee

Senelerce, senelerce evveldi;
Bir deniz ülkesinde Yaşayan bir kız vardı, bileceksiniz
İsmi Annabel Lee;
Hiçbir şey düşünmezdi sevmekten
Sevmekten başka beni.

O çocuk ben çocuk, memleketimiz
O deniz ülkesiydi,
Sevda! değil karasevda!ydık.

Ben ve Annabel Lee;
Göklerde uçan melekler bile
Kıskanırlardı bizi.

Bir gün işte bu yüzden göze geldi,
O deniz ülkesinde,
Üşüdü rüzgârından bir bulutun
Güzelim Annabel Lee;
Götürdüler ki el üstünde
Koyup gittiler beni, Mezarı ordadır şimdi,
O deniz ülkesinde.
Biz daha bahtiyardık meleklerden
Onlar kıskandı bizi, -
Evet!- bu yüzden (şahidimdir herkes
Ve o deniz ülkesi) Bir gece bulutunun rüzgârından
Üşüdü gitti Annabel Lee
Sevdadan yana, kim olursa olsun,
Yaşça başça ileri,
Geçemezlerdi bizi;
Ne yedi kat göklerdeki melekler,
Ne deniz dibi cinleri,
Hiçbiri ayıramaz
beni senden güzelim Annabel Lee.
Güzelim Annabel Lee.

Ay gelip ıştır, hayalin erişir
Güzelim Annabel Lee;
Bu yıldızlar gözlerin gibi parlar
Güzelim Annabel Lee;
Orda gecelerim, uzanır beklerim
Sevgilim, sevgilim, hayatım, gelinim
O azgın sahildeki
Yattığın yerde seni.

Çeviren:
Melih Cevdet ANDAY

THE EYES

Ezra Pound

Rest Master, for we be a - weary, weary
And would feel the fingers of the wind
Upon these lids that lie over us
Sodden and lead - heavy.

Rest brother, for lo! The dawn is without!
The yellow flame paleth
And the wax runs low

Free us, for without be goodly colorus,
Green of the woodmoss and flower colors,
And coolness beneath the trees.

Free us, for we perish
In this ever - flowing monotony
Of ugly print marks, black
Upon white parchment

Free us, for there is one
Whose smile more availeth
Than all the age-old knowledge of thy books;

And we would look thereon.

GÖZLER

Yorgunuz, yorgun; dinlen artık usta,
Duyalım rüzgârların parmaklarını
Üstümüzü örten
Yaş ve ağır kapaklarda.

Dinlen, kardeş, bak şafak sökmüş dışarda;
Soluyor san ışık,
Eridikçe eriyor mum.

Kurtar bizi, tatlı renklerle dolu dışarı
Yosunun yeşili, çiçeklerin türlü rengi,
Ağaç altlarında serinlik.

Kurtar bizi, çürüyüp gidiyoruz.
Bu durmadan akan yeknesaklığında,
Çirkin baskı işaretlerinin,
Beyaz kâğıt üzerinde kara kara.

Kurtar bizi, öyle biri var ki önümüzde
Bu durmadan akan yeknesaklığında,
Çirkin baskı işaretlerinin,
Beyaz kâğıt üzerinde kara kara.

Kurtar bizi, öyle biri var ki önümüzde
Bir tebessümü daha fazlasını verir
Asırlık bilgisinden senin kitaplarının;
Ona bakalım sade.

Çeviren :
Bülent ECEVİT

SEMAVER

Sait Faik

- Sabah ezanı okundu. Kalk yavrum, işe geç kalacaksın.

Ali, nihayet iş bulmuştu. Bir haftadır fabrikaya gidiyordu. Anası memnundu. Namazını kılmış, duasını yapmıştı. İçindeki Cenabı hakla beraber, oğlunun odasına girince, uzun boyu, geniş vücudu ve çok genç çehresi ile rüyasında makineler, elektrik pilleri, ampuller gören, makine yağlan sürünen ve bir dizel motoru homurtusu işiten oğlunu evvelâ uyandırmaya kıyamadı. Ali, işten çıkmış gibi terli ve pembeydi.

Halıcioğlu'ndaki fabrikanın bacası kafasını kaldırmış bir horoz vekarıyla sabaha, Kâğıthane sırtlarında beliren fecri kâzibe bakıyordu. Neredeyse ötecekti.

Ali nihayet uyandı. Anasını kucakladı. Her sabah yaptığı gibi, yorganı kafasına büsbütün çekti. Anası yorgandan dışarda kalan ayaklarını gıdıkladı. Yataktan bir hamlede fırlayan oğlu ile beraber tekrar yatağa düştükleri zaman, bir genç kız kah-kahasıyla gülen kadın mesut sayılabilirdi. Mesutları çok az bir mahallenin çocukları değil miydiler? Anasının çocuğundan başka gelirleri var mıydı? Yemek odasına kucak kucağa geçtiler. Odanın içini kızarmış bir ekmek kokusu doldurmuştu. Semaver ne güzel kaynardı. Ali, semaveri, içinde ne ısırap, ne grev, ne de kaza olan bir fabrikaya benzetirdi. Ondandır yalnız koku, buhar ve sabahın saadeti istihsal edilirdi.

Sabahleyin, Ali'nin bir semaver, bir de fabrikanın önünde bekleyen salep güğümü hoşuna giderdi. Sonra sesler, Halıcıoğlu'ndaki askeri mektebin borazanı, fabrikanın uzun ve bütün Haliçi çınlatan düdüğü, onda arzular uyandırır; arzular söndü-rüldü. Demek ki, Ali'miz biraz şairce idi. Büyükdeğirmen'de bir elektrik amelesi için hassasiyet, Haliç'e büyük transatlantikler sokmaya benzerse de, biz, Ali, Mehmet, Hasan biraz böyleyizdir. Hepimizin gönlünde bir aslan yatar.

Ali, annesinin elini öptü. Sonra şekerli bir şey yemiş gibi dudaklarını yaladı. Annesi gülüyordu. O, annesini her öpüşte, böyle bir defa yalanmayı âdet etmişti. Evin küçük bahçesindeki saksıların içinde fesleğenler vardı. Ali birkaç fesleğen yaprağını parmaklarıyla ezerek, avuçlarını koklaya koklaya uzaklaştı.

Sabah serin, Haliç sisli idi. Arkadaşlarını sandal iskelesinde buldu; hepsi de dinç delikanlılardı. Beş

kişi Halıcioğlu'na geçtiler.

Ali bütün gün zevkle, hırsla, iştiaikle çalışacak. Fakat arkadaşlarından üstün görünmek istemeden. Onun için dürüst, gösterişsiz işleyecek. Yoksa işinlin fiyakasını da öğrenmiştir. Onun ustası, İstanbul'da bir tek elektrikçi idi. Bir Almandı. Ali'yi çok severdi. İşinin dalaveresini, numarasını da öğretmişti. Kendi kadar usta ve becerikli olanlardan daha üstün görünmenin esrarı, çeviklikte, acelede, aşağı yukarı spor- da, yani gençlikteydi.

Akşama, arkadaşlarına yeni bir dost, yeni bir kafadar, ustalarına sağlam bir işçi kazandırdığına emin ve memnun evine döndü.

Anasını kucakladıktan sonra, karşı kahveye, arkadaşlarının yanına koştu. Bir pastra oynadılar. Bir heyecanlı tavra partisi seyretti. Sonra evinin yolunu tuttu. Anası yatsı namazını kılıyordu. Her zaman yaptığı gibi, anacığının önüne çömeldi. Seccadenin üzerinde taklalar attı. Dilini çıkardı, Nihayet kadını güldürmeğe muvaffak olduğu zaman kadıncağız selâm vermek üzereydi.

Anası,

- Ali be, günah be yavrum - dedi-. Günah yavrucuğum, yapma! Ali,

- Allah affeder ana- dedi. Sonra saf, masum sordu:

- Allah hiç gülmez mi?

Yemekten sonra Ali, bir Natpinkerton romanı okumaya daldı. Anası ona bir kazak örüyordu. Sonra, yükün içinden lavanta çiçeği kokan şilteler serip yattılar...

Anası sabah namazı okunurken Ali'yi uyandırdı.

Kızarmış ekmek kokan odada semaver ne güzel kaynardı. Ali semaveri, içinde ne ısırap, ne grev, ne de patron olan bir fabrikaya benzetirdi. Ondan yalnız koku, buhar ve sabahın saadeti istihsal edilirdi.

* * *

Ali'nin annesine ölüm, bir misafir, bir başörtülü, namazında niyazında bir komşu hanım gelir gibi geldi. Sabahlan oğlunun çayını, akşamları iki kap yemeğini hazırlaya hazırlaya akşamı ediyordu. Fakat yüreğinin kenarında bir sızı hissediyor, buruşuk ve tül bent kokan vücudunda, akşam üstleri merdivenleri hızlı hızlı çıktığı zaman; bir kesiklik bir ter, bir yumuşaklık duyuyordu.

SAMOVAR

Translated by Ahmet Ö. Evin

"They've called the morning prayer. Get up, son; you'll be late to work."

Ali had finally found a job. He had been working at the factory for a week. His mother was happy. She had already performed her morning *namaz*. When she entered her son's room, with God in her heart, she couldn't at first bring herself to wake him up. With his tall, husky body and very youthful face, Ali was sprawled on the bed. He was dreaming of machines, batteries, light bulbs, of getting soaked in grease and hearing the noises of diesel engines. His face was flushed, and he perspired as if he had just finished working.

The smokestack of the factory in Halıcioğlu had cocked up its head and was looking eastward at the false dawn over the Kağıthane hills. It was about to blow its whistle.

Ali finally woke up. He embraced his mother. Then he pulled the quilt over his head, the way he did every morning. His mother tickled his feet which were sticking out. Ali jumped up and then they both fell on the bed. This woman, whose laughter rang like that of a young girl, could be called happy. After all, weren't they the children of a neighborhood which had very few happy people? Did the mother have anything but her son, or the son his mother? They went to the dining room in each other's arms. The smell of toasted bread had filled the room. How delightfully that samovar used to sizzle. To Ali, the samovar looked like a factory where there was no suffering, no strikes, no accidents. It yielded only aroma, steam and the happiness of morning.

The two things Ali liked most in the morning were the samovar and the salep kettle which stood in front of the factory. Also the sounds. The trumpet of the military school in Halıcioğlu and the long whistle of the factory echoing all over the Golden Horn used to awaken and extinguish desires in him. This shows that Ali had something poetic about him. Although sensitivity is to an electrician at the mill what an ocean liner is to the Golden Horn-Ali, Mehmet, Hasan, we're all like that. We all have cherished aspirations in our hearts.

Ali kissed his mother's hand, and then smacked his lips as if he had licked something sweet. His mother was laughing. This had become a habit with him, smacking his lips after kissing his mother. There was sweet basil growing in pots in (heir small garden. Ali squeezed a few leaves of basil between his fingers and walked away smelling his hands.

It was cool that morning and the Horn was foggy. He found his friends at the boat landing. They were all healthy-looking young men. All five of them went across to Halıcioğlu in a row boat.

Ali would work gladly, ardently, greedily all day but would not wish to pose as a better worker than his friends. He would work honestly, without pretension. He had even learned the fancy tricks of the

profession. He had been an apprentice to Istanbul's top electrician. His master, who was a German, used to like Ali very much. He had taught Ali all the tricks and short cuts of the trade. The secret of looking better than others equally skillful and capable was in nimbleness, in agility, that is, in being athletic or youthful.

In the evening he returned home contented and assured that his mates had found a dependable friend, a new pal in him; and his foreman, a reliable worker.

After embracing his mother, he ran to the street, where his friends would gather. They played a game of cards, after which he watched an enthusiastic round of backgammon. Then he left for home. When he reached home, his mother was performing the evening *namaz*. As usual, he squatted next to his mother somersaulted in front of the prayer rug, and stuck his tongue out. When finally he managed to make the woman laugh, she was almost finished saying the last prayer.

"Look here, Ali it's blasphemous what you're doing. It's a sin don't, son!"

"God'll forgive, Mom," he said; then innocently and naively he asked, "Doesn't God ever laugh?"

After dinner, Ali read a Nat Pinkerton whodunit while his mother was knitting a sweater for him. Later they took out lavender-smelling sheets from the chest, spread them out and went to bed.

His mother woke him up as the morning prayer was being called.

How delightfully the samovar was sizzling in the room filled with the smell of toasted bread. To Ali, the samovar looked like a factory where there was no suffering, no strikes, no accidents. It yielded only aroma, steam and the happiness of morning.

Death came to Ali's mother like a guest, like a devout lady from the neighborhood, her head covered by a scarf. She used to pass her days, preparing her son's tea in the morning and cooking a couple of dishes for the evening. But lately she had been feeling a pain in her chest. She would feel weak and exhausted when she climbed the stairs fast, especially in the later part of the day. Her wrinkled; cheesecloth-smelling body would be covered with perspiration.

SEVGİLİYE MEKTUP

Seninle dünya ahvalinden konuşuyorduk. Bu vaziyet karşısında sana hisle-rimden bahsetmemi istemiyordum. Bana kalırsa hiç de ayıp bir şey yapmıyorum. İnsanlar birbirlerine nasıl felâket günlerinde daha çok sokulurlarsa, ben de aynı şeyi yapmıyor muyum?

İstiklâl Harbi'nde kasabamızı kâh Yunanlılar, kâh Abazalar işgal ederdi. Biz konu-komşu, bir araya toplanır, ışıklan söndürür, birbirimize güvenir otururduk. Bir müthiş fırtınalı gece hatırlıyorum: Evimiz kendi evimizdi. O gece şimşekler birbirini müthiş gürültülerle kovalıyordu. Bahçedeki ağaçlar eski bir ahret lisanıyla konuşuyordu. Uzaktan denizin kayalara tosladığını, kayaların denize ve denizin kayalara homurdandığını duyuyorduk. Bütün ev halkı bir sofraya toplanmıştık. Şimşeklerin mavi ışığında birbirimizin yüzünü görebiliyorduk. Evimiz bir ormanın içinde ve köyden uzaktaydı. Yakınlara şimşekler de düşüyordu. Korkudan ziyade bir beraber bulunmak hissiyle, hattâ gece yarısından sonra hiç böyle birleşmemiş olmaktan doğmuş bir hazla, şimşeklerin soğuk aydınlığında mavi, çok yakın beyaz sevgili çehreleri görüyordum: Anam, babam, kızkardeşim, teyzemin büyük kızı... Kimbilir belki yakın komşularımız olsaydı, onları da çağırırdık.

Seni yalnız böyle şimşekli havalar için istediğim aklına gelmesin. Seni şim-iseksiz havalarda bir sandala atıp öğle uykusuna yatmış bir evin, beyaz kireç badanalı sahil kasabasında sandalımızı, bahçelerin, hamakların, uyumuş **insanlara**, sahile eğilmiş camların gölgesi vura vura, sandal denizin dibinden bir karış yukarda, sahile sürünürcesine kıyıdan götürmek, suda küçük balıkların kaçıştığını, çakıltaşlarının şekillerini kaybedip bulduğunu; yeşil, sarı, kumral, hattâ beyaz yosunların oynastıklarını göstererek dolaştırmak ve o anda çıkan küçük bir hava ile kokun burnuma değdiği zaman sevinmek ve sana o zaman aşktan güzelleşen ve iyileşen dertsiz, has-talıksız yüzümü göstermek, seni ne kadar sevdiğimi yalnız gözlerimle anlatmak, yalnız yüzümün ortasına düşmüş ince bir saadet çizgisi ile her şeyi ifade etmek isterdim.

Fakat bu kadar bulutsuz, bu kadar rüzgârsız, bu kadar şimşeksiz dünyada yaşamayacağız. Böyle anlarda ta çocukluğumdan berî kahraman kesildim. Sen bana sokul, yaslan. Ben, çaresiz, şimşeklerin ışığında senin batar çalığı gözlerini göreyim ve kaybedeyim. İnsanların birbirini yediği şu büyük kavga dünyasında iki insanın değil, binlerce insanın, dinden, ideolojiden, her şeyden uzak, fakat her şeye rağmen seviştiğini görmeseler bile bilsinler. Büyük laflar söylemeden, "Hakikat budur!" bile demeden, insan olduğumuzdan beri olagelen, bir başkasında kendimizi duyabildiğimiz, hatalarımızı ve meziyetlerimizi anlayabildiğimiz şeyi yapalım: Sevişelim.

Belki her şey hakikattir. Belki her kavgada bir hak, bir haklı ve bir haksız vardır. Fakat aşta ne hak, ne haklı, ne haksız, hattâ ne de bir hakikat vardır. Onda yalnız bütün bunların yokluğundan var olan bir şey, güzellik vardır.

LOVER LETTER

Translated by William C. Hickman

We were talking about the world situation. You didn't want me to go into my feelings about you then. Still I don't see anything wrong in that. Isn't it just what people do when they console one another in hard times?

During the war of Independence both the Greeks and the Abkhazians occupied our town. We friends and neighbors would gather in one place, turn out the lights and sit together, giving each other comfort and strength. I remember one terrible, stormy night. We were in our house. The lightning flashes chased after each other with dreadful noises. From a distance we could feel the sea butting against the rocks and hear the rocks muttering at the sea and the sea at the rocks. We had come together, all the people of the house, in one large room. In the blue gleam of the lightning we could see each other's faces. Our house was in a forest, some distance from the village. Lightning was flashing all around. With a feeling less of fright than of being together, with a pleasure, even, which came from never before having been brought together like this after midnight, I saw those pale dear faces-my mother and father, my sister, my aunt's oldest daughter-blue and very close in the cold brightness of the lightning. If we'd had close neighbors I'm sure we would have invited them, too.

But don't suppose that I only want you on stormy nights like that. If I could I would put you in a boat one calm day in a seaside town of whitewashed houses dozing at noon and take you out in that boat a little way from the shore, as though you were crawling along the bottom, the boat only a hand span above it, with shadows reflecting off the surface of the water from gardens and hammocks, people sleeping and pine trees bent down over the shore line. I would row you about showing you how the tiny fish scatter in the water, how the pebbles on the bottom lose and regain their shapes and how the mosses play in the currents-green, yellow, reddish brown and even white. I would be happy when the scent of you reached my nose with a momentary breeze. I would show you my face, healthy and without pain, at that moment growing radiant and convalescing in love, and explain only with my eyes how much I love you. I would tell you everything simply through the little wrinkles of pleasure in the middle of my face.

But we don't live in such a tranquil, cloudless world. At moments like this I always imagine myself a hero. Come close to me. Never mind the lightning, let me see the color of your eyes, copper-tinged in its light. In this world of war and violence where people destroy one another, if only they knew, even if they don't see it-not just two people but thousands of people-that far removed from religion and ideology far from everything, yet in spite of everything, that they love one another. Without making grand pronouncements, without saying "This is the truth," let's do the one thing which man has been doing every since he was man, where we have a sense of ourselves in another, where we understand our weaknesses and our strengths: come, let us have love.

Perhaps everything is the truth. It may be that in every fight or quarrel there is a right and a wrong, a just party and an unjust. But in love there is no right, no just or unjust; there isn't even any "truth." In love there is only a single thing which "becomes" out of the absence of those other things: beauty.

ŞEHRİN SABAHLARI VE ADAMLARINDAN BİRİ

O üzüntü birdenbire gelir. Hava yağmurludur. Bir sonu gelmeyecek başlangıç. Böyle sürüp gidecek gibidir her şey. Öyle ki, çocuklar bile çirkindir. Sokağın çamuru, bu her tarafı kaplayan; gökyüzünden ağaca, ağaçtan duvara, duvardan denize, denizden vapura, vapurdan çımacıya, çımacıdan kaptana, ondan tekrar denize, yine karaya, yine ağaca ve duvara, duvardan yoldan geçene vuran bir rengin en ko-yusudur. Ah! Gündüz, bu pis ışık bir bitse de kararıverse ortalık, ışıklar bir yansa...

İşte yalnız iki umut vardır: Akşam ve lamba...

Kimin eli bu, yüreğinizi durmadan mıcıklayıp duran? Yapış yapış soğuk, çirkin cüzamlı el..

- Bu surat ne yahu?

- Ne var suratımda?

- Canından bezmişsin sen yahu!

- Neden bezecekmişim canımdan?

Biliyorum, suratımın rengi de çamurun, gökyüzünün, denizin, duvarın rengindedir.

Her şeyden memnun ahbap, seni yıkmış gitmiştir. İnsan var öyledir, insan var böyledir. Duvarın gökyüzünün, çamurun, o devamlı pis halin rengini alır. Yüzünde sanki damarındaki kırmızı su dolaşmıyordun Bu anlarda, en güzel bildiği birisiyle oynamak bile zevksizdir.

İşe gidecek, birtakım emirler alacak, emirler verecek, suratı kendisinden bok bir zavallıya haykıracaktır.

- Millet -diyecektir-, bu zavallı millet benden ve senden iş bekliyor, iş! Arkadaş! Bizi beyhude doyurmuyor. Akşam sobanın başına vardığın zaman bu kömürün kimin parasıyla yandığını hatırlamalısın azizim! Bu rahatı sana millet teinin ediyor. Nedir bu uyuşukluğun? Silkin efendi, silkin!

Kendi kendine: "Herifin hakkı da yok değil ha!" diyecektir o bitkin, o çamur, o duvar yüzlü memur. Zılgıtı yiyen, süklüm püklüm kapıyı çeker çekmez, karşısında bir ayna olsa kendini görsen, şaşarsın. Yanağına bir kırmızılık, gözüne samur bir fırça ile vernik sürülmüştür sanki... Ellerin birdenbire ısınmış, avuçların ateş gibidir. Yazıhanenin ışığını yakmalı. Yine karardı ortalık. Telefona sarılmalı. "Evet, hayır, başüstüne, pekâlâ,, tabîi..." demeli. Kapamalı telefonu: kestirmeli...

Evet, bir memur olsaydı, baremin bilmem kaçınıcı derecesinde. Şimdi maiye-ünde insanlar olurdu. Emir verirdi. Bağırırdı da; yüzünden duvar rengini atar, millete, vatana bir faydam dokunuyor diye böbürlenirdi. Bir gazeteci, bir fıkracı olsaydı. bir sütun yazar, gözüne kestirdiği, kıskandığı bir adama veriştirirdi. Ustabaşı olsaydı; zayıf, çelimsiz miskin Mehmet'e:

- Çekil ordan! bak! Kör gözün görsün. İş böyle yapılır, kol böyle çekilir, makineden eşya böyle alınır. Ulan, ilmik böyle atılır - diyebilirdi.

Bir kahveci olsaydı; bıçkın, güzel çırağa iki tokat aşkeder, sıhhat içinde yüzen oğlanı alı al, moru mor eder:

- Ulan, bu çay fincanlarına para veriyoruz be eşşoğlusu! Paşabahçe'ye çalışmıyoruz, deyyus! -diyebilirdi.

A CITY MORNING AND A MAN

Translated by Talat Sait Halman

That melancholy feeling comes quite suddenly. A rainy day. A beginning without an end. Everything seems destined to go on forever. Even the children look ugly. The mud in the street blankets everything. The deepest, the darkest of colors is mirrored from the sky to the tree, from the ferryboat to the quayside attendant and from him to the captain-and back to the sea, the land, the tree and the wall, and to everyone who passes by the wall and through the street. Oh, if only daylight and its dirty pastel glare would die out and turn into darkness so that the city lights would go on.

There are only two hopes nightfall and the lamps.

Whose hand is this that keeps catching and squeezing your heart? That sticky, cold, ugly leper's hand...

"What's that frown all about?"

"What frown?"

"Hey, you look as if you're at the end of your rope."

"What do you mean? Why should I?"

I know that my face is the color of mud and the sky, of the sea and the wall.

That's the way a friend who is cheerful about everything devastates you and goes away. That's one type. I'm a different sort. Some people take on the appearance and color of a darkened sky, of mud, of entrenched dirt, as if the red liquid that flows through their veins never reaches their cheeks. Those dark moments take all the pleasure out of fun and games with the people you love best.

Picture a man caught in dark moods at his office: he receives orders and gives orders, and then screams at a poor subordinate whose face looks even more shitty.

"This nation, this poor nation of ours, expects you and me to work, to get things done! Look here, my friend, our nation doesn't provide for our groceries for nothing. When you curl up near your stove at night, you should bear in mind that it is our nation that gives you the money to burn coal and to sit there in comfort. What is this lethargy? Wake up, man, and shape up!"

The clerk with that exhausted face which looks like mud will probably mutter to himself: "The bastard is right!"

When the clerk gets bawled out and leaves the room crestfallen, his superior cannot believe his eyes if he looks in a mirror: it's as if his cheeks have been painted red and varnish applied to his eyes with a brush. His hands are suddenly warm, the palms burning. He knows he should put the lights on at the office, because it's getting dark. He should pick up the telephone and say, "Yes, no, consider it done, all right, of course, certainly...." and then put it down. He should cut it off...

Yes, if only he were a government official high up in the hierarchy, he would have a big staff to push around and scream at. That way he could shed that wall color, too. On top of it, he could go around bragging that he is rendering all this service to the nation and the homeland.

If he were a journalist or columnist, he could write an article, and make mincemeat out of anyone he is jealous of or wants to get at. If a foreman, he could scold a thin, feeble and sluggish worker: "Get out of there! Look, damn you, this is how you're supposed to do it. This is the way you pull the handle down and remove the goods out of the machine. Dammit, this is how you tie a knot."

Now, if he were the proprietor of a coffeehouse, he could land two slaps on the cheeks of the handsome helper, and make that robust face turn scarlet and purple: "Bastard! We pay good money for these ten glasses, asshole! We don't work for the

İPEKLİ MENDİL

İpek fabrikasının geniş cephesi, ayla ışıldadı. Kapının önünden birkaç kişi, acele acele geçtiler. Ben isteksiz, nereye gideceği meçhul adımlarla yürürken, kapıcı arkamdan seslendi:

- Nereye?
 - Şöyle bir gezineyim - dedim.
 - Cambaza gitmiyor musun?
- Cevap vermediğimi görünce, ilâve etti:
- Herkes gidiyor. Bursa'ya daha böylesi gelmemiş.
 - Hiç niyetim yok - dedim.

Yalvardı, yalvardı, beni, fabrikayı beklemeğe razı etti. Biraz oturdum, bir cigara içtim, bir türkü söyledim. Sonra canım sıkıldı. "Ne etsem," dedim, kalktım, kapıcı odasındaki çivili bastonu aldım, fabrikayı dolaşmaya çıktım.

Kızların çalıştığı kozahaneyi geçer geçmez bir pıtırda işittim. Cebimdeki elektrik fenerini yaktım. Etrafı taradım. Fenerin uzanan gür ışığında kaçmaya çabalayan iki çıplak ayak gözüksü. Arkasından seğirttim, kaçanı yakaladım.

Kapıcı odasına hırsızla beraber girdik. Kapıcının sarı ışıklı fenerini yaktım.

Ay, bu ne küçük hırsızdı böyle! Ellerimin içinde kırarcasına sıkıttım eli ufacık. Gözleri pırlı pırlı.

Neden sonra gülmek için, hem de katıla katıla gülmek için ellerini bıraktım.

Bu sefer küçücük bir çakı ile üzerime hücum etti. Ve çapkın, beni küçük parmağımdan yaraladı. Sımsıkı yakaladım keratayı. Ceplerini aradım. Bir parça kaçak tütün ve yine aynı sıfatlı bir iki cigara kâğıdı, temizce bir mendil buldum.

Kanayan parmağıma onun kaçak tütününden bastım; mendili yırttım ve elimi ona bağlattım. Kalan tütünle de iki kalın cigara sardık, ahbapça konuştuk.

On beş yaşında vardı. Hani böyle şey âdedi değildi ama, gençlik işte. Birisi ondan ipekli mendil istemişti, hani canım anlarsın ya, âşıklısı, sevdalısı komşu kızı işte! Para da yok ki gidip çarşıdan alsın. Düşünmüş, taşınmış aklına bu çare gelmiş. Ben.

- Peki -dedim- imalâthane bu tarafta, şen aksi tarafta ne arıyordun? Güldü. İmalâthanenin nerde olduğunu o ne bilecekti.

Birer de benim köylü cıgarasından yaktık, iyice ahbap olmuştuk.

Halis Bursalıydı, doğma büyüme. İstanbul'a değil Mudanya'ya bile koca ömründe - bunu söylerken yüzünü görseydiniz - bir defacık inmişti.

Emir Sultan'da, ay ışığında, kızak kaydığımız zamanlar, benim de aynı bu tonda, bu kıvamda arkadaşlarım olmuştu.

Eminim ki, bunun da onlar gibi, uzaktan sesini duyduğum Gökdere'nin havuzlarında derisi karardı. Biliyorum ki, mevsim mevsim meyvelerin kabuğunun rengini alıyor.

Baktım, yeşil üst kabuğa düşmüş bir ceviz esmerliğiyle esmerdi. Yine bir laze ceviz beyazlığıyla beyaz ve gevrek dişleri vardı. Ben bilirim, yazın başlangıcından ta ceviz mevsimine kadar Bursa çocuklarının yalnız elleri erik ve şeftali yalnız çizgili mintanlarının kopmuş düğmelerinden gözükene göğüsleri fındık yaprağı kokar? O sırada kapıcının saati on ikiyi çaldı. Nerede ise **cambaz** bitecekti.

-Kaçayım- dedi.

Onu, ipekli mendili vermeden gönderdiğime müteessir düşünürken, dışarıda bir gürültü ile silkindim.

Kapıcı, söylene söylene odadan içeri giriyordu. Arkasından da hırsız.

Bu sefer ben kulaklarını çektim. Kapıcı çıplak tabanlarını ince bir söğüt dalıyla epey haşladı. Bereket patron orada yoktu. Yoksa vallah onu polise verirdi. "Bu yaşta bir çocuk hırsız! Efendim, hapishanede yatsın da akıllansın." diyerek.

Çok korkuttuk ağlamadı. Gözleri ağlamaya hazır çocukların gözlerine döndü ama, dudaklarında ufacık bir titreme gözükmedi ve kaşları sabit, kararlı hallerini hiç bozmadılar. Yalnız biraz rüzgârlıydılar.

Bırakılınca azat edilmiş bir kırlangıç gibi fırladı. Ay ışığını ve mısır tarlasını, keskin bir kanat gibi sıyrarak kaçtı gitti.

THE SILK HANDKERCHIEF

Translated by Svat Soucek

The broad façade of the silk factory was bathed in moonlight. Several people hurried past the gate. As I was moving listlessly with steps that did not know where they were heading, the gatekeeper called after me, "Where are you going?"

"Just taking a stroll," I said. "Aren't you going to the circus?"

When I didn't answer, he added, "Everyone is going. Nothing like this has ever come to Bursa before."

"I don't feel like going at all," I said.

He begged and begged, and persuaded me to guard the factory. I sat a little while, smoked a

cigarette, sang a song. Then I became bored. "What should I do?" I wondered, got up, took the spiked stick from the gatekeeper's room, and started making the rounds of the factory.

As soon as I passed through the shop where the girls process the silk cocoons, I heard the sound of rapid footsteps. I turned on the flashlight I had been carrying in my pocket and scanned the place. In the bright beam of the flashlight there appeared two bare feet that were trying to run away. I hurried after them and caught the fugitive.

We entered the gatekeeper's room together, the thief and I. I turned on the yellow light. Oh, what a little thief this was! The hand that I squeezed to the verge of crushing was minute. His eyes were shining. After a while I let go of his hand because I had to laugh - to laugh my head off. At this point the tiny fellow rushed at me with a penknife. The rascal wounded my little finger. I firmly grasped the scamp and searched his pockets. I found a handful of illicit tobacco, some contraband cigarette paper, and a fairly clean handkerchief. I pressed some of the tobacco on my bleeding finger, tore the handkerchief, and made him bind my hand. With the remaining tobacco we rolled two thick cigarettes and had a friendly chat.

He was fifteen. Now this kind of thing was not his habit, but there you are, sin of youth. You understand, my friend, someone wanted a silk handkerchief from him, his sweetheart, his beloved, the girl next door. He of course didn't have the money to go and buy it at the market. He thought and thought and in the end hit upon this solution. I said, "All right, but the manufacturing plant is over there, what were you doing over here?" He laughed. How was he to know the location of the manufacturing plant?"

Both of us smoked my cheap-brand cigarettes and became good friends. A genuine native of Bursa, born and bred there, he had never been to Istanbul, and just once to Mudanya in his long life-you should have seen his face as he said this.

At Emir Sultan, where we used to go sledding in the moonlight, I had other friends of this same type. I was sure that the skin of this one, just like theirs, turned dark in the pools of Gökdere, whose sound I could hear from afar. I know how they turn the same color as the skin of the fruits according to the season.

I looked and saw that he had a complexion as swarthy as a walnut whose green peel has fallen off. He also had white and brittle teeth like the white meat of a fresh walnut. I know that from the beginning of the summer until the walnut season only the hands of Bursa children smell like plums and peaches, and only the chests that appear through the holes left by the torn buttons of their striped shirts smell like hazelnut leaves.

At that point the gatekeeper's clock chimed midnight. The circus was going to be over any minute. "I must be off," he said.

As I was thinking, troubled that I had sent him away without giving him a silk handkerchief, I was startled by a noise from outside. The gatekeeper was coming in grumbling. Behind him, the thief....

This time I pulled his ears and the gatekeeper gave him a searing whipping with a slender willow branch on the soles of his feet. Thank God the boss wasn't there. Otherwise he would surely have handed him over to the police with the words, "A child this young, and a thief!" Sir, let him sit in jail and wise up!"

However much we tried to scare him he did not cry. His eyes took the expression of the eyes of children ready to cry, but not even this slightest tremor appeared on his lips, and his eyebrows remained just as firmly set; they were just a little dishevelled.

When he was let go, he shot out like a swallow that has been set free. Like a sharp wing that swipes at the moonlight and the corn field, he dashed off.

A LOOK AT TOMORROW

Futurists love computers. After all, 40 years ago electronic digital computers didn't exist; today microchips as tiny as a baby's fingernail are making all sorts of tasks faster and easier. Surely the future holds still more miracles.

Some of the computer experiments now going on inspire exciting visions of the future. For example, scientists are working on devices that can electronically perform some sight and hearing functions, which could make life easier for the blind and deaf. They're also working on artificial arms and legs that respond to the electric impulses produced by the human brain. Scientists hope that someday a person who's lost an arm could still have near-normal brain control over an artificial arm.

Video games, computerized special effects in movies, and real-life training machines now being used by the U.S. Army are causing some people to predict new educational uses for computers. Computers could some day be used to simulate travel to other planets, to explore the ocean floor, or to look inside an atom.

Experiments with electronic banking and shopping inspire predictions that these activities will soon be done from home computer terminals. Cars, too, might be equipped with computers to help drivers

find their way around (Honda has one in an experimental car) or to communicate with home and office computers.

Many people, including handicapped workers with limited ability to move around, already are working at home using computer terminals. Each terminal is connected to a system at a company's main office. Some futurists say the day may come when few people will have to leave home to go to work-they'll just turn on a terminal.

A growing number of factories such as the General Motors plant in Newark, Delaware, "hire" computerized robots to perform tasks such as spot welding. Some executives get a gleam in their eyes as they envision the spread of these "perfect workers" - no coffee breaks, no strikes, and no vacations or sick days.

These modern and potential computer uses are possible because of the silicon microchip.

These chips, which have become increasingly complex since their beginning in 1959, contain a network of information pathways. Electronic impulses travel along the paths. The plans for a chip look much like a city street plan and can be as large as a football field. It can take as long as three months to complete a new chip design. Chips are used to store information, too. An entire "computer" can be put onto one chip-called a microprocessor.

As chips become even more complex, easier to make, and less costly, futurists predict limitless possibilities.

YARIN'A BAKIŞ

Gelecekçiler bilgisayarı severler. 40 yıl önce elektronik dijital bilgisayarların bulunmadığını anımsayalım, günümüzde bebek tırnağı kadar minicik mikroçipler her tür işi daha çabuk ve kolay yapıyor. Kuşkusuz gelecekte daha birçok mucize beklenebilir.

Şimdilerde sürmekte olan kimi bilgisayar deneyleri geleceğin görünümüne ilişkin ipuçları veriyor. Sözelimi, bilim adamları görmezler ve sağırılar için yaşamı kolaylaştırabilecek olan, görme ve duyma işlevlerini elektronik olarak yerine getirebilecek aygıtlar üzerinde çalışıyorlar. Aynı zamanda insan beyninin çıkardığı elektrik uyarılara tepki gösteren yapay kol ve bacaklar üzerinde çalışıyorlar. Bilim adamları birgün, kolunu kaybeden bir kimsenin yapay kol üzerinde olağana yakın bir beyin denetimi yapabileceğini umuyorlar.

Video oyunları, sinemalarda bilgisayara dayalı özel gösterimler, şimdi Amerikan ordusunda kullanılan gerçek-yaşam eğitimi makineleri, kimi insanlara bilgisayarların eğitimde yeni kullanımlarına ilişkin tahminde bulunma olanağı veriyor. Birgün, bilgisayarlar, öteki gezegenlere yolculuk, okyanus tabanını araştırma ya da atomun içini inceleme benzeşimi (deneyleri) için kullanılabilir.

Elektronik bankacılık ve alışveriş deneyleri, bu işlerin çok yakında bilgisayar terminallerinden yapılabileceğine ilişkin tahminlere kaynaklık ediyor. Sürücülere yollarını bulmada (Honda'nın böyle deneysel bir arabası var) ya da ev ve ofis bilgisayarı ile iletişim sağlamada yardımcı olmak için arabalar da bilgisayar ile donatılabilir.

Hareket yeteneği sınırlı özürü işçiler de içinde olmak üzere, birçok kimse, şimdiden bilgisayar terminalleri kullanarak evde çalışıyorlar: her terminal şirketin merkez ofisinde bir sisteme bağlıdır. Kimi gelecekçiler çok az kimsenin evden işe gitmek zorunda olacağı bir günün geleceğini söylüyorlar- yalnızca terminali açmak yeterli olacak.

Newark, Delaware'deki General Motors fabrikası gibi giderek artan sayıda fabrika kaynak gibi işleri yapmak için bilgisayarlı robotlar 'kiralıyorlar.' Bu 'yetkin işçilerin' yaygınlaştığını düşledikçe kimi yöneticilerin gözleri parlıyor - ne kahve molası, ne grev, ne tatil ne de hastalık izni olacak. Bilgisayarın bu çağdaş ve olası kullanımı silikon mikroçip sayesinde olanaklı hale geliyor.

1959'daki başlangıçtan beri giderek karmaşılaşan bu çipler, bilgi ağı patikaları içeriyor. Elektronik uyarılar bu patikalar boyunca futbol alanı kadar da büyük olabiliyorlar. Yeni bir çip tasarımı tamamlamak üç ay kadar sürebiliyor. Çipler bilgi saklamak içinde kullanılabilir. Bütün bir bilgisayar, mikro işlemci denilen bir tek çipe konulabilir.

Çipler daha karmaşık, yapımları kolay, daha ucuz hale geldikçe gelecekçiler sınırsız olanaklar düşleyecekler.

The Last Visit JAMES BALDWIN

It was on the 28 th of July, which I believe was a Wednesday, that I visited my father for the first time during his illness and for the last time in his life. The moment I saw him I knew why I had put off this visit so long. I had told my mother that I did not want to see him because I hated him. But this was not true. It was only that I had hated him and I wanted to hold on to this hatred. I did not want to look on him as a ruin: it was not a ruin I had hated. I imagine that one of the reasons people cling to their hates so stubbornly is because they sense, once hate is gone, that they will be forced to deal with pain.

We traveled out to him, his older sister and myself, to what seemed to be the very end of a very Long Island. It was hot and dusty and we wrangled, my aunt and I, all the way out, over the fact that I had recently begun to smoke and, as she said, to give myself airs. But I knew that she wrangled with me because she could not bear to face the fact of her brother's dying. Neither could I endure the reality of her despair, her unstated bafflement as to what had happened to time she fell into a heavy **revcore**. Covertly, I watched her face, which was the face of an old woman; it had fallen in the eyes were sunken and lightless; soon she would be dying too.

In my childhood-it had not been so so long ago- I had thought her beautiful. She had been quick-witted and quick-moving and very generous with all the children and each of her visits had been an event. At one time one of my brothers and myself had thought of running away to live with her. Now she could no longer produce out of her handbag some unexpected and yet familiar delight. She made me feel pity and revulsion and fear. It was awful to realize that she no longer caused me to feel affection. The closer we came to the hospital the more querulous she became and at the same time, naturally, grew more dependent on me. Between pity and guilt and fear I began to feel that there was another me trapped in my skull like a jack-in-the-box who might escape my control at any moment and fill the air with screaming.

She began to cry the moment we entered the room and she saw him lying there, all shriveled and still, like a little black monkey. The great, gleaming apparatus which fed him and would have compelled him to be still even if he had been able to move brought to mind, not beneficence, but torture; the tubes entering his arm made me think of pictures I had seen when a child, of Gulliver, tied down by the pygmies on that island. My aunt wept, there was a whistling sound in my father's throat; nothing was said; he could not speak. I wanted to take his hand, to say something. But I do not know what I could have said, even if he could have heard me. He was not really in that room with us, he had at last really embarked on his journey; and though my aunt told me that he said he was going to meet Jesus, did not hear anything except that whistling in his throat. The doctor came back and we left, into that unbearable train again, and home. In the morning came the telegram saying that he was dead. Then the house was suddenly full of relatives, friends, hysteria, and confusion and I quickly left my mother and the children to the care of those impressive women, who, in Negro communities at least, automatically appear at times of bereavement armed with lotions, proverbs, and patience, and an ability to cook. I went downtown. By the time I returned, later the same day, my mother had been carried to the hospital and the baby had been born.

SON ZİYARET

Babamı hastalığı sırasında ilk kez ve yaşamında son kez ziyaret ettiğimde Temmuz'un 28'i idi, sanıyorum bir Çarşamba günüydü. Onu görür görmez bu ziyareti niye bu denli ertelediğimi anladım. Anneme kendisinden nefret ettiğim için onu görmek istemediğimi söylemiştim. Ama bu doğru değildi. Yalnızca ondan nefret etmekte neden ve bu nefreti sürdürmek istiyordum. Onu bir enkaz gibi izlemek istemiyordum; nefret ettiğim enkaz değildi. İnsanların nefret ettiklerine bu ölçüde inatla sarılmaları, sanıyorum, bir kez nefret ortadan kalkınca acı ile uğraşmak zorunda olduklarını duyumsamalarındandır.

Büyük ablası ve ben, ona ulaşmak için Long Island'ın en ucu denebilecek bir yere kadar uzandık. Sıcak, kuru bir havaydı ve teyzemle ben, yol boyunca kendime bir hava vermek için, o böyle söylüyordu, sigara içmeye başladığım konusu üzerinde çekiştik durduk. Ancak teyzemin kardeşinin ölüm gerçeğiyle yüzyüze gelmeye dayanamadığı için benimle çekiştiğini biliyorum. Onun umutsuzluğundaki gerçeğe, kardeşinin yaşamıyla kendisinininkine olanlar karşısında sessiz şaşkınlığına da tahammülüm yoktu. Bu yüzden çekiştik durduk, ben sigaramı içtim ve o zaman zaman derin düşlere daldı. Farkettirmeden yüzünü inceledim, yaşlı bir kadın yüzüydü, bitkindi, gözleri çökük ve donuktu, yakında o da ölecekti.

Çocukluğumda - çok eski sayılmaz - onu güzel bulurdum. Kıvrak zekâlı, çevik bir kimseydi, çocuklara karışık çok cömertti, ziyaretlerinin her biri bir olay olurdu. Bir keresinde kardeşlerimden biri ile kaçıp onunla oturmayı düşünmüştük. Şimdi el çantasından beklenmedik ama yine de hoş gidecek birşey çıkarabilecek durumda değildi. Bende acıma, tepki ve korku duygusu uyandırdı. Artık bir şefkat duygusu uyandırmadığını düşünmek korkunçtu. Hastaneye yaklaştıkça daha çok hırçınlaştı ve aynı zamanda doğal olarak bana daha bağımlı hale geldi. Acıma, suçluluk ve korku arasında beynimin içinde her an denetimim dışına çıkıp ortalığı çığlığa boğacak, bir kutuya sıkışmış zemberek gibi bir başka ben olduğunu duyumsamaya başladım.

Odada girmemizle birlikte, onu orada kıvrılmış, sessiz küçük siyah bir maymun gibi uzanmış görünce ağlamaya başladı. Hareket edebilecek olsa bile onu hare-keketsizliğe zorlayan yiyeceğini sağladı büyük parlak aygıt bile usa yarar değil işkence getiriyordu. Kollarına giren tüpler, çocukluğumda Gülliver'in cüceler tarafından bağlanması gösteren resimleri anımsattı. Teyzem durmadan ağlıyordu, babamın boğazında bir ısıklık sesi vardı, bir şey söylemiyordu, konuşamıyordu. Birşey söylemek için elini tutmak istedim. Beni duyabilse bile ne söyledim bilmiyorum. Gerçekten o odada bizimle değildi,

sonunda kendi yolculuğuna gerçekten çıkmıştı; teyzem İsa'yla buluşacağını bana söylediye de, boğazındaki ısıklık sesinden başka birşey duymuyordum. Doktor döndü ve biz de ayrıldık, tekrar o dayanılmaz trene ve onunla da eve. Sabahleyin öldüğünü bildiren telgraf geldi. Sonra ev yakınlar, arkadaşlar, çığlık ve kargaşa ile doldu ve ben annemi ve çocukları, hiç değilse zenci bölgelerinde bu acılı dönemlerde kolonyası, atasözleri, sabır ve aşçılık yeteneği ile ortaya çıkı-veren o etkili kadınlara bırakarak çıktım gittim. O gün daha sonra döndüğümde annem hastaneye kaldırılmış ve bebek doğmuştu.

SOCIAL CHANGE

Social change is the alteration or modification of social institutions and societies over some period of time. Implied in this definition are three fundamental parts: (1) the amount of a change; (2) the duration of a change; and (3) the nature of a change.

One of the features of social change that interests sociologists is the *amount or magnitude of a change*. An election is quite different in magnitude from a revolution. A change in dating practices is quite different from the abolition of the family. Change, either *large or small, significant or minor*, is measured by the impact of a change upon society.

The *duration of a change* is the key to the question of time. A long-term change is quite different from something that happens overnight. The election of a Communist government that has the full consent of the governed is quite different from a violent revolutionary takeover that occurs in a matter of a few, sudden days. The change of a country from feudalism to industrialism takes much longer than a change brought about by a series of five - and seven- year plans for accelerated growth or a "great leap forward." The *nature of a change* is closely linked to the first two conditions. The nature of a change is measured by the degree of disruption in the society. The *severity of a change* is central. What is the amount of *social cost incurred*? What price progress?

The answer to this last question allows us to identify two major approaches to social change: *evolutionary* and *revolutionary*. According to Francis R. Allen, the following distinctions can be made: "*Evolution* refers to alterations in society or culture that are lawful, orderly, and *gradual*; an unfolding of forces actually c potentially present is implied. *Revolution* connotes a sudden and far-reaching change from the usual social and/or cultural ongoing. The latter implies a major break in the *continuity of development*, which often is contrary to the official law."2 The break in continuity is made through political violence. Recall that in Chapter Two we suggested that sociology was born because of the debate over the issue of political violence in nineteenth-century Europe. Conservatives like Louis de Bonald, Herberd Spencer, and Auguste Comte feared dramatic, disruptive change and favored long-term evolutionary alterations in society. Such changes were generally seen as independent of the actions of men.

TOPLUMSAL DEĞİŞME

Toplumsal değişme toplumsal kurumların ve toplumların belli bir sürede değişmesi ya da değişim geçirmesidir. Bu tanımda üç temel bölüm var: 1. değişikliğin kapsamı (miktarı) 2. değişikliğin süresi ve 3. değişikliğin niteliği.

Toplumsal değişimin toplumbilimcileri ilgilendiren özelliklerinden birisi değişikliğin kapsamı ya da büyüklüğüdür. Seçim büyüklük bakımından devrimden çok farklıdır. Kız-erkek buluşmasıyla ilgili uygulamalar ailenin ortadan kaldırılmasından çok farklıdır. Küçük ya da büyük, önemli ya da önemsiz değişiklik, toplumda değişikliğin yarattığı etki ile ölçülür.

Değişikliğin süresi toplumda değişikliğin aldığı zamanı belirtir. Giderek olanla birden olan değişme zaman konusunda anahtar niteliğindedir. Uzun erimli değişme bir gecede oluveren değişmeden çok farklıdır. Yönetilenlerin tam onayına sahip bir komünist yönetimin seçimi ile birkaç günde, birden oluveren şiddetli devrimci bir yönetim değişikliği çok farklıdır. Bir ülkenin feodalizmden sanayileşmeye geçmesi, bir dizi 5-7 yıllık planlarla hızlandırılmış bir gelişmeye ya da bir dev adıma yönelmesinden daha uzun sürer.

Değişimin niteliği ilk iki koşulla yakından ilişkilidir. Değişimin niteliği toplumdaki sarsıntının derecesiyle ölçülür. Değişimin şiddeti asıldır. Ödenmesi gereken toplumsal bedel nedir? İlerlemenin bedeli nedir?

Bu son sorunun yanıtı toplumsal gelişmeye iki temel yaklaşımı belirlemeye olanak sağlar: evrimci ve devrimci yaklaşım. F.R. Allen'e göre şu ayrım yapılabilir: Evrim bir toplum ya da kültürdeki yasal, düzenli ve giderek yapılan değişimleri anlatır, gerçekte ve aslında varolan güçlerin açığa çıkmasını belirtir. Devrim olağan toplum ve/ya da kültür düzeninde birden bire, çok boyutlu bir değişikliği anlatır. Bu ikincisi resmi yasaya karşı, gelişimin sürekliliğin deki büyük bir kesintiye usa getirir. Süreklilikteki kesinti şiddet yoluyla ortaya çıkar. 2. bölümde toplumbilimin 19. yüzyıl Avrupasında siyasal şiddet konusundaki tartışmalardan doğduğunu söyledığımızı anımsayalım. Louis de Bonald, Spencer ve Comte gibi

tutucular dramatik, sarsıcı değişiklikten korktular ve toplumda uzun erimli evrimci değişme yanlısı oldular. Bu tür değişmeler genellikle insan eylemlerinden bağımsız olarak görölüyordu.

* * *

"POPULAR CULTURE," philosopher George Santayana once said, is really what people do when they are not working." Popular culture activities make up the largest portion of what people do when they're free from trying to earn their daily bread. The average man, woman, and child spend six hours daily in front of a television set. Adolescents and young adults spend around four hours a day listening to the radio or to phonograph records. Americans spend 545 million a year at the movies. The amount of time alone that people spend on popular culture indicates that it is quite an important aspect of American life.

The average American voluntarily devotes his time' to popular culture whereas his enthusiasm for and commitment to work, politics, religion, and other activities may be pretty slight. Most people go to work, for example only because they have to, but they support pop culture because of choice and in some cases habit. They may choose to watch television, see a movie, listen to the radio or a stereo set, or read a novel. On weekends, they may travel to fairs, festivals, or concerts or attend an athletic event.

By studying popular culture sociologists can begin to look at social behavior apart from the business of human housekeeping. As we have seen, economics, politics, and many other activities are directed at the maintenance of social life. These are things that need to be done. Food must be purchased, the rent must be paid, and some kind of regulation of all of these activities is necessary. But once these needs have been satisfied, people can "relax" and seemingly "do what they want to." This voluntary aspect is what makes popular culture important to the sociologist.

Popular culture is the entertainment subdivision of culture. People frequently confuse the two terms. *Popular culture consists of the typical ways in which people spend their time when not working. This includes all forms of entertainment in sound, sight, and the printed word.* Some forms of leisure are not included in this category. Taking a nap on Saturday afternoon, for example, does not fall under the definition of popular culture. Sitting around listening to records, watching television, reading a book all are part of popular culture. Popular culture generally embraces all levels of society and is considered "folk," "popular," or the "pastimes of the masses." Another way of saying this is that popular culture is entertainment not supported by the intellectual, economic, or political elite of any society. It is not "high brow" or "fine art." Instead, popular culture is all the entertainment that is left after one subtracts fine painting, opera, and the other forms of entertainment available to only a handful of wealthy and highly educated people.

The lack of coercion in popular culture makes it an interesting topic for sociologists, not only because it is a laboratory of what people do in their free time but also because it appears to lack any long-standing pattern. Remember, sociologists are dedicated to finding patterns in social living. They attempt to find order in chaos. In popular culture the consistent lack of uniformity is itself a pattern. Change, both expected and unexpected, is the rule rather than the exception in popular culture.

* * *

'Popüler kültür, diyordu felsefeci G. Santayana bir keresinde, 'aslında insanların çalışmadıkları zaman yaptıklarıdır'. Popüler kültür etkinlikleri insanların ge- ' çimlerini kazanmak zorunda olmadıkları zamanlarda yaptıkları işlerin çoğunu kapsar. Sıradan bir erkek, kadın ya da çocuk günde altı saatini TV önünde geçirir. Yeni yetme ya da genç erişkinler günde dört saat radyo ya da plak dinlemekle vakit geçirirler. Amerikalılar sinemaya yılda 45 milyon dolar öderler. İnsanların popüler kültüre ayırdıkları zaman, bunun Amerikan yaşamının oldukça önemli bir yanı olduğunu gösterir.

Sıradan bir Amerikalı zamanını popüler kültüre gönüllü olarak ayırır, oysa iş, politika, din ve öteki etkinliklere karşı hevesi ve bağlılığı çok az olabilir. Sözgelimi birçok kimse zorunlu oldukları için işe giderler ama popüler kültürü bir seçme ya da bir alışkanlık nedeniyle desteklerler. TV izlemeyi, film görmeyi, radyo ya da kaset dinlemeyi ya da bir roman okumayı seçebilirler. Hafta sonlarında fuarlara, festivallere, dinletilere gidebilir ya da bir atletizm etkinliğine katılabilirler.

Toplumbilimciler, popüler kültürü inceleyerek insanın ev geçindirme işi dışındaki toplumsal davranışına bakabilir. Gördüğümüz gibi ekonomi, politika ve ilaha başka birçok etkinlik toplumsal yaşamın sürdürülmesine yöneliktir. Yiyecek alınmalı, kira ödenmelidir ve bu etkinlikler için bir tür düzenleme gerekir. Ancak bu gereksinimler karşılanınca insanlar 'rahatlayabilir' ve herhalde istediklerini yaparlar. Popüler kültürü toplumbilimci için önemli yapan bu gönüllü yanıdır.

Popüler kültür kültürün eğlence yanısıdır. İnsanlar iki terimi sıkça karıştırırlar. Popüler kültür insanların çalışmadıktan zamanlarda tipik vakit geçirme yöntemlerinden oluşur. Bu ses, görüntü ve yazılı sözcük gibi bütün eğlence biçimlerini içine alır. Kimi boş vakit geçirme biçimleri bu kategoriye girmez. Sözgelimi bir Cumartesi öğle sonrası kestirmek popüler kültür tanımına girmez. Oturup plak dinlemek, televizyon izlemek, kitap okumak hepsi de popüler kültürün bir bölümüdür. Popüler kültür toplumun bütün katmanlarını kapsar ve folk, 'popüler' ya da kitlelerin boş zaman eğlenceleri' diye düşünölür. Başka bir

deyişle popüler kültür hiçbir toplumun aydın, ekonomik ya da siyasal üst kümesi tarafından desteklenmeyen eğlencedir. 'İnce zevk' ya da 'güzel sanat' değildir. Tam tersine popüler kültür bir avuç zengin ve yüksek öğrenimli kişinin elinde olan resim, opera ve öteki eğlence biçimleri çıkarıldığında geriye kalan her türlü eğlencedir.

Popüler kültürde zorlama olmaması onu toplumbilimciler için ilginç bir konu haline getirir, yalnızca insanların boş zamanlarında ne yaptıklarını gösteren bir laboratuvar değil, aynı zamanda kalıcı bir düzenden yoksun olduğu için. Toplumbilimcilerin toplum yaşamında düzen bulmaya kendilerini adadıklarını unutmayalım. Kargaşada düzen bulmaya çaba gösterirler. Popüler kültürde tutarlı tek boyutluluk olmaması durumu başlı başına bir düzendir. Popüler kültürde beklenen ya da beklenmeyen değişiklik istisna değil, kuraldır.

5- BÖLÜM

BASIN DİLİ GAZETE DİLİ ÜZERİNE NOTLAR

İngilizce'de haber dilinin kendine özgü kuralları vardır. Sözelimi, haber başlıkları gerek kullanılan dil, gerekse izlenen dilbilgisi kuralları açısından gündelik dil kullanımından oldukça ayrımlar gösterir. Seçilen sözcükler daha çarpıcı ve etkili türdendir. Olabildiğince az sözcük kullanılarak yer kazanılmaya çalışılır. Öte yandan başlıklar dışında haber yazımında kullanılan kimi etkili, kısa, çarpıcı sözcükler basın dilinde özellikle sıkça kullanılır. Bunlardan kimileri aşağıda verilmiştir.

Gazete haber dilinde sıkça kullanılan sözcüklerden seçmeler

<i>back:</i>	to support (desteklemek) France backs British peace move
<i>bid:</i>	to attempt New Ararat bid by American team
<i>blaze:</i>	fire Three die in hotel blaze
<i>boost:</i>	encouragement; to appeal for Government plans to boost exporters.
<i>call for:</i>	to demand for; to appeal for ANAP calls for cabinet corruption enquiry
<i>clash:</i>	violent disagreement; to disagree violently Students in clash with police
<i>curb:</i>	restrict, restriction New price curbs proposed
<i>drama:</i>	Dramatic event, tense situation Palestinean Liberation leader in Orly airport kidnap drama
<i>drive:</i>	united effort Drive to save water
<i>envoy:</i>	ambassador Prime Minister sees British envoy
<i>gems:</i>	jewels 1.000.000 TL gems stolen
<i>haul:</i>	amount stolen in robbery, or seized by police or customs Big gold haul in train robbery
<i>head:</i>	leader; to lead Commonwealth heads to meet in Paris
<i>hit:</i>	affect badly Snowstorms hit transport
<i>hold:</i>	keep under arrest Palestineans held in Israel
<i>key:</i>	important, vital Key witness disappears
<i>link:</i>	connection, contact New trade link with Russia
<i>mission:</i>	delegation : (official group sent to conference etc) Shots fired at UN mission
<i>move:</i>	step towards a particular result (often political) Move to abolish death penalty
<i>oust:</i>	drive out, replace Moderates ousted in union elections
<i>pact:</i>	agreement Nuclear pact runs into trouble

<i>pit:</i>	coal mine New pit strike threat
<i>plea:</i>	call for help Big response to plea for earthquake victims
<i>PM:</i>	Prime Minister PM resigns
<i>poll:</i>	election, public opinion survey Socialists ahead in poll
<i>premier:</i>	Prime Minister Premier in spy scandal
<i>probe:</i>	investigate; investigation Call for student drug probe Police probe racing scandal rumors
<i>quit:</i>	resign PM quits
<i>raid:</i>	to attack, robbery Police raid mayor's flat 9 million gem raid
<i>riddle:</i>	mystery Missing envoy riddle drama
<i>scare:</i>	public alarm, alarming rumour Cancer scare
<i>split:</i>	disagreement Labour split on prices
<i>switch:</i>	to change Defence policy switch
<i>swoop:</i>	to raid Police swoop on drug gang
<i>threat:</i>	danger Labour strike threat
<i>top:</i>	exceed Imports top 250.000 dollars
<i>vow:</i>	to promise Exiled leader vows to return

İngilizce gazete haber yazımıyla ilgili kimi kurallar

Gazete başlıklarının yazımında kullanılan dilbilgisi kuralları öteki yazım kurallarından kimi ayrımlar gösterir:

1. *Gazete haber başlıkları her zaman tam tümce değildir*
More earthquake deaths.
2. *Gazete haber başlıklarında, üç dört ve daha çok ad öbeği bir arada bulunabilir:*
Furniture factory pay cut riot

Bu tür anlatımlarda en son addan önceki adlar sıfat görevi görürler. Bu tür haberleri anlayabilmek için en kolay yol başlıkları geriye doğru okumaktır:

'Furniture factory pay cut riot' refers to a riot about **a cut in pay** for the workers in a factory that makes **furniture**.

3. *Tanımlıklar (articles) ve 'to be' eylemi genellikle kullanılmaz:*
Shakespeare play immoral, says director
4. *Gazete haber başlıkları yazımında zamanların özel bir kullanım biçimi vardır; örneğin bu tür başlıklarda 'is coming', 'has gone' gibi karmaşık biçimler kullanılmaz, bunların yerine come, goes gibi geniş zaman biçimleri kullanılır.*

Örnekler:

Turkey sends food to famine victims (Turkey is sending/has sent...)
Students fight for course changes (Students have fought...)
Fat babies cry less, says doctor.

Kimi zaman değişmekte olan ya da gelişmekte olan durumları belirtmek için şimdiki zaman kullanılır fakat bu durumlarda yardımcı eylem olarak kullanılan is ve are tümcede yer almaz.

World heading for energy crisis Finland getting warmer, say researchers.

5. *Gelecek zaman için gazete başlıklarında genellikle eylemlilik (infinitive) kullanılır:*
Premier to visit China
ANAP to announce cabinet changes on Monday

6. *Edilgen (passive) yapılar yardımcı eylem kullanılmadan eylemlerin üçüncü biçimiyle oluşturulur:*
Man held in police in murder hunt (a man is being held)
Terrorists killed in explosion (terrorists were killed...)

Bu tür başlıklar kimi zaman kolaylıkla yanlış anlamalara yol açabilirler. Sözelimi, '*Black teenagers attacked in riot*' tümcesinde saldırıya uğrayan gençlerdir (teenagers), onlar birine saldırı düzenlememişlerdir. Eğer gençler saldırı düzenlemiş olsalardı o zaman haber başlığında geniş zaman kullanılırdı ve başlık '*Black teenagers attack*' biçiminde düzenlenirdi.

Journalistic Codes of Ethics

AMERICAN SOCIETY OF NEWSPAPER EDITORS CANONS OF JOURNALISM (Adopted in 1924)

I. Responsibility. The right of a newspaper to attract and hold readers is restricted by nothing but considerations of public welfare. The use a newspaper makes of the share of public attention it gains serves to determine its sense of responsibility, which it shares with every member of its staff. A journalist who uses his power for any selfish or otherwise unworthy purpose is faithless to a high trust.

II. Freedom of the Press. Freedom of the press is to be guarded as a vital right of mankind. It is the unquestionable right to discuss whatever is not explicitly forbidden by law, including the wisdom of any restrictive statute.

III. Independence. Freedom from all obligations except that of fidelity to the public interest is vital.

1. Promotion of any private interest contrary to the general welfare, for whatever reason, is not compatible with honest journalism. So-called news communications from private sources should not be published without public notice of their source or else substantiation of their claims to value as news, both in form and substance.

2. Partisanship in editorial comment which knowingly departs from the truth does violence to the best spirit of American Journalism; in the news columns it is subversive of a fundamental principle of the profession.

IV. Sincerity, Truthfulness. Accuracy. Good faith with the reader is the foundation of all journalism worthy of the name.

1. By every consideration of good faith a newspaper is constrained to be truthful. It is not to be excused for lack of thoroughness or accuracy within its control or failure to obtain command of these essential qualities.

2. Headlines should be fully warranted by the contents of the articles which they surmount.

V. Impartiality. Sound practice makes clear distinction between news reports and expressions of opinion. News reports should be free from opinion or bias of any kind.

This rule does not apply to so-called special articles unmistakably devoted to advocacy or characterized by a signature authorizing the writer's own conclusions and interpretations.

VI. Fair Play. A newspaper should not publish unofficial charges affecting reputation or moral character without opportunity given to the accused to be heard; right practice demands the giving of such opportunity in all cases of serious accusation outside judicial proceedings.

1. A newspaper should not invade private rights or feelings without sure warrant of public right as distinguished from public curiosity.

2. It is the privilege, as it is the duty, of a newspaper to make prompt and complete correction of its own serious mistakes of fact or opinion, whatever their origin.

VII. Decency. A newspaper cannot escape conviction of insincerity if while professing high moral purpose it supplies incentives to base conduct, such as are to be found in details of crime and vice, publication of which is not demonstrably for the general] good. Lacking authority to enforce its canons, the journalism here represented can but express the hope that deliberate pandering to vicious instincts will encounter effective public disapproval or yield to the influence of a preponderant professional condemnation.

HEADLINES

A headline is expected to prepare the reader for the article to follow. Therefore, it must be short and to the point. Here are some characteristics of the language used in headlines:

1. The reporter uses a special vocabulary which is descriptive and economical. ie; aid (help) back (support), bid (attempt), blast (explosion), bring (cause), curb (restriction), jail (imprison) etc.

2. Only certain verb forms are used:

a) *To give a sense of immediacy the simple present tense is often used to express a recent past activity, ie:*

The President calls on CIA chief to quit/The President called on CIA chief to quit.

b) *The infinitive is used to express the future:*

Turkish-American businessmen meet in Istanbul/Turkish and American businessmen will meet in Istanbul

c) *The simple past often indicates a passive construction:*

Man cheated by crook. / A man was cheated by a crook.

d) *The passive in the future requires to be-V3*

School to be opened by minister / The school will be opened by the Minister.

e) *Abbreviations are used for economy:*

M P angry / The member of the Parliament got angry.

f) *Articles and to be are often left out:*

Mob attacks terrorist The mob attacked the terrorist.

Minister attacked The Minister was attacked

Exercise

Write the following headlines in regular, everyday language and then translate them into Turkish

1. Tourists back environment plan
2. Sales boom
3. Thousands flee Cernobil
4. Ministers quit
5. Council urges inquiry
6. Four killed in crash
7. Two die in horror at tea-time
8. War office orders enquiry
9. Plague strikes twice
10. Anxieties over common market
11. Council raps ex-mayor
12. Goalless draw at Wembley
13. Pay dispute closes car factory
14. Water shortage hits gardeners
15. Boy rescued from cliff race
16. Meat up again: run on fish
17. Two injured by blast in caravan
18. Six firemen die searching for colleague
19. Big bang shuts windows
20. Singer to retire 'want more time with children.
21. Fined for speeding: 'speedometer not working' says professor
22. Art world mourns Picasso
23. Mother fined for shoplifting
24. Rovers lose two nil
25. Postal strike called off
26. Children in zoo drama
27. Kids turn on teachers
28. London drug link
29. Poison all-clear
30. Terror drive cable jailed

ARTICLES/TEXTS

Before you start translating the text discuss each text in linguistic terms considering the following general features:

1) *The choice of words may indicate whether the reporter uses a neutral or emotional style.*

ie **eat, angry, die, fire, tired, cold, hide, statesmen** are largely neutral, descriptive words whereas **tragedy, scandal, slave, politician, furious, exhausting, freezing**, obese have emotional tones.

2) *A style can also be formal, technical or conversational*

ie formal/technical: Mr. Aksoy, antecedent, reside, be interested

conversational: Ismail, take a fancy to, come to like, jab, enormous

3) *A writer often chooses his focus which is reflected in his wording of the headline and article:*

A tiny baby was found..

A baby aged three weeks was found

4) *In the journalistic language one can employ humour, irony, satire etc. depending on the reader's likely reaction to the subject.*

Before you start translating you should make sure where the irony lies.

5) *The writer may employ some literary devices such as metaphor, simile, personification, antithesis, hyperbole, metonymy, synecdoche.*

Read the text carefully before you start translating to identify if such devices are used.

6) *Anaphoric (back) and cataphoric (forward) reference are the two common devices used in any type of writing. Translation requires identification of correct reference.*

**Woman, 86,
hurt in
collision**

**Two killed
on fogbound
motorways**

Ian, five, falls from car as it speeds along the fast lane

**PC races to snatch boy
from motorway death**

**Boy, eight,
victim of
road crash**

Three die on M6

Ice, fog hamper drivers

**Two killed, 62 hurt in bomb
attack on London Hilton**

**Motor
cyclist
dies in
multiple
crash**

**Car demolished
cottage door**

**President says death
penalty should go**

**Gorbachev issues
Asia peace plan**

**Cyprus battle of
words continues**

**Police uncover plot
to kill commander**

**Romanian refugee
escapes**

Hunger strikers face hostility

**Highest jackpot
of 1988: TL 10 bn**

Prices of Tekel raised

A country remembered

British Education Minister Kenneth Baker presents Isabel Hall, a 15-year-old English girl, with her awards as the Young Poet of the Year Wednesday in London. The award was given to Isabel by the Poets' Association of Britain for a poem she wrote about Turkey and her late father, Dr. Alan Hall, an archeologist who worked in Turkey for many years.

Isabel said during the award-giving ceremony that her father loved Turkey. She titled her poem, *Turkey* in memory of her father.

Hilton opens

ANKARA - The Hilton International has opened its second hotel in Turkey in Ankara. Prime Minister Turgut Özal officially opened the Ankara Hilton Hotel, which is located in the Kavaklıdere district.

Özal said that a hotel of this excellence was much in demand in Ankara and said, "Five star hotels such as this are being built. Ankara deserves this." Ministers, members of parliament, diplomats, and many other guests ceremony of the Ankara Hilton. At the opening there was a laser light show which could be watched from a distance of six kilometers.

Sakharov in France

PARIS - Andrei Sakharov, the Soviet scientist and Nobel Peace Prize winner, arrived in France Friday to attend with other laureates and special guests at celebrations marking the 40th anniversary of the Universal Declaration of Human Rights. The physicist launched an appeal on his arrival at Charles de Gaulle Airport, to international organizations for aid to Soviet Armenia, devastated by an earthquake that killed tens of thousands. "I also am making an appeal to the Soviet authorities that they allow (foreign) help to arrive in Armenia and authorize

İnönü : New taxing system is a burden for small merchants

ANKARA - Erdal İnönü, leader of the Social Democrat Populist Party (SHP), said the new taxing system had been prepared without taking into consideration the situations of the small and medium size merchants and would therefore add a new financial burden to this group.

President Evren congratulates Bush

ANKARA - President Kenan Evren, Prime Minister Turgut Özal and the opposition party leaders Erdal İnönü and Süleyman Demirel Wednesday sent congratulation messages to George Bush, the president-elect of the United States.

"your contributions to the relations between Turkey and the U.S. during the eight years which you served as the vice-president makes me even more satisfied over your success in the elections," President Evren said in his message.

Özal said he was happy to see Bush elected the U.S. president. The Turkish prime minister also said the period Bush served as vice-president in the White House has been productive not only for the American people but for the world peace in general.

Both İnönü and Demirel congratulated Bush on his victory.

Ship with toxic cargo leaves local waters

ISTANBUL - The West German freighter *Petersberg*, which has been sailing in and out of Istanbul harbor since May this year with a cargo of toxic and radioactive waste, finally left last week for Vienna, where its cargo originated.

Günther Grossjahn, the ship's first skipper who brought the ship to Turkey in May but was stranded in the Black Sea when the Turkish port authorities did not allow him to unload his cargo, flew in from West Germany to sail into the Black Sea. He was replaced by Horst Lembke in September, who took over as the ship's captain but who last week suffered heart trouble and was hospitalized in Istanbul.

Lembke had been ignoring Istanbul port authorities' warnings that he should take the ship into

international waters or be removed by force. Lembke had said he would defend his ship against any use of force.

Coast guard and harbor authority boats accompanied the *Petersberg* on its return to the Black Sea. Istanbul port authorities said they were not sure whether the *Petersberg* would return.

However, on Monday, Austrian Environment Minister Marillie Fleming announced that her country is ready to accept the 1,176 tons of toxic waste in the ship.

When the ship came to Turkey in May, it was announced that the cargo had been bought by a Turkish company. However, following a ban on unloading the *Petersberg's* cargo, the representatives of the company which was said to have imported the industrial waste disappeared.

Özal referendum victory hangs in the balance

By **Jim Bodgener** in Ankara

MR Turgut Özal, Turkey's Prime Minister, saw his prospects of victory in the country's weekend referendum in the balance yesterday as the first returns gave a patchy picture. Mr Özal threatened to resign a week ago if the outcome of the ballot -on whether or not to hold early local elections in November -was overwhelmingly negative.

The government appeared to be doing relatively well in the ci-ties, where the results averaged between 30 and 40 percent, which might give Mr Özal a sufficient threshold to fend off opposition claims that the result constituted a vote of no confidence. But in the country-side -and particularly in the Kurdish south east - he appeared to be doing badly - "yes" votes - reaching only about 20-30 per cent.

However, an early estimate by the semi-official Anatolian News Agency on results from 59 cities gave an affirmative vote of 34.2 per cent.

Mr Özal took the referendum course when he failed to obtain sufficient votes in a parliamentary debate last month on whet her or not to hold local elections in November rather than as cous-titutionally scheduled in March. But the opposition has built it into a test of electoral confidence in his government. His resignation threat was clearly aimed at swinging votes and rallying dissident elements in his party.

Yesterday evening, Mr Özal still had not yet revealed what threshold of votes was necessary to retain him. The threat sought to boost "yes" votes to at least the 36 per cent his Motherland Party won in the general elections last November. The party has been losing popularity and the government's authority has not been helped by inflation running at annual rate of 78.4 per cent.

In broadcasts at the weekend, Mr Özal held over the electorate's head the threat of a return to the political, social and economic upheavals of the late 1970s.

There is speculation among diplomatic sources that Mr Özal, is tiring and may have planned to resign next year anyway - or go on to the presidency when President Kenan Evren finishes his term is November next year.

Özal asks West to take Kurds

By Our Foreign Staff

MR TURGUT ÖZAL, Turkish prime minister, yesterday appealed to Western countries to accept half the estimated 100,000 Kurdish refugees who have arrived in Turkey from Iraq in recent weeks.

If they were to take the people, Turkey would resettle the other half, Mr Özal said, after visiting a refugee camp outside the eastern city of Diyarbakir.

He added that the International Committee of the Red Cross had been invited to investigate the refugees' claims that Iraq used poison gas against them, but repeated that Turkish doctors had not found "one case to verify the charges".

Even so, two weeks ago a Turkish military doctor at a camp near Çukurca on the Iraqi frontier told reporters there were 300 people in the camp with symptoms directly ascribable to chemical weapons, and Turkish soldiers claimed that one such bomb had straddled the border.

Mr Özal was quoted at that time as speaking of "a massacre of innocent people" in Iraq.

The Dutch government said yesterday it would accept some Kurdish refugees, if asked by the UN High Commissioner for Refugees to do so.

Meanwhile, in Dar es Salaam, sir Geoffrey Howe, British Foreign Secretary, reiterated Britain's demand for a UN investigation of Iraq's alleged use of chemical weapons against the Kurds, rejecting the views of Arab delegates at the UN who said this would constitute interference in Iraq's internal affairs.

Sir Geoffrey, who is on a ten-day African tour, stressed that this was "not just a Western concern", but "a topic on which the permanent members of the Security Council are seeking to take a common view." The Soviet Union and China, he said, joined Britain "in believing we should have this kind of investigation".

In Washington, the House of Representatives is expected to vote next week on a bill to impose sanctions on Iraq, but this is less draconian than the one passed by the Senate a week ago.

Girl of 16 holds of class with shotgun

A girl aged 16 armed with a shotgun held up a class of children at a comprehensive school in Hampshire yesterday. A shot was fired into the ceiling as she was being overpowered by three police officers.
(The Times)

ADVERTISEMENTS (Ads)

Advertisements are designed to persuade. Various factors influence the persuasive power of an advertisement but ultimately most advertisements rely on persuasive language. The advertising copy-writer knows that some words mean more than they seem to mean and that he can benefit from the associations which cling to certain words.

- 1) Study the ads below and discuss which words are effective for persuading customers and translate them into Turkish in such a way that they can be as nearly persuasive as in the original.
- 2) Identify the common slogans in commercial ads and discuss how they can be translated into Turkish.
- 3) Discuss how we can distinguish facts from claims in ads.
- 4) Explain the appeal of an advertisement and the linguistic characteristics that make it effective (words, grammar etc)
- 5) Skim and scan the small ads and explain how they differ from more comprehensive ones.
- 6) Make a list of common abbreviations used in ads. Below is a list to help you. Discuss how they can be rewritten (translated?) in English

Some examples of common abbreviations used in advertisements

B&B	bed and breakfast	c.h	central heating
gr.f	ground floor	p.w	per week
p.c.m	per calendar month	s.c	self-contained
ads	advertisements	doc	doctor
hubby	husband	rep	representative
veg	vegetable		

**Flat 127
21-23 Avalon
Court**

Burwood (suburb)

3 bedrooms, kitchen,
living room, toilet,
bathroom

6th floor (lift)

Furnished

Car park in front of flats

Shops/schools 1 mile
away

Bus to city centre

Rent : 100 dollars/
month

The one and only
PHIL HAYWORTH

and his magnificent

JAZZ BAND

**Open-Air CONCERT
In GREEN PARK**

Every Sunday
from 1.30 pm to 2.30 pm

Admission :
adults £1.20 children 80 p

RANK XEROX

**The 10 Series copiers.
Ready for anything.**

Some time ago, Xerox set out to develop a new state of the art. Copiers that would combine the sophistication of the computer age with the durability needed to survive the pace of everyday office life.

We designed copiers that incorporated the very latest technology, and added a few innovations of our own. Then we put them through a course of the toughest tests our engineers could devise.

1075

1045

1035

1020

**Museum of Local
Folklore and Customs**

12 Madeira Road
(town centre)

Contains a rare and interesting
collection of objects, prints
and painting of traditional
life over the past 1000 years.

Opening times :
Mon - Sat 10a.m. - 5p.m.
Sundays 11a.m. - 3p.m.

WE'VE GOT THE COURSES...

Accredited academic and career programs **AND** you can hunt, show, act, hike, swim, sing, play tennis, or do your own thing. Interested?

Write :

**Southern
Sem.**

JUNIOR COLLEGE
BOX 801
BUENA VISTA,
VA. 24416

Domestic Jobs

IF YOU NEED WORK
WE NEED YOU

£3.00 + fares for 4-hour sessions, morning or
afternoon Central or North-West
London
580 1949.

EARN £2.50

every three hours plus 20p towards fares
PROBLEM LTD.

All sorts of jobs, you could scrub floors one day
and run a message to Paris the next. Work when
you want-keep all you earn. No agency commission-as much work as you want.

For details ring
828 4077.

NO HASSLE AND GOOD BREAD
living NW/Central districts

Work morning or afternoons, all day
if you can get it together, cleaning
private houses.

Paid daily

Top rates plus fares.
624 9774

• **Short of money.** Earn £5 per day, plus your fares.
Domestic cleaning in N London. Ring Haben 794 2256

• **NEED MORE MONEY-** Part-time day work available for
responsible young people £6 daily plus fares. LONDON
DOMESTICS LTD 584 0161.

• **BABYSITTERS AND DAY NANNIES WANTED.** Spare time
work for nurses teachers etc. Experience with small babies
essential. Childminders 01-487 4578.

• **Cleaning work available** for people living North. North
West and Central London. Top rates plus fares 624
4747/7319

(Advertisements in Time Out)

Custom Printed Shirts

You name it — we print it...

Let your it show. Stand out in the multitudel Sure
way to get something going. Identify with your club,
cause, candidate or weakness. Any expression, up
to 30 letters, printed on quality cotton sweat or T
shirts. Machine washable, won't run or fade. Colors-
powder blue or navy blue. Sizes S, M, L, XL. Specify
size and color. Add \$2.00 extra for printing both
sides. We ship in 48 hours.

Sweatshirt\$ 6.95 Postpaid
T-Shirt\$ 4.95 Postpaid

Holiday Gifts • Dept. 101-A
WHEATRIDGE, COLORADO 80033

Everyone
should

finish high school

If 17 or over and have left school, write
today to see how you can complete your
H.S. education at home in spare time.

Our 78th Year

**AMERICAN
SCHOOL**

Dept. H184
Drexel at 58th St.
Chicago, Ill. 60637

Please send **FREE** Brochure.

name _____ age _____

address _____

city _____ state _____ zip _____

Approved for Veteran Training
Accredited Member NATIONAL HOME STUDY COUNCIL

Letters

A Ban on Book Banning

"In My Opinion" too, "Book Banning Doesn't Protect Students!" (November). Although, my school permits those books with dirty language and so-called unid material, I feel I am not being exposed to anything that will harm me. Adults forget that kids of today are the people who will have to continue on after they are gone. They are not going to "protect" us for the rest of our lives.

Ellen Carison, Wayne, N.J.

Adjusting to a Loss

Thank you for printing Julie Houston's article "Losing a Mother" [September, 1988].

I lost my mother, my anchor, three years ago. She died of cancer at the young age of 57. The five of us children and our father grasped for scientific breakthroughs and prayed for miracles while she struggled with the thought of death.

She was a pillar of strength, as she had been her whole life through each of its adversities. We showed her that we loved her acts as well as words, but nothing will ever satisfy the daily longing to be with her. Mom was always the glue that kept us together.

My relationship with my sister has crumbled since my mom's death. Your article has opened my eyes. I can see now that my sister and I need to communicate on our own terms because there will be no one there to "putty" our relationship.

Kathleen Taylor
Winter Park, Florida

Facts or Values?

The last two pages of "Babe Ruth Is Not a Candy Bar," By David and Barbara Bjorklund [September, 1988], urge parents to encourage their children to ask questions, think broadly, read wisely, and learn as much as possible through experience.

But the first few pages perpetuate the double fallacy of "cultural literacy," in my opinion. First, there is no set of facts that every child must know by a given age. Your brief

disclaimer, "There is certainly room for controversy in the choice of items," is an understatement.

Second concepts and attitudes may be far more important than discrete facts. Which would you rather have, a seven-year-old who knows

More than Mozart: Knowing facts is good, learning tolerance is even better.

"Peter and the Wolf" and da Vinci's "Mona Lisa", or one who understands that religions vary and that people shouldn't be persecuted for their beliefs?

Diane and Maurice Wolfthal
Bronx, New York

Electric Wire Safety

In your article "Safeguarding the Mobile Baby," by Katherine Karlrud, with Dodi Schultz [As They Grow, August, 1988], it is recommended that electrical wires be "tucked" under carpets.

While it is essential that electrical wires be kept out of the reach of curious children - never tuck them under a carpet. The wear and tear of routine foot traffic over the rug will cause the insulation on the wires to fry and erode. This will expose the live wire within the insulation, thus creating a fire hazard.

When in doubt, take the plug out of the socket and consult your local fire department or electric company for information on electrical safety in the home.

Anne Marie McElwee
Drexel Hill, Pennsylvania

I was so panicky about exams until I read your article. What really helped was the part on practicing relaxing beforehand. I got good grades on all my midterms!

Dariene Danielian,
Sunnyvale, Calif

6. BÖLÜM

ÖZEL METİN ÇEVİRİLERİ

İMZA YETKİ BELGESİ

İşbu belge ile Bay John Brown'ın Sağlık Bakanlığının 15 Ocak 1995 tarihli ihalesi ile ilgili olarak sözleşme ve eklerini imzalamakta yetkili kılındığını teyid ediyoruz. İlgili konuda Bay Major'a 20.0,00 USD tutarındaki para torasik cerrahi seti alımı için verilmiştir.

Dosya ref. No: 5048-3-115-95 .

Londra Sanayi ve Ticaret Odası kaşesi

Yetkili şahıs

Yetki veren

Noter onayı

AUTHORIZATION OF SIGNATURE

We hereby confirm that Mr. John Brown has been authorized to sign the contract and its enclosure in relation to the tender of Turkish Ministry of Health dated 15th January 1995 which Mr. Major has been given USD 20.000 for the purchase of Thoracic surgery set.

file ref. 5048-3-115-95

London Industry and Commerce Chamber

Authorized person

Authorized by

Notary Public

DAVETİYE

Mr. and Mrs. Aykan Koç
request the pleasure of your company
at dinner
on Monday, March the third
at 8' o'clock
12 Gündüz sokak

Bay ve Bayan Aykan Koç
3 Mart Pazartesi Günü
saat 8.0:'de
akşam yemeğinde
sizi aralarında görmeyi dilerler.
Gündüz Sokak, No: 12

Mr. and Mrs. Ahmet Bilge
request the honour of your presence
at the marriage of their daughter
Ayşe
to
M. Ali Dönmez
on Tuesday morning the seventh of June
at ten o'clock, at Dalokay marriage Hall

Bay ve bayan Ahmet Bilge
kızları Ayşe ve bay Ali Dönmez'in
düğünlerinde sizi de aralarında görmekten
onur duyacaklardır.
7 Haziran Pazartesi, saat 8
Dalokay Nikah Salonu

BUSINESS LETTERS / İŞ MEKTUPLARI

The Union Comp
İst. Turkey
Gentlemen:

April 13, 1995

Please send the following as quickly as you can, and charge to our account:
60 boxes of A4 papers
100 boxes of metal clips

Yours very truly,

.....
Gentlemen:
Please send samples and quotations on one million pencil sharpeners.
At the same time let us know if you can supply 100 Ace staplers, model 112, giving us a quotation on this also.

We would like to have the information by the end of this week if possible.
Yours truly

.....
Dear Mr. Brown,

Many thanks for your order which has been forwarded to our plant for immediate manufacture. I take pleasure in assuring you that I will personally follow through on your order and see that each piece is made exactly according to specifications.

You can count on delivery on or before April, as promised.

Sincerely yours

.....
Dear Mrs. Brown,

In checking our accounts, we find there is a balance of 42.50 dollars due us for purchases made in September. As you have doubt overlooked this bill, we are bringing it to your attention.

Will you please send your check at once so we can clear this indebtedness from our books and bring your account up to date.

Yours very truly

LETTERS OF APPLICATION / İŞ İÇİN BAŞVURU MEKTUPLARI

Dear sir,

According to this morning's Guardian, you are looking for an efficient, experienced secretary.

During the past 10 years I have served in that capacity to three prominent executives, all three of whom will vouch for my efficiency and dependability. They are....

I am 30 years of age, a high school graduate, unmarried, living at home with my family. My former associates will tell you that I am neat, accurate and painstaking in my work; that I am tactful and courteous; resourceful, loyal to the job, and of pleasing personality.

I am well-trained and experienced in all the many duties and responsibilities of a good secretary; and I should like the opportunity of coming in and talking with you personally.

My telephone number is 223445. I can start at once if you like.

Sincerely yours

.....
Dear Sir,

I have just graduated from Hacettepe University, department of Linguistics. I would like to do post-graduate studies in your faculty. Will you kindly send the required information and documents for the application for a master's degree?

I'd appreciate if I can receive them as soon as possible.

Sincerely yours

LETTERS OF CONGRATULATIONS / KUTLAMA MEKTUPLARI

Dear Mrs. Bradbury:

We hear that John has graduated from Harvard and that he made a very fine record for himself there. You must be proud of his splendid accomplishment, and we are very happy for you.

Please give John our congratulations and our best wishes for success and happiness in his chosen work.

Sincerely yours

Dear Dr. Arnold:

My warm congratulations to you on your election as president of the state medical association. It is a reward you highly deserve for your many years of splendid service to the profession and to the people of the state.

I can't think of any man who would have been a better choice. My very best wishes to you.

Sincerely yours

THANK YOU LETTERS / TEŞEKKÜR MEKTUPLARI

Dear Mrs Martin, I just can't tell you how flattered I am that you should have remembered my birthday. It was a real pleasure to receive your charming note this morning Thank you so much for your good wishes.

Sincerely yours

Alice

Dear Miss Walter

Thank you very much for the lovely flowers! We liked it so much. David is very delighted and sends his thanks too.

With best wishes from both of us.

Cordially yours

Helen

Dear Mrs. Webb:

Thank you so much for your kind invitation to dinner on Saturday, March 20th. Both my husband and I will be delighted to come. It will also be a pleasure to meet the new director for this division.

Yours sincerely

Mary Street

LETTERS OF CONDOLENCE / BAŞSAĞLIĞI MEKTUPLARI

Dear Mary:

I know words aren't much comfort at a time like this. But I'd like you to know we are thinking of you; and that my family and I send our heartfelt sympathy.

Sincerely

John

Dear Alice

We were saddened to hear of your father's death this morning. We can well appreciate your great sense of loss. Please accept our deepest sympathy

Sincerely yours

Alison

LETTER OF RECOMMENDATION / REFERENCE / REFERANS MEKTUBU

TO WHOM IT MAY CONCERN

I have known Mr. Can Barış for over five years as his instructor in several courses. Can is indeed a very conscientious and serious-minded person and has remarkable attributes as a student. He always comes to class well prepared and participates in class discussions. He has a good grounding in linguistic studies and enthusiastic about doing further work. He has a fairly good command of English and seriously interested in improving it.

He is sociable person and I do believe he will be one of the most promising candidates for post- graduate studies.

Yours sincerely

Dear Sir:

Mr. James Brown has given us your name as reference. He tells us he was credit manager of your store for three years and that he left on his own accord to make another connection.

We shall appreciate any information you can give us about his personality, reliability, judgement.... and

especially his ability to work with others.

We will of course keep your reply strictly confidential. / Very truly yours

NÜFUS CÜZDANI ÇEVİRİ ÖRNEĞİ

Nüfus Cüzdanı	Identification Card
Soyadı	Surname
Adı	Name
Baba Adı	Father's name
Ana Adı	Mother's name
Doğum Yeri	Place of birth
Doğum Tarihi	Date of birth
Medeni Hali	Marital status
Kan Grubu	Blood group
il	Province
İlçe	Township
Seri no	Serial no
Cüzdan no	Certificate no
Cilt	Volume
Sayfa	Page
Kütük	Register no
387	

İHALE ÇEVİRİLERİ

ihale Örnekleri

Örnekleri inceleyiniz.

Örnek 1

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, İstanbul Su ve Kanalizasyon Projesi 2. aşamasının önemli bir kısmını oluşturan, Küçükçekmece Arıtılmış su Deşarj Pompa İstasyonunun (Sözleşme No: 1159) inşaatı, M+E ekipmanlarının temini ve montajı amacıyla uluslararası firma veya firmaların oluşturduğu ortaklıkları teklif vermeye davet etmektedir.

1) Proje kapsamındaki işler; Küçükçekmece Arıtılmış su Deşarj Pompa istasyonunun inşaatı ile **M+E** ekipmanlarının temini ve montajıdır. İşlerin ana bölümü aşağıdaki gibidir

- Kaba ızgara yapısının yapımı
- Emme haznesi ve dağıtma odası yapılarının yapımı
- Trafo merkezi, kontrol odası, yüksek gerilim kontrol panoları, idari ve işletme binası yapımı
- Pompa istasyonu savak kanalının yapımı
- Jeneratör binası yapımı
- vb. işler

2) Proje debisi aşağıdaki gibidir
Pik debi : 2.500.000 m³/gün
Ortalama debi: 1.500.000 m³/gün

3) ihaleye yalnızca Dünya Bankasına üye ülkelerin firmaları teklif verebilir.

4) ihale öncesi ön yeterlilik verilmeyecektir. Teklif sahiplerinin uzmanlıklarını, deneyimlerini ve mali güçlerini teklifleri ile birlikte eksiksiz olarak belgelendirmeleri gerekmektedir. Muhtemel teklif sahiplerinde aranan asgari nitelikler ihale Dokümanları Cilt 1 Teklif Sahiplerine Talimatlar' bölümünde açıklanmaktadır.

Metnin çevirisi

The General Directorate of the Istanbul Water and Sewage Administration invites bids from major international firms or joint ventures for the construction and supply and installation of M+E equipment of Küçükçekmece Effluent Discharge Pumping Station, Contract No: K 1159 which forms a major part of of the 2nd stage of the Istanbul Water and Sewage Project.

1) The project comprises the construction of civil works, supply and installation of the M+E equipment and maintenance of Küçükçekmece Effluent Discharge Pumping Station. The main elements of the works are:

- Construction of the coarse screens structures
- Construction of the wet well and the distribution chamber

- Construction of the transformer center, control room, HV switch gears, control panels, offices, storages, operational and administrative buildings, including workshops.
- Construction of overflow channel of pumping station
- Construction of the generator building
- Miscellaneous works

2) Design flows are as follows:

Pick flow : 2.500.000 m³/day
Average flow : 1.500.000 m³/day

3) Only bidders from countries which are **members of the World Bank** may submit bids for this project.

4) No prequalification of prospective bidders will take place. Bidders will be required to provide evidence that they have the experience and financial strength to successfully complete a project of this magnitude. Details of the criteria required for the bidders are included in the ' Instruction to Bidders' contained in volume 1 of the Tender Documents.

Örnek 2

Teklif vermeye çağrı

1) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Birinci Sağlık Projesi kapsamındaki harcamaları finanse etmek üzere Dünya Bankasından kredi sağlamıştır. İkras fonlarının bir bölümü, aşağıda gösterilen tıbbi cihazların alımları için yapılacak sözleşme/sözleşmeler kapsamında uygun ödemeler halinde kullanılacaktır.

2) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Dünya Bankası üyesi ülkelerdeki firmalardan aşağıdaki kalemlerin temini için teklif beklemektedir.

1. Ameliyat masası	34 adet
2. Diş üniti	40 adet
3. Monitörlü EKG	39 adet
4. Ameliyat tavan lambası	54 adet
5. Seyyar röntgen	13 adet
6. Otomatik banyo	20 adet
7. Anestezi cihazı	15 adet

Metnin Çevirisi

Invitation for bids

1) The Republic of Turkey, the Ministry of Health , has received a loan from the international Bank for Construction and Development in various currencies towards the cost of the First Health Project and intends to apply part of the funds to cover eligible payments under the contract/contracts for procurement of medical equipment shown below.

2) The republic of Turkey, the Ministry of Health, invites sealed bids from eligible bidders from World Bank member countries for the supply of:

1. Surgical table	34 units
2. dental unit-dental chair	40 units
3. ECG-monitor	39 units
4. Surgical lamp-ceiling mounted	54 units
5. X-ray film mobile	13 units
6. X-ray film developer	20 units
7. Anesthetic device	15 units

İhale Metinleri

Örnekleri inceleyip, verilen sözcüklerden de yararlanarak aşağıdaki metni ingilizce'ye çeviriniz.

- A) 1. İlgilenen teklif sahiplerinin isimlerini, açık adreslerini veya temsilcileri hakkındaki bilgileri İSKİ Atıksu Arıtma inşaat Dairesi Başkanlığına bildirmeleri gerekmektedir.
2. İhale dokümanları satış bedeli 750 USD'dir. Yurt dışından doküman almak isteyen firmaların Garanti Bankası Odakule Şubesi 300001-5 nolu hesabına yatıracakları 750 USD ya da eşdeğeri TL'sine ek olarak, DHL ile gönderilmesini istemeleri halinde 500 USD, posta ile gönderilmesini istemeleri durumunda 400 USD yatırmaları halinde dokümanlar istedikleri vasıta ile gönderilecektir.
3. Teklifler, en geç 20 Eylül 1994 günü saat 12.00'ye kadar İSKİ Genel Evrak Müdürlüğüne makbuz karşılığı teslim edilecek olup, aynı gün ve saat 15.00'te ihale Komisyonunca teklif sahiplerinin huzurunda açılacaktır.
4. İSKİ bu işin ihalesi ile ilgili olarak 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu hükümlerine bağlı olmayıp, bu işi ihale etmemekte veya istediğine ihale etmekte serbesttir.
5. Yazışma adresi: İSKİ, Aksaray-istanbul
- ilgilenen teklif sahipleri : potential bidders
- ihale dokümanları : bid documents

Genel Evrak Müdürlüğü : General Document Department
ihale komisyonu : tenderer committee
banka şubesi : branch
bağlı olmak : to be bound

- B) 1. İlgilenen kuruluşlar, 300 USD veya bu meblağ karşılığı Türk lirasını UNDP'nin Garanti Bankası Yenişehir Şubesi Ankara nezdindeki 200-8 nolu hesabına yatırarak, banka makbuzu ile birlikte yapacakları yazılı başvuruya, ihale belgesini yukarıdaki adresten temin edebilirler (gönderme ücreti dahildir).
2. Teklifler, teklif fiyatının yüzde 2.5'i oranındaki geçici teminatla birlikte 20 Nisan 1994 günü yerel saatle 12.00'den önce elden veya posta ile yukarıdaki adrese teslim edilmelidir.
3. Teklifler, teklif sahiplerinin temsilcileri ve halktan isteyenlerin huzurunda 20 Nisan 1994 tarihinde yerel saatle 15.00'te aşağıdaki adreste açılacaktır.
- para yatırmak : to deposit
banka makbuzu : bank's receipt
geçici teminat : bid security
yerel saat : local time

C. Milli Eğitim Bakanlığından ihale ilanı

Milli Eğitim Geliştirme Projesi Dünya Bankası ikraz no:3057

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Geliştirme Projesi kapsamında Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı 53 orta dereceli okula bilgisayar laboratuvarı kurulması amacıyla Dünya Bankasından ikraz almış bulunmaktadır. Dünya Bankası Milletlerarası ihale Usullerine göre gerçekleştirilecek olan satın alma programının değeri yaklaşık 3.3 milyon ABD doları tutarında bilgisayar ve donanım, yazılım ve eğitimi kapsamaktadır. 53 bilgisayar eğitimi odasının her birine aşağıdaki düzenlemeler yapılacaktır.

1. LAN kapsamında 20+1 bilgisayar, hardware-software donanımı ve
 2. İdari binalar için bir bilgisayar ve software döşenmesi ve bilgisayar, hardware ve software'in kullanımı hakkında eğitim verilmesi. Yurt dışından müracaat edecekler, Türkiye içinden temsilcileri veya kendi ülkelerinin Büyükelçilikleri yoluyla bu dokümanları bizzat alırlabileceklerdir.
- Şartname bedelleri Ziraat Bankası Beşevler Şubesi 30250-3 nolu hesaba yatırılacak ve doküman alınırken dekont ibraz edilecektir. ihaleye katılmak isteyen firmalar dokümanları 20.5.1994 tarihinden itibaren aşağıdaki adresten temin edebilirler, ihale hakkında daha fazla bilgi almak isteyen firmaların da aynı adrese başvurmaları gerekmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı : Ministry Of National Education
geliştirme projesi : development project
donanım : hardware
LAN : local area network
dekont ibraz etmek : to present the original receipt
ihale usulleri : bidding regulations
yazılım : software
idari daire : administrative department
daha fazla bilgi : further information

D. Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı

Önyeterliğe çağrı

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Projesi kapsamındaki harcamaları finanse etmek üzere, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankasından sağladığı 3057 sayılı ikrazın bir bölümünü, öngörülen programı tamamlamak üzere, bir grup sağlık yapılarının yapımında kullanacaktır. Söz konusu yapıların büyük bir bölümü bu yıl, kalanı 1995 yılında başlatılacak olup, yapım işleri Dünya Bankası Satın alma esasları dahilinde yerel ihale yönetimi (local competitive bidding) ile yapılacaktır. ilgilenen firmaların, a) firma tescil belgeleri b) yasal ikametgahı c) sanayi ticaret odası belgeleri d) imza sirküleri e) teknik personel listeleri f) makine ekipman listeleri g) mali durum bildireleri h) müteahhitlik karneleri i) iş bitirme belgeleri ve 1994 fiyatları ile keşif tutarları k) devam eden işler listesi (sözleşme kopyaları ile 19 firma katalog ve broşürleri l) hangi hastane ya da sağlık ocağı grubuyla ilgilendiklerini ve gerekli gördükleri diğer belgeleri (aslı ya da noter tasdikli) içeren önyeterlik dosyalarını Türkçe ve İngilizce hazırlanmış iki dosya halinde en geç 16 Nisan saat 12.00'ye kadar aşağıdaki adrese teslim etmeleri gerekmektedir.

önyeterlik : prequalification
ikraz : loan
imza sirküleri : signatory circular
firma tescil belgesi : firm registration document
İmar ve Kalkınma Bankası : Bank for Reconstruction and Development
devam eden işler : on-going jobs

E. İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Uluslararası Önseçim Daveti

İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İZSU), izmir su temin ve kanalizasyon projesi için Dünya Bankasından kredi almış olup, bu kredinin bir kısmını 88 nolu sözleşme kapsamındaki ödemeler için kullanmak niyetindedir. Önseçim değerlendirmesi, firmaların benzer tipteki inşaat projeleri üzerindeki deneyimi ve mevcut kaynakları ve mali gücü dikkate alınarak yapılacaktır. Önseçime sadece Dünya Bankasına üye ülkeler katılabilir. Tanımlanan iş, izmir'de mekanik ve elektrik montaj işleri dahil. Bayraklı pompa istasyonu inşaatını ihtiva etmektedir. Bu ihale için tahmin edilen ihale süresi 30 aydır. 88 nolu ihale, 4 ızgara ve 5x3960 lt/sn lik santrifüj pompaları ile ilgili boru aksamı ve teçhizatı ihtiva eden derin betonarme temeli olan bir yapıyı kapsamaktadır.

Ana mekanik ve elektrik ekipmanlar İZSU tarafından yükleniciye temin edilecektir.

Firmalar, önseçim formu ve ilgili dokümanlarını İngilizce hazırlayarak 22 Eylül 1994 Perşembe gününe kadar mühürlü zarf içinde posta ile veya elden aşağıda belirtilen adrese teslim edeceklerdir. Önseçim başvuru dokümanlarının üzerine açıkça ' izmir su temini ve kanalizasyon projesi elektrik ve mekanik montaj dahil Bayraklı pompa istasyonu 88 nolu ihale önseçim başvurusu' ibaresi yazılmalıdır. İZSU geç başvuruları kabul ya da reddetmek hakkına sahiptir.

su temin ve kanalizasyon projesi	: water supply and sewage project
88 nolu sözleşme	: contract no 88
hakkını saklı tutmak	: reserve the right to
ızgara	: trash screens
deneyim	: experience
ihativa etmek	: consist of
betonarme	: reinforced concrete
elektrik montaj	: electrical installation
boru ve aksesuar	: piping and appurtenance
mevcut kaynaklar	: current resources

F. Ankara Su ve Kanalizasyon idaresi (ASKİ) , Ankara Kanalizasyon Projesi için Dünya Bankasından çeşitli para birimlerinde kredi almıştır. Sözleşme, no:1A, Kredi no: 3151-TU kapsamında yapılacaktır. Önyeterlik, benzer tipte ve büyüklükte inşaat projelerindeki tecrübe ve mevcut kaynaklar ile mali kapasiteye göre değerlendirilecektir. Sözleşme 1A işinin önyeterliliği için Resmi Gazete'de 12.2.1994 ve 13.2.1994 tarihlerinde, Milliyet gazetesinde 12.2.1994 tarihinde ve Hürriyet gazetesinde 21.2.1994 tarihinde duyuru yapılmıştır. Söz konusu işin asgari tecrübe şartı yeniden değerlendirilerek aşağıdaki gibi değiştirilmiştir, iş kapsamı 2600 mm çapında 3.5 km, 3000 mm çapında 2.3 km pis su kanalının bacaları ve yapıları ile birlikte inşaatıdır. Kanalizasyon kazısı derin olup (5-6 m), Ankara Çayının yanında bulunan alüvyon düzlüğünde yer almaktadır ve önemli ölçüde su tahliyesi ve zemin desteklemesi gerektirecektir. Bu sözleşme için tahmin edilen inşaat süresi 1994 yılında başlamak üzere yaklaşık 27 aydır.

kredi	: loan	büyükklük	: magnitude
para birimi	: currency	değiştirmek	: amend
Resmi Gazete	: Official Gazette	çap	: diameter
pis su kanalı	: foul sewer	baca	: manhole
kazı	:excavation	alüvyon düzlüğü	: alluvial plain
yanında	: adjacent	su tahliyesi	: ground dewatering
" zemin desteği	: ground support		

Özel ve Genel Vekaletname Çeviri Örnekleri

Örnek 3

Sahibi bulunduğum 1990 model Opel marka Nb-t 1234 plakalı, Q000012567 şasi nolu otomobilimin sürücülüğünü yapmaya, kullanmaya, sevk ve idare etmeye, yurt dışına çıkarmaya, gümrük müdürlüklerinde giriş çıkış işlemlerini yapmaya, gerekli belgelerini imzalamaya, triptik işlemlerini yaptırmaya, bu hususlarla ilgili olarak bilumum gümrük müdürlüklerinde beni tam yetki ile temsil etmeye, aracımın yurt dışına çıkabilmesi için ilgili gümrük müdürlüklerinde benim kanunen ya da idareten yapmam gerekli bilcümle iş ve işlemlerimi takip etmeye, neticelendirmeye, velhasıl yukarıda yazılan hususlardan dolayı benim yapmam gerekli bilcümle iş ve işlemleri benim adıma yapmaya ve neticelendirmeye, evrak alıp vermeye, elden takip etmeye, yatırılması gerekli harçları yatırmaya, artan kısımlarını geri almaya mezun ve yetkili olmak üzere 1965 doğumlu Ali Karaca'yı vekil tayin ettim.

Vekalet veren: Hasan Karaca (İmza)

Dairede yazılan işbu vekaletname altındaki imzanın şahıs ve hüviyetini ibraz eylediği TC Mainz Başkonsolosluğundan verilme 12.5. 1985 tarih ve T- 214567 seri nolu pasaport hamili ve halen Ankara Cebeci 129 no'da mukim 1945 doğumlu Hasan Karaca'ya ait olduğunu ve imzanın huzurumda vazeylendiğini tasdik ederim. Bindokuzyüzdoksan senesi Eylül ayının yirmi ikinci Salı günüdür. 22.9.1990

Noter
(Resmi mühür ve imza)

Metnin çevirisi

I hereby appoint Ali Karaca born in 1965 as my lawful attorney for the use of my vehicle 1990 model Opel, license number Nb-t 1234 with chassis number Q000012567 and also extend the powers to remove the car out of the country, conduct all necessary activities through the customs during the entry and exit of the said vehicle, also proceed ahead with trip tick formalities, represent me with the full powers before the customs directorate and conduct of all necessary activities on my behalf to reach the final results, in short, to perform the aforementioned activities as if I myself were doing it, and also follow up on necessary exchanges of documents, deposit and withdraw funds as deems appropriate.

Power of attorney is extended by Hasan Karaca.

The signature which is affixed below this document which is prepared in our office is hereby proven to be authentic

with the presentation of passport of Republic of Turkey by Mainz Turkish Consulate General dated 12.5. 1985 and numbered T-214567 which is possessed by Hasan Karaca at present time residing at Cebeci-Ankara. Year nineteen hundred ninety, the month of September, twenty second day, Tuesday.22.9.1990

Notary Public
(Official seal and signature)

İngilizceye çeviriniz.

- A)** Adıma hareketle yurt dışında ve yurt içinde yerli ve yabancı çekleri tahsil etmeye, yatırmaya, çeklerin tahsilini yapmaya, yatırmaya, bu hususlarda düzenlenmesi gerekli belgeleri tanzim ve imzaya ve bu yetkilerin bir kısmı ve tamamı ile başkalarını da tevki, teşrik ve azle mezun ve selahiyattar olmak üzere 1956 doğumlu Ahmet oğlu Fatih Koç'u vekil tayin ettim.

Vekalet veren:
Hasan Koç (imza)

Dairede yazılı işbu vekaletname altındaki imzanın şahıs ve hüviyeti dairece mahrufum bulunan ve Antalya İnönü Cad. 22 no'da mukim 1953 doğumlu Hasan Koç'a ait olduğunu ve imzanın mahallen vazeylendiğini tasdik ederim. Bindokuzyüz seksenbeş yılı Eylül ayının 12. Salı günüdür. 12.9.1985

Antalya 12. Noteri
Ali Keskin

özel vekaletname	: special power attorney
adına hareket etmek*	: act on one's behalf
tahsil etmek	: obtain, withdraw
gerekli belgeleri düzenlemek	: prepare pertinent documents
selahiyetli olmak	: use the full power
vekalet vermek	: extend
noter	: notary public
bu vekaletname	: this document
tasdik etmek	: certify
ikamet eden	: residing
mahallen	: in this office

B) Genel Vekaletname

Vekil tayin eden :
Vergi no :
Vekilleri :

Lehimde ve aleyhimde açılmış veya açılacak olan bilumum dava ve takiplerinden dolayı T.C. mahkemelerinin resmi ve hususi daire ve müesseselerinin, idari kaza mercilerinin ve komisyonlarının her kısım ve derecesinde her türlü kanun, sıfat ve yollarla temsile, hak ve menfaatlerimin müdafaa ve muhafazası için münasip göreceği muamele ve takipleri yapmaya, muhakeme, muhasama ve murafaalarda bulunmaya, tebliğ ve tebellüğ, protesto, ihbarname çekmeye, yemin teklif kabul ve reddetmeye, bilirkişi, hakem, muhasip ve sindik tayin, tebdil ve azline, iflas istemeye, konkordato akdine, kabul ve aleyhinde itiraza, temziyi davaya, tashihi karar istemeye, bilumum kanun yollarına yapılmış olan başvurulardan vazgeçmeye, icra ve temyiz murafaalarında bulunmaya, hüküm ve kararlar kesinleşinceye kadar lazım gelen muamele ve takipleri yapmaya, bu yetkilerin tamamı veya bir kısmı ile aharı tevkil, teşrik ve azle, feragati davayı kabule, hakimlerden şikayete, ahzu kabza, sulha, ibraya, feragata, tek başına veya birlikte vekaletle mezun ve yetkili olmak üzere Ankara barosu avukatlarından Filiz Durmaz'ı umumi vekil tayin ettim.

İşbu vekaletname örneği, yukarıda noterliği, tarihi ve yevmiye numarası belirtilen aslına uygundur.

vekil tayin etmek	: appoint
bilumum dava ve takipler	: all hearing and proceedings
lehimde-aleyhimde	: against or by me
idari kaza mercii	: administrative legal institution
hak ve menfaatler	: rights and benefits
takep etmek	: appeal
tebliğ ve tebellüğ	: declare and accept declarations
ihbarname çekmek	: instigate a warning
sindik	: sequester
azil	: terminate
temyiz etmek	: appeal for correction
icra	: enforcement
ahzukabz	: encashment
sulh	: compromise
ibra	: release

feragat : withdraw
tasdik ederim : I hereby confirm
asıl : original
yevmiye numarası : document number

Sözleşme çevirisi

Örnek 4

.....İşletmeler Müdürlüğü
içme suyu abone sözleşmesi
Teminat makbuz tarihi:

Özel tüzel kişiler ve kamu teşekkülleri ev veya işyerinde yapılacak olan tesis ve temditlerinin sayaca kadar olan kısmının bakım onarımı, bu tesislerde mülkiyetin işletmemize devredilmiş bulunduğu ve tesislerde her türlü tasarruf hakkının işletmemize ait bulunduğunu abone peşinen kabul ve taahhüt eder. Abone, adına abonesi yapılmış olan suyu işletmenin müsadesi olmaksızın başka amaçlarla kullanmaya ve/veya başkasına tahsis etmeye yetkili değildir. Abonenin suyu başkasına tahsis ettiğinin tesbiti halinde, işletme, abonenin suyunu kesmeye ve işbu sözleşmeyi tek taraflı fesh etmeye yetkilidir.

Metnin çevirisi

.....Operations Directorate, Potable Water Subscription Agreement

It is hereby understood by the subscriber that maintenance, repairs and other installations to include maintenance of counters used by private individuals, legal entities and public institutions are performed by our Operation. The subscriber is not authorised to use the water that is subscribed for other than intended purposes and/or may not allocate the use of the same to another party without the consent of our Operation. In case of misallocation of the water by the subscriber, the Operation may shut off water and terminate the contract unilaterally.

İngilizceye çeviriniz.

A) Borç ödenmedikçe su verilmez. Abone, sözleşmede belirtilen adresten ayrılırken kullandığı su bedelini ödeyerek abone kaydını iptal ettirecektir. Aksi taktirde söz konusu yerde abone olmadan su kullanan kişilerin kullandıkları su bedellerini ödemek zorunda kalabilir. Abone, kendi kusurlu davranışının sonuçlarına katlanmak zorundadır. Abone, işbu şartnamede gösterilen sebepler yüzünden suyu kesildiği taktirde bir tazminat talebinde bulunamaz. Abonman sözleşmesi ile ilgili her türlü borç ve masraf aboneye aittir. İşbu abone senedi taraflarca okunarak imza edilmiştir. İhtilaf vukuunda Ankara mahkemelerinin yetkisini her iki taraf kabul etmiştir.

abone kaydını sildirmek : have the service terminated
kusurlu davranış : wrong doing
tazminat talep etmek : claim indemnities
aboneye ait olmak : be born by the subscriber

Diploma ve Belgeler

Örnek 5

T.C. Sağlık Bakanlığı
Uzmanlık Belgesi

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinden 29.9.1978 tarihinde E 23145sayılı diploma ile mezun 1955 yılında Bolu'da doğmuş Dr. Özgür Koç, Tababet ve şuaabatı sanatlarının tarzı icrasına dair 1219 sayılı kanun ile bu kanuna bağlı tababet uzmanlık tüzüğü hükümlerine göre asistanlık süresini bitirerek huzurumuzda yapılan sınavlarda başarı gösterdiğini ve NÖROLOJİ dalında bir birimi müstakilen idare edebilecek niteliği kazanmış olduğunu bildirir uzmanlık belgesidir.

Sağlık Bakanı
(imza ve mühür)

Belgenin çevirisi

The Republic of Turkey
Specialization Certificate

This is to certify that Özgür Koç, M.D. born in Bolu in 1955, a graduate of Ankara University, Faculty of Medicine, on 29.9.1978 with diploma number E 23145, has passed the examinations successfully for clinical assistant in pursuant of the terms and regulations of medical specialization in compliance with the law 1219, governing the execution of medicine and branches thereof, and has been entitled to administer a clinic independently in the branch of NEUROLOGY.

Minister of Health
(seal and signature)

Türkçeye çeviriniz.

- A. Hacettepe University
Faculty of Letters
Department of Linguistics

AHMET KILIÇ has successfully completed the requirements for graduation from the program of the Department of Linguistics as of.....June 1972 and has been awarded the Bachelor of Arts.

- B. Manchester University
Department of Management
confers upon

ALİ KAHRAMAN the degree of Master in business administration with all the rights and privileges pertaining thereto. In witness whereof we have hereunto affixed our signatures and the seal of the university.

İngilizceye çeviriniz.

- A) Sağlık Bakanlığı
Röntgen, Radyum ve Fizyoterapi Müesseseleri Ruhsatnamesi

Çankırı Uğur Mumcu Caddesi Örnek İşhanı Kat 2 No:5'te Radyoloji müessesesi sahibi Radyoloji Mühassısı Dr. Ahmet Kırılı tarafından usulü dairesinde vaki müracaat üzerine yapılan tetkik ve teftiş neticesinde gerek müessesenin gerekse cihazların 3153 Radyoloji, Radyum ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanunun üçüncü maddesine tevfikân tanzim edilmiş olan nizamnameye uygun olduğu anlaşılmış olmakla işbu müessesenin çalışmasına izin verilmiştir.

Sağlık Bakanı
(imza ve mühür)

- B) Ortadoğu Teknik Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

ÇİÇEK EVRİM İngiliz Dili Öğretmenliği programının mezuniyet için gerekli 4 yıllık teorik ve pratik çalışma ve sınavlarını 3.9.1985 tarihinde tamamlamış ve kendisine İngilizce öğretmenliği lisans diploması verilmiştir.

Rektör

Dekan

- C) Akdeniz Üniversitesi
Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü

AHMET ERDEM Biyoloji Bölümü programının mezuniyet için gerekli 4 yıllık teorik ve pratik çalışma ve sınavlarını 6.6.1988 tarihinde tamamlamış ve kendisine biyoloji bölümü lisans diploması verilmiştir.

Rektör

Dekan

Anlaşma Çevirileri

Örnek 6

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti, iki ülke arasında ve ülkeleri üzerinden transit olarak yolcu ve eşya taşımacılığını kolaylaştırmak arzusu ile aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 3

Akit taraflardan her biri, bu anlaşma hükümlerine uymak kaydıyla, diğer akit taraf yolcuları, bunların kişisel eşyaları ile ticari eşya ve taşıtlarına kendi yetkili makamlarınca tespit edilmiş güzergahlardan geçiş hakkını tanıyacaktır.

Madde 4

Her akit taraf, kendi milli mevzuatına göre, diğer akit tarafın taşımacılarına, kendi topraklarında, karşılıklı olarak mutabık kalınan yerlerde büro açma ve/veya acentalar atama izni verecektir.

Madde 5

Akit taraflar toprakları üzerinden transit geçen diğer akit tarafın taşıtlarından,

- Karayolu altyapısının kullanılmasından alınan ücretler (paralı karayolu ve köprüler)
- Karayollarının bakımı ve korunması ile karayolu ve taşımacılık yönetimine ilişkin giderleri karşılamak için alınan ücretler,
- Taşıtın ağırlığı, boyutları veya yükü akit tarafların milli mevzuatında belirtilen sınırları aştığı takdirde alınan ücretler, dışında herhangi bir vergi veya resim almayacaklardır. Akit tarafların toprakları üzerinden transit taşımalar, karşılıklılık esasına göre yukarıda (b) paragrafında belirtilen ücretlerden muaf tutulabilir.

Metnin çevirisi

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Moldova, being desirous to facilitate transportation of passengers and goods by road between the two countries, as well as in transit through their territories, have agreed as follows:

Article 3

Each contracting party, in conformity with the provisions of this agreement, shall recognize the right of transit in respect of passengers, their personal goods, commercial goods and vehicles of the other contracting party over the routes to be determined by the competent authorities of each contracting party.

Article 4

Subject to its national legislation, each contracting party shall grant authorization to the carriers of the other contracting party to establish offices and/or to appoint representatives and/or agencies in its own territory at places to be mutually agreed by the contracting parties.

Article 5

Either contracting party shall not levy any tax or charge on vehicles of the other contracting party, which are in transit in its territory other than,

- The charges for using road network infrastructure (road and bridge tolls),
 - The charges to meet the expenses relating to the maintenance, protection and administration of roads and transport,
 - Charges if weight, dimensions or load of the vehicle exceed the prescribed limits in the national legislations of the contracting parties.
- The authorized carriage in transit through the territories of the contracting parties may be exempted on reciprocal basis from the charges stipulated in paragraph (b) above.

İngilizceye çeviriniz.

Madde 7

Akit tarafların temsilcilerinden teşkil olunan bir karma komisyon kurulacaktır. Karma komisyonun görevleri şunlardır:

- Bu anlaşmanın gereği veçhile uygulanmasına nezaret etmek.
- İzin belgelerinin sayısı ve şekli ile belgelerin teati zamanı ve usullerini saptamak.
- Bu anlaşmanın 24. maddesinde belirtilen yetkili makamlar arasında doğrudan çözümlenemeyecek muhtemel meseleleri incelemek ve çözümleri için tekliflerde bulunmak.
- Bu anlaşma kapsamına giren diğer tüm hususları gözden geçirmek ve bu hususlarla ilgili tavsiyelerde bulunmak.
- Taşımacılıkla ilgili olarak üzerinde mutabık kalınacak diğer hususları incelemek.

Karma komisyon, gerektiği takdirde, akit tarafların birinin talebi üzerine sıra ile Moldova ve Türkiye'de toplanacaktır. Karma komisyon toplantısında görüşülecek gündem yukarıda belirtilen görevler dışında, akit taraflar arasında diplomatik yoldan önceden hazırlanacaktır. Karma komisyon işbu anlaşmanın herhangi bir maddesinde değişiklik yapmayı önerebilir. Bu öneriler akit tarafların yetkili makamlarının onayına sunulur.

karma komisyon	: mixed commission
uygulanma	: implementation
nezaret etmek	: supervise
izin belgelerinin teatisi	: exchange of permits
yetkili makamlar	: competent authorities
24. maddede belirtilen	: referred to in article 24
ilgili tüm hususlar	: all relevant issues
bunlarla ilgili	: thereof
üzerinde mutabık kalınacak	: to be mutually agreed upon
sırayla	: alternately
gündem	: agenda
görevler ışığında	: in the light of issues stated
diplomatik yoldan	: through diplomatic channels
değişiklik	: amendment
sunmak	: submit
onay	: approval

Atasözleri

Aşağıdaki İngilizce atasözlerinin Türkçe karşılıklarını bulmaya çalışınız.

- A drowning man will clutch a straw.
- A rolling stone gathers no moss.
- A soft answer turneth away wrath.

4. Better a dinner of herbs where love is.
5. Coming events cast their shadow before.
6. Call no man happy till he is dead.
7. Do not change horses in midstream.
8. Every cock crows on his own dunghill.
9. Fish begins to stink at the head.
10. Give a dog ill name and hang him.
11. He that would have eggs must endure the cackling of hens.
12. Keep something for a rainy day.
13. Make hay while the sun shines.
14. May God defend me from my friends, I can defend myself from enemies.
15. More haste, less speed.
16. Nothing so bad but might have been worse.
17. Out of sight, out of mind.
18. Set a thief to catch a thief.
19. The pot called the kettle black.
20. There are tricks in every trade.
21. Two spheres keep not their motion in one sphere.
22. What can't be cured must be endured.
23. What the eyes don't see the heart does not grieve.

Aşağıdaki Türkçe atasözlerini İngilizceye çevirmeye ve çeviri sırasında karşınıza çıkan yapı ve anlam sorunlarını tartışmaya çalışınız.

1. Ateş düştüğü yeri yakar.
2. Araba devrildikten sonra yol gösteren çok olur.
3. Akla gelen başa gelir.
4. Arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim.
5. Ayranım eksidir diyen olmaz.
6. Ateş olsa cirmi kadar yer yakar.
7. Ağaç yaş iken eğilir.
8. Alim olmak kolay, adam olmak çetin.
9. Bakarsan bağ olur bakmazsan dağ olur.
10. Borçlunun dili kısa gerek.
11. Bugün bana yarın sana.
12. Dereyi görmeden paçayı sıvama.
13. Davulun sesi uzaktan hoş gelir.
14. Elle gelen düşün bayram.
15. Evdeki hesap çarşıya uymaz.
16. Eski çamlar bardak oldu.
17. Gözden ırak olan gönülden de ırak olur.
18. Gençler bilse, yaşlılar yapabilse.
19. Hırsızlık bir ekmekten, kahpelik bir öpmekten.
20. İki cami arasında kalmış beynamaz.
21. Kıratın yanında duran ya huyundan ya suyundan.
22. Kimine hay hay kimine vay vay.
23. Dilim bana giydirir kilim.
24. Komşuda pişer bize de düşer.
25. Mağrur olma padişahım senden büyük Allah var.
26. Mecliste dilini, sofrada elini kısa tut.
27. Ne dilerse eşine o gelir başına.
28. Ne ekersen onu biçersin.
29. Nerde birlik orda dirlik.
30. Nush ile uslanmayanın hakkı kötüdür.
31. Oğlan babaya kız anaya yar olur.
32. Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.
33. Osmanlıyı at yıkar, Türkü inat.
34. Öfke baldan tatlıdır.
35. Öğrenmenin yaşı olmaz.
36. Öküze boynuzu yük olmaz.
37. Ölüm hak miras helal.
38. Önüne bakma sonuna bak.
39. Pahalı alan aldanmaz.
40. Para dediğin el kiri.
41. Perşembe'nin gelişi Çarşamba'dan bellidir.
42. Pire için yorgan yakılmaz.
43. Rüzgar eken fırtına biçer.

44. Sabah ola hayır ola.
45. Sağlık istersen çok yeme, saygı istersen çok deme.
46. Sakal ile olaydı kişi, keçiye danışılardı her işi.
47. Suyu getiren de bu testiye kıran da.
48. Ser verip su vermemeli.
49. Su küçüğün sofraya büyüğün.
50. Yalan dinlemek yalan söylemekten güçtür.